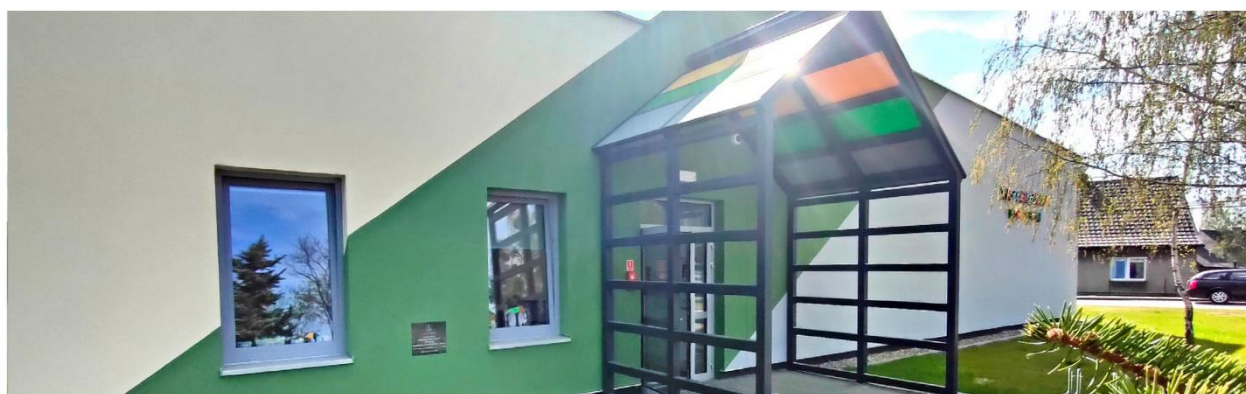




RAPORT O STANIE GMINY KWILCZ za 2025 rok



Szanowni Państwo, Drodzy Mieszkańcy Gminy Kwilcz,

z poczuciem odpowiedzialności, ale również satysfakcji przekazuję w Państwa ręce **Raport o stanie Gminy Kwilcz za 2025 rok** – dokument, który stanowi nie tylko realizację ustawowego obowiązku, lecz przede wszystkim kompleksowe opracowanie obrazujące funkcjonowanie naszej gminy we wszystkich najważniejszych sferach jej działalności.

Raport ten jest efektem szczegółowej analizy danych pochodzących z różnych obszarów funkcjonowania samorządu. Zawiera zestawienie oraz ocenę informacji dotyczących całokształtu działań podejmowanych w 2025 roku, obejmując zarówno aspekty społeczne, gospodarcze, jak i organizacyjne. Tym samym stanowi rzetelne źródło wiedzy o aktualnym stanie gminy oraz kierunkach jej rozwoju.

Dokument prezentuje nie tylko dane liczbowe i fakty, ale również ich interpretację, pozwalającą na wyciągnięcie wniosków dotyczących skuteczności prowadzonych działań oraz identyfikację wyzwań, przed którymi stoi samorząd. Jest on wyrazem transparentności funkcjonowania władz publicznych oraz narzędziem umożliwiającym mieszkańcom ocenę realizowanej polityki lokalnej.

Rok 2025 był okresem wymagającym, naznaczonym wieloma wyzwaniami wynikającymi zarówno z uwarunkowań lokalnych, jak i ogólnokrajowych. Zmiany demograficzne, presja ekonomiczna, rosnące potrzeby społeczne oraz dynamiczne zmiany w otoczeniu gospodarczym wymagały podejmowania decyzji w sposób odpowiedzialny i perspektywiczny. Pomimo tych okoliczności udało się zachować stabilność funkcjonowania gminy, kontynuować realizację zaplanowanych działań oraz podejmować nowe inicjatywy służące rozwojowi lokalnej wspólnoty.

Struktura raportu została opracowana w sposób przejrzysty i uporządkowany, odpowiadający najważniejszym obszarom działalności samorządu gminnego. Układ dokumentu umożliwia kompleksowe i przekrojowe spojrzenie na funkcjonowanie Gminy Kwilcz, a jednocześnie pozwala na szczegółową analizę poszczególnych dziedzin jej aktywności. Każdy z rozdziałów stanowi odrębną część tematyczną, opartą na danych, ich analizie oraz wnioskach dotyczących podejmowanych działań.

Raport w sposób syntetyczny, a zarazem wieloaspektowy przedstawia m.in. sytuację demograficzną i zachodzące procesy ludnościowe, stan bezpieczeństwa publicznego oraz działania służb odpowiedzialnych za porządek i bezpieczeństwo mieszkańców. Obejmuje również analizę lokalnego rynku pracy, poziomu bezrobocia oraz działań podejmowanych w zakresie aktywizacji zawodowej. Istotne miejsce zajmuje obszar pomocy społecznej, w tym wsparcia osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, a także zagadnienia związane z ochroną zdrowia, stanem sanitarnym oraz sytuacją epidemiologiczną. W dokumencie zaprezentowano również działania w zakresie ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami. Ważną część stanowi analiza finansów gminy, obejmująca dochody, wydatki oraz ocenę stabilności finansowej samorządu. Ujęto także zagadnienia związane z rozwojem infrastruktury drogowej i transportowej, planowaniem i zagospodarowaniem przestrzennym oraz wspieraniem lokalnej gospodarki i przedsiębiorczości. Istotną część

raportu stanowią również informacje dotyczące funkcjonowania systemu oświaty, w tym placówek edukacyjnych, realizowanych programów oraz działań wychowawczo-profilaktycznych. Przedstawiono także szeroki zakres działalności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, które odgrywają ważną rolę w integracji społeczności lokalnej i podnoszeniu jakości życia mieszkańców. Dokument obejmuje ponadto zagadnienia związane z gospodarką komunalną, zarządzaniem mieniem gminnym oraz realizacją usług publicznych na rzecz mieszkańców. W raporcie ujęto również informacje dotyczące wdrażania polityk, programów i strategii rozwojowych, współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także realizacji najważniejszych inwestycji infrastrukturalnych i społecznych. Uzupełnieniem całości są informacje dotyczące funkcjonowania budżetu obywatelskiego, a także realizacji uchwał Rady Gminy, co pozwala na ocenę skuteczności działania organów samorządu. Tak opracowana struktura raportu zapewnia pełny obraz działalności gminy, umożliwiając jednocześnie analizę danych we wszystkich kluczowych obszarach jej funkcjonowania.

Analiza zawartych w raporcie danych pozwala wskazać zarówno pozytywne tendencje, jak i obszary wymagające dalszych działań. Szczególnego znaczenia nabierają wnioski wynikające z procesów demograficznych, w tym spadku liczby mieszkańców oraz starzenia się społeczeństwa, które stanowią istotne wyzwanie dla polityki społecznej i rozwoju gminy. Jednocześnie stabilna sytuacja finansowa samorządu umożliwiła realizację wielu ważnych inwestycji oraz utrzymanie wysokiego poziomu usług publicznych.

Miniony rok potwierdził, że kluczowym elementem skutecznego funkcjonowania samorządu jest współpraca – zarówno pomiędzy instytucjami publicznymi, jak i z mieszkańcami oraz organizacjami społecznymi. Wspólne działania, zaangażowanie i odpowiedzialność za dobro wspólne pozwalają budować silną i zintegrowaną społeczność lokalną.

Pragnę wyrazić serdeczne podziękowania wszystkim osobom i instytucjom, które swoją codzienną pracą i zaangażowaniem przyczyniają się do rozwoju Gminy Kwilcz – radnym Rady Gminy, Sołtysom, pracownikom Urzędu i jednostek organizacyjnych, organizacjom pozarządowym oraz wszystkim mieszkańcom. Państwa aktywność i inicjatywa stanowią fundament dalszego rozwoju naszej gminy.

Mam nadzieję, że niniejszy raport będzie dla Państwa nie tylko rzetelnym źródłem informacji, ale także podstawą do refleksji nad przyszłością naszej wspólnoty. Zachęcam do jego lektury oraz udziału w życiu społecznym i publicznym.

Wspólnie możemy budować gminę nowoczesną, bezpieczną i przyjazną – miejsce, w którym warto żyć, pracować i rozwijać się.

Stanisław Mannek

Wójt Gminy Kwilcz

Spis treści

Wstęp	2
Spis treści	4
1. Ludność i demografia	5
2. Bezpieczeństwo i porządek publiczny	21
3. Bezrobocie i rynek pracy	44
4. Pomoc społeczna	55
5. Stan sanitarny i sytuacja epidemiologiczna	84
6. Ochrona środowiska	94
7. Finanse gminy	110
8. Drogi i transport	138
9. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	148
10. Gospodarka	162
11. Kultura, sport i rekreacja	175
12. Gospodarka nieruchomościami i gospodarka komunalna	194
13. Oświata	225
14. Informacja o realizacji pozostałych polityk, programów, strategii	253
15. Najważniejsze inwestycje	279
16. Budżet obywatelski	291
17. Realizacja uchwał Rady Gminy	293
18. Wykorzystane zewnętrzne źródła danych	307

Ludność i demografia

Według danych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny¹ liczba ludności Polski w końcu 2025 r. wyniosła 37.332 tys., tj. obniżyła się o ok. 157 tys. w stosunku do stanu sprzed roku. Stopa ubytku rzeczywistego wyniosła minus 0,42%, co oznacza, że na każde 10 tys. ludności ubyło ok. 42 osoby (wobec 39 osób w 2024 r.).

Niemal nieprzerwanie od 2012 r. utrzymuje się spadek liczby ludności, jedynie w 2017 r. odnotowano nieznaczny jej wzrost (o niespełna 1 tys. osób). Na zmiany liczby ludności wpływa głównie przyrost naturalny, który od 2013 r. pozostaje ujemny. Szacuje się, że w 2025 r. liczba urodzeń była o ok. 168 tys. niższa od liczby zgonów. Współczynnik przyrostu naturalnego (na 1000 ludności) wyniósł minus 4,5 (wobec minus 4,2 rok wcześniej). Współczynniki przyrostu naturalnego są zazwyczaj niższe w miastach niż na obszarach wiejskich. Do 2018 r. w miastach obserwowano ubytek naturalny, a na wsi – niewielki przyrost. Od 2019 r. zarówno w miastach, jak i na wsi notuje się ubytek naturalny.

Z szacunków wynika, że w 2025 r. zarejestrowano ok. 238 tys. urodzeń żywych, tj. o ok. 14 tys. mniej niż w poprzednim roku. Współczynnik urodzeń zmniejszył się w skali roku o 0,3 pkt do 6,4‰. Współczynnik dzietności obniżył się z 1,16 w 2023 r. do 1,10 w 2024 r. Oznacza to, że gdyby kobiety w całym okresie rozrodczym rodziły dzieci z taką samą częstością jak w 2024 r., to na 100 kobiet w wieku 15–49 lat przypadłoby 110 urodzonych dzieci (odpowiednio 107 w miastach i 115 na wsi). Kobiety rodzą dzieci w coraz późniejszym wieku. Obecnie najwięcej urodzeń odnotowuje się wśród kobiet w wieku 30–34 lata, co oznacza podwyższenie wieku najczęstszego rodzenia dzieci średnio o 5 lat w stosunku do początku XXI wieku. W rezultacie w 2024 r. mediana wieku kobiet rodzących dziecko wyniosła 31 lat (wobec 26 lat w 1990 r. i 2000 r.).

Szacuje się, że w 2025 r. zawarto ok. 133 tys. związków małżeńskich, tj. o ponad 2 tys. mniej niż rok wcześniej. Współczynnik małżeństw pozostał na poziomie z 2024 r. i wyniósł ok. 3,6‰. Według szacunków w 2025 r. rozwiódło się ok. 61 tys. par małżeńskich, tj. o ponad 3 tys. więcej niż rok wcześniej. Współczynnik rozwodów wzrósł o 0,1 pkt. do 1,6‰. W 2024 r. na każde 10 tys. istniejących małżeństw 67 zostało rozwiązanych na drodze sądowej, podczas gdy w 1990 r. było to 46.

Według danych G.U.S. w 2025 r. zmarło ok. 406 tys. osób, tj. o ok. 3 tys. mniej niż w rok wcześniej. Współczynnik umieralności utrzymał się na poziomie z poprzedniego roku i wyniósł 10,9‰. Średnia tygodniowa w 2025 r. była podobna do notowanej rok wcześniej i wyniosła ok. 7,8 tys. W ogólnej liczbie osób zmarłych ok. 52% stanowili mężczyźni. Mediana wieku osób zmarłych w 2024 r. wyniosła prawie 77 lat (tj. 73 lata dla mężczyzn i prawie 82 lata dla kobiet), podczas gdy w 2000 r. były to 73 lata (odpowiednio 69 lat dla mężczyzn i 78 lat dla kobiet). Głównymi przyczynami zgonów w 2024 r., podobnie jak rok wcześniej, pozostały choroby układu krążenia oraz nowotwory złośliwe, które łącznie odpowiadały za ponad 61% wszystkich zgonów. Kolejnymi istotnymi przyczynami zgonów były choroby układu

¹ <https://ssgk.stat.gov.pl/Ludnosc.html>

oddechowego (odpowiadające za blisko 8% wszystkich zgonów) oraz choroby układu pokarmowego i przyczyny zewnętrzne (stanowiące łącznie ponad 9%).

Demografia Gminy Kwilcz

Na terenie Gminy Kwilcz na dzień 31.12.2025 r. zamieszkiwało 6288 osób (w tym stałych mieszkańców: 6104, czasowych mieszkańców: 184).

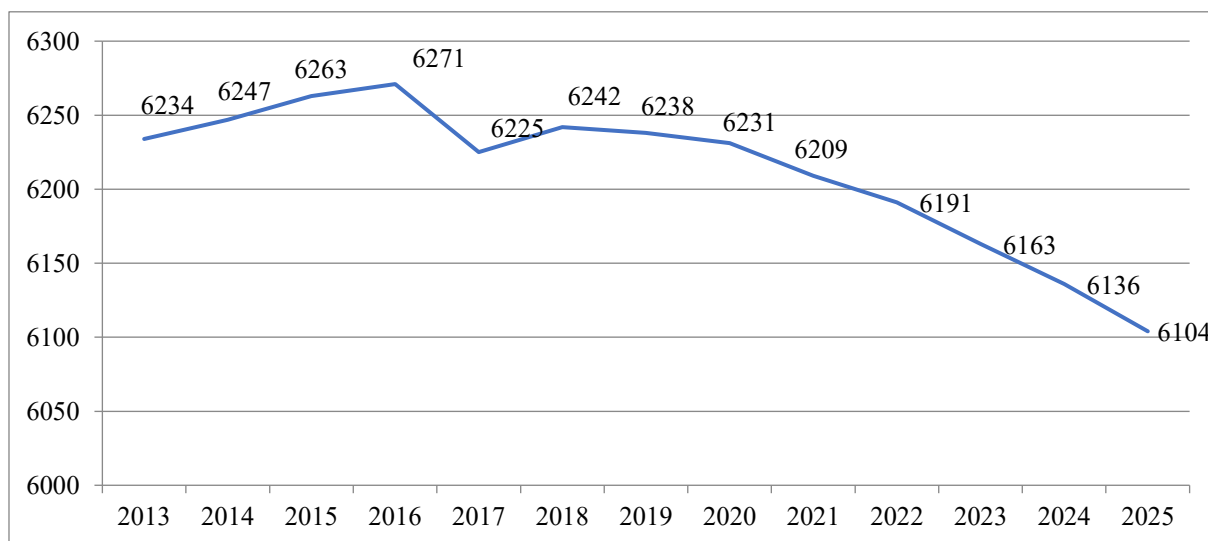
Liczba mieszkańców w poszczególnych miesiącach 2025 r.

(opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)

Stan na dzień	Stali mieszkańcy Gminy Kwilcz	Czasowi mieszkańcy Gminy Kwilcz	Razem mieszkańcy Gminy Kwilcz
31.01.2025	6137	184	6321
28.02.2025	6138	168	6306
31.03.2025	1631	173	6304
30.04.2025	6127	177	6304
31.05.2025	6125	175	6300
30.06.2025	6116	176	6292
31.07.2025	6117	172	6289
31.08.2025	6100	172	6272
30.09.2025	6107	175	6282
31.10.2025	6104	183	6287
30.11.2025	6109	180	6289
31.12.2025	6104	184	6288

Liczba stałych mieszkańców w poszczególnych latach (2013-2025)

(opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)



Analiza liczby stałych mieszkańców gminy Kwilcz w latach 2013–2025 wskazuje na istotne zmiany w strukturze demograficznej, które mogą mieć długofalowe konsekwencje dla funkcjonowania gminy, w tym również w obszarze bezpieczeństwa publicznego.

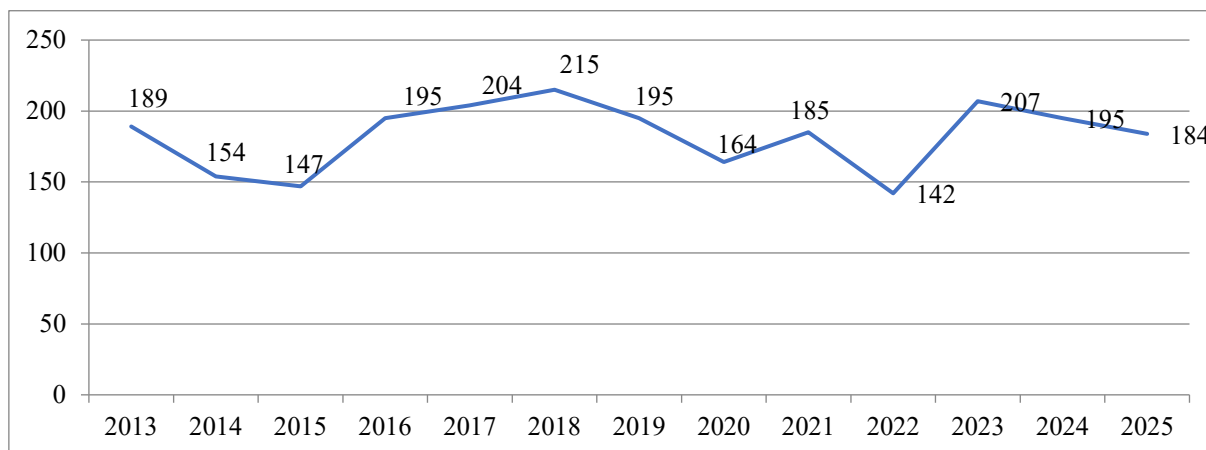
W pierwszym etapie analizowanego okresu, obejmującym lata 2013–2016, obserwowany był stopniowy wzrost liczby mieszkańców – z poziomu 6234 w 2013 roku do 6271 w 2016 roku. Wzrost ten miał jednak charakter niewielki i wskazywał raczej na stabilizację demograficzną niż dynamiczny rozwój. Może to świadczyć o względnej równowadze pomiędzy przyrostem naturalnym a migracjami.

Od 2017 roku widoczna jest zmiana trendu. W kolejnych latach liczba mieszkańców zaczęła systematycznie maleć, przy czym początkowo spadek ten był niewielki i przeplatany okresami krótkotrwałej stabilizacji (lata 2017–2019). Jednak od 2020 roku obserwuje się wyraźne i konsekwentne zmniejszanie liczby ludności – z 6231 w 2020 roku do 6104 w 2025 roku. Oznacza to spadek o ponad 120 osób w ciągu pięciu lat, co stanowi istotną zmianę w skali gminy.

Zjawisko to wpisuje się w szerszy trend depopulacji obserwowany w wielu gminach o charakterze wiejskim i miejsko-wiejskim w Polsce. Do głównych przyczyn tego procesu zalicza się ujemny przyrost naturalny, migracje ludności – szczególnie osób młodych do większych ośrodków miejskich – oraz postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Spadek liczby mieszkańców może również wynikać z ograniczonej dostępności miejsc pracy, usług publicznych oraz infrastruktury społecznej.

Liczba czasowych mieszkańców w poszczególnych latach (2013-2025)

(opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)



Analiza liczby mieszkańców czasowych w gminie Kwilcz w latach 2013–2025 wskazuje na znaczną zmienność tego wskaźnika, bez wyraźnego, trwałego trendu wzrostowego lub spadkowego.

W początkowym okresie (2013–2015) odnotowano spadek liczby mieszkańców czasowych z 189 do 147, co może świadczyć o ograniczeniu napływu ludności czasowej lub zmianie charakteru mobilności mieszkańców. Następnie w latach 2016–2018 nastąpił wyraźny wzrost, osiągający najwyższą wartość w 2018 roku (215 osób). Okres ten można interpretować jako

czas zwiększonej atrakcyjności gminy – np. w kontekście pracy sezonowej, migracji zarobkowych lub innych czynników przyciągających ludność czasową. W kolejnych latach (2019–2022) widoczna jest ponowna tendencja spadkowa, z wyraźnym minimum w 2022 roku (142 osoby). Spadek ten może być związany m.in. z czynnikami zewnętrznymi, takimi jak sytuacja gospodarcza czy ograniczenia mobilności ludności (np. skutki pandemii).

Od 2023 roku ponownie obserwuje się wzrost liczby mieszkańców czasowych – do poziomu 207, a następnie lekką stabilizację i spadek do 184 w 2025 roku. Oznacza to, że mimo wcześniejszych spadków gmina nadal utrzymuje zdolność przyciągania ludności czasowej.

Na tle liczby mieszkańców stałych (wykazujących trend spadkowy) dane dotyczące mieszkańców czasowych wskazują na większą dynamikę i elastyczność procesów migracyjnych. Może to oznaczać, że gmina pełni częściowo funkcję obszaru czasowego pobytu – np. dla pracowników sezonowych, osób czasowo związanych z lokalnym rynkiem pracy lub osób posiadających drugie miejsce zamieszkania.

Stali mieszkańcy Gminy Kwilcz według sołectw na dzień 31.12.2025 r.

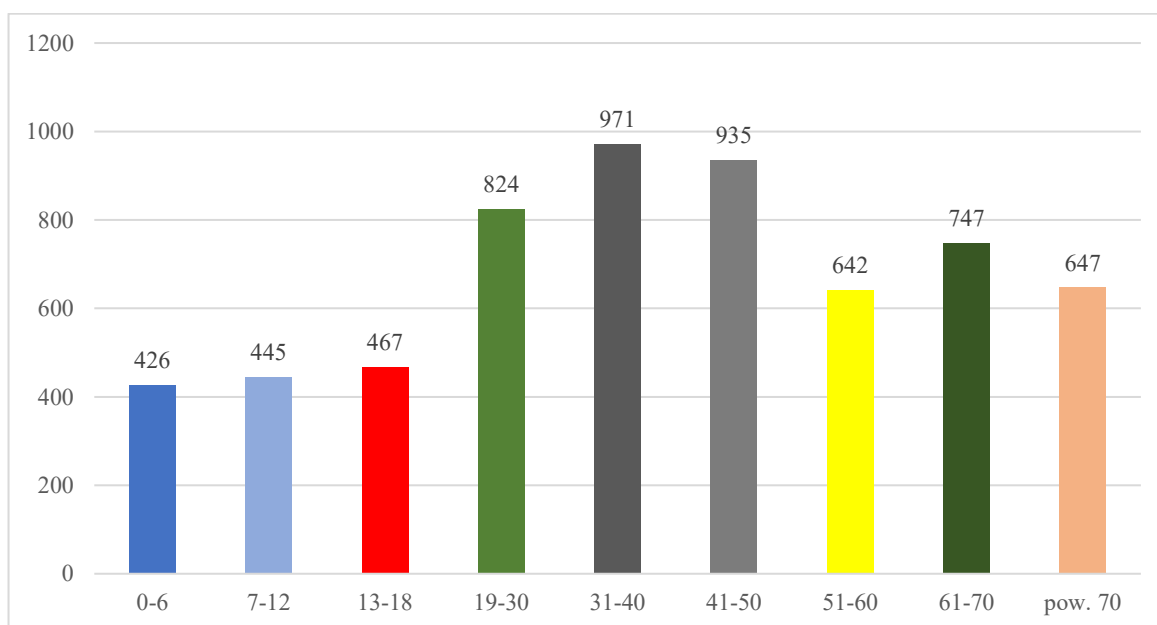
(opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)

Sołectwo:	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Augustowo	67	30	37
Chorzewo	109	52	57
Chudobczyce	122	57	65
Daleszynek	325	157	168
Kubowo	101	47	54
Kurnatowice	311	151	160
Kwilcz	2660	1364	1296
Orzeszkowo	210	102	108
Lubosz	845	433	412
Mechnacz	171	90	81
Miłostowo	157	76	81
Mościejewo	259	127	132
Niemierzewo	193	94	99
Prusim	138	68	70
Rozbitek	198	96	102
Upartowo	132	67	65
Wituchowo	106	61	45
Razem:	6104	3072	3032

Rozmieszczenie ludności w gminie Kwilcz jest wyraźnie zróżnicowane. Zdecydowanie największym skupiskiem ludności jest miejscowość Kwilcz, w której zamieszkuje 2660 osób, co stanowi ponad 43% ogółu mieszkańców gminy. Tak duża koncentracja ludności świadczy o centralnej roli tej miejscowości jako ośrodka administracyjnego, gospodarczego i społecznego gminy. Istotne znaczenie mają również większe sołectwa, takie jak Lubosz (845),

Daleszynek (325) i Kurnatowice (311). Pozostałe miejscowości charakteryzują się niewielką liczbą mieszkańców – najczęściej poniżej 200 osób, co wskazuje na rozproszoną strukturę osadniczą typową dla gmin wiejskich. Struktura płci w skali całej gminy jest zrównoważona (3072 kobiety i 3032 mężczyzn), a różnice w poszczególnych sołectwach mają niewielki charakter.

Stali mieszkańcy według przedziału wiekowego (opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)



Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy Kwilcz wskazuje na istotne zróżnicowanie liczebności poszczególnych grup wiekowych, co ma bezpośrednie znaczenie dla funkcjonowania społeczności lokalnej oraz planowania polityki publicznej, w tym w obszarze bezpieczeństwa. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, szczególnie w przedziale 31–40 lat (971 osób) oraz 41–50 lat (935 osób). Wysoka liczebność tych grup świadczy o relatywnie silnej bazie osób aktywnych zawodowo, co stanowi pozytywny czynnik dla rozwoju gospodarczego gminy oraz jej stabilności społecznej. Istotną liczebnie grupą są również osoby w wieku 19–30 lat (824 osoby), co może wskazywać na potencjał rozwojowy gminy w kontekście rynku pracy i aktywności społecznej. Jednakże w zestawieniu z danymi dotyczącymi ogólnej liczby mieszkańców można przypuszczać, że część osób z tej grupy może migrować do większych ośrodków miejskich.

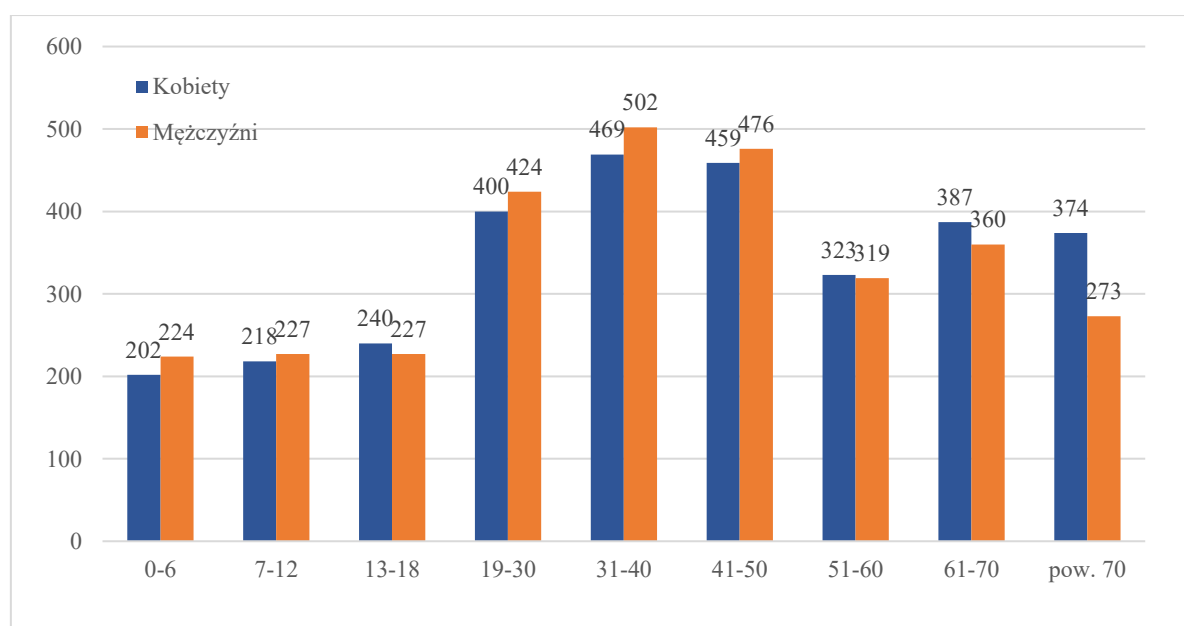
W starszych grupach wiekowych widoczna jest również znacząca liczebność mieszkańców. W przedziale 51–60 lat odnotowano 642 osoby, natomiast w grupie 61–70 lat – 747 osób, a powyżej 70 roku życia – 647 osób. Wskazuje to na postępujący proces starzenia się społeczeństwa, który jest charakterystyczny dla wielu gmin o podobnym profilu demograficznym.

Z kolei najmłodsze grupy wiekowe (0–6, 7–12 oraz 13–18 lat) są wyraźnie mniej liczne (od 426 do 467 osób), co może świadczyć o niższym poziomie przyrostu naturalnego. W dłuższej

perspektywie może to prowadzić do dalszego spadku liczby ludności oraz zmian w strukturze społecznej.

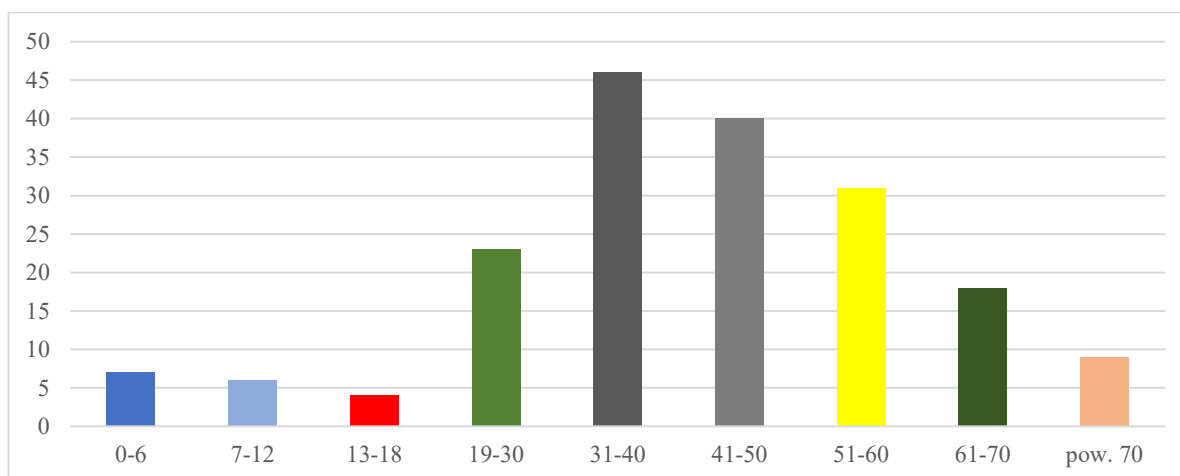
Struktura wiekowa mieszkańców gminy Kwilcz wskazuje na dominację osób w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym widocznym procesie starzenia się społeczeństwa oraz relatywnie niższej liczbie osób młodych. Tendencje te mogą mieć istotny wpływ na przyszłe funkcjonowanie gminy, w tym na jej rozwój społeczno-gospodarczy oraz poziom bezpieczeństwa.

Stali mieszkańcy według płci w grupach wiekowych (opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)



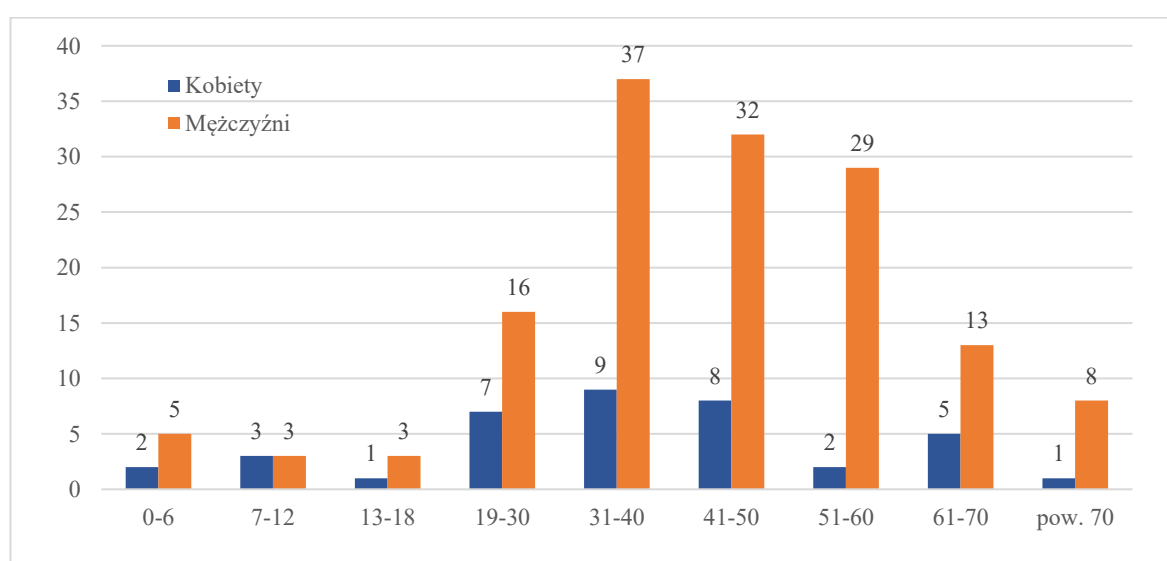
Analiza struktury mieszkańców gminy Kwilcz z uwzględnieniem płci wskazuje na ogólną równowagę pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn w większości grup wiekowych, przy jednoczesnym występowaniu charakterystycznych różnic w zależności od wieku. W młodszych grupach wiekowych (0–6, 7–12, 13–18 lat) obserwuje się niewielką przewagę mężczyzn nad kobietami. Zjawisko to jest typowe dla struktury demograficznej i wynika z naturalnych proporcji urodzeń. W grupach wieku produkcyjnego (19–30, 31–40, 41–50 lat) również widoczna jest nieznaczna przewaga mężczyzn, szczególnie w przedziale 31–40 lat (502 mężczyzn wobec 469 kobiet). Może to być związane z lokalnym rynkiem pracy oraz charakterem zatrudnienia, który sprzyja większej obecności mężczyzn. W grupie wiekowej 51–60 lat liczebność kobiet i mężczyzn jest niemal wyrównana, co wskazuje na stabilizację proporcji płci w tej kategorii. Wyraźna zmiana następuje w starszych grupach wiekowych. W przedziale 61–70 lat oraz szczególnie w grupie powyżej 70 roku życia zauważalna jest istotna przewaga kobiet (np. 374 kobiety wobec 273 mężczyzn w najstarszej grupie). Wynika to przede wszystkim z dłuższej średniej długości życia kobiet.

Czasowi mieszkańcy według przedziału wiekowego (opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)



Analiza struktury wiekowej mieszkańców czasowych w gminie Kwilcz wskazuje na wyraźną dominację osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym niewielkim udziale dzieci i młodzieży oraz umiarkowanej liczbie osób starszych. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 31–40 lat (ok. 46 osób) oraz 41–50 lat (ok. 40 osób). Wysoka liczebność tych grup sugeruje, że mieszkańcy czasowi są w dużej mierze związani z aktywnością zawodową, co może wskazywać na migracje zarobkowe lub czasowy pobyt związany z pracą. Istotną grupę stanowią również osoby w wieku 51–60 lat (ok. 31 osób) oraz 19–30 lat (ok. 23 osoby). Obecność tych grup potwierdza, że gmina przyciąga zarówno osoby młodsze, wchodzące na rynek pracy, jak i osoby w wieku bardziej dojrzałym, które mogą być związane z określonymi formami zatrudnienia lub pobytem czasowym.

Czasowi mieszkańcy według płci w grupach wiekowych (opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)



Znacznie mniejszy udział mają osoby młodsze – dzieci i młodzież (0–18 lat), których liczba w każdej kategorii nie przekracza kilku osób. Wskazuje to, że pobyt czasowy w gminie rzadko

ma charakter rodzinny i najczęściej dotyczy pojedynczych osób dorosłych. Mieszkańcy czasowi w gminie Kwilcz to przede wszystkim osoby w wieku produkcyjnym, związane najprawdopodobniej z rynkiem pracy.

Analiza struktury mieszkańców czasowych w gminie Kwilcz z uwzględnieniem płci wskazuje na wyraźną dominację mężczyzn w większości grup wiekowych, szczególnie w wieku produkcyjnym. Największe dysproporcje widoczne są w przedziałach 31–40 oraz 41–50 lat, gdzie liczba mężczyzn (odpowiednio 37 i 32) znacząco przewyższa liczbę kobiet (9 i 8). Podobna sytuacja występuje w grupie 51–60 lat (29 mężczyzn wobec 2 kobiet). Struktura ta wyraźnie wskazuje, że mieszkańcy czasowi to przede wszystkim mężczyźni związani z aktywnością zawodową, co może sugerować migracje zarobkowe lub pracę sezonową.

Stali mieszkańcy – 2025 rok (dane uśrednione)
(opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)

	Kobiety (K)	Mężczyźni (M)	Kobiety (w %)	Mężczyźni (w %)
Osoby w wieku przedprodukcyjnym (1-17)	606	641	9,93%	10,50%
Osoby w wieku produkcyjnym (18-59)	1673	1728	27,41%	28,31%
Osoby w wieku poprodukcyjnym (60+)	793	663	12,99%	10,86%
Razem:	3072	3032	50,33%	49,67%

Analiza struktury ludności gminy Kwilcz w 2025 roku, z uwzględnieniem podziału na płeć oraz ekonomiczne grupy wieku, pozwala na ocenę potencjału demograficznego oraz identyfikację istotnych procesów społecznych zachodzących w gminie.

Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym (18–59 lat), których liczba wynosi łącznie 3401 osób, w tym 1673 kobiety oraz 1728 mężczyzn. Grupa ta stanowi ponad połowę mieszkańców gminy (55,72%), co świadczy o relatywnie dużym potencjale pracy oraz możliwościach rozwoju społeczno-gospodarczego. W tej kategorii widoczna jest niewielka przewaga mężczyzn nad kobietami, co może być związane ze strukturą lokalnego rynku pracy.

Drugą pod względem liczebności grupą są osoby w wieku poprodukcyjnym (60+), których liczba wynosi 1456 osób. W tej grupie wyraźnie dominują kobiety (793 wobec 663 mężczyzn), co stanowi potwierdzenie ogólnych tendencji demograficznych związanych z dłuższą średnią długością życia kobiet. Udział tej grupy (23,85%) wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Najmniej liczną grupę stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym (1–17 lat), których liczba wynosi 1247 osób (606 kobiet i 641 mężczyzn), co stanowi łącznie 20,43% populacji. W tej

grupie widoczna jest niewielka przewaga mężczyzn, co jest zjawiskiem naturalnym w strukturze demograficznej.

Analizując strukturę płci w całej populacji, można zauważyć, że liczba kobiet i mężczyzn jest zbliżona (odpowiednio 50,33% i 49,67%), co wskazuje na ogólną równowagę demograficzną. Jednakże w poszczególnych grupach wiekowych występują istotne różnice – przewaga mężczyzn w młodszych i produkcyjnych rocznikach oraz przewaga kobiet w wieku poprodukcyjnym.

Z punktu widzenia funkcjonowania gminy struktura ta ma istotne znaczenie. Wysoki udział osób w wieku produkcyjnym sprzyja rozwojowi gospodarczemu, natomiast rosnąca liczba osób starszych generuje zwiększone zapotrzebowanie na usługi społeczne, zdrowotne i opiekuńcze. Jednocześnie stosunkowo niski udział osób młodych może w przyszłości prowadzić do dalszego spadku liczby ludności oraz ograniczenia zasobów pracy. Struktura ludności gminy Kwilcz w 2025 roku wskazuje na zachowanie równowagi płci przy jednoczesnym widocznym procesie starzenia się społeczeństwa oraz dominacji osób w wieku produkcyjnym

Czasowi mieszkańcy (dane uśrednione)
(opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)

	Kobiety (K)	Mężczyźni (M)	Kobiety (w %)	Mężczyźni (w %)
Osoby w wieku przedprodukcyjnym (1-17)	5	10	2,75%	5,43%
Osoby w wieku produkcyjnym (18-59)	27	112	14,67%	60,87%
Osoby w wieku poprodukcyjnym (60+)	6	24	3,26%	13,04%
Razem:	38	146	20,65%	79,35%

Przyrost naturalny (urodzenia i zgony)

W 2025 r. ruch naturalny przedstawiał się następująco:

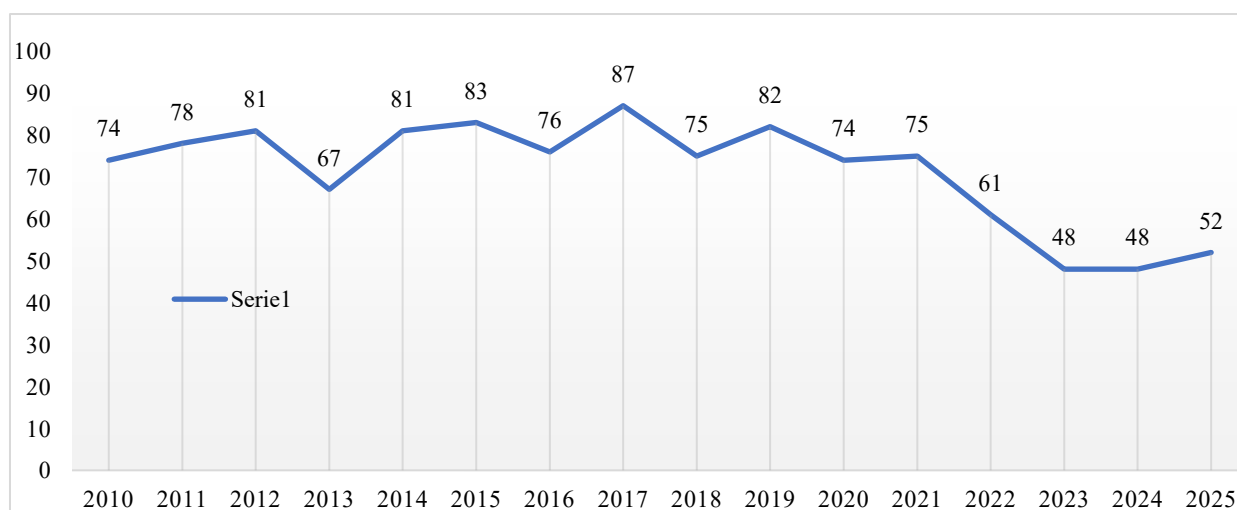
- zarejestrowano 52 urodzeń;
- zmarły 61 osoby – spadek liczby zgonów w stosunku do 2024 r.
- w konsekwencji przyrost naturalny (różnica między liczbami urodzeń żywych i zgonów) był dodatni i wyniósł +4 (w 2023 r. -10, w 2024 r. -16).

W 2025 roku odnotowało 52 urodzeń: 23 dziewczynek i 29 chłopców (dla porównania: w 2023 roku odnotowano także 48 urodzeń: 18 dziewczynek i 30 chłopców, w 2024 roku odnotowało 48 urodzeń: 21 dziewczynek i 25 chłopców), a najpopularniejsze w 2025 roku imiona nadane dzieciom to wśród dziewczynek Amelia, a wśród chłopców Nikodem.

Analiza danych dotyczących liczby urodzeń w gminie Kwilcz w latach 2010–2025 wskazuje na wyraźną zmianę trendu demograficznego, polegającą na przejściu od okresu względnej stabilizacji do fazy spadkowej.

W latach 2010–2017 liczba urodzeń utrzymywała się na stosunkowo wysokim i stabilnym poziomie, wahając się od 74 do 87 urodzeń rocznie. Najwyższą wartość odnotowano w 2017 roku (87 urodzeń), co może świadczyć o korzystnej sytuacji demograficznej w tym okresie.

Urodzenia w latach 2010-2025
(opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)



Od 2018 roku obserwuje się stopniowy spadek liczby urodzeń, który nasilił się szczególnie po 2021 roku. W 2022 roku liczba urodzeń wyniosła 61, a w latach 2023–2024 osiągnęła najniższy poziom – po 48 urodzeń. W 2025 roku odnotowano niewielki wzrost do 52, jednak nadal jest to poziom znacznie niższy niż w pierwszej części analizowanego okresu. Oznacza to spadek liczby urodzeń o około 40% w stosunku do wartości maksymalnej.

Analiza struktury urodzeń według płci wskazuje na typową dla populacji przewagę liczby chłopców nad dziewczynkami w większości lat, choć różnice te nie są znaczące i wykazują zmienność w czasie. W niektórych latach (np. 2010 czy 2018) obserwowana jest przewaga dziewczynek, co potwierdza brak trwałej dysproporcji płci.

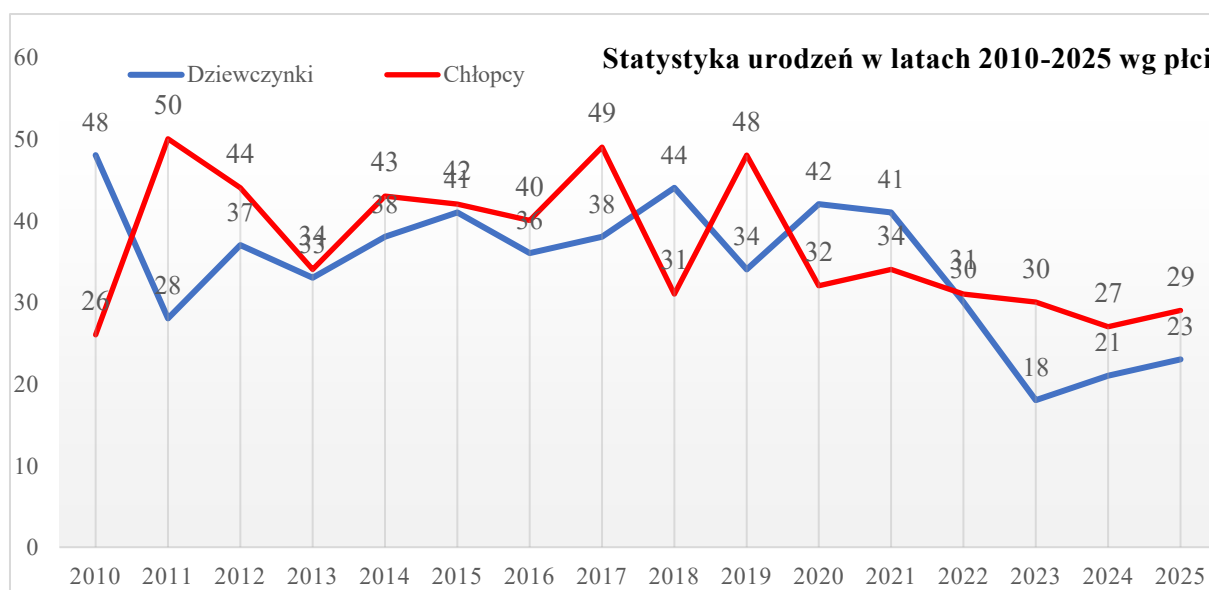
Zaobserwowany spadek liczby urodzeń może wynikać z szeregu czynników, takich jak zmniejszająca się liczba kobiet w wieku rozrodczym, zmiany stylu życia, odkładanie decyzji o posiadaniu dzieci czy migracje ludności. Zjawisko to wpisuje się w ogólnokrajowe trendy demograficzne.

Zmniejszająca się liczba urodzeń ma istotne konsekwencje dla funkcjonowania gminy. W dłuższej perspektywie może prowadzić do dalszego spadku liczby ludności, pogłębiania procesu starzenia się społeczeństwa oraz ograniczenia zasobów pracy. Może to również

wpływać na funkcjonowanie systemu edukacji, w tym zmniejszenie liczby dzieci w szkołach i przedszkolach.

Podsumowując, analiza danych wskazuje na wyraźny trend spadkowy liczby urodzeń w gminie Kwilcz w ostatnich latach, co stanowi istotne wyzwanie demograficzne. Niewielki wzrost w 2025 roku nie zmienia ogólnej tendencji, która wskazuje na konieczność podejmowania działań wspierających politykę prorodziną i stabilizację demograficzną.

Urodzenia w latach 2010-2025 według płci
(opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)



W roku 2025 odnotowano 61 przypadki zgonów (35 mężczyzn oraz 26 kobiet). Dla porównania: w roku 2024 odnotowano 64 przypadki zgonów (35 mężczyzn oraz 29 kobiet).

Analiza danych dotyczących liczby zgonów w gminie Kwilcz w latach 2010–2025 wskazuje na znaczną zmienność tego wskaźnika, przy jednoczesnym braku jednoznacznego trendu długookresowego, choć widoczne są okresy wyraźnych wzrostów.

W latach 2010–2014 liczba zgonów utrzymywała się na relatywnie stabilnym poziomie, mieszczącym się w przedziale od 50 do 59 rocznie. W kolejnych latach (2015–2020) nastąpił wzrost liczby zgonów, osiągający najwyższą wartość w 2017 roku (87 zgonów). Podwyższony poziom utrzymywał się również w latach 2018–2020 (75–83 zgony), co może wskazywać na pogorszenie sytuacji zdrowotnej mieszkańców lub wpływ czynników zewnętrznych.

Od 2021 roku obserwuje się spadek liczby zgonów (57), jednak w 2022 roku ponownie odnotowano wzrost do 76. W kolejnych latach (2023–2025) liczba zgonów stabilizuje się na poziomie około 58–64 rocznie, co wskazuje na powrót do wartości zbliżonych do średniej wieloletniej.

Analiza zgonów według płci wskazuje, że w większości lat większa liczba zgonów dotyczy mężczyzn niż kobiet. Przewaga ta jest szczególnie widoczna w latach takich jak 2017 czy 2019. Zjawisko to jest zgodne z ogólnymi tendencjami demograficznymi, wynikającymi m.in. z krótszej średniej długości życia mężczyzn.

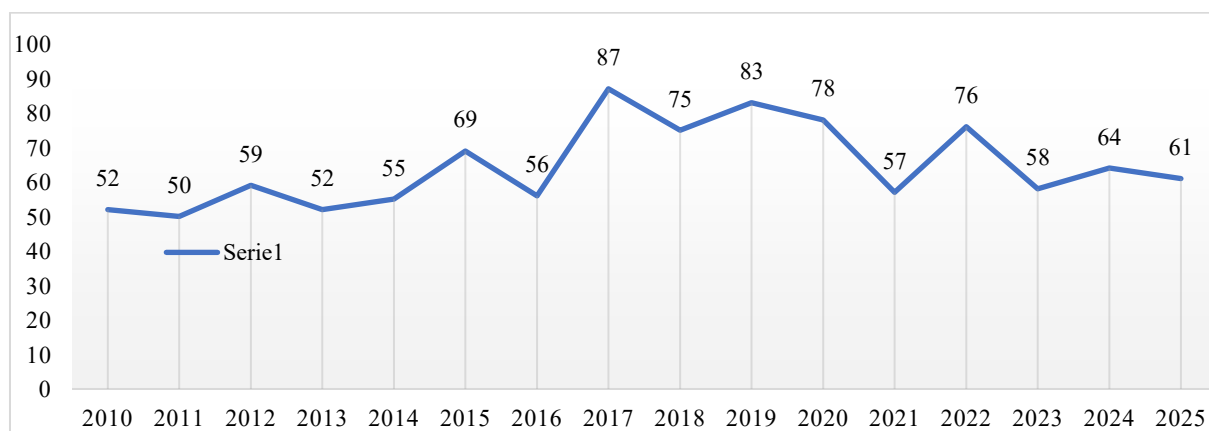
Warto jednak zwrócić uwagę na lata, w których liczba zgonów kobiet była zbliżona do liczby zgonów mężczyzn lub ją przewyższała (np. 2018 czy 2021). Może to być związane ze strukturą wiekową populacji, w której w starszych grupach wiekowych dominują kobiety.

Zestawiając dane dotyczące liczby zgonów z analizą urodzeń, można zauważyć, że w ostatnich latach liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń, co prowadzi do ujemnego przyrostu naturalnego. Zjawisko to stanowi istotne wyzwanie demograficzne dla gminy, przyczyniając się do spadku liczby mieszkańców oraz pogłębiania procesu starzenia się społeczeństwa.

Podsumowując, liczba zgonów w gminie Kwilcz wykazuje wahania, jednak w ostatnich latach utrzymuje się na umiarkowanym poziomie. W połączeniu ze spadającą liczbą urodzeń prowadzi to do niekorzystnych zmian demograficznych, które mogą mieć istotne konsekwencje dla przyszłego rozwoju gminy oraz jej systemu społecznego i gospodarczego.

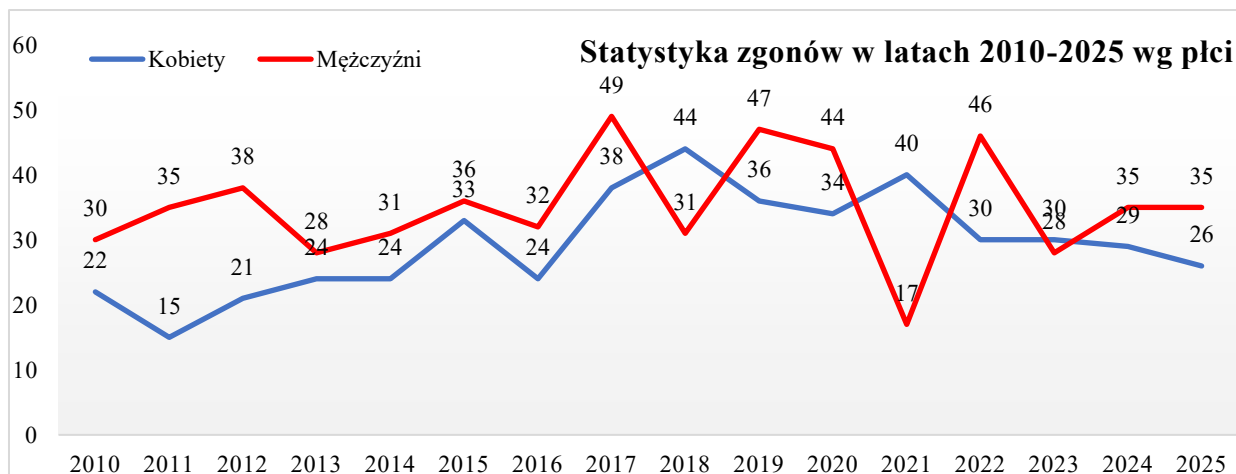
Zgony w latach 2010-2025

(opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)



Zgony w latach 2010-2025 według płci

(opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)



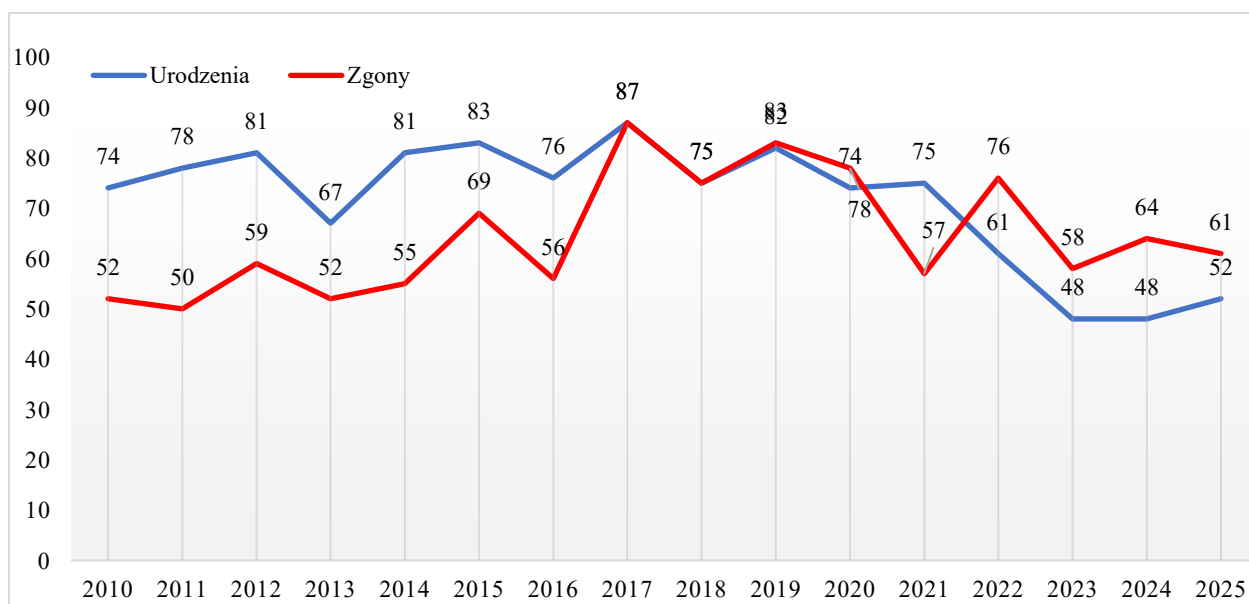
Analiza relacji pomiędzy liczbą urodzeń i zgonów w gminie Kwilcz w latach 2010–2025 wskazuje na istotne zmiany w przyroście naturalnym, które mają bezpośredni wpływ na sytuację demograficzną gminy.

W pierwszym okresie analizy, obejmującym lata 2010–2016, liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów. Różnica ta była szczególnie widoczna w latach 2011–2012 oraz 2014–2015, co oznaczało dodatni przyrost naturalny i względnie korzystną sytuację demograficzną.

Przełomowym momentem był rok 2017, w którym liczba zgonów (87) zrównała się z liczbą urodzeń, a w kolejnych latach zaczęła ją przewyższać. W latach 2018–2025 obserwuje się już wyraźną dominację liczby zgonów nad urodzeniami, co oznacza utrzymywanie się ujemnego przyrostu naturalnego. Szczególnie niekorzystna sytuacja wystąpiła w latach 2022–2024, kiedy różnica pomiędzy zgonami a urodzeniami była znacząca.

Warto zauważyć, że spadek liczby urodzeń w ostatnich latach zbiegł się z utrzymywaniem się stosunkowo wysokiej liczby zgonów. W 2023 i 2024 roku liczba urodzeń osiągnęła najniższy poziom (48), podczas gdy liczba zgonów utrzymywała się na poziomie ponad 60. W 2025 roku widoczna jest niewielka poprawa (52 urodzenia), jednak nadal nie kompensuje ona liczby zgonów (61).

Urodzenia i zgony w latach 2010-2025
(opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)



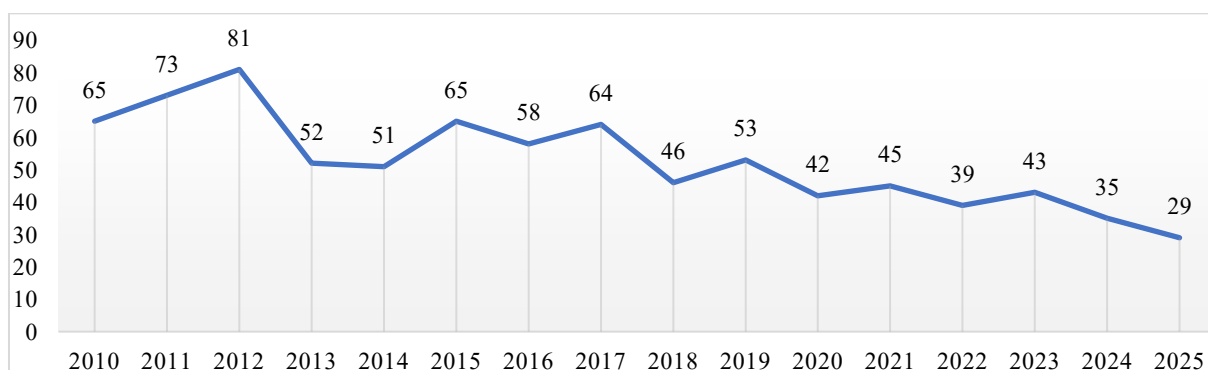
Analizowane dane jednoznacznie wskazują na utrwalanie się negatywnych tendencji demograficznych. Ujemny przyrost naturalny prowadzi do stopniowego zmniejszania liczby mieszkańców oraz przyczynia się do procesu starzenia się społeczeństwa.

Z punktu widzenia funkcjonowania gminy sytuacja ta ma istotne konsekwencje. Spadek liczby urodzeń wpływa na zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży, co może oddziaływać na system edukacji, natomiast wysoka liczba zgonów oraz starzenie się populacji zwiększają zapotrzebowanie na usługi zdrowotne i opiekuńcze.

Podsumowując, analiza urodzeń i zgonów w gminie Kwilcz wskazuje na przejście od dodatniego do ujemnego przyrostu naturalnego, który w ostatnich latach ulega pogłębieniu. Tendencja ta stanowi istotne wyzwanie demograficzne i wymaga podejmowania działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji ludnościowej gminy.

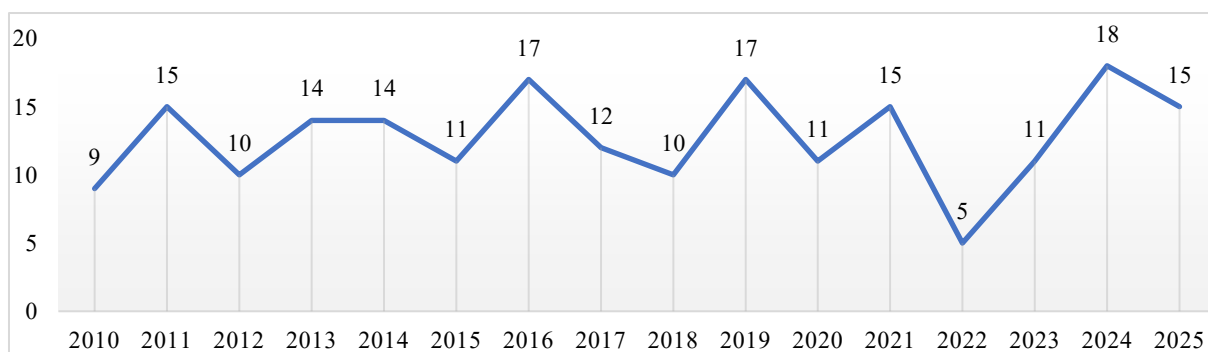
Zarejestrowane małżeństwa w latach 2010-2025

(opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)



Zarejestrowane rozwody w latach 2010-2025

(opracowanie własne na podstawie danych U.S.C.)



Analiza danych dotyczących liczby zawieranych małżeństw oraz orzekanych rozwodów w gminie Kwilcz w latach 2010–2025 pozwala na ocenę zmian w zakresie trwałości i kondycji życia rodzinnego mieszkańców.

W przypadku małżeństw widoczna jest wyraźna tendencja spadkowa. W pierwszych latach analizowanego okresu liczba zawieranych małżeństw była stosunkowo wysoka – osiągając maksimum w 2012 roku (81). W kolejnych latach obserwuje się jednak systematyczny spadek, z niewielkimi wahaniami, aż do poziomu 29 w 2025 roku. Oznacza to spadek o ponad 60% w stosunku do wartości maksymalnej, co wskazuje na istotne zmiany społeczne, takie jak odkładanie decyzji o zawarciu małżeństwa, zmiana modelu rodziny czy spadek liczby osób w wieku matrymonialnym.

W zakresie rozwodów liczba ta wykazuje znacznie większą stabilność, choć również podlega wahaniom. W analizowanym okresie oscyluje ona najczęściej w przedziale od 10 do 17 rocznie. Najniższy poziom odnotowano w 2022 roku (5 rozwodów), natomiast najwyższy w latach 2016, 2019 i 2024 (17–18 rozwodów). W 2025 roku liczba rozwodów wyniosła 15.

Zestawienie obu wskaźników prowadzi do wniosków: przy jednoczesnym spadku liczby zawieranych małżeństw oraz utrzymującej się liczbie rozwodów, wzrasta relatywny udział rozwodów w stosunku do nowych związków. Może to świadczyć o zmianach w strukturze i trwałości relacji rodzinnych oraz o rosnącej liczbie rozpadów związków. Z punktu widzenia demografii oraz funkcjonowania społeczności lokalnej tendencje te mają istotne znaczenie. Spadek liczby małżeństw może wpływać na obniżenie liczby urodzeń, natomiast utrzymujący się poziom rozwodów może oddziaływać na strukturę gospodarstw domowych oraz sytuację społeczną mieszkańców. Tendencje te wpisują się w ogólnokrajowe zmiany społeczne i stanowią istotny element przemian demograficznych zachodzących w gminie.

Podsumowanie

Przeprowadzona analiza danych demograficznych gminy Kwilcz, obejmująca liczbę mieszkańców, urodzenia, zgony, małżeństwa oraz migracje (w tym mieszkańców czasowych), wskazuje na utrwalające się niekorzystne tendencje demograficzne, charakterystyczne dla wielu gmin o podobnym profilu. Najważniejszym zjawiskiem jest spadek liczby ludności w ostatnich latach, będący konsekwencją zarówno ujemnego przyrostu naturalnego, jak i procesów migracyjnych. Analiza urodzeń i zgonów jednoznacznie wskazuje, że od około 2017 roku liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń, co prowadzi do systematycznego zmniejszania

się populacji. Jednocześnie liczba urodzeń ulega wyraźnemu spadkowi, co dodatkowo pogłębia ten proces.

Istotnym elementem zmian demograficznych jest również struktura wiekowa mieszkańców. Dominacja osób w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Zjawisku temu towarzyszy relatywnie niski udział osób młodych, co w dłuższej perspektywie może prowadzić do ograniczenia zasobów pracy oraz dalszego spadku liczby ludności.

Analiza struktury ludności według płci potwierdza ogólną równowagę demograficzną, jednak w starszych grupach wiekowych wyraźnie dominują kobiety, co jest związane z ich dłuższą średnią długością życia. Z kolei wśród mieszkańców czasowych widoczna jest wyraźna przewaga mężczyzn, szczególnie w wieku produkcyjnym, co wskazuje na migracje o charakterze zarobkowym i sezonowym.

Dane dotyczące małżeństw i rozwodów wskazują na zmiany w modelu życia rodzinnego. Wyraźny spadek liczby zawieranych małżeństw przy jednoczesnym utrzymywaniu się liczby rozwodów na względnie stabilnym poziomie może świadczyć o zmianach społecznych, takich jak odkładanie decyzji o zawarciu związku małżeńskiego czy rosnąca liczba związków nieformalnych.

Istotnym uzupełnieniem obrazu demograficznego jest analiza mieszkańców czasowych, których liczba wykazuje dużą zmienność. Dominacja osób w wieku produkcyjnym, szczególnie mężczyzn, wskazuje na funkcję gminy jako miejsca czasowego pobytu związanego z pracą, co może częściowo kompensować odpływ ludności stałej.

Podsumowując, sytuacja demograficzna gminy Kwilcz charakteryzuje się:

- spadkiem liczby ludności,
- utrzymującym się ujemnym przyrostem naturalnym,
- starzeniem się społeczeństwa,
- spadkiem liczby małżeństw,
- rolą migracji czasowych.

Zjawiska te stanowią niewątpliwie wyzwanie dla władz lokalnych, wymagające podejmowania działań w zakresie polityki prorodzinnej, wsparcia osób starszych oraz tworzenia warunków sprzyjających zatrzymaniu i przyciąganiu mieszkańców, szczególnie osób młodych.

Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Bezpieczeństwo publiczne stanowi jedną z podstawowych kategorii funkcjonowania współczesnego państwa, warunkującą jego stabilność oraz zdolność do realizacji podstawowych funkcji wobec obywateli. W ujęciu teoretycznym bezpieczeństwo rozumiane jest jako stan braku zagrożeń lub zdolność do ich skutecznego neutralizowania. Jak wskazuje R. Zięba, bezpieczeństwo to „stan i proces, w którym państwo zapewnia przetrwanie oraz swobodę realizacji własnych interesów”².

Współczesne podejście do bezpieczeństwa publicznego wykracza poza jego tradycyjne, militarne rozumienie. Obejmuje ono również aspekty społeczne, gospodarcze, ekologiczne oraz informacyjne. B. Buzan wyróżnia kilka sektorów bezpieczeństwa, wskazując, że ich wzajemne oddziaływanie powoduje, iż zagrożenia mają charakter złożony i wielowymiarowy³.

Bezpieczeństwo publiczne należy rozpatrywać zarówno w wymiarze obiektywnym, jako rzeczywisty stan zagrożeń, jak i subiektywnym, jako poczucie bezpieczeństwa jednostek i społeczności. Oba te wymiary pozostają ze sobą ściśle powiązane i wpływają na funkcjonowanie społeczeństwa oraz jego relacje z instytucjami państwa.

Współczesne środowisko bezpieczeństwa cechuje się rosnącą dynamiką oraz nieprzewidywalnością. Do najważniejszych zagrożeń zaliczyć należy zarówno zagrożenia militarne, jak i pozamilitarne. Szczególne znaczenie ma agresja Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, która zapoczątkowała nowy etap destabilizacji w Europie i podważyła podstawowe zasady prawa międzynarodowego. Jak zauważa S. Koziej, współczesne zagrożenia mają charakter hybrydowy i obejmują zarówno działania militarne, jak i pozamilitarne, w tym cyberataki, dezinformację oraz presję ekonomiczną⁴. W związku z tym bezpieczeństwo państwa musi być postrzegane w sposób kompleksowy, obejmujący różne obszary funkcjonowania państwa. Coraz większego znaczenia nabierają również zagrożenia wynikające z globalizacji, zmian klimatycznych oraz rozwoju technologii. Ekstremalne zjawiska pogodowe, migracje ludności czy cyberprzestępczość stanowią wyzwania, które wymagają nowych narzędzi i metod zarządzania bezpieczeństwem.

Zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom należy do podstawowych obowiązków państwa. Wynika to zarówno z przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak i z ogólnych zasad funkcjonowania państwa demokratycznego. Bezpieczeństwo stanowi warunek realizacji innych praw i wolności obywatelskich. Współcześnie państwo realizuje swoje funkcje w zakresie bezpieczeństwa poprzez wyspecjalizowane instytucje oraz system zarządzania kryzysowego. Istotne znaczenie ma również budowanie odporności państwa na zagrożenia, określane w literaturze jako *resilience*. Obejmuje ona zdolność do zapobiegania zagrożeniom, reagowania na nie oraz odbudowy po ich wystąpieniu. Ważnym elementem systemu bezpieczeństwa państwa jest także współpraca międzynarodowa oraz uczestnictwo w

² R. Zięba, *Instytucjonalizacja bezpieczeństwa europejskiego*, Warszawa 2001

³ B. Buzan, *People, States and Fear*, London 1991

⁴ S. Koziej, *Między piekłem a rajem. Szare bezpieczeństwo na progu XXI wieku*, Warszawa 2008

organizacjach takich jak NATO czy Unia Europejska, które wzmacniają potencjał obronny i bezpieczeństwo państw członkowskich.

Istotnym elementem systemu bezpieczeństwa publicznego jest jego wymiar lokalny, realizowany przez jednostki samorządu terytorialnego. Jak wskazuje J. Zimmermann, samorząd terytorialny realizuje zadania państwa na poziomie najbliższym obywatelowi⁵. Gmina, jako podstawowa jednostka samorządu, odgrywa szczególną rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego. Do jej zadań własnych należy m.in. zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz realizacja zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej⁶. Bezpieczeństwo lokalne ma charakter praktyczny i bezpośrednio wpływa na codzienne życie mieszkańców. W związku z tym szczególnego znaczenia nabiera szybka reakcja na zagrożenia oraz znajomość lokalnych uwarunkowań.

Kluczową rolę w systemie bezpieczeństwa lokalnego odgrywa zarządzanie kryzysowe. Zgodnie z ustawą o zarządzaniu kryzysowym⁷, wójt (burmistrz, prezydent miasta) jest organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na poziomie gminy.

Do jego zadań należy m.in.:

- monitorowanie zagrożeń,
- opracowywanie planów zarządzania kryzysowego,
- podejmowanie działań w sytuacjach nadzwyczajnych,
- koordynowanie działań służb i instytucji.

Jak podkreśla K. Sienkiewicz-Małyjurek, skuteczność zarządzania kryzysowego zależy od sprawnej współpracy międzyinstytucjonalnej oraz właściwego przepływu informacji⁸.

Bezpieczeństwo publiczne na poziomie lokalnym realizowane jest przy współudziale wyspecjalizowanych służb. Kluczową rolę odgrywa Policja, której zadaniem jest ochrona życia i zdrowia ludzi, mienia oraz utrzymanie porządku publicznego⁹. Działalność Policji obejmuje zarówno działania interwencyjne, jak i profilaktyczne. Współpraca Policji z samorządem oraz społecznością lokalną umożliwia skuteczniejsze rozpoznawanie zagrożeń i podejmowanie działań prewencyjnych. Istotnym elementem systemu bezpieczeństwa są również Ochotnicze Straże Pożarne (OSP), które realizują zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa¹⁰. OSP odgrywają szczególnie ważną rolę na obszarach wiejskich, gdzie często jako pierwsze reagują na zagrożenia. Dodatkowo OSP pełnią funkcję społeczną, integrując mieszkańców oraz budując postawy prospołeczne. Ich działalność stanowi przykład zaangażowania obywatelskiego w działania na rzecz bezpieczeństwa.

Współczesne podejście do bezpieczeństwa publicznego zakłada konieczność łączenia działań interwencyjnych z profilaktyką. Do istotnych obszarów działań należą m.in. przeciwdziałanie

⁵ J. Zimmermann, *Prawo administracyjne*, Warszawa 2016

⁶ Art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

⁷ Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym

⁸ K. Sienkiewicz-Małyjurek, *Zarządzanie kryzysowe...*, Warszawa 2015

⁹ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji

¹⁰ Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej

uzależnieniu czy przemocy domowej. Jak wskazuje A. Misiuk, skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom wymaga podejścia systemowego oraz współdziałania różnych instytucji¹¹. Kluczowe znaczenie ma również zaangażowanie społeczności lokalnych oraz budowanie świadomości obywatelskiej.

Bezpieczeństwo publiczne na poziomie państwa i samorządu terytorialnego stanowi złożony system wzajemnie powiązanych elementów. Jego skuteczność zależy od współdziałania organów administracji publicznej, służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo oraz społeczności lokalnych. W warunkach dynamicznie zmieniającego się środowiska bezpieczeństwa szczególnego znaczenia nabiera rozwijanie zdolności adaptacyjnych, wzmacnianie współpracy międzyinstytucjonalnej oraz budowanie odporności społecznej na zagrożenia.

Zagrożenie przestępczością oraz stan bezpieczeństwa i porządku publicznego

Policja odgrywa kluczową rolę w systemie bezpieczeństwa lokalnego, realizując zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego. W ujęciu funkcjonalnym działania Policji można podzielić na rutynowe („zwykłe”) oraz nadzwyczajne, podejmowane w sytuacjach wystąpienia poważnych zagrożeń lub stanów kryzysowych. Taki podział wynika z konieczności dostosowania metod działania do zmieniającego się charakteru zagrożeń oraz ich intensywności¹².

Zadania o charakterze rutynowym realizowane są w toku codziennej służby przez funkcjonariuszy służby prewencyjnej, śledczej oraz kryminalnej. W ramach tych działań Policja wykonuje czynności administracyjno-porządkowe, dochodzeniowo-śledcze oraz operacyjno-rozpoznawcze. Zróżnicowanie tych form aktywności pozwala na kompleksowe oddziaływanie na zjawisko przestępczości – zarówno poprzez reagowanie na zdarzenia, jak i ich uprzedzanie.

Szczególne znaczenie w systemie bezpieczeństwa publicznego mają działania o charakterze zapobiegawczym, określane jako profilaktyczne lub prewencyjne. Ich celem jest nie tylko ograniczanie liczby przestępstw i wykroczeń, lecz także eliminowanie przyczyn tych zjawisk. Jak wskazuje literatura, skuteczna profilaktyka kryminalna stanowi jeden z najważniejszych elementów budowania bezpieczeństwa społecznego¹³. W tym kontekście coraz większego znaczenia nabiera podejście ukierunkowane na analizę przyczyn przestępczości, takich jak bezrobocie, ubóstwo, wykluczenie społeczne, patologie rodzinne czy niewłaściwe zagospodarowanie przestrzeni publicznej.

Działania prewencyjne realizowane są zarówno samodzielnie przez Policję, jak i we współpracy z innymi podmiotami systemu bezpieczeństwa, w tym jednostkami samorządu terytorialnego, służbami ratowniczymi oraz organizacjami społecznymi. Współpraca ta ma charakter systemowy i stanowi jeden z podstawowych warunków skutecznego zarządzania bezpieczeństwem publicznym. W praktyce oznacza to konieczność tworzenia lokalnych

¹¹ A. Misiuk, *Administracja porządku i bezpieczeństwa publicznego*, Warszawa 2013

¹² A. Misiuk, *Administracja porządku i bezpieczeństwa publicznego*, Warszawa 2013

¹³ B. Hołyst, *Kryminologia*, Warszawa 2016

strategii bezpieczeństwa oraz programów profilaktycznych, dostosowanych do specyfiki danego obszaru.

Szczególną rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa lokalnego odgrywają funkcjonariusze służby patrolowej, ruchu drogowego oraz dzielnicowi. Policjanci patrolowi odpowiadają za bezpośrednie reagowanie na zagrożenia oraz ich zapobieganie, a ich obecność w przestrzeni publicznej wpływa na wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Policjanci ruchu drogowego realizują zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa na drogach, które stanowią jeden z kluczowych obszarów bezpieczeństwa publicznego. Wypadki drogowe oraz naruszenia przepisów ruchu drogowego należą do najczęstszych zagrożeń dla życia i zdrowia obywateli, co uzasadnia konieczność prowadzenia intensywnych działań kontrolnych i edukacyjnych. Dzielnicowi natomiast pełnią szczególną funkcję w strukturze Policji, będąc bezpośrednim łącznikiem między Policją a społecznością lokalną. Ich zadania obejmują rozpoznanie zagrożeń, prowadzenie działań profilaktycznych oraz współpracę z mieszkańcami i instytucjami lokalnymi. Model ten wpisuje się w koncepcję *community policing*, zakładającą aktywne uczestnictwo społeczeństwa w zapewnianiu bezpieczeństwa.

Policja jako instytucja stanowi jeden z podstawowych filarów systemu bezpieczeństwa państwa, a jej działalność na poziomie lokalnym bezpośrednio wpływa na jakość życia mieszkańców. Bezpieczeństwo lokalne, będące elementem bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, odnosi się przede wszystkim do sfery bezpieczeństwa publicznego, za którego utrzymanie Policja ponosi odpowiedzialność.

Jednocześnie należy podkreślić, że poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego jest wypadkową wielu czynników, nie tylko działań Policji. Istotne znaczenie mają również czynniki społeczne, ekonomiczne oraz przestrzenne. W literaturze wskazuje się, że przestępczość koncentruje się często w określonych obszarach, tzw. „hot spots”, co wymaga zastosowania odpowiednio ukierunkowanych działań prewencyjnych oraz planowania przestrzennego sprzyjającego bezpieczeństwu.

W analizie stanu bezpieczeństwa publicznego istotną rolę odgrywają dane statystyczne, obejmujące liczbę przestępstw i wykroczeń oraz ich strukturę. Statystyki policyjne pozwalają na identyfikację zagrożeń oraz ocenę ich dynamiki, jednak nie oddają w pełni rzeczywistego poziomu przestępczości. Wynika to z istnienia tzw. „ciemnej liczby przestępstw”, obejmującej czyny niezgłoszone organom ścigania. Istotnym uzupełnieniem danych statystycznych jest analiza subiektywnego poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Poczucie to kształtowane jest przez różne czynniki, w tym doświadczenia jednostek, przekaz medialny oraz poziom zaufania do instytucji publicznych. Wysoki poziom zaufania do Policji sprzyja większej skłonności do zgłaszania przestępstw oraz współpracy z organami ścigania. W kontekście współczesnych wyzwań szczególnego znaczenia nabiera również rozwój technologii i jego wpływ na bezpieczeństwo publiczne. Monitoring wizyjny, systemy analizy danych czy narzędzia informatyczne wspierają działania Policji, zwiększając ich skuteczność. Jednocześnie pojawiają się nowe zagrożenia, takie jak cyberprzestępczość, oszustwa internetowe czy kradzież tożsamości, które wymagają specjalistycznej wiedzy oraz odpowiednich rozwiązań systemowych. Rozwijając powyższe rozważania, należy podkreślić znaczenie prewencji

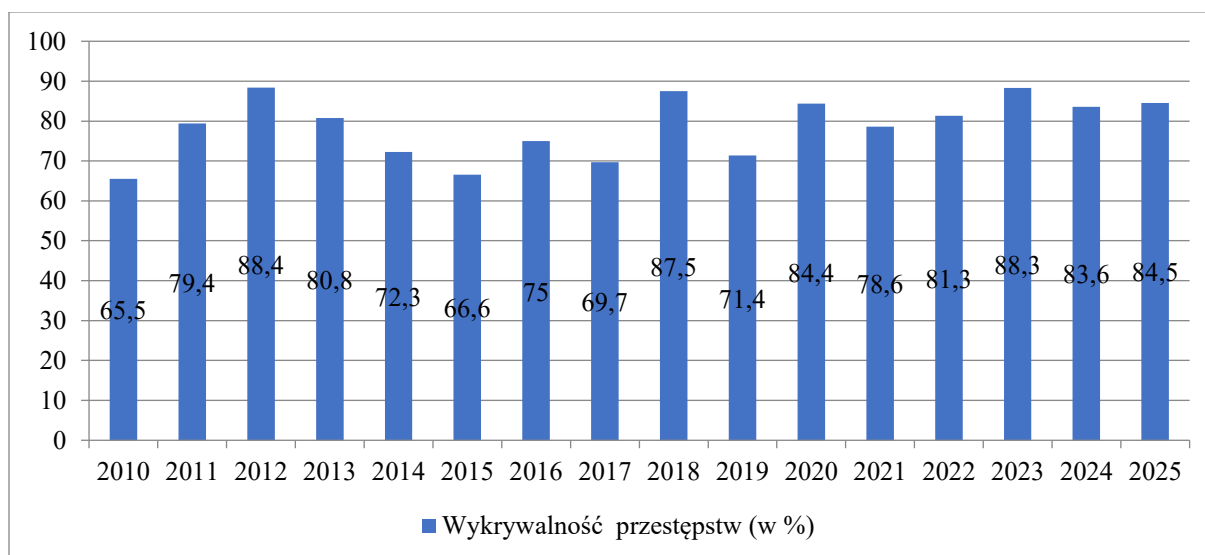
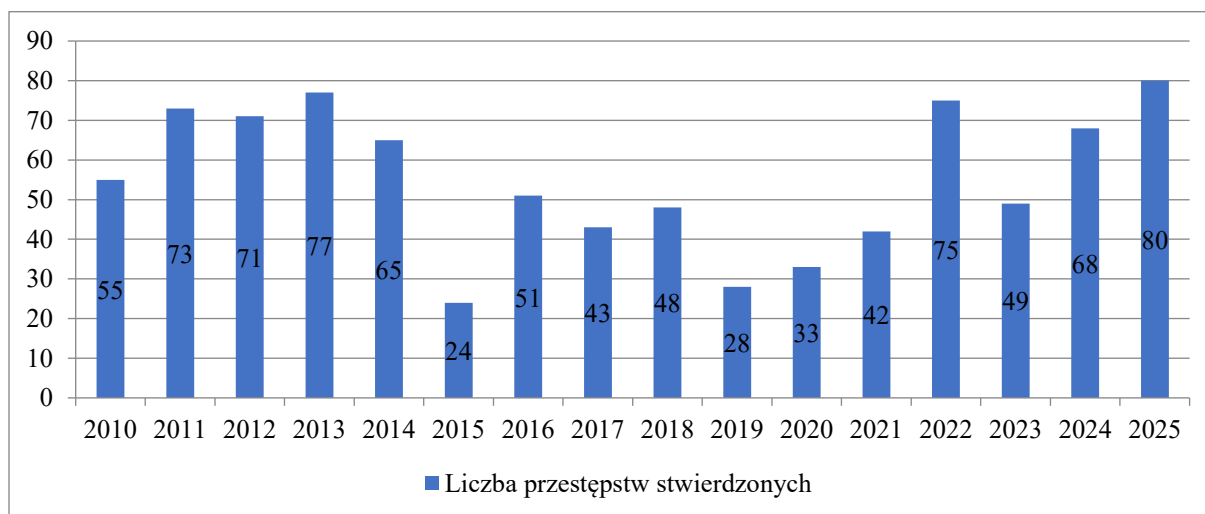
sytuacyjnej, która polega na ograniczaniu możliwości popełnienia czynów zabronionych poprzez odpowiednie kształtowanie przestrzeni publicznej oraz organizację życia społecznego. Działania te obejmują m.in. poprawę oświetlenia ulic, monitoring wizyjny, zagospodarowanie przestrzeni czy zwiększenie obecności służb w miejscach szczególnie zagrożonych. Jak wskazuje literatura, odpowiednie projektowanie przestrzeni może znacząco ograniczyć poziom przestępczości. Istotną rolę odgrywa także edukacja społeczna w zakresie bezpieczeństwa. Kampanie informacyjne, programy profilaktyczne oraz działania skierowane do dzieci i młodzieży przyczyniają się do kształtowania postaw prospołecznych oraz zwiększania świadomości zagrożeń. Współczesne podejście do bezpieczeństwa zakłada bowiem, że obywatel nie jest jedynie odbiorcą działań instytucji, lecz aktywnym uczestnikiem systemu bezpieczeństwa. Nie bez znaczenia pozostaje również rola społeczności lokalnej w systemie bezpieczeństwa. Współczesne podejście do zarządzania bezpieczeństwem zakłada aktywne uczestnictwo obywateli, co przejawia się m.in. w programach profilaktycznych, konsultacjach społecznych oraz współpracy z dzielnicowymi. Tego rodzaju działania sprzyjają budowaniu odpowiedzialności zbiorowej za bezpieczeństwo oraz wzmacniają kapitał społeczny, który stanowi istotny element odporności społecznej na zagrożenia.

W kontekście oceny bezpieczeństwa publicznego istotne znaczenie ma również rozróżnienie pomiędzy przestępstwem a wykroczeniem. Wykroczenie to czyn zabroniony o niższym stopniu społecznej szkodliwości, za który przewidziane są łagodniejsze sankcje. Przystępstwo natomiast stanowi czyn o wyższym stopniu społecznej szkodliwości i wiąże się z surowszymi konsekwencjami prawnymi. Rozróżnienie to pozwala na właściwą ocenę skali zagrożeń oraz dobór adekwatnych środków reakcji.

Podsumowując, bezpieczeństwo i porządek publiczny stanowią rezultat współdziałania wielu podmiotów oraz zastosowania różnorodnych instrumentów – od działań interwencyjnych, przez profilaktykę, aż po analizę danych i współpracę społeczną. Kluczową rolę w tym systemie odgrywa Policja, jednak jej skuteczność uzależniona jest od współpracy z innymi instytucjami oraz zaangażowania społeczności lokalnej. W warunkach współczesnych zagrożeń szczególnego znaczenia nabiera podejście kompleksowe, uwzględniające zarówno działania reaktywne, jak i prewencyjne oraz systemowe.

Analiza danych dotyczących liczby przestępstw oraz poziomu ich wykrywalności w latach 2021–2025 pozwala na kompleksową ocenę stanu bezpieczeństwa publicznego oraz skuteczności działań Policji. W zakresie liczby przestępstw można zaobserwować wyraźny trend wzrostowy. W 2021 roku odnotowano 42 przestępstwa, natomiast już w roku 2022 ich liczba wzrosła do 75. Po przejściowym spadku w 2023 roku do poziomu 49, w kolejnych latach ponownie nastąpił wzrost – do 68 w 2024 roku oraz 80 w roku 2025, co stanowi najwyższą wartość w analizowanym okresie. Tendencja ta może wskazywać na zwiększoną skalę zagrożeń w obszarze bezpieczeństwa publicznego, choć nie można wykluczyć wpływu takich czynników jak wzrost wykrywalności czy zmiany w sposobie rejestrowania zdarzeń. Jednocześnie analiza wykrywalności przestępstw wskazuje na utrzymywanie się wysokiego poziomu skuteczności działań Policji. W 2021 roku wskaźnik wykrywalności wynosił 78,6%, a w kolejnych latach wzrósł do 81,3% w 2022 roku oraz 88,3% w 2023 roku. W latach 2024–2025 poziom ten utrzymywał się na stabilnym, wysokim poziomie – odpowiednio 83,6% oraz 84,5%.

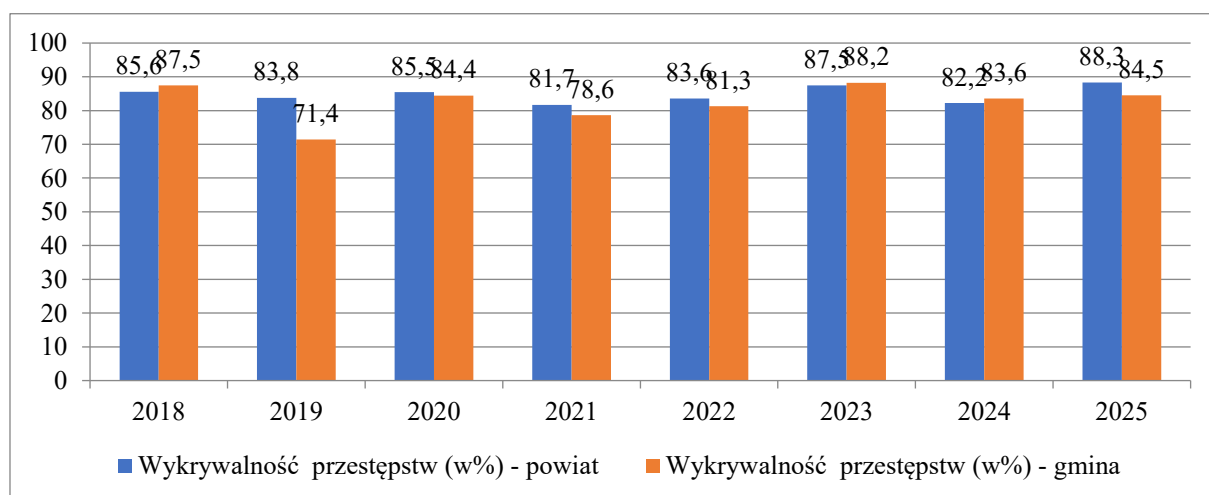
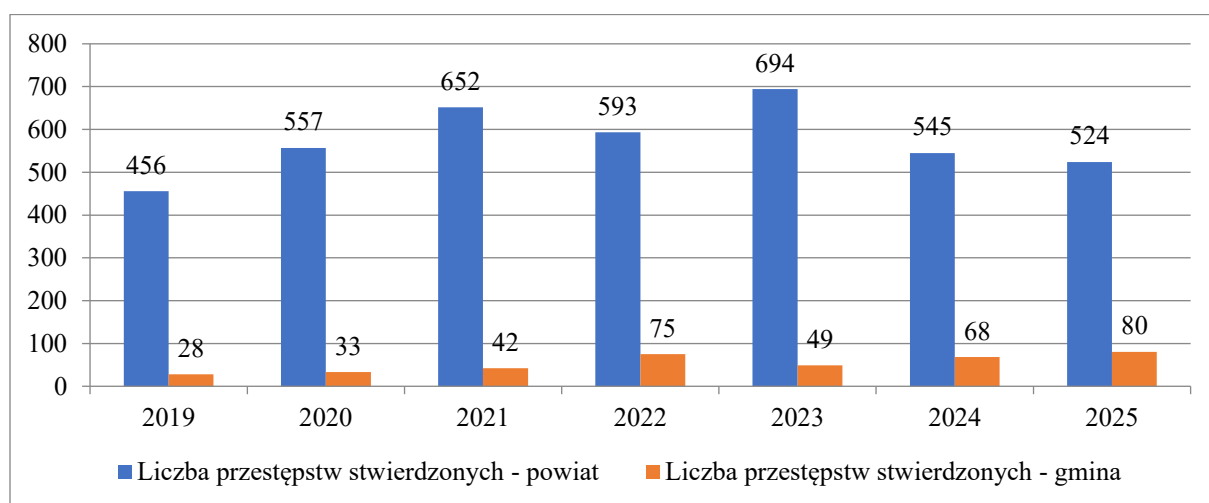
**Ilość przestępstw stwierdzonych w latach 2010 – 2025 na terenie Gminy Kwilcz
oraz ich wykrywalność**
(dane K.P.P. w Międzychodzie):



Zestawienie obu wskaźników prowadzi do wniosku: pomimo wzrostu liczby przestępstw w ostatnich latach, skuteczność ich wykrywania nie uległa pogorszeniu. Wręcz przeciwnie – utrzymanie wysokiego poziomu wykrywalności przy rosnącej liczbie zdarzeń świadczy o efektywności działań Policji oraz dobrej organizacji pracy służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne. Należy jednak podkreślić, że wzrost liczby przestępstw, nawet przy wysokiej wykrywalności, może wpływać na subiektywne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. W związku z tym konieczne jest równoległe wzmacnianie działań prewencyjnych, współpracy z samorządem oraz inicjatyw społecznych ukierunkowanych na ograniczanie przyczyn przestępczości. Podsumowując, analiza danych wskazuje na rosnącą liczbę przestępstw w ostatnich latach przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiej skuteczności ich wykrywania. Sytuacja ta wymaga podejmowania działań zarówno o charakterze prewencyjnym, jak i interwencyjnym, w celu zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego.

Powyższe dane odnieść można do danych z całego powiatu międzychodzkiego z ostatnich lat (dane K.P.P. w Międzychodzie):

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba przestępstw stwierdzonych - powiat	557	652	593	694	545	524
Liczba przestępstw stwierdzonych - Gmina	33	42	75	49	68	80
Liczba przestępstw stwierdzonych - Gmina (udział w %)	5,92	6,44	12,65	7,06	12,5	15,26
Wykrywalność przestępstw (w %) - powiat	85,5	81,7	83,8	87,5	82,2	88,3
Wykrywalność przestępstw (w %) - Gmina	84,4	78,6	81,3	88,2	83,6	84,5



Analiza danych Komendy Powiatowej Policji w Międzychodzie wskazuje na zróżnicowane tendencje w zakresie przestępczości na poziomie powiatu i gminy. Na poziomie powiatu liczba przestępstw wykazywała wahania, osiągając najwyższy poziom w 2023 roku (694), po czym w

latach 2024–2025 nastąpił wyraźny spadek (do 545 i 524), co może świadczyć o poprawie stanu bezpieczeństwa.

Odmianą tendencję obserwuje się w gminie. Po początkowo niskich wartościach (33 w 2020 roku i 42 w 2021 roku), liczba przestępstw wzrosła do 75 w 2022 roku, a następnie – mimo chwilowego spadku w 2023 roku – osiągnęła najwyższy poziom 80 w 2025 roku. Wzrost ten znajduje odzwierciedlenie w rosnącym udziale gminy w ogólnej liczbie przestępstw powiatu (z 5,92% do 15,26%). W zakresie wykrywalności przestępstw zarówno na poziomie powiatu, jak i gminy utrzymuje się wysoki poziom skuteczności działań Policji. W powiecie wskaźnik ten osiągnął 88,3% w 2025 roku, natomiast w gminie – po najwyższym poziomie 88,2% w 2023 roku – utrzymywał się stabilnie powyżej 83% w latach 2024–2025. Podsumowując, mimo wzrostu liczby przestępstw w gminie, wysoka i stabilna wykrywalność wskazuje na skuteczność działań Policji.

Przestępczość na terenie Gminy Kwilcz (lata 2020-2025)

(dane K.P.P. w Międzychodzie)

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Przestępstwa kryminalne	13	16	34	14	17	17
Przestępstwa kryminalne - wykrywalność (w%)	53,5	44	41,6	73	70	75
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	1	2	4	0	1	2
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu - wykrywalność (w %)	100	100	100	0	100	100
Przestępstwa przeciwko mieniu	8	14	30	15	25	24
Przestępstwa przeciwko mieniu - wykrywalność (w %)	50	35,7	46,6	68	55	58,6
Kradzież z włamaniem	5	4	5	2	6	2
Kradzież z włamaniem - wykrywalność (w %)	40	25	66,6	50	66,6	50
Kradzież i kradzież poprzez włamanie do samochodu	0	0	0	0	1	0
Kradzież i kradzież poprzez włamanie do samochodu - wykrywalność (w%)	0	0	0	0	0	0
Kradzież cudzej rzeczy	2	8	7	4	8	9
Kradzież cudzej rzeczy - wykrywalność (w%)	50	37,5	28,5	75	75	65

Uszkodzenie mienia	1	1	3	1	3	4
Uszkodzenie mienia - wykrywalność (w%)	100	100	100	100	66,6	75

Analiza danych dotyczących przestępczości w Gminie Kwilcz w latach 2020–2025 pozwala na ocenę zarówno skali zjawiska, jak i jego struktury oraz skuteczności działań organów ścigania. W badanym okresie widoczne są wyraźne wahania liczby przestępstw, a także zmiany w ich strukturze rodzajowej. Najliczniejszą kategorię stanowią przestępstwa kryminalne, które w analizowanym okresie wykazywały znaczną zmienność. Po stosunkowo niskich wartościach w latach 2020–2021 (13 i 16), nastąpił wyraźny wzrost w 2022 roku do poziomu 34, co może wskazywać na nasilenie zjawisk przestępczych lub zwiększoną wykrywalność. W kolejnych latach liczba ta uległa stabilizacji na poziomie około 14–17 przestępstw rocznie. Jednocześnie istotną zmianą jest wyraźna poprawa wykrywalności tej kategorii przestępstw – z poziomu poniżej 50% w latach 2020–2022 do około 70–75% w latach 2023–2025. Wskazuje to na zwiększenie efektywności działań Policji, szczególnie w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowych. Drugą istotną kategorią są przestępstwa przeciwko mieniu, które stanowią znaczną część ogólnej liczby przestępstw. Podobnie jak w przypadku przestępstw kryminalnych, najwyższy poziom odnotowano w 2022 roku (30), po czym nastąpił spadek i ponowna stabilizacja na poziomie 15–25 w kolejnych latach. Wykrywalność tej kategorii, choć niższa niż w przypadku przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, wykazuje tendencję wzrostową – szczególnie w latach 2023–2025. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu mają charakter incydentalny i występują w niewielkiej liczbie (od 0 do 4 rocznie), jednak ich znaczenie jest szczególne ze względu na wysoką szkodliwość społeczną. W analizowanym okresie ich wykrywalność była bardzo wysoka, często wynosząca 100%, co świadczy o dużej skuteczności organów ścigania w tej kategorii spraw. Analiza szczegółowych form przestępczości wskazuje na zmienność w zakresie kradzieży z włamaniem oraz kradzieży cudzej rzeczy. Kradzieże z włamaniem utrzymują się na relatywnie niskim poziomie (2–6 rocznie), jednak ich wykrywalność jest niestabilna, co może wynikać ze specyfiki tych przestępstw. Z kolei kradzieże cudzej rzeczy wykazują tendencję wzrostową w ostatnich latach, osiągając najwyższy poziom w 2025 roku (9), przy jednoczesnej poprawie wykrywalności. Zjawiskiem marginalnym są przestępstwa związane z kradzieżą pojazdów, które praktycznie nie występowały w analizowanym okresie. Może to świadczyć o niskim poziomie tego typu zagrożeń na terenie gminy. Uszkodzenia mienia również występują sporadycznie, jednak w ostatnich latach można zauważyć ich niewielki wzrost (do 4 w 2025 roku). Wykrywalność tej kategorii pozostaje wysoka, choć wykazuje pewne wahania.

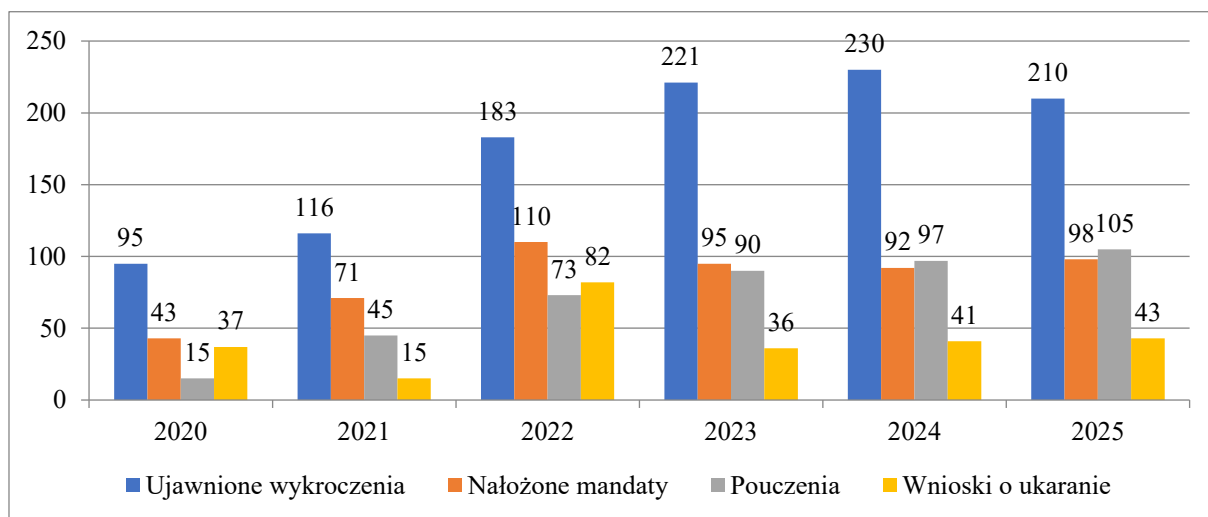
Całościowa analiza danych wskazuje, że przestępczość w Gminie Kwilcz ma przede wszystkim charakter majątkowy oraz kryminalny, przy stosunkowo niewielkim udziale najpoważniejszych przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu. Warto podkreślić, że rok 2022 był okresem największego nasilenia przestępczości w większości analizowanych kategorii, co może być związane z czynnikami społecznymi i gospodarczymi. Jednocześnie zauważalna jest poprawa wykrywalności w większości kategorii przestępstw w ostatnich latach, co świadczy o rosnącej skuteczności działań Policji. Szczególnie istotne jest utrzymanie wysokiej wykrywalności w

przypadku najpoważniejszych przestępstw oraz poprawa wyników w zakresie przestępstw kryminalnych i przeciwko mieniu. Podsumowując, struktura przestępczości w Gminie Kwilcz wskazuje na dominację przestępstw o charakterze majątkowym, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiej skuteczności ich wykrywania. Pomimo pewnych wahań liczby zdarzeń, szczególnie w 2022 roku oraz w ostatnich latach, sytuacja w zakresie bezpieczeństwa publicznego pozostaje względnie stabilna.

Skuteczność w zakresie reagowania na zaistniałe wykroczenia

W 2025 roku prowadzono 210 postępowań w sprawach o ujawnione wykroczenia, w wyniku czego: nałożono 98 mandatów, zastosowano 105 pouczeń oraz skierowano 43 wnioski o ukaranie.

Statystyka postępowań w sprawach o ujawnione wykroczenia na terenie Gminy Kwilcz w latach 2020 – 2025 (dane K.P.P. w Międzychodzie):



Analiza danych wskazuje na wyraźny wzrost liczby ujawnionych wykroczeń w latach 2020–2024 – z 95 do 230, a następnie niewielki spadek do 210 w 2025 roku. Mimo tego spadku poziom wykroczeń pozostaje znacznie wyższy niż na początku analizowanego okresu.

Najczęściej stosowanym środkiem reakcji są mandaty karne, których liczba utrzymuje się na stabilnym, wysokim poziomie od 2022 roku (ok. 90–110 rocznie). Jednocześnie widoczny jest systematyczny wzrost liczby pouczeń – z 15 w 2020 roku do 105 w 2025 roku, co wskazuje na większe wykorzystanie środków o charakterze wychowawczym.

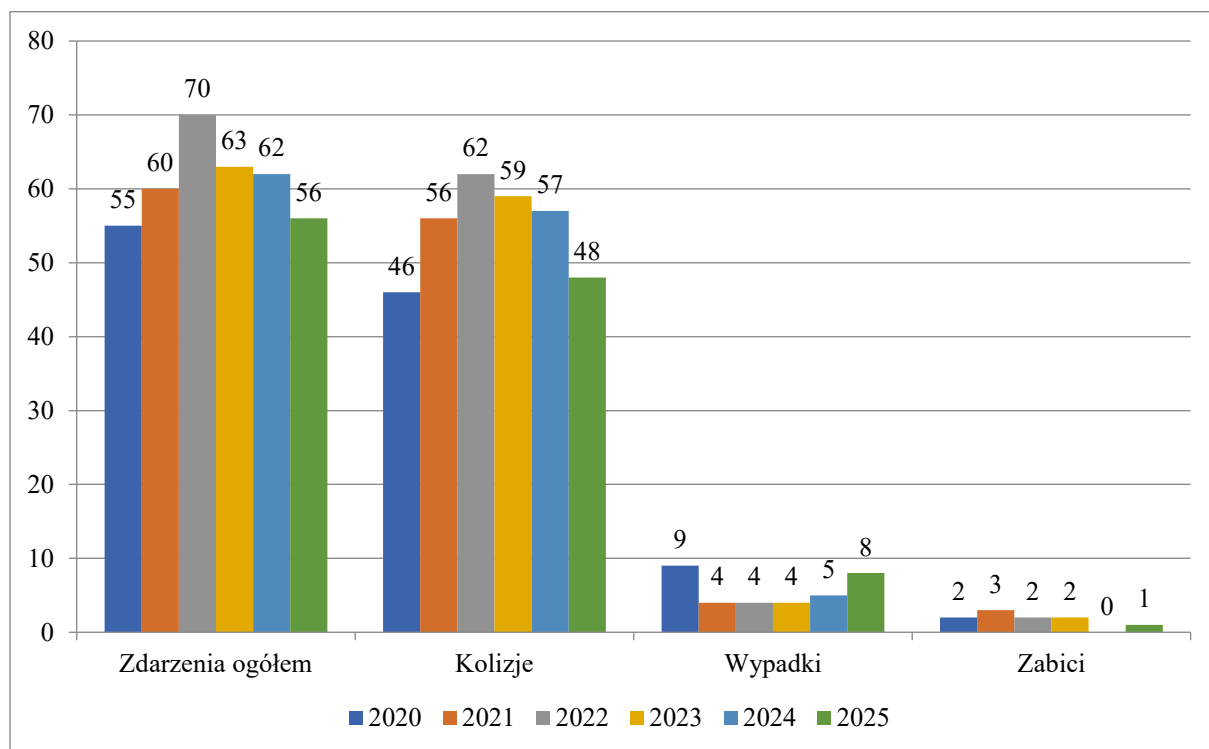
Liczba wniosków o ukaranie kierowanych do sądu jest zmienna, z wyraźnym wzrostem w 2022 roku, a następnie stabilizacją na poziomie ok. 40 rocznie.

Podsumowując, analiza danych wskazuje na wzrost skali wykroczeń w analizowanym okresie oraz dostosowanie form reakcji do ich charakteru. Szczególnie istotny jest wzrost znaczenia środków prewencyjnych, takich jak pouczenia, co może przyczynić się do ograniczania drobnej przestępczości i poprawy stanu bezpieczeństwa publicznego.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym na terenie Gminy Kwilcz

W 2025 roku odnotowano 56 zdarzeń drogowych (48 kolizji oraz 8 wypadków), w których zginęła 1 osoba.

Statystyka zdarzeń na drogach w latach 2020 – 2025 na terenie Gminy Kwilcz (dane K.P.P. w Międzychodzie):



Analiza danych dotyczących zdarzeń drogowych w Gminie Kwilcz w latach 2020–2025 wskazuje na względnie stabilny poziom zagrożeń w ruchu drogowym, przy jednoczesnych niewielkich wahaniami w poszczególnych latach. Łączna liczba zdarzeń drogowych (zdarzenia ogółem) utrzymywała się na poziomie od 55 w 2020 roku do 70 w 2022 roku, po czym w kolejnych latach odnotowano spadek do 56 w 2025 roku. Oznacza to, że po okresie wzrostu w latach 2020–2022 nastąpiła stopniowa poprawa sytuacji w zakresie bezpieczeństwa na drogach. Podobną tendencję można zauważyć w przypadku kolizji drogowych, które stanowią największy udział zdarzeń. Ich liczba wzrosła z 46 w 2020 roku do 62 w 2022 roku, a następnie systematycznie malała, osiągając poziom 48 w 2025 roku. Może to świadczyć o skuteczności działań prewencyjnych oraz poprawie organizacji ruchu drogowego. W zakresie wypadków drogowych obserwuje się niewielkie wahania – od 4 do 9 zdarzeń rocznie. Najwyższy poziom odnotowano w 2020 roku (9), natomiast w kolejnych latach liczba wypadków utrzymywała się na niższym, stabilnym poziomie, z niewielkim wzrostem w 2025 roku (8). Najbardziej niepokojącą kategorią są zdarzenia ze skutkiem śmiertelnym (zabici). Ich liczba jest niska (0–3 rocznie), jednak ze względu na ich charakter mają szczególne znaczenie. W analizowanym okresie nie obserwuje się jednoznacznego trendu – występują one incydentalnie. Podsumowując, po wzroście liczby zdarzeń drogowych w latach 2020–2022, w kolejnych latach widoczna jest poprawa sytuacji, szczególnie w zakresie kolizji.

Poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie gminy Kwilcz jest efektem systematycznie prowadzonych działań podejmowanych przez Policję, realizowanych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, zarówno w zakresie profilaktyki, jak i czynności wykrywczych. Konsekwentne ograniczanie przestępczości, w szczególności przeciwko mieniu, a także zaangażowanie funkcjonariuszy w przeciwdziałanie zjawiskom patologii społecznej, przekłada się na wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy. Jednocześnie zauważalny jest wzrost liczby przestępstw ogółem – o 12 w stosunku do roku ubiegłego. Na szczególną uwagę zasługuje liczba przypadków prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości (art. 178a §1 k.k.), których odnotowano 13, co stanowi wzrost o 1 przypadek. Wskazuje to na utrzymujące się zagrożenie w obszarze bezpieczeństwa drogowego oraz konieczność dalszego prowadzenia działań kontrolnych i edukacyjnych. W zakresie przestępczości narkotykowej w 2025 roku odnotowano 5 przypadków posiadania środków odurzających, co oznacza wzrost o 3 przestępstwa w porównaniu do roku poprzedniego. Pozytywnym aspektem pozostaje jednak wysoki poziom wykrywalności tych przestępstw, wynoszący 100%, co świadczy o skuteczności działań Policji w tym obszarze.

Działania funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Sierakowie oraz Komendy Powiatowej Policji w Międzychodzie koncentrują się w szczególności na ograniczaniu przestępczości przeciwko mieniu, która jest najbardziej odczuwalna społecznie. Podejmowane inicjatywy mają na celu nie tylko redukcję liczby przestępstw, ale również wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

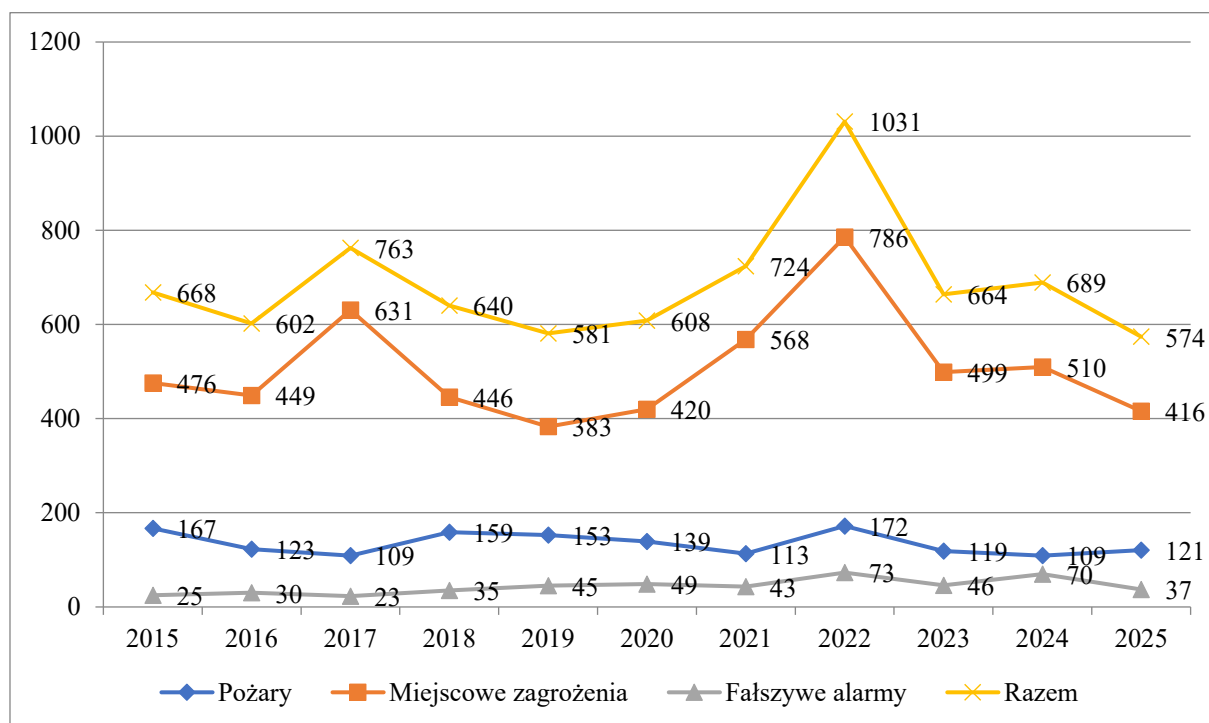
Istotnym elementem pracy Policji jest służba obchodowa realizowana przez dzielnicowych, w tym regularne dyżury pełnione w Urzędzie Gminy Kwilcz. Bezpośredni kontakt funkcjonariuszy ze społecznością lokalną sprzyja budowaniu zaufania oraz umożliwia skuteczniejsze rozpoznawanie i eliminowanie zagrożeń. W ramach działań prospołecznych wdrożono również nowoczesne narzędzia komunikacji, takie jak aplikacja „Moja Komenda”, program „Dzielnicowy bliżej nas” oraz „Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa”, które umożliwiają mieszkańcom aktywne uczestnictwo w kształtowaniu bezpieczeństwa lokalnego.

Kontynuacja przyjętych kierunków działań oraz realizacja priorytetów Policji ma na celu nie tylko utrzymanie dotychczasowych efektów, lecz także ich dalszą poprawę. Szczególny nacisk powinien zostać położony na zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz ograniczanie zjawisk przestępczych w kolejnych latach.

Požary i miejscowe zagrożenia

Gmina Kwilcz, podobnie jak inne jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności o charakterze rolniczym, narażona jest na występowanie różnorodnych sytuacji kryzysowych, takich jak pożary, zdarzenia drogowe, skutki zjawisk atmosferycznych czy inne zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców. Kluczową rolę w tym systemie odgrywają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które stanowią podstawowy element reagowania na zagrożenia na poziomie lokalnym. Ich znaczenie jest szczególnie widoczne na terenach wiejskich, gdzie dostęp do profesjonalnych służb ratowniczych może być ograniczony czasowo. OSP nie tylko reagują na zdarzenia, ale również pełnią funkcję prewencyjną i edukacyjną, zwiększając poziom bezpieczeństwa społeczności lokalnej.

Analiza danych za 2025 rok wskazuje, że na terenie powiatu międzychodzkiego odnotowano łącznie 574 zdarzenia, z czego zdecydowaną większość stanowiły miejscowe zagrożenia – 416 przypadków (ok. 72,5%). Pożary stanowiły 121 zdarzeń (ok. 21,1%), natomiast fałszywe alarmy 37 przypadków (ok. 6,4%). Struktura ta odzwierciedla ogólnokrajową tendencję, zgodnie z którą działalność służb ratowniczych w coraz większym stopniu koncentruje się na zdarzeniach innych niż pożary.

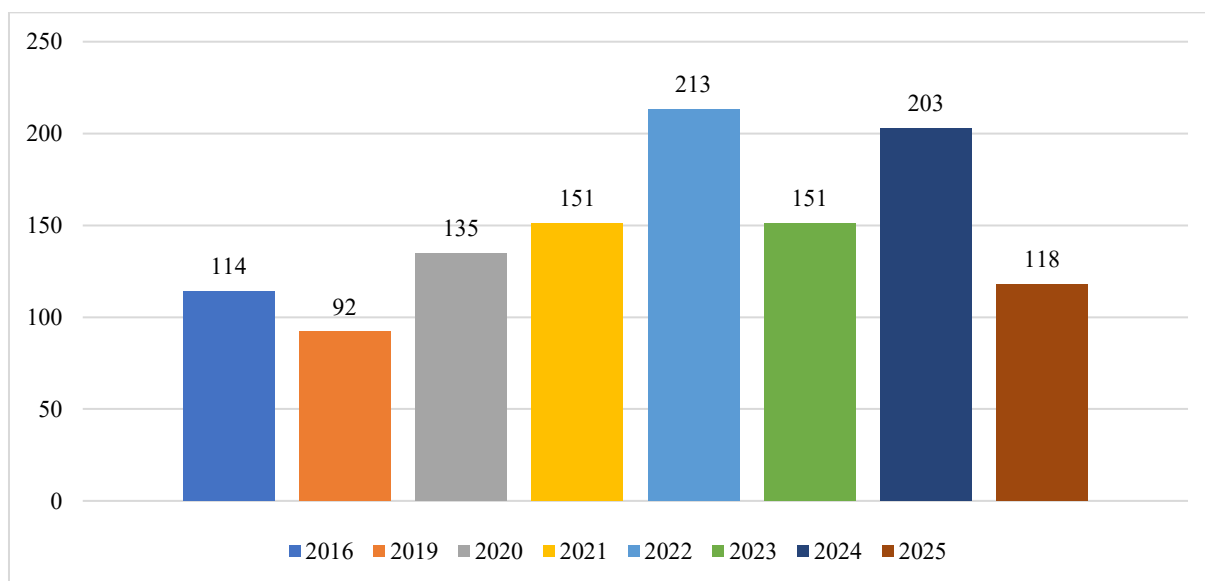


Na terenie Gminy Kwilcz w 2025 roku odnotowano 118 zdarzeń, co stanowi około 20,6% wszystkich zdarzeń w powiecie. Również w tym przypadku dominowały miejscowe zagrożenia – 85 przypadków (ok. 72,0%), następnie pożary – 27 przypadków (ok. 22,9%) oraz fałszywe alarmy – 6 przypadków (ok. 5,1%). Oznacza to, że struktura zdarzeń w gminie jest zbliżona do struktury powiatowej, co świadczy o podobnym charakterze zagrożeń.

Analiza wieloletnia pozwala zauważyć, że liczba pożarów na terenie gminy utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie (21–30 zdarzeń rocznie), co może świadczyć o skuteczności działań prewencyjnych oraz utrwalonych wzorcach zagrożeń. Zdecydowanie większą zmienność wykazuje natomiast liczba miejscowych zagrożeń, która w ostatnich latach ulegała znacznym wahaniom – od 61 w 2019 roku do aż 163 w 2022 roku. W latach 2023–2024 utrzymywała się ona na wysokim poziomie (110–158 zdarzeń), natomiast w 2025 roku odnotowano spadek do 85 przypadków.

Tak duża dynamika zmian w zakresie miejscowych zagrożeń może być wynikiem wielu czynników, w tym zmiennych warunków atmosferycznych (np. intensywne opady, wichury) czy zwiększonego natężenia ruchu drogowego. Jednocześnie wysoki udział tej kategorii zdarzeń wskazuje na rosnącą rolę służb ratowniczych w reagowaniu na zagrożenia cywilizacyjne i środowiskowe.

Zdarzenia występujące na terenie gminy Kwilcz w latach 2016-2025 (dane K.P. P.S.P. w Międzychodzie):



Analiza liczby zdarzeń na terenie Gminy Kwilcz w latach 2016–2025 wskazuje na wyraźną zmienność ich natężenia w analizowanym okresie. W latach 2016–2018 liczba zdarzeń utrzymywała się na umiarkowanym poziomie (114 w 2016 r. i 92 w 2017 r.), po czym w kolejnych latach nastąpił systematyczny wzrost, osiągając 135 zdarzeń w 2020 r. oraz 151 w 2021 r. Największą liczbę zdarzeń odnotowano w 2022 roku (213), co stanowiło wyraźny punkt kulminacyjny analizowanego okresu. W kolejnych latach zauważalny jest spadek – do 151 zdarzeń w 2023 r., ponowny wzrost w 2024 r. (203 zdarzenia), a następnie wyraźne obniżenie w 2025 r. do poziomu 118 zdarzeń. Uzyskane dane wskazują na brak stabilnej tendencji długookresowej, przy jednoczesnym występowaniu okresów intensyfikacji zdarzeń.

Analiza głównych przyczyn pożarów oraz miejscowych zagrożeń na terenie Gminy Kwilcz w 2025 roku pozwala na identyfikację kluczowych czynników ryzyka oraz określenie kierunków działań prewencyjnych w zakresie bezpieczeństwa publicznego.

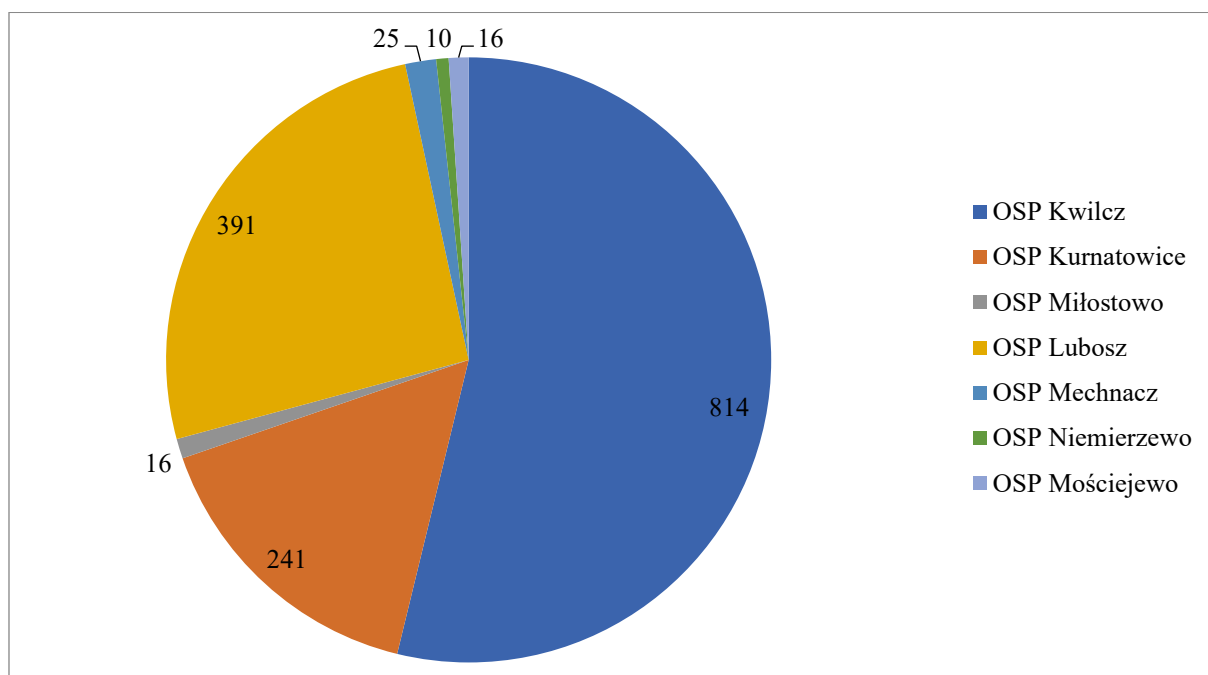
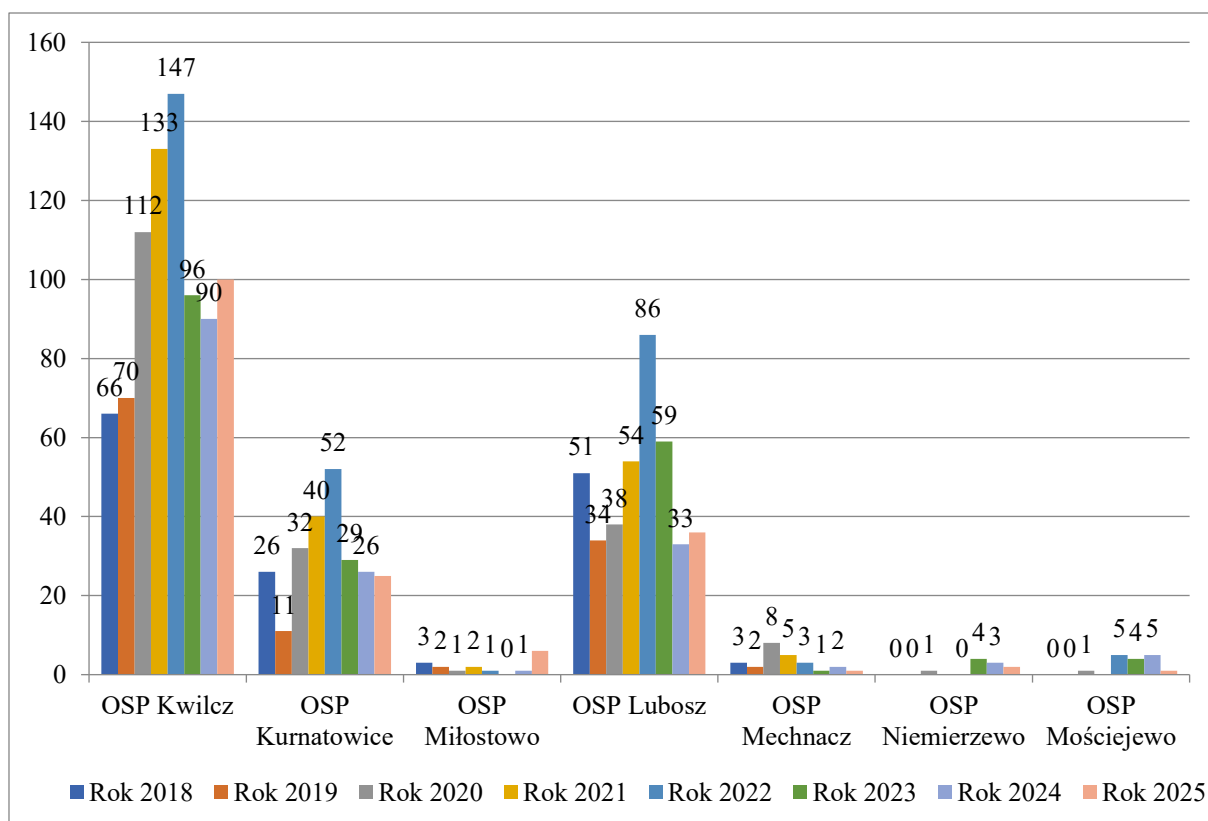
W przypadku pożarów dominującą przyczyną była nieostrożność osób dorosłych w posługiwaniu się ogniem otwartym. Wskazuje to na istotną rolę czynnika ludzkiego jako głównego źródła zagrożeń pożarowych. Tego rodzaju zdarzenia mają często charakter możliwy do uniknięcia, co podkreśla znaczenie działań edukacyjnych i profilaktycznych wśród mieszkańców. Kolejną przyczyną pożarów były podpalenia, które stanowią szczególnie niebezpieczną kategorię zdarzeń ze względu na ich umyślny charakter. Zjawisko to może być powiązane z problemami społecznymi, takimi jak konflikty międzyludzkie, i wymaga nie tylko działań prewencyjnych, ale również współpracy z organami ścigania. Istotnym czynnikiem ryzyka były także wady środków transportu, które mogą prowadzić do powstawania pożarów w wyniku awarii technicznych, np. instalacji elektrycznych lub układów paliwowych. Wskazuje to na znaczenie kontroli stanu technicznego pojazdów oraz przestrzegania zasad bezpieczeństwa eksploatacyjnego.

W odniesieniu do miejscowych zagrożeń dominującą rolę odgrywały czynniki naturalne, w szczególności huragany i silne wiatry. Zjawiska te prowadziły m.in. do powalania drzew, uszkodzeń infrastruktury oraz zagrożeń dla życia i zdrowia mieszkańców. Drugą istotną kategorię stanowiły zdarzenia związane z niezachowaniem zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Wypadki komunikacyjne generują znaczną liczbę interwencji służb ratowniczych i są często wynikiem błędów ludzkich, takich jak nadmierna prędkość, brak ostrożności czy nieprzestrzeganie przepisów ruchu drogowego. Uzupełnieniem powyższych zagrożeń były zdarzenia związane z nietypowym zachowaniem się zwierząt i owadów, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia mieszkańców, zwłaszcza w okresach wzmożonej aktywności (np. rojów owadów).

Podsumowując, analiza przyczyn zdarzeń na terenie Gminy Kwilcz wskazuje na dominującą rolę czynnika ludzkiego w powstawaniu pożarów oraz znaczący wpływ czynników naturalnych i komunikacyjnych w przypadku miejscowych zagrożeń. Oznacza to konieczność równoległego prowadzenia działań edukacyjnych, profilaktycznych oraz inwestycyjnych, mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców oraz ograniczenie liczby zdarzeń w przyszłości.

Ilość wyjazdów do działań ratowniczo-gaśniczych, w których brały udział jednostki OSP z terenu Gminy Kwilcz w latach 2018 - 2025 (dane K.P. P.S.P. w Międzychodzie):

Jednostka	KSRG	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	Rok 2025	Razem
OSP Kwilcz	TAK	66	70	112	133	147	96	90	100	814
OSP Kurnatowice	TAK	26	11	32	40	52	29	26	25	241
OSP Miłostowo	NIE	3	2	1	2	1	0	1	6	16
OSP Lubosz	TAK	51	34	38	54	86	59	33	36	391
OSP Mechnacz	NIE	3	2	8	5	3	1	2	1	25
OSP Niemierzewo	NIE	0	0	1	0	0	4	3	2	10
OSP Mościejewo	NIE	0	0	1	0	5	4	5	1	16
	Razem	149	119	193	234	294	193	162	168	1380



Analiza liczby wyjazdów do działań ratowniczo-gaśniczych jednostek OSP z terenu Gminy Kwilcz w latach 2018–2025 wskazuje na znaczną koncentrację działań w wybranych jednostkach oraz wyraźną zmienność liczby interwencji w czasie. Łącznie w analizowanym okresie jednostki OSP uczestniczyły w 1380 działaniach. Największą aktywność wykazywała OSP Kwilcz (814 wyjazdów), co stanowi ok. 59,0% wszystkich interwencji, a także OSP Lubosz (391 wyjazdów, ok. 28,3%) oraz OSP Kurnatowice (241 wyjazdów, ok. 17,5%). Wszystkie te jednostki należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG), co

potwierdza ich kluczową rolę w systemie bezpieczeństwa gminy. Jednostki spoza KSRG (OSP Miłostowo, Mechnacz, Niemierzewo i Mościejewo) odnotowały zdecydowanie mniejszą liczbę wyjazdów, pełniąc funkcję uzupełniającą w systemie ratowniczym. Ich łączny udział w działaniach jest mały, co wynika zarówno z ich potencjału operacyjnego, jak i lokalnego charakteru działania. Analiza w ujęciu rocznym wskazuje na wyraźny wzrost liczby interwencji w latach 2018–2022 – od 149 do 294 zdarzeń, co oznacza niemal dwukrotny wzrost. Rok 2022 stanowił punkt kulminacyjny analizowanego okresu. W kolejnych latach nastąpił spadek liczby wyjazdów – do 193 w 2023 roku, 162 w 2024 roku oraz 168 w 2025 roku, co może świadczyć o zmniejszeniu liczby zdarzeń lub ich intensywności. Widoczna dominacja jednostek KSRG wskazuje na ich kluczowe znaczenie w zapewnianiu bezpieczeństwa mieszkańców, a system ratownictwa na terenie Gminy Kwilcz opiera się przede wszystkim na jednostkach należących do KSRG, które realizują większość interwencji.

Osoby śmiertelne i ranne w zdarzeniach powstałych na terenie Gminy Kwilcz w 2025 roku (dane K.P. P.S.P. w Międzychodzie):

	Ofiary śmiertelne	Ranni
Pożar	0	2
Miejscowe zagrożenie	4	6

Statystyka wyjazdów do działań ratowniczo-gaśniczych, w których brały udział jednostki OSP z terenu gminy Kwilcz w roku 2025 (dane K.P. P.S.P. w Międzychodzie):

Jednostka	KSRG	P	MZ	AF	CZ	Suma
OSP Kwilcz	TAK	30	64	6	6	106
OSP Kurnatowice	TAK	11	11	3	2	27
OSP Miłostowo	NIE	5	1	0	1	8
OSP Lubosz	TAK	5	30	1	7	43
OSP Mechnacz	NIE	0	1	0	2	3
OSP Niemierzewo	NIE	2	0	0	3	5
OSP Mościejewo	NIE	1	0	0	2	3
Suma		56	107	10	24	197

P – pożar, **MZ** – miejscowe zagrożenie (kolizja, wypadek drogowy, usuwanie skutków wichur, podtopienia itd.), **AF** – alarmy fałszywe, **CZ** - ćwiczenia

Struktura wyjazdów do działań ratowniczo-gaśniczych jednostek OSP z terenu Gminy Kwilcz w 2025 roku wskazuje na dominującą rolę miejscowych zagrożeń oraz istotne zróżnicowanie aktywności poszczególnych jednostek. Łącznie w 2025 roku odnotowano 197 wyjazdów, z

czego największą część stanowiły miejscowe zagrożenia – 107 przypadków (ok. 54,3%). Pożary stanowiły 56 zdarzeń (ok. 28,4%), natomiast ćwiczenia 24 przypadki (ok. 12,2%). Najmniejszy udział miały alarmy fałszywe – 10 zdarzeń (ok. 5,1%). Struktura ta potwierdza, że głównym obszarem działalności jednostek OSP są obecnie zdarzenia inne niż pożary, związane m.in. z wypadkami drogowymi czy skutkami zjawisk atmosferycznych. Największą aktywność wykazywała OSP Kwilcz (106 wyjazdów, ok. 53,8% wszystkich interwencji), która dominowała we wszystkich kategoriach zdarzeń, szczególnie w zakresie miejscowych zagrożeń (64 przypadki). Istotną rolę odgrywała również OSP Lubosz (43 wyjazdy, ok. 21,8%) oraz OSP Kurnatowice (27 wyjazdów, ok. 13,7%). Jednostki spoza KSRG (OSP Miłostowo, Mechnacz, Niemierzewo i Mościejewo) odnotowały znacznie mniejszą liczbę wyjazdów – łącznie 19 interwencji (ok. 9,6%), pełniąc funkcję uzupełniającą.

W ruchu kołowym największe zagrożenia stanowi droga krajowa nr 24 łącząca miasta wojewódzkie Poznań i Gorzów Wlkp. na odcinku Karolewice – Prusim, gdzie rocznie notuje się kilka wypadków komunikacyjnych. Zagrożenia ekologiczne mogą stanowić w głównej mierze Rurociąg Naftowy „Przyjaźń” oraz Gazociąg Tranzytowy DN 1400 – tranzyt przez gm. Międzychód i gm. Kwilcz.

Osobowy potencjał ratowniczy na terenie Gminy Kwilcz:

Na terenie Gminy Kwilcz działa aktualnie 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (jednostek operacyjno- taktycznych), realizujących swoje zadania statutowe:

- 3 działające w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (KSRG): OSP Kwilcz, OSP Lubosz, OSP Kurnatowice;
- 5 działających poza KSRG: OSP Mechnacz, OSP Miłostowo, OSP Mościejewo, OSP Chorzewo, OSP Niemierzewo;

Członkowie OSP posiadają przeszkolenia uprawniające do udziału w działaniach ratowniczo – gaśniczych, co najmniej podstawowe, poza tym szkolenia: komendantów gminnych, naczelników, dowódców, kierowców – konserwatorów sprzętu ratowniczego, LPR, KPP i inne

Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej

Ochrona ludności stanowi jedno z fundamentalnych zadań państwa, którego celem jest zapewnienie bezpieczeństwa życia i zdrowia obywateli w sytuacjach zagrożeń naturalnych, cywilizacyjnych oraz militarnych. W odpowiedzi na rosnącą złożoność współczesnych zagrożeń oraz potrzebę uporządkowania systemu bezpieczeństwa wewnętrznego, uchwalona została ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej. Akt ten tworzy kompleksowe ramy funkcjonowania nowoczesnego, zintegrowanego systemu ochrony ludności, działającego w sposób ciągły – zarówno w czasie pokoju, jak i w sytuacjach nadzwyczajnych.

Wprowadzenie nowych regulacji było odpowiedzią na długo sygnalizowaną potrzebę ujednoczenia i dostosowania przepisów do zmieniających się uwarunkowań bezpieczeństwa. Szczególne znaczenie miało wejście w życie ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie

Ojczyzny, które spowodowało powstanie luki prawnej w obszarze obrony cywilnej, w tym likwidację dotychczasowych rozwiązań instytucjonalnych, takich jak funkcja Szefa Obrony Cywilnej Kraju. Nowa ustawa stanowi zatem próbę odbudowy i modernizacji systemu ochrony ludności w sposób odpowiadający współczesnym wyzwaniom.

Konstrukcja systemu ochrony ludności została oparta przede wszystkim na istniejących strukturach i zasobach, co pozwala na ich efektywne wykorzystanie. Kluczową rolę w tym systemie odgrywają podmioty już funkcjonujące w obszarze bezpieczeństwa, w tym Państwowa Straż Pożarna i Ochotnicze Straże Pożarne, struktury zarządzania kryzysowego, System Powiadamiania Ratunkowego, Państwowe Ratownictwo Medyczne, podmioty lecznicze, a także organizacje pozarządowe. Takie podejście umożliwia zwiększenie skuteczności działań poprzez ich lepszą koordynację i integrację.

Ustawa określa szeroki katalog zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, obejmujących zarówno działania przygotowawcze, jak i reagowanie na sytuacje zagrożenia. W szczególności reguluje ona m.in.:

- zadania ochrony ludności w czasie pokoju oraz w czasie wojny,
- katalog organów i podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację,
- zasady planowania w obszarze ochrony ludności i obrony cywilnej,
- funkcjonowanie systemów wykrywania zagrożeń, ostrzegania, powiadamiania i alarmowania,
- zasady tworzenia i utrzymania obiektów zbiorowej ochrony,

Istotnym elementem nowych regulacji jest także wzmocnienie roli edukacji społecznej oraz przygotowania obywateli do właściwego reagowania w sytuacjach zagrożeń. Ustawa akcentuje znaczenie budowania świadomości społecznej w zakresie bezpieczeństwa oraz rozwijania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.

Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami, system ochrony ludności tworzą organy administracji publicznej wszystkich szczebli. Kluczową rolę odgrywają wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, wojewoda oraz minister właściwy do spraw wewnętrznych. W realizacji zadań wspierają ich również inne organy administracji rządowej i samorządowej, w tym marszałek województwa oraz podmioty realizujące zadania w zakresie bezpieczeństwa. Funkcję doradczą pełni Rządowy Zespół Ochrony Ludności.

Podsumowując, ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. stanowi istotny krok w kierunku budowy spójnego i nowoczesnego systemu ochrony ludności w Polsce. Wykorzystując istniejący potencjał instytucjonalny, jednocześnie wzmocnia koordynację działań oraz przygotowanie organów administracji i społeczeństwa na wypadek różnorodnych zagrożeń. W kontekście lokalnym, w tym Gminy Kwilcz, nowe regulacje stanowią podstawę do dalszego rozwoju systemu bezpieczeństwa i skuteczniejszego reagowania na sytuacje kryzysowe.

W kontekście wdrażania nowych rozwiązań wynikających z ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, Gmina Kwilcz podejmuje również działania o charakterze praktycznym, ukierunkowane na wzmocnianie lokalnego systemu bezpieczeństwa. W 2025 roku, przy

wspieraniu środków finansowych przekazanych przez Wojewodę oraz środków własnych gminy, dokonano zakupu specjalistycznego sprzętu przeznaczonego na wyposażenie gminnego magazynu przeciwkryzysowego, a także doposażenie podmiotów ochrony ludności.

Wsparciem objęto w szczególności jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które stanowią podstawowy element systemu reagowania na zagrożenia na poziomie lokalnym, jak również inne instytucje zaangażowane w zapewnienie bezpieczeństwa, w tym placówki oświatowe. Zakupiony sprzęt ma na celu zwiększenie gotowości operacyjnej służb oraz poprawę zdolności reagowania na sytuacje kryzysowe, zarówno o charakterze lokalnym, jak i ponadlokalnym.

Podejmowane działania wpisują się w założenia nowego systemu ochrony ludności, zakładającego rozwój infrastruktury bezpieczeństwa oraz wzmacnianie potencjału jednostek odpowiedzialnych za ochronę życia i zdrowia mieszkańców.

Realizacja zadań wynikających z ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej znalazła w 2025 roku odzwierciedlenie także w wymiarze finansowym i organizacyjnym. Gmina Kwilcz, wykorzystując zarówno środki własne, jak i dofinansowanie przekazane przez Wojewodę, podjęła działania mające na celu wzmocnienie lokalnego systemu ochrony ludności poprzez doposażenie magazynu gminnego oraz podmiotów zaangażowanych w reagowanie na sytuacje kryzysowe. Wydatki bieżące realizowane w ramach rozdziału 75295 wyniosły 154.918,30 zł, co stanowiło 92,77% rocznego planu ustalonego na poziomie 167.000,00 zł. Wysoki stopień wykonania planu finansowego wskazuje, że przyjęte zadania zostały w znacznym zakresie zrealizowane, a środki przeznaczono przede wszystkim na zakup sprzętu i wyposażenia magazynu w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025–2026. Z kolei w ramach wydatków majątkowych rozdysponowano kwotę 22.000,00 zł na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych, w tym na zakup namiotu pneumatycznego, który zwiększa możliwości organizacyjne gminy w przypadku konieczności zapewnienia czasowego schronienia lub zaplecza logistycznego podczas sytuacji nadzwyczajnych. Istotnym elementem realizowanych działań były także zakupy przeznaczone na doposażenie podmiotów ochrony ludności wyznaczonych i nadzorowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego, w szczególności jednostek OSP oraz innych organizacji zaangażowanych w reagowanie kryzysowe. Zakupy te miały służyć poprawie zdolności operacyjnych w sytuacjach kryzysowych, katastrofach, zdarzeniach masowych, gwałtownych zjawiskach atmosferycznych, zagrożeniach CBRN, a także w czasie wojny. Nabyto m.in. agregaty prądotwórcze o mocy minimum 5 kW, 50 łóżek polowych, nagrzewnicę spalinową trzy zestawy ratownictwa medycznego zgodne ze standardem R1, piłę spalinową do drewna. Zakup ten należy ocenić jako szczególnie istotny z punktu widzenia organizacji doraźnego zabezpieczenia ludności w sytuacjach ewakuacji, czasowego zakwaterowania lub zakłóceń w funkcjonowaniu podstawowej infrastruktury. Nabyty sprzęt wzmacnia zarówno możliwości udzielania pierwszej pomocy i zabezpieczenia medycznego, jak i zdolność reagowania na skutki awarii oraz zjawisk pogodowych, w tym usuwania przeszkód terenowych i zapewnienia awaryjnego zasilania. Kolejny obszar wsparcia obejmował bezpośrednio doposażenie jednostek OSP. Zakupiono piły ratownicze dla OSP, przyczepkę do transportu sprzętu logistycznego wraz z akcesoriami, płaszcze przeciwdeszczowe, kamizelki ratunkowe oraz ogólnodostępny defibrylator AED dla OSP Kwilcz. Zakupy te należy uznać za szczególnie ważne z punktu

widzenia codziennej gotowości operacyjnej jednostek, poprawy bezpieczeństwa ratowników oraz zwiększenia skuteczności działań prowadzonych zarówno podczas interwencji lokalnych, jak i zdarzeń o większej skali. Całość zrealizowanych zakupów wskazuje, że Gmina Kwilcz przyjęła podejście praktyczne i zadaniowe do wdrażania nowych regulacji w zakresie ochrony ludności. Nabyty sprzęt ma charakter zarówno logistyczny, medyczny, jak i techniczny, co oznacza, że wzmacnia różne segmenty lokalnego systemu bezpieczeństwa. Istotne jest również to, że wyposażenie trafiło nie tylko do magazynu gminnego, lecz także bezpośrednio do podmiotów ochrony ludności, które są pierwszym ogniwem reagowania w sytuacjach zagrożeń. Podsumowując, analiza wydatków poniesionych w 2025 roku pokazuje, że Gmina Kwilcz aktywnie wdraża założenia Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej na lata 2025–2026. Wysoki poziom wykonania planu oraz zróżnicowany zakres zakupionego sprzętu świadczą o realnym wzmacnianiu lokalnej odporności na sytuacje kryzysowe. Jednocześnie kierunek tych działań potwierdza, że rozwój systemu ochrony ludności na poziomie gminnym opiera się nie tylko na planowaniu, ale również na budowaniu zaplecza technicznego i organizacyjnego.

System ostrzegania i alarmowania (SOiA)

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji prowadzi działania mające na celu modernizację i optymalizację Systemu Ostrzegania i Alarmowania Ludności (SOiA), zgodnie z wymogami Krajowego Planu Odbudowy oraz Programu „Odporność na kryzys – optymalizacja infrastruktury służb państwowych odpowiadających za bezpieczeństwo”. Realizacja zadania ma na celu modernizację przestarzałej infrastruktury ostrzegawczej, poprzez zastąpienie analogowych syren alarmowych nowoczesnymi urządzeniami cyfrowymi, zwiększenie skuteczności ostrzegania ludności o zagrożeniach oraz poprawę koordynacji działań kryzysowych jak również integrację syren z obecnie funkcjonującymi systemami PSP oraz możliwość dalszej rozbudowy infrastruktury SOiA. Na budynku remizy OSP Kwilcz dokonano montażu syren alarmowych.

Pozostałe działania w zakresie bezpieczeństwa

System bezpieczeństwa na terenie Gminy Kwilcz obejmuje nie tylko działania ratownicze, ale również szeroki zakres zadań związanych z obronnością państwa, zarządzaniem kryzysowym oraz przygotowaniem mieszkańców do reagowania w sytuacjach zagrożeń. Jednym z elementów tych działań jest współpraca z Wojskowym Centrum Rekrutacji w Nowym Tomyślu (dawniej Wojskowa Komenda Uzupełnień), w ramach której corocznie organizowana jest kwalifikacja wojskowa. Do kwalifikacji staje co roku kilkanaście osób z terenu Gminy Kwilcz, co stanowi realizację obowiązków wynikających z przepisów prawa w zakresie powszechnego obowiązku obrony.

Istotnym aspektem funkcjonowania systemu bezpieczeństwa są również świadczenia na rzecz obrony, realizowane przez wyznaczone podmioty gospodarcze. Zadania te obejmują m.in. udostępnianie zasobów, sprzętu czy usług na potrzeby obronności państwa. Kompetencje w zakresie nakładania tych świadczeń oraz wzywania do ich realizacji należą do Wójta Gminy Kwilcz, który działa w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oraz wytyczne organów administracji rządowej. Ważną rolę odgrywają także zadania planistyczne i przygotowawcze

wyznaczone przez Wojewodę, dotyczące zapewnienia gotowości do działania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa państwa. W tym zakresie gmina realizuje zadania z obszaru obrony cywilnej, do których należy w szczególności organizacja systemów wykrywania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania ludności.

Gmina Kwilcz dysponuje opracowanymi planami reagowania kryzysowego, które określają procedury postępowania w przypadku wystąpienia różnego rodzaju zagrożeń. W sytuacjach kryzysowych samorząd pełni funkcję koordynacyjną, angażując do działań wszystkie dostępne służby, instytucje oraz podmioty działające na jego terenie, a w razie potrzeby współpracując także z jednostkami spoza gminy.

Do najważniejszych potencjalnych zagrożeń występujących na terenie gminy należą zjawiska naturalne, takie jak powódzie, silne wiatry, intensywne opady śniegu czy pożary przestrzenne. Zdarzenia te mogą mieć różny charakter i skalę, a ich występowanie w dużej mierze uzależnione jest od zmiennych warunków atmosferycznych. Choć część z nich można przewidzieć, wiele nadal ma charakter nagły i trudny do prognozowania, co zwiększa znaczenie odpowiedniego przygotowania zarówno służb, jak i mieszkańców. W tym kontekście istotną rolę odgrywają działania informacyjne i edukacyjne skierowane do społeczności lokalnej. Na stronie internetowej Gminy Kwilcz (www.kwilcz.pl), w zakładce „Zarządzanie kryzysowe”, udostępnione zostały materiały informacyjne i broszury dotyczące zasad postępowania w sytuacjach zagrożeń. Zawierają one wskazówki dotyczące zapobiegania zdarzeniom kryzysowym, ograniczania ich skutków oraz właściwego reagowania w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia.

Podsumowując, działania podejmowane przez Gminę Kwilcz w zakresie bezpieczeństwa mają charakter kompleksowy i obejmują zarówno obszar obronności, jak i zarządzania kryzysowego oraz edukacji społecznej. Ich skuteczność zależy jednak nie tylko od przygotowania instytucjonalnego, ale również od poziomu świadomości i zaangażowania mieszkańców w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom.

Podsumowanie

Stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Gminy Kwilcz w 2025 roku można ocenić jako względnie stabilny, mimo występujących wyzwań. Odnotowano wzrost liczby przestępstw w ostatnich latach, jednak utrzymująca się wysoka wykrywalność świadczy o skuteczności działań Policji. Struktura przestępczości wskazuje na dominację przestępstw majątkowych, przy niewielkim udziale najpoważniejszych czynów przeciwko życiu i zdrowiu.

W zakresie wykroczeń widoczny jest wzrost ich liczby oraz większe wykorzystanie środków o charakterze wychowawczym, co potwierdza znaczenie działań prewencyjnych. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym pozostaje na stabilnym poziomie, choć nadal występują zagrożenia związane z nietrzeźwymi kierowcami.

Działania ratownicze realizowane przez jednostki OSP koncentrują się głównie na miejscowych zagrożeniach, a kluczową rolę w systemie odgrywają jednostki należące do

KSRG. Zmienność liczby zdarzeń wskazuje na wpływ czynników zewnętrznych, w szczególności warunków atmosferycznych.

Jednocześnie gmina podejmuje działania w zakresie zarządzania kryzysowego i obronności, w tym doposażenie jednostek i rozwój systemu ochrony ludności. Dalsza poprawa bezpieczeństwa wymaga kontynuacji działań profilaktycznych, współpracy instytucjonalnej oraz wzmocnienia potencjału lokalnych służb.

Bezrobocie i rynek pracy

Analiza funkcjonowania lokalnego rynku pracy wymaga uwzględnienia zarówno danych empirycznych, jak i instytucjonalnych uwarunkowań determinujących zachowania jego uczestników. W tym kontekście istotnym źródłem informacji dotyczących rynku pracy w Gminie Kwilcz są dane administracyjne gromadzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Międzychodzie (dalej: PUP), będący elementem publicznych służb zatrudnienia funkcjonujących w Polsce. Jak wskazuje Urszula Kryńska¹⁴, instytucje rynku pracy odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu procesów zatrudnienia, zwłaszcza na poziomie lokalnym, gdzie ich oddziaływanie jest najbardziej bezpośrednie.

Powiatowe urzędy pracy realizują zadania państwa w zakresie polityki rynku pracy, określone w ustawie z dnia 20 marca 2025 r. *o rynku pracy i służbach zatrudnienia*. Regulacje te wpisują się w koncepcję aktywnej polityki rynku pracy, której celem jest nie tylko ograniczanie bezrobocia, ale przede wszystkim zwiększanie zdolności do zatrudnienia.

W literaturze przedmiotu powszechnie stosowany jest podział instrumentów rynku pracy na pasywne i aktywne. Instrumenty pasywne, obejmujące głównie świadczenia pieniężne dla osób bezrobotnych, pełnią funkcję zabezpieczenia społecznego, ograniczając negatywne skutki utraty pracy. Jednocześnie jednak ich długotrwałe stosowanie może prowadzić do utrwalania bierności zawodowej oraz osłabienia motywacji do podejmowania zatrudnienia. Znacznie większe znaczenie z punktu widzenia efektywności polityki rynku pracy przypisuje się instrumentom aktywnym. Działania aktywizujące – takie jak szkolenia, staże, subsydiowanie zatrudnienia czy wspieranie przedsiębiorczości – przyczyniają się do ograniczania bezrobocia.

Należy jednak podkreślić, że dane administracyjne PUP mają charakter selektywny i obejmują wyłącznie osoby zarejestrowane jako bezrobotne lub poszukujące pracy. W związku z tym nie odzwierciedlają w pełni rzeczywistej skali zjawisk zachodzących na rynku pracy, w szczególności w zakresie bezrobocia ukrytego oraz bierności zawodowej. Z tego względu ich analiza powinna być uzupełniona o dane statystyczne pochodzące z badań reprezentacyjnych. Istotnym źródłem tego typu danych są opracowania Głównego Urzędu Statystycznego, w tym wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL). Wykorzystanie danych BAEL umożliwia bardziej kompleksową analizę rynku pracy, uwzględniającą zarówno osoby aktywne zawodowo, jak i bierne, co pozwala na pełniejsze uchwycenie procesów zachodzących w gospodarce.

Powiatowy Urząd Pracy pełni jednocześnie funkcję instytucji wdrażającej instrumenty polityki rynku pracy na poziomie lokalnym. W tym ujęciu należy go traktować jako aktywnego uczestnika lokalnego systemu gospodarczego, oddziałującego na decyzje zarówno pracowników, jak i pracodawców. Skuteczność działań instytucji rynku pracy zależy w dużej mierze od ich zdolności do dostosowania oferowanych instrumentów do specyfiki lokalnego rynku pracy. Instrumenty wsparcia skierowane do pracodawców, takie jak refundacja kosztów

¹⁴ U. Kryńska, *Polityka rynku pracy w Polsce*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2009

zatrudnienia, doposażenie stanowisk pracy czy finansowanie kształcenia, stanowią przykład interwencji publicznej mającej na celu ograniczenie niedoskonałości rynku pracy.

P.U.P. dysponuje szerokim wachlarzem możliwości uzyskania wsparcia dla przedsiębiorców chcących zatrudnić nowych pracowników, rozbudować zatrudnienie, skorzystać z profesjonalnego doradztwa czy rozpocząć prowadzenia działalności gospodarczej.

Wśród usług i instrumentów rynku pracy jakie oferują powiatowe urzędy pracy dla przedsiębiorców są m.in.:

- pomoc w profesjonalnej rekrutacji kandydatów na wolne miejsca pracy poprzez organizację i prowadzenie giełd pracy czy przeprowadzania kampanii rekrutacyjnych;
- finansowanie kosztów szkoleń w zakresie uzyskania kwalifikacji, licencji, egzaminów w obszarze działania przedsiębiorcy,
- organizacja kursów pod zamówienia pracodawcy,
- organizacja staży u pracodawcy,
- refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy np. zakupu środków trwałych maszyn i urządzeń, mebli programów komputerowych wykorzystywanych bezpośrednio i osobiście przez pracownika na tym miejscu pracy,
- bony zatrudnieniowe dające możliwość bezrobotnemu do samodzielnego znalezienia pracy a pracodawcy gwarancję refundacji części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne w związku z zatrudnieniem bezrobotnemu któremu urząd pracy przyznał taki bon,
- refundację części wynagrodzenia za zatrudnienie osoby bezrobotnej skierowanej przez powiatowy urząd pracy w ramach prac interwencyjnych,
- pożyczka na utworzenie stanowiska pracy dla osoby bezrobotnej,
- wsparcie z Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

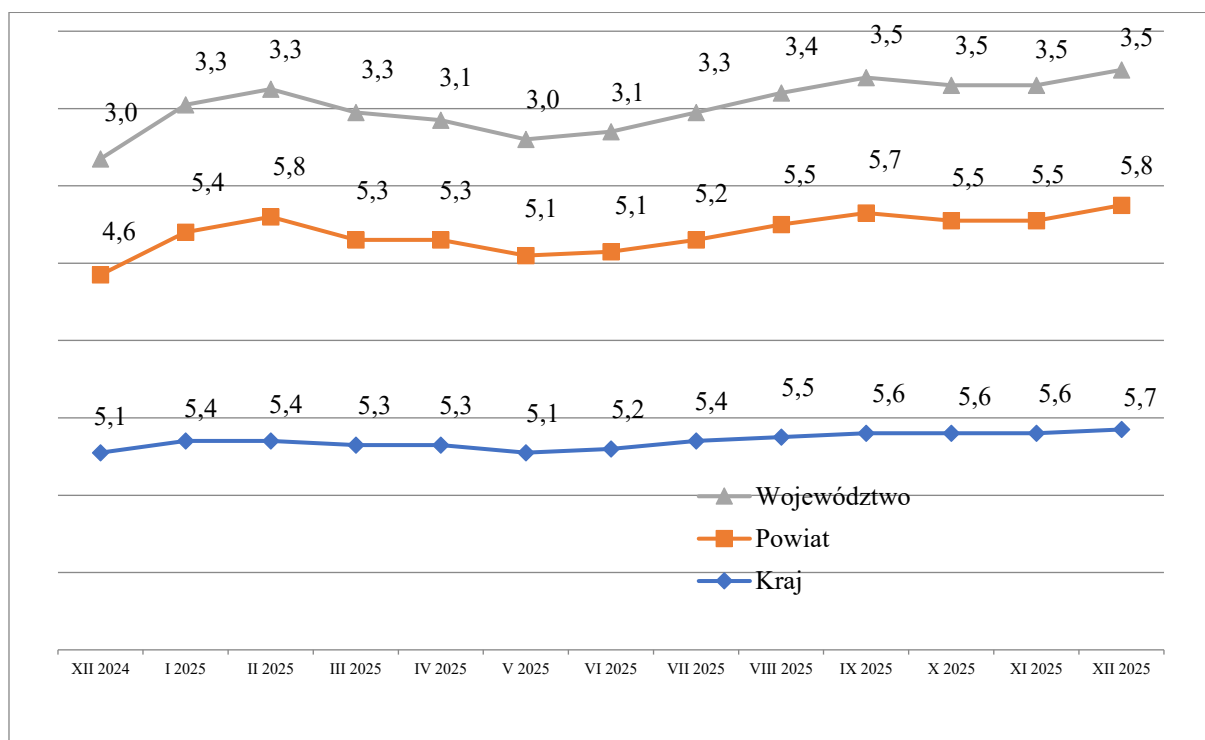
Pracodawcy zainteresowani pomocą urzędów pracy mogą znaleźć obszerne informacje na stronach internetowych powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy. Są tam prezentowane szczegółowe procedury działań urzędów pracy wraz ze wzorami druków do pobrania.

W końcu grudnia 2025 r. stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim wyniosła 3,5% (wzrost w ciągu roku o 0,5%).

Analiza danych przedstawionych na wykresie wskazuje, iż stopa bezrobocia rejestrowanego w 2025 roku charakteryzowała się względną stabilnością zarówno na poziomie kraju, województwa, jak i powiatu, przy jednoczesnym występowaniu umiarkowanych wahań o charakterze sezonowym.

Na poziomie krajowym wartości stopy bezrobocia utrzymywały się w przedziale od około 5,1% do 5,7%. Najniższe wartości odnotowano w miesiącach wiosennych i wczesnoletnich, co należy wiązać z sezonowym wzrostem zatrudnienia, szczególnie w sektorach takich jak budownictwo, rolnictwo czy usługi. W drugiej połowie roku obserwowany jest stopniowy wzrost stopy bezrobocia, osiągający najwyższy poziom pod koniec roku. Tendencja ta wpisuje się w typowy cykl sezonowy rynku pracy.

Stopa procentowa bezrobocia rejestrowego w 2025 roku
(opracowanie własne na podstawie danych P.U.P. Międzychód)

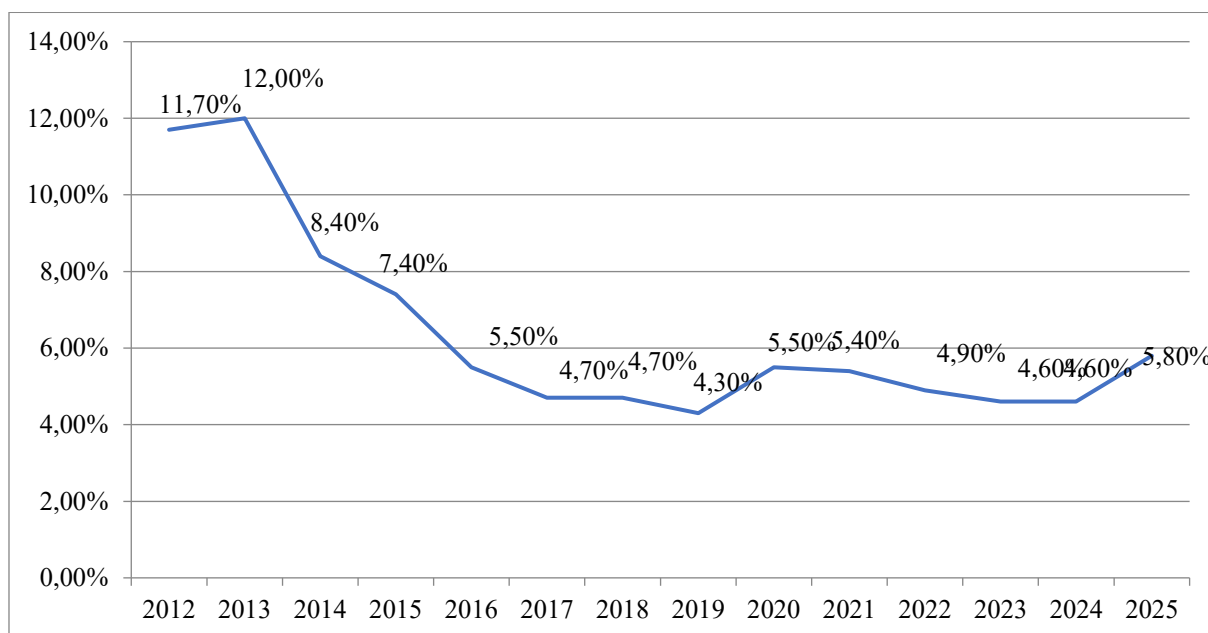


Na poziomie województwa stopa bezrobocia była wyraźnie niższa niż średnia krajowa i kształtowała się w przedziale od około 3,0% do 3,5%. Również w tym przypadku widoczny jest schemat sezonowy – spadek bezrobocia w miesiącach wiosennych oraz jego wzrost w okresie jesienno-zimowym. Niski poziom bezrobocia w województwie może świadczyć o relatywnie korzystnej sytuacji gospodarczej oraz lepszym dopasowaniu strukturalnym rynku pracy. Z kolei na poziomie powiatu analizowane wartości wykazują większą zmienność i mieszczą się w przedziale od około 4,6% do 5,8%. W większości miesięcy stopa bezrobocia w powiecie przewyższa średnią krajową, co może wskazywać na występowanie lokalnych uwarunkowań ograniczających rozwój rynku pracy, takich jak mniejsza liczba podmiotów gospodarczych, niższa dywersyfikacja zatrudnienia czy ograniczona mobilność pracowników. Podobnie jak w pozostałych analizowanych obszarach, również tutaj obserwuje się spadek bezrobocia w okresie wiosenno-letnim oraz jego wzrost w drugiej połowie roku.

Analiza danych dotyczących poziomu bezrobocia w Powiecie Międzychodzkiem w latach 2012–2025 wskazuje na wyraźną poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy w długim okresie, przy jednoczesnym występowaniu krótkookresowych wahań.

Na początku analizowanego okresu, w latach 2012–2013, stopa bezrobocia utrzymywała się na relatywnie wysokim poziomie, wynosząc odpowiednio około 11,7% oraz 12,0%. Był to okres bezpośrednio po spowolnieniu gospodarczym, którego skutki widoczne były również na lokalnych rynkach pracy. Począwszy od 2014 roku obserwowany jest wyraźny trend spadkowy, który trwa nieprzerwanie do 2019 roku. W tym czasie stopa bezrobocia zmniejszyła się z poziomu około 8,4% w 2014 roku do 4,3% w 2019 roku, co oznacza redukcję o ponad połowę w stosunku do wartości początkowych.

Poziom bezrobocia w Powiecie Międzychodzkiem w latach 2012-2025 (opracowanie własne na podstawie danych P.U.P. Międzychód)



Okres 2016–2019 można uznać za fazę stabilizacji na relatywnie niskim poziomie bezrobocia, oscylującym wokół 4–5%. Tendencja ta świadczy o poprawie kondycji lokalnej gospodarki oraz rosnącym popycie na pracę. W 2020 roku następuje odwrócenie dotychczasowego trendu spadkowego i wzrost stopy bezrobocia do poziomu około 5,5%, co należy wiązać z negatywnymi skutkami pandemii COVID-19. W kolejnych latach (2021–2022) poziom bezrobocia utrzymuje się na zbliżonym poziomie, z niewielkimi wahaniami, co wskazuje na okres przejściowej stabilizacji po szoku gospodarczym. Od 2023 roku ponownie obserwowany jest spadek stopy bezrobocia do poziomu około 4,6%, co może świadczyć o stopniowej odbudowie rynku pracy. Jednakże w 2025 roku widoczny jest ponowny wzrost do poziomu około 5,8%, co może sugerować pojawienie się nowych czynników wpływających na pogorszenie sytuacji na rynku pracy, takich jak spowolnienie gospodarcze lub zmiany strukturalne.

Podsumowując, w analizowanym okresie można wyróżnić trzy główne fazy zmian: okres wysokiego bezrobocia i jego stopniowego spadku (2012–2015), fazę stabilizacji na niskim poziomie (2016–2019) oraz okres wahań związanych z czynnikami zewnętrznymi, w tym pandemią oraz zmianami gospodarczymi (2020–2025)

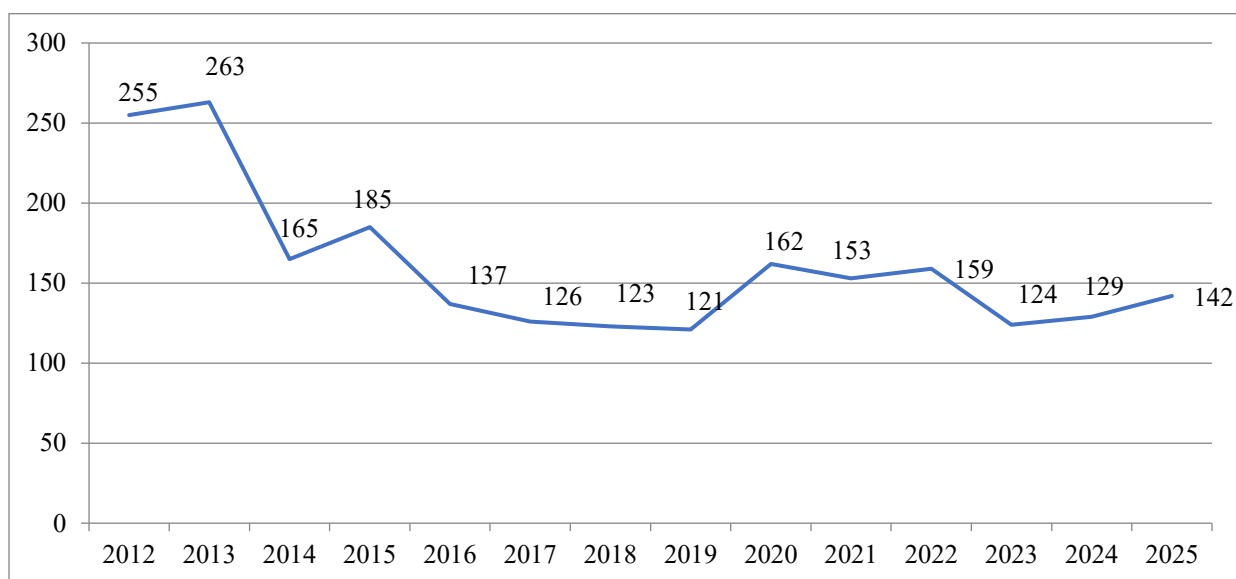
Na dzień 31.12.2025 r. bezrobotnych¹⁵ z terenu gminy Kwilcz było 142 osoby – odnotowano wzrost poziomu bezrobocia (o 5 osób). Zważywszy, iż stopa bezrobocia ustalana jest dla

¹⁵ Bezrobotni zarejestrowani: osoby, które ukończyły 18 lat i nie osiągnęły wieku emerytalnego, niezatrudnione i niewykonyjące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy i zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

powiatu, województwa i kraju nie można określić procentowej stopy bezrobocia w Gminie Kwilcz.

Bezrobocie w Gminie Kwilcz w latach 2015 – 2025
(opracowanie własne na podstawie danych P.U.P. Międzzychód)

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Osób bezrobotnych	185	137	126	123	121	162	153	159	124	129	142



Analiza danych dotyczących liczby osób bezrobotnych w Gminie Kwilcz w latach 2015–2025 wskazuje na istotne zmiany w poziomie bezrobocia, przy jednoczesnym występowaniu wyraźnych wahań w analizowanym okresie.

W pierwszych latach objętych analizą obserwowany jest systematyczny spadek liczby osób bezrobotnych. W 2015 roku liczba ta wynosiła 185 osób, natomiast w kolejnych latach następował jej stopniowy spadek – do 137 osób w 2016 roku, 126 w 2017 roku oraz 123 w 2018 roku. Najniższy poziom bezrobocia odnotowano w 2019 roku, kiedy liczba osób bezrobotnych wyniosła 121. Tendencja ta świadczy o wyraźnej poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy, co można wiązać z korzystną koniunkturą gospodarczą oraz wzrostem popytu na pracę.

W 2020 roku nastąpiło odwrócenie tego trendu i wyraźny wzrost liczby osób bezrobotnych do poziomu 162. Zjawisko to należy wiązać z negatywnymi skutkami pandemii COVID-19, która wpłynęła na ograniczenie aktywności gospodarczej oraz redukcję zatrudnienia w wielu sektorach. W kolejnych latach (2021–2022) poziom bezrobocia utrzymywał się na relatywnie podwyższonym poziomie, wynosząc odpowiednio 153 i 159 osób, co wskazuje na utrzymujące się skutki wcześniejszych zaburzeń gospodarczych.

Od 2023 roku ponownie obserwowany jest spadek liczby osób bezrobotnych do poziomu 124, co może świadczyć o stopniowej odbudowie lokalnego rynku pracy. W 2024 roku nastąpił niewielki wzrost do 129 osób, natomiast w 2025 roku liczba bezrobotnych zwiększyła się do 142. Ostatnie lata analizowanego okresu wskazują zatem na ponowne wahania, które mogą być efektem zmieniających się warunków gospodarczych oraz czynników lokalnych.

Struktura osób bezrobotnych w Gminie w 2025 roku
(opracowanie własne na podstawie danych P.U.P. Międzychód)

Bezrobotni ogółem	142
- w tym kobiety	67
- w tym mężczyźni	75
- w tym osoby do 25 lat	15
- w tym osoby w wieku 25-50 lat	100
- w tym osoby powyżej 50 lat	29
- osoby długotrwale bezrobotne	53

W ujęciu płciowym zauważalna jest niewielka przewaga mężczyzn wśród osób bezrobotnych. Ich liczba wynosiła 75, podczas gdy liczba bezrobotnych kobiet – 67. Oznacza to względnie zrównoważoną strukturę płci, przy czym nieznaczna dominacja mężczyzn może wskazywać na większą podatność tej grupy na utratę zatrudnienia w lokalnych warunkach gospodarczych, co często wiąże się ze strukturą branżową zatrudnienia (np. budownictwo, przemysł).

Istotne znaczenie ma również analiza bezrobocia według wieku. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym mobilnym (25–50 lat), których liczba wynosiła 100 osób. Oznacza to, że zdecydowana większość bezrobotnych znajduje się w wieku największej aktywności zawodowej, co może wskazywać na problemy związane z dopasowaniem kwalifikacji do potrzeb rynku pracy lub ograniczoną liczbą dostępnych miejsc pracy. Osoby młode, do 25 roku życia, stanowiły relatywnie niewielką grupę – 15 osób. Może to świadczyć o stosunkowo dobrej absorpcji młodych pracowników przez rynek pracy lub ich kontynuacji edukacji. Z kolei osoby powyżej 50 roku życia stanowiły 29 osób, co wskazuje na istotne znaczenie tej grupy w strukturze bezrobocia. W przypadku tej kategorii wiekowej trudności w znalezieniu zatrudnienia mogą wynikać z barier strukturalnych, takich jak dezaktualizacja kwalifikacji, niższa mobilność zawodowa czy stereotypy pracodawców.

Szczególnej uwagi wymaga również zjawisko bezrobocia długotrwałego. W 2025 roku liczba osób długotrwale bezrobotnych wyniosła 53, co stanowi istotny udział w ogólnej liczbie bezrobotnych. Wysoki poziom bezrobocia długotrwałego może prowadzić do pogłębiania wykluczenia społecznego oraz obniżenia szans na ponowne podjęcie zatrudnienia, co czyni tę grupę szczególnie wymagającą wsparcia w ramach aktywnej polityki rynku pracy.

Podsumowując, struktura bezrobocia w Gminie Kwilcz w 2025 roku wskazuje na relatywnie równomierny podział według płci, dominację osób w wieku produkcyjnym oraz istotny udział osób długotrwale bezrobotnych.

Struktura bezrobotnych z Gminy Kwilcz w 2025 roku ze względu na wiek:
(opracowanie własne na podstawie danych P.U.P. Międzychód)

Wiek (w latach)	Ilość osób bezrobotnych
18-24	15
25-34	43
35-44	39
45-54	34
55-59	7
60+	4

Analiza struktury osób bezrobotnych według wieku pozwala na bardziej szczegółowe rozpoznanie sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz identyfikację grup wiekowych najbardziej narażonych na pozostawanie bez zatrudnienia.

Najliczniejszą grupę wśród osób bezrobotnych stanowią osoby w wieku 25–34 lata, których liczba wynosi 43. Wysoki udział tej kategorii może wskazywać na trudności związane z wchodzeniem i utrzymywaniem się na rynku pracy przez osoby młode, które zakończyły już edukację, lecz często nie posiadają jeszcze stabilnego doświadczenia zawodowego. Drugą pod względem liczebności grupą są osoby w wieku 35–44 lata (39 osób), a następnie osoby w wieku 45–54 lata (34 osoby). Łącznie grupy te stanowią zdecydowaną większość osób bezrobotnych, co wskazuje na dominację osób w wieku produkcyjnym w strukturze bezrobocia. Może to świadczyć o problemach strukturalnych rynku pracy, takich jak niedopasowanie kwalifikacyjne, zmiany technologiczne czy ograniczona liczba miejsc pracy odpowiadających kompetencjom tej części bezrobotnych. Osoby młode w wieku 18–24 lata stanowią relatywnie mniejszą grupę (15 osób). Może to wynikać z faktu kontynuowania edukacji przez część młodych mieszkańców lub większej elastyczności tej grupy w podejmowaniu zatrudnienia, w tym pracy tymczasowej lub sezonowej. Najmniej liczne są grupy osób starszych – w wieku 55–59 lat (7 osób) oraz 60 lat i więcej (4 osoby). Niska liczebność tych kategorii może wynikać z przechodzenia części osób do bierności zawodowej, w tym na świadczenia emerytalne lub przedemerytalne. Jednocześnie należy podkreślić, że osoby starsze, mimo mniejszej liczebności, często napotykają istotne bariery w powrocie na rynek pracy, takie jak ograniczona mobilność zawodowa czy dezaktualizacja kwalifikacji. Struktura bezrobocia według wieku w Gminie Kwilcz w 2025 roku wskazuje na dominację osób w wieku produkcyjnym.

Poziom wykształcenia osób bezrobotnych w Gminie Kwilcz przedstawia poniższa tabela:
(opracowanie własne na podstawie danych P.U.P. Międzychód)

gimnazjalne i niższe	61
zasadnicze zawodowe	40
policealne oraz średnie zawodowe	23
średnie ogólnokształcące	11
wyższe	7

Analiza struktury osób bezrobotnych według poziomu wykształcenia wskazuje na istotne zróżnicowanie udziałów poszczególnych kategorii edukacyjnych. Przy ogólnej liczbie 142 osób bezrobotnych, największy udział stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 61 osób, co odpowiada około 43,0% ogółu bezrobotnych. Tak wysoki odsetek tej grupy wskazuje na silną zależność pomiędzy niskim poziomem wykształcenia a ryzykiem pozostawania bez pracy. Drugą pod względem liczebności kategorią są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 40 osób, co stanowi około 28,2% ogółu. Łącznie z osobami o najniższym poziomie wykształcenia grupa ta obejmuje ponad 70% wszystkich bezrobotnych, co potwierdza istotną rolę kwalifikacji zawodowych w kształtowaniu sytuacji na rynku pracy. Osoby posiadające wykształcenie policealne oraz średnie zawodowe stanowią 23 osoby, czyli około 16,2% ogółu bezrobotnych. Z kolei osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym to 11 osób, co odpowiada około 7,7%. Najmniejszy udział w strukturze bezrobocia mają osoby z wykształceniem wyższym – 7 osób, co stanowi około 4,9% wszystkich bezrobotnych. Niski odsetek tej grupy wskazuje na relatywnie lepszą sytuację osób z wyższym wykształceniem na rynku pracy, choć nie eliminuje całkowicie ryzyka bezrobocia. Struktura bezrobocia według poziomu wykształcenia w Gminie Kwilcz w 2025 roku wskazuje na wyraźną dominację osób o niskich i średnich kwalifikacjach.

Bezrobotni z terenu Gminy Kwilcz według grup ryzyka:
(opracowanie własne na podstawie danych P.U.P. Międzychód)

korzystający ze świadczeń OPS	3
osoby 50+	29
posiadające dziecko do 6 roku życia	31
niepełnosprawni	7
bez doświadczenia zawodowego	43
bez kwalifikacji zawodowych	63
długotrwale bezrobotni	53
osoby do 30 roku życia	37

Analiza według grup ryzyka pozwala na identyfikację kategorii szczególnie zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy. Przy ogólnej liczbie 142 osób bezrobotnych, poszczególne grupy wykazują zróżnicowany udział procentowy.

Najliczniejszą kategorię stanowią osoby bez kwalifikacji zawodowych – 63 osoby, co odpowiada około 44,4% ogółu bezrobotnych. Tak wysoki udział tej grupy wskazuje na istotny problem niedostosowania kompetencji do wymagań rynku pracy oraz podkreśla znaczenie działań w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Drugą istotną grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne – 53 osoby, czyli około 37,3% ogółu. Wysoki udział tej kategorii świadczy o utrwalonym charakterze bezrobocia oraz ryzyku wykluczenia społecznego, co wymaga szczególnie intensywnych działań aktywizacyjnych. Znaczący udział mają również osoby bez doświadczenia zawodowego – 43 osoby (30,3%) oraz osoby do 30 roku życia – 37 osób (26,1%). Wskazuje to na trudności w wejściu na rynek pracy przez osoby młode oraz na problem braku praktycznych umiejętności zawodowych. Kolejną grupę stanowią osoby posiadające dziecko do 6 roku życia – 31 osób (21,8%), co może wskazywać na bariery związane z godzeniem obowiązków zawodowych i rodzinnych. Osoby powyżej 50 roku życia stanowią 29 osób (20,4%), co potwierdza, że również starsze grupy wiekowe napotykają trudności w utrzymaniu lub ponownym podjęciu zatrudnienia. Mniejszy udział w strukturze bezrobocia mają osoby niepełnosprawne – 7 osób (4,9%) oraz osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej (OPS) – 3 osoby (2,1%). Choć liczebność tych grup jest stosunkowo niewielka, wymagają one szczególnego wsparcia ze względu na kumulację barier utrudniających aktywizację zawodową. Należy podkreślić, że poszczególne kategorie mogą się na siebie nakładać, co oznacza, że jedna osoba może należeć jednocześnie do kilku grup ryzyka. W związku z tym przedstawione udziały procentowe nie sumują się do 100%.

Podsumowując, struktura bezrobocia w Gminie Kwilcz w 2025 roku wskazuje na dominację problemów związanych z brakiem kwalifikacji, długotrwałym pozostawaniem bez pracy oraz ograniczonym doświadczeniem zawodowym

Powiatowy Urząd Pracy w Międzychodzie wdraża instrumenty, które mają aktywizować zawodowo osoby znajdujące się obecnie poza rynkiem pracy. Do działań tych należą przede wszystkim: prace interwencyjne, roboty publiczne, podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia, refundacja składek na ubezpieczenie społeczne, bon zatrudnieniowy, pomoc w rozpoczęciu własnej działalności gospodarczej, finansowanie szkoleń i staży.

Formy aktywizacji bezrobotnych z Gminy Kwilcz w 2025 roku:

(na podstawie danych P.U.P. Międzychód)

Forma aktywizacji	Ilość form wsparcia
Prace interwencyjne	4
Staże	14
Szkolenia (w tym studia podyplomowe)	3
Dotacje bezrobotni	7

Dotacje pracodawca	1
Prace społecznie użyteczne	-
Bon zasiedleniowy	1
Krajowy Fundusz Szkoleniowy	7

Analiza form aktywizacji osób bezrobotnych w 2025 roku pozwala na ocenę struktury wykorzystania instrumentów rynku pracy oraz wskazanie dominujących kierunków wsparcia.

Łączna liczba zastosowanych form aktywizacji wynosi 37, co stanowi podstawę do dalszych rozważań procentowych. Najczęściej wykorzystywaną formą aktywizacji były staże – 14 przypadków, co stanowi około 37,8% wszystkich zastosowanych instrumentów. Tak wysoki udział tej formy wskazuje na jej istotną rolę w procesie wprowadzania osób bezrobotnych na rynek pracy, zwłaszcza poprzez umożliwienie zdobycia doświadczenia zawodowego. Drugą pod względem znaczenia kategorię stanowią dotacje dla osób bezrobotnych oraz środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego – po 7 przypadków każda z tych form, co odpowiada około 18,9%. Wskazuje to zarówno na znaczenie wsparcia przedsiębiorczości (poprzez dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej), jak i na potrzebę podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników i pracodawców. Prace interwencyjne obejmowały 4 przypadki, co stanowi około 10,8% wszystkich form wsparcia. Instrument ten pełni istotną funkcję w ograniczaniu bezrobocia poprzez subsydiowanie zatrudnienia. Szkolenia (w tym studia podyplomowe) zostały wykorzystane w 3 przypadkach (8,1%), co może wskazywać na relatywnie mniejsze wykorzystanie tej formy w porównaniu do staży, mimo jej znaczenia dla długookresowej poprawy zatrudnialności. Najmniej liczne były takie formy jak dotacje dla pracodawców oraz bony zasiedleniowe – po 1 przypadku. Niski poziom wykorzystania tych instrumentów może wynikać z ograniczonego zainteresowania lub specyficznych warunków ich przyznawania. Struktura form aktywizacji bezrobotnych w Gminie Kwilcz w 2025 roku wskazuje na dominującą rolę instrumentów umożliwiających zdobycie doświadczenia zawodowego (staże) oraz wspierających przedsiębiorczość i rozwój kwalifikacji (dotacje, KFS).

Przeprowadzona analiza rynku pracy w Gminie Kwilcz wskazuje na ogólną poprawę sytuacji w ujęciu długookresowym, mimo występowania przejściowych wahań. W latach 2015–2019 odnotowano systematyczny spadek liczby osób bezrobotnych, natomiast okres 2020–2022 przyniósł pogorszenie sytuacji związane z czynnikami zewnętrznymi, w szczególności pandemią COVID-19. W kolejnych latach widoczna jest częściowa stabilizacja, choć nadal występują wahania poziomu bezrobocia. Struktura bezrobocia wskazuje na dominację osób w wieku produkcyjnym, zwłaszcza w przedziale 25–44 lata, oraz istotny udział osób długotrwale bezrobotnych. Jednocześnie wyraźnie widoczna jest zależność między poziomem wykształcenia a ryzykiem bezrobocia – największy udział stanowią osoby o niskich kwalifikacjach. Analiza grup ryzyka potwierdza, że szczególnie narażone na pozostawanie bez pracy są osoby bez kwalifikacji i doświadczenia zawodowego, a także osoby młode i w wieku powyżej 50 lat. Wskazuje to na konieczność prowadzenia zróżnicowanych działań

aktywizacyjnych, dostosowanych do specyfiki poszczególnych grup. W zakresie instrumentów rynku pracy dominującą rolę odgrywają staże, natomiast istotne znaczenie mają również dotacje oraz wsparcie w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Podsumowując, rynek pracy w Gminie Kwilcz charakteryzuje się względną stabilnością, jednak pozostaje wrażliwy na zmiany koniunkturalne. W związku z tym kluczowe znaczenie ma prowadzenie aktywnej polityki rynku pracy, ukierunkowanej na podnoszenie kwalifikacji, zdobywanie doświadczenia zawodowego oraz wspieranie lokalnej przedsiębiorczości.

Podsumowanie

Analiza rynku pracy w Gminie Kwilcz wskazuje na ogólną poprawę sytuacji w ujęciu długookresowym, przy jednoczesnym występowaniu okresowych wahań poziomu bezrobocia. Po wyraźnym spadku liczby osób bezrobotnych w latach 2015–2019, w kolejnych latach nastąpiło pogorszenie sytuacji związane głównie z czynnikami zewnętrznymi, w szczególności pandemią COVID-19. W 2025 roku odnotowano ponowny wzrost liczby bezrobotnych do poziomu 142 osób, co może świadczyć o utrzymującej się wrażliwości lokalnego rynku pracy na zmiany gospodarcze. Struktura bezrobocia wskazuje na dominację osób w wieku produkcyjnym oraz istotny udział osób długotrwale bezrobotnych. Szczególnie niekorzystnym zjawiskiem jest wysoki odsetek osób bez kwalifikacji zawodowych oraz bez doświadczenia, co znacząco ogranicza ich szanse na zatrudnienie. Widoczna jest także zależność pomiędzy poziomem wykształcenia a ryzykiem bezrobocia – najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem najniższym i zasadniczym zawodowym. Analiza grup ryzyka potwierdza, że największe trudności na rynku pracy napotykają osoby młode, osoby powyżej 50 roku życia oraz osoby długotrwale bezrobotne. Istotną rolę w ograniczaniu bezrobocia odgrywa Powiatowy Urząd Pracy w Międzychodzie, który realizuje instrumenty aktywnej polityki rynku pracy.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna stanowi jeden z fundamentalnych elementów polityki społecznej państwa, będąc zarazem istotnym komponentem systemu zabezpieczenia społecznego. Jej funkcjonowanie ukierunkowane jest na udzielanie wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są one w stanie przetrwać przy wykorzystaniu własnych zasobów, uprawnień oraz możliwości. W tym sensie pomoc społeczna pełni funkcję kompensacyjną, łagodząc negatywne skutki różnorodnych problemów społecznych, takich jak ubóstwo, bezrobocie czy wykluczenie społeczne.

Jednocześnie współczesne ujęcie pomocy społecznej wykracza poza tradycyjnie rozumiane wsparcie materialne. Coraz większe znaczenie przypisuje się działaniom o charakterze aktywizującym, które mają na celu nie tylko zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych beneficjentów, lecz także wzmocnienie ich zdolności do samodzielnego funkcjonowania. W tym kontekście szczególną rolę odgrywa praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne oraz różnorodne formy wsparcia integracyjnego, sprzyjające odbudowie kapitału społecznego i zawodowego jednostek.

Istotnym wymiarem funkcjonowania pomocy społecznej jest również jej funkcja prewencyjna. System ten nie ogranicza się wyłącznie do reagowania na skutki trudnych sytuacji życiowych, lecz podejmuje działania zmierzające do ich zapobiegania oraz ograniczania skali zjawisk społecznie niepożądanych. W tym ujęciu pomoc społeczna stanowi narzędzie wspierania procesów usamodzielniania się osób i rodzin, a także ich integracji ze środowiskiem społecznym.

W literaturze przedmiotu podkreśla się, że skuteczność pomocy społecznej uzależniona jest od właściwego rozpoznania potrzeb beneficjentów oraz indywidualizacji stosowanych form wsparcia. Oznacza to konieczność odchodzenia od modelu biernego transferu świadczeń na rzecz podejścia aktywizującego, które wzmacnia podmiotowość jednostki i sprzyja jej uczestnictwu w życiu społecznym oraz zawodowym. Pomoc społeczna pełni wielowymiarową rolę w systemie polityki społecznej, łącząc funkcje ochronne, aktywizujące i prewencyjne. Jej celem nie jest wyłącznie łagodzenie skutków trudnych sytuacji życiowych, lecz również tworzenie warunków sprzyjających trwałemu usamodzielnieniu oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie lub prezydenci miast) na poziomie gmin. Organy te realizując zadania pomocy społecznej współpracują, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, jeżeli umowy międzynarodowe nie stanowią inaczej, przysługuje:

1. osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
2. cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - a) na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d lub w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. *o cudzoziemcach*, lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
 - b) w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany – w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;
3. mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. *o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin*, posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Prawo do świadczeń w formie interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego przysługuje:

- cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. *o cudzoziemcach*, lub
- cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. *o cudzoziemcach*, lub
- obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. *o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin* posiadającym zaświadczenie, o którym mowa w art. 41a ust. 1 tej ustawy.

Główne cele pomocy społecznej:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,

- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,
- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Zasady udzielania pomocy społecznej

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek:

- osoby zainteresowanej,
- jej przedstawiciela ustawowego,
- innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego.

Pomoc społeczna może być także udzielana z urzędu.

Osoba lub rodzina ubiegająca się o pomoc społeczną może zgłosić się do ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania (ośrodki znajdują się w każdej gminie). Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają uprzednio przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Decyzje w sprawach świadczeń pomocy społecznej wydawane są w formie decyzji administracyjnej. Od każdej decyzji służy prawo odwołania.

Pomoc społeczna od dnia 1 maja 2004 r. funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej mają osoby i rodziny, których dochód nie przekracza określonego w przepisach kryterium dochodowego. Warto jednak wiedzieć, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach możliwe jest wsparcie finansowe, pomimo przekroczenia kryterium dochodowego.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 1010 zł netto (od dnia 1 stycznia 2025 r. do dnia 31 grudnia 2027 r.)
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 823 zł netto (od dnia 1 stycznia 2025 r. do dnia 31 grudnia 2027 r.)
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie

– przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art. 7 pkt. 1-15 ustawy *o pomocy społecznej* lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Ośrodek pomocy społecznej ustalając dochód uprawniający do świadczenia pieniężnego bierze pod uwagę wszystkie dochody netto z miesiąca poprzedzającego wniosek o udzielenie pomocy (np. wynagrodzenie, renta, zasiłek pielęgnacyjny, dodatek mieszkaniowy). Od dochodu odlicza się kwoty alimentów świadczonych na rzecz innych osób. Co ważne, są świadczenia, których nie wlicza się do dochodu. Wśród nich znajdują się np. zasiłek celowy, świadczenie dla osoby bezrobotnej wykonującej prace społecznie użyteczne, wartość świadczenia w naturze, świadczenia z Programu Rodzina 800 Plus.

Osoby i rodziny, których dochód przekracza kryterium dochodowe a znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, również mogą ubiegać się o zwrotną lub bezzwrotną pomoc finansową. W takim przypadku pomoc będzie miała charakter uznaniowy, bo ustawa *o pomocy społecznej* nie wskazuje wprost o jakie konkretnie sytuacje chodzi. Przyjęło się jednak, że jest to sytuacja wynikająca z faktu zaistnienia nadzwyczajnych, wyjątkowo negatywnych, niecodziennych, okazjonalnych, wpływających na sytuację życiową zdarzeń, którym nie można było w żaden sposób zapobiec.

Przepisy stanowią, że przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego dysproporcji między udokumentowaną wysokością dochodu a sytuacją majątkową osoby lub rodziny,

wskazującą, że możliwe jest samodzielne przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej (w przypadku posiadania znacznych zasobów finansowych, wartościowych przedmiotów majątkowych lub nieruchomości), można odmówić przyznania świadczenia.

Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej. Badania prognozy interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. W świetle ustawodawstwa dotyczącego pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione lub nie spokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Natomiast za dochód rodziny uważa się sumę miesięcznych dochodów osób w rodzinie z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, pomniejszoną o miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych, składki z tytułu ubezpieczeń: zdrowotnego, emerytalnego, rentowych i chorobowego oraz o kwotę w wysokości alimentów świadczonych na rzecz innych osób, jednorazowe pieniężne świadczenia socjalne oraz wartości świadczeń w naturze.

Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia dostosowywane są nie tylko do okoliczności uzasadniających przyznanie pomocy, ale także do celów i możliwości pomocy społecznej.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Brak takiego współdziałania, odmowa zawarcia kontraktu socjalnego, niedotrzymanie jego postanowień, nieuzasadniona odmowa podjęcia pracy przez osobę bezrobotną lub nieuzasadniona odmowa podjęcia leczenia odwykowego w zakładzie leczenia odwykowego przez osobę uzależnioną, mogą stanowić podstawę do odmowy świadczenia, uchylecia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego marnotrawienia przyznanych świadczeń, ich celowego niszczenia lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawienia własnych zasobów finansowych może nastąpić ograniczenie świadczeń, odmowa ich przyznania albo przyznanie pomocy w formie świadczenia niepieniężnego. W przypadku stwierdzonych przez pracownika socjalnego dysproporcji między udokumentowaną wysokością dochodu a sytuacją majątkową osoby lub rodziny, wskazującą, że osoba ta lub rodzina jest w stanie przezwyciężyć trudną sytuację życiową, wykorzystując własne zasoby majątkowe, w szczególności w przypadku posiadania znacznych zasobów finansowych, wartościowych przedmiotów majątkowych lub nieruchomości, można odmówić przyznania świadczenia.

Osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej są obowiązane niezwłocznie poinformować organ, który przyznał świadczenie, o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń.

Przyznawanie świadczenia z pomocy społecznej było poprzedzane przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania lub pobytu – stałego lub czasowego, osoby czy rodziny ubiegającej się o pomoc. Wywiad ma na celu ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej, majątkowej osób i rodzin ubiegających się o świadczenie. Wszelkie

informacje, jakie uzyskał pracownik socjalny są objęte tajemnicą służbową i mogą być wykorzystane jedynie dla celów przyznania świadczeń z pomocy społecznej. W postępowaniu o przyznanie świadczeń pracownik socjalny kieruje się przede wszystkim dobrem osób korzystających z pomocy i ochroną ich dóbr osobistych.

Podstawowym dokumentem strategicznym porządkującym oraz wyznaczającym kierunki działań w obszarze polityki społecznej na poziomie lokalnym jest **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kwilcz na lata 2016–2026**. Dokument ten stanowi narzędzie planistyczne, które integruje działania podejmowane na rzecz mieszkańców, ukierunkowując je na przeciwdziałanie zidentyfikowanym problemom społecznym oraz poprawę jakości życia społeczności lokalnej. Obowiązek opracowania i realizacji strategii wynika bezpośrednio z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*, zgodnie z którym zadanie to należy do katalogu zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Oznacza to, że jednostki samorządu terytorialnego są zobligowane nie tylko do przygotowania dokumentu strategicznego, ale również do jego konsekwentnego wdrażania oraz monitorowania efektów podejmowanych działań. Strategia pełni zatem funkcję koordynacyjną i integrującą, łącząc różnorodne obszary polityki społecznej, takie jak pomoc społeczna, przeciwdziałanie bezrobociu, wspieranie rodziny, profilaktyka uzależnień czy działania na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. Jej istotą jest kompleksowe podejście do problemów społecznych, uwzględniające zarówno ich przyczyny, jak i skutki, a także specyfikę lokalnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych. Należy jednak podkreślić, że złożoność i wielowymiarowość problemów społecznych występujących na terenie gminy powoduje konieczność uwzględnienia w procesie planowania i realizacji działań także innych aktów prawnych regulujących funkcjonowanie poszczególnych obszarów polityki społecznej. W szczególności dotyczy to przepisów odnoszących się do rynku pracy, systemu oświaty, przeciwdziałania przemocy domowej czy wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. W konsekwencji Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych nie funkcjonuje w oderwaniu od innych dokumentów i regulacji, lecz stanowi element szerszego systemu zarządzania polityką społeczną na poziomie lokalnym. Jej skuteczność uzależniona jest od spójności z obowiązującymi przepisami prawa, a także od współpracy różnych instytucji i podmiotów zaangażowanych w realizację zadań społecznych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwilczu realizował w 2025 roku zadania, określone ustawą z 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* oraz wynikające z innych ustaw, w tym:

- *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,*
- *o zatrudnieniu socjalnym,*
- *o świadczeniach rodzinnych,*
- *o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,*
- *o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,*
- *o dodatkach mieszkaniowych,*
- *o dodatku osłonowym,*
- *o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego,*
- *przeciwdziałaniu przemocy domowej,*

- *ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna,*
- *o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”,*
- *o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,*
- *o systemie oświaty (pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów),*
- *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,*
- *Prawo ochrony środowiska (zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu w ramach programu „Czyste Powietrze”).*

W ramach przekazanych zadań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwilczu realizował w 2025 roku następujące Programy i Strategie:

- *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kwilcz na lata 2016-2026,*
- *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kwilcz na lata 2021 – 2025 oraz Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Kwilcz na lata 2023-2027,*
- *Wieloletni Program osłonowy w zakresie dożywiania „Posilek w szkole i w domu” na lata 2023-2028,*
- *Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kwilcz na lata 2023-2025,*
- *Opieka wytchnieniowa – edycja 2025,*
- *Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością – edycja 2025.*

Obowiązek opracowania i realizacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kwilcz* nakłada na gminę art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*, natomiast jednostką odpowiedzialną za koordynację i główną realizację strategii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwilczu. Strategia wyznacza ogólne cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, natomiast w wielu obszarach są one szczegółowo określone w różnego rodzaju programach gminnych, w tym w *Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii*, *Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Gminie Kwilcz* czy w *Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie* oraz *Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Kwilcz na lata 2023-2027*. W ramach realizacji zadań wskazanych w Strategii zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz organizowanie opieki w ramach pieczy zastępczej należało do zadań powiatu, realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Międzychodzie. Natomiast rodziny, które wychowują małe dzieci i mają problemy w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wspierane były pracą asystenta rodziny.

G.O.P.S. w ramach swoich zadań proponował wsparcie m.in. poprzez zapewnienie usług opiekuńczych, objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym, ponoszenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, czy skierowanie do Centrum Integracji Społecznej. W 2025 r. poza

świadczeniami pieniężnymi mieszkańcy korzystali z różnych form pomocy niematerialnej, jak: możliwość skorzystania ze wsparcia psychologa, podejmowanie interwencji w przypadkach występowania przemocy w rodzinie, praca socjalna na rzecz osób i rodzin oraz środowiska, w którym funkcjonują, czy poradnictwo prawne oraz skierowania do udziału w zajęciach reintegracji społecznej i zawodowej prowadzonych przez C.I.S. w Kwilczu oraz w przypadku osób bezdomnych w C.I.S. w Chudobczycach.

W 2025 r. w Kwilczu dostępne były punkty udzielania nieodpłatnego poradnictwa prawnego i edukacji prawnej (dla wszystkich mieszkańców – finansowane przez Gminę oraz w ramach „Nieodpłatnej pomocy prawnej” dla osób uprawnionych – funkcjonujące w formie stacjonarnej lub zdalnej, tj. poprzez konsultacje telefoniczne).

Niezależnie od powyższego Urząd Gminy zorganizował lub współorganizował przedsięwzięcia kulturalne i rekreacyjne zapewniające rodzinom możliwość wspólnego spędzania czasu wolnego. Także Kwileckie Centrum Kultury i Edukacji oraz Biblioteka Publiczna w Kwilczu przygotowywało samodzielnie i współorganizowało wydarzenia o charakterze integracyjnym i kulturalnym.

Rodziny przeżywające trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą korzystać ze wsparcia oferowanego w ramach *Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kwilcz*. Jednym z kluczowych instrumentów tego wsparcia jest instytucja asystenta rodziny, której funkcjonowanie wynika z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa ta nakłada na gminy obowiązek podejmowania działań na rzecz rodzin przeżywających trudności, w szczególności w zakresie opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny pełni istotną rolę w systemie wsparcia, koncentrując swoje działania na towarzyszeniu rodzinie w przezwyciężaniu trudności oraz wzmacnianiu jej kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. Celem jego pracy jest doprowadzenie do osiągnięcia przez rodzinę stabilizacji życiowej oraz zapobieganie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. W sytuacji, gdy dziecko zostało już umieszczone poza rodziną biologiczną, zadaniem asystenta jest podejmowanie działań zmierzających do jak najszybszego powrotu dziecka do środowiska rodzinnego. Procedura objęcia rodziny wsparciem asystenta rozpoczyna się w momencie powzięcia informacji o występowaniu trudności opiekuńczo-wychowawczych. Wówczas kierownik ośrodka pomocy społecznej zleca przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, którego celem jest diagnoza sytuacji rodziny. W przypadku potwierdzenia występowania problemów, podejmowana jest decyzja o przydzieleniu asystenta rodziny. Zakres jego działań uzależniony jest od indywidualnych potrzeb i problemów danej rodziny. Należy podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi przepisami praca asystenta rodziny opiera się na zasadzie dobrowolności oraz aktywnego udziału rodziny. Oznacza to, że skuteczność podejmowanych działań uzależniona jest od zaangażowania członków rodziny oraz ich gotowości do współpracy. W praktyce jednak zdarzają się sytuacje, w których obowiązek współpracy z asystentem wynika z postanowień sądu, co ma na celu zabezpieczenie dobra dziecka. Praca z rodziną prowadzona jest najczęściej w jej miejscu zamieszkania lub innym wskazanym przez nią miejscu, co sprzyja lepszemu rozpoznaniu jej rzeczywistej sytuacji życiowej. Działania asystenta mają charakter

kompleksowy i obejmują zarówno wsparcie w zakresie organizacji życia codziennego, jak i wzmocnienie kompetencji społecznych oraz aktywizację zawodową członków rodziny. Kluczowym elementem tej pracy jest wykorzystanie zasobów własnych rodziny oraz potencjału środowiska lokalnego.

W 2025 roku asystent rodziny na terenie Gminy Kwilcz objął wsparciem 14 rodzin, co wskazuje na istotną skalę zapotrzebowania na tego rodzaju działania oraz potwierdza znaczenie tej instytucji w lokalnym systemie pomocy społecznej.

Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Kwilcz zostały ujęte w dokumentach strategicznych, takich jak *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021–2025* oraz *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2023–2027*. Programy te stanowią podstawę planowania i koordynowania działań podejmowanych przez instytucje lokalne, a ich celem jest zarówno ograniczenie skali zjawiska przemocy, jak i zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom jej doświadczającym.

Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym i wielowymiarowym, które może dotyczyć osób niezależnie od ich wieku, płci, poziomu wykształcenia czy statusu społecznego. Wbrew powszechnym stereotypom nie jest ona ograniczona wyłącznie do określonych środowisk społecznych, lecz może występować w każdej rodzinie. Jednocześnie należy podkreślić, że przemoc stanowi jedno z najbardziej destrukcyjnych zjawisk społecznych, prowadzących do długotrwałych i wieloaspektowych konsekwencji zarówno dla osób bezpośrednio nią dotkniętych, jak i dla całego otoczenia społecznego. Skutki przemocy domowej mają charakter wielowymiarowy i obejmują zarówno sferę fizyczną, psychiczną, jak i społeczną. Wśród najczęściej wskazywanych konsekwencji wymienia się zaburzenia relacji rodzinnych, osłabienie więzi społecznych, pogorszenie funkcjonowania emocjonalnego, a także wzrost ryzyka występowania zachowań autodestrukcyjnych, w tym uzależnień. Przemoc może przyjmować różne formy, takie jak przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna czy seksualna, przy czym ta ostatnia należy do najtrudniejszych do ujawnienia ze względu na zależność ofiary od sprawcy oraz silne mechanizmy wstydu i lęku. W odpowiedzi na złożoność problemu przemocy domowej, w Gminie Kwilcz rozwijany jest system współpracy międzyinstytucjonalnej, obejmujący m.in. jednostki pomocy społecznej, Policję, placówki oświatowe oraz podmioty ochrony zdrowia. Kluczową rolę w tym systemie odgrywa Zespół Interdyscyplinarny powołany przez Wójta Gminy, którego zadaniem jest koordynowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz inicjowanie kompleksowych form wsparcia dla osób dotkniętych tym problemem. W ramach działalności Zespołu powoływane są grupy robocze oraz grupy diagnostyczno-pomocowe, które podejmują bezpośrednie działania na rzecz rodzin doświadczających przemocy. Ich praca koncentruje się na diagnozie sytuacji, opracowaniu planu pomocy oraz monitorowaniu postępów w rozwiązywaniu problemów. Istotnym elementem tych działań jest współpraca z rodziną oraz angażowanie jej członków w proces zmiany. W sytuacjach wymagających interwencji o charakterze prawnym podejmowane są działania we współpracy z sądem lub prokuraturą.

Warto zauważyć, że rozwój systemu wsparcia oraz zwiększona aktywność instytucji

publicznych przyczyniają się do wzrostu świadomości społecznej w zakresie problemu przemocy domowej. W efekcie osoby doświadczające przemocy częściej decydują się na zgłaszanie trudnych sytuacji i korzystanie z dostępnych form pomocy. Realizowane na terenie Gminy Kwilcz programy przeciwdziałania przemocy określają cele, kierunki działań oraz konkretne zadania, których wdrażanie ma prowadzić do ograniczenia skali zjawiska przemocy, zwiększenia skuteczności pomocy oraz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców. Ich znaczenie polega nie tylko na koordynacji działań instytucjonalnych, lecz również na budowaniu spójnego systemu wsparcia, odpowiadającego na realne potrzeby lokalnej społeczności.

W 2025 roku działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Gminy Kwilcz realizowane były w odniesieniu do 14 rodzin, w których zdiagnozowano występowanie tego zjawiska. W analizowanym okresie do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło łącznie 15 formularzy „Niebieska Karta – A” (dalej: NK), inicjujących procedurę przeciwdziałania przemocy. Największy udział w inicjowaniu procedury miała Policja – 9 formularzy, co stanowi 60,0% wszystkich przypadków. Pozostałe formularze zostały sporządzone przez: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – 2 przypadki (13,3%), Szkołę Podstawową – 1 przypadek (6,7%), Szpital SPZOZ – 1 przypadek (6,7%), Zespół Interdyscyplinarny – 1 przypadek (6,7%) oraz Ośrodek Szkolenia i Wychowania – 1 przypadek (6,7%). W 2025 roku procedura „Niebieskie Karty” została zakończona w 15 przypadkach. W większości z nich, tj. w 11 przypadkach (73,3%), przyczyną zakończenia było ustanie przemocy, co może wskazywać na skuteczność podejmowanych działań interwencyjnych oraz pomocowych. W pozostałych 4 przypadkach (26,7%) procedurę zakończono z uwagi na brak zasadności dalszego prowadzenia działań.

Analiza danych wskazuje, że kluczową rolę w identyfikacji przypadków przemocy odgrywają służby mundurowe, w szczególności Policja, co potwierdza ich znaczenie jako pierwszego ogniw reagowania na sytuacje kryzysowe. Jednocześnie widoczny jest udział innych instytucji, takich jak pomoc społeczna, oświata czy ochrona zdrowia, co świadczy o funkcjonowaniu systemu współpracy międzyinstytucjonalnej. Podsumowując, uzyskane wyniki potwierdzają istotne znaczenie procedury „Niebieskie Karty” jako narzędzia identyfikacji oraz przeciwdziałania przemocy domowej, a także wskazują na relatywnie wysoką skuteczność podejmowanych działań w zakresie ograniczania tego zjawiska.

W 2025 roku Zespół Interdyscyplinarny odbył 6 spotkań, podczas których poddano analizie działania prowadzone przez grupy diagnostyczno - pomocowe. Powołano 15 grup diagnostyczno – pomocowych, które prowadziły prace z ofiarami przemocy i osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy. W 2025 roku odbyły się 82 posiedzenia grup diagnostyczno – pomocowych. W pracach grup uczestniczyli pracownicy socjalni, przedstawiciele Policji, pedagog szkolny Szkoły Podstawowej w Kwilczu.

Pomoc i wsparcie w gminie Kwilcz z pomocy społecznej w 2025 roku na podstawie wydanych decyzji administracyjnych uzyskało 73 osoby, co stanowiło 1,2 % wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny (OZPS), w stosunku do 2025 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 2 osoby. Ogólna liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej wynosiła 135 osób, z czego 48 osób skorzystało wyłącznie z pomocy

w postaci pracy socjalnej. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 1 rodzinę. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 26 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2024 o 11 osób. W gminie Kwilcz najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2025 roku było kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie. W 2025 r. zrealizowano 41 świadczeń pieniężnych oraz 32 świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej.

Odpłatność gminy Kwilcz za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 13 osób, w porównaniu do roku poprzedniego jest to wzrost o 6 osób, zaobserwowano duży wzrost wydatków na ten cel.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2025 r. wydał 15 decyzji administracyjnych w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

Zgodnie z art. 411 ust. 10g ustawy – *Prawo ochrony środowiska*, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwilczu wydał 15 zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu w ramach programu „Czyste Powietrze”.

Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w Gminie Kwilcz w latach 2016-2025

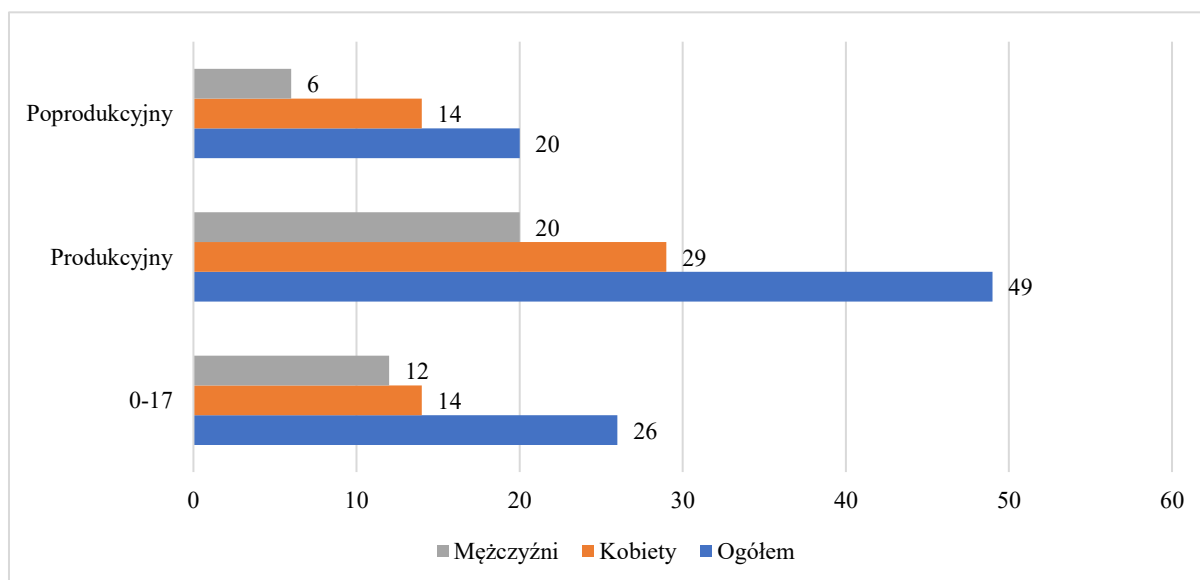
	Liczba świadczeniobiorców									
Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Gmina	175	147	163	105	103	105	118	95	75	73

Analiza liczby osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w Gminie Kwilcz w latach 2016–2025 wskazuje na wyraźny trend spadkowy, mimo występowania okresowych wahań w analizowanym okresie. W 2016 roku liczba świadczeniobiorców wynosiła 175 osób, co stanowi najwyższą wartość w całym badanym przedziale czasowym. W kolejnych latach obserwowany jest ogólny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, choć nie ma on charakteru liniowego. W 2017 roku liczba ta zmniejszyła się do 147 osób, natomiast w 2018 roku nastąpił ponowny wzrost do poziomu 163 osób. Wyrażna zmiana następuje od 2019 roku, kiedy liczba świadczeniobiorców spadła do 105 osób, czyli o blisko 36% w stosunku do roku poprzedniego. W latach 2019–2021 poziom ten utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie (od 103 do 105 osób), co może wskazywać na okres przejściowej stabilizacji sytuacji społecznej. W 2022 roku odnotowano ponowny wzrost liczby świadczeniobiorców do 118 osób, co może być związane z czynnikami zewnętrznymi, takimi jak skutki pandemii COVID-19 czy pogorszenie sytuacji gospodarczej. Jednak w kolejnych latach (2023–2025) widoczny jest ponowny, systematyczny spadek liczby osób korzystających ze świadczeń – odpowiednio do 95 osób w 2023 roku, 75 w 2024 roku oraz 73 w 2025 roku.

W ujęciu całościowym liczba świadczeniobiorców w 2025 roku jest o około 58% niższa niż w roku 2016, co świadczy o znaczącej poprawie sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców lub zmianach w zakresie polityki świadczeń i kryteriów ich przyznawania. Obserwowany trend wskazuje na stopniowe ograniczanie liczby osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Kwilcz, przy jednoczesnym występowaniu krótkookresowych fluktuacji. Zjawisko to może być efektem zarówno poprawy sytuacji na rynku pracy, jak i skuteczności działań aktywizacyjnych prowadzonych przez instytucje pomocy społecznej.

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2025 roku

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-17	26	14	12
Produkcyjny	49	29	20
Poprodukcyjny	20	14	6

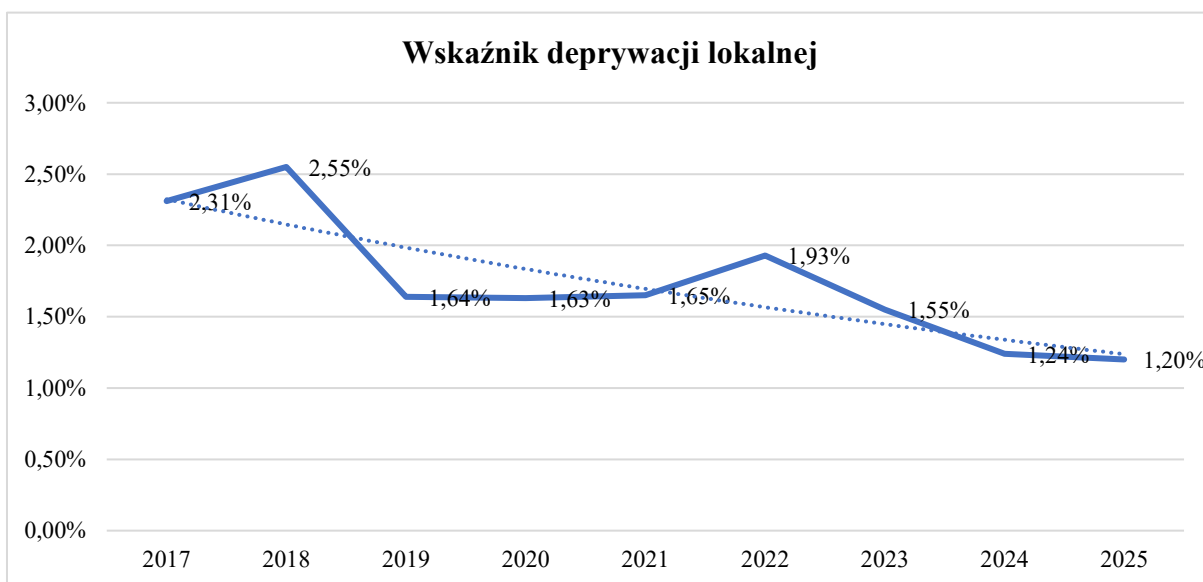


Analiza liczby osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Kwilcz w 2025 roku, z uwzględnieniem podziału na wiek i płeć, pozwala na identyfikację struktury beneficjentów oraz określenie grup szczególnie narażonych na korzystanie ze wsparcia. Łączna liczba osób objętych pomocą społeczną wynosiła 95. Najlichnieszą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – 49 osób, co odpowiada około 51,6% ogółu beneficjentów. Wskazuje to, że ponad połowa osób korzystających ze wsparcia znajduje się w wieku aktywności zawodowej, co może świadczyć o trudnościach związanych z zatrudnieniem lub utrzymaniem stabilnej sytuacji dochodowej. Drugą pod względem liczebności grupą były osoby w wieku poprodukcyjnym – 20 osób (21,1%), natomiast osoby w wieku 0–17 lat stanowiły 26 osób (27,4%). Wysoki udział dzieci i młodzieży wynika z faktu, że pomoc społeczna obejmuje całe gospodarstwa domowe, a problemy ekonomiczne rodzin bezpośrednio wpływają na sytuację najmłodszych członków. Analizując strukturę płci, można zauważyć przewagę kobiet we wszystkich grupach wiekowych. Wśród osób w wieku produkcyjnym kobiety stanowiły 29

osób (59,2% tej grupy), natomiast mężczyźni 20 osób (40,8%). W grupie poprodukcyjnej udział kobiet był jeszcze wyższy – 14 osób (70,0%) wobec 6 mężczyzn (30,0%). W przypadku osób do 17 roku życia liczba dziewcząt (14) i chłopców (12) była zbliżona, co wskazuje na względną równowagę płci w tej kategorii. Struktura osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Kwilcz w 2025 roku wskazuje na dominację osób w wieku produkcyjnym oraz wyraźną przewagę kobiet w większości analizowanych kategorii.

Wskaźnik deprivacji lokalnej¹⁶ w latach 2017-2025

Rok	Wskaźnik deprivacji lokalnej
2017	2,31%
2018	2,55%
2019	1,64%
2020	1,63%
2021	1,65%
2022	1,93%
2023	1,55 %
2024	1,24 %
2025	1,20 %



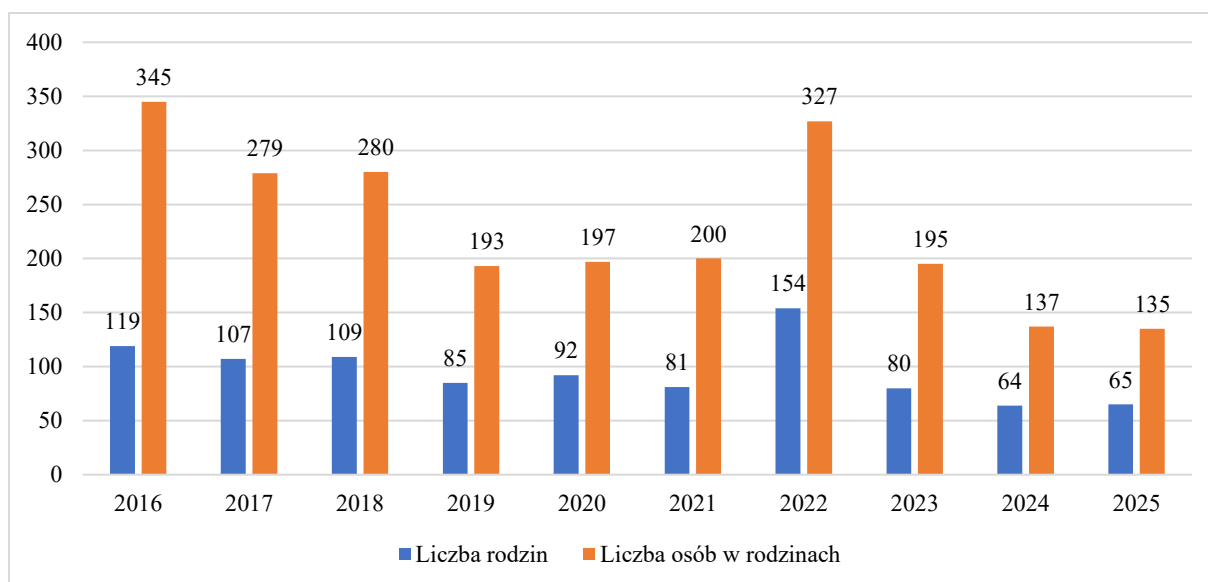
Analiza wskaźnika deprivacji lokalnej w latach 2017–2025 wskazuje na ogólną tendencję spadkową, mimo występowania okresowych wahań. Najwyższą wartość odnotowano w 2018

¹⁶ Wskaźnik deprivacji lokalnej (pomocy społecznej) na 1 tys. mieszkańców: wyraża stosunek liczby osób w rodzinach pobierających świadczenia pomocy społecznej do ogólnej liczby mieszkańców w przeliczeniu na 1 tys. osób; jest tożsamy z odsetkiem mieszkańców korzystających z pomocy społecznej; wg MRPiPS-03

roku (2,55%), natomiast od 2019 roku widoczny jest wyraźny spadek i stabilizacja wskaźnika na niższym poziomie. W 2022 roku nastąpił przejściowy wzrost do 1,93%, co może być związane z czynnikami zewnętrznymi, jednak w kolejnych latach ponownie odnotowano spadek – do 1,20% w 2025 roku, czyli najniższej wartości w analizowanym okresie. Uzyskane dane wskazują na poprawę sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców oraz zmniejszenie skali deprawacji, przy jednoczesnej wrażliwości tego zjawiska na zmiany gospodarcze.

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2016-2025

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2016	119	345
2017	107	279
2018	109	280
2019	85	193
2020	92	197
2021	81	200
2022	154	327
2023	80	195
2024	64	137
2025	65	135



Analiza liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Gminie Kwilcz w latach 2016–2025 wskazuje na wyraźną tendencję spadkową, przy jednoczesnym występowaniu istotnych wahań w analizowanym okresie. W 2016 roku pomocą objętych było 119 rodzin (345 osób), natomiast w kolejnych latach obserwowany jest stopniowy spadek tych wartości, szczególnie widoczny od 2019 roku. W tym okresie liczba

rodzin zmniejszyła się do 85, a liczba osób do 193. Wyjątek stanowi rok 2022, w którym nastąpił wyraźny wzrost – do 154 rodzin i 327 osób, co może być związane z czynnikami zewnętrznymi, takimi jak skutki pandemii lub pogorszenie sytuacji ekonomicznej części mieszkańców. W kolejnych latach ponownie odnotowano spadek liczby beneficjentów – do 65 rodzin i 135 osób w 2025 roku, co stanowi najniższy poziom w całym analizowanym okresie. Oznacza to zmniejszenie liczby rodzin o ponad 45% oraz liczby osób o ponad 60% w stosunku do roku 2016. Dane wskazują na ogólną poprawę sytuacji społecznej mieszkańców Gminy Kwilcz oraz ograniczenie skali korzystania z pomocy społecznej.

Liczba kobiet korzystających z pomocy społecznej									
Poziom	Wiek	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kwilcz	0-17	32	20	20	23	29	22	11	14
	Produkcyjny	56	41	43	39	44	36	26	29
	Poprodukcyjny	13	15	11	12	14	11	9	14
Powiat (średnia)	0-17	49	41	34	29	30	29	22	29
	Produkcyjny	79	66	62	61	61	59	53	57
	Poprodukcyjny	34	40	37	32	28	26	33	42
Województwo (średnia)	0-17	54	49	45	38	46	45	41	41
	Produkcyjny	170	144	137	121	130	97	86	87
	Poprodukcyjny	103	93	86	86	93	64	64	67

Liczba mężczyzn korzystających z pomocy społecznej									
Poziom	Wiek	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kwilcz	0-17	26	13	10	16	15	20	12	12
	Produkcyjny	39	30	34	28	40	25	26	20
	Poprodukcyjny	7	6	7	7	9	2	4	6
Powiat (średnia)	0-17	44	37	31	31	29	33	27	32
	Produkcyjny	78	69	70	71	73	67	68	64
	Poprodukcyjny	11	14	15	16	13	10	14	19
Województwo (średnia)	0-17	58	53	49	40	49	49	44	44
	Produkcyjny	155	135	137	126	125	102	98	100
	Poprodukcyjny	31	28	28	28	31	22	23	25

Analiza liczby kobiet i mężczyzn korzystających z pomocy społecznej w latach 2018–2025 wskazuje na ogólną tendencję spadkową, szczególnie w grupie osób w wieku produkcyjnym. W Gminie Kwilcz liczba kobiet w tej grupie zmniejszyła się z 56 w 2018 roku do 29 w 2025 roku, a mężczyzn z 39 do 20. Podobny trend widoczny jest również na poziomie powiatu i województwa, co może świadczyć o poprawie sytuacji na rynku pracy. W grupie dzieci i

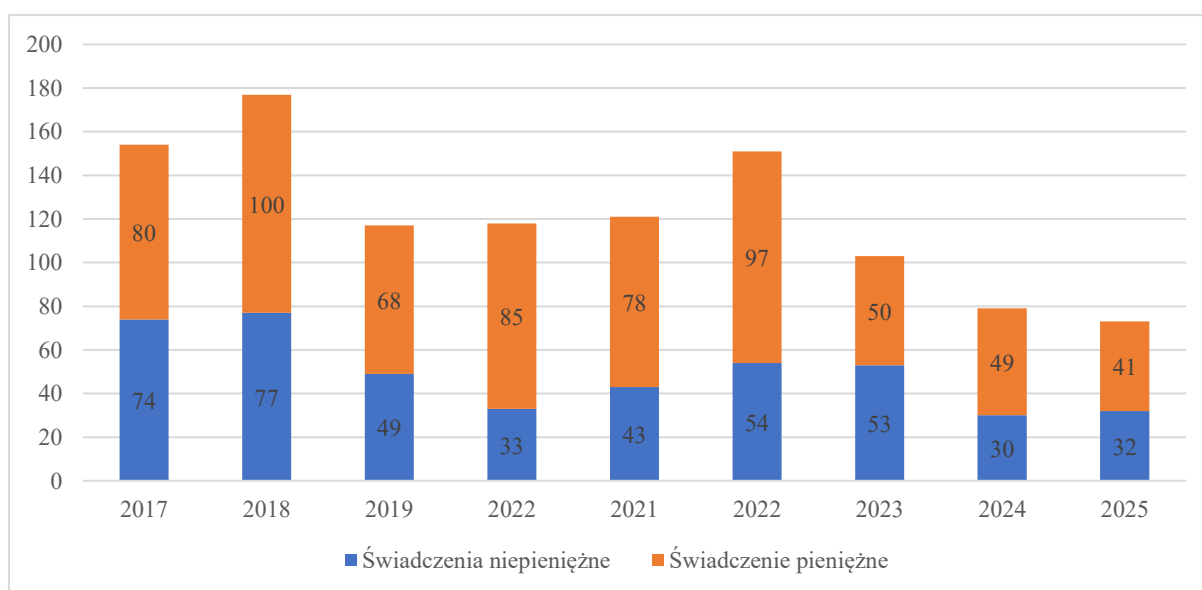
młodzieży (0–17 lat) obserwuje się wahania, jednak w dłuższej perspektywie również występuje spadek liczby beneficjentów. Może to wskazywać na poprawę sytuacji materialnej rodzin oraz skuteczność działań wspierających. W przypadku osób w wieku poprodukcyjnym tendencje są mniej jednoznaczne, a w niektórych latach widoczny jest wzrost liczby świadczeniobiorców, szczególnie na poziomie powiatu i województwa. Zjawisko to może być związane z procesem starzenia się społeczeństwa oraz ograniczonymi możliwościami poprawy sytuacji dochodowej tej grupy. Podsumowując, dane wskazują na poprawę sytuacji społecznej wśród osób aktywnych zawodowo i dzieci, przy jednoczesnym utrzymującym się znaczeniu problemów społecznych wśród osób starszych.

Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017-2025

Rodzaj świadczenia	2017	2018	2019	2022	2021	2022	2023	2024	2025
Świadczenia niepieniężne	74	77	49	33	43	54	53	30	32
Świadczenie pieniężne	80	100	68	85	78	97	50	49	41

Liczba rodzin korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017-2025

Rodzaj świadczenia	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Świadczenia niepieniężne	39	43	30	17	24	28	30	20	14
Świadczenia pieniężne	75	85	66	67	57	71	49	49	32



Analiza liczby osób oraz rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017–2025 wskazuje na ogólną tendencję spadkową, przy jednoczesnym występowaniu okresowych wahań. W przypadku liczby osób korzystających ze świadczeń wyraźnie dominuje wsparcie pieniężne, które w większości analizowanych lat obejmowało większą liczbę beneficjentów niż świadczenia niepieniężne. Najwyższe wartości odnotowano w 2018 roku (100 osób korzystających ze świadczeń pieniężnych oraz 77 z niepieniężnych), natomiast w kolejnych latach widoczny jest stopniowy spadek, szczególnie wyraźny po 2022 roku. W 2025 roku liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych wyniosła 41, a niepieniężnych 32.

Podobne tendencje obserwuje się w odniesieniu do liczby rodzin. Największą liczbę rodzin korzystających ze wsparcia odnotowano w 2018 roku (85 w przypadku świadczeń pieniężnych oraz 43 w przypadku niepieniężnych). W kolejnych latach liczba ta systematycznie maleje, osiągając w 2025 roku poziom 32 rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych oraz 14 rodzin w przypadku świadczeń niepieniężnych.

Warto zauważyć, że w latach 2021–2022 wystąpił okresowy wzrost liczby beneficjentów obu form wsparcia, co może być związane z pogorszeniem sytuacji społeczno-ekonomicznej, m.in. w wyniku skutków pandemii COVID-19. Dane wskazują na stopniowe ograniczanie skali korzystania z pomocy społecznej zarówno wśród osób, jak i rodzin, przy utrzymującej się przewadze świadczeń pieniężnych.

Rodzaje świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin w roku 2025

Typy rodzin:	Ogółem	Świadczenia pieniężne	Świadczenia niepieniężne
jednoosobowe	24	23	4
wielooosobowe	24	18	16

Analiza rodzajów świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin w 2025 roku, wskazuje na zróżnicowanie form wsparcia w zależności od struktury gospodarstwa domowego. Zarówno w przypadku rodzin jednoosobowych, jak i wielooosobowych liczba beneficjentów była taka sama i wynosiła po 24 rodziny. Różnice widoczne są jednak w zakresie korzystania z poszczególnych form świadczeń. Rodziny jednoosobowe w zdecydowanej większości korzystały ze świadczeń pieniężnych – 23 przypadki, co stanowi niemal całość tej grupy. Świadczenia niepieniężne miały w ich przypadku marginalne znaczenie (4 przypadki), co może wynikać z dominujących potrzeb finansowych tej kategorii gospodarstw domowych. Z kolei wśród rodzin wielooosobowych zauważalna jest większa różnorodność form wsparcia. Choć również dominują świadczenia pieniężne (18 przypadków), to znaczący udział mają świadczenia niepieniężne (16 przypadków). Wskazuje to na bardziej złożone potrzeby tych rodzin, obejmujące nie tylko wsparcie finansowe, ale także pomoc rzeczową lub usługową. Struktura korzystania ze świadczeń wskazuje, że rodziny jednoosobowe koncentrują się głównie na wsparciu pieniężnym, natomiast rodziny wielooosobowe częściej korzystają z różnych form pomocy.

Przyczyny udzielania pomocy rodzinom w roku 2025

Powody udzielenia pomocy i wsparcia	Liczba rodzin ogółem
Niepełnosprawność	32
Ubóstwo	24
Długotrwała lub ciężka choroba	34
Bezrobocie	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7
Potrzeba ochrony macierzyństwa – w tym potrzeba ochrony wielodzietności	5
Alkoholizm	7
Zdarzenie losowe	1
Bezdomność	5
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	6
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0
Narkomania	1
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem w tym: rodziny wielodzietne	3
Sytuacja kryzysowa	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3
Przemoc domowa	2

Analiza przyczyn udzielania pomocy rodzinom w 2025 roku wskazuje, że dominującymi problemami społecznymi są kwestie zdrowotne oraz ekonomiczne. Najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy była długotrwała lub ciężka choroba (34 rodziny, ok. 24,3%) oraz niepełnosprawność (32 rodziny, ok. 22,9%). Oznacza to, że łącznie problemy zdrowotne dotyczyły niemal połowy przypadków objętych wsparciem. Istotną przyczyną udzielania pomocy było również ubóstwo (24 rodziny, ok. 17,1%), co wskazuje na utrzymujące się trudności dochodowe części mieszkańców. Na tym tle relatywnie mniejsze znaczenie ma bezrobocie (9 rodzin, ok. 6,4%), co może świadczyć o jego malejącej roli jako bezpośredniej przyczyny korzystania z pomocy społecznej. W zakresie problemów związanych z funkcjonowaniem rodziny zauważalny jest udział bezradności opiekuńczo-wychowawczej (6 rodzin, ok. 4,3%) oraz potrzeby ochrony macierzyństwa (7 rodzin, ok. 5,0%, w tym wielodzietność – 5 rodzin, ok. 3,6%). Wskazuje to na konieczność dalszego wspierania rodzin w realizacji funkcji opiekuńczych i wychowawczych. Problemy o charakterze dysfunkcyjnym, takie jak alkoholizm (7 rodzin, ok. 5,0%), przemoc domowa (2 rodziny, ok. 1,4%) czy narkomania (1 rodzina, ok. 0,7%), występują rzadziej, jednak wymagają szczególnej uwagi ze względu na ich negatywne konsekwencje społeczne. Pozostałe przyczyny, takie jak bezdomność (5 rodzin, ok. 3,6%), trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego (3 rodziny, ok. 2,1%) oraz sytuacje kryzysowe i zdarzenia losowe (po ok. 0,7%), mają charakter incydentalny, lecz wymagają indywidualnego wsparcia. Struktura przyczyn korzystania z

pomocy społecznej wskazuje na dominację problemów zdrowotnych i ekonomicznych, przy jednoczesnym występowaniu złożonych trudności społecznych w części rodzin.

Główne powody przyznawania pomocy dla rodzin jednoosobowych i wieloosobowych w roku 2025

Powód przyznania	Ogółem	1-osobowa	2-osobowa	3-osobowa	4 i więcej osób
Ubóstwo	25	14	3	1	7
Niepełnosprawność	25	14	4	3	4
Długotrwała lub ciężka choroba	23	13	3	2	5
Bezrobocie	9	2	2	1	4
Alkoholizm	8	6	1	0	1

Analiza głównych powodów przyznawania pomocy w 2025 roku z uwzględnieniem typu gospodarstwa domowego wskazuje na dominację problemów zdrowotnych oraz ekonomicznych, przy jednoczesnym zróżnicowaniu ich natężenia w zależności od liczby osób w rodzinie. Najczęstszymi przyczynami udzielania pomocy były ubóstwo oraz niepełnosprawność – po 25 przypadków (po ok. 27,5% wszystkich wskazań), a następnie długotrwała lub ciężka choroba – 23 przypadki (ok. 25,3%). Oznacza to, że problemy zdrowotne i ekonomiczne stanowią zdecydowaną większość przesłanek przyznawania wsparcia. W strukturze gospodarstw domowych szczególnie widoczna jest dominacja rodzin jednoosobowych. W przypadku ubóstwa aż 14 z 25 przypadków (ok. 56,0%) dotyczyło osób samotnych, podobnie jak w przypadku niepełnosprawności (14 przypadków, 56,0%) oraz długotrwałej choroby (13 przypadków, ok. 56,5%). Wskazuje to, że osoby samotne są szczególnie narażone na trudności życiowe i częściej wymagają wsparcia instytucjonalnego. W rodzinach wieloosobowych (4 i więcej osób) również zauważalny jest istotny udział problemów społecznych, zwłaszcza w przypadku ubóstwa (7 przypadków) oraz choroby (5 przypadków). Może to wynikać z większych obciążeń finansowych i opiekuńczych w tego typu gospodarstwach. Bezrobocie (9 przypadków, ok. 9,9%) oraz alkoholizm (8 przypadków, ok. 8,8%) występują rzadziej, jednak ich struktura wskazuje na zróżnicowanie – bezrobocie częściej dotyczy rodzin wieloosobowych, natomiast alkoholizm w większym stopniu koncentruje się w gospodarstwach jednoosobowych (6 z 8 przypadków, 75,0%). Podsumowując, dane wskazują, że największe znaczenie w przyznawaniu pomocy mają czynniki zdrowotne i ekonomiczne, a szczególnie narażoną grupą są osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe.

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2017-2025

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025

Liczba osób	1	4	4	4	6	7	4	3	0
-------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2017-2025

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba osób	0	0	0	0	0	0	1	0	0

Analiza liczby osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2017–2025 wskazuje na niewielką skalę tego rodzaju wsparcia oraz występowanie umiarkowanych wahań w analizowanym okresie. W latach 2017–2022 obserwowany jest stopniowy wzrost liczby beneficjentów – z 1 osoby w 2017 roku do 7 osób w 2022 roku. W kolejnych latach następuje jednak spadek liczby korzystających z usług opiekuńczych – do 4 osób w 2023 roku, 3 w 2024 roku oraz brak beneficjentów w 2025 roku. Może to wskazywać na zmniejszenie zapotrzebowania na tę formę wsparcia lub zmianę sposobu zaspokajania potrzeb opiekuńczych mieszkańców. W przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi skala wsparcia była marginalna. W całym analizowanym okresie odnotowano jedynie jeden przypadek skorzystania z tego rodzaju usług (w 2023 roku), natomiast w pozostałych latach nie występowało zapotrzebowanie lub nie realizowano takich świadczeń.

Świadczenie pieniężne z pomocy społecznej w latach 2018-2025

Rok	Kwota świadczeń pieniężnych
2018	228.062,68 zł
2019	200.507,02 zł
2020	214.434,02 zł
2021	190.209,79 zł
2022	228.126,88 zł
2023	174.062,09 zł
2024	187.193,69 zł
2025	210.021,92 zł

Analiza wysokości świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w latach 2018–2025 wskazuje na istotne wahania poziomu wydatków, przy braku jednoznacznego trendu długookresowego.

Najwyższą kwotę świadczeń odnotowano w 2022 roku (228.126,88 zł), zbliżoną do poziomu z 2018 roku (228.062,68 zł). W kolejnych latach widoczne są zmiany o charakterze naprzemiennym – po spadku w 2019 roku do 200.507,02 zł nastąpił wzrost w 2020 roku, a następnie ponowny spadek w 2021 roku. W 2023 roku odnotowano najniższą wartość w całym analizowanym okresie (174.062,09 zł), co może świadczyć o przejściowej poprawie sytuacji materialnej mieszkańców lub ograniczeniu liczby świadczeniobiorców. Jednak już w latach 2024–2025 widoczny jest ponowny wzrost wydatków, osiągający w 2025 roku poziom 210.021,92 zł. Zmiany wysokości świadczeń mogą być powiązane zarówno z liczbą osób korzystających z pomocy społecznej, jak i z sytuacją gospodarczą oraz poziomem inflacji wpływającym na wysokość przyznawanych świadczeń.

Podstawowe statystyki dla świadczeń pieniężnych w roku 2025

Poziom	Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
Gmina	Razem - zasiłki okresowe -ogółem	12
	Razem - zasiłki stałe - ogółem	127
Powiat (średnia)	Razem - zasiłki okresowe -ogółem	113
	Razem - zasiłki stałe - ogółem	267
Województwo (średnia)	Razem - zasiłki okresowe -ogółem	344
	Razem - zasiłki stałe - ogółem	539
Kraj (średnia)	Razem - zasiłki okresowe -ogółem	429
	Razem - zasiłki stałe - ogółem	643

Na poziomie Gminy Kwilcz liczba przyznanych zasiłków jest relatywnie niewielka i wynosi 12 w przypadku zasiłków okresowych oraz 127 w przypadku zasiłków stałych. Wraz ze wzrostem poziomu agregacji danych (powiat, województwo, kraj) obserwowany jest znaczący wzrost liczby świadczeń, co wynika z większej liczby mieszkańców objętych analizą. Na poziomie powiatu średnia liczba zasiłków wynosi odpowiednio 113 (zasiłki okresowe) oraz 267 (zasiłki stałe), natomiast na poziomie województwa 344 i 539. Najwyższe wartości odnotowano na poziomie kraju, gdzie liczba świadczeń wynosi 429 dla zasiłków okresowych oraz 643 dla zasiłków stałych. We wszystkich analizowanych poziomach wyraźnie dominuje liczba zasiłków stałych nad okresowymi, co wskazuje na większe znaczenie długoterminowego wsparcia osób znajdujących się w trwałej trudnej sytuacji życiowej, w tym osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub stanu zdrowia. Dane potwierdzają, że system pomocy społecznej w większym stopniu koncentruje się na udzielaniu świadczeń o charakterze stałym, a skala wsparcia rośnie wraz z poziomem terytorialnym.

**Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny
w latach 2019-2025**

Rok	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba asystentów rodziny w gminie	1	1	1	1	1	1	1
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	10	6	8	7	11	13	14

Analiza liczby asystentów rodziny oraz liczby rodzin objętych ich wsparciem w latach 2019–2025 wskazuje na stabilność zasobów kadrowych przy jednoczesnym wzroście liczby beneficjentów. W całym analizowanym okresie liczba asystentów rodziny w Gminie Kwilcz pozostawała na niezmiennym poziomie i wynosiła 1 osobę. Oznacza to brak zwiększenia zasobów kadrowych mimo zmieniającego się zapotrzebowania na wsparcie. Jednocześnie liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny ulegała wahaniom, przy ogólnej tendencji wzrostowej. W 2019 roku wsparciem objętych było 10 rodzin, natomiast w 2020 roku nastąpił spadek do 6 rodzin. W kolejnych latach liczba ta stopniowo rosła – do 8 rodzin w 2021 roku, 7 w 2022 roku, a następnie wyraźnie wzrosła do 11 rodzin w 2023 roku, 13 w 2024 roku oraz 14 w 2025 roku. Oznacza to, że w ostatnich latach liczba rodzin objętych wsparciem wzrosła o 40% w stosunku do 2019 roku oraz ponad dwukrotnie w porównaniu z najniższą wartością z 2020 roku. Przy niezmienionej liczbie asystentów rodziny obserwowany jest wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia, co może wskazywać na rosnące obciążenie pracą asystenta oraz zwiększające się potrzeby w zakresie wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

**Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami
oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka
w latach 2018-2025**

Rok	Liczba rodzin							
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami	250	228	178	162	130	98	74	50

Analiza średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2018–2025 wskazuje na wyraźną i systematyczną tendencję spadkową. W 2018 roku ze świadczeń korzystało średnio 250 rodzin miesięcznie, natomiast w kolejnych latach liczba ta systematycznie malała – do 228 w 2019 roku, 178 w 2020 roku oraz 162 w 2021 roku. Trend spadkowy utrzymał się również w następnych latach, osiągając poziom 130 rodzin w 2022 roku, 98 w 2023 roku, 74 w 2024 roku oraz 50 w 2025 roku. W ujęciu całościowym oznacza to spadek o 200 rodzin, czyli aż o 80% w stosunku do roku bazowego (2018). Tak znacząca

redukcja liczby beneficjentów jest wynikiem zmian w systemie świadczeń rodzinnych, poprawy sytuacji dochodowej gospodarstw domowych lub czynników demograficznych, takich jak spadek liczby urodzeń.

W poniższym zestawieniu przedstawione zostały formy świadczeń rodzinnych wraz z kwotami wydatkowanymi na realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w 2025 roku (opracowanie własne na podstawie danych G.O.P.S.).

Forma pomocy	Liczba świadczeń	Wydatkowana kwota środków w zł
Świadczenie rodzicielskie	112	102.469,60
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	16	16.000,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	0	0
Świadczenie pielęgnacyjne	721	2.350.193,60
Zasiłek pielęgnacyjny	2663	574.781,92
Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego	2599	286.091,52

Analiza form świadczeń rodzinnych oraz poniesionych wydatków w 2025 roku wskazuje na wyraźne zróżnicowanie zarówno pod względem liczby przyznanych świadczeń, jak i ich wartości finansowej. Największą liczbę świadczeń odnotowano w przypadku zasiłku pielęgnacyjnego – 2663 świadczenia, co czyni tę formę wsparcia najczęściej wykorzystywaną. Jednocześnie jego łączna wartość (574.781,92 zł) jest niższa niż w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego, co wynika z niższej jednostkowej kwoty tego świadczenia. Świadczenie pielęgnacyjne, mimo znacznie mniejszej liczby przyznanych świadczeń (721), generuje najwyższe wydatki – ponad 2,35 mln zł, co stanowi zdecydowanie największą pozycję w strukturze wydatków. Wskazuje to na jego kluczowe znaczenie w systemie wsparcia osób wymagających stałej opieki. Istotną rolę odgrywa również zasiłek rodzinny wraz z dodatkami – 2599 świadczeń o łącznej wartości ponad 286 tys. zł, co potwierdza jego znaczenie jako powszechnej formy wsparcia rodzin wychowujących dzieci. Pozostałe świadczenia mają znacznie mniejszy udział. Świadczenie rodzicielskie obejmowało 112 przypadków (ponad 102 tys. zł), natomiast jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka została przyznana 16 razy (16 tys. zł). Specjalny zasiłek opiekuńczy nie był realizowany w analizowanym okresie. Podsumowując, struktura świadczeń rodzinnych w 2025 roku wskazuje na dominację świadczeń związanych z opieką nad osobami zależnymi (świadczenie pielęgnacyjne) oraz szerokim wsparciem rodzin (zasiłek rodzinny i pielęgnacyjny). Jednocześnie największe obciążenie finansowe systemu generują świadczenia o charakterze długoterminowym i wysokiej wartości jednostkowej.

Zestawienie przedstawiające realizację świadczeń na podstawie ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w 2025 roku (opracowanie własne na podstawie danych G.O.P.S.).

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Wydatkowana kwota świadczeń w zł
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	16	134.615,63

Zestawienie pozostałych świadczeń realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwilczu w 2025 roku (opracowanie własne na podstawie danych G.O.P.S.).

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Wydatkowana kwota świadczeń w zł
Dodatek mieszkaniowy	14	80.019,72
Dodatek energetyczny ¹⁷	0	0
Dodatek osłonowy	0	0
Bon energetyczny	0	0
Stypendium szkolne	0	0
Zasiłek szkolny	0	0
Posiłek w szkole i w domu	2530 (posiłków)	14.557,00

W zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego odnotowano 16 świadczeń o łącznej wartości 134.615,63 zł. Oznacza to stosunkowo niewielką liczbę beneficjentów, przy jednocześnie znaczącym poziomie wydatków jednostkowych, co wynika z charakteru tego rodzaju wsparcia. W grupie pozostałych świadczeń największe znaczenie miał dodatek mieszkaniowy, z którego skorzystało 14 gospodarstw domowych, generując wydatki na poziomie 80.019,72 zł. Wskazuje to na istotną rolę wsparcia w zakresie kosztów utrzymania mieszkań. Znaczącą, choć odmienną pod względem charakteru formą pomocy było dożywianie – zrealizowano 2530 posiłków o łącznej wartości 14.557,00 zł. Pomoc ta ma charakter rzeczowy i skierowana jest głównie do dzieci. Pozostałe formy świadczeń, takie jak dodatek energetyczny, dodatek osłonowy, bon energetyczny, stypendium szkolne czy zasiłek szkolny, nie były realizowane w analizowanym okresie.

Zestawienie świadczeń przyznanych obywatelom Ukrainy w 2025 roku w związku z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego Państwa (opracowanie własne na podstawie danych G.O.P.S.).

¹⁷ Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym, w roku 2025 nie rozpatrywano wniosków o wypłatę dodatku energetycznego

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Wydatkowana kwota świadczeń w zł
Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł	0	0
Zasiłek celowy	0	0
Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	0	0
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka	0	0
Świadczenie rodzicielskie	0	0
Zapewnienie posiłku w szkole i w przedszkolu dla dzieci	0 (posiłków)	0

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w dalszym ciągu realizuje zadania związane z wypłatą świadczeń wychowawczych przyznanych w związku z zastosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Powyższe świadczenia dotyczą wniosków złożonych w okresie od 01.04.2016 r. do 31.12.2021 r. W 2025 r. nie zrealizowano wypłaty świadczeń wychowawczych.

Niepełnosprawność stanowi istotny problem społeczny, który dotyka część mieszkańców Gminy Kwilcz, ograniczając ich możliwości funkcjonowania w życiu społecznym, zawodowym oraz rodzinnym. Zjawisko to ma charakter wielowymiarowy, obejmując zarówno aspekty zdrowotne, jak i społeczne, a jego konsekwencje często prowadzą do wykluczenia lub marginalizacji osób nim dotkniętych.

Za osoby z niepełnosprawnościami uznaje się osoby posiadające odpowiednie orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane przez właściwe organy, takie jak np. powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Jednocześnie należy podkreślić, że pojęcie niepełnosprawności obejmuje także osoby, u których występują różnego rodzaju dysfunkcje fizyczne, psychiczne lub intelektualne, powodujące trwałe lub okresowe ograniczenia w pełnieniu ról społecznych zgodnie z przyjętymi normami społecznymi.

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami realizowane jest w ramach systemu polityki społecznej na różnych poziomach administracji publicznej. Kluczową rolę w tym zakresie odgrywa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Międzychodzie, które odpowiada za organizację i koordynację działań wspierających, w tym m.in. rehabilitację społeczną i zawodową, dofinansowania ze środków PFRON czy rozwój infrastruktury wsparcia. Gmina Kwilcz, jako jednostka samorządu terytorialnego najbliższa mieszkańcom, pełni rolę uzupełniającą i wspierającą wobec działań powiatu. W szczególności angażuje się w inicjatywy służące poprawie jakości życia osób z niepełnosprawnościami, w tym poprzez wsparcie

finansowe i organizacyjne lokalnych instytucji, takich jak Warsztaty Terapii Zajęciowej. Działalność tych placówek ma na celu aktywizację społeczną i zawodową uczestników, rozwijanie ich umiejętności oraz zwiększanie samodzielności.

W roku 2025 w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Kwilczu prowadzonych przez Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Tęcza z powiatu międzychodzkiego w warsztatach uczestniczyło łącznie 29 osób, w tym 15 mieszkańców z gminy Kwilcz.

Zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Międzychodzie jest udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym, jak również udzielanie informacji w zakresie przepisów prawnych, rehabilitacji, zatrudnienia, szkoleń, przysługujących ulg i uprawnień oraz możliwości dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Informacja dotycząca udzielonej pomocy ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Międzychodzie dla mieszkańców z terenu Gminy Kwilcz w 2025 roku:

L.p.	Udzielona pomoc	Liczba osób, które otrzymały pomoc (z terenu Gminy Kwilcz)
1	Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, w sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze	47 osób na kwotę 51.042,00 zł
2	Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	4 osoby na kwotę 46.470,00 zł
3	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	10 osób na kwotę 22.560,00 zł

Dane dotyczące pomocy udzielonej mieszkańcom Gminy Kwilcz ze środków PFRON wskazuje na zróżnicowaną strukturę wsparcia, zarówno pod względem liczby beneficjentów, jak i wysokości przyznanych środków. Największą grupę stanowiły osoby korzystające z dofinansowania do sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych – 47 osób na łączną kwotę 51.042,00 zł, co świadczy o dużym zapotrzebowaniu na wsparcie w codziennym funkcjonowaniu. Znacznie mniejszą liczbę beneficjentów objęła likwidacja barier architektonicznych (4 osoby), jednak wartość wsparcia była wysoka – 46.470,00 zł, co wynika z kosztów dostosowania przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Z kolei dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych objęło 10 osób na kwotę 22.560,00 zł, stanowiąc istotne wsparcie w zakresie rehabilitacji i integracji społecznej. W ujęciu całościowym można stwierdzić, że największy zakres wsparcia dotyczył pomocy o charakterze rzeczowym i funkcjonalnym, związanej z codziennym funkcjonowaniem osób z niepełnosprawnościami. Jednocześnie wysoka wartość środków przeznaczonych na likwidację barier wskazuje, że choć liczba odbiorców tej pomocy jest ograniczona, to znaczenie tej formy wsparcia dla poprawy samodzielności beneficjentów jest bardzo duże.

Na terenie Gminy Kwilcz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Międzychodzie (PCPR) realizowało w 2023 roku zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, wynikające z przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. Ustawa ta określa zasady oraz formy wsparcia dzieci i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej, a także nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek zapewnienia dzieciom odpowiedniej opieki w przypadku, gdy rodzice nie są w stanie jej sprawować. Do zadań PCPR jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności tworzenie i rozwój systemu pieczy zastępczej, kwalifikowanie kandydatów na rodziny zastępcze, organizowanie szkoleń oraz zapewnienie wsparcia dla funkcjonujących rodzin zastępczych. Istotnym elementem tych działań jest również monitorowanie sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz współpraca z innymi instytucjami, takimi jak sądy rodzinne czy ośrodki pomocy społecznej. Realizacja zadań w zakresie pieczy zastępczej opiera się na zasadzie pomocniczości, zgodnie z którą umieszczenie dziecka poza rodziną biologiczną powinno mieć charakter ostateczny i następuje dopiero w sytuacji, gdy wcześniejsze działania wspierające rodzinę nie przyniosły oczekiwanych rezultatów. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera współpraca PCPR z gminą, w tym z ośrodkiem pomocy społecznej, który odpowiada za pracę z rodziną naturalną i podejmowanie działań zapobiegających konieczności umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza – stan na 31 grudnia 2025 r.

	Powiat międzychodzki	z Gminy Kwilcz
Ogólna liczba dzieci w pieczy zastępczej, w tym:	97	13
- rodzinna pieczka zastępcza	78 (w tym 22 w innych powiatach)	3 + 5 poza powiatem
- instytucjonalna pieczka zastępcza (P.O.-W.)	19 (w tym 5 w innych powiatach)	1 + 4 poza powiatem

Na dzień 31 grudnia 2025 w pieczy zastępczej przebywało 13 dzieci z gminy Kwilcz, w tym 8 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej (w tym 5 poza powiatem) oraz 5 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej (w tym 4 poza powiatem).

Dane dotyczące pieczy zastępczej na dzień 31 grudnia 2025 r. wskazuje na istotne wyzwania w zakresie zapewnienia opieki dzieciom z terenu Gminy Kwilcz. Spośród 97 dzieci przebywających w pieczy zastępczej w powiecie międzychodzki, 13 stanowiły dzieci z Gminy Kwilcz, co wskazuje na zauważalny udział gminy w systemie pieczy zastępczej. W strukturze tej grupy dominowała rodzinna pieczka zastępcza – 8 dzieci, jednak aż 5 z nich zostało umieszczonych poza powiatem. W przypadku pieczy instytucjonalnej (5 dzieci), sytuacja jest jeszcze bardziej niekorzystna – aż 4 dzieci przebywały w placówkach poza powiatem. Oznacza to, że zdecydowana większość dzieci z Gminy Kwilcz objętych pieczą zastępczą przebywa

poza swoim naturalnym środowiskiem lokalnym. Taka sytuacja stanowi istotny problem społeczny, gdyż umieszczenie dziecka poza powiatem utrudnia utrzymywanie więzi rodzinnych, ogranicza kontakt z rodzicami biologicznymi oraz środowiskiem lokalnym, a także może negatywnie wpływać na proces reintegracji rodziny. Dodatkowo wskazuje to na niewystarczającą liczbę rodzin zastępczych oraz miejsc w pieczy instytucjonalnej na terenie powiatu. Na tle danych powiatowych widoczne jest, że problem ten ma charakter szerszy – również w skali powiatu część dzieci umieszczana jest poza jego obszarem. Jednak w przypadku Gminy Kwilcz zjawisko to ma szczególnie duże natężenie, co potęguje jego negatywne konsekwencje społeczne.

Interwencja kryzysowa stanowi ważny element systemu pomocy społecznej i obejmuje działania skierowane do osób oraz rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej, której nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć. Jej celem jest przywrócenie równowagi psychicznej oraz zapewnienie wsparcia umożliwiającego dalsze funkcjonowanie. Działania w tym zakresie polegają przede wszystkim na diagnozie sytuacji osoby lub rodziny, ustaleniu planu pomocy oraz udzieleniu wsparcia psychologicznego, prawnego lub socjalnego, a w sytuacjach zagrożenia – również zapewnieniu schronienia. Na terenie powiatu międzychodzkiego zadania z zakresu interwencji kryzysowej realizuje PCPR, które – w miarę posiadanych możliwości – zapewnia pomoc osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych. Jedną z form wsparcia jest czasowe umieszczanie dzieci pozbawionych opieki lub znajdujących się w sytuacjach zagrożenia w placówkach współpracujących z PCPR. Działania te mają charakter interwencyjny i podejmowane są w sytuacjach wymagających natychmiastowego zabezpieczenia dziecka, do czasu ustabilizowania sytuacji rodzinnej lub podjęcia dalszych decyzji przez właściwe instytucje, w tym sąd rodzinny. Należy podkreślić, że skuteczność interwencji kryzysowej uzależniona jest od współpracy wielu podmiotów, w tym ośrodków pomocy społecznej, policji, placówek oświatowych oraz służby zdrowia.

Nowelizacja *ustawy o pomocy społecznej* zgodnie z art. 16a, wprowadziła obowiązek corocznego przygotowywania przez gminy, powiaty i samorząd województwa oceny zasobów pomocy społecznej. Ocena zasobów pomocy społecznej zastąpiła od 2012 r. dotychczas przygotowywany przez jednostki samorządu terytorialnego bilans potrzeb pomocy społecznej. OZPS jest sporządzona w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, a zasoby, o których mowa, w szczególności obejmują: infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania z pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący (art. 16a pkt 1 i 2 *ustawy*). OZPS za 2025 rok została przedłożona w wymaganym terminie.

Podsumowanie

Pomoc społeczna w Gminie Kwilcz w 2025 roku stanowiła istotny element wsparcia mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, realizując zarówno funkcje pomocowe, jak i aktywizujące. Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej opierały się na obowiązujących przepisach oraz lokalnych dokumentach strategicznych, co zapewniało ich spójność i kompleksowość. W analizowanym okresie obserwuje się wyraźny spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, co może świadczyć o poprawie sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców. Najczęstszymi przyczynami korzystania z pomocy

były problemy zdrowotne, niepełnosprawność, ubóstwo oraz bezrobocie. Istotną rolę odgrywały również działania środowiskowe, w tym praca socjalna, wsparcie asystenta rodziny oraz system przeciwdziałania przemocy domowej. Podsumowując, system pomocy społecznej w gminie funkcjonuje stabilnie, jednak nadal wymaga dalszych działań ukierunkowanych na aktywizację mieszkańców oraz ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego.

Stan sanitarny i sytuacja epidemiologiczna

Zaopatrzenie ludności w wodę

W 2025 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Międzychodzie sprawował pełny nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, produkowanej przez przedsiębiorstwa wodociągowe funkcjonujące na terenie powiatu. Nadzór ten realizowany był na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Zakres działań nadzorczych obejmował m.in. ewidencjonowanie urządzeń wodociagowych, kontrolę ich stanu sanitarno-technicznego, pobór próbek wody do badań laboratoryjnych oraz prowadzenie postępowań administracyjnych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości. Istotnym elementem było również bieżące informowanie organów samorządowych i mieszkańców o jakości wody oraz potencjalnych zagrożeniach.

Podstawowym celem nadzoru było zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców poprzez dostarczanie wody spełniającej wymagania jakościowe w zakresie parametrów fizykochemicznych, mikrobiologicznych i organoleptycznych. Ujęcia wody, w tym studnie, były właściwie zabezpieczone i objęte stałym monitoringiem, co ogranicza ryzyko przypadkowego zanieczyszczenia.

System kontroli jakości wody opierał się na dwutorowym modelu badań: kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociagowo-kanalizacyjne oraz kontroli urzędowej realizowanej przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Badania wykonywane były w akredytowanych laboratoriach, co gwarantowało ich wiarygodność i zgodność z obowiązującymi standardami.

Wodociągi funkcjonujące na terenie Gminy Kwilcz bazują na ujęciach wód podziemnych, które cechują się stabilnym składem fizykochemicznym, co sprzyja utrzymaniu wysokiej jakości wody. Wymagania dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określone są w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Przeprowadzone kontrole wykazały prawidłowy stan techniczny infrastruktury oraz brak istotnych źródeł zanieczyszczeń w otoczeniu ujęć. Studnie na ujęciach wody były właściwie oznakowane i zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych, z zamkniętymi włączami, kominkami wentylacyjnymi zabezpieczonymi siatkami przeciw owadom i gryzoniom. Ich stan sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń. Natomiast teren wszystkich ujęć wody był ogrodzony, prawidłowo zagospodarowany oraz oznakowany przy pomocy specjalnych tablic informacyjnych.

Zaopatrzenie w wodę realizowane było przez Zakład Obsługi Mienia Samorządowego sp. z o.o. w Kwilczu, który odpowiada zarówno za produkcję, jak i dystrybucję wody na terenie gminy. Zakład Obsługi Mienia Samorządowego w Kwilczu – dostarcza wodę z wodociągów publicznych w: Kwilczu, Kurnatowicach, Daleszynie, Dąbrowie Nowej, Luboszu, Mechnacu, Wituchowie, Mościejewie. Wodociągi z terenu Gminy Kwilcz nie objęte były raportowaniem

do Komisji Europejskiej (raportowane są wodociągi produkujące wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w ilości powyżej 1000 m³/dobę lub zaopatrujące powyżej 5000 osób).

Za jakość produkowanej wody i stan sanitarny urządzeń służących do jej produkcji, a także dostawę wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem odpowiadają podmioty zajmujące się zaopatrzeniem ludności w wodę, natomiast przestrzeganie wymogów w tym zakresie przez dostawców wody jest sprawdzane przez organy inspekcji sanitarnej. Tak jak w ubiegłym roku wszystkie wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę – w ocenie P.S.S.-E. – na koniec 2025 r. produkowały wodę spełniającą wymagania sanitarne obowiązujących przepisów prawnych.

Pomimo prawidłowego funkcjonowania systemu oraz wysokiej jakości wody, należy zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia, które mogą wystąpić w przyszłości. Oprócz zagrożeń naturalnych i technicznych, takich jak awarie infrastruktury, skażenia środowiskowe czy skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych, coraz większego znaczenia nabierają zagrożenia o charakterze celowym. W szczególności należy uwzględnić możliwość wystąpienia tzw. skażeń zewnętrznych wynikających z działań sabotażowych, w tym celowego wprowadzenia do systemu wodociągowego substancji niebezpiecznych (chemicznych, biologicznych). Tego typu zdarzenia, choć mało prawdopodobne, mogą mieć poważne konsekwencje dla zdrowia publicznego oraz funkcjonowania lokalnej społeczności.

W kontekście współczesnych zagrożeń, w tym zagrożeń hybrydowych, system zaopatrzenia w wodę powinien być traktowany jako element infrastruktury krytycznej, wymagający szczególnej ochrony. Obejmuje to zarówno zabezpieczenia fizyczne ujęć i obiektów technologicznych, jak i wdrażanie procedur reagowania kryzysowego oraz systemów wczesnego wykrywania nieprawidłowości jakości wody.

Istotne znaczenie ma również współpraca pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, służbami sanitarnymi, podmiotami wodociągowymi oraz służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe. W sytuacji potencjalnego zagrożenia konieczne jest szybkie uruchomienie procedur ostrzegania ludności oraz zapewnienie alternatywnych źródeł zaopatrzenia w wodę.

Podsumowując, system nadzoru nad jakością wody w Gminie Kwilcz funkcjonuje prawidłowo i zapewnia mieszkańcom dostęp do bezpiecznej wody. Jednocześnie, w świetle współczesnych zagrożeń, konieczne jest dalsze wzmacnianie systemu ochrony infrastruktury wodociągowej oraz rozwijanie zdolności reagowania na sytuacje nadzwyczajne, w tym o charakterze celowym i trudnym do przewidzenia.

Lp.	Nazwa wodociągu	Nazwa obsługiwanych miejscowości	Ocena Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Międzychodzie o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi
1.	Publiczny Kwilcz	Kwilcz, Orzeszkowo, Rozbitek, Dąbrowa – Gajówka, Stary Młyn	Woda przydatna do spożycia przez ludzi
2.	Publiczny Lubosz	Lubosz, Chorzewo, Augustowo, Karolewice	Woda przydatna do spożycia przez ludzi
3.	Publiczny Daleszynek	Daleszynek, Niemierzewo, Józefowo, Pólko	Woda przydatna do spożycia przez ludzi
4.	Publiczny Mechnacz	Mechnacz	Woda przydatna do spożycia przez ludzi
5.	Publiczny Kurnatowice	Kurnatowice, Upartowo	Woda przydatna do spożycia przez ludzi
6.	Publiczny Dąbrowa Nowa	Dąbrowa Nowa, Dąbrowa Stara, Miłostowo	Woda przydatna do spożycia przez ludzi
7.	Publiczny Mościejewo	Mościejewo	Woda przydatna do spożycia przez ludzi
8.	Publiczny Wituchowo	Wituchowo, Kubowo, Chudobczyce	Woda przydatna do spożycia przez ludzi

W Gminie Kwilcz nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Międzychodzie objęto 8 wodociągów publicznych.

Rok	Liczba nadzorowanych ujęć wodnych	Liczba kwestionowanych obiektów wodnych	Odsetek kwestionowanych
2018	9	0	0%
2019	9	0	0%
2020	9	0	0%
2021	9	0	0%
2022	8	0	0%
2023	8	0	0%
2024	8	0	0%
2025	8	0	0%

Analiza danych dotyczących nadzoru nad ujęciami wodnymi na terenie Gminy Kwilcz w latach 2018–2025 wskazuje na stabilne i prawidłowe funkcjonowanie systemu zaopatrzenia w wodę.

W analizowanym okresie liczba nadzorowanych ujęć wodnych utrzymywała się na wysokim poziomie – w latach 2018–2021 wynosiła 9, natomiast od 2022 roku 8 ujęć. Zmniejszenie liczby ujęć nie wpłynęło negatywnie na jakość nadzoru ani bezpieczeństwo dostaw wody. Istotnym wskaźnikiem jest brak obiektów kwestionowanych w całym analizowanym okresie. W latach 2018–2025 nie odnotowano ani jednego przypadku zakwestionowania jakości ujęcia wodnego, co przekłada się na stały poziom 0% obiektów niespełniających wymagań. Uzyskane wyniki świadczą o bardzo dobrej jakości wody oraz właściwym stanie technicznym i sanitarnym infrastruktury wodociągowej. Potwierdzają również skuteczność nadzoru prowadzonego przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz odpowiedzialne działania podmiotów zarządzających wodociągami. Z powyższego zestawienia wynika, że w Gminie Kwilcz na przestrzeni ostatnich lat wszystkie wodociągi w ocenie rocznej produkowały wodę odpowiedniej jakości - zgodnie z wymogami obowiązującego rozporządzenia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia. W trakcie roku występowały krótkotrwałe przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizyko-chemicznych – wydano 1 komunikat (występujące przekroczenia nie wpłynęły na zdrowie konsumentów – działania naprawcze podjęte były niezwłocznie po otrzymaniu informacji o przekroczeniach). W przypadku przekroczeń zarządca wodociągu ZOMS sp. z o. o. przeprowadził działania naprawcze – dezynfekcję podchlorynem sodu i płukanie sieci wodociągowych. Zarządca wodociągu przedstawił pozytywny wynik badań potwierdzony następnie wynikiem inspekcji sanitarnej. Po działaniach naprawczych pobór próbek wody wykazał skuteczność podjętych działań, wydano ocenę o przydatności wody do spożycia dla wszystkich wodociągów. Występujące przekroczenia nie wpłynęły na zdrowie konsumentów – działania naprawcze podjęte były niezwłocznie po otrzymaniu informacji o przekroczeniach.

W Gminie Kwilcz 5 Stacji Uzdantniania Wody pracuje w oparciu o zestaw filtrów IMT ze zbiornikami bezciśnieniowymi (SUW w Kwilczu, Luboszu, Kurnatowicach, Mościejewie i Wituchowie).

Kąpieliska

W sezonie letnim 2025 roku w gminie Kwilcz funkcjonowały 2 kąpieliska: Kąpielisko na Jeziorze Młyńskim w Prusimiu oraz Kąpielisko Olandia na jeziorze Kuchennym w Prusimiu.

Nadzorowane kąpieliska spełniały kryteria unijnych kąpielisk i były raportowane do Komisji Europejskiej. W 2025 r. dokonano oceny stanu sanitarnego kąpielisk i infrastruktury w trakcie trwania sezonu kąpielowego. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Międzychodzie dokonał oceny stanu sanitarno-technicznego nadzorowanych kąpielisk – nie stwierdzono nieprawidłowości. Skontrolowane kąpieliska zostały prawidłowo oznakowane. Posiadały wyznaczone i trwale oznakowane strefy do kąpiel, sanitariaty, kosze na odpady oraz pomosty. Kąpieliska miały zapewniony dostęp do bieżącej wody oraz wyznaczoną na plażach strefę do rekreacji. Ponadto kąpieliska posiadały maszty z flagą W.O.P.R. oraz były nadzorowane przez ratownika. Organizatorzy kąpielisk ustalali w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Międzychodzie harmonogramy pobierania próbek wody w kąpieliskach w sezonie kąpielowym 2025 r. w ramach kontroli wewnętrznej. Ponadto organizatorzy kąpielisk w trakcie trwania sezonu kąpielowego systematycznie wizualnie

nadzorowali wodę w kąpieliskach pod kątem występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie zdrowia kąpiących się osób (prowadzono systematyczne zapisy, które sprawdzane były podczas kontroli kąpieliska). Stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Jakość wody we wszystkich kąpieliskach przez cały sezon była przydatna do kąpieli. Wszystkie w/w kąpieliska posiadały pozwolenia wodnoprawne oraz opracowane profile wodne. Informacje o jakości wody w kąpieliskach oraz warunkach panujących na kąpieliskach (temperaturze wody, powietrza i sile wiatru) były zamieszczane na tablicach informacyjnych usytuowanych w łatwo dostępnych i widocznych miejscach. Ponadto informacje o bieżących ocenach jakości wody znajdowały się na stronie internetowej ogólnopolskiego serwisu kąpieliskowego oraz na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Międzychodzie, a także były przekazywane władzom samorządowym.

Po zakończonym sezonie kąpielowym w roku 2025 (na podstawie danych za lata 2022-2025) dokonano klasyfikacji jakości wody we wszystkich kąpieliskach zgodnie z warunkami określonymi w załączniku nr 1 część B tabela I do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (określona została jako doskonała).

Działalność kontrolna Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Międzychodzie

W ramach swojej działalności Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Międzychodzie dokonywał kontroli przestrzegania przepisów prawnych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą prowadzono w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. Zakres kontroli tych podmiotów obejmował stan sanitarno-techniczny obiektów, utrzymanie czystości pomieszczeń oraz wyposażenia, zaopatrzenie w wodę, postępowanie z bielizną, postępowanie z odpadami medycznymi, procesy dezynfekcji i sterylizacji.

Od lat prowadzona jest współpraca z Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej oraz Komendą Powiatową Policji w Międzychodzie dot. zgłoszeń zatruc środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi. W ciągu całego roku realizowano przedsięwzięcia w zakresie pionu higieny pracy dot. nadzoru nad przebiegiem przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu i wytwarzaniu środków zastępczych. W 2025 r. w powiecie zgłoszono 3 przypadki zatruc środkami odurzającymi (w wieku 21, 22 i 23 lat). Zatrucia te dotyczyły tetrahydrokannabinol (THC) i morfiny (MOP) – liczba osób po zażyciu środkami psychoaktywnymi zmalała w porównaniu do roku poprzedniego o 13.

Warunki higieny pracy

Na terenie powiatu 196 zakładów pracy, które zatrudniają 4404 pracowników, przeważają zakłady małe do 50 pracowników. Na terenie Gminy Kwilcz w 2025 roku 27 zakładów pracy

(zatrudniających 359 pracowników) zostało objęte działalnością kontrolną. W powiecie międzychodzkiem 504 osoby pracują w warunkach niezgodnych z normatywami higienicznymi tj. w warunkach szkodliwych dla zdrowia – zmalała liczba narażonych w porównaniu do lat poprzednich (wynika to z likwidacji zakładów pracy a także z powodu wyłączenia z użytkowania części linii produkcyjnej).

Obiekty nauczania i wychowania

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie bieżącego nadzoru nad higieną dzieci i młodzieży koncentrują się na kontroli przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w placówkach oświatowo-wychowawczych. Nadzór ten obejmuje w szczególności ocenę warunków, w jakich przebywają dzieci i młodzież, oraz wpływu tych warunków na ich zdrowie i prawidłowy rozwój.

Do podstawowych obszarów działalności w tym zakresie należą:

- kontrola higieny pomieszczeń oraz ocena stanu technicznego i sanitarnego wyposażenia wykorzystywanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych,
- nadzór nad higieną procesów nauczania i wychowania, w tym organizacją zajęć dydaktycznych,
- sprawowanie nadzoru nad organizacją wypoczynku dzieci i młodzieży, zarówno w okresie ferii zimowych, jak i wakacji letnich,
- ocena przygotowania placówek do rozpoczęcia roku szkolnego,
- prowadzenie postępowań administracyjnych w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie higieny i warunków nauki.

Powyższe działania mają na celu zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci i młodzieży oraz minimalizowanie negatywnych skutków wynikających z niewłaściwych warunków pobytu w placówkach edukacyjnych.

W 2025 roku, w okresie po pandemii COVID-19, priorytetem Państwowa Inspekcja Sanitarna w Międzychodzie było utrzymanie odpowiednich standardów higieniczno-sanitarnych w placówkach oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych oraz w miejscach wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży. Szczególną uwagę zwracano na następujące obszary:

- ocenę posiadania wymaganych certyfikatów i atestów na meble szkolne oraz sprzęt sportowy, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach w zakresie oceny posiadani certyfikatów na meble szkolne oraz sprzęt sportowy w ww. placówkach, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w *sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*. Działanie to stanowiło jeden z kluczowych kierunków nadzoru w województwie wielkopolskim,

- weryfikację zapewnienia uczniom możliwości pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych na terenie szkoły, co ma istotne znaczenie dla ograniczenia nadmiernego obciążenia fizycznego uczniów,
- ocenę ciężaru tornistrów szkolnych oraz jego wpływu na zdrowie dzieci, w szczególności w kontekście profilaktyki wad postawy,
- analizę rozkładu zajęć lekcyjnych pod kątem zasad higieny pracy umysłowej, w tym odpowiedniego rozmieszczenia przedmiotów wymagających większego wysiłku intelektualnego,
- ocenę dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci, co ma bezpośredni wpływ na ich prawidłową postawę ciała,
- kompleksową ocenę warunków higienicznych i sanitarnych w placówkach, obejmującą m.in. stan sanitariatów, dostęp do środków higieny oraz warunki do spożywania posiłków.

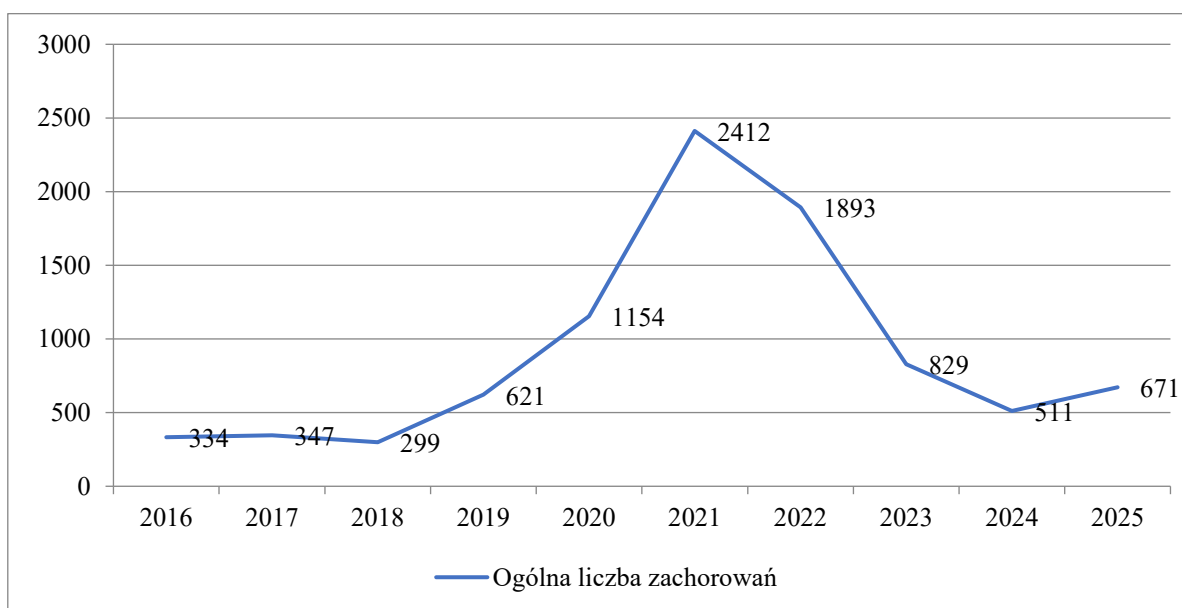
Realizacja powyższych działań pozwala na systematyczne podnoszenie standardów funkcjonowania placówek oświatowych oraz ograniczanie ryzyka występowania negatywnych zjawisk zdrowotnych wśród dzieci i młodzieży.

Sytuacja epidemiologiczna

Porównując rok 2025 względem roku 2024 zauważyć można wzrost liczby zachorowań. Poniższe wykresy przedstawiają liczbę zachorowań oraz współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców w okresie ostatnich 5 lat.

Ogólna liczba zachorowań na choroby zakaźne w Powiecie Międzychodzkiem w latach 2016-2025

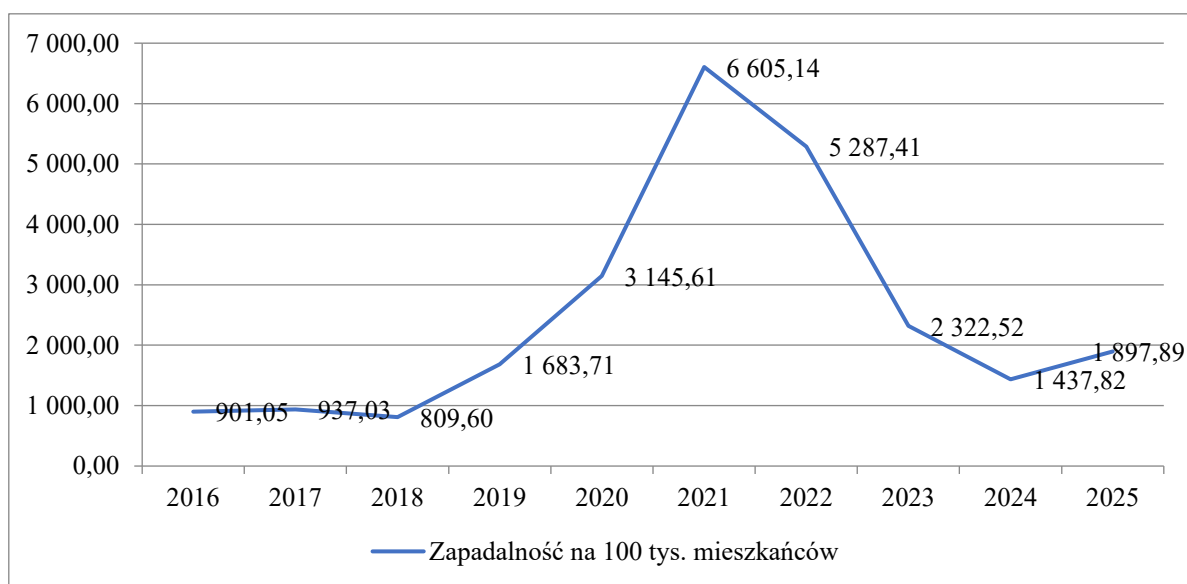
(dane Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Międzychodzie)



Analiza liczby zachorowań na choroby zakaźne w Powiecie Międzychodzkiem w latach 2016–2025 wskazuje na wyraźne zróżnicowanie dynamiki tego zjawiska w analizowanym okresie. W latach 2016–2018 liczba zachorowań utrzymywała się na stosunkowo niskim i stabilnym poziomie (od 299 do 347 przypadków rocznie). Począwszy od 2019 roku widoczny jest jednak znaczący wzrost liczby zachorowań – do 621 przypadków, a następnie gwałtowny wzrost w latach 2020–2021, kiedy liczba zachorowań osiągnęła odpowiednio 1154 oraz 2412 przypadków. Rok 2021 stanowi wyraźny punkt kulminacyjny analizowanego okresu. Tak dynamiczny wzrost należy wiązać przede wszystkim z okresem pandemii COVID-19, która znacząco wpłynęła na statystyki chorób zakaźnych. W kolejnych latach obserwuje się systematyczny spadek liczby zachorowań – do 1893 w 2022 roku oraz 829 w 2023 roku, co wskazuje na stopniowe wygaszanie skutków pandemii. W 2024 roku liczba zachorowań spadła do 511 przypadków, zbliżając się do poziomów sprzed pandemii, natomiast w 2025 roku odnotowano niewielki wzrost do 671 przypadków. Może to świadczyć o stabilizacji sytuacji epidemiologicznej przy jednoczesnym utrzymywaniu się pewnego poziomu zagrożeń zdrowotnych. W analizowanym okresie kluczowym czynnikiem wpływającym na liczbę zachorowań była pandemia COVID-19, której skutki widoczne są szczególnie w latach 2020–2022. Obecnie sytuacja epidemiologiczna uległa wyraźnej poprawie, jednak nadal wymaga stałego monitorowania oraz podejmowania działań profilaktycznych w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych.

Zapadalność na choroby zakaźne w Powiecie Międzychodzkiem w latach 2016-2025 na 100 tys. mieszkańców

(dane Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Międzychodzie)



Wskaźnik zapadalności na choroby zakaźne w Powiecie Międzychodzkiem w latach 2016–2025 (na 100 tys. mieszkańców) wskazuje na znaczną dynamikę zmian, szczególnie w okresie pandemii COVID-19. W latach 2016–2018 wskaźnik zapadalności utrzymywał się na relatywnie niskim i stabilnym poziomie (od ok. 809 do 937 przypadków na 100 tys. mieszkańców). Od 2019 roku widoczny jest wyraźny wzrost – do poziomu 1683,71, a następnie

gwałtowna eskalacja w latach 2020–2021, kiedy wskaźnik osiągnął odpowiednio 3145,61 oraz 6605,14. Rok 2021 stanowi najwyższy poziom zapadalności w całym analizowanym okresie. Tak duży wzrost należy wiązać bezpośrednio z pandemią COVID-19, która znacząco wpłynęła na statystyki epidemiologiczne. W kolejnych latach obserwuje się systematyczny spadek zapadalności – do 5287,41 w 2022 roku oraz 2322,52 w 2023 roku. W 2024 roku wskaźnik obniżył się do poziomu 1437,82, co oznacza powrót do wartości zbliżonych do okresu sprzed pandemii. W 2025 roku odnotowano ponowny wzrost do 1897,89, co może wskazywać na stabilizację sytuacji epidemiologicznej przy jednoczesnym utrzymywaniu się pewnego poziomu zagrożeń zdrowotnych.

COVID-19 w Powiecie Międzychodzkiem

Zważywszy na przyjętą ostatecznie formę raportowania – dane dotyczące COVID-19 dane P.S.S.-E. w Międzychodzie ujmowane są w skali całego powiatu (bez podziału na poszczególne gminy). Statystyka dotycząca zachorowań na COVID-19 (SARS-CoV-2) w latach 2020–2025 wskazuje na wyraźny przebieg fal epidemicznych oraz stopniowe wygaszanie pandemii w kolejnych latach.

W 2020 roku odnotowano 989 zachorowań, 143 hospitalizacje oraz 40 zgonów, co stanowiło początkowy etap rozwoju pandemii. W 2021 roku nastąpił gwałtowny wzrost liczby przypadków – do 2073 zachorowań, przy jednoczesnym wzroście hospitalizacji (181) i zgonów (50). Był to najtrudniejszy okres pod względem obciążenia systemu ochrony zdrowia. W 2022 roku liczba zachorowań nadal utrzymywała się na wysokim poziomie (1677 przypadków), jednak widoczny był już spadek liczby hospitalizacji (74) oraz znaczące ograniczenie liczby zgonów (11), co może świadczyć o łagodniejszym przebiegu choroby oraz skuteczności działań profilaktycznych, w tym szczepień. Od 2023 roku obserwuje się wyraźne wygaszenie fali epidemicznej. Liczba zachorowań spadła do 165, a hospitalizacji do 20, przy zaledwie 2 zgonach. W kolejnych latach trend spadkowy utrzymywał się – w 2024 roku odnotowano 141 zachorowań i 10 hospitalizacji, bez przypadków śmiertelnych, natomiast w 2025 roku liczby te wyniosły odpowiednio 102 zachorowania i 10 hospitalizacji, również bez zgonów.

Dane wskazują, że kulminacja pandemii przypadła na lata 2021–2022, po czym nastąpił systematyczny spadek zarówno liczby zachorowań, jak i ciężkich przebiegów choroby. Brak zgonów w latach 2024–2025 świadczy o znaczącej poprawie sytuacji epidemiologicznej oraz ograniczeniu skutków zdrowotnych zakażeń. Pandemia COVID-19 miała istotny, lecz przejściowy wpływ na sytuację zdrowotną mieszkańców. Obecnie wirus nadal występuje, jednak jego znaczenie epidemiologiczne uległo wyraźnemu ograniczeniu, a przebieg zachorowań ma znacznie łagodniejszy charakter.

Działania organów Inspekcji Weterynaryjnej prowadzone w 2025 r.

Organy Inspekcji Weterynaryjnej odgrywają podstawową rolę w zakresie bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego. Pozyskiwanie, chów, wytwarzanie, oczyszczanie, ubój, rozbiór, przetwarzanie, pakowanie, przepakowywanie, przechowywanie lub transport to czynności składowe „produkcji”, nad którymi ma nadzór Inspekcja Weterynaryjna. Kontrole

urzędowe są konieczne, w celu sprawdzenia, że podmioty działające na rynku spożywczym stosują się do przepisów w zakresie higieny i bezpieczeństwa żywności. Jednocześnie pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej znajduje się ubój zwierząt w gospodarstwach z pozyskiwaniem mięsa na potrzeby własne. W związku z zagrożeniem wystąpienia afrykańskiego pomoru świń, przeprowadzono kontrole bioasekuracji gospodarstw utrzymujących świnię. Prowadzono szkolenia szczególnie z zakresu afrykańskiego pomoru świń, wysoce zjadliwej grypy ptaków, rzekomego pomoru drobiu, pryszczycy, choroby niebieskiego języka dla hodowców, myśliwych oraz lekarzy urzędowych z terenu powiatu międzychodzkiego. W ramach nadzoru kontrolowano dobrostan zwierząt, punkty kopulacyjne i inseminacyjne oraz podmioty zajmujące się obrotem i transportem zwierząt.

W 2025 roku na terenie Gminy Kwilcz stwierdzono ognisko choroby niebieskiego języka u bydła – 14 sztuk dodatnich. Nie stwierdzono afrykańskiego pomoru świń, grypy ptaków oraz rzekomego pomoru drobiu.

Podsumowanie

Stan sanitarny oraz sytuacja epidemiologiczna na terenie Gminy Kwilcz w 2025 roku należy ocenić jako stabilny i pozostający pod skutecznym nadzorem właściwych służb. Kluczowe znaczenie w tym zakresie odgrywał nadzór sprawowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną, obejmujący m.in. jakość wody przeznaczonej do spożycia, warunki higieniczne w placówkach oświatowych oraz kontrolę obiektów użyteczności publicznej.

System zaopatrzenia w wodę funkcjonował prawidłowo – wszystkie wodociągi dostarczały wodę spełniającą wymagania sanitarne, a ewentualne incydentalne przekroczenia parametrów były krótkotrwałe i skutecznie eliminowane. Również kąpieliska na terenie gminy spełniały obowiązujące normy, a jakość wody została oceniona jako doskonała.

W obszarze zdrowia publicznego zauważalna jest poprawa sytuacji epidemiologicznej w porównaniu do lat pandemii COVID-19. Po gwałtownym wzroście zachorowań w latach 2020–2022 nastąpił ich wyraźny spadek, a przebieg choroby uległ złagodzeniu, co potwierdza brak zgonów w ostatnich latach. Jednocześnie obserwowany w 2025 roku niewielki wzrost liczby zachorowań wskazuje na konieczność dalszego monitorowania sytuacji epidemiologicznej.

Istotnym elementem systemu bezpieczeństwa zdrowotnego były także działania Inspekcji Weterynaryjnej, w tym nadzór nad bezpieczeństwem żywności oraz kontrola chorób zwierząt. W 2025 roku odnotowano pojedyncze ognisko choroby niebieskiego języka u bydła, przy braku występowania innych poważnych chorób zakaźnych zwierząt.

Podsumowując, stan sanitarny gminy oraz sytuacja epidemiologiczna pozostają pod kontrolą, a podejmowane działania nadzorcze i profilaktyczne są skuteczne. Jednocześnie, w obliczu współczesnych zagrożeń zdrowotnych i środowiskowych, konieczne jest dalsze wzmocnienie systemu monitoringu oraz działań prewencyjnych.

Ochrona środowiska

Zgodnie z art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jednym z podstawowych instrumentów prawnych służących ochronie drzew i krzewów na terenach miast i wsi jest obowiązek uzyskania zezwolenia na ich usunięcie. Regulacja ta ma charakter prewencyjny i kontrolny, umożliwiając organom administracji publicznej ocenę zasadności planowanej wycinki oraz ograniczanie nieuzasadnionych ingerencji w środowisko przyrodnicze. Należy jednak zaznaczyć, że ustawodawca przewidział katalog wyjątków od tego obowiązku, określony w art. 83f ust. 1 i 2 ustawy, w których usunięcie drzew lub krzewów nie wymaga uzyskania zezwolenia. Brak wymaganego zezwolenia skutkuje zastosowaniem sankcji administracyjnych w postaci kar pieniężnych, zgodnie z art. 88 ust. 1 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody. Mechanizm ten pełni funkcję represyjną oraz prewencyjną, mając na celu zniechęcenie do nielegalnej wycinki oraz zapewnienie przestrzegania przepisów ochrony środowiska.

Istotną zmianą w systemie prawnym była nowelizacja ustawy w 2017 roku, która wprowadziła uproszczoną procedurę dla osób fizycznych zamierzających usunąć drzewa z nieruchomości stanowiących ich własność, o ile działanie to nie jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. W takich przypadkach zamiast obowiązku uzyskania zezwolenia wprowadzono instytucję zgłoszenia zamiaru usunięcia drzewa. Procedura ta nie kończy się wydaniem decyzji administracyjnej, co oznacza brak możliwości nałożenia przez organ obowiązku wykonania nasadzeń zastępczych. Jednocześnie należy podkreślić, że możliwość ingerencji organu w przypadku zgłoszenia jest ograniczona. Organ administracji publicznej może wnieść sprzeciw wyłącznie w ściśle określonych przypadkach wskazanych w ustawie, co w praktyce oznacza ograniczenie instrumentów kontrolnych w porównaniu do trybu wydawania zezwoleń. Rozwiązanie to, choć upraszcza procedury dla właścicieli nieruchomości, może jednocześnie prowadzić do osłabienia skuteczności ochrony zasobów przyrodniczych na poziomie lokalnym.

W przypadku postępowań prowadzonych w trybie uzyskania zezwolenia na usunięcie drzew, najczęściej wskazywanymi przyczynami są zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia, zły stan zdrowotny drzewa (w tym jego obumarcie) oraz kolizja z planowaną inwestycją. Każdorazowo zasadność usunięcia drzewa podlega weryfikacji w toku postępowania administracyjnego. Kluczowym elementem tego procesu są oględziny przeprowadzane przez pracowników właściwego organu, podczas których dokonywana jest ocena stanu zdrowotnego drzew oraz rzeczywistego zagrożenia lub np. kolizji z inwestycją. W przypadku braku podstaw do usunięcia drzewa organ wydaje decyzję odmowną. Natomiast w sytuacji wydania zezwolenia możliwe jest nałożenie obowiązku wykonania nasadzeń zastępczych jako formy kompensacji przyrodniczej.

Obowiązujące regulacje prawne w zakresie usuwania drzew i krzewów łączą funkcje ochronne, kontrolne oraz kompensacyjne. Jednocześnie wprowadzone uproszczenia proceduralne, choć korzystne z punktu widzenia właścicieli nieruchomości, mogą wpływać na ograniczenie skuteczności ochrony przyrody, co wskazuje na potrzebę zachowania równowagi pomiędzy interesem prywatnym a ochroną środowiska.

Wycinka drzew

Do grupy drzew kwalifikujących się do usunięcia należą głównie:

- drzewa obumarłe,
- egzemplarze w złym stanie fito-sanitarnym, które nie roszą szans na zachowanie żywotności,
- drzewa kolidujące i stwarzające bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego.

Natomiast w ramach realizowanych zadań inwestycyjnych usuwa się drzewa, których nie można pozostawić do dalszego rozwoju z uwagi na brak możliwości zastosowania rozwiązań projektowo-wykonawczych, tj. drzewa, które mogłyby stanowić element kolidujący w nowo zagospodarowanej przestrzeni publicznej.

Usuwanie drzew i krzewów

Informacje na temat ilości wydanych zezwoleń na usunięcie drzew, ilości drzew przewidzianych do usunięcia oraz ilości nasadzeń zastępczych:

Rok	Ilość wydanych decyzji	Ilość drzew przewidzianych do usunięcia zgodnie z wydanymi decyzjami	Ilość krzewów przewidzianych do usunięcia zgodnie z wydanymi decyzjami	Ilość nasadzonych drzew	Ilość nasadzonych krzewów
2022	36	145	0 m ²	129	0 m ²
2023	9	146	0 m ²	46	0 m ²
2024	12	45	0 m ²	10	0 m ²
2025	16	235	0 m ²	14	0 m ²

Informacje na temat ilości przyjętych zgłoszeń zamiaru usunięcia drzew:

Rok	Ilość przyjętych zgłoszeń	Ilość drzew i krzewów ujętych w zgłoszeniach
2022	70	916 drzew
2023	46	467 drzew
2024	42	699 drzew

2025	56	537 drzew
------	----	-----------

Analiza danych dotyczących wydanych zezwoleń na usunięcie drzew oraz zgłoszeń zamiaru ich usunięcia w latach 2022–2025 wskazuje na istotne zróżnicowanie skali ingerencji w zasoby przyrodnicze oraz zmianę struktury stosowanych procedur administracyjnych.

W zakresie decyzji administracyjnych liczba wydanych zezwoleń była najwyższa w 2022 roku (36 decyzji), natomiast w kolejnych latach utrzymywała się na niższym poziomie – od 9 w 2023 roku do 16 w 2025 roku. Pomimo relatywnie niewielkiej liczby decyzji, liczba drzew przewidzianych do usunięcia była zmienna – od 45 w 2024 roku do aż 235 w 2025 roku. Może to świadczyć o realizacji pojedynczych inwestycji o większej skali oddziaływania na środowisko.

Istotnym elementem systemu ochrony przyrody są nasadzenia zastępcze, jednak ich liczba pozostaje znacznie niższa niż liczba usuwanych drzew. Największą liczbę nasadzeń odnotowano w 2022 roku (129 drzew), natomiast w kolejnych latach ich liczba systematycznie malała, osiągając jedynie 14 nasadzonych drzew w 2025 roku. Wskazuje to na ograniczoną skalę kompensacji przyrodniczej w stosunku do liczby usuwanych drzew.

Równolegle obserwuje się znacznie większą skalę usuwania drzew w trybie zgłoszenia. Liczba przyjętych zgłoszeń wynosiła od 42 w 2024 roku do 70 w 2022 roku, natomiast liczba drzew objętych zgłoszeniami była wielokrotnie wyższa niż w przypadku decyzji administracyjnych – od 467 w 2023 roku do 916 w 2022 roku. W 2025 roku zgłoszenia obejmowały 537 drzew. Oznacza to, że dominującą formą usuwania drzew jest obecnie procedura zgłoszeniowa, która – w przeciwieństwie do trybu decyzji administracyjnej – nie wiąże się z obowiązkiem wykonania nasadzeń zastępczych. W konsekwencji może to prowadzić do ograniczenia skuteczności mechanizmów kompensacyjnych oraz zwiększonej presji na lokalne zasoby przyrodnicze. Dane wskazują na rosnące znaczenie uproszczonej procedury zgłoszeń oraz relatywnie niewielki udział decyzji administracyjnych.

Pomniki przyrody

Do pomników przyrody ożywionej należą zarówno pojedyncze drzewa, jak i grupy drzew odznaczające się sędziwym wiekiem, dużym rozmiarem, niezwykłymi kształtami lub innymi cechami wyróżniającymi je spośród innych drzew rosnących na terenie miasta o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej, a także zabytkowe aleje drzew.

Informacje na temat ilości pomników przyrody:

Rok	Pomniki przyrody ogółem	Liczba drzew
2022	30	31

2023	30	31
2024	30	31
2025	30	31

Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków

CEEB, czyli Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków to system informacji o źródłach ogrzewania budynków w Polsce. tworzenie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB), to jedno z następstw nowelizacji ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów. Głównym celem utworzenia bazy poprawa jakości powietrza, a także likwidacja głównej przyczyny zanieczyszczeń, którą jest emisja substancji odpowiadających za smog.

Złożenie deklaracji dotyczącej źródła ogrzewania domu w CEEB jest obowiązkowe, a ponadto stanowiło warunek otrzymania dodatku węglowego na zakup opału na zimę. CEEB prowadzi minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa. Jest on również administratorem danych zgromadzonych w tej ewidencji.

W 2022 roku wprowadzono do bazy CEEB 1.677 deklaracji dotyczące źródeł ciepła i źródeł spalania paliw (z tego 1432 wprowadzone przez pracowników, 245 przez mieszkańców).

W 2023 roku wprowadzono do bazy CEEB 38 deklaracji dotyczące źródeł ciepła i źródeł spalania paliw (z tego 29 wprowadzone przez pracowników, 9 przez mieszkańców).

W 2024 roku wprowadzono do bazy CEEB 41 deklaracji dotyczące źródeł ciepła i źródeł spalania paliw (z tego 35 wprowadzone przez pracowników, 6 przez mieszkańców).

W 2025 roku wprowadzono do bazy CEEB 13 deklaracji dotyczące źródeł ciepła i źródeł spalania paliw (z tego 4 wprowadzone przez pracowników, 9 przez mieszkańców).

Deklaracje zawierające dane źródło ciepła pełniące funkcje ogrzewania:

Źródło ciepła	Formularz A (budynki mieszkalne)	Formularz B (budynki niemieszkalne)
kocioł gazowy	6	1
ogrzewanie elektryczne	3	0
kocioł na paliwo stałe /piece kaflowe	5	0
w tym kotły na paliwo stałe spełniające obowiązujące normy tj. klasa 5 lub Ecoprojekt	5	0
pompa ciepła	0	0

kominek / koza	4	0
----------------	---	---

Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia

kluczowych elementów procesu inwestycyjnego. Obecne zasady wydawania decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach (tzw. decyzji środowiskowej) reguluje ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tzw. „ustawa środowiskowa”).

Decyzja ta jest wymagana dla planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – zarówno tych, które zawsze wywierają taki wpływ, jak i tych, które mogą oddziaływać potencjalnie. Przedsięwzięciem jest każde zamierzenie budowlane lub inna ingerencja w środowisko, prowadząca do przekształcenia terenu lub zmiany sposobu jego wykorzystania. Ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przeprowadza się w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (art. 61 ust. 1 pkt 1 ustawy środowiskowej) Katalog przedsięwzięć, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko, bądź mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko, został określony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w *sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*.

Uzyskanie decyzji środowiskowej nie jest wymagane, gdy jedynym celem przedsięwzięcia jest obronność i bezpieczeństwo państwa oraz prowadzenie działań ratowniczych i zapewnienie bezpieczeństwa cywilnego w związku z przeciwdziałaniem lub usunięciem bezpośredniego zagrożenia dla ludności, takich jak trąby powietrzne czy powodzie. Przed rozpoczęciem inwestycji zwolnionej z obowiązku uzyskania decyzji środowiskowej należy jednak zgłosić konieczność dokonania tejże inwestycji do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

W celu uzyskania decyzji środowiskowej w zakresie przedsięwzięcia, które nie jest objęte opisanym wyżej wyłączeniem niezbędne jest złożenie odpowiedniego wniosku do właściwego organu wraz z niezbędnymi załącznikami. Załączniki potrzebne do złożenia wniosku to: raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko albo karta informacyjna przedsięwzięcia, poświadczona kopia mapy ewidencyjnej, szczegółowa mapa terenu inwestycji oraz obszarów, na które inwestycja może oddziaływać, wypis z rejestru gruntów oraz dowód wniesienia odpowiedniej opłaty skarbowej.

Inwestor chcąc uzyskać decyzję środowiskową musi przejść przez tzw. procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Procedura ta składa się z kilku etapów, do których należą: weryfikacja raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko złożonego przez inwestora, uzyskanie wymaganych prawnie opinii i uzgodnień, a także zapewnienie udziału społeczeństwa. Proces ten polega na zbieraniu wielu informacji na temat środowiska w lokalizacji planowanego przedsięwzięcia. Przy niektórych przedsięwzięciach może być konieczne przeprowadzenie badań terenowych w celu inwentaryzacji gatunków zwierząt i roślin, a także siedlisk znajdujących się na terenie inwestycji. Organem upoważnionym do wydania decyzji środowiskowej jest co do zasady wójt, burmistrz lub

prezydent miasta, właściwy ze względu na umiejscowienie nieruchomości będącej przedmiotem decyzji. W przypadku inwestycji z zakresu scalania, wymiany i podziału gruntów właściwy będzie miejscowy starosta, a w zakresie zmiany lasu stanowiącego własność Skarbu Państwa na użytek rolny, właściwy będzie Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych. W przypadku inwestycji specjalistycznych, które zawsze znacząco oddziałują na środowisko, np. przedsięwzięć realizowanych na obszarach morskich, przedsięwzięć realizowanych w zakresie inwestycji w zakresie linii kolejowych, inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych, właściwym rzeczowo do wydania decyzji środowiskowej jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Wymienione powyżej inwestycje kwalifikujące się do przedsięwzięć, które mogą zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, zawsze wymagają sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. Przedsięwzięcia, które mogą jedynie potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko nie wymagają sporządzenia wyżej wspomnianego raportu, a urząd oceniając wpływ inwestycji na środowisko może oprzeć się tylko na karcie informacyjnej przedsięwzięcia, dostarczonej przez inwestora. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wskazuje w jaki sposób inwestor ma wykonać przedsięwzięcie, by zminimalizować szanse pogorszenia stanu środowiska.

W przypadku przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, przed wydaniem decyzji środowiskowej urząd jest zobligowany do oceny oddziaływania inwestycji na środowisko. Organ wydający decyzję ocenia wpływ inwestycji m.in. na krajobraz, zabytki, zdrowie i warunki życia ludzi oraz środowisko. By tego dokonać organ wydaje postanowienie, w którym stwierdza konieczność sporządzenia pełnego raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Raport powinien zawierać szczegółowy opis planowanej inwestycji oraz jej oddziaływanie na środowisko, a także określić sposoby zapobiegania i minimalizowania negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia na wymienione wyżej czynniki.

Organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach podaje do publicznej wiadomości informacje o planowanym przedsięwzięciu, a także na podstawie art. 39 pkt. 1 ust. 4 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, wyznacza 21-dniowy termin konsultacji społecznych w sprawie przedsięwzięcia. Niezależnie od ilości koniecznych do wykonania etapów inwestycji, na wszystkie wydawana jest jedna decyzja środowiskowa.

Organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgodnie z art. 75 ust. 1 pkt 4 ustawy środowiskowej jest wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydawana jest po przeprowadzonej ocenie oddziaływania na środowisko, organ właściwy bierze pod uwagę wyniki opinii i uzgodnień organów współdziałających (art. 80 ust. 1 ustawy środowiskowej).

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach określa warunki realizacji przedsięwzięcia z punktu widzenia ochrony środowiska. Zawiera ona m.in. informacje o:

- rodzaju i charakterystyce przedsięwzięcia,
- lokalizacji przedsięwzięcia,
- potencjalnym oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- warunkach wykorzystania terenu w fazie realizacji przedsięwzięcia i eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia,
- wymaganiach w zakresie ochrony środowiska,
- wymaganiach w zakresie przeciwdziałania skutkom awarii przemysłowych,
- wymaganiach w zakresie monitoringu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Wskazać należy, że ustawa uoos co do zasady określa przypadki, w których organ może odmówić wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmówić zgody na realizację przedsięwzięcia:

- 1) niezgodność lokalizacji przedsięwzięcia z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (art. 80 ust. 2 ustawy środowiskowej) – zgodność lokalizacji przedsięwzięcia z postanowieniami miejscowego planu zagospodarowania jest podstawowym kryterium oceny zamierzeń inwestycyjnych podmiotu ubiegającego się o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Sprzeczność lokalizacji przedsięwzięcia z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego zwalnia organ prowadzący postępowanie z przeprowadzenia dalszych czynności w sprawie, w szczególności z przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, analizy i oceny wpływu danego przedsięwzięcia, czy też uzgodnień z innymi organami i umożliwia mu odmówienie wydania decyzji środowiskowej.
- 2) odmowa uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia lub wydanie negatywnej opinii przez organ uzgadniający (art. 80 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 77 ust. 1 ustawy środowiskowej) – uprawnia organ do odmowy wydania decyzji środowiskowej. W przypadku negatywnego stanowiska organu uzgadniającego, organ prowadzący postępowanie nie może wydać decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zezwalającej na realizację przedsięwzięcia. Jednak w przypadku zajęcia pozytywnego stanowiska przez organ uzgadniający, nie jest to równoznaczne z brakiem możliwości wydania decyzji odmawiającej zgody na realizację przedsięwzięcia.
- 3) brak zgody wnioskodawcy na realizację przedsięwzięcia w wariantcie innym niż proponowany, jeżeli z oceny oddziaływania na środowisko wynika zasadność realizacji przedsięwzięcia w innym wariantcie (art. 81 ust. 1 ustawy środowiskowej) – organ prowadzący postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ma możliwość wyboru – za zgodą wnioskodawcy – innego wariantu realizacji przedsięwzięcia (spośród tych wskazanych przez wnioskodawcę) niż ten zaproponowany przez niego do realizacji. W przypadku braku zgody wnioskodawcy, uprawnienie to może stanowić podstawę do wydania decyzji odmawiającej zgody na realizację przedsięwzięcia.
- 4) wykazanie, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, gdy za realizacją przedsięwzięcia nie przemawiają konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym i brak jest rozwiązań alternatywnych (tj. nie zachodzą przesłanki,

o których mowa w art. 34 ustawy o ochronie przyrody; art. 81 ust. 2 ustawy środowiskowej) – w ramach doprecyzowania tego punktu należy dodać, że gdy z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że planowane przedsięwzięcie będzie znacząco oddziaływać na środowisko na terenie obszaru Natura 2000, organ prowadzący postępowanie nie wydaje decyzji o odmowie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, lecz decyzję odmawiającą zgody na realizację przedsięwzięcia.

- 5) wykazanie, że przedsięwzięcie może spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza (art. 81 ust. 3 ustawy środowiskowej) – aby organ prowadzący postępowanie miał podstawy do wydania decyzji negatywnej, odmawiającej zgody na realizację przedsięwzięcia, z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego musi wprost wynikać, że oceniane przedsięwzięcie uniemożliwi osiągnięcie powyżej wskazanych celów środowiskowych i jednocześnie nie zachodzą warunki dopuszczalności nieosiągnięcia dobrego stanu ekologicznego oraz niezapobieżenia pogorszeniu stanu ekologicznego wód podziemnych.

W 2025 r. złożono 9 wniosków o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć. Ze względu na długotrwałą procedurę wydawania decyzji środowiskowych, wymagającą zebrania opinii i stanowisk innych organów, uczestnictwa dużej ilości stron, analizy wymaganej złożonej specjalistycznej dokumentacji oraz w niektórych przypadkach umożliwienie udziału społeczeństwa w postępowaniu, nie wszystkie postępowania kończone są wydaniem decyzji w roku złożenia wniosku.

W roku 2025 wydano 9 decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, przy czym 8 decyzji wydano po zakończeniu postępowań wszczętych w latach wcześniejszych, 1 decyzję dla wniosku z 2025 r. Wydane decyzje środowiskowe dotyczyły:

- rozbudowy istniejącego gospodarstwa rolnego,
- rozbudowy drogi krajowej nr 24 Pniewy-Rozbitek,
- rozbudowy zakładu produkcji olejów i karbonizatu z gum i tworzyw sztucznych,
- budowy farmy fotowoltaicznej o mocy do 171 MW,
- budowy farmy fotowoltaicznej o mocy do 82 MW,
- budowy kompostowni odpadów biodegradowalnych,
- budowy biogazowni rolniczej (2 decyzje),
- budowy zakładu produkcji olejów oraz karbonizatu.

Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi

Uchwałą nr XV/95/2025 z dnia 31 marca 2025 r. Rada Gminy Kwilcz przyjęła „Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz przeciwdziałania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kwilcz na 2025 rok”. Dokument ten stanowi realizację obowiązków gminy wynikających z przepisów ustawy o ochronie zwierząt i jest jednym z podstawowych narzędzi lokalnej polityki w zakresie ochrony zwierząt.

Celem Programu było przede wszystkim ograniczenie zjawiska bezdomności zwierząt domowych, a także zapewnienie właściwej opieki zwierzętom bezdomnym, gospodarskim oraz wolno żyjącym kotom przebywającym na terenie Gminy Kwilcz. Realizacja tych założeń wpisuje się w działania na rzecz poprawy dobrostanu zwierząt oraz bezpieczeństwa mieszkańców.

Do głównych celów Programu należało:

- zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom z terenu gminy,
- organizacja i prowadzenie odławiania bezdomnych zwierząt,
- podejmowanie działań zmierzających do odnajdywania właścicieli oraz promowania adopcji zwierząt,
- wskazanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia opieki zwierzętom gospodarskim.

W ramach realizacji Programu gmina zapewniała opiekę nad bezdomnymi zwierzętami zarówno w miejscach tymczasowego przetrzymywania, jak i poprzez przekazywanie ich do schroniska dla zwierząt. Działania te obejmowały w szczególności zapewnienie zwierzętom odpowiednich warunków bytowych, wyżywienia oraz opieki weterynaryjnej.

Istotnym elementem realizacji Programu było także prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych, mających na celu odnalezienie właścicieli zwierząt zaginionych oraz zwiększenie liczby adopcji. Informacje o odłowionych zwierzętach były publikowane m.in. na stronie internetowej Gminy Kwilcz oraz w mediach społecznościowych, co przyczyniało się do zwiększenia skuteczności działań w tym zakresie.

Bezdomnym zwierzętom, w szczególności psom i kotom, zapewniono całodobową opiekę weterynaryjną na podstawie zawartej umowy z Gabinetem Weterynaryjnym „Veticus” (lek. wet. Marcin Stankowski). Opieka ta obejmowała zarówno leczenie, jak i działania profilaktyczne, w tym szczepienia czy zabiegi sterylizacji i kastracji, które odgrywają istotną rolę w ograniczaniu zjawiska bezdomności zwierząt.

Na początku 2025 roku na terenie gminy nie odnotowano bezdomnych psów ani kotów pozostających pod opieką systemu. Na koniec roku liczba ta wynosiła 2 psy oraz 2 koty. W analizowanym okresie przeprowadzono jedną adopcję psa, co wskazuje na funkcjonowanie mechanizmów zmierzających do znajdowania nowych właścicieli dla zwierząt. Średnia liczba zwierząt przebywających w schronisku w ciągu roku była stosunkowo niska i wynosiła około 1 psa oraz 2 koty, co może świadczyć o ograniczonej skali zjawiska bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kwilcz oraz skuteczności podejmowanych działań.

Program ochrony środowiska

Program ochrony środowiska został przyjęty Uchwałą nr XVIII/120/2016 Rady Gminy Kwilcz z dnia 15 marca 2016 r. w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kwilcz na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022” wraz z „Prognozą oddziaływania

na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kwilcz na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022”.

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* Główny Inspektor Ochrony Środowiska (w tym Regionalne Wydziały Monitoringu Środowiska G.I.O.S. na poziomie województwa) dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, dla każdej substancji odrębnie, według określonych kryteriów. O stanie jakości powietrza decyduje zawartość w nim różnorodnych substancji, których koncentracja jest wyższa w stosunku do warunków naturalnych.

Podstawowymi aktami prawnymi określającymi obowiązki, zasady i kryteria w zakresie prowadzenia oceny jakości powietrza w Polsce są:

- 1) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska*;
- 2) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. *w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* zmienione przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2019 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu*;
- 3) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 czerwca 2018 r. *w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu*;
- 4) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. *w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza*.

Zanieczyszczenia, które uwzględnia się przy ocenie strefy pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi to dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen, ozon, pył PM10, pył PM2.5, ołów w PM10, arsen w PM10, kadm w PM10, nikiel w PM10, bezno(a)piren w PM10. Natomiast w ocenie strefy pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się następujące substancje: dwutlenek siarki, tlenki azotu i ozon.

Województwo wielkopolskie charakteryzuje się stosunkowo jednorodnymi warunkami nasłonecznienia, które – choć nie wyróżniają się znacząco na tle kraju – stwarzają korzystne możliwości rozwoju energetyki słonecznej. Energia promieniowania słonecznego może być efektywnie wykorzystywana zarówno do produkcji energii cieplnej (z wykorzystaniem kolektorów słonecznych), jak i energii elektrycznej (z wykorzystaniem instalacji fotowoltaicznych). Średnia roczna suma promieniowania słonecznego w regionie wynosi około 1050 kWh/m² na płaszczyznę poziomą, przy czym zdecydowana większość energii – około 80% – przypada na okres od kwietnia do września. Oznacza to, że potencjał produkcyjny instalacji solarnych jest silnie uzależniony od sezonowości, jednak w skali całego roku pozostaje na poziomie umożliwiającym ich efektywne wykorzystanie. Niewielkie zróżnicowanie przestrzenne warunków nasłonecznienia wynika z ukształtowania terenu i jednorodności geograficznej regionu, co sprzyja równomiernemu rozwojowi tego typu instalacji.

Na terenie Gminy Kwilcz obserwuje się stopniowy rozwój odnawialnych źródeł energii, w szczególności instalacji fotowoltaicznych. Obecnie funkcjonuje 6 farm fotowoltaicznych

zlokalizowanych w miejscowościach: Prusim (2 instalacje), Stara Dąbrowa, Chorzewo (2 instalacje), Chudobczyce oraz Kwilcz. Inwestycje te przyczyniają się do zwiększenia udziału energii odnawialnej w lokalnym bilansie energetycznym oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych.

Rozwój energetyki słonecznej na terenie gminy wpisuje się w założenia polityki klimatycznej i energetycznej, zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim, w tym dążenia do zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii oraz poprawy efektywności energetycznej. Instalacje fotowoltaiczne stanowią istotny element transformacji energetycznej, wpływając na poprawę bezpieczeństwa energetycznego oraz dywersyfikację źródeł energii. Warunki naturalne oraz dotychczasowe inwestycje wskazują, że Gmina Kwilcz posiada realny potencjał do dalszego rozwoju energetyki słonecznej, co może stanowić ważny kierunek działań w zakresie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kwilcz stanowi podstawowy dokument strategiczny wyznaczający kierunki działań w zakresie ochrony środowiska na poziomie lokalnym. Cele i zadania w nim określone pozostają spójne z dokumentami wyższego rzędu, w szczególności z polityką ekologiczną na szczeblu wojewódzkim i powiatowym, co zapewnia ich kompleksowy i zintegrowany charakter. Realizacja założeń programu koncentruje się na systematycznej poprawie stanu środowiska naturalnego poprzez wdrażanie przedsięwzięć proekologicznych. Obejmują one działania w obszarze jakości powietrza, gospodarki wodno-ściekowej, ograniczania hałasu, ochrony przyrody oraz zachowania walorów krajobrazowych.

Jednym z kluczowych celów programu jest osiągnięcie i utrzymanie jakości powietrza na poziomie zgodnym z obowiązującymi normami. Cel ten realizowany jest m.in. poprzez wdrażanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz działania edukacyjne skierowane do mieszkańców. Analiza podejmowanych działań wskazuje, że widoczny jest stopniowy rozwój instalacji OZE oraz wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, jednak nadal istotnym wyzwaniem pozostaje emisja zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych źródeł ciepła (tzw. niska emisja). W zakresie ograniczania hałasu realizowane inwestycje drogowe przyczyniają się do poprawy warunków akustycznych, zwłaszcza na terenach zurbanizowanych. Jednocześnie należy zauważyć, że rozwój infrastruktury komunikacyjnej może lokalnie generować nowe źródła hałasu, co wymaga dalszego monitorowania. W obszarze gospodarki odpadami podejmowane działania, takie jak likwidacja dzikich wysypisk oraz utrzymanie czystości na terenie gminy, przynoszą pozytywne efekty. Widoczna jest poprawa w zakresie porządku przestrzennego, jednak problem nielegalnego składowania odpadów nadal występuje incydentalnie, co wskazuje na potrzebę dalszych działań kontrolnych i edukacyjnych. W odniesieniu do gospodarki wodno-ściekowej oraz ochrony przyrody działania gminy przyczyniają się do utrzymania dobrego stanu środowiska, jednak w dłuższej perspektywie konieczne będzie dalsze inwestowanie w infrastrukturę oraz działania adaptacyjne, szczególnie w kontekście zmian klimatycznych i rosnącej presji na zasoby środowiskowe. Realizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kwilcz przynosi zauważalne efekty w postaci poprawy jakości środowiska i wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców. Jednocześnie analiza wskazuje na utrzymujące się

wyzwania, w szczególności w zakresie ograniczania niskiej emisji, przeciwdziałania nielegalnemu składowaniu odpadów oraz konieczności dalszego rozwoju infrastruktury środowiskowej.

Przez wiele lat azbest był powszechnie wykorzystywany w budownictwie oraz przemyśle, przede wszystkim do produkcji pokryć dachowych (np. płyt azbestowo-cementowych) oraz elementów izolacyjnych, w tym rur i przewodów. Ze względu na swoje właściwości – wysoką odporność na temperaturę, działanie czynników chemicznych oraz trwałość – materiał ten był uznawany za bezpieczny i funkcjonalny. W tamtym okresie nie traktowano go jako substancji stwarzającej zagrożenie dla zdrowia ludzi ani środowiska. Dopiero w wyniku badań naukowych oraz obserwacji długofalowych skutków zdrowotnych, azbest został uznany za materiał niebezpieczny. W Polsce od 1997 roku obowiązuje zakaz jego stosowania, a wyroby zawierające azbest zostały zakwalifikowane jako odpady niebezpieczne, wymagające szczególnego postępowania.

Odpady azbestowe powstają głównie w wyniku prac demontażowych, remontowych i rozbiórkowych. Szczególne zagrożenie stanowi emisja włókien azbestowych do powietrza, która następuje w wyniku mechanicznego uszkodzenia materiałów zawierających azbest – np. podczas cięcia, łamania, szlifowania czy naturalnego procesu ich degradacji. Włókna te są niewidoczne gołym okiem i mogą być łatwo wdychane przez człowieka. Największe ryzyko zdrowotne związane z azbestem wynika z jego właściwości biologicznych – włókna po przedostaniu się do organizmu gromadzą się w płucach i mogą pozostawać tam przez całe życie. Ich obecność może prowadzić do poważnych chorób, takich jak azbestoza, rak płuc czy międzybłoniak opłucnej, które często ujawniają się dopiero po wielu latach od ekspozycji.

W związku z powyższym, na poziomie krajowym wdrożono systemowe działania mające na celu eliminację wyrobów zawierających azbest. Zgodnie z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032, przyjętym uchwałą Rady Ministrów (z późniejszymi zmianami), przewiduje się całkowite usunięcie azbestu z terenu Polski do końca 2032 roku. Realizacja tego celu wymaga zaangażowania jednostek samorządu terytorialnego, które opracowują i wdrażają lokalne programy usuwania azbestu. Na terenie Gminy Kwilcz obowiązuje „*Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Kwilcz na lata 2012–2032*”, przyjęty uchwałą Nr XXII/148/2012 Rady Gminy Kwilcz z dnia 28 sierpnia 2012 r. Dokument ten określa kierunki działań związanych z inwentaryzacją, usuwaniem oraz bezpiecznym unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest. Działania podejmowane w ramach programu obejmują m.in. wsparcie finansowe w zakresie demontażu i utylizacji wyrobów azbestowych oraz monitorowanie postępów w ich eliminacji. Stopniowe usuwanie azbestu przyczynia się do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz ograniczenia zagrożeń zdrowotnych dla mieszkańców gminy.

Baza Azbestowa jest prowadzona przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii. Stanowi jedno z narzędzi monitorowania realizacji zadań wynikających z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.

Masa wyrobów azbestowych pozostała do unieszkodliwienia

Źródło: bazaazbestowa.gov.pl (wg stanu na 31.03.2026 r.)

Wyroby azbestowe zinwentaryzowane			Wyroby azbestowe unieszkodliwione			Wyroby azbestowe pozostałe do unieszkodliwienia		
razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne	razem	osoby fizyczne	osoby prawne
5.737.316	3.392.501	2.344.815	531.461	451.029	80.432	5.205.855	2.941.472	2.264.383

Analiza danych dotyczących wyrobów azbestowych na terenie gminy wskazuje na wciąż istotną skalę problemu związanego z koniecznością ich usunięcia i unieszkodliwienia. Zgodnie z danymi zawartymi w bazie azbestowej, łączna masa zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych wynosi 5.737.316 Mg, z czego unieszkodliwiono dotychczas 531.461 Mg, co stanowi zaledwie około 9,3% całości. Do unieszkodliwienia pozostaje nadal 5.205.855 Mg, czyli około 90,7% wszystkich wyrobów azbestowych. Oznacza to, że proces usuwania azbestu jest wciąż na wczesnym etapie realizacji i wymaga dalszych intensywnych działań. Szczególnie istotny jest fakt, że znaczna część wyrobów azbestowych znajduje się w posiadaniu osób fizycznych. W przypadku wyrobów pozostałych do unieszkodliwienia osoby fizyczne odpowiadają za 2.941.472 Mg, co stanowi około 56,5% całości, natomiast osoby prawne za 2.264.383 Mg (43,5%). Analogiczna struktura widoczna jest również w zakresie już unieszkodliwionych wyrobów – osoby fizyczne odpowiadają za 451.029 Mg (84,9%), podczas gdy osoby prawne za 80.432 Mg (15,1%). Może to świadczyć o większej skuteczności programów wsparcia skierowanych do osób fizycznych lub większej dostępności środków pomocowych dla tej grupy. Pomimo podjętych działań, skala wyrobów azbestowych pozostających do usunięcia jest nadal bardzo duża. Wskazuje to na konieczność kontynuowania oraz intensyfikacji działań w zakresie ich unieszkodliwiania, w szczególności poprzez wsparcie finansowe i organizacyjne skierowane do mieszkańców, którzy są głównymi właścicielami tego typu odpadów.

W celu monitorowania jakości powietrza na terenie gminy, w latach ubiegłych dokonano zakupu i montażu sensorów pomiarowych firmy Airly. Urządzenia zostały zainstalowane w dwóch lokalizacjach – w Kwilczu oraz w Luboszu – co umożliwi bieżącą ocenę stanu powietrza w różnych częściach gminy. Zainstalowane czujniki dokonują pomiarów podstawowych parametrów środowiskowych, takich jak temperatura powietrza, wilgotność oraz ciśnienie atmosferyczne, a także stężenia pyłów zawieszonych PM1, PM2.5 oraz PM10, które mają istotny wpływ na zdrowie mieszkańców. Dane pomiarowe są gromadzone, przetwarzane i udostępniane w czasie rzeczywistym, co pozwala na stałe monitorowanie poziomu zanieczyszczenia powietrza. Wyniki pomiarów dostępne są publicznie za pośrednictwem strony internetowej <https://map.airly.eu/pl/> oraz aplikacji mobilnej Airly, co umożliwia mieszkańcom bieżące śledzenie jakości powietrza w ich najbliższym otoczeniu. Takie rozwiązanie zwiększa świadomość ekologiczną społeczności lokalnej oraz pozwala na podejmowanie indywidualnych działań ograniczających narażenie na zanieczyszczenia. Rozmieszczenie sensorów w różnych punktach gminy umożliwia prowadzenie analizy

przestrzennej poziomu zanieczyszczeń, co może stanowić istotne narzędzie wspierające działania samorządu w zakresie ochrony środowiska i planowania polityki niskoemisyjnej. Dodatkowo urządzenia wyposażone są w sygnalizację świetlną opartą na europejskim indeksie jakości powietrza CAQI – kolor diody informuje w sposób intuicyjny o aktualnym poziomie zanieczyszczenia, co pozwala na szybkie odczytanie stanu powietrza bez konieczności korzystania z aplikacji czy strony internetowej. Wdrożenie systemu monitoringu jakości powietrza stanowi ważny element działań gminy na rzecz ochrony środowiska oraz zdrowia mieszkańców, a jednocześnie wspiera proces edukacji ekologicznej i budowania świadomości w zakresie zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza.

Plan gospodarki niskoemisyjnej

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kwilcz został opracowany w 2016 roku i przyjęty uchwałą nr XXVIII/187/2016 Rady Gminy Kwilcz z dnia 16 grudnia 2016 r. jako dokument strategiczny pn. „*Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Kwilcz na lata 2016–2020*”. Dokument ten stanowi element lokalnej polityki energetyczno-klimatycznej, wpisującej się w cele krajowe oraz unijne w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych, poprawy efektywności energetycznej oraz zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) jest dokumentem o charakterze strategiczno-operacyjnym, który wyznacza kierunki działań gminy w obszarach mających kluczowe znaczenie dla poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza. Obejmuje on w szczególności takie sektory jak transport (publiczny i indywidualny), gospodarka energetyczna, oświetlenie uliczne, budownictwo oraz zarządzanie energią w obiektach użyteczności publicznej. Szczególny nacisk położono na rozwój rozwiązań niskoemisyjnych, modernizację infrastruktury technicznej oraz poprawę efektywności energetycznej.

PGN wpisuje się w realizację długofalowej polityki klimatyczno-energetycznej Unii Europejskiej, w tym tzw. pakietu klimatyczno-energetycznego, zakładającego do 2020 roku redukcję emisji gazów cieplarnianych o 20%, zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 20% oraz poprawę efektywności energetycznej o 20%. Dokument pozostaje również spójny z nowszymi kierunkami polityki UE, w tym Europejskim Zielonym Ładem (European Green Deal), którego celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 roku, a także pakietem legislacyjnym „Fit for 55”, zakładającym redukcję emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55% do 2030 roku.

Na poziomie lokalnym PGN pełni funkcję integrującą i koordynującą działania podejmowane przez gminę w zakresie ochrony środowiska i gospodarki energetycznej. Dokument zawiera diagnozę stanu istniejącego, w tym analizę poziomu emisji gazów cieplarnianych oraz identyfikację głównych źródeł emisji, takich jak sektor komunalno-bytowy, transport czy lokalne systemy grzewcze. Na tej podstawie określono kierunki działań oraz zestaw konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych i organizacyjnych, które mają przyczynić się do ograniczenia emisji i poprawy jakości powietrza. Celem głównym Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kwilcz było ograniczenie zużycia energii oraz redukcja emisji gazów cieplarnianych, w szczególności dwutlenku węgla (CO₂), co bezpośrednio przekłada się

na poprawę jakości życia mieszkańców. Cel ten realizowany jest poprzez szereg działań, takich jak modernizacja systemów grzewczych, termomodernizacja budynków czy rozwój odnawialnych źródeł energii. Istotnym elementem PGN jest także aspekt edukacyjny i społeczny. Dokument zakłada podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz ich aktywne włączanie w proces transformacji energetycznej. Działania takie jak promocja odnawialnych źródeł energii, racjonalne gospodarowanie energią czy zmiana nawyków konsumpcyjnych odgrywają kluczową rolę w osiągnięciu zakładanych efektów środowiskowych. Należy podkreślić, że skuteczność realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej uzależniona jest od współpracy wielu podmiotów – zarówno instytucji publicznych, jak i mieszkańców oraz przedsiębiorców. PGN stanowi zatem nie tylko dokument planistyczny, ale również narzędzie zarządzania rozwojem lokalnym w kierunku zrównoważonym i niskoemisyjnym.

W ramach realizacji założeń PGN w 2025 roku poprawiono stan techniczny dróg (remonty istniejących dróg asfaltowych, utwardzanie dróg gruntowych płytami PDTP – redukcja wtórego unosu pyłu z drogi). Gmina prowadziła także działania promocyjne i edukacyjne poprzez umieszczanie informacji na stronie internetowej www.kwilcz.pl. Kontynuowano także organizację selektywnej zbiórki odpadów oraz regularnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych i biodegradowalnych. Wskazać należy, że także mieszkańcy Gminy wpisują się w realizację założeń PGN: mieszkańcy dokonują wymiany kotłów na nowoczesne kotły spełniające normy klasy 5 lub (w przypadku możliwości podłączenia do sieci gazowej) kotły gazowe, montują OZE, kolektory słoneczne czy pompy ciepła (bez konieczności informowania Urzędu Gminy, stąd brak danych) ze środków własnych lub dofinansowania z WFOŚiGW. Także w 2025 roku mieszkańcy Gminy Kwilcz mieli możliwość pozyskania środków na termomodernizację i wymianę źródeł ciepła w ramach Programu „Ciepłe Mieszkanie”.

Gmina realizuje Gminny Program zmiany źródeł ciepła w lokalach mieszkalnych i budynkach mieszkalnych jednorodzinnych na terenie Gminy Kwilcz poprzez dotacje celowe z budżetu Gminy Kwilcz na dofinansowanie zmiany źródeł ciepła w lokalach mieszkalnych i budynkach mieszkalnych jednorodzinnych na terenie Gminy Kwilcz.

Uchwałą nr XI/69/2024 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 grudnia 2024 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu udzielania dotacji celowych z budżetu Gminy Kwilcz na dofinansowanie zmiany źródeł ciepła w lokalach mieszkalnych, budynkach mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych na terenie Gminy Kwilcz.

Celem dotacji było ograniczenie na terenie Gminy Kwilcz emisji zanieczyszczeń, w szczególności pyłów drobnych emitowanych ze źródeł niskiej emisji oraz ograniczenie emisji innych substancji mogących stanowić o przekroczeniu standardów jakości powietrza, a także doprowadzenie do trwałej likwidacji urządzeń nie spełniających norm PN-EN 303-5:2012 na ogrzewanie proekologiczne, tj. ogrzewanie gazowe, elektryczne, olejowe oraz na paliwo stałe.

Do Urzędu Gminy Kwilcz wpłynęło 22 wnioski o udzielenie dotacji celowej z budżetu Gminy Kwilcz na dofinansowanie zmiany źródeł ciepła w lokalach mieszkalnych i budynkach

mieszkalnych jednorodzinnych. Komisja Oceniająca przeprowadziła weryfikację wniosków na dofinansowanie zmiany źródeł ciepła w lokalach mieszkalnych i budynkach mieszkalnych jednorodzinnych na terenie Gminy Kwilcz. 19 wniosków spełniło warunki określone w *Regulaminie udzielania dotacji celowych z budżetu Gminy Kwilcz na dofinansowanie zmiany źródeł ciepła w lokalach mieszkalnych i budynkach mieszkalnych jednorodzinnych na terenie Gminy Kwilcz*. 3 wniosków nie zostało rozliczone, ponieważ były niezgodnie wykonane z zapisami ww. regulaminu, bądź zostały wycofane. Dotacje celowe zostały udzielone na nowe źródła ciepła, tj. 1 wniosek – piec gazowy, 15 wniosków – piec na pellet, 3 wnioski – piec na ekogroszek/drewno, 2 wnioski – piec zagazowujący drewno. Z budżetu wydatkowano kwotę 95.000,00 zł (19 wniosków po 5.000,00 zł dofinansowania).

Podsumowanie

Rozdział przedstawia działania Gminy Kwilcz w zakresie ochrony środowiska, obejmujące regulacje prawne, inwestycje oraz działania organizacyjne. Szczególną rolę odgrywa system zezwoleń i zgłoszeń dotyczących usuwania drzew, który – mimo funkcji ochronnych – w obecnej formule ogranicza możliwości skutecznej kompensacji przyrodniczej. Dane wskazują na przewagę procedury zgłoszeniowej nad decyzjami administracyjnymi oraz niewystarczającą liczbę nasadzeń zastępczych w stosunku do skali wycinki. Gmina podejmuje działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez rozwój odnawialnych źródeł energii, realizację Planu Gospodarki Niskoemisyjnej oraz prowadzenie ewidencji źródeł ciepła. Istotnym wsparciem są również programy dofinansowania wymiany źródeł ciepła. Pomimo postępów nadal wyzwaniem pozostaje ograniczenie niskiej emisji oraz dalszy rozwój infrastruktury środowiskowej. Znaczącym problemem jest także duża ilość wyrobów zawierających azbest, z których większość wciąż nie została usunięta.

Finanse Gminy

1. Opis sytuacji finansowej Gminy Kwilcz

Budżet Gminy Kwilcz uchwalony został Uchwałą Nr XI/67/2024 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 grudnia 2024 r. w sprawie uchwały budżetowej na rok 2025. Określał dochody w wysokości 42.185.604,00 zł oraz wydatki w wysokości 42.471.904,00 zł. Zaplanowano deficyt w wysokości 286.300,00 zł, który miał być sfinansowany przychodami pochodzącymi z zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Uchwała budżetowa w 2025 r. zmieniana była 28 razy, z czego 10 razy uchwałami Rady Gminy Kwilcz i 18 razy zarządzeniami Wójta Gminy na mocy udzielonego upoważnienia przez organ stanowiący do dokonywania zmian w planie wydatków budżetu w zakresie przeniesień między rozdziałami i paragrafami z wyłączeniem przeniesień wydatków pomiędzy działami.

W wyniku wprowadzonych zmian budżetowych przez Radę Gminy i Wójta plan budżetu oraz wykonanie na dzień 31 grudnia 2025 r. przedstawiał się następująco:

- plan dochodów budżetowych: 47.819.272,96 zł
- dochody wykonane: 46.684.348,06 zł
- plan wydatków budżetowych: 51.542.380,37 zł
- wykonanie wydatków budżetowych: 46.722.969,48 zł

Oznacza to procentową realizację dochodów budżetowych w wysokości 97,63% i wydatków budżetowych w wysokości 90,65%. W wyniku zmian plan dochodów wzrósł o ponad 5,6 mln zł (ok. 13%), natomiast plan wydatków zwiększył się o ponad 9 mln zł (ok. 21%).

W strukturze dochodów znaczący udział odgrywały dochody bieżące, które w 2025 roku zostały wykonane na poziomie 44.530.185,07 zł, tj. w 100,16% w stosunku do planu wynoszącego 44.460.455,52 zł. Dochody majątkowe Gminy Kwilcz w 2025 roku zostały wykonane na poziomie 2.154.162,99 zł, tj. w 64,13% w stosunku do planu wynoszącego 3.358.817,44 zł. Na dzień 31 grudnia 2025 roku budżet Gminy Kwilcz zamknął się planowanym deficytem budżetowym w kwocie 3.723.107,41 zł stanowiącym różnicę między planem dochodów a planem wydatków. Na koniec roku 2025 wystąpił deficyt budżetowy w kwocie 38.621,42 zł. Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi (wynik budżetu bieżącego) wynosi 3.452.712,11 zł.

W ujęciu tabelarycznym wykonanie budżetu za 2025 r. przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2025 r. (w zł)	Plan na 31.12.2025 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)
I.	Dochody ogółem, w tym:	42 185 604,00	47 819 272,96	46 684 348,06	97,63%
1.	Dochody bieżące, w tym:	40 483 032,00	44 460 455,52	44 530 185,07	100,16%
	Dotacje i dochody celowe	3 697 636,00	7 631 254,88	7 405 711,79	97,04%
	Subwencja ogólna	5 622 912,80	5 794 410,80	5 794 410,80	100,00%
	Udziały w PIT i CIT	17 998 925,20	17 998 925,20	17 998 925,20	100,00%
	Wpływy z podatków i opłat	12 253 167,00	12 062 430,75	12 144 140,25	100,68%

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2025 r. (w zł)	Plan na 31.12.2025 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)
	Pozostałe dochody bieżące	910 391,00	973 433,89	1 186 997,03	121,94%
2.	Dochody majątkowe, w tym:	1 702 572,00	3 358 817,44	2 154 162,99	64,13%
	Dochody z majątku	292 000,00	572 000,00	727 130,18	127,12%
	Dotacje i środki na inwestycje	1 410 572,00	2 786 817,44	1 427 032,81	51,21%
	Pozostałe dochody majątkowe	0,00	0,00	0,00	-
II.	Wydatki ogółem, w tym:	42 471 904,00	51 542 380,37	46 722 969,48	90,65%
1.	Wydatki bieżące	39 533 060,46	44 501 152,62	41 077 472,96	92,31%
2.	Wydatki majątkowe, w tym:	2 938 843,54	7 041 227,75	5 645 496,52	80,18%
	wydatki na inwestycje	2 938 843,54	7 041 227,75	5 645 496,52	80,18%
III.	Wynik +/- (I-II)	-286 300,00	-3 723 107,41	-38 621,42	-
IV.	Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi	949 971,54	-40 697,10	3 452 712,11	-

2. Realizacja dochodów Gminy Kwilcz w 2025 roku

Dochody budżetu Gminy w 2025 roku wyniosły 46.684.348,06 zł, a ich realizacja stanowiła 97,63% planu wynoszącego 47.819.272,96 zł. W strukturze dochodów znaczący udział odgrywają dochody bieżące, które w 2025 roku zostały wykonane na poziomie 44.530.185,07 zł, tj. w 100,16% w stosunku do planu wynoszącego 44.460.455,52 zł. Dochody majątkowe Gminy Kwilcz w 2025 roku zostały wykonane na poziomie 2.154.162,99 zł, tj. w 64,13% w stosunku do planu wynoszącego 3.358.817,44 zł.

Dotacje i dochody celowe bieżące

Biorąc pod uwagę podział dochodów bieżących wg źródeł ich pochodzenia znaczący udział w 2025 roku stanowiły dochody o charakterze celowym, które JST otrzymuje od podmiotów zewnętrznych. W 2025 roku środki te zostały zaplanowane w kwocie 7.631.254,88 zł, z kolei zrealizowane na poziomie 7.405.711,79 zł, co stanowi 97,04% realizacji planu, przy czym:

- dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej wyniosły 5.226.427,47 zł;
- dotacje na realizację zadań realizowanych na mocy porozumień z organami administracji rządowej 45.497,70 zł;
- dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania własne 673.490,58 zł;
- dochody z dotacji na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego 270.655,70 zł;
- dochody z dotacji w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich 400.326,00 zł (w tym na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy 400.326,00 zł);
- pozostałe dochody o charakterze celowym 789.314,34 zł.

Subwencja ogólna

Dochody z subwencji w 2025 roku zostały zaplanowane na poziomie 5.794.410,80 zł, natomiast zrealizowane w kwocie 5.794.410,80 zł, co stanowi 100,00% realizacji planu, przy czym:

- dochody stanowiące uzupełnienie subwencji ogólnej wyniosły 1.306.624,20 zł.

Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa

Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa zaplanowane zostały w kwocie 17.998.925,20 zł, zaś zrealizowane w kwocie 17.998.925,20 zł, co stanowi 100,00% realizacji planu, przy czym:

- dochody z tytułu wpływów z podatku od osób prawnych wyniosły 349.213,07 zł;
- dochody z tytułu wpływów z podatku od osób fizycznych wyniosły 17.649.712,13 zł.

Wpływy z podatków i opłat lokalnych

Podatek od nieruchomości

Wpływy z podatku od nieruchomości w 2025 roku zostały zrealizowane w kwocie 6.570.282,23 zł, co stanowi 101,08% realizacji planu wynoszącego 6.500.066,00 zł, w tym 4.190.153,67 zł od osób prawnych i 2.380.128,56 zł od osób fizycznych. Zaległości podatkowe na dzień 31 grudnia 2025 roku wynoszą 1.131.287,91 zł, w tym 878.935,30 zł od osób prawnych i 252.352,61 zł od osób fizycznych. Z uwagi, iż Gmina w okresie sprawozdawczym nie stosowała maksymalnych stawek wynikających z obwieszczenia Ministra Finansów, skutki obniżenia górnych stawek podatków kształtują się na poziomie 139.262,01 zł.

Podatek rolny

Wpływy z podatku rolnego w 2025 roku zostały zrealizowane w kwocie 886.648,37 zł, co stanowi 94,89% realizacji planu wynoszącego 934.431,00 zł, w tym 74.090,00 zł od osób prawnych i 812.558,37 zł od osób fizycznych. Zaległości podatkowe na dzień 31 grudnia 2025 roku wynoszą 35.003,37 zł, w tym 829,00 zł od osób prawnych i 34.174,37 zł od osób fizycznych. Z uwagi, iż Gmina podjęła uchwałę w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta, przyjmowanej jako podstawę obliczenia podatku rolnego, skutki obniżenia górnych stawek podatków kształtują się na poziomie 36.369,55 zł.

Podatek leśny

Wpływy z podatku leśnego w 2025 roku zostały zrealizowane w kwocie 209.619,68 zł, co stanowi 99,42% realizacji planu wynoszącego 210.833,00 zł, w tym 198.768,00 zł od osób prawnych i 10.851,68 zł od osób fizycznych. Zaległości podatkowe na dzień 31 grudnia 2025 roku wynoszą 502,40 zł, w tym 0,00 zł od osób prawnych i 502,40 zł od osób fizycznych.

Podatek od środków transportowych

Wpływy z podatku od środków transportowych w 2025 roku zostały zrealizowane w kwocie 462.646,02 zł, co stanowi 125,92% realizacji planu wynoszącego 367.400,00 zł, w tym 189.172,90 zł od osób prawnych i 273.473,12 zł od osób fizycznych. Zaległości podatkowe na dzień 31 grudnia 2025 roku wynoszą 143.790,98 zł, w tym 111.963,96 zł od osób prawnych

i 31.827,02 zł od osób fizycznych. Z uwagi, iż Gmina nie stosuje maksymalnych stawek wynikających z obwieszczenia MF, skutki obniżenia górnych stawek podatków za okres sprawozdawczy kształtują się na poziomie 528.309,89 zł.

Podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej

Wpływy z podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej w 2025 roku zostały zrealizowane w kwocie 10.197,56 zł, co stanowi 169,96% realizacji planu wynoszącego 6.000,00 zł. Zaległości podatkowe na dzień 31 grudnia 2025 roku wynoszą 2.374,00 zł.

Podatek od spadków i darowizn

Wpływy z podatku od spadków i darowizn w 2025 roku zostały zrealizowane w kwocie 19.418,90 zł, co stanowi 64,73% realizacji planu wynoszącego 30.000,00 zł. Zaległości podatkowe na dzień 31 grudnia 2025 roku wynoszą 949,00 zł.

Podatek od czynności cywilnoprawnych

Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych w 2025 roku zostały zrealizowane w kwocie 416.200,52 zł, co stanowi 138,27% realizacji planu wynoszącego 301.000,00 zł, w tym 2.916,00 zł od osób prawnych i 413.284,52 zł od osób fizycznych. Zaległości podatkowe na dzień 31 grudnia 2025 roku wynoszą 691,20 zł, w tym 0,00 zł od osób prawnych i 691,20 zł od osób fizycznych.

Wpływy z opłaty skarbowej

Wpływy z opłaty skarbowej w 2025 roku zostały zrealizowane w kwocie 34.353,58 zł, co stanowi 137,41% realizacji planu wynoszącego 25.000,00 zł.

Wpływy z opłaty eksploatacyjnej

Wpływy z opłaty eksploatacyjnej w 2025 roku zostały zrealizowane w kwocie 203.963,60 zł, co stanowi 85,34% realizacji planu wynoszącego 239.000,00 zł.

Wpływy z opłat lokalnych

Wpływy z opłat w 2025 roku zostały zaplanowane na poziomie 3.448.700,75 zł, natomiast zrealizowane w kwocie 3.330.809,79 zł, co stanowi 96,58% realizacji planu. Najwyższe wpływy z opłat zrealizowane zostały z:

- §049 (wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw) – 2.156.398,97 zł; w tym: opłata planistyczna, opłata za umieszczenie urządzeń infrastruktury technicznej, wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- §069 (wpływy z różnych opłat) – 363.850,76 zł; w tym: opłata za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza lokalem urzędu stanu cywilnego, opłata za pobyt dziecka w klubie dziecięcym, wpływy z Funduszu Ochrony Środowiska związane z gospodarowaniem dochodami budżetu pochodzącymi z opłat i kar, o których mowa w art. 402 ust. 4-6 ustawy *Prawo ochrony środowiska*,

- §067 (wpływy z opłat za korzystanie z wyżywienia w jednostkach realizujących zadania z zakresu wychowania przedszkolnego) – 324.007,00 zł; w tym: wpływy z opłat za korzystanie z wyżywienia w oddziałach przedszkolnych w szkołach oraz w przedszkolu,
- §048 (wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych) – 168.637,82 zł;
- §062 (wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne, w tym opłaty za częstotliwości) – 88.103,60 zł, w tym: opłaty za zajęcie pasa drogowego.

Pozostałe dochody bieżące

Pozostałe dochody bieżące to dochody niesklasyfikowane w ramach wcześniejszych grup. W okresie sprawozdawczym przewidywano wykonanie na poziomie 973.433,89 zł. Plan został wykonany w kwocie 1.186.997,03 zł, co stanowi 121,94% założeń.

Dochody z majątku

Dochody z majątku w 2025 roku zostały zaplanowane na poziomie 572.000,00 zł, natomiast zrealizowane w kwocie 727.130,18 zł, co stanowi 127,12% realizacji planu, przy czym:

- wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości wyniosły 396.498,00 zł; w tym: wykup prawa użytkowania wieczystego działek 64/6, 693/2, 334, 335/1, 335/2, 336/3, 336/4 położonych w Kwilczu,
- wpływy ze sprzedaży składników majątkowych wyniosły 329.413,57 zł; w tym: sprzedaż działki nr 26/1 i 26/3 położonych w obrębie Chudobczyce; działki 85/1, 85/2, 85/3 położonych w obrębie Kwilcz; sprzedaż lokalu mieszkalnego położonego pod adresem Kwilcz ul. Ogrodowa 2/5; sprzedaż złomu,
- wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności wyniosły 1.218,61 zł.

Dotacje i środki na inwestycje

Dotacje i środki na inwestycje w 2025 roku zostały zaplanowane na poziomie 2.786.817,44 zł, natomiast zrealizowane w kwocie 1.427.032,81 zł, co stanowi 51,21% realizacji planu.

Największy poziom dotacji i środków na inwestycje Gmina uzyskała na realizację zadań w obszarze:

- Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami w ramach działu Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego – 971.572,00 zł; w tym: środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w kwocie 971.572,00 zł, w tym: środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków promesa Nr Edycja2RPOZ/2023/2372/PolskiLad na realizacja inwestycji pn. „Rewaloryzacja parku dworskiego w Luboszu” (kwota 490.000,00 zł) oraz promesa Nr Edycja2RPOZ/2023/2373/PolskiLad na realizację inwestycji pn. „Renowacja budynku użyteczności publicznej wraz z lokalami mieszkalnymi w Kwilczu” (kwota 481.572,00 zł),

- Pozostała działalność w ramach działu Administracja publiczna – 176.605,28 zł; w tym: środki w ramach Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 w związku z zawarciem umowy o powierzenie grantu o numerze FERC.02.02-CS.01-001/23/11744/FERC.02.02-CS.01-001/23/2024 i przyznaniem dofinansowania na realizację projektu pn. „Cyberbezpieczny Samorząd w Gminie Kwilcz” w ramach konkursu grantowego z Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC). Projekt miał na celu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa informacji poprzez wzmocnienie odporności oraz zdolności do skutecznego zapobiegania i reagowania na incydenty w systemach informatycznych,
- Drogi publiczne gminne w ramach działu Transport i łączność – 124.687,00 zł; w tym: udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej przez Województwo Wielkopolskie z siedzibą Urzędu Marszałkowskiego na podstawie zawartej umowy nr 72/2025 z dnia 29 kwietnia 2025 r. na dofinansowanie budowy (przebudowy) dróg dojazdowych do gruntów rolnych o szer. jezdni min 4 m, oznaczonych w ewidencji gruntów jako obręb: Mościejewo, Kwilcz,
- Różne rozliczenia finansowe w ramach działu Różne rozliczenia – 39.783,93 zł, w tym: kwota zwrotu z tytułu wydatków majątkowych wykonanych w ramach funduszu sołectkiego za rok 2024.

Realizacja planu dochodów w 2025 roku w Gminie Kwilcz

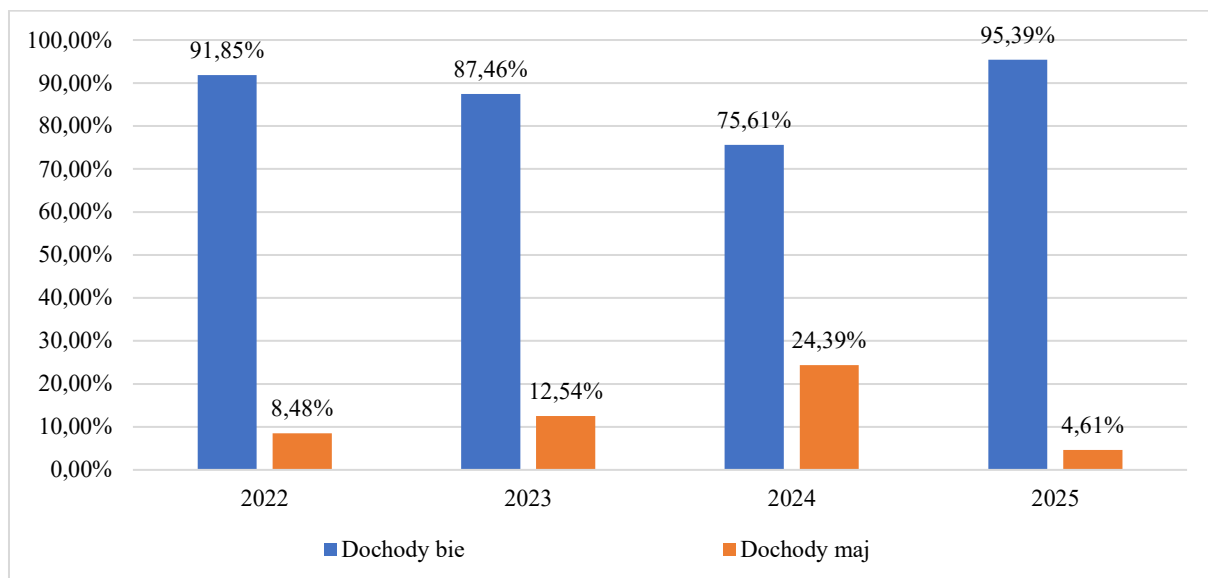
Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2025 r. (w zł)	Plan na 31.12.2025 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
Dochody bieżące	40 483 032,00	44 460 455,52	44 530 185,07	100,16%	95,39%
Dochody majątkowe	1 702 572,00	3 358 817,44	2 154 162,99	64,13%	4,61%
RAZEM DOCHODY OGÓLEM	42 185 604,00	47 819 272,96	46 684 348,06	97,63%	100,00%

Realizacja planu dochodów w 2025 roku w Gminie Kwilcz według działów klasyfikacji budżetowej

Dział	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2025 r. (w zł)	Plan na 31.12.2025 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	26 900 835,20	26 972 825,97	27 254 628,67	101,04%	58,38%
758	Różne rozliczenia	5 738 912,80	7 439 762,20	6 633 509,84	89,16%	14,21%
855	Rodzina	3 589 778,00	4 843 464,45	4 728 809,30	97,63%	10,13%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 648 904,00	2 666 154,00	2 207 972,99	82,81%	4,73%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	995 992,00	1 055 202,00	1 075 437,65	101,92%	2,30%
010	Rolnictwo i łowiectwo	48 000,00	1 072 764,91	1 073 753,61	100,09%	2,30%
700	Gospodarka mieszkaniowa	606 310,00	915 089,00	1 026 759,11	112,20%	2,20%
801	Oświata i wychowanie	753 080,00	794 090,95	751 931,10	94,69%	1,61%

Dział	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2025 r. (w zł)	Plan na 31.12.2025 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
600	Transport i łączność	584 000,00	761 702,06	708 846,39	93,06%	1,52%
750	Administracja publiczna	96 289,00	494 498,70	448 030,86	90,60%	0,96%
852	Pomoc społeczna	204 341,00	374 541,61	348 377,19	93,01%	0,75%
752	Obrona narodowa	0,00	144 000,00	141 534,63	98,29%	0,30%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	70 800,11	70 800,11	100,00%	0,15%
926	Kultura fizyczna	4 000,00	67 700,00	70 566,71	104,23%	0,15%
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 291,00	59 200,00	55 908,25	94,44%	0,12%
710	Działalność usługowa	0,00	45 590,00	45 497,70	99,80%	0,10%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	3 571,00	31 587,00	30 000,00	94,98%	0,06%
630	Turystyka	10 300,00	10 300,00	11 983,95	116,35%	0,03%
	RAZEM DOCHODY OGÓLEM	42 185 604,00	47 819 272,96	46 684 348,06	97,63%	100,00%

Struktura dochodów ogółem Gminy Kwilcz w 2025 roku w porównaniu do lat 2022-2024

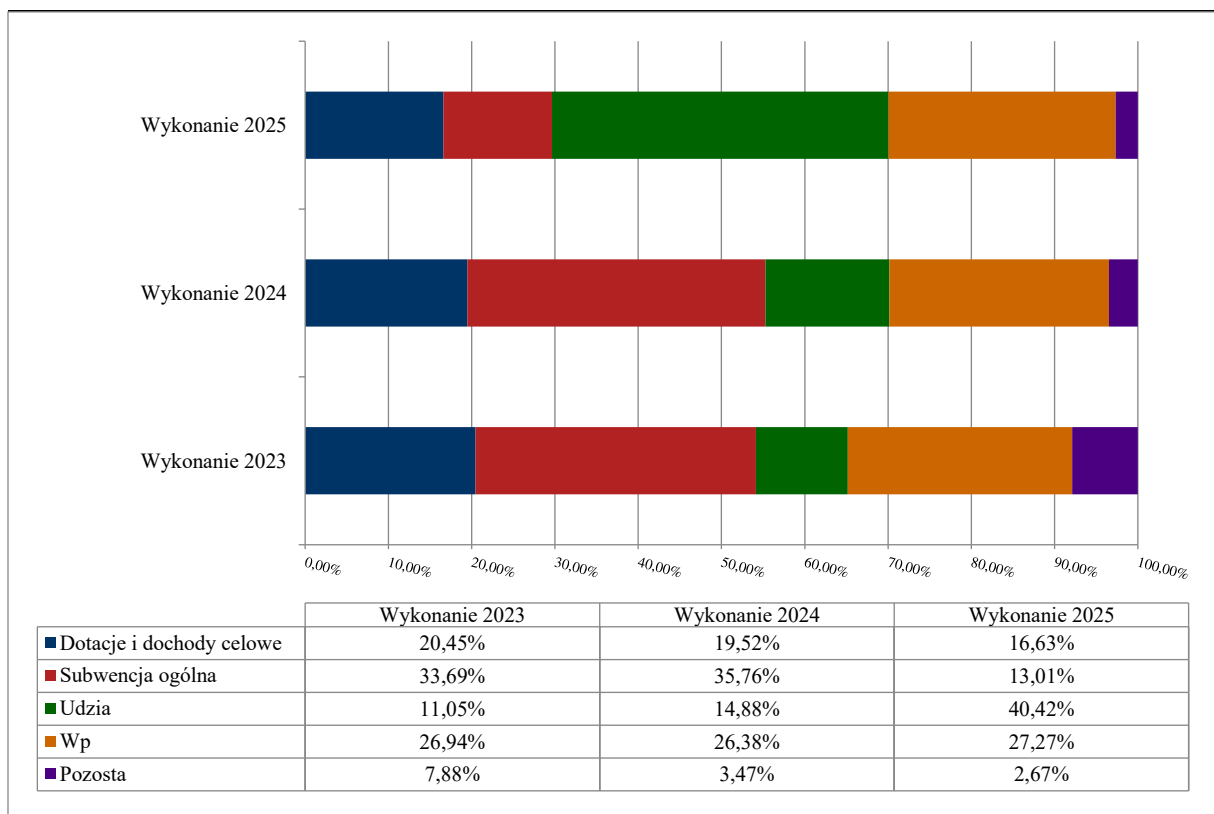


Realizacja planu dochodów bieżących w 2025 roku w Gminie Kwilcz według działów klasyfikacji budżetowej

Dział	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2025 r. (w zł)	Plan na 31.12.2025 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	26 900 835,20	26 972 825,97	27 254 628,67	101,04%	61,20%
758	Różne rozliczenia	5 738 912,80	6 453 688,46	6 593 725,91	102,17%	14,81%
855	Rodzina	3 589 778,00	4 843 464,45	4 728 809,30	97,63%	10,62%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 209 904,00	2 227 154,00	2 173 994,39	97,61%	4,88%
010	Rolnictwo i łowiectwo	48 000,00	1 072 764,91	1 073 753,61	100,09%	2,41%
801	Oświata i wychowanie	753 080,00	794 090,95	751 931,10	94,69%	1,69%

Dział	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2025 r. (w zł)	Plan na 31.12.2025 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
600	Transport i łączność	584 000,00	637 015,06	584 159,39	91,70%	1,31%
852	Pomoc społeczna	204 341,00	374 541,61	348 377,19	93,01%	0,78%
700	Gospodarka mieszkaniowa	314 310,00	343 089,00	299 628,93	87,33%	0,67%
750	Administracja publiczna	96 289,00	309 420,00	271 425,58	87,72%	0,61%
752	Obrona narodowa	0,00	126 400,00	123 934,63	98,05%	0,28%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	24 420,00	53 110,00	73 345,65	138,10%	0,16%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	70 800,11	70 800,11	100,00%	0,16%
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 291,00	59 200,00	55 908,25	94,44%	0,13%
710	Działalność usługowa	0,00	45 590,00	45 497,70	99,80%	0,10%
926	Kultura fizyczna	4 000,00	35 414,00	38 280,71	108,09%	0,09%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	3 571,00	31 587,00	30 000,00	94,98%	0,07%
630	Turystyka	10 300,00	10 300,00	11 983,95	116,35%	0,03%
	RAZEM DOCHODY BIEŻĄCE	40 483 032,00	44 460 455,52	44 530 185,07	100,16%	100,00%

Struktura dochodów bieżących Gminy Kwilcz w 2025 roku w porównaniu do lat 2023-2024



Dochody ogółem:
46.684.348,06 zł
wykonane w 2025 r.
-11,99%
do roku 2024

Dochody ogółem na mieszkańca:

7.648,16 zł
wykonane w 2025 r.
-11,53%
do roku 2024

Dochody bieżące na mieszkańca:

7.295,25 zł

Wartość wskazuje na poziom transferów bieżących do budżetu

Dochody majątkowe na mieszkańca:

352,91 zł

Wartość wskazuje na skuteczność działań w zakresie pozyskiwania dodatkowych środków na inwestycje

Dochody własne na mieszkańca:

5.251,83 zł

Wartość wskazuje na poziom samodzielności finansowej jednostki i poziom elastyczności budżetu

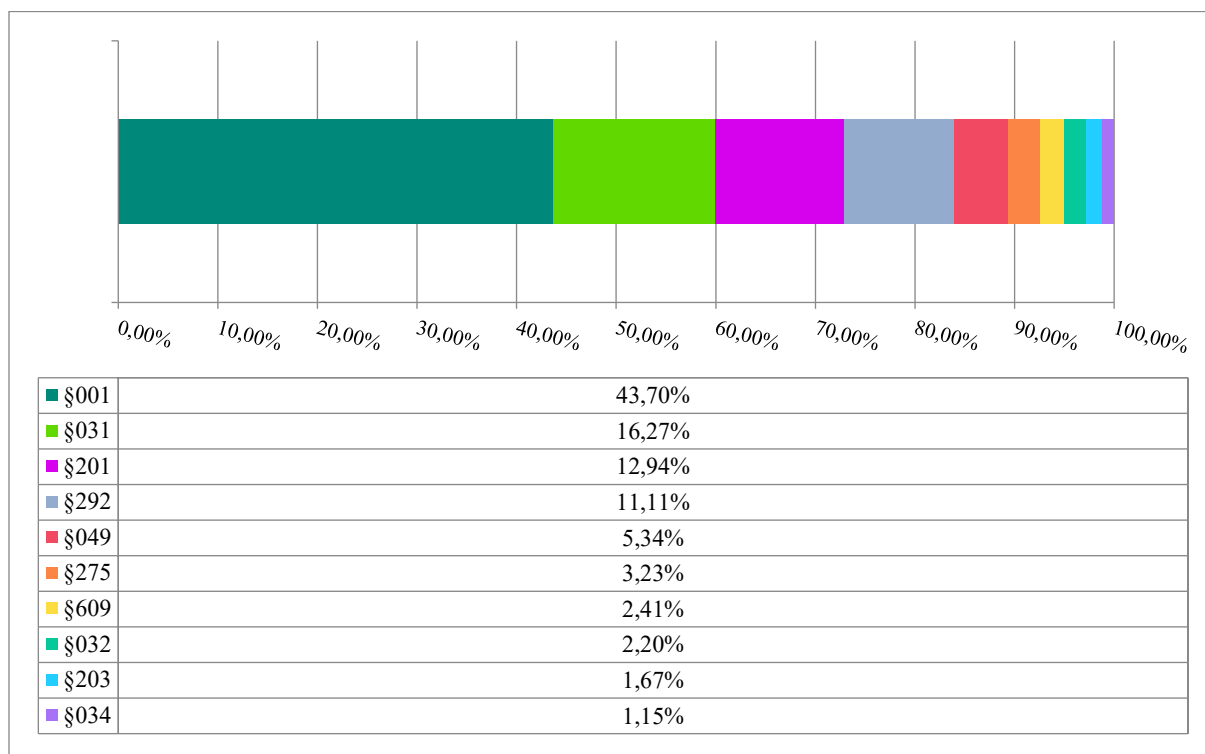
Dochody unijne na mieszkańca:

94,52 zł

Wartość wskazuje na aktywność jednostki w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych

Najważniejszym źródłem dochodów Gminy Kwilcz w 2025 roku i jednocześnie źródłem dochodów własnych były wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych. Wpływy w kwocie 17.649.712,13 zł stanowiły 37,81% wszystkich dochodów Gminy. Pięć najistotniejszych pozycji po stronie dochodowej budżetu Gminy składa się łącznie na 77,31% wszystkich wpływów. Najważniejszym źródłem dochodów własnych Gminy Kwilcz w 2025 roku były wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych, które wyniosły 17.649.712,13 zł i generowały 37,81% wpływów do budżetu. Istotnymi źródłami dochodów własnych gminy były również wpływy z podatku od nieruchomości, wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw oraz wpływy z podatku rolnego, wykonane odpowiednio w wysokości 6.570.282,23 zł, 2.156.398,97 zł i 886.648,37 zł.

10 głównych źródeł dochodów Gminy Kwilcz w 2025 roku



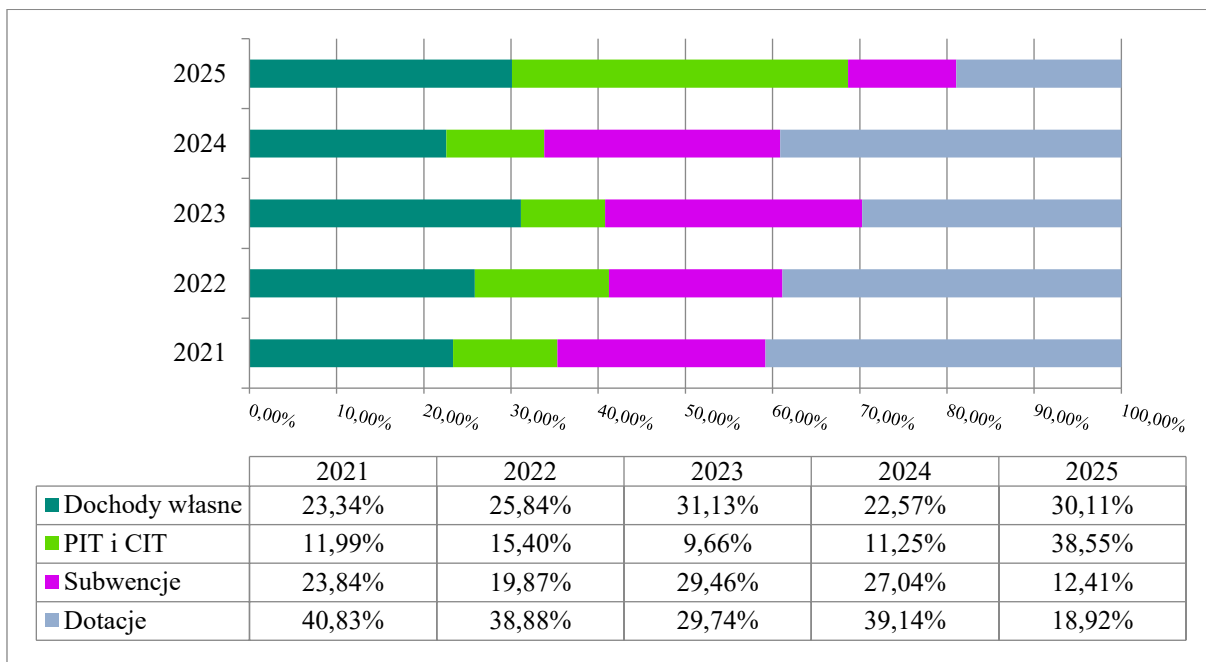
Dochody Gminy Kwilcz w 2025 roku

Paragraf	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
001	Wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych	17 649 712,13
031	Wpływy z podatku od nieruchomości	6 570 282,23
201	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	5 226 427,47
292	Subwencje ogólne z budżetu państwa	4 487 786,60
049	Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	2 156 398,97
275	Środki na uzupełnienie dochodów gmin	1 306 624,20
609	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych związanych z przeciwdziałaniem COVID-19	971 572,00
032	Wpływy z podatku rolnego	886 648,37
203	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	673 490,58
034	Wpływy z podatku od środków transportowych	462 646,02
210	Środki z Funduszu Pomocy na finansowanie lub dofinansowanie zadań bieżących w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy	419 926,74
050	Wpływy z podatku od czynności cywilnoprawnych	416 200,52
077	Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	396 498,00
069	Wpływy z różnych opłat	363 850,76
002	Wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych	349 213,07
075	Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	336 290,56
087	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	329 413,57
067	Wpływy z opłat za korzystanie z wyżywienia w jednostkach realizujących zadania z zakresu wychowania przedszkolnego	324 007,00
083	Wpływy z usług	276 164,92

Paragraf	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
205	Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	275 880,00
217	Środki otrzymane z państwowych funduszy celowych na realizację zadań bieżących jednostek sektora finansów publicznych	250 253,24
233	Dotacja celowa otrzymana od samorządu województwa na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	214 935,70
033	Wpływy z podatku leśnego	209 619,68
046	Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	203 963,60
630	Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	187 493,00
092	Wpływy z pozostałych odsetek	178 641,34
620	Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt. 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem dochodów klasyfikowanych w paragrafie 625	176 605,28
048	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	168 637,82
097	Wpływy z różnych dochodów	150 249,66
200	Dotacja celowa w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem dochodów klasyfikowanych w paragrafie 205	124 446,00
091	Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	109 838,65
062	Wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne, w tym opłaty za częstotliwości	88 103,60
066	Wpływy z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego	84 716,26
218	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19	70 800,11
055	Wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości	68 773,04
268	Rekompensaty utraconych dochodów w podatkach i opłatach lokalnych	60 165,00
633	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych własnych gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	57 383,93
027	Wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym	46 990,77
202	Dotacja celowa otrzymana z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez gminę na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	45 497,70
236	Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	35 242,91
041	Wpływy z opłaty skarbowej	34 353,58
628	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	33 978,60
246	Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych na realizację zadań bieżących jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	26 998,49
271	Dotacja celowa otrzymana z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących	23 120,00
096	Wpływy z otrzymanych spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej	21 989,63
269	Środki z Funduszu Pracy otrzymane na realizację zadań wynikających z odrębnych ustaw	21 335,76
036	Wpływy z podatku od spadków i darowizn	19 418,90
232	Dotacja celowa otrzymana z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	19 000,00
043	Wpływy z opłaty targowej	13 884,00
231	Dotacja celowa otrzymana z gminy na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	13 600,00
064	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	11 848,37
095	Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	10 507,30
035	Wpływy z podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej	10 197,56
295	Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności	5 084,66
044	Wpływy z opłaty miejscowej	3 573,20
094	Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	2 822,40
076	Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	1 218,61
061	Wpływy z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów	26,00

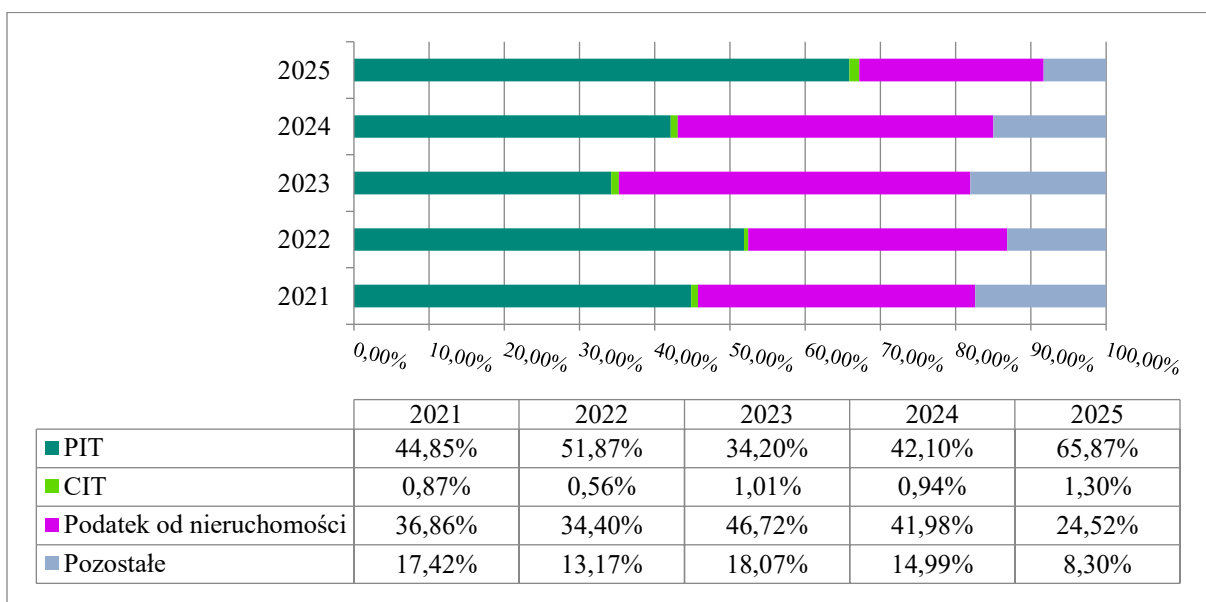
Paragraf	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
063	Wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego	0,00
625	Dotacja celowa w ramach programów finansowych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	0,00
	Razem	46 684 348,06

Dochody Gminy Kwilcz wg kategorii w 2025 roku w porównaniu do lat 2021-2024



*z uwagi na pośredni charakter w ramach zestawienia z dochodów własnych wydzielono PIT i CIT

Dochody podatkowe Gminy Kwilcz wg kategorii w 2025 roku w porównaniu do lat 2021-2024



Łączny koszt skutków obniżenia górnych stawek podatkowych w 2025 roku: 703.941,45 zł.

Łączny koszt udzielenia ulg i zwolnień podatkowych w 2025 roku: 451.505,28 zł.

Udział dotacji inwestycyjnych w dochodach ogółem:

3,06%
-21,33%
do roku 2024

W strukturze dochodów budżetowych Gminy Kwilcz w 2025 roku znalazły się dotacje inwestycyjne. Wartość wykonanych dotacji w 2025 roku wyniosła 1.427.032,81 zł, z czego 176.605,28 zł było środkami pochodzącymi z budżetu środków europejskich.

3. Realizacja wydatków Gminy Kwilcz w 2025 roku

Wydatki budżetu Gminy w 2025 roku wyniosły 46.722.969,48 zł, a ich realizacja wyniosła 90,65% planu wynoszącego 51.542.380,37 zł. W 2025 roku wydatki bieżące zostały wykonane na poziomie 41.077.472,96 zł, tj. w 92,31% w stosunku do planu po zmianach wynoszącego 44.501.152,62 zł, z kolei majątkowe zostały wykonane na poziomie 5.645.496,52 zł, tj. w 80,18% w stosunku do planu po zmianach wynoszącego 7.041.227,75 zł.

Realizację planu wydatków w 2025 roku przedstawia tabela poniżej.

Dział	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2025 r. (w zł)	Plan na 31.12.2025 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
801	Oświata i wychowanie	18 279 310,31	20 141 080,07	19 482 058,34	96,73%	41,70%
750	Administracja publiczna	5 887 037,00	6 806 887,68	6 183 833,43	90,85%	13,24%
855	Rodzina	4 193 603,23	5 369 289,68	5 172 605,94	96,34%	11,07%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 455 979,00	3 611 337,86	3 003 845,25	83,18%	6,43%
600	Transport i łączność	2 780 797,88	3 515 203,61	2 985 604,22	84,93%	6,39%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2 608 260,66	2 838 886,55	2 766 685,15	97,46%	5,92%
852	Pomoc społeczna	2 882 288,00	3 052 488,61	2 349 628,53	76,97%	5,03%
010	Rolnictwo i łowiectwo	31 000,00	2 655 764,91	2 211 382,40	83,27%	4,73%
926	Kultura fizyczna	398 589,42	576 381,88	546 419,88	94,80%	1,17%
700	Gospodarka mieszkaniowa	251 915,00	529 698,03	451 454,09	85,23%	0,97%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	413 894,50	448 894,50	333 214,90	74,23%	0,71%
851	Ochrona zdrowia	198 000,00	397 305,88	277 373,55	69,81%	0,59%
710	Działalność usługowa	149 978,00	237 851,00	211 667,51	88,99%	0,45%
757	Obsługa długu publicznego	400 000,00	400 000,00	206 034,44	51,51%	0,44%
752	Obrona narodowa	1 500,00	190 500,00	177 061,63	92,95%	0,38%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	59 260,00	161 610,00	130 620,76	80,82%	0,28%
630	Turystyka	114 200,00	114 200,00	91 771,10	80,36%	0,20%

Dział	Wyszczególnienie	Plan na 1.01.2025 r. (w zł)	Plan na 31.12.2025 r. (w zł)	Wykonanie (w zł)	Realizacja planu po zmianach (w %)	Udział (w %)
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	15 000,00	85 800,11	85 800,11	100,00%	0,18%
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 291,00	59 200,00	55 908,25	94,44%	0,12%
758	Różne rozliczenia	350 000,00	350 000,00	0,00	0,00%	0,00%
	RAZEM WYDATKI OGÓLEM	42 471 904,00	51 542 380,37	46 722 969,48	90,65%	100,00%

Podział wydatków wg rodzajów przedstawia się następująco:

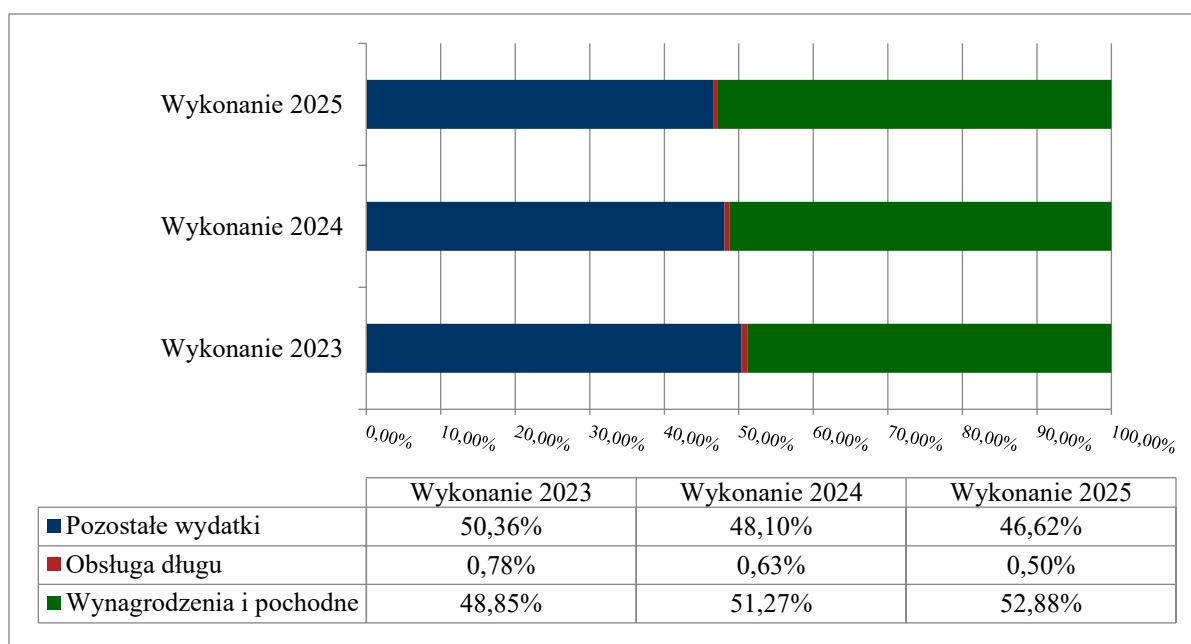
- wydatki bieżące zostały wykonane na poziomie 41.077.472,96 zł, tj. w 92,31% w stosunku do planu po zmianach wynoszącego 44.501.152,62 zł, z tego:
 - wynagrodzenia i składki od nich naliczane – 21.721.582,97 zł, tj. 96,47% planu wynoszącego 22.516.136,68 zł, z tego: wynagrodzenia osobowe pracowników 8.261.942,50 zł, wynagrodzenia osobowe nauczycieli 7.917.207,10 zł, składki na ubezpieczenia społeczne 3.333.988,94 zł, dodatkowe wynagrodzenie roczne nauczycieli 589.741,99 zł, dodatkowe wynagrodzenie roczne 519.207,32 zł, wynagrodzenia bezosobowe 361.033,79 zł, wynagrodzenia nauczycieli wypłacane w związku z pomocą obywatelom Ukrainy 355.528,00 zł, składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy 321.585,52 zł, składki i inne pochodne od wynagrodzeń pracowników wypłacanych w związku z pomocą obywatelom Ukrainy 59.912,13 zł, wynagrodzenia i uposażenia wypłacane w związku z pomocą obywatelom Ukrainy 1.334,88 zł, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne 100,80 zł;
 - świadczenia na rzecz osób fizycznych – 4.791.979,19 zł, tj. 94,45% planu wynoszącego 5.073.643,21 zł, z tego: świadczenia społeczne 3.825.971,66 zł, wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń 624.841,33 zł, różne wydatki na rzecz osób fizycznych 320.766,20 zł, stypendia dla uczniów 20.400,00 zł;
 - dotacje – 1.308.164,47 zł, tj. 97,78% planu wynoszącego 1.337.800,00 zł,
 - wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, 3 – 411.441,37 zł, tj. 90,53% planu wynoszącego 454.461,00 zł,
 - wydatki na obsługę długu publicznego – 206.034,44 zł, tj. 51,51% planu wynoszącego 400.000,00 zł,
 - pozostałe wydatki bieżące – 12.638.270,52 zł, tj. 85,86% planu wynoszącego 14.719.111,73 zł, z tego: zakup usług pozostałych 5.091.863,92 zł, zakup materiałów i wyposażenia 1.291.153,54 zł, różne opłaty i składki 1.260.518,88 zł, zakup energii 1.237.395,95 zł, zakup usług remontowych 1.068.305,84 zł, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 901.790,57 zł, zakup usług przez jednostki samorządu terytorialnego od innych jednostek samorządu terytorialnego 785.094,63 zł, zakup środków żywności 563.911,72 zł, składki na ubezpieczenie

zdrowotne 101.150,27 zł, zakup środków dydaktycznych i książek 85.941,51 zł, szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej 83.646,40 zł, opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych 32.666,86 zł, zakup usług zdrowotnych 30.645,00 zł, opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe 27.497,31 zł, podróże służbowe krajowe 23.819,70 zł, kary, odszkodowania i grzywny wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych 19.134,86 zł, wpłaty gmin na rzecz izb rolniczych w wysokości 2 % uzyskanych wpływów z podatku rolnego oraz kwoty w wysokości 1,5 % należnego podatku rolnego na rzecz wybranego przez podatnika podmiotu uprawnionego 17.483,20 zł, opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego 5.292,61 zł, zakup towarów (w szczególności materiałów, leków, żywności) w związku z pomocą obywatelom Ukrainy 3 151,73 zł, koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego 2.526,40 zł, podatek od nieruchomości 2.460,00 zł, zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii 2.250,00 zł, pozostałe podatki na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego 382,00 zł, podróże służbowe zagraniczne 187,62 zł;

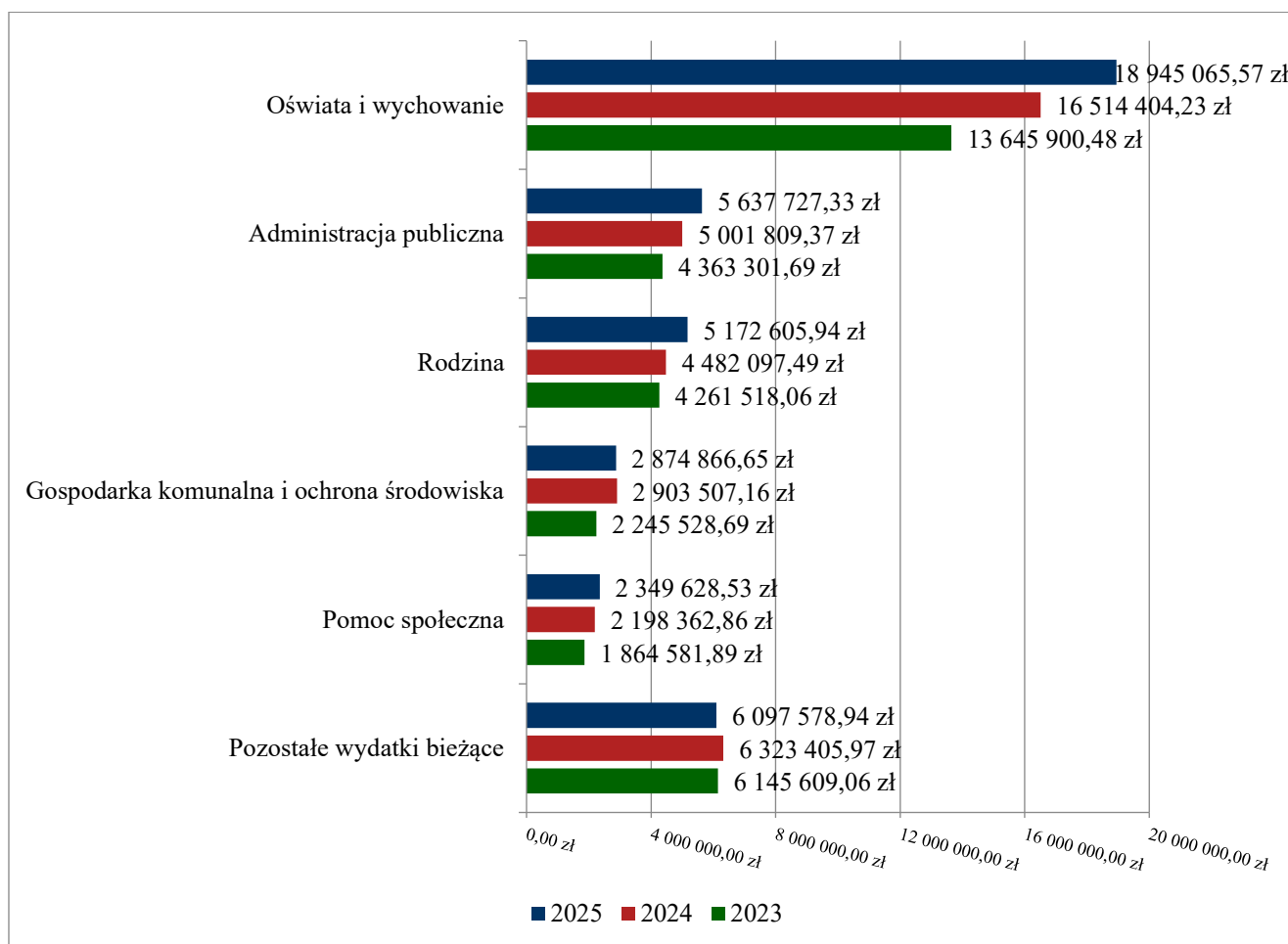
- wydatki majątkowe zostały wykonane na poziomie 5.645.496,52 zł, tj. w 80,18% w stosunku do planu po zmianach wynoszącego 7.041.227,75 zł, z tego:
 - wydatki inwestycyjne i zakupy inwestycyjne – 5.645.496,52 zł, tj. 80,18% planu wynoszącego 7.041.227,75 zł.

Plan zadań inwestycyjnych Gminy Kwilcz wg stanu na dzień 31 grudnia 2025 r. wynosił 7.041.227,75 zł. Wydatki majątkowe zostały wykonane na poziomie 5.645.496,52 zł. Zadania inwestycyjne zrealizowano w 80,18% w stosunku do planu.

Struktura wydatków bieżących Gminy Kwilcz w 2025 roku w porównaniu do lat 2023-2024



Wydatki bieżące budżetu Gminy Kwilcz wg działów w 2025 roku w porównaniu do lat 2023-2024



Wydatki były ponoszone zgodnie z art. 44 ustawy *o finansach publicznych*, na cele i w wysokościach ustalonych w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego. Wydatkowanie środków następowało w sposób szczególnie oszczędny, jednakże gwarantujący wykonanie obligatoryjnych zadań samorządu gminnego oraz w sposób umożliwiający terminową realizację zadań.

Budżet 2025 roku zamknął się deficytem w wysokości 38.621,42 zł, przy planowanym deficycie w wysokości 286.300,00 zł (stan na 01.01.2025 r.), a po zmianach przy planowanym deficycie w wysokości 3.723.107,41 zł (stan na 31.12.2025 r.).

Na dzień 31.12.2025 r. stan zobowiązań Gminy zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z wg stanu na koniec IV kwartału 2025 roku (kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji) wynosił 3.779.291,15 zł, w tym z tytułu kredytów 3.779.291,15 zł.

Na dzień 31.12.2025 r. stan należności i wybranych aktywów finansowych Gminy zgodnie ze sprawozdaniem Rb-N wg stanu na koniec IV kwartału 2025 roku (kwartalne sprawozdanie o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych) wynosił 8.391.691,10 zł, w tym:

gotówka i depozyty kwota 5.296.409,28 zł, należności wymagalne 2.709.799,31 zł, pozostałe należności 385.482,51 zł.

W 2025 roku spłata zobowiązań z tytułu kredytów wyniosła 796.000,00 zł. Uchwałą Nr XI/67/2024 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 grudnia 2024 r. w sprawie uchwały budżetowej na rok 2025 Wójt uzyskał upoważnienie do zaciągania kredytów i pożyczek oraz emitowania papierów wartościowych na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu do wysokości 500.000,00 zł oraz do zaciągania kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2-4 ustawy o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r.

W 2025 roku Wójt skorzystał z powyższego upoważnienia i Gmina Kwilcz zaciągnęła kredyt długoterminowy w wysokości 1.082.300,00 zł z przeznaczeniem na pokrycie planowanego deficytu budżetowego oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów w wyniku postępowania przetargowego, umowa nr 429/2025 dnia 22 grudnia 2025 r. z Bank Spółdzielczy Pojezierza Międzychodzko-Sierakowskiego w Sierakowie, Oddział w Kwilczu.

Podsumowując, realizacja budżetu w 2025 roku przebiegała prawidłowo, a wydatkowanie środków budżetowych następowało w sposób szczególnie celowy i oszczędny. Gmina realizowała zadania określone uchwałą budżetową zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych i aktów wykonawczych. Ponadto Gmina Kwilcz posiada płynność finansową i wszystkie jej zobowiązania były i są realizowane terminowo i zgodnie z przepisami i postanowieniami zawartych umów.

Przychody i rozchody

Przychody w 2025 roku zrealizowano w łącznej kwocie 6.101.548,50 zł, (co stanowi 135,02% planu), w tym:

- kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych – 1.082.300,00 zł;
- nadwyżka z lat ubiegłych, pomniejszona o niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt. 8 ustawy o finansach publicznych – 1.228.230,94 zł;
- niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych – 298.026,41 zł;
- wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych – 3.492.991,15 zł.

Rozchody w 2025 roku zrealizowano w łącznej kwocie 796.000,00 zł (co stanowi 100,00% planu), w tym:

- Spłaty kredytów i pożyczek, wykup papierów wartościowych – 796.000,00 zł.

Wydatki Gminy Kwilcz w 2025

Dział	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
801	Oświata i wychowanie	19 482 058,34
750	Administracja publiczna	6 183 833,43
855	Rodzina	5 172 605,94

Dział	Wyszczególnienie	Wartość (w zł)
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 003 845,25
600	Transport i łączność	2 985 604,22
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2 766 685,15
852	Pomoc społeczna	2 349 628,53
010	Rolnictwo i łowiectwo	2 211 382,40
926	Kultura fizyczna	546 419,88
700	Gospodarka mieszkaniowa	451 454,09
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	333 214,90
851	Ochrona zdrowia	277 373,55
710	Działalność usługowa	211 667,51
757	Obsługa długu publicznego	206 034,44
752	Obrona narodowa	177 061,63
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	130 620,76
630	Turystyka	91 771,10
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	85 800,11
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	55 908,25
758	Różne rozliczenia	0,00
	Razem	46 722 969,48

Wydatki ogółem:

46.722.969,48 zł
wykonane w 2025 r.
-10,88%
do roku 2024

Wydatki ogółem na mieszkańca:

7.654,48 zł
wykonane w 2025 r.
-10,41%
do roku 2024

Wydatki bieżące na mieszkańca:

6.729,60 zł

Wartość wskazuje na poziom środków, jaki przeznaczano na realizację zadań bieżących jednostki

Wydatki majątkowe na mieszkańca:

924,88 zł

Wartość wskazuje na poziom nakładów na realizację inwestycji oraz przyjęte priorytety w zakresie realizacji zadań własnych

Środki własne na inwestycje:

2.656.712,11 zł

Wartość nadwyżki operacyjnej pomniejszona o spłatę długu. Wskazuje na zdolność do realizacji inwestycji bez pozyskiwania finansowania zewnętrznego

Wydatki zrealizowane z dofinansowaniem:

1.013.343,52 zł

Wartość wydatków zrealizowanych z udziałem środków zagranicznych i z RFPŁ oraz RFIL. Świadczy o aktywności JST w zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania

W 2025 roku Gmina Kwilcz najwięcej środków przeznaczyła na realizację zadań z zakresu oświaty i wychowania. Wykonano je na poziomie 19.482.058,34 zł, co stanowiło 41,70% wydatków Gminy. Znaczący udział w strukturze odegrały wydatki zrealizowane w ramach administracji publicznej. Na realizację zadań z tego zakresu wydatkowano łącznie 6.183.833,43 zł, co stanowiło 13,24% wydatków Gminy. Wydatki z zakresu rodziny zrealizowano na poziomie 5.172.605,94 zł, co stanowiło 11,07% wydatków Gminy. Wydatki z zakresu gospodarki komunalnej i ochrony środowiska wykonano w wysokości 3.003.845,25 zł, co stanowiło 6,43% wydatków Gminy, natomiast w ramach transportu i łączności wydatkowano 2.985.604,22 zł, co stanowiło 6,39% wydatków Gminy.

Należy zauważyć, że Gmina Kwilcz zrealizowała wydatki bieżące na oświatę w wysokości 19.075.686,33 zł.

Warto zwrócić uwagę, że Gmina Kwilcz zrealizowała inwestycje na kwotę 5.645.496,52 zł. Zestawiając to z otrzymanymi dotacjami w wysokości 1.427.032,81 zł, należy wskazać, że pokrycie inwestycji dotacjami wyniosło 25,28%.

4. Zadłużenie Gminy Kwilcz

Kwota długu w 2025 wzrosła z poziomu 3.492.991,15 zł do poziomu 3.779.291,15 zł. Należy zauważyć, że wzrost zadłużenia jest zjawiskiem sektorowym. Na przestrzeni ostatniego roku zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego wzrosło o 8,08%, przy czym wzrost zadłużenia gmin wyniósł 9,94%. Wzrost zadłużenia jest bezpośrednio związany ze spadkiem wyniku operacyjnego, co zwiększa konieczność skorzystania ze środków zwrotnych m.in. na zapewnienie wkładu własnego do realizowanych inwestycji.

Zadłużenie Gminy Kwilcz:

3.779.291,15 zł

na koniec 2025 r.

+8,20%

do roku 2024

Zadłużenie na mieszkańca:

619,15 zł
na koniec 2025 r.
+8,76%
do roku 2024

Wynik budżetu ogółem:

-38.621,42 zł

Określa nominalną różnicę pomiędzy wysokością uzyskanych dochodów i zrealizowanych wydatków

Wynik budżetu bieżącego:

3.452.712,11 zł

Wartość wskazuje na zdolność do realizacji inwestycji i spłaty zobowiązań bez pozyskiwania finansowania zewnętrznego

Zadłużenie w stosunku do dochodów:

8,10%

Wartość wskazuje na udział kwoty długu w dochodach budżetowych

Koszt obsługi długu:

206.034,44 zł

Wartość wydatków na zapłatę odsetek

5. Analiza finansowa Gminy Kwilcz

Analiza finansowa pozwala porównywać różne wielkości budżetowe w poszczególnych okresach. Aby ocena przyniosła pożądany efekt w postaci właściwych wniosków, powinna uwzględniać w swoim zakresie analizę wskaźnikową. Sprzyja ona dokładnemu zbadaniu sytuacji finansowej jednostki samorządu terytorialnego oraz ustaleniu zdolności kredytowej, płynności finansowej, a także określeniu kierunków polityki inwestycyjnej. Analiza wskaźnikowa pozwala również ocenić możliwość zaciągania zobowiązań oraz ułatwia podejmowanie decyzji o charakterze rozwojowym.

Podstawowe wskaźniki to:

Udział dochodów własnych w dochodach ogółem w latach 2023–2025 (w %)

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Dochody ogółem (w zł)	40.334.943,06	53.043.180,20	46.684.348,06
Dochody własne (w zł)	16.454.735,48	17.812.130,59	32.515.341,36
Udział (w %)	40,80	33,58	69,65

W 2023 r. dochody ogółem wyniosły 40,33 mln zł, z czego dochody własne stanowiły 16,45 mln zł, co przełożyło się na udział na poziomie 40,80%. W roku 2024 nastąpił wzrost dochodów ogółem do 53,04 mln zł, przy jednoczesnym niewielkim wzroście dochodów własnych do 17,81 mln zł. W efekcie udział dochodów własnych spadł do 33,58%, co oznacza większe uzależnienie budżetu od dochodów zewnętrznych (np. dotacji i subwencji). Wyraźna zmiana nastąpiła w 2025 r., kiedy dochody ogółem ukształtowały się na poziomie 46,68 mln zł, natomiast dochody własne wzrosły znacząco do 32,52 mln zł. W konsekwencji udział dochodów własnych osiągnął bardzo wysoki poziom 69,65%, co stanowi wzrost o ponad 36 punktów procentowych w stosunku do roku poprzedniego. Tak istotny wzrost udziału dochodów własnych wskazuje na znaczące wzmocnienie samodzielności finansowej gminy. Jednocześnie spadek dochodów ogółem w 2025 r. względem 2024 r. sugeruje ograniczenie środków zewnętrznych, co dodatkowo zwiększyło relatywne znaczenie dochodów własnych. Z punktu widzenia stabilności finansowej wysoki udział dochodów własnych jest zjawiskiem korzystnym, gdyż zwiększa niezależność gminy od transferów zewnętrznych oraz poprawia możliwości elastycznego zarządzania budżetem

Udział dochodów bieżących w dochodach ogółem w latach 2023–2025 (w %)

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Dochody ogółem (w zł)	40.334.943,06	53.043.180,20	46.684.348,06
Dochody bieżące (w zł)	35.275.210,45	40.107.779,95	44.530.185,07
Udział (w %)	87,46	75,61	95,39

W 2023 r. dochody ogółem wyniosły 40,33 mln zł, z czego dochody bieżące stanowiły 35,28 mln zł. Przełożyło się to na wysoki udział na poziomie 87,46%, co oznacza, że zdecydowana większość dochodów miała charakter stabilny i powtarzalny. W 2024 r. nastąpił wzrost dochodów ogółem do 53,04 mln zł oraz dochodów bieżących do 40,11 mln zł, jednak ich udział w strukturze dochodów spadł do 75,61%. Oznacza to relatywny wzrost znaczenia dochodów majątkowych (np. dotacji inwestycyjnych), co było związane z intensyfikacją realizacji projektów inwestycyjnych. W 2025 r. dochody ogółem zmniejszyły się do 46,68 mln zł, natomiast dochody bieżące wzrosły do 44,53 mln zł. W efekcie ich udział znacząco wzrósł i osiągnął bardzo wysoki poziom 95,39%. Oznacza to, że niemal całość dochodów gminy miała charakter bieżący. Tak wysoki udział dochodów bieżących należy ocenić pozytywnie z punktu widzenia stabilności finansowej, ponieważ są to dochody bardziej przewidywalne i regularne.

Udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem w latach 2023–2025 (w %)

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Dochody ogółem (w zł)	40.334.943,06	53.043.180,20	46.684.348,06
Nadwyżka operacyjna (w zł)	2.748.770,58	2.684.192,87	3.452.712,11
Udział (w %)	6,81	5,06	7,40

Dodatnia wartość wyniku bieżącego (różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi), określona jako nadwyżka operacyjna, wskazuje na potencjalne zdolności i możliwości Gminy do spłaty zobowiązań oraz do finansowania wydatków o charakterze inwestycyjnym. Udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem określa stopień, w jakim jednostka mogłaby zaciągnąć nowe zobowiązania, w stosunku do osiągniętych dochodów. Im wyższa jest wartość tego wskaźnika tym większe są możliwości inwestycyjne lub większa możliwość zwiększania wydatków bieżących. W 2025 roku udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem stanowił 7,40% i miała tendencję rosnącą w porównaniu do lat poprzednich. Trend zmian w latach 2023–2025 wskazuje zatem na przejściowe osłabienie wyniku operacyjnego w 2024 r., a następnie jego wyraźną odbudowę i poprawę w 2025 r. Wzrost udziału nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem oznacza zwiększenie potencjału inwestycyjnego gminy oraz większą elastyczność w zarządzaniu finansami. Z punktu widzenia długoterminowej stabilności finansowej szczególnie istotne jest utrzymanie dodatniej nadwyżki operacyjnej, ponieważ stanowi ona podstawowe źródło finansowania inwestycji oraz bufor bezpieczeństwa w przypadku pogorszenia warunków gospodarczych.

Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem w latach 2023–2025 (w %)

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Wydatki ogółem (w zł)	43.275.956,98	52.428.211,03	46.722.969,48
Wydatki majątkowe (w zł)	10.749.517,11	15.004.623,95	5.645.496,52
Udział (w %)	24,84	28,62	12,08

Wskaźnik ten wskazuje jaką część wydatków ogółem stanowią wydatki majątkowe. W 2023 r. wydatki ogółem wyniosły 43,28 mln zł, z czego na wydatki majątkowe przeznaczono 10,75 mln zł. Oznaczało to udział na poziomie 24,84%, co wskazuje na relatywnie wysoki poziom zaangażowania w realizację inwestycji. W 2024 r. nastąpił wzrost zarówno wydatków ogółem (do 52,43 mln zł), jak i wydatków majątkowych, które osiągnęły poziom 15,00 mln zł. W konsekwencji ich udział wzrósł do 28,62%, co oznacza najwyższy poziom w analizowanym okresie. Wskazuje to na intensyfikację działań inwestycyjnych, związaną z realizacją projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych. W 2025 r. sytuacja uległa wyraźnej zmianie. Wydatki ogółem spadły do 46,72 mln zł, natomiast wydatki majątkowe zmniejszyły się znacząco do 5,65 mln zł. W efekcie ich udział w wydatkach ogółem obniżył się do 12,08%, czyli ponad dwukrotnie w stosunku do roku poprzedniego. Tak istotny spadek udziału wydatków majątkowych wskazuje na ograniczenie skali realizowanych inwestycji,

Ocena zadłużenia w jednostkach samorządowych dokonywana jest na podstawie o wskaźników wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*. Kwota długu na koniec 2025 roku wyniosła 3 779 291,15 zł. W uchwale WPF kwotę długu ogółem Gminy Kwilcz w roku 2025 planowano na poziomie 3 779 291,15 zł. Oznacza to, że w stosunku do wartości planowanych kwota zadłużenia na koniec roku nie uległa zmianie. W kwocie długu Gminy Kwilcz na koniec 2025 r. uwzględnia się umowy kredytu i pożyczki – 3 779 291,15 zł. Relacja łącznej kwoty długu Gminy Kwilcz na koniec 2025 roku w relacji do dochodów ogółem pomniejszonych o dotacje i środki o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody

z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4-8 ustawy o finansach publicznych, nieprzeznaczone na sfinansowanie deficytu wyniosła 8,82%.

Wskaźnik zadłużenia w latach 2023–2025 (w %)

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Zadłużenie (w zł)	3.640.663,59	3.492.991,15	3.779.291,15
Dochody ogółem (w zł)	40.334.943,06	53.043.180,20	46.684.348,06
Wskaźnik zadłużenia (w %)	9,03	6,59	8,10

W analizowanych latach 2023–2025 wskaźnik zadłużenia (dochody ogółem do zadłużenia) dla Gminy Kwilcz kształtował się korzystnie. W okresie 2023 – 2025 wskaźnik ten miał wartość w granicach 6-10%. Niski poziom wskaźnika informuje o tym, że Gmina Kwilcz niechętnie korzystała z kredytów i pożyczek. Poziom tego wskaźnika świadczy o bezpiecznej i stabilnej wysokości zadłużenia.

Poziom obsługi zadłużenia w latach 2023–2025 (w %)

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Raty + odsetki (w zł)	1.125.213,44	1.384.398,55	1.002.034,44
Dochody ogółem (w zł)	40.334.943,06	53.043.180,20	46.684.348,06
Wskaźnik obsługi zadłużenia (w %)	2,79	2,61	2,15

Wskaźnik poziomu obsługi zadłużenia obrazuje udział wydatków na obsługę zadłużenia i spłat rat kapitałowych w dochodach ogółem. W Gminie Kwilcz wskaźnik obsługi zadłużenia kształtuje się na niskim, bezpiecznym poziomie. Najwyższa wartość wskaźnika wystąpiła w 2023 roku – 2,79%, a najniższa w 2025 roku – 2,15%. Niski poziom obsługi zadłużenia w każdym z badanych lat wskazuje na fakt, iż ryzyko niewypłacalności Gminy Kwilcz jest bardzo małe.

Opisane wskaźniki zadłużenia nie wyrażają jednak rzeczywistej zdolności kredytowej jednostki. Należy zatem zastosować również inne miary kondycji finansowej oraz zdolności kredytowej. Znaczącym elementem tej oceny oprócz wysokości osiąganych dochodów jest poziom wolnych środków.

Wskaźnik pokrycia obsługi długu w latach 2023–2025 (w %)

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Wolne środki brutto (w zł)	7.808.503,19	15.619.593,12	5.606.875,10
Dług do spłaty w ciągu roku (w zł)	870.000,00	1.147.672,44	796.000,00
Koszt obsługi zadłużenia (w zł)	255.213,44	236.726,11	206.034,44

Współczynnik wolnych środków do obsługi zadłużenia (w %)	14,41	8,86	17,87
--	-------	------	-------

Wolne środki brutto stanowią dodatnią różnicę między dochodami ogółem a bieżącymi wydatkami budżetowymi. Wygospodarowanie wolnych środków determinuje zdolność jednostki do obsługi zobowiązań długoterminowych, które mogą być przez nie pokryte. Analizując poziom wskaźnika obsługi długu pierwszego stopnia w Gminie Kwilcz należy stwierdzić, że w latach 2023–2025 przyjmował wartości większe od jedności. Wartości wskaźnika powyżej 1,0 wskazują na fakt, że wystąpiło pełne pokrycie kwoty długu i kosztów jego obsługi wyłącznie wolnymi środkami. Najwyższy poziom wskaźnika odnotowano w 2025 roku – 17,87% i w roku 2023 – 14,41%, co oznacza, że w tych latach mógł być pokryty największy procent zadłużenia z wolnych środków.

Dochody i wydatki na 1 mieszkańca Gminy Kwilcz w latach 2023–2025 (w zł)

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Dochody ogółem (w zł)	40.334.943,06	53.043.180,20	46.684.348,06
Dochody własne (w zł)	16.454.735,48	17.812.130,59	32.515.341,36
Wydatki ogółem (w zł)	43.275.956,98	52.428.211,03	46.722.969,48
Wydatki majątkowe (w zł)	10.749.517,11	15.004.623,95	5.645.496,52
Liczba mieszkańców stałych (os.)	6.163	6.136	6.104
Dochody ogółem na 1 mieszkańca (w zł)	6.544,69	8.644,59	7.648,16
Dochody własne na 1 mieszkańca (w zł)	2.669,92	2.902,89	5.326,89
Wydatki na 1 mieszkańca (w zł)	7.021,90	8.544,36	7.654,48
Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca (w zł)	1.744,20	2.445,34	924,88

Analiza danych wskazuje na istotne zmiany zarówno w poziomie dochodów, jak i wydatków przypadających na jednego mieszkańca Gminy Kwilcz, przy jednoczesnym stopniowym spadku liczby ludności. Liczba mieszkańców zmniejszyła się z 6.163 w 2023 r. do 6.104 w 2025 r., co oznacza niewielki, lecz systematyczny trend spadkowy. Zjawisko to wpływa na wzrost wartości wskaźników w przeliczeniu na jednego mieszkańca, nawet przy umiarkowanych zmianach wartości bezwzględnych. Dochody ogółem na 1 mieszkańca wzrosły z poziomu 6.544,69 zł w 2023 r. do 8.644,59 zł w 2024 r., a następnie spadły do 7.648,16 zł w 2025 r. Wzrost w 2024 r. był efektem znacznego zwiększenia dochodów ogółem, natomiast spadek w 2025 r. wynikał z ich obniżenia, mimo utrzymującej się tendencji spadkowej liczby mieszkańców. Szczególnie istotną zmianą był wzrost dochodów własnych na 1 mieszkańca. W

2023 r. wynosiły one 2.669,92 zł, w 2024 r. wzrosły do 2.902,89 zł, natomiast w 2025 r. osiągnęły poziom aż 5 326,89 zł. Tak znaczący wzrost wskazuje na wyraźne wzmocnienie samodzielności finansowej gminy i zwiększenie znaczenia dochodów własnych w strukturze dochodów. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca wzrosły z 7.021,90 zł w 2023 r. do 8.544,36 zł w 2024 r., a następnie uległy obniżeniu do 7.654,48 zł w 2025 r. Tendencja ta odzwierciedla zmiany w poziomie wydatków ogółem, przy jednoczesnym wpływie malejącej liczby mieszkańców. W zakresie wydatków majątkowych na 1 mieszkańca obserwuje się dużą zmienność. W 2023 r. wynosiły one 1.744,20 zł, w 2024 r. wzrosły do 2.445,34 zł, co potwierdza intensyfikację działań inwestycyjnych, natomiast w 2025 r. spadły znacząco do 924,88 zł. Oznacza to wyraźne ograniczenie skali inwestycji w analizowanym roku.

Podsumowując, w latach 2023–2025 sytuacja finansowa Gminy Kwilcz w przeliczeniu na jednego mieszkańca ulegała istotnym zmianom. Rok 2024 charakteryzował się najwyższym poziomem dochodów i wydatków na mieszkańca oraz dużą aktywnością inwestycyjną. W 2025 r. nastąpiło częściowe obniżenie tych wartości, przy jednoczesnym bardzo wyraźnym wzroście dochodów własnych na mieszkańca, co należy ocenić jako zjawisko korzystne z punktu widzenia samodzielności finansowej gminy. Jednocześnie spadek wydatków majątkowych na mieszkańca wskazuje na ograniczenie aktywności inwestycyjnej.

Wykonanie oraz dynamika dochodów i wydatków w latach 2023–2025 (w zł)

Lata	Plan w zł	Wykonanie w zł	% wykonania	Dynamika %	Wzrost/ Spadek
DOCHODY BUDŻETOWE					
2023	40.356.316,63	40.334.943,06	99,95	89,19	-10,81
2024	53.186.585,07	53.043.180,20	99,73	131,51	+31,51
2025	47.819.272,96	46.684.348,06	97,63	88,01	-11,99
WYDATKI BUDŻETOWE					
2023	44.892.658,51	43.275.956,98	96,40	98,81	-1,16
2024	57.590.829,89	52.428.211,03	91,04	121,15	+21,15
2025	51.542.380,37	46.722.969,48	90,65	89,12	-10,88

Analiza danych wskazuje na wysoką skuteczność realizacji budżetu w całym badanym okresie, przy jednoczesnej zmienności dynamiki zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków.

W 2023 r. dochody budżetowe zostały wykonane na poziomie 40,33 mln zł, co stanowiło 99,95% planu. Dynamika dochodów wyniosła 89,19%, co oznacza spadek w stosunku do roku poprzedniego o 10,81%. W 2024 r. nastąpił wyraźny wzrost dochodów do poziomu 53,04 mln zł, przy wykonaniu planu na poziomie 99,73%. Dynamika dochodów wyniosła 131,51%, co oznacza wzrost o 31,51% rok do roku. Był to najbardziej dynamiczny rok w analizowanym okresie, co może wskazywać na zwiększony napływ środków zewnętrznych lub jednorazowe wpływy. W 2025 r. dochody ukształtowały się na poziomie 46,68 mln zł, przy wykonaniu planu wynoszącym 97,63%. Dynamika spadła do 88,01%, co oznacza obniżenie dochodów o 11,99% w porównaniu do roku poprzedniego.

Wydatki w 2023 r. zostały wykonane w kwocie 43,28 mln zł, co stanowiło 96,40% planu. Dynamika wydatków wyniosła 98,81%, co oznacza niewielki spadek o 1,16%. W 2024 r. wydatki wzrosły do poziomu 52,43 mln zł, przy wykonaniu planu na poziomie 91,04%. Dynamika wyniosła 121,15%, co oznacza wzrost o 21,15% rok do roku. Wzrost ten był jednak niższy niż dynamika dochodów, co mogło wpłynąć korzystnie na wynik budżetu. W 2025 r. wydatki spadły do 46,72 mln zł, a ich realizacja wyniosła 90,65% planu. Dynamika wyniosła 89,12%, co oznacza spadek o 10,88% w stosunku do roku poprzedniego.

W całym analizowanym okresie dochody były realizowane na bardzo wysokim poziomie (blisko 100% planu), co świadczy o trafnym planowaniu i skutecznej realizacji budżetu. Wydatki realizowano na nieco niższym poziomie (90–96%), co wskazuje na zachowawcze i racjonalne gospodarowanie środkami. Rok 2024 był okresem dynamicznego wzrostu zarówno dochodów, jak i wydatków, przy czym tempo wzrostu dochodów było wyższe niż wydatków. W 2025 r. nastąpiła korekta – spadek zarówno dochodów, jak i wydatków, co świadczy o zakończeniu części projektów inwestycyjnych i mniejszym napływie środków zewnętrznych. Utrzymująca się różnica pomiędzy poziomem wykonania dochodów i wydatków wskazuje na ostrożną politykę finansową gminy, sprzyjającą stabilności budżetowej.

Wykonanie dochodów i wydatków budżetowych w podziale na bieżące i majątkowe oraz wynik budżetu w latach 2023–2025 (w zł)

Wyszczególnienie	Lata		
	2023	2024	2025
Dochody budżetowe, w tym:	40.334.943,06	53.043.180,20	46.684.348,06
- dochody bieżące	35.275.210,45	40.107.779,95	44.530.185,07
- dochody majątkowe	5.059.732,61	12.935.400,25	2.154.162,99
Wydatki budżetowe, w tym:	43.275.956,98	52.428.211,03	46.722.969,48
- wydatki bieżące	32.526.439,87	37.423.587,08	41.077.472,96
- wydatki majątkowe	10.749.517,11	15.004.623,95	5.645.496,52
Nadwyżka/deficyt	-2.941.013,92	614.969,17	-38.621,42

Analiza danych wskazuje na wyraźne zmiany w strukturze budżetu Gminy Kwilcz oraz w poziomie realizacji dochodów i wydatków w badanym okresie.

Dochody ogółem wzrosły znacząco z poziomu 40,33 mln zł w 2023 r. do 53,04 mln zł w 2024 r., po czym w 2025 r. spadły do 46,68 mln zł. Wzrost w 2024 r. był w dużej mierze efektem wysokich dochodów majątkowych (12,94 mln zł), które ponad dwukrotnie przewyższyły poziom z 2023 r. Dochody bieżące rosły w sposób stabilny w całym analizowanym okresie – z 35,28 mln zł w 2023 r., przez 40,11 mln zł w 2024 r., do 44,53 mln zł w 2025 r. Świadczy to o rosnącej stabilności finansowej gminy i systematycznym wzroście dochodów o charakterze powtarzalnym. Dochody majątkowe cechowała natomiast duża zmienność – od 5,06 mln zł w 2023 r., przez bardzo wysoki poziom 12,94 mln zł w 2024 r., do zaledwie 2,15 mln zł w 2025

r. Wskazuje to na silne uzależnienie tej kategorii od realizacji projektów inwestycyjnych i pozyskiwania środków zewnętrznych.

Wydatki ogółem wzrosły z 43,28 mln zł w 2023 r. do 52,43 mln zł w 2024 r., a następnie spadły do 46,72 mln zł w 2025 r. Tendencja ta odzwierciedla cykl inwestycyjny gminy – intensyfikację wydatków w 2024 r. oraz ich ograniczenie w 2025 r. Wydatki bieżące rosły systematycznie w całym okresie – z 32,53 mln zł w 2023 r. do 41,08 mln zł w 2025 r. Wskazuje to na wzrost kosztów funkcjonowania gminy, w tym realizacji usług publicznych. Wydatki majątkowe, podobnie jak dochody majątkowe, były bardzo zmienne – wyniosły 10,75 mln zł w 2023 r., wzrosły do 15,00 mln zł w 2024 r., a następnie spadły do 5,65 mln zł w 2025 r. Potwierdza to, że rok 2024 był okresem intensywnej realizacji inwestycji, natomiast 2025 r. przyniósł ich ograniczenie.

W 2023 r. budżet zamknął się deficytem w wysokości -2,94 mln zł, co było związane z realizacją wydatków inwestycyjnych. W 2024 r. odnotowano nadwyżkę budżetową w wysokości 614,97 tys. zł. Był to efekt wysokich dochodów, w szczególności majątkowych, przy jednoczesnej kontroli wydatków. W 2025 r. wynik budżetu był niemal zrównoważony i wyniósł -38,6 tys. zł, co oznacza praktycznie brak deficytu i świadczy o zachowaniu równowagi finansowej.

Dochody bieżące wykazują stabilny trend wzrostowy, co wzmacnia bezpieczeństwo finansowe gminy. Dochody i wydatki majątkowe są silnie zmienne i zależne od cyklu inwestycyjnego oraz dostępności środków zewnętrznych. Rok 2024 był okresem najwyższej aktywności inwestycyjnej oraz najwyższych dochodów majątkowych. W 2025 r. nastąpiło ograniczenie inwestycji, co przełożyło się na spadek zarówno dochodów, jak i wydatków majątkowych.

Relacja wydatków inwestycyjnych do dochodów ogółem w latach 2023–2025 (w %)

Wyszczególnienie	2023	2024	2025
Wydatki majątkowe (w zł)	10.749.517,11	15.004.623,95	5.645.496,52
Dochody ogółem (w zł)	40.334.943,06	53.043.180,20	46.684.348,06
Wskaźnik (w %)	26,65	28,29	12,09

W latach 2023–2025 Gmina Kwilcz prowadziła zrównoważoną politykę finansową, dostosowując poziom wydatków – w szczególności inwestycyjnych – do możliwości dochodowych. Widoczny jest cykliczny charakter finansów gminy, związany z realizacją inwestycji, przy jednoczesnym wzmacnianiu stabilnej bazy dochodów bieżących. Sytuację finansową w 2025 r. należy ocenić jako stabilną i bezpieczną.

Analiza wskaźnika relacji wydatków majątkowych do dochodów ogółem wskazuje na wyraźną zmienność poziomu aktywności inwestycyjnej gminy w badanym okresie. W 2023 r. wydatki inwestycyjne wyniosły 10,75 mln zł, co stanowiło 26,65% dochodów ogółem. Oznacza to relatywnie wysoki poziom zaangażowania środków w rozwój infrastruktury oraz realizację zadań inwestycyjnych. W 2024 r. nastąpił dalszy wzrost wydatków majątkowych do poziomu 15,00 mln zł, przy jednoczesnym wzroście dochodów ogółem do 53,04 mln zł. W efekcie

wskaźnik osiągnął najwyższy poziom w analizowanym okresie – 28,29%. Wskazuje to na intensyfikację działań inwestycyjnych, związaną z realizacją projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych. W 2025 r. sytuacja uległa istotnej zmianie. Wydatki inwestycyjne spadły do 5,65 mln zł, a dochody ogółem wyniosły 46,68 mln zł. W rezultacie wskaźnik obniżył się do 12,09%, czyli ponad dwukrotnie w stosunku do roku poprzedniego. Tak znaczący spadek udziału wydatków inwestycyjnych w dochodach ogółem wskazuje na ograniczenie aktywności inwestycyjnej gminy w 2025 r., co związane jest z zakończeniem kluczowych projektów realizowanych w 2024 r., jak również mniejszego napływu środków zewnętrznych. Z punktu widzenia rozwoju lokalnego utrzymywanie relatywnie wysokiego poziomu tego wskaźnika jest korzystne, gdyż świadczy o aktywnej polityce inwestycyjnej. Jednocześnie jego duża zmienność wskazuje na cykliczny charakter inwestycji, uzależniony od dostępności finansowania zewnętrznego.

Podsumowanie

Rok 2025 był dla Gminy Kwilcz okresem stabilizacji finansowej po intensywnym roku 2024. Budżet został zrealizowany na wysokim poziomie – dochody osiągnęły 97,63% planu, a wydatki 90,65%, co potwierdza prawidłowe planowanie i kontrolę realizacji budżetu.

Struktura dochodów była wyraźnie zdominowana przez dochody bieżące, które wykonano powyżej planu i które stanowiły podstawę stabilności finansowej gminy. Jednocześnie dochody majątkowe zostały zrealizowane na znacznie niższym poziomie, co wynikało głównie z ograniczonego napływu środków inwestycyjnych. Po stronie wydatków gmina prowadziła racjonalną i oszczędną politykę finansową. Wydatki bieżące były realizowane w sposób zapewniający ciągłość funkcjonowania jednostki, natomiast wydatki majątkowe – choć znaczące – były niższe od planowanych, co wskazuje na ograniczenie skali inwestycji lub przesunięcia w ich realizacji. Budżet zamknął się niewielkim deficytem w wysokości 38,6 tys. zł, znacznie niższym od planowanego, co oznacza praktycznie zrównoważony wynik finansowy. Jednocześnie osiągnięta wysoka nadwyżka operacyjna świadczy o dobrej kondycji finansowej gminy i zdolności do finansowania inwestycji oraz obsługi zobowiązań. Istotnym elementem była także struktura dochodów, w której dominującą rolę odgrywały wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz podatków lokalnych. Świadczy to o stosunkowo wysokim poziomie samodzielności finansowej gminy.

Podsumowując, sytuację finansową Gminy Kwilcz w 2025 roku należy ocenić jako stabilną i bezpieczną. Gmina skutecznie realizowała budżet, utrzymała dodatni wynik operacyjny oraz zachowała zdolność do finansowania zadań bieżących i inwestycyjnych. Gmina dysponuje stabilną bazą dochodów bieżących, rosnącą nadwyżką operacyjną oraz zwiększonym poziomem dochodów własnych, co tworzy solidne podstawy do dalszego rozwoju.

Drogi i transport

Rozwinięta i dobrze utrzymana sieć drogowa o nawierzchni ulepszonej oraz odpowiednich parametrach technicznych stanowi jeden z najważniejszych elementów determinujących rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Kwilcz. Infrastruktura drogowa wpływa bezpośrednio na poziom dostępności komunikacyjnej, warunkując zarówno mobilność mieszkańców, jak i możliwości rozwoju działalności gospodarczej. Sprawny system drogowy umożliwia szybkie i bezpieczne przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami, a także zapewnia efektywne powiązania z ośrodkami miejskimi regionu. Wysoka jakość dróg oraz ich odpowiednia dostępność przestrzenna przyczyniają się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Dobrze skomunikowane tereny są bardziej konkurencyjne i sprzyjają lokowaniu nowych inwestycji, zarówno w sektorze produkcyjnym, jak i usługowym. Jednocześnie rozwój infrastruktury drogowej stwarza warunki dla rozwoju różnorodnych usług, w tym handlowych, transportowych, turystycznych oraz logistycznych, które mogą być skierowane zarówno do mieszkańców, jak i osób przemieszczających się przez teren gminy.

Istotnym aspektem jest również wpływ układu drogowego na jakość życia mieszkańców. Sprawna komunikacja skraca czas dojazdów do miejsc pracy, placówek oświatowych, instytucji publicznych oraz usług, co przekłada się na większy komfort codziennego funkcjonowania. Jednocześnie właściwie rozwinięta i utrzymana infrastruktura drogowa przyczynia się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz ograniczenia negatywnych skutków komunikacji, takich jak hałas czy emisja spalin.

Układ komunikacyjny Gminy Kwilcz opiera się na czterostopniowej hierarchii dróg publicznych, obejmującej drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Każda z tych kategorii pełni określoną funkcję w systemie transportowym. Drogi krajowe i wojewódzkie zapewniają połączenia o znaczeniu ponadlokalnym i regionalnym, umożliwiając sprawną komunikację z większymi ośrodkami miejskimi. Drogi powiatowe pełnią funkcję łącznikową pomiędzy poszczególnymi gminami oraz głównymi szlakami komunikacyjnymi, natomiast drogi gminne odpowiadają za obsługę ruchu lokalnego i zapewniają bezpośredni dostęp do terenów zamieszkałych oraz inwestycyjnych. Uzupełnieniem tego systemu są drogi wewnętrzne, które odgrywają istotną rolę w zapewnieniu dostępności do gruntów rolnych, terenów rekreacyjnych oraz obiektów użyteczności publicznej.

Szczególne znaczenie w układzie komunikacyjnym gminy ma droga krajowa nr 24 relacji Poznań – Gorzów Wielkopolski, przebiegająca przez jej obszar w kierunku wschód–zachód. Jest to najważniejszy szlak komunikacyjny na terenie gminy, charakteryzujący się największym natężeniem ruchu. Droga ta pełni funkcję kluczowego korytarza transportowego, umożliwiającego sprawne połączenie z głównymi ośrodkami gospodarczymi regionu, a także obsługę ruchu tranzytowego. Jej obecność znacząco podnosi rangę komunikacyjną Gminy Kwilcz, wpływając na jej dostępność zewnętrzną oraz potencjał rozwojowy.

Warto podkreślić, że odpowiedni stan techniczny i rozwój infrastruktury drogowej wymagają systematycznych nakładów finansowych oraz konsekwentnej polityki inwestycyjnej.

Modernizacja istniejących dróg, budowa nowych odcinków oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego stanowią istotne wyzwania dla samorządu, ale jednocześnie są inwestycją w długofalowy rozwój gminy. Infrastruktura drogowa w Gminie Kwilcz stanowi jeden z fundamentów jej funkcjonowania oraz rozwoju. Zapewnia ona zarówno wewnętrzną spójność komunikacyjną, jak i powiązania zewnętrzne, warunkując rozwój gospodarczy, społeczny oraz przestrzenny gminy. Dalsze działania w zakresie rozbudowy i modernizacji sieci drogowej powinny stanowić jeden z priorytetów polityki rozwojowej, ukierunkowanej na poprawę jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianie potencjału inwestycyjnego gminy.

Definicję (pod względem technicznym) drogi określa ustawa z dnia 21 marca 1985 r. *o drogach publicznych*, według której przez drogę należy rozumieć budowlę wraz z drogowymi obiektami inżynierskimi, urządzeniami oraz instalacjami, stanowiącą całość techniczno-użytkową, przeznaczoną do prowadzenia ruchu drogowego, zlokalizowaną w pasie drogowym.

Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – *Prawo o ruchu drogowym* w art. 2 pkt 2 definiuje drogę o nawierzchni gruntowej – drogę z jezdnią o nawierzchni z gruntu rodzimego lub nasypowego, ulepszonego mechanicznie lub chemicznie, w której wierzchnia warstwa może być wykonana z kruszywa naturalnego, sztucznego lub pochodzącego z recyklingu zaś drogę o nawierzchni twardej – drogę niebędącą drogą o nawierzchni gruntowej.

Podstawowy podział dróg, według zapisów ustawy *o drogach publicznych*, to podział na drogi wewnętrzne oraz drogi publiczne. Drogą wewnętrzną jest według zapisów ustawy droga, droga rowerowa, parking lub plac przeznaczony do ruchu pojazdów, niezaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych i niezlokalizowana w pasie drogowym drogi publicznej. Drogi wewnętrzne, nazywane także niepublicznymi, mogą być ogólnodostępne (na przykład drogi osiedlowe, drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych, place przed dworcami kolejowymi bądź autobusowymi), bądź znajdować się na terenach prywatnych, czy zamkniętych dla ruchu publicznego. Droga publiczna, to według definicji droga zaliczona na podstawie ustawy *o drogach publicznych* do jednej z kategorii dróg, z której może korzystać każdy, zgodnie z jej przeznaczeniem, ograniczeniami i wyjątkami określonymi w tej ustawie lub innych przepisach szczególnych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 24 czerwca 2022 r. *w sprawie przepisów techniczno-budowlanych dotyczących dróg publicznych* podstawowym podziałem dróg publicznych w Polsce jest podział na klasy i wspomniane wyżej kategorie. Drogi dzielą się na klasy, które są oznaczone symbolem literowym lub opisowo: A – autostrada, S – ekspresowa, GP - główna ruchu przyspieszonego, G – główna, Z – zbiorcza, L – lokalna oraz D - dojazdowa. Droga, w zależności od kategorii w rozumieniu przepisów o drogach publicznych, powinna mieć klasę: kategorii krajowej (standardowo klasę A, S lub GP, w trudnych warunkach dopuszcza się – G), kategorii wojewódzkiej (standardowo klasę G, dopuszcza się - GP, w trudnych warunkach – Z3), kategorii powiatowej (standardowo klasę Z, dopuszcza się - G lub GP, w trudnych warunkach – L) oraz kategorii gminnej (standardowo klasę D lub L, dopuszcza się - Z, G lub GP).

Drogi gminne stanowią aktualnie długość 107,585 km, z czego 32,824% stanowią drogi o nawierzchni twardej (drogi o nawierzchni bitumicznej, betonowej, utwardzone kostką brukową).

Podział dróg wg rodzaju nawierzchni (opracowanie własne):

Rodzaj/typ nawierzchni	Długość (w km)	Powierzchnia (w m²)
Nawierzchnia twarda	35,314	117,073
bitumiczne	13,55	47,457
betonowe	17,653	54,654
kostka	2,463	10,931
brukowcowa	1,648	4,031
Nawierzchnia gruntowa	72,269	181,688
wzmocniona żwirem, żuzłem itp.	47,615	125,403
naturalna	24,654	56,285
Razem	107,583	298,761

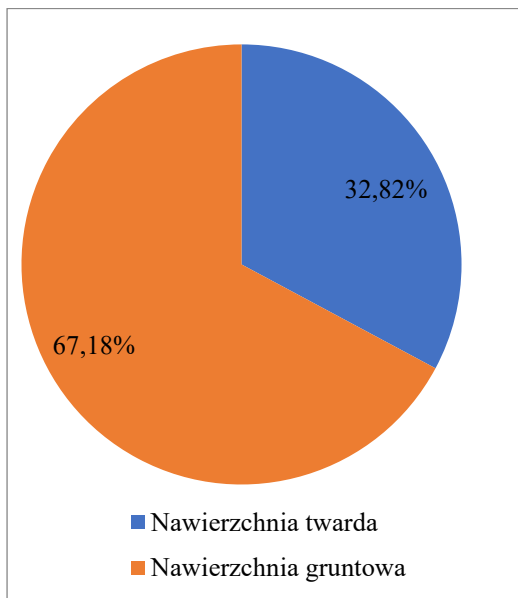
Przedstawione dane wskazują, że sieć drogowa na terenie Gminy Kwilcz obejmuje łącznie 107,583 km dróg, o łącznej powierzchni 298 761 m². Struktura nawierzchni pokazuje wyraźną przewagę dróg o nawierzchni gruntowej nad drogami o nawierzchni twardej, co ma istotne znaczenie dla oceny stanu infrastruktury drogowej oraz kierunków dalszych działań inwestycyjnych.

Drogi o nawierzchni twardej stanowią 35,314 km, co odpowiada około 32,8% całkowitej długości sieci drogowej. Ich łączna powierzchnia wynosi 117 073 m². W tej grupie największy udział mają nawierzchnie betonowe – 17,653 km, a następnie bitumiczne – 13,55 km. Mniejszą część stanowią drogi wykonane z kostki – 2,463 km oraz nawierzchnie brukowcowe – 1,648 km. Oznacza to, że zasadnicza część dróg utwardzonych opiera się na bardziej trwałych rozwiązaniach technicznych, co korzystnie wpływa na komfort użytkowania i dostępność komunikacyjną.

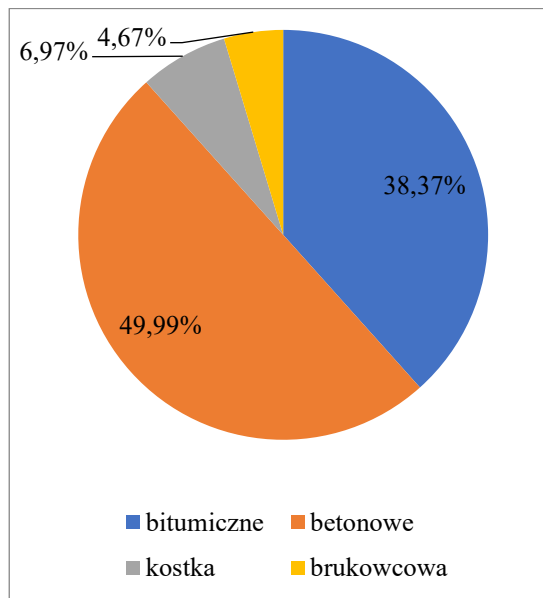
Z kolei drogi o nawierzchni gruntowej obejmują aż 72,269 km, czyli około 67,2% całkowitej długości dróg w gminie. Ich łączna powierzchnia wynosi 181 688 m². W tej kategorii dominują drogi wzmocnione żwirem, żuzłem lub podobnym materiałem, których długość wynosi 47,615 km, natomiast drogi o nawierzchni naturalnej mają długość 24,654 km. Tak znaczny udział

drog gruntowych wskazuje, że w układzie komunikacyjnym gminy nadal duże znaczenie mają drogi o niższym standardzie technicznym, obsługujące przede wszystkim ruch lokalny, dojazdy do pól, terenów rozproszonych oraz mniej zurbanizowanych części gminy.

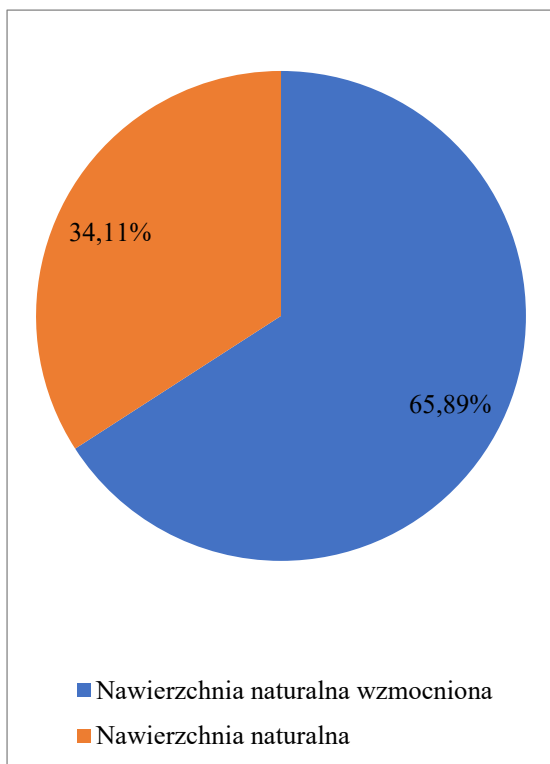
Podział dróg wg rodzaju nawierzchni
(opracowanie własne)



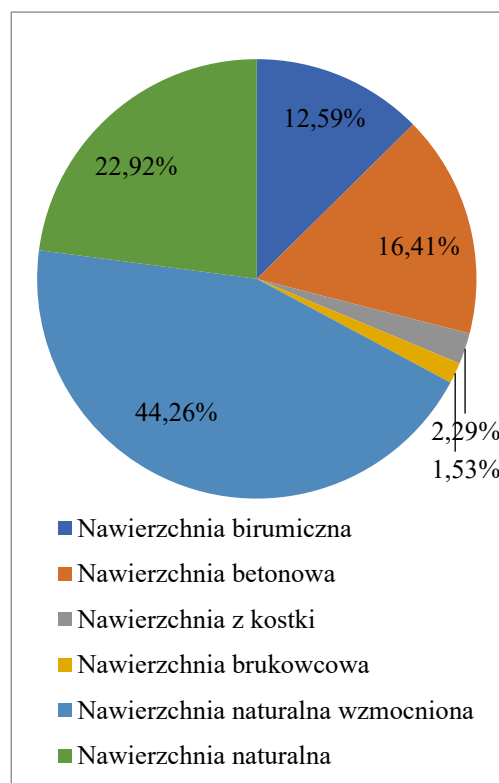
Podział dróg o nawierzchni twardej
(opracowanie własne)



Podział dróg o nawierzchni gruntowej
(opracowanie własne)



Podział dróg według grup nawierzchni
(opracowanie własne)



Z punktu widzenia rozwoju infrastruktury drogowej dane te pokazują, że choć gmina dysponuje znaczącą siecią dróg utwardzonych, to nadal dominującą część stanowią drogi gruntowe. Może to wpływać na niższy komfort przejazdu, większą podatność nawierzchni na warunki atmosferyczne oraz wyższe koszty bieżącego utrzymania, zwłaszcza w okresach intensywnych opadów lub roztopów. Jednocześnie taki stan rzeczy wskazuje na potencjalny kierunek dalszych inwestycji, polegających na stopniowym podnoszeniu standardu technicznego dróg gruntowych poprzez ich utwardzanie i modernizację.

Na uwagę zasługuje również fakt, że w grupie dróg twardych największy udział mają nawierzchnie betonowe i bitumiczne, które łącznie tworzą trzon podstawowej, bardziej trwałej infrastruktury drogowej gminy. Oznacza to, że główne ciągi komunikacyjne i drogi o większym znaczeniu lokalnym są w znacznej części wyposażone w nawierzchnie o lepszych parametrach użytkowych.

Zadania realizowane w zakresie bieżącego utrzymania dróg gminnych w 2025 roku stanowiły istotny element polityki zarządzania infrastrukturą drogową Gminy Kwilcz i były ukierunkowane na zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego dróg, ich przejezdności oraz bezpieczeństwa uczestników ruchu. Zakres prowadzonych prac obejmował zarówno działania o charakterze interwencyjnym, jak i zabiegi utrzymaniowe, mające na celu ograniczenie procesu degradacji nawierzchni oraz wydłużenie ich trwałości.

W ramach bieżącego utrzymania realizowano naprawy cząstkowe nawierzchni bitumicznych, tłuczniowych oraz gruntowych. Prace te polegały przede wszystkim na likwidacji ubytków, wyrównywaniu zdeformowanych fragmentów nawierzchni oraz uzupełnianiu materiału w miejscach uszkodzonych. Szczególną uwagę poświęcano odcinkom dróg o większym natężeniu ruchu oraz drogom stanowiącym kluczowe ciągi komunikacyjne pomiędzy miejscowościami. Istotnym elementem działań było także utwardzanie nawierzchni dróg, które przyczyniało się do stopniowego podnoszenia standardu technicznego infrastruktury drogowej. Prace te obejmowały m.in. wzmacnianie podłoża oraz poprawę nośności nawierzchni, co miało bezpośredni wpływ na zwiększenie trwałości dróg oraz komfortu ich użytkowania. Działania te były szczególnie istotne w kontekście znacznego udziału dróg gruntowych w ogólnej sieci drogowej gminy.

W 2025 roku podjęto następujące zadania w zakresie poprawy jakości nawierzchni dróg – modernizacja dróg:

- ułożenie nawierzchni z płyt betonowych oraz kostki betonowej na fragmencie drogi publicznej G238618P – ul. Leśnik w Kwilczu,
- ułożenie nawierzchni z płyt betonowych oraz kostki betonowej na fragmencie drogi publicznej G238609P – Mościejewo,
- ułożenie nawierzchni z kostki betonowej na fragmencie drogi wewnętrznej ul. C.K. Norwida w Kwilczu,
- ułożenie nawierzchni z kostki betonowej na fragmencie drogi wewnętrznej ul. Wąskiej w Luboszu,
- remont drogi z „kocich łbów” poprzez ułożenie kostki betonowej w miejscowości

Mościejewo – droga publiczna G238609P.

Równolegle realizowano zadania związane z organizacją i bezpieczeństwem ruchu drogowego. Obejmowały one uzupełnianie brakującego oraz naprawę istniejącego oznakowania pionowego, a także montaż nowych tablic z nazwami ulic, co poprawiało czytelność układu komunikacyjnego. Montaż oznakowania odbywał się również zgodnie z opracowanymi i zatwierdzonymi projektami organizacji ruchu, co zapewniało jego zgodność z obowiązującymi przepisami oraz aktualnymi potrzebami użytkowników dróg.

W celu utrzymania odpowiedniej przejezdności dróg, zwłaszcza w okresach niekorzystnych warunków atmosferycznych, prowadzono działania polegające na zakupie i wykorzystaniu materiałów służących do bieżącego utrzymania nawierzchni. Materiały te wykorzystywano m.in. do uzupełniania ubytków oraz poprawy parametrów użytkowych dróg gruntowych i tłuczniowych.

Istotnym elementem działalności w 2025 roku było również przygotowanie inwestycji drogowych na kolejne lata. W tym zakresie opracowywano dokumentacje projektowe, sporządzano mapy do celów projektowych oraz pozyskiwano niezbędne wypisy z ewidencji gruntów. Działania te stanowią kluczowy etap procesu inwestycyjnego i umożliwiają skuteczne planowanie oraz realizację przyszłych przedsięwzięć infrastrukturalnych.

Należy podkreślić, że skala nakładów finansowych przeznaczanych na utrzymanie oraz rozwój infrastruktury drogowej w poszczególnych latach była zróżnicowana i uzależniona od aktualnej sytuacji budżetowej Gminy Kwilcz, a także dostępności środków zewnętrznych. W związku z tym zakres realizowanych prac był dostosowywany do bieżących możliwości finansowych oraz priorytetów inwestycyjnych.

W 2025 roku kontynuowano na szeroką skalę prace związane z równaniem i profilowaniem dróg gruntowych, które stanowią znaczącą część lokalnej sieci drogowej. Prace te obejmowały nawiezienie materiału utwardzającego, mechaniczne równanie i profilowanie nawierzchni oraz jej zagęszczanie poprzez wałowanie. Łącznie objęły one odcinki dróg o długości około 46,126 km. Działania te miały szczególne znaczenie dla zapewnienia przejezdności dróg na terenach o rozproszonej zabudowie oraz dla utrzymania ciągłości komunikacyjnej w mniej urbanizowanych częściach gminy.

Realizowane działania w zakresie utrzymania dróg miały charakter kompleksowy i stanowiły odpowiedź na bieżące potrzeby mieszkańców oraz użytkowników infrastruktury drogowej. Przyczyniały się one do poprawy bezpieczeństwa ruchu, zwiększenia komfortu podróżowania oraz ograniczenia negatywnych skutków zużycia nawierzchni. Jednocześnie podejmowane działania wpisują się w długofalową strategię rozwoju infrastruktury drogowej Gminy Kwilcz, ukierunkowaną na stopniowe podnoszenie standardu technicznego dróg oraz zwiększanie ich dostępności.

Realizując zadania wynikające z przepisów prawa w zakresie numeracji porządkowej budynków, w 2025 roku na terenie Gminy Kwilcz nadano – na wniosek inwestorów oraz właścicieli nieruchomości – łącznie 25 nowych numerów adresowych. Działania te miały na

celu zapewnienie prawidłowej identyfikacji nieruchomości, usprawnienie systemu ewidencji oraz poprawę funkcjonowania służb publicznych. O nadaniu nowych numerów adresowych każdorazowo informowano właściwe instytucje i służby, w szczególności Policję, Urząd Statystyczny, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego oraz Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej, co zapewniało aktualność danych w rejestrach publicznych oraz sprawne funkcjonowanie systemów informacyjnych.

W 2025 roku na terenie Gminy utworzono również 5 nowych ulic, co było związane z postępującym rozwojem zabudowy mieszkaniowej oraz zagospodarowaniem nowych terenów. Nowo powstałe ulice to: Kwilcz – ul. Malinowa (Uchwała Nr XX/124/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 sierpnia 2025 r. w sprawie nadania nazwy ulicy we wsi Kwilcz, gm. Kwilcz), ul. Agrestowa (Uchwała Nr XII/76/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie nadania nazwy ulicy we wsi Kwilcz, gm. Kwilcz), Lubosz – ul. Leśna Polana (Uchwała Nr XVI/102/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie nadania nazwy ulicy we wsi Lubosz, gm. Kwilcz) i ul. Leśne Zacisze (Uchwała Nr XVI/103/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie nadania nazwy ulicy we wsi Lubosz, gm. Kwilcz) oraz Prusim – ul. Łąkowa (Uchwała Nr XII/77/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie nadania nazwy ulicy we wsi Prusim, gm. Kwilcz). Wprowadzenie nowych nazw ulic przyczyniło się do uporządkowania układu przestrzennego, poprawy orientacji w terenie oraz ułatwienia identyfikacji adresowej dla mieszkańców, służb ratunkowych i firm świadczących usługi.

W ramach realizacji zadań własnych gminy w zakresie infrastruktury technicznej, w budżecie na 2025 rok zabezpieczono środki finansowe na bieżące utrzymanie oświetlenia ulicznego. Obejmowało to w szczególności pokrycie kosztów zużycia energii elektrycznej dla oświetlenia dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich oraz krajowych przebiegających przez teren gminy. Równocześnie realizowano zadania związane z konserwacją, eksploatacją oraz bieżącymi naprawami infrastruktury oświetleniowej, co pozwalało na utrzymanie jej sprawności technicznej oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa użytkowników dróg.

Publiczny transport zbiorowy

Transport zbiorowy stanowi istotny element systemu komunikacyjnego, będąc alternatywą dla transportu indywidualnego oraz ważnym narzędziem kształtowania zrównoważonej mobilności mieszkańców. Jego rozwój i dostępność umożliwiają bardziej efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury transportowej, w tym dróg publicznych oraz środków transportu, przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu na środowisko naturalne. Korzystanie z transportu zbiorowego przyczynia się do zmniejszenia zużycia paliw, redukcji emisji spalin oraz ograniczenia hałasu, co ma szczególne znaczenie w kontekście ochrony środowiska i poprawy jakości życia mieszkańców.

Sprawnie funkcjonujący system transportu zbiorowego odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu dostępności komunikacyjnej. Umożliwia mieszkańcom codzienne przemieszczanie się do miejsc pracy, szkół, placówek ochrony zdrowia, instytucji publicznych, a także w celach

rekreacyjnych i społecznych. Tym samym wpływa bezpośrednio na poziom życia mieszkańców, ograniczając wykluczenie komunikacyjne, szczególnie na terenach wiejskich i o rozproszonej zabudowie, gdzie dostęp do transportu indywidualnego bywa ograniczony. Jednocześnie obserwowany w ostatnich latach trend wskazuje na stopniowe ograniczanie sieci połączeń transportu zbiorowego. Zjawisko to jest najczęściej uzasadniane przez operatorów względami ekonomicznymi, w tym niską rentownością kursów oraz malejącą liczbą pasażerów. Skutkiem tego jest zmniejszenie dostępności komunikacyjnej, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach, co może prowadzić do pogłębiania się zjawiska wykluczenia transportowego.

W świetle obowiązujących przepisów, w szczególności ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. *o publicznym transporcie zbiorowym*, kluczową rolę w zapewnieniu funkcjonowania transportu zbiorowego pełni organizator publicznego transportu zbiorowego. Jest nim właściwa jednostka samorządu terytorialnego albo minister właściwy do spraw transportu, odpowiedzialni za planowanie, organizowanie i finansowanie usług transportowych na danym obszarze. Do zadań organizatora należy m.in. określanie potrzeb przewozowych, zapewnienie odpowiedniej oferty przewozowej oraz podejmowanie działań mających na celu utrzymanie i rozwój sieci transportowej.

W kontekście funkcjonowania Gminy Kwilcz szczególnego znaczenia nabiera konieczność podejmowania działań zmierzających do utrzymania dostępności transportu zbiorowego oraz przeciwdziałania negatywnym skutkom jego ograniczania. Wymaga to zarówno współpracy z operatorami transportowymi, jak i poszukiwania rozwiązań organizacyjnych oraz finansowych, które pozwolą na zapewnienie mieszkańcom odpowiedniego poziomu obsługi komunikacyjnej. Transport zbiorowy pełni ważną rolę w systemie komunikacyjnym gminy, wpływając zarówno na jakość życia mieszkańców, jak i na zrównoważony rozwój przestrzenny i środowiskowy. Jego dalsze funkcjonowanie i rozwój wymagają jednak aktywnego zaangażowania jednostek samorządu terytorialnego oraz podejmowania działań dostosowanych do zmieniających się uwarunkowań społeczno-ekonomicznych

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. *o publicznym transporcie zbiorowym*, Gmina Kwilcz nie jest zobowiązana do opracowania planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego. Gmina realizuje swoje zadania w tym zakresie poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do komunikacji zbiorowej w granicach administracyjnych, w szczególności poprzez organizację przewozów o charakterze użyteczności publicznej. System ten został zintegrowany z dowozem dzieci do szkół oraz uzupełniony dodatkowymi kursami, dostosowanymi do potrzeb mieszkańców.

Na funkcjonującą na terenie Gminy Kwilcz sieć komunikacji autobusowej składają się zarówno przewozy realizowane przez operatorów posiadających zezwolenia wydane przez Starostę Międzychodzkiego oraz Marszałka Województwa Wielkopolskiego, jak i przewozy organizowane bezpośrednio przez gminę. W zakresie przewozów pasażerskich istotną rolę odgrywają przedsiębiorstwa transportowe, wśród których dominującym przewoźnikiem jest PKS Sp. z o.o. w Gorzowie Wielkopolskim. Ponadto na terenie gminy usługi przewozowe świadczą również PKS S.A. w Poznaniu oraz prywatni przewoźnicy. Najważniejsze kierunki

komunikacyjne obejmują połączenia z ośrodkami takimi jak Poznań, Gorzów Wielkopolski oraz Międzychód, które pełnią funkcję regionalnych centrów administracyjnych, edukacyjnych i gospodarczych.

Gmina Kwilcz pełni rolę organizatora publicznego transportu zbiorowego w zakresie gminnych przewozów pasażerskich na liniach o charakterze użyteczności publicznej. Głównym celem tych działań jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia komunikacyjnego, w szczególności na obszarach wiejskich i peryferyjnych. W ramach swoich kompetencji gmina odpowiada za planowanie rozwoju transportu, organizację przewozów oraz zarządzanie funkcjonowaniem systemu komunikacyjnego na swoim obszarze. Przy organizacji przewozów o charakterze użyteczności publicznej kluczowe znaczenie ma dostosowanie oferty transportowej do rzeczywistych potrzeb mieszkańców. Dotyczy to zarówno częstotliwości kursów, jak i ich przebiegu oraz dostępności dla osób korzystających z transportu w celach zawodowych, edukacyjnych czy zdrowotnych. Szczególny nacisk kładziony jest na zapewnienie połączeń umożliwiających dojazd do siedziby Urzędu Gminy oraz Ośrodka Zdrowia, co ma istotne znaczenie dla funkcjonowania społeczności lokalnej. Do 2019 r. na rynku przewozów autobusowych dominowały przewozy komercyjne, natomiast jednostki samorządu terytorialnego rzadko podejmowały się organizacji transportu publicznego, głównie z uwagi na brak odpowiednich mechanizmów finansowania. Sytuacja ta uległa zmianie wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, która wprowadziła system dopłat do funkcjonowania linii komunikacyjnych. Instrument ten znacząco zwiększył możliwości organizacyjne samorządów w zakresie zapewnienia transportu zbiorowego. W ramach realizacji tych zadań Gmina Kwilcz zawarła umowę z przewoźnikiem na świadczenie usług transportowych, a od dnia 1 marca 2022 r. uruchomione zostały nowe linie komunikacyjne, które funkcjonują również w roku 2025. System ten stanowi istotne uzupełnienie istniejącej oferty przewozowej i odpowiada na potrzeby mieszkańców w zakresie codziennej mobilności.

Finansowanie transportu publicznego odbywa się przy wykorzystaniu środków pochodzących z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej oraz środków własnych Gminy Kwilcz. W celu zwiększenia dostępności usług transportowych dla mieszkańców wprowadzono jednolitą i przystępną taryfę – bilet całodzienny umożliwiający korzystanie ze wszystkich kursów kosztuje 5 zł. Rozwiązanie to sprzyja upowszechnianiu transportu zbiorowego oraz zwiększa jego atrakcyjność w stosunku do transportu indywidualnego. Należy jednak podkreślić, że dalsze funkcjonowanie i rozwój komunikacji gminnej uzależnione są w dużej mierze od zainteresowania mieszkańców oraz poziomu wykorzystania oferowanych usług. Wysoki poziom korzystania z transportu zbiorowego stanowi istotny argument przemawiający za utrzymaniem i rozwijaniem sieci połączeń w kolejnych latach.

Gmina Kwilcz aktywnie realizuje zadania w zakresie organizacji publicznego transportu zbiorowego, dążąc do zapewnienia mieszkańcom odpowiedniego poziomu dostępności komunikacyjnej. Podejmowane działania przyczyniają się do ograniczenia wykluczenia transportowego oraz poprawy jakości życia mieszkańców, jednocześnie wpisując się w szersze cele zrównoważonego rozwoju.

Podsumowanie

Infrastruktura drogowa oraz system transportowy Gminy Kwilecz w 2025 roku stanowiły istotny element warunkujący rozwój społeczno-gospodarczy oraz jakość życia mieszkańców. Gmina dysponuje rozbudowaną siecią dróg o łącznej długości ponad 107 km, jednak jej struktura wskazuje na dominujący udział dróg o nawierzchni gruntowej, co wyznacza kierunki dalszych działań inwestycyjnych i modernizacyjnych. W 2025 roku realizowano szeroki zakres prac związanych z utrzymaniem i modernizacją infrastruktury drogowej. Obejmowały one zarówno bieżące naprawy, utwardzanie nawierzchni oraz poprawę organizacji ruchu, jak i konkretne zadania inwestycyjne związane z modernizacją wybranych odcinków dróg. Szczególne znaczenie miały także działania związane z równaniem i profilowaniem dróg gruntowych, które objęły ponad 46 km, co istotnie wpłynęło na poprawę przejezdności i dostępności komunikacyjnej na obszarach wiejskich. Równoległe realizowano zadania z zakresu zarządzania przestrzenią publiczną, w tym nadawania numerów porządkowych oraz wprowadzania nowych nazw ulic, co sprzyjało uporządkowaniu układu przestrzennego i poprawie funkcjonowania systemów administracyjnych. Kontynuowano również działania związane z utrzymaniem oświetlenia ulicznego, wpływające bezpośrednio na bezpieczeństwo mieszkańców.

Istotnym elementem funkcjonowania gminy był także system publicznego transportu zbiorowego. Pomimo braku obowiązku opracowania planu transportowego, gmina aktywnie realizowała zadania w tym zakresie, organizując przewozy o charakterze użyteczności publicznej, zintegrowane z dowozem dzieci do szkół. System komunikacji autobusowej opierał się zarówno na przewozach komercyjnych, jak i liniach organizowanych przez gminę, wspieranych środkami z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych. Podjęte działania przyczyniły się do zapewnienia podstawowej dostępności komunikacyjnej mieszkańców oraz ograniczania zjawiska wykluczenia transportowego. Jednocześnie funkcjonowanie transportu zbiorowego pozostaje w dużej mierze uzależnione od poziomu jego wykorzystania przez mieszkańców oraz dostępności środków finansowych.

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Przestrzeń stanowi jedno z najważniejszych dóbr wspólnych, które – ze względu na swój ograniczony charakter – wymaga szczególnie odpowiedzialnego i racjonalnego gospodarowania. Jest ona jednocześnie zasobem nieodnawialnym w sensie możliwości jego swobodnego kształtowania, co oznacza, że decyzje podejmowane w zakresie jej zagospodarowania mają długofalowe i często nieodwracalne skutki. Dlatego właściwe zarządzanie przestrzenią wymaga nie tylko znajomości jej aktualnego stanu, ale także uwzględnienia potencjalnych kierunków rozwoju oraz relacji zachodzących pomiędzy elementami środowiska naturalnego i antropogenicznego.

Na przestrzeń składają się zarówno komponenty przyrodnicze, takie jak ukształtowanie terenu, gleby, wody czy szata roślinna, jak i elementy wytworzone przez człowieka – zabudowa, infrastruktura techniczna i komunikacyjna czy zagospodarowanie terenów. Wzajemne oddziaływanie tych elementów tworzy złożony system, którego prawidłowe funkcjonowanie wymaga harmonijnego łączenia różnych funkcji przestrzennych. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera planowanie przestrzenne jako narzędzie umożliwiające świadome kształtowanie ładu przestrzennego.

Planowanie przestrzenne można zdefiniować jako zorganizowany, ciągły i wieloetapowy proces podejmowania decyzji dotyczących przeznaczenia terenów, zasad ich zagospodarowania oraz kierunków rozwoju. Jego celem jest optymalne wykorzystanie przestrzeni, przy jednoczesnym uwzględnieniu interesów różnych grup społecznych i gospodarczych oraz zapewnieniu ochrony środowiska. Proces ten polega na poszukiwaniu kompromisu pomiędzy często sprzecznymi potrzebami – z jednej strony rozwoju inwestycyjnego i gospodarczego, z drugiej zaś ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

Jednym z kluczowych wyzwań planowania przestrzennego jest godzenie interesów publicznych i prywatnych. Obejmuje to zarówno zapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego i działalności gospodarczej, jak i ochronę przestrzeni publicznej, środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego. Niezwykle istotne jest także racjonalne planowanie inwestycji infrastrukturalnych, tak aby nie prowadziły one do degradacji środowiska ani nie powodowały konfliktów przestrzennych.

System planowania przestrzennego w Polsce funkcjonuje w oparciu o ustawę z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* i ma charakter hierarchiczny. Obejmuje on trzy podstawowe poziomy: krajowy, regionalny oraz lokalny. Na poziomie krajowym formułowane są ogólne kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa, które stanowią punkt odniesienia dla niższych szczebli planowania. Na poziomie regionalnym określane są zasady zagospodarowania przestrzennego województwa, uwzględniające jego specyfikę i potencjał rozwojowy. Natomiast na poziomie lokalnym – w gminach – podejmowane są najbardziej szczegółowe i bezpośrednio oddziałujące na mieszkańców decyzje dotyczące zagospodarowania przestrzeni.

Gmina, jako podstawowa jednostka samorządu terytorialnego, odgrywa kluczową rolę w systemie planowania przestrzennego. To właśnie na tym poziomie powstają dokumenty planistyczne, które bezpośrednio wpływają na sposób zagospodarowania terenów oraz możliwości realizacji inwestycji. Najważniejszym dokumentem o charakterze strategicznym jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Obejmuje ono cały obszar gminy i określa jej politykę przestrzenną, uwzględniając uwarunkowania przyrodnicze, społeczne, gospodarcze oraz infrastrukturalne. Studium wskazuje kierunki rozwoju, rozmieszczenie funkcji przestrzennych oraz zasady kształtowania ładu przestrzennego.

Należy podkreślić, że studium nie jest aktem prawa miejscowego, a więc nie stanowi bezpośredniej podstawy do wydawania decyzji administracyjnych. Jego znaczenie polega jednak na tym, że jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Oznacza to, że każdy plan miejscowy musi być zgodny ze studium i nie może naruszać jego ustaleń.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) stanowią akty prawa miejscowego i są podstawowym narzędziem realizacji polityki przestrzennej gminy. Określają one szczegółowo przeznaczenie terenów, zasady ich zagospodarowania oraz warunki zabudowy. Regulują również kwestie związane z ochroną środowiska, przyrody, krajobrazu kulturowego, a także zasady kształtowania zabudowy i wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną. Dzięki nim możliwe jest zapewnienie ładu przestrzennego oraz ograniczenie chaosu urbanistycznego.

W sytuacji, gdy dla danego obszaru nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, realizacja inwestycji odbywa się na podstawie decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje te mają charakter indywidualny i odnoszą się do konkretnych zamierzeń inwestycyjnych. Ich wydawanie wymaga każdorazowo analizy uwarunkowań przestrzennych oraz zgodności planowanego przedsięwzięcia z zasadami ładu przestrzennego.

W ramach realizacji zadań z zakresu gospodarki przestrzennej Urząd Gminy w Kwilczu prowadzi szeroki zakres działań administracyjnych i planistycznych. Do najważniejszych należą: wydawanie decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego, sporządzanie i uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także opracowywanie i aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Ponadto prowadzone są analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, oceny skutków uchwalania planów miejscowych oraz identyfikacja potrzeb w zakresie dalszego planowania przestrzennego.

Planowanie przestrzenne jest procesem dynamicznym i długofalowym, wymagającym stałego monitorowania oraz dostosowywania do zmieniających się uwarunkowań społecznych, gospodarczych i środowiskowych. Właściwe zarządzanie przestrzenią wpływa bezpośrednio na jakość życia mieszkańców, atrakcyjność inwestycyjną gminy oraz poziom ochrony środowiska naturalnego.

Planowanie przestrzenne stanowi jeden z najważniejszych instrumentów zarządzania rozwojem gminy. Umożliwia ono racjonalne wykorzystanie ograniczonych zasobów przestrzennych, minimalizowanie konfliktów przestrzennych oraz tworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju. Skuteczność tego procesu zależy jednak od jakości opracowywanych dokumentów planistycznych, spójności podejmowanych działań oraz zaangażowania zarówno władz samorządowych, jak i społeczności lokalnej.

Zmiany w planowaniu przestrzennym – Plan ogólny gminy (POG)

W 2023 roku Sejm przyjął największą do tej pory zmianę ustawy *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Większość przepisów nowelizacji weszła w życie 24 września 2023 r. i stanowi pierwszy etap długo wyczekiwanej reformy systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego. Celem nowelizacji jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju kraju przy zachowaniu ładu przestrzennego i uwzględnieniu interesu publicznego. Istotne jest uproszczenie procesu inwestycyjnego i zwiększenie skuteczności planowania przestrzennego. Przyjęte przepisy z założenia mają zapobiec postępującej – chaotycznej suburbanizacji i dewastacji przestrzeni, przywrócić racjonalność procesów gospodarowania przestrzenią. Jednocześnie ustanowić mają podstawy dla sprawnej realizacji procesów inwestycyjno-budowlanych i zapewnią inwestorom stabilność warunków inwestowania. Uchwalone regulacje mają na celu poprawę funkcjonowania planowania przestrzennego, by w efekcie możliwa była racjonalizacja wydatków publicznych na rozwój i późniejszą eksploatację infrastruktury.

W zmienionej ustawie wprowadzono nowy akt planowania przestrzennego, zwany „**planem ogólnym**”, który umożliwi każdej gminie planowanie zrównoważonego i harmonijnego rozwoju i zagospodarowania przestrzennego. Ujęty w ustawie *o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* „plan ogólny” zastąpił dotychczas istniejące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. „Plan ogólny” ma wkraczać do gmin sukcesywnie, tak, aby każda gmina w Polsce posiadała opracowany plan ogólny do 1 stycznia 2026 r. (zgodnie z założeniami ustawy). Ustawa z dnia 4 kwietnia 2025 r. *o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* wydłużyła do 30 czerwca 2026 r. obowiązywanie dotychczasowych studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Dzięki tej zmianie samorządy będą miały więcej czasu na dokończenie procedur sporządzania planów ogólnych, bez zawieszenia możliwości uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Celem wprowadzenia do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nowego aktu pod nazwą „plan ogólny” była konieczność uporządkowania przestrzeni geograficznej poprzez zwiększenie kontroli nad wydawaniem decyzji o warunkach zabudowy, a tym samym zlikwidowanie przeznaczania nadmiernej ilości terenów pod zabudowę i wyeliminowanie chaosu urbanistycznego.

Plan ogólny jest dokumentem planowania przestrzennego, uchwalonym przez radę gminy. Dokument ten obejmuje obszar całej gminy, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu.

W planie ogólnym:

1) określa się:

- strefy planistyczne,
- gminne standardy urbanistyczne;

2) można również określić:

- obszary uzupełnienia zabudowy,
- obszary zabudowy śródmiejskiej.

Plan ogólny stanowi bazę w zakresie ustalenia przeznaczenia terenu, rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oraz określenia sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz stanowi podstawę prawną do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Dokument POG stanowi bazę wyjściową do opracowywania wszystkich miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z ustawą *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, ustalenia zawarte w planie ogólnym powinny uwzględniać uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, do których szczególnie należą:

- 1) polityka przestrzenna gminy określona w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego;
- 2) ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- 3) znajdujące się na obszarze gminy:
 - a) formy ochrony przyrody oraz ich otuliny,
 - b) obszary szczególnego zagrożonych powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału,
 - c) obszary gruntów zmeliorowanych,
 - d) tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy,
 - e) strefy ochronnych ujęć wody,
 - f) obszary ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
 - g) tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi,
 - h) udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji,
 - i) obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej,
 - j) zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej,
 - k) obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne,
 - l) tereny zamknięte i ich strefy ochronne,
 - m) obszary ograniczonego użytkowania,
 - n) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,
 - o) obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji,
 - p) obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją,
 - q) grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III oraz grunty leśne,
 - r) zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,

- s) obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego;
- 4) rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu;
- 5) rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe;
- 6) opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1–3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska*;
- 7) zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie.

W myśl art. 13a ust. 7 znowelizowanej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, plan ogólny – w przeciwieństwie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy – jest aktem prawa miejscowego (studium takim aktem nie było). Zgodnie z art. 87 ust. 2 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* z dnia 2 kwietnia 1997 r. akty prawa miejscowego obowiązują na terenie organu, który te akty wydał.

Plan ogólny opracowany przez uprawnione osoby i instytucje oraz przyjęty przez radę gminy w formie uchwały, będzie stanowił podstawę do wydania decyzji administracyjnej, tj. decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (decyzja WZ).

Decyzje o warunkach zabudowy (WZ) będą mogły być wydawane jedynie na obszarach uzupełnienia zabudowy z planu, a ich treść będzie musiała być zgodna w zakresie funkcji zabudowy oraz parametrów i wskaźników urbanistycznych. Nowe decyzje o warunkach zabudowy będą ważne tylko 5 lat.

Plan ogólny nie będzie mógł natomiast stanowić podstawy do wydania innych decyzji, np. pozwolenia na budowę (art. 13a ust. 5-6 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*).

Podział gminy na strefy planistyczne

W myśl ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 13c. ust. 1-2 o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*) obszar gminy, dla której będzie opracowywany plan ogólny, zostanie podzielony w sposób rozłączny na 13 stref planistycznych, do których należą:

- 1) Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną – symbol literowy – SW.
- 2) Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną – SJ.
- 3) Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową – SZ.
- 4) Strefa usługowa – SU.
- 5) Strefa handlu wielkopowierzchniowego – SH.
- 6) Strefa gospodarcza – SP.
- 7) Strefa produkcji rolniczej – SR.
- 8) Strefa infrastrukturalna – SI.

- 9) Strefa zieleni i rekreacji – SN.
- 10) Strefa cmentarzy – SC.
- 11) Strefa górnictwa – SG.
- 12) Strefa otwarta – SO.
- 13) Strefa komunikacyjna – SK.

Dla każdej strefy planistycznej ustawodawca określił profil podstawowy i profil dodatkowy, jak również minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej z wyłączeniem strefy SG, SO, SK.

Pełną charakterystykę stref planistycznych określa Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w *sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wrysów*.

Plan ogólny gminy będzie musiał być sporządzany w formie tekstowej i graficznej.

Procedura uchwalania planu ogólnego

Plan ogólny jest jednym z aktów planowania przestrzennego gminy. W myśl art. 3 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie gminnych aktów planowania przestrzennego, z wyjątkiem morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej oraz terenów zamkniętych ustalonych przez organ inny niż minister właściwy do spraw transportu, należy do zadań własnych gminy.

Uchwałą Nr LVI/444/2024 Rady Gminy Kwilcz z dnia 30 stycznia 2024 r. w *sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Kwilcz* przystąpiono do sporządzenia planu ogólnego Gminy Kwilcz. Przeprowadzenie procedury planistycznej rozpoczyna się od podjęcia przez radę gminy uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego. Po podjęciu przez Radę Gminy Kwilcz uchwały podjęte zostały dalsze działania związane z przygotowaniem dokumentu: ogłoszenie i obwieszczenie o przystąpieniu do sporządzenia oraz zawiadomienie właściwych organów i instytucji. Odbyło się także wniosków do planu. Zbieranie wniosków to był pierwszy moment, w którym mieszkańcy mogli partycypować w tworzeniu planu. Jest to etap tzw. prekonsultacji, kiedy wszyscy zainteresowani mogą sygnalizować własne oczekiwania względem opracowywanego przez gminę, zarówno w stosunku do własnych nieruchomości, jak i kierunkowych postanowień całego dokumentu, kierunku rozwoju gminy w przyszłości. Wnioski zostały przeanalizowane i rozpatrzone na etapie prac projektowych. Projekt planu został poddany opiniowaniu i uzgodnieniu, następnie zostanie zaprezentowany mieszkańcom i poddany konsultacjom. Przewiduje się, że prezentacja ustaleń projektu POG i konsultacje społeczne nastąpią w I połowie 2026 roku, dlatego już teraz zachęcamy do śledzenia gminnych kanałów informacyjnych.

Zadania związane z wydaniem decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

Decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu stanowi istotny instrument administracyjny w systemie planowania przestrzennego, umożliwiającą realizację inwestycji na obszarach, dla których nie obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Jest to akt administracyjny wydawany przez właściwy organ gminy, który określa dopuszczalne sposoby zagospodarowania terenu oraz warunki realizacji planowanego przedsięwzięcia budowlanego.

Decyzja ta występuje w dwóch podstawowych formach, w zależności od charakteru inwestycji. W przypadku inwestycji o charakterze publicznym wydawana jest decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, natomiast dla pozostałych przedsięwzięć – decyzja o warunkach zabudowy. Oba rodzaje decyzji pełnią funkcję narzędzia umożliwiającego prowadzenie polityki przestrzennej gminy w sytuacji braku planu miejscowego, zapewniając jednocześnie kontrolę nad procesem zagospodarowania przestrzeni.

Decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu określa w szczególności parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy, takie jak linia zabudowy, wysokość i gabaryty obiektów, intensywność zabudowy, sposób zagospodarowania terenu oraz dostęp do drogi publicznej i infrastruktury technicznej. Dokument ten wskazuje również wymagania dotyczące ochrony środowiska, ładu przestrzennego oraz zachowania walorów krajobrazowych i kulturowych.

Instytucja decyzji o warunkach zabudowy została wprowadzona na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* i stanowi uzupełnienie systemu planowania przestrzennego w Polsce. Jej celem jest umożliwienie realizacji inwestycji na terenach, które nie zostały objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, przy jednoczesnym zachowaniu zasad ładu przestrzennego i kontynuacji istniejącego sposobu zagospodarowania terenu.

Wydanie decyzji o warunkach zabudowy uzależnione jest od spełnienia określonych w przepisach warunków, w tym m.in. zasady tzw. dobrego sąsiedztwa, polegającej na dostosowaniu planowanej zabudowy do istniejącej w otoczeniu. Oznacza to, że nowa inwestycja powinna wpisywać się w charakter i funkcję obszaru, na którym ma powstać. Dodatkowo teren musi mieć zapewniony dostęp do drogi publicznej oraz możliwość podłączenia do istniejącej infrastruktury technicznej lub zapewnienia jej w sposób zgodny z przepisami.

Decyzje o warunkach zabudowy odgrywają istotną rolę w kształtowaniu przestrzeni gminy, szczególnie na obszarach nieobjętych planami miejscowymi. Z jednej strony umożliwiają rozwój budownictwa mieszkaniowego i działalności gospodarczej, z drugiej zaś wymagają szczególnej dbałości o zachowanie ładu przestrzennego i uniknięcie chaotycznej zabudowy.

W analizowanym okresie wydano łącznie 225 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, przy czym 220 stanowią decyzje o warunkach zabudowy, a pozostałe dotyczyły lokalizacji inwestycji celu publicznego. Zdecydowana większość decyzji dotyczyła budowy oraz rozbudowy budynków mieszkalnych, na wniosek osób fizycznych.

Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawane są na wniosek, również na wniosek Gminy Kwilcz; w tym decyzje związane z realizacją zadań budżetowych (opracowanie własne).

Decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla całego obszaru Gminy, wydane w 2025 roku		
Wyszczególnienie	Szt.	%
Budowa budynków mieszkalnych	158	70,22
Rozbudowa budynków mieszkalnych	3	1,33
Budowa i rozbudowa budynków gospodarczych i garażowych	11	4,90
Budowa i rozbudowa budynków produkcyjnych, usługowych	5	2,22
Inwestycje infrastrukturalne	6	2,67
Zabudowa siedliskowa	16	7,11
Odnawialne źródła energii	3	1,33
Inne	23	10,22
Razem	225	100,00%

Zdecydowanie największy udział w ogólnej liczbie wydanych decyzji stanowiły decyzje dotyczące budowy budynków mieszkalnych, których wydano 158, co odpowiada aż 70,22% wszystkich decyzji. Tak wysoki udział jednoznacznie wskazuje na silną presję inwestycyjną w zakresie budownictwa mieszkaniowego oraz rosnące zainteresowanie osiedlaniem się na terenie gminy. Może to świadczyć zarówno o atrakcyjności Gminy Kwilcz jako miejsca zamieszkania, jak i o postępujących procesach urbanizacji oraz rozwoju zabudowy jednorodzinnej. Znacznie mniejszy udział miały decyzje dotyczące rozbudowy budynków mieszkalnych, które stanowiły 1,33% (3 decyzje). Wskazuje to, że dominującym kierunkiem inwestycyjnym jest powstawanie nowych obiektów, a nie modernizacja istniejącej zabudowy.

Istotną grupę stanowiły również decyzje związane z budową i rozbudową budynków gospodarczych i garażowych – 11 decyzji (4,90%). Inwestycje tego typu są bezpośrednio powiązane z funkcjonowaniem gospodarstw domowych oraz rolnych i stanowią uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej. W zakresie działalności gospodarczej wydano 5 decyzji (2,22%) dotyczących budowy i rozbudowy obiektów produkcyjnych i usługowych. Niewielki udział tej kategorii może wskazywać na umiarkowane tempo rozwoju funkcji gospodarczych w gminie lub na ograniczone zainteresowanie inwestycjami o charakterze produkcyjnym i usługowym. Na uwagę zasługuje także liczba decyzji związanych z inwestycjami infrastrukturalnymi – 6 decyzji (2,67%), które obejmują m.in. rozwój sieci technicznych, komunikacyjnych oraz

innych elementów infrastruktury publicznej. Inwestycje te mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia odpowiednich warunków życia mieszkańców oraz dalszego rozwoju gminy. Kolejną istotną kategorią była zabudowa siedliskowa, dla której wydano 16 decyzji (7,11%). Wskazuje to na utrzymujący się rolniczy charakter gminy oraz kontynuację zabudowy związanej z gospodarstwami rolnymi. W analizowanym okresie wydano również 3 decyzje (1,33%) dotyczące odnawialnych źródeł energii, co może świadczyć o stopniowym wzroście zainteresowania inwestycjami proekologicznymi, choć ich skala pozostaje jeszcze niewielka. Istotny udział stanowi również kategoria „inne”, obejmująca 23 decyzje (10,22%). Może ona obejmować różnorodne inwestycje o charakterze uzupełniającym, których nie zakwalifikowano do podstawowych grup, co świadczy o zróżnicowanym charakterze procesów inwestycyjnych na terenie gminy.

Analiza struktury wydanych decyzji wskazuje, że w 2025 roku rozwój przestrzenny Gminy Kwilcz był zdominowany przez budownictwo mieszkaniowe. Tak wysoki udział nowych inwestycji mieszkaniowych może prowadzić do rozwoju zabudowy rozproszonej, co z jednej strony zwiększa atrakcyjność osiedleńczą gminy, z drugiej zaś generuje wyzwania związane z zapewnieniem odpowiedniej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Widoczny, choć jeszcze niewielki, udział inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii może w przyszłości wzrastać, szczególnie w kontekście rosnących wymagań środowiskowych oraz polityki klimatycznej.

Zestawienie zaświadczeń, informacji i opinii (z wyłączeniem decyzji) wydanych w 2025 roku (opracowanie własne)

Rodzaj dokumentu	Szt.
Wypisy i wyrisy z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	5
Zaświadczenia i informacje	206

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

27 czerwca 2002 r. Uchwałą nr XXIX/265/2002 Rada Gminy Kwilcz uchwaliła *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*. Od tego czasu do chwili obecnej Rada Gminy dokonała kilkunastu zmian w studium.

W dniu 26 kwietnia 2017 r. Rada Gminy Kwilcz podjęła Uchwałę nr XXXII/222/2017 w sprawie aktualności *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Kwilcz*. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że zachodzi konieczność opracowania nowego *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*. W treści wskazano, iż „powodem uzasadniającym konieczność podjęcia prac nad zmianą studium jest konieczność uwzględnienia aktualnych przepisów odnoszących się do planowania przestrzennego, a zwłaszcza aktualnie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie wymaganego zakresu projektu

studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 28 kwietnia 2004 r. Nowe akty prawne wprowadziły wiele nieobowiązujących do tej pory wymogów, z których najważniejsze dotyczą ochrony środowiska, ochrony dóbr kultury, bezpieczeństwa, obszarów rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, terenów zamkniętych.”

Zgodnie ze Studium obszar użytków rolniczych zajmuje 52,6%, tereny zieleni i wód 40,4%, tereny budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego i wielorodzinnego 2,2%, tereny techniczno – produkcyjne 2,4%, inne tereny 2,4%.

W 2025 roku Rada Gminy Kwilcz nie podjęła uchwały w sprawie *zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kwilcz*

Plany miejscowe

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, określany w skrócie jako MPZP, jest aktem prawa miejscowego, który określa warunki zagospodarowania i zabudowy danego terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego. Stanowi podstawę planowania przestrzennego i reguluje zasady zagospodarowania przestrzeni. Jest dokumentem tworzonym zgodnie z ustawą *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*. Zamieszczone są w nim najważniejsze informacje o przeznaczeniu terenu, znajdziemy w nim zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu, maksymalną i minimalną intensywność zabudowy jako wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej, informacje o dozwolonej maksymalnej wysokości zabudowy, czy minimalnym procentowym udziale powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej. Dowiemy się z niego także, jakie są planowane inwestycje na terenach sąsiadujących z daną działką. Każdy Inwestor jest zobowiązany do przestrzegania zapisów miejscowego planu, dlatego przed wyborem projektu domu konieczne jest dokładne zapoznanie się ze szczegółowymi zapisami miejscowego planu, dotyczącymi danej działki.

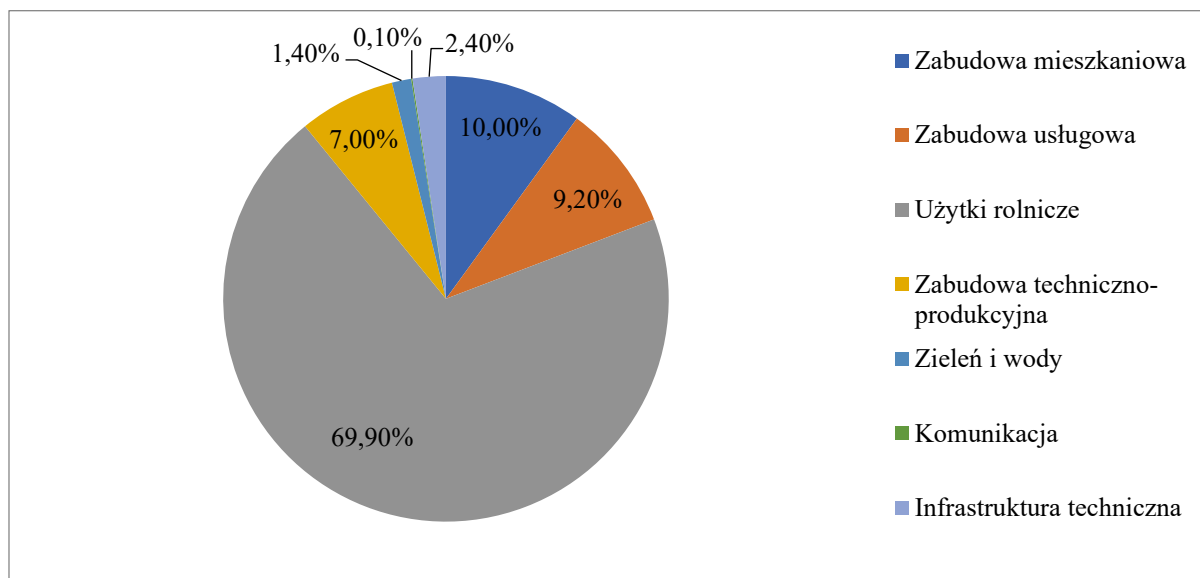
Miejscowy plan zagospodarowania składa się z dwóch części:

- tekstowej, która stanowi treść uchwały rady gminy i zawiera opisane szczegółowe warunki przeznaczenia danego terenu oraz wymagania względem realizowanych inwestycji; część tekstowa musi odpowiadać wymogom zasad techniki prawodawczej, czyli zawierać tytuł, podstawę prawną, przepisy merytoryczne ogólne i szczegółowe, a także podział na jednostki redakcyjne,
- graficznej, która stanowi załącznik do części tekstowej planu i zawiera mapy danego terenu, na których zaznaczone są obszary przeznaczone pod zabudowę, tereny zielone, rolnicze, przemysłowe, drogi oraz inne; ta część MPZP sporządzana jest na kopii mapy zasadniczej w skali 1:1000 lub 1:2000.

Teren Gminy Kwilcz w ok. 9,7% pokryty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Od 1995 roku do chwili obecnej Rada Gminy Kwilcz uchwaliła 87 planów miejscowych o łącznej powierzchni około 1378 ha. Zabudowa mieszkaniowa stanowi 10%, zabudowa usługowa 9,2%, użytki rolnicze 69,9%, zabudowa techniczno – produkcyjna 7%, zieleni i wody 1,4%, komunikacja 0,1%, infrastruktura techniczna 2,4%.

W 2025 roku Rada Gminy Kwilcz nie uchwaliła nowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Przeznaczenie terenu (wg planów zagospodarowania przestrzennego)
(dane własne)



Gminny Program Opieki nad Zabytkami

Przedmiotem Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami jest szeroko rozumiana problematyka ochrony dziedzictwa kulturowego na terenie gminy, obejmująca zarówno zabytki nieruchome, jak i elementy krajobrazu kulturowego oraz dziedzictwo historyczne i tożsamościowe lokalnej społeczności. Celem Programu jest wyznaczenie głównych kierunków działań oraz określenie priorytetowych zadań w zakresie ochrony, zachowania i racjonalnego wykorzystania zasobów zabytkowych.

Gminny program opieki nad zabytkami sporządzany jest przez Wójta Gminy, a następnie – po uzyskaniu opinii właściwego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – przyjmowany w drodze uchwały przez Radę Gminy. Dokument ten ma charakter cykliczny, co oznacza, że kolejne jego edycje powinny uwzględniać zmieniające się uwarunkowania prawne, administracyjne, społeczne i gospodarcze, a także aktualny stan zachowania zabytków oraz wyniki oceny realizacji poprzednich programów. Pozwala to na bieżące dostosowywanie działań do rzeczywistych potrzeb i wyzwań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami stanowi narzędzie aktywnego zarządzania zasobem dziedzictwa kulturowego. Wskazane w nim działania koncentrują się przede wszystkim na poprawie stanu technicznego zabytków, ich rewaloryzacji, właściwym utrzymaniu oraz podnoszeniu ich walorów użytkowych i estetycznych. Istotnym elementem programu jest także zwiększanie dostępności obiektów zabytkowych dla mieszkańców i turystów, co sprzyja rozwojowi funkcji edukacyjnych, społecznych i turystycznych.

Realizacja programu przynosi korzyści przede wszystkim lokalnej społeczności, która jest jego głównym beneficjentem. Dotyczy to zarówno właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych, jak i wszystkich mieszkańców gminy, którzy korzystają z uporządkowanej i zadbanej przestrzeni oraz wzbogaconej oferty kulturalnej. Ochrona dziedzictwa kulturowego wpływa również na budowanie tożsamości lokalnej oraz wzmacnianie więzi społecznych.

Ważnym aspektem programu są działania edukacyjne i promocyjne, które mają na celu podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie wartości dziedzictwa kulturowego. Poprzez popularyzację wiedzy o historii i zabytkach gminy program przyczynia się do kształtowania poczucia wspólnoty, identyfikacji z miejscem zamieszkania oraz odpowiedzialności za zachowanie lokalnych zasobów kulturowych dla przyszłych pokoleń.

W Gminie Kwilcz prace nad Gminnym Programem Opieki nad Zabytkami rozpoczęto w 2018 roku, opracowując projekt dokumentu obejmującego lata 2019–2022. Po uwzględnieniu zgłoszonych uwag program został dostosowany do aktualnych potrzeb i przedstawiony do zaopiniowania przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu. Ostatecznie dokument został przyjęty Uchwałą nr XVIII/148/2020 Rady Gminy Kwilcz z dnia 24 czerwca 2020 r. jako „Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Kwilcz na lata 2020–2024”.

Program ten zakładał realizację szeregu działań mających na celu zahamowanie procesów degradacji zabytków oraz stopniową poprawę ich stanu zachowania. Wśród kluczowych założeń znalazły się również działania zmierzające do wyeksponowania walorów zabytkowych i krajobrazu kulturowego, a także rozwijania współpracy z właścicielami i użytkownikami obiektów zabytkowych. Istotne znaczenie przypisano również integracji ochrony dziedzictwa kulturowego z polityką przestrzenną gminy oraz działaniami rozwojowymi.

Podsumowując, Gminny Program Opieki nad Zabytkami stanowi ważny element polityki rozwoju Gminy Kwilcz, łączący aspekty ochrony dziedzictwa kulturowego z działaniami społecznymi, edukacyjnymi i gospodarczymi. Jego realizacja przyczynia się do zachowania unikalnego charakteru gminy, wzmacnia jej tożsamość oraz tworzy podstawy dla zrównoważonego rozwoju opartego na lokalnych zasobach kulturowych.

Zabytki objęte prawnymi formami ochrony

Ochrona dziedzictwa kulturowego w Polsce realizowana jest w oparciu o przepisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, która określa formy prawnej ochrony zabytków. Zgodnie z art. 7 tej ustawy do podstawowych form ochrony należą:

- wpis do rejestru zabytków,
- wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa,
- uznanie obiektu za pomnik historii,
- utworzenie parku kulturowego,
- ustalenia ochrony w dokumentach planistycznych, w szczególności w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w decyzjach administracyjnych (m.in. decyzjach o warunkach zabudowy czy decyzjach lokalizacyjnych).

Na terenie Gminy Kwilcz funkcjonują dwie z wymienionych form ochrony zabytków, tj. wpis do rejestru zabytków oraz ustalenia ochrony wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Oznacza to, że ochrona dziedzictwa kulturowego realizowana jest zarówno poprzez instrumenty administracyjne, jak i planistyczne.

Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków

Na obszarze Gminy Kwilcz znajduje się 87 zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków. Obiekty te objęte są szczególną ochroną prawną i podlegają rygorom konserwatorskim wynikającym z obowiązujących przepisów. Każde działanie związane z ich przebudową, remontem, konserwacją czy zmianą sposobu użytkowania wymaga uzyskania stosownego pozwolenia właściwego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wpis do rejestru zabytków jest najsilniejszą formą ochrony prawnej, gwarantującą zachowanie wartości historycznych, artystycznych i naukowych obiektów. Jednocześnie nakłada on na właścicieli obowiązek odpowiedniego utrzymania i użytkowania zabytków, zgodnie z zasadami ochrony dziedzictwa kulturowego.

Gminna Ewidencja Zabytków

Istotnym narzędziem wspierającym ochronę zabytków na poziomie lokalnym jest Gminna Ewidencja Zabytków (GEZ). Jej prowadzenie należy do obowiązków gminy i wynika bezpośrednio z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z art. 4 tej ustawy, jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane są do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych sprzyjających zachowaniu zabytków, ich zagospodarowaniu oraz ochronie przed zagrożeniami.

Gminna ewidencja zabytków obejmuje:

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków,
- obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- inne obiekty wskazane przez wójta gminy w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Należy podkreślić, że Gminna Ewidencja Zabytków nie stanowi formalnej formy ochrony prawnej w rozumieniu art. 7 ustawy, jednak pełni niezwykle istotną funkcję w systemie planowania przestrzennego oraz stanowi podstawę do sporządzania programów opieki nad zabytkami. Ujęcie obiektu w ewidencji wiąże się m.in. z obowiązkiem uwzględniania jego wartości przy wydawaniu decyzji administracyjnych oraz opracowywaniu dokumentów planistycznych.

Gminna Ewidencja Zabytków dla Gminy Kwilcz została opracowana w 2012 roku. Obecnie obejmuje ona 247 obiektów, co świadczy o bogatym i zróżnicowanym zasobie dziedzictwa kulturowego na terenie gminy.

Ochrona zabytków oraz opieka nad dziedzictwem kulturowym stanowią jedno z zadań własnych gminy, wynikających z art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym*. Realizacja tych zadań polega m.in. na:

- uwzględnianiu ochrony zabytków w planowaniu przestrzennym,
- podejmowaniu działań zapobiegających degradacji obiektów zabytkowych,
- wspieraniu właścicieli zabytków w ich utrzymaniu i konserwacji,
- prowadzeniu działań edukacyjnych i promocyjnych.

Szczególną rolę w tym zakresie odgrywa integracja ochrony dziedzictwa kulturowego z polityką przestrzenną gminy, co pozwala na zachowanie ładu przestrzennego oraz spójności krajobrazu kulturowego.

Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, jednostki samorządu terytorialnego mogą udzielać dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru. Działania te mają na celu wspieranie właścicieli obiektów zabytkowych w ich właściwym utrzymaniu oraz przeciwdziałanie procesom degradacji. Udzielanie dotacji odbywa się na podstawie uchwał organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego, które określają zasady, tryb i zakres wsparcia finansowego. Choć finansowanie tego typu działań nie jest obowiązkowe, wiele samorządów – dostrzegając znaczenie dziedzictwa kulturowego dla rozwoju lokalnego, w tym turystyki i promocji regionu – decyduje się na systematyczne wspieranie prac przy zabytkach. Wsparcie to może być uzupełniane środkami pochodzącymi z innych źródeł, w tym dotacjami przyznawanymi przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, co zwiększa możliwości realizacji kompleksowych prac konserwatorskich.

Zasób zabytków na terenie Gminy Kwilcz stanowi istotny element jej tożsamości oraz potencjału rozwojowego. Ochrona dziedzictwa kulturowego realizowana jest poprzez zastosowanie różnych instrumentów prawnych i planistycznych, a także poprzez działania organizacyjne i finansowe podejmowane przez samorząd. Skuteczna opieka nad zabytkami wymaga jednak stałej współpracy pomiędzy administracją publiczną, właścicielami obiektów oraz społecznością lokalną, której świadomość i zaangażowanie odgrywają kluczową rolę w zachowaniu dziedzictwa dla przyszłych pokoleń.

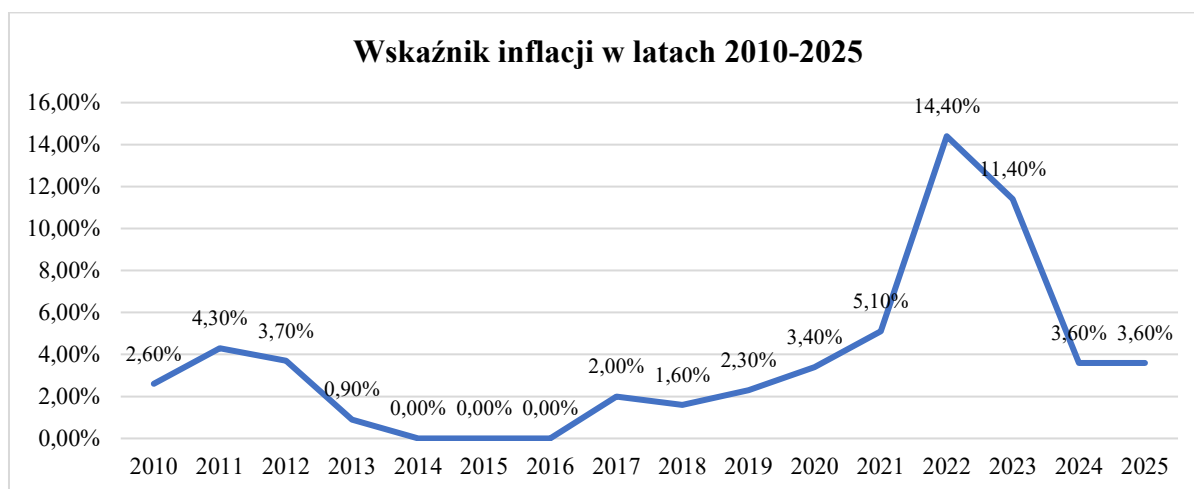
Gospodarka

Zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego¹⁸ z dnia 15 stycznia 2026 r., średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2025 r. w stosunku do 2024 r. wyniósł 103,6, co oznacza wzrost cen o 3,6% w ujęciu rocznym.

Analiza poziomu inflacji w latach 2020–2025 wskazuje na wyraźne zmiany dynamiki cen w gospodarce, które miały istotny wpływ zarówno na sytuację makroekonomiczną kraju, jak i na funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego. W latach 2020–2021 inflacja utrzymywała się na umiarkowanym poziomie, wynosząc odpowiednio 3,4% oraz 5,1%. Był to okres względnej stabilności cenowej, choć już w 2021 r. widoczne były symptomy narastającej presji inflacyjnej, związanej m.in. z odbudową gospodarki po pandemii COVID-19, wzrostem kosztów energii oraz zakłóceniami w globalnych łańcuchach dostaw. Rok 2022 przyniósł gwałtowny wzrost inflacji do poziomu 14,4%, co stanowiło najwyższą wartość w analizowanym okresie.

Wysoka inflacja utrzymała się również w 2023 r., osiągając poziom 11,4%. Okres ten należy uznać za czas silnych zaburzeń równowagi cenowej, wynikających m.in. z kryzysu energetycznego, napięć geopolitycznych oraz utrzymującej się presji kosztowej w gospodarce. Wysoki poziom inflacji przekładał się bezpośrednio na wzrost kosztów funkcjonowania gospodarstw domowych oraz sektora publicznego. Wyraźne wyhamowanie inflacji nastąpiło w latach 2024–2025, kiedy wskaźnik ten obniżył się do poziomu 3,6% i ustabilizował na tym samym poziomie w kolejnym roku. Oznacza to powrót do wartości zbliżonych do celu inflacyjnego, co świadczy o stopniowej stabilizacji sytuacji gospodarczej oraz skuteczności prowadzonej polityki pieniężnej. Jednocześnie utrzymujący się dodatni poziom inflacji wskazuje, że presja cenowa nie została całkowicie wyeliminowana.

Poniższy wykres przedstawia kształtowanie się wskaźnika inflacji w Polsce w latach 2010–2025. Widoczny jest okres stabilnej inflacji w latach 2010–2019, następnie gwałtowny wzrost w latach 2021–2023 oraz powrót do umiarkowanego poziomu w latach 2024–2025.



¹⁸ Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 15 stycznia 2026 r. w sprawie średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w 2025 r.

Analizowany okres obejmuje przejście od względnej stabilności cen, przez fazę silnej inflacji, aż do ponownej stabilizacji na umiarkowanym poziomie. Dla budżetu gminy oznacza to konieczność elastycznego dostosowywania się do zmieniających się warunków makroekonomicznych, w szczególności w zakresie planowania wydatków bieżących i inwestycyjnych oraz zarządzania ryzykiem finansowym. Stabilizacja inflacji w latach 2024–2025 wpłynęła pozytywnie na przewidywalność planowania budżetowego Gminy Kwilcz. Umożliwiła bardziej precyzyjne szacowanie zarówno dochodów, jak i wydatków, a także ograniczyła ryzyko nagłych wzrostów kosztów realizacji inwestycji. Jednocześnie utrzymujący się wzrost cen na umiarkowanym poziomie nadal oddziałuje na stopniowe zwiększanie wydatków bieżących, w szczególności w obszarze wynagrodzeń oraz usług.

Z punktu widzenia budżetu gminy zmiany poziomu inflacji mają istotne znaczenie. W latach wysokiej inflacji (2022–2023) następował wyraźny wzrost kosztów realizacji zadań publicznych, w szczególności w obszarach takich jak utrzymanie infrastruktury, energia, usługi komunalne, oświata czy wynagrodzenia. Jednocześnie wyższa inflacja mogła częściowo zwiększać dochody własne gminy, zwłaszcza z tytułu podatków i opłat lokalnych, jednak efekt ten często nie rekompensował w pełni rosnących wydatków. W okresie spadku inflacji (2024–2025) nastąpiła poprawa przewidywalności warunków finansowych, co sprzyja bardziej racjonalnemu planowaniu budżetu. Stabilizacja cen ogranicza ryzyko gwałtownych wzrostów kosztów oraz ułatwia realizację inwestycji, których koszty w latach wcześniejszych były trudne do oszacowania. Jednocześnie umiarkowany poziom inflacji nadal wpływa na stopniowy wzrost wydatków bieżących, co wymaga zachowania ostrożności w planowaniu finansowym.

Podsumowując, zmiany inflacji w analizowanym okresie miały istotny wpływ na sytuację finansową Gminy Kwilcz. Okres wysokiej inflacji wymagał zwiększonej dyscypliny finansowej i bieżącego reagowania na rosnące koszty, natomiast obecna stabilizacja sprzyja bardziej zrównoważonemu planowaniu i realizacji budżetu. Jednocześnie konieczne pozostaje dalsze monitorowanie sytuacji makroekonomicznej, aby odpowiednio reagować na potencjalne zmiany w poziomie cen w kolejnych latach.

Średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych odzwierciedla przeciętną zmianę poziomu cen dóbr i usług nabywanych przez gospodarstwa domowe i stanowi podstawową miarę inflacji. Jego poziom wskazuje na umiarkowaną presję inflacyjną w gospodarce – niższą niż w latach wcześniejszych, w których obserwowano wyraźnie wyższe tempo wzrostu cen, ale nadal istotną z punktu widzenia siły nabywczej mieszkańców oraz kosztów funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego. Wzrost cen o 3,6% oznacza, że przeciętnie za ten sam koszyk dóbr i usług należało zapłacić więcej niż rok wcześniej. Ma to bezpośrednie przełożenie na wydatki bieżące gospodarstw domowych, w tym koszty utrzymania, energii, usług czy żywności. Jednocześnie wpływa to również na sytuację finansową sektora publicznego – wzrost cen przekłada się bowiem na wyższe koszty realizacji zadań własnych, w szczególności w obszarach takich jak utrzymanie infrastruktury, usługi komunalne, oświata czy pomoc społeczna. Średnioroczny wskaźnik inflacji ma również istotne znaczenie formalne, gdyż jest wykorzystywany jako podstawa do waloryzacji świadczeń społecznych, w tym emerytur i rent, a także może być stosowany przy aktualizacji stawek, opłat oraz wynagrodzeń wynikających z przepisów prawa lub zawartych umów. Z perspektywy

planowania budżetowego wskaźnik ten stanowi ważny punkt odniesienia przy szacowaniu zarówno dochodów, jak i wydatków. Umiarkowany poziom inflacji może sprzyjać stabilizacji sytuacji finansowej, jednak w dalszym ciągu wymaga zachowania ostrożności w planowaniu wydatków oraz monitorowania zmian cen w poszczególnych obszarach działalności jednostki. Ogłoszony wskaźnik inflacji na poziomie 3,6% wskazuje na względnie stabilne, choć nadal odczuwalne tempo wzrostu cen, które należy uwzględniać zarówno w analizach ekonomicznych, jak i w bieżącym zarządzaniu finansami publicznymi.

Najważniejszym zjawiskiem makroekonomicznym w 2025 r. był powrót inflacji do poziomów zgodnych z celem banku centralnego. Po okresie utrzymującej się wysokiej dynamiki cen gospodarka weszła w fazę dezinflacji, która – co istotne – przebiegła bez towarzyszącej jej recesji oraz bez gwałtownego wzrostu bezrobocia. W trakcie roku inflacja konsumencka systematycznie się obniżała, osiągając jesienią poziom zbliżony do celu inflacyjnego. Jednocześnie jej struktura pozostawała zróżnicowana – ceny usług rosły szybciej niż ceny towarów (odpowiednio ok. 5–6% wobec ok. 2%). Taka relacja jest charakterystyczna dla gospodarki, w której utrzymuje się relatywnie dobra sytuacja na rynku pracy oraz stopniowo odbudowuje się popyt krajowy. Spadek inflacji stworzył przestrzeń do złagodzenia polityki pieniężnej. W 2025 r. rozpoczął się cykl obniżek stóp procentowych, który doprowadził do wyraźnego obniżenia kosztu pieniądza w gospodarce. Stopa referencyjna została zredukowana łącznie o 175 punktów bazowych. Bezpośrednim efektem tych działań była odczuwalna poprawa sytuacji kredytobiorców – przeciętna rata kredytu mieszkaniowego spadła o około 12,7%, natomiast całkowity koszt kredytu w całym okresie jego spłaty zmniejszył się o blisko 26%. Obniżki stóp procentowych przełożyły się również na wzrost dostępności kredytów. Redukcja głównej stopy procentowej o 175 punktów bazowych zwiększyła zdolność kredytową o około 14,6%. W praktyce oznacza to, że dostęp do finansowania bankowego uzyskała także część gospodarstw domowych, które wcześniej nie spełniały wymogów zdolności kredytowej.

W tych warunkach w 2025 r. przyspieszył wzrost gospodarczy. Co istotne, nie był on oparty wyłącznie na konsumpcji – coraz większe znaczenie zaczęły odgrywać inwestycje, choć ich ożywienie nastąpiło z pewnym opóźnieniem (widocznym m.in. w słabszym drugim kwartale). Stanowi to jakościową zmianę w porównaniu z wcześniejszym okresem, kiedy wysoka inflacja oraz wysokie stopy procentowe skutecznie ograniczały aktywność inwestycyjną. Odbudowa inwestycji miała kilka źródeł. Po pierwsze, spadek inflacji i kosztu pieniądza poprawił przewidywalność warunków makroekonomicznych. Po drugie, przedsiębiorstwa – po okresie silnej presji kosztowej – weszły w 2025 r. w relatywnie dobrej kondycji finansowej. Po trzecie, coraz większą rolę zaczęły odgrywać duże projekty infrastrukturalne, energetyczne oraz modernizacyjne, charakteryzujące się długim cyklem realizacji. Inwestycje te naturalnie generują zapotrzebowanie na finansowanie długoterminowe i sprzyjają wykorzystaniu zarówno kredytu bankowego, jak i instrumentów rynku długu.

W końcu 2025 r.¹⁹ produkt krajowy brutto (PKB), w ujęciu niewyrównanym sezonowo, był realnie wyższy o 4,0% w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. Oznacza to przyspieszenie tempa wzrostu gospodarczego względem III kwartału 2025 r., kiedy

¹⁹ Dane: <https://ssgk.stat.gov.pl/>

odnotowano wzrost na poziomie 3,8%, oraz w stosunku do IV kwartału 2024 r. (3,5%). Po uwzględnieniu czynników sezonowych gospodarka zwiększyła swoją aktywność o 1,0% w ujęciu kwartalnym oraz o 3,6% w skali roku. Istotnym czynnikiem wzrostu pozostawał popyt krajowy, który w IV kwartale 2025 r. był wyższy o 4,3% niż rok wcześniej, co oznacza wyraźne przyspieszenie w porównaniu z poprzednim kwartałem (3,7%). Wzrost ten był w dużej mierze napędzany przez konsumpcję, która ogółem zwiększyła się o 5,2%. W szczególności wydatki gospodarstw domowych wzrosły o 4,2%, natomiast spożycie publiczne odnotowało jeszcze wyraźniejszy wzrost – o 7,3%. Pozytywne tendencje widoczne były również w obszarze inwestycji. Akumulacja brutto zwiększyła się o 1,7% w ujęciu rocznym, co oznacza poprawę względem poprzedniego kwartału (0,6%). Jednocześnie nakłady brutto na środki trwałe wzrosły o 4,7%, wskazując na stopniową odbudowę aktywności inwestycyjnej. Stopa inwestycji ukształtowała się na poziomie 22,3%, co oznacza istotny wzrost w porównaniu z III kwartałem 2025 r. (16,4%) oraz poziom zbliżony do odnotowanego rok wcześniej. W obszarze handlu zagranicznego utrzymała się dodatnia dynamika. Eksport wzrósł w ujęciu rocznym o 7,7%, natomiast import zwiększył się o 8,7%. W porównaniu z III kwartałem 2025 r. tempo wzrostu zarówno eksportu, jak i importu uległo przyspieszeniu, co może świadczyć o rosnącej aktywności gospodarczej oraz zwiększonym popycie wewnętrznym.

Mimo że PKB jest istotnym wskaźnikiem, ma swoje ograniczenia:

- nie uwzględnia nierówności społecznych,
- nie odzwierciedla wpływu działalności gospodarczej na środowisko,
- nie mierzy jakości życia mieszkańców.

Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej

Ewidencja działalności gospodarczej obejmuje osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i stanowi istotny element systemu rejestracji przedsiębiorców w Polsce. Rejestr ten ma charakter jawny, co oznacza, że każdy zainteresowany ma możliwość zapoznania się z zawartymi w nim informacjami, co sprzyja przejrzystości obrotu gospodarczego oraz zwiększa bezpieczeństwo uczestników rynku.

Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG) jest ogólnopolskim, elektronicznym rejestrem przedsiębiorców będących osobami fizycznymi. Jej wprowadzenie stanowiło istotny krok w kierunku uproszczenia procedur administracyjnych oraz rozwoju e-usług w administracji publicznej. Dzięki centralizacji danych zniesiono obowiązek rejestracji działalności gospodarczej w urzędzie gminy właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przedsiębiorcy, co znacząco usprawniło proces zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Funkcjonowanie CEIDG umożliwia przedsiębiorcom składanie wniosków drogą elektroniczną, bez konieczności osobistego stawiennictwa w urzędzie. System pozwala na kompleksową obsługę przedsiębiorcy na każdym etapie prowadzenia działalności – od jej założenia, poprzez dokonywanie zmian we wpisie, aż po zawieszenie, wznowienie lub zakończenie działalności. Rozwiązanie to znacząco ogranicza formalności oraz skraca czas realizacji procedur administracyjnych. CEIDG pełni również ważną funkcję informacyjną.

Dzięki powszechnemu dostępowi do bazy danych każdy użytkownik internetu może uzyskać podstawowe informacje o przedsiębiorcach prowadzących działalność gospodarczą w Polsce, co zwiększa transparentność rynku oraz ułatwia weryfikację kontrahentów. Wprowadzenie i rozwój Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wpisuje się w proces cyfryzacji administracji publicznej oraz budowania przyjaznego środowiska dla rozwoju przedsiębiorczości. System ten stanowi istotne narzędzie wspierające zarówno przedsiębiorców, jak i instytucje publiczne, przyczyniając się do usprawnienia obsługi oraz zwiększenia dostępności usług administracyjnych.

Struktura przedsiębiorców w Gminie Kwilcz

Aktywnych przedsiębiorców, dla których Gmina Kwilcz jest głównym miejscem wykonywania działalności jest 699 podmiotów (liczba podmiotów gospodarki narodowej według danych rejestru Głównego Urzędu Statystycznego). Spośród tej liczby osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą to 472 podmioty, natomiast pozostała grupa sklasyfikowana jest jako osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej – 227 podmiotów.

Rok	Ilość zarejestrowanych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą	Przyrost
2013	492	-----
2014	495	+ 3
2015	524	+ 29
2016	533	+ 9
2017	547	+ 14
2018	547	0
2019	566	+ 19
2020	591	+ 25
2021	615	+ 24
2022	624	+ 9
2023	650	+26
2024	686	+36
2025	699	+13

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Analiza liczby zarejestrowanych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w latach 2013–2025 wskazuje na systematyczny wzrost przedsiębiorczości na terenie gminy, który należy rozpatrywać w szerszym kontekście sytuacji gospodarczej w kraju i regionie. W analizowanym okresie liczba podmiotów wzrosła z 492 w 2013 roku do 699 w 2025 roku, co oznacza wzrost o ok. 42%. Szczególnie istotne są zmiany obserwowane w ostatnich latach, które odzwierciedlają wpływ wydarzeń gospodarczych o charakterze ponadlokalnym. W latach 2020–2021, mimo trudnej sytuacji związanej z pandemią COVID-19, odnotowano wyraźny

wzrost liczby przedsiębiorstw (+25 i +24 podmioty). Może to świadczyć o dużej elastyczności mieszkańców oraz zdolności do dostosowywania się do zmieniających się warunków gospodarczych, m.in. poprzez podejmowanie działalności gospodarczej jako alternatywy dla zatrudnienia etatowego. W kolejnych latach (2022–2024) utrzymywała się tendencja wzrostowa, mimo niesprzyjających uwarunkowań makroekonomicznych, takich jak wysoka inflacja, wzrost kosztów energii oraz niepewność gospodarza. Szczególnie dynamiczny wzrost w 2024 roku (+36 podmiotów) może wskazywać na odbudowę i ożywienie gospodarcze po okresie pandemii oraz adaptację przedsiębiorców do nowych realiów rynkowych.

W 2025 roku tempo wzrostu uległo pewnemu spowolnieniu (+13 podmiotów), co może być oznaką stabilizacji rynku lokalnego, ale również efektem utrzymujących się wyzwań gospodarczych, takich jak wysokie koszty prowadzenia działalności czy ograniczona dostępność pracowników.

Wzrost liczby podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie świadczy o rosnącej aktywności ekonomicznej mieszkańców oraz stopniowym rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, pomimo zmiennych i często trudnych warunków gospodarczych. Jednocześnie dane te wskazują na odporność lokalnej gospodarki oraz zdolność mieszkańców do podejmowania inicjatyw gospodarczych. Obserwowany trend wzrostowy należy ocenić pozytywnie – rozwój przedsiębiorczości stanowi ważny element budowania potencjału gospodarczego gminy, zwiększa jej atrakcyjność oraz wpływa na poprawę sytuacji społeczno-ekonomicznej

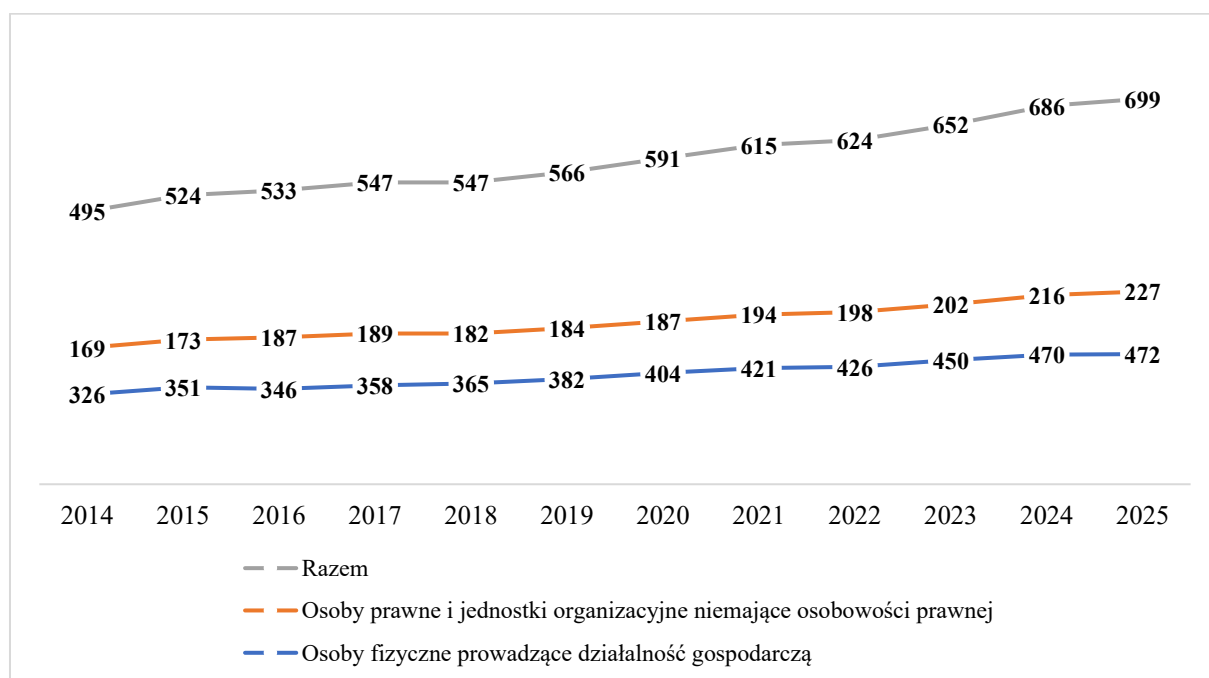
Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	326	351	346	358	365	382	404	421	426	450	470	472
Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej	169	173	187	189	182	184	187	194	198	202	216	227
Razem	495	524	533	547	547	566	591	615	624	652	686	699

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Analiza struktury podmiotów gospodarczych w latach 2014–2025 wskazuje na systematyczny wzrost liczby przedsiębiorstw działających na terenie gminy, zarówno w grupie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, jak i podmiotów posiadających osobowość prawną lub jej nieposiadających. W analizowanym okresie liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wzrosła z 326 w 2014 roku do 472 w 2025 roku, co oznacza przyrost o 146 podmiotów (ok. 45%). Grupa ta stanowi dominującą część lokalnej przedsiębiorczości i odpowiada za większość wzrostu liczby firm w gminie. Szczególnie

dynamiczny rozwój tej kategorii obserwowany jest po 2019 roku, co może być związane m.in. ze zmianami na rynku pracy oraz większą skłonnością do podejmowania działalności gospodarczej. Równocześnie wzrastała liczba osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, która zwiększyła się z 169 w 2014 roku do 227 w 2025 roku, tj. o 58 podmiotów (ok. 34%). Wzrost ten jest bardziej umiarkowany, ale stabilny, co wskazuje na rozwój bardziej sformalizowanych form działalności gospodarczej.

Łączna liczba podmiotów gospodarczych wzrosła z 495 w 2014 roku do 699 w 2025 roku, co oznacza przyrost o 204 podmioty (ok. 41%). W całym analizowanym okresie obserwuje się niemal nieprzerwany trend wzrostowy, z wyjątkiem niewielkiej stabilizacji w 2018 roku. Struktura przedsiębiorstw wskazuje, że osoby fizyczne stanowią ok. 67–68% wszystkich podmiotów, co jest typowe dla gmin o charakterze wiejskim, gdzie dominują mikro i małe przedsiębiorstwa. Jednocześnie stopniowy wzrost liczby podmiotów bardziej zorganizowanych może świadczyć o dojrzewaniu lokalnej gospodarki i jej stopniowej dywersyfikacji. W ostatnich latach (2023–2025) utrzymuje się wzrost liczby przedsiębiorstw, choć jego tempo jest zróżnicowane. Szczególnie widoczny jest wzrost w 2024 roku, natomiast w 2025 roku dynamika przyrostu uległa spowolnieniu, co może wskazywać na stabilizację rynku.



Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Struktura branżowa przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie Gminy Kwilcz jest zróżnicowana i została opracowana w oparciu o Polską Klasyfikację Działalności (PKD), wprowadzoną Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. PKD stanowi podstawowy system klasyfikacji działalności gospodarczej w Polsce i pełni istotną rolę zarówno w procesie rejestracji przedsiębiorstw, jak i w analizach statystycznych oraz gospodarczych.

Każdy przedsiębiorca, dokonując wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), zobowiązany jest do określenia zakresu prowadzonej działalności

poprzez wskazanie odpowiednich kodów PKD. W przypadku zmiany profilu działalności – jego rozszerzenia lub zawężenia – przedsiębiorca ma obowiązek dokonania aktualizacji wpisu. System PKD pozwala zatem nie tylko na identyfikację charakteru działalności gospodarczej, ale również na monitorowanie zmian zachodzących w strukturze lokalnej gospodarki.

Z punktu widzenia analiz rozwojowych szczególnie istotna jest funkcja statystyczna PKD. Klasyfikacja ta umożliwia uporządkowanie działalności gospodarczej według określonych kategorii oraz porównywanie danych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym. Podstawowy podział obejmuje sekcje oznaczone symbolami literowymi (od A do U), które grupują działalności o podobnym charakterze, zgodnie z tradycyjnym podziałem pracy i strukturą gospodarki.

W ramach PKD wyróżnia się następujące sekcje działalności:

- Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie
- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe
- Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę
- Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz rekultywacja
- Sekcja F – Budownictwo
- Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych
- Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa
- Sekcja I – Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne
- Sekcja J – Informacja i komunikacja
- Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
- Sekcja P – Edukacja
- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- Sekcja R – Kultura, rozrywka i rekreacja
- Sekcja S – Pozostała działalność usługowa
- Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz działalność na własne potrzeby
- Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne

Zróżnicowanie branżowe przedsiębiorstw na terenie gminy świadczy o wielokierunkowym charakterze lokalnej gospodarki. Struktura ta odzwierciedla zarówno tradycyjne funkcje obszarów wiejskich, takie jak rolnictwo i działalność usługowa, jak i rozwój nowych form aktywności gospodarczej. Analiza struktury według PKD pozwala na identyfikację dominujących sektorów oraz kierunków rozwoju przedsiębiorczości, co ma istotne znaczenie przy planowaniu polityki rozwoju lokalnego.

Branżowość przedsiębiorstw z obszaru Gminy Kwilcz jest zróżnicowana i opracowana została na podstawie PKD, czyli Polskiej Klasyfikacji Działalności, która została wprowadzona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie *Polskiej Klasyfikacji Działalności*. Kody PKD są niezwykle istotne z punktu widzenia podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Podczas rejestracji działalności gospodarczej na druku CEIDG-1 przyszły przedsiębiorca musi określić zakres wykonywanej przez siebie działalności. Jeżeli w toku prowadzenia własnego biznesu dojdzie do poszerzenia zakresu działań firmy lub do ich zawężenia, również należy to zgłosić. Jednak główną rolą PKD jest rola statystyczna. Podstawowym podziałem jest podział na sekcje oznaczone symbolem jednoliterowym, które dzielą ogólną zbiorowość na 21 grup rodzajów działalności, na które składają się czynności związane ze sobą z punktu widzenia tradycyjnie ukształtowanego, ogólnego podziału pracy.

W ramach sekcji wyróżniamy następujące podziały działalności

- Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;
- Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie;
- Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe;
- Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych;
- Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;
- Sekcja F – Budownictwo;
- Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle;
- Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa;
- Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi;
- Sekcja J – Informacja i komunikacja;
- Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa;
- Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości;
- Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna;
- Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca;
- Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne;
- Sekcja P – Edukacja;
- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna;
- Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją;
- Sekcja S – Pozostała działalność usługowa;
- Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby;
- Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne.

Przedmiot działalności podmiotów wg sekcji PKD w 2025 roku obrazuje poniższa tabela:

Sekcja wg PKD	Osoby fizyczne	Osoby prawne	Razem	%
Sekcja A	14	8	22	3,15
Sekcja C	59	10	69	9,87
Sekcja D	0	4	4	0,57
Sekcja E	1	2	3	0,43
Sekcja F	109	9	118	16,88
Sekcja G	94	23	117	16,74
Sekcja H	51	17	68	9,73
Sekcja I	5	4	9	1,29
Sekcja J	9	1	10	1,43
Sekcja K	6	0	6	0,86
Sekcja L	6	78	84	12,02
Sekcja M	27	5	32	4,58
Sekcja N	33	3	36	5,15
Sekcja O	0	15	15	2,15
Sekcja P	11	4	15	2,15
Sekcja Q	17	3	20	2,86
Sekcja R	7	4	11	1,56
Sekcje S, T, U	23	37	60	8,58
Razem	472	227	699	100

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Analiza struktury przedsiębiorstw działających na terenie Gminy Kwilcz w 2025 roku według sekcji PKD wskazuje na wyraźne zróżnicowanie branżowe, przy jednoczesnej dominacji kilku kluczowych sektorów gospodarki.

Największy udział w strukturze podmiotów gospodarczych mają:

- Sekcja F – budownictwo (16,88%) – 118 podmiotów,
- Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny (16,74%) – 117 podmiotów,
- Sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (12,02%) – 84 podmioty.

Wskazuje to, że lokalna gospodarka opiera się w dużej mierze na działalności usługowej oraz sektorach związanych z obsługą rynku i inwestycjami budowlanymi.

Istotną rolę odgrywają również:

- Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe (9,87%),
- Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa (9,73%),
- Sekcje S, T, U – pozostałe usługi (8,58%).

Sektory te świadczą o rozwijającym się zapleczu usługowo-produkcyjnym oraz rosnącej aktywności w zakresie transportu i działalności uzupełniającej.

Mniejszy udział mają branże takie jak:

- Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (4,58%),
- Sekcja N – działalność wspierająca (5,15%),
- Sekcja A – rolnictwo (3,15%),
- Sekcja Q – opieka zdrowotna (2,86%).

Relatywnie niewielki udział sektora rolniczego wskazuje na stopniowe odchodzenie od tradycyjnych funkcji rolniczych na rzecz działalności usługowej i pozarolniczej.

Najmniej reprezentowane są sekcje takie jak:

- Sekcja D – energetyka (0,57%),
- Sekcja E – gospodarka wodno-ściekowa (0,43%),
- Sekcja K – działalność finansowa (0,86%),
- Sekcja J – informacja i komunikacja (1,43%).

Są to branże wymagające wysokiego poziomu kapitału, specjalistycznej wiedzy lub funkcjonujące głównie w większych ośrodkach miejskich.

Warto również zwrócić uwagę na zróżnicowanie struktury podmiotów pod względem formy prawnej. W większości sekcji dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, co potwierdza charakter lokalnej przedsiębiorczości oparty głównie na mikro i małych firmach. Wyjątek stanowi sekcja L (nieruchomości) oraz sekcje S, T, U, gdzie większy udział mają podmioty posiadające osobowość prawną.

Struktura branżowa przedsiębiorstw w Gminie Kwilcz wskazuje na dominację sektora usługowego i budowlanego, przy jednoczesnym umiarkowanym udziale działalności produkcyjnej i rolniczej. Taki profil gospodarczy jest charakterystyczny dla gmin wiejskich znajdujących się w procesie transformacji i dywersyfikacji działalności gospodarczej.

Wśród podmiotów zarejestrowanych na terenie Gminy Kwilcz dominują jednostki gospodarcze sektora prywatnego – 95,71 %, mikroprzedsiębiorstwa prowadzone przez osoby fizyczne, a w szczególności osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, stanowiące ok. 67,53 % działających na terenie Gminy podmiotów.

Podział podmiotów według grup rodzajów działalności

Ogółem:	699	%
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	22	3,15
przemysł i budownictwo	194	27,75
pozostała działalność	483	69,10

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Podmioty wg klas wielkości (klasyfikowane według kryterium liczby pracujących)	Ilość	%
0 - 9 pracujących	676	96,71
10 - 49 pracujących	21	3,00
50 - 249 pracujących	2	0,29
Razem	699	100

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Analiza struktury podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Gminy Kwilcz w 2025 roku wskazuje na wyraźnie ukształtowany profil lokalnej gospodarki, oparty przede wszystkim na działalności usługowej oraz niewielkich, często jednoosobowych podmiotach gospodarczych.

W podziale według grup rodzajów działalności zdecydowanie dominującą kategorię stanowi pozostała działalność, obejmująca szeroko rozumiany sektor usług. W tej grupie funkcjonuje 483 podmioty, co stanowi 69,10% wszystkich przedsiębiorstw działających na terenie gminy. Tak wysoki udział usług wskazuje na postępujący proces dywersyfikacji gospodarki oraz odchodzenie od tradycyjnych funkcji rolniczych na rzecz działalności związanej z obsługą mieszkańców, handlem, usługami specjalistycznymi czy działalnością drobną i rzemieślniczą.

Drugą istotną grupą są podmioty działające w sektorze przemysłu i budownictwa, które obejmują 194 przedsiębiorstwa (27,75%). Znaczący udział tej grupy wskazuje na rozwój działalności związanej z realizacją inwestycji, usługami budowlanymi oraz drobną produkcją. Może to być powiązane z rosnącą liczbą inwestycji infrastrukturalnych oraz zapotrzebowaniem na usługi remontowo-budowlane zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym.

Najmniejszy udział w strukturze gospodarki mają podmioty związane z sektorem rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa – 22 podmioty (3,15%). Pomimo wiejskiego charakteru gminy, udział tej kategorii w strukturze przedsiębiorczości jest stosunkowo niewielki, co potwierdza, że działalność rolnicza często nie jest rejestrowana jako działalność gospodarza lub ma charakter indywidualny, nieujęty w analizowanej ewidencji.

Analiza podmiotów według klas wielkości, określonych na podstawie liczby pracujących, jednoznacznie wskazuje na dominację mikroprzedsiębiorstw. Podmioty zatrudniające od 0 do 9 pracowników stanowią aż 676 jednostek, czyli 96,71% ogółu przedsiębiorstw. Oznacza to, że lokalna gospodarka opiera się przede wszystkim na działalności indywidualnej, rodzinnej oraz niewielkich firmach świadczących usługi na rynku lokalnym i regionalnym. Udział małych przedsiębiorstw (10–49 pracujących) jest niewielki i wynosi 21 podmiotów (3,00%), natomiast średnie przedsiębiorstwa (50–249 pracujących) występują sporadycznie – 2 podmioty (0,29%). Brak dużych przedsiębiorstw wskazuje na ograniczony potencjał

inwestycyjny oraz mniejszą skalę działalności gospodarczej na terenie gminy, co jest charakterystyczne dla jednostek o profilu wiejskim.

Taka struktura gospodarki ma zarówno swoje zalety, jak i ograniczenia. Z jednej strony duży udział mikroprzedsiębiorstw sprzyja elastyczności rynku, szybkiemu dostosowywaniu się do zmieniających się warunków gospodarczych oraz aktywizacji mieszkańców. Z drugiej strony niewielka liczba większych podmiotów może ograniczać możliwości tworzenia nowych miejsc pracy na większą skalę oraz wpływać na poziom dochodów lokalnych.

Uzupełnieniem obrazu aktywności gospodarczej jest rozwinięty sektor organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej. W 2025 roku na terenie gminy funkcjonowały 34 stowarzyszenia i organizacje społeczne, 4 fundacje oraz 7 spółdzielni, co świadczy o wysokim poziomie aktywności społecznej mieszkańców oraz ich zaangażowaniu w rozwój lokalnych inicjatyw.

Podsumowując, struktura gospodarki Gminy Kwilcz ma charakter usługowy, rozproszony i oparty na mikroprzedsiębiorczości, z istotnym udziałem sektora budowlanego oraz niewielkim znaczeniem działalności rolniczej w ujęciu rejestrowym. Obserwowane tendencje wpisują się w proces stopniowej transformacji gospodarczej gmin wiejskich, polegający na dywersyfikacji działalności i rozwoju funkcji pozarolniczych.

Podsumowanie

Gospodarka Gminy Kwilcz w 2025 roku funkcjonowała w warunkach stopniowej stabilizacji makroekonomicznej, po okresie wysokiej inflacji i niepewności gospodarczej z lat wcześniejszych. Powrót inflacji do umiarkowanego poziomu oraz poprawa warunków finansowych w kraju wpłynęły pozytywnie na przewidywalność prowadzenia działalności gospodarczej oraz planowanie budżetowe gminy.

Na tle tych uwarunkowań widoczny jest systematyczny rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy. Liczba podmiotów gospodarczych wzrosła do 699, co potwierdza rosnącą aktywność ekonomiczną mieszkańców oraz ich zdolność do adaptacji w zmieniających się warunkach gospodarczych. Lokalna gospodarka charakteryzuje się jednak wyraźną dominacją mikroprzedsiębiorstw oraz działalności osób fizycznych, co jest typowe dla gmin o charakterze wiejskim.

Struktura branżowa wskazuje na przewagę sektora usługowego oraz budownictwa i handlu, przy jednoczesnym niewielkim udziale działalności rolniczej w ujęciu rejestrowym. Taki profil gospodarki świadczy o postępującej dywersyfikacji oraz odchodzeniu od tradycyjnych funkcji rolniczych na rzecz działalności pozarolniczej. Uzupełnieniem aktywności gospodarczej jest rozwinięty sektor organizacji społecznych i podmiotów ekonomii społecznej, co dodatkowo wzmacnia lokalny kapitał społeczny i sprzyja realizacji inicjatyw oddolnych.

Kultura, sport i rekreacja

Centra kultury stanowią jeden z kluczowych filarów funkcjonowania współczesnej wspólnoty samorządowej. Trudno wyobrazić sobie gminę, która w sposób odpowiedzialny i długofalowy dba o swoich mieszkańców, nie zapewniając im dostępu do szeroko rozumianej kultury. Instytucje te są nie tylko organizatorami wydarzeń artystycznych, ale przede wszystkim przestrzenią budowania relacji społecznych, rozwijania kapitału ludzkiego oraz kształtowania tożsamości lokalnej. Centra kultury pełnią rolę swoistego „serca” życia społecznego. To właśnie w ich murach spotykają się mieszkańcy – niezależnie od wieku, statusu społecznego czy zainteresowań. Tworzą przestrzeń sprzyjającą dialogowi międzypokoleniowemu, wymianie doświadczeń oraz integracji różnych środowisk. W dobie postępującej cyfryzacji i indywidualizacji życia społecznego, znaczenie takich miejsc systematycznie rośnie – przeciwdziałają one izolacji społecznej, wzmacniają więzi międzyludzkie i budują poczucie przynależności do wspólnoty.

Nie bez znaczenia pozostaje również funkcja edukacyjna instytucji kultury. Poprzez bogatą i zróżnicowaną ofertę zajęć – od warsztatów artystycznych, przez zajęcia muzyczne i teatralne, po inicjatywy edukacyjne i rozwojowe – centra kultury wspierają rozwój kompetencji mieszkańców na wielu płaszczyznach. Są miejscem odkrywania talentów, rozwijania pasji oraz zdobywania nowych umiejętności. Szczególne znaczenie ma to w przypadku dzieci i młodzieży, dla których kontakt z kulturą często stanowi impuls do dalszego rozwoju osobistego i zawodowego. Jednocześnie oferta kierowana do osób dorosłych i seniorów sprzyja aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym oraz poprawie jakości życia.

Centra kultury odgrywają także istotną rolę w kształtowaniu i utrwalaniu tożsamości lokalnej. Poprzez organizację wydarzeń nawiązujących do tradycji, historii i dziedzictwa regionu, przyczyniają się do budowania świadomości kulturowej mieszkańców. Wspierają lokalnych twórców, promują dorobek artystyczny społeczności oraz wzmacniają poczucie dumy z miejsca zamieszkania. W efekcie stają się nie tylko instytucjami kultury, ale również strażnikami lokalnego dziedzictwa.

Z punktu widzenia systemowego działalność kulturalna należy do zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego i ma charakter obowiązkowy. Zgodnie z art. 9 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. *o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej*, jednostki samorządu terytorialnego realizują te zadania poprzez tworzenie i prowadzenie samorządowych instytucji kultury. Instytucje te działają na podstawie statutów, a ich podstawowym celem jest prowadzenie działalności kulturalnej w sposób odpowiadający potrzebom lokalnej społeczności. Uzupełnieniem systemu instytucji kultury są biblioteki publiczne, których organizowanie i prowadzenie należy do obowiązków gminy (art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. *o bibliotekach*). Zapewniają one powszechny dostęp do wiedzy, informacji oraz zasobów kultury, stanowiąc ważny element infrastruktury społecznej.

Instytucje kultury posiadają osobowość prawną, którą uzyskują z chwilą wpisu do rejestru prowadzonego przez organizatora (art. 14 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej). Oznacza to, że funkcjonują jako odrębne podmioty prawa,

wyposażone w zdolność do samodzielnego działania. Gospodarują powierzonym i nabytym mieniem oraz prowadzą samodzielną gospodarkę finansową, kierując się zasadami racjonalności i efektywności (art. 27 ust. 1 ww. ustawy). Jednocześnie instytucje kultury pełnią funkcję pracodawcy wobec zatrudnionych w nich pracowników. Dyrektor instytucji, jako jej organ zarządzający, wykonuje czynności z zakresu prawa pracy oraz odpowiada za całokształt działalności jednostki – zarówno w wymiarze organizacyjnym, jak i programowym. Reprezentuje instytucję na zewnątrz oraz odpowiada za realizację jej misji i celów statutowych (art. 17 ustawy *o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej*).

Finansowanie działalności instytucji kultury odbywa się przede wszystkim poprzez środki publiczne przekazywane przez organizatora w formie dotacji. W praktyce wyróżnia się dwa podstawowe mechanizmy finansowania:

- dotacje podmiotowe, które zapewniają stabilność funkcjonowania instytucji i umożliwiają pokrycie kosztów bieżącej działalności, w tym wynagrodzeń, utrzymania infrastruktury oraz realizacji podstawowych zadań statutowych,
- dotacje celowe, przeznaczone na realizację konkretnych przedsięwzięć, projektów lub inwestycji kulturalnych, często o charakterze rozwojowym lub innowacyjnym.

Warto podkreślić, że centra kultury coraz częściej pełnią również funkcję animatora życia społecznego i inicjatora działań oddolnych. Wspierają lokalne organizacje pozarządowe, grupy nieformalne oraz inicjatywy mieszkańców, stając się platformą współpracy i współtworzenia oferty kulturalnej. Dzięki temu wzmacniają kapitał społeczny, rozumiany jako zdolność społeczności do współdziałania na rzecz dobra wspólnego. Nie można pominąć także znaczenia centrów kultury w budowaniu pozytywnego wizerunku gminy. Aktywna i różnorodna oferta kulturalna zwiększa atrakcyjność miejsca zamieszkania, przyciąga nowych mieszkańców oraz sprzyja rozwojowi turystyki i lokalnej gospodarki. Kultura staje się w tym ujęciu nie tylko wartością samą w sobie, ale również istotnym czynnikiem rozwoju społeczno-gospodarczego.

Podsumowując, centra kultury to instytucje o wielowymiarowym znaczeniu – społecznym, edukacyjnym, kulturowym i rozwojowym. Nie ograniczają się jedynie do organizacji wydarzeń, lecz pełnią rolę aktywnego uczestnika życia lokalnej wspólnoty. Budują więzi, rozwijają potencjał mieszkańców i wzmacniają tożsamość lokalną, stanowiąc niezbędny element nowoczesnej i dobrze funkcjonującej gminy.

Kwileckie Centrum Kultury i Edukacji im. Floriana Mazurkiewicza oraz Biblioteka Publiczna w Kwilczu (CKiEBP) stanowi kluczową instytucję życia kulturalnego Gminy Kwilcz, pełniąc funkcję ośrodka integracji społecznej, edukacji kulturalnej oraz animacji lokalnej aktywności mieszkańców. Działalność Centrum ma charakter wielokierunkowy i kompleksowy, odpowiadając na zróżnicowane potrzeby kulturalne, edukacyjne i czytelnicze społeczności lokalnej. CKiEBP prowadzi szeroką działalność ukierunkowaną na rozwój uczestnictwa w kulturze, dążąc do objęcia swoją ofertą jak najszerszego grona odbiorców. Szczególny nacisk kładzie na aktywizowanie mieszkańców i zachęcanie ich do czynnego udziału w życiu kulturalnym, co sprzyja budowaniu świadomej, zaangażowanej i zintegrowanej wspólnoty lokalnej.

Instytucja funkcjonuje jako samorządowa instytucja kultury, wpisana do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Gminę Kwilcz pod numerem 3. Nadzór merytoryczny nad działalnością biblioteczną sprawuje Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, co zapewnia odpowiedni poziom merytoryczny realizowanych działań oraz ich zgodność z obowiązującymi standardami.

Do podstawowych obszarów działalności CKiEBP należy w szczególności:

- udostępnianie, upowszechnianie i popularyzowanie kultury,
- prowadzenie działalności kulturalnej i edukacyjnej,
- animowanie życia kulturalnego oraz wspieranie twórczości artystycznej,
- ochrona i popularyzacja dziedzictwa kulturowego regionu,
- rozwijanie czytelnictwa oraz zapewnianie dostępu do zasobów bibliotecznych.

Nadrzędnym celem działalności instytucji jest tworzenie warunków do powszechnego dostępu do dóbr kultury oraz przygotowanie mieszkańców do aktywnego i świadomego uczestnictwa w życiu kulturalnym. CKiEBP realizuje swoje zadania w sposób interdyscyplinarny, łącząc funkcje kulturalne, edukacyjne i społeczne. Dzięki temu skutecznie odpowiada na potrzeby różnych grup odbiorców – od dzieci i młodzieży, przez osoby dorosłe, aż po seniorów.

Działalność Centrum sprzyja integracji międzypokoleniowej oraz budowaniu więzi społecznych. Współpraca z mieszkańcami przy organizacji wydarzeń i inicjatyw lokalnych wzmacnia poczucie wspólnoty oraz współodpowiedzialności za rozwój życia kulturalnego w gminie.

W ramach działalności upowszechniającej kulturę CKiEBP realizuje szeroki wachlarz działań, obejmujących m.in.:

- edukację kulturalną oraz wychowanie przez sztukę,
- tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego,
- wspieranie i promocję lokalnych twórców oraz zespołów artystycznych,
- organizację wydarzeń kulturalnych, rozrywkowych, rekreacyjnych i okolicznościowych,
- prowadzenie zespołów artystycznych i kół zainteresowań,
- gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych.

CKiEBP realizuje swoje zadania poprzez organizację różnorodnych form aktywności, w szczególności:

- zajęć i warsztatów artystycznych,
- działalności zespołów tanecznych i innych form artystycznych,
- przedstawień teatralnych, koncertów oraz projekcji filmowych,
- wystaw artystycznych i wydarzeń promujących lokalną twórczość,
- działań na rzecz rozwoju czytelnictwa i edukacji literackiej.

W instytucji prowadzone są zarówno zajęcia stałe, jak i wydarzenia cykliczne. Do stałych form działalności należą m.in. zajęcia dla dzieci i młodzieży, warsztaty teatralne i filmowe, zajęcia biblioteczne czy warsztaty tematyczne, w tym kulinarne. Ponadto organizowane są cykliczne inicjatywy, takie jak konkursy (np. fotograficzne), spotkania autorskie, projekty edukacyjne oraz wydarzenia filmowe, w tym udział w ogólnopolskich przeglądach takich jak O!PLA. Istotnym elementem działalności jest także tworzenie i rozwijanie lokalnych inicjatyw informacyjnych i kulturalnych. Szczegółowe zestawienie wydarzeń i przedsięwzięć realizowanych przez CKiEBP zawarte jest w corocznych sprawozdaniach z działalności instytucji, stanowiących załącznik do sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Kwilcz.

CKiEBP prowadzi gospodarkę finansową zgodnie z zasadami obowiązującymi samorządowe instytucje kultury. Funkcjonowanie instytucji opiera się na planie finansowym obejmującym dochody i wydatki, a także przychody i koszty związane z całokształtem działalności. Podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu Gminy Kwilcz, które zapewniają stabilność funkcjonowania jednostki. Dodatkowo instytucja aktywnie pozyskuje środki zewnętrzne, w tym wsparcie sponsorów – lokalnych przedsiębiorców oraz osób prywatnych. Uzupełnieniem budżetu są również wpływy pochodzące z odpłatności za udział w wybranych zajęciach i wydarzeniach.

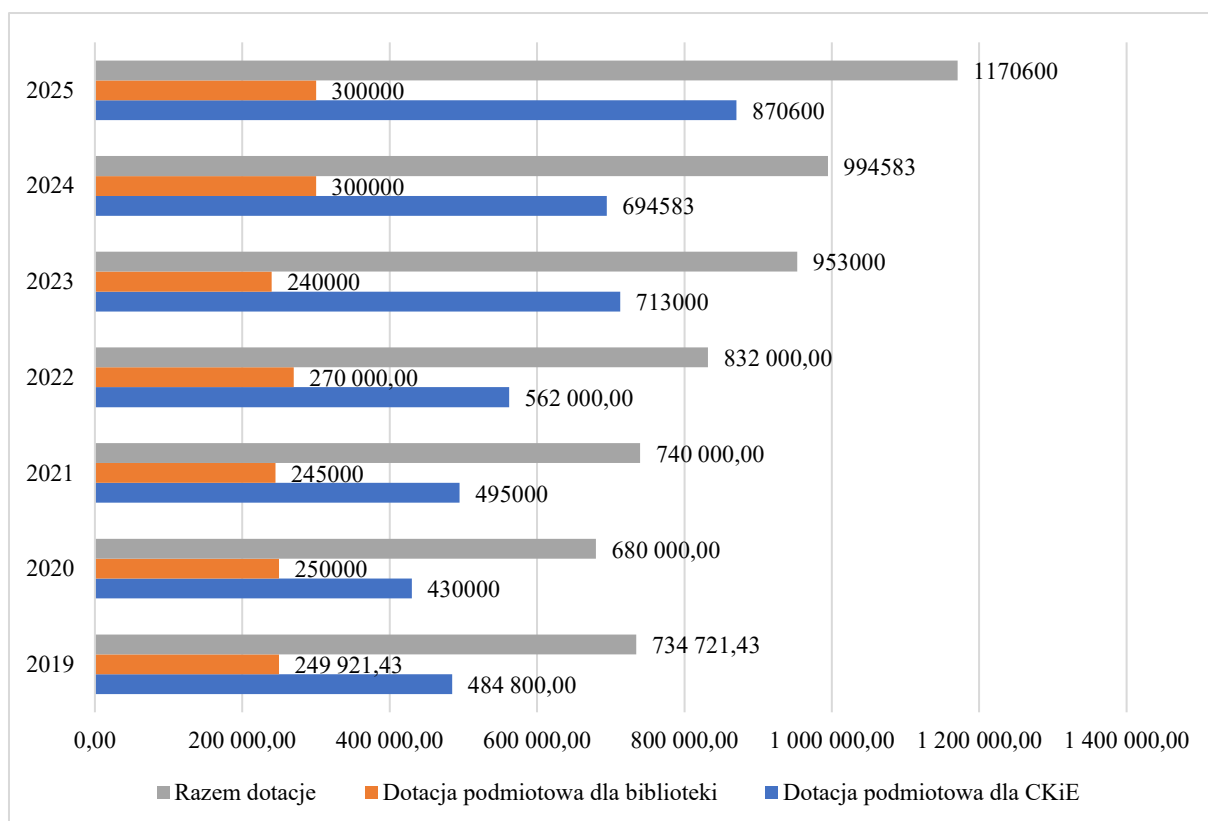
Dzięki swojej działalności Kwileckie Centrum Kultury i Edukacji oraz Biblioteka Publiczna pełnią istotną rolę w budowaniu kapitału społecznego, wzmacnianiu tożsamości lokalnej oraz podnoszeniu jakości życia mieszkańców. Instytucja ta nie tylko organizuje wydarzenia, ale przede wszystkim aktywnie współtworzy przestrzeń życia społecznego, sprzyjając rozwojowi gminy jako miejsca otwartego, przyjaznego i zaangażowanego w potrzeby swoich mieszkańców.

W 2025 roku Gmina Kwilcz przekazała:

- dotację podmiotową dla Centrum Kultury w kwocie 870.600,00 zł (szczegółowe dane z przebiegu wykonania planu finansowego za 2025 rok zawarte są w sprawozdaniu CKiEBP dołączonego do sprawozdania z wykonania budżetu za 2025 rok);
- dotacja podmiotowa dla biblioteki w kwocie 300.000,00 zł (szczegółowe dane z przebiegu wykonania planu finansowego za 2025 rok zawarte są w sprawozdaniu CKiEBP dołączonego do sprawozdania z wykonania budżetu za 2025 rok).

Łącznie CKiEBP otrzymało z budżetu Gminy dotację w kwocie 1.170.000,00 zł.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Dotacja podmiotowa dla CKiEBP	484 800,00	430 000,00	495 000,00	562 000,00	713 000,00	694 583,00	870 600,00
Dotacja podmiotowa dla biblioteki	249 921,43	250 000,00	245 000,00	270 000,00	240 000,00	300.000,00	300 000,00
Razem dotacje	734 721,43	680 000,00	740 000,00	832 000,00	953 000,00	994 583,00	1 170 600,00



W latach 2019–2025 obserwuje się systematyczny wzrost poziomu finansowania działalności Kwileckiego Centrum Kultury i Edukacji im. Floriana Mazurkiewicza oraz Biblioteki Publicznej w Kwilczu. Łączna kwota dotacji przekazywanych z budżetu Gminy Kwilcz wzrosła z 734.721,43 zł w 2019 roku do 1.170.600,00 zł w 2025 roku, co stanowi wzrost o blisko 60%.

Po spadku wartości dotacji w 2020 roku, w kolejnych latach odnotowano konsekwentny wzrost nakładów finansowych na działalność instytucji kultury. Najwyższy poziom finansowania osiągnięto w 2025 roku. Wzrost środków dotyczył przede wszystkim działalności Kwileckiego Centrum Kultury i Edukacji, którego dotacja zwiększyła się z 484.800,00 zł w 2019 roku do 870.600,00 zł w 2025 roku.

Dotacja przeznaczona na działalność biblioteki publicznej charakteryzowała się większą stabilnością. W analizowanym okresie utrzymywała się na zbliżonym poziomie, a od 2024 roku wynosi 300.000,00 zł rocznie. Wskazuje to na zapewnienie ciągłości funkcjonowania instytucji przy jednoczesnym stopniowym wzmacnianiu jej potencjału.

W strukturze wydatków dominują środki przeznaczone na działalność centrum kultury, których udział w łącznej kwocie dotacji w ostatnich latach przekracza 70%. Świadczy to o rosnącym znaczeniu działań z zakresu animacji kultury, organizacji wydarzeń oraz aktywizacji społecznej mieszkańców.

Zwiększanie nakładów finansowych na działalność kulturalną i biblioteczną wskazuje na konsekwentną realizację przez Gminę Kwilcz zadań własnych w zakresie kultury oraz wzmacnianie roli instytucji kultury jako istotnego elementu rozwoju społecznego i podnoszenia jakości życia mieszkańców.

Szczegółowe dane z przebiegu wykonania planu finansowego za 2025 rok zawarte są w sprawozdaniu CKiEBP w Kwilczu stanowiącym załącznik do sprawozdania z wykonania budżetu za 2025 rok.

Ogółem przychody CKiEBP w 2025 roku wyniosły 1.825.681,36 zł, natomiast koszty działalności 1.817.498,86 zł.

Określenie przychodu	Wysokość przychodu w zł
Dotacja podmiotowa dla CKiEBP	870 600,00
Dotacja podmiotowa dla biblioteki	300 000,00
Przychody z działalności statutowej	352 998,50
Pozostałe przychody	33 320,18
Przychody z działalności biblioteki	5 324,00
Dotacja celowa projekt "Farbą i Gestem"	12 900,00
Dotacja celowa projekt "Lodowcowe warsztaty..."	6 000,00
Dotacja - "Kwileckie Inicjatywy Kulturalne"	500,00
Dotacja - "Kultura w drodze"	4 800,00
Dotacja z M.H.S.	10 000,00
Darowizna Starostwo Powiatowe w Międzychodzie	2 000,00
Dotacja z M.K.i D.N.	50 000,00
Dotacja z N.C.K.	9 500,00
Dotacja z M.K.i D.N.	23 000,00
Dotacja z N.C.K.	30 000,00
Dotacja z Biblioteki Narodowej - zakup książek	6 990,00
Dotacja "Pierwsze Koty za Płoty"	29 000,00
Darowizny	53 500,00
Stan środków na początek roku	22 991,36
Razem:	1 823 424,04

W analizowanym okresie łączna wartość przychodów Kwileckiego Centrum Kultury i Edukacji im. Floriana Mazurkiewicza oraz Biblioteki Publicznej w Kwilczu wyniosła 1.823.424,04 zł. Struktura dochodów wskazuje na dominującą rolę środków publicznych przy jednoczesnym istotnym udziale przychodów własnych oraz środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Podstawowym źródłem finansowania instytucji pozostają dotacje podmiotowe z budżetu Gminy Kwilcz, których łączna wartość wyniosła 1.170.600,00 zł, co stanowi około 64% wszystkich przychodów. W tym dotacja dla CKiEBP wyniosła 870.600,00 zł, natomiast dla biblioteki 300.000,00 zł. Wskazuje to na stabilny i kluczowy udział finansowania samorządowego w funkcjonowaniu instytucji.

Drugim co do wielkości źródłem dochodów są przychody z działalności statutowej, które osiągnęły poziom 352.998,50 zł, co stanowi około 19% ogółu przychodów. Dochody te pochodzą głównie z organizacji zajęć, warsztatów oraz wydarzeń kulturalnych i potwierdzają aktywność instytucji w zakresie pozyskiwania środków własnych.

Pozostałe przychody, w tym wpływy z działalności bibliotecznej (5.324,00 zł) oraz inne przychody (33.320,18 zł), mają charakter uzupełniający, jednak stanowią istotny element dywersyfikacji źródeł finansowania.

Znaczącą rolę odgrywają również środki pozyskane w formie dotacji celowych oraz wsparcia zewnętrznego. Instytucja skutecznie korzysta z programów i środków pochodzących m.in. z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowego Centrum Kultury, Biblioteki Narodowej oraz innych podmiotów. Łączna wartość tych środków wraz z darowiznami przekracza 200 tys. zł, co świadczy o wysokiej skuteczności w pozyskiwaniu finansowania na realizację projektów kulturalnych i edukacyjnych.

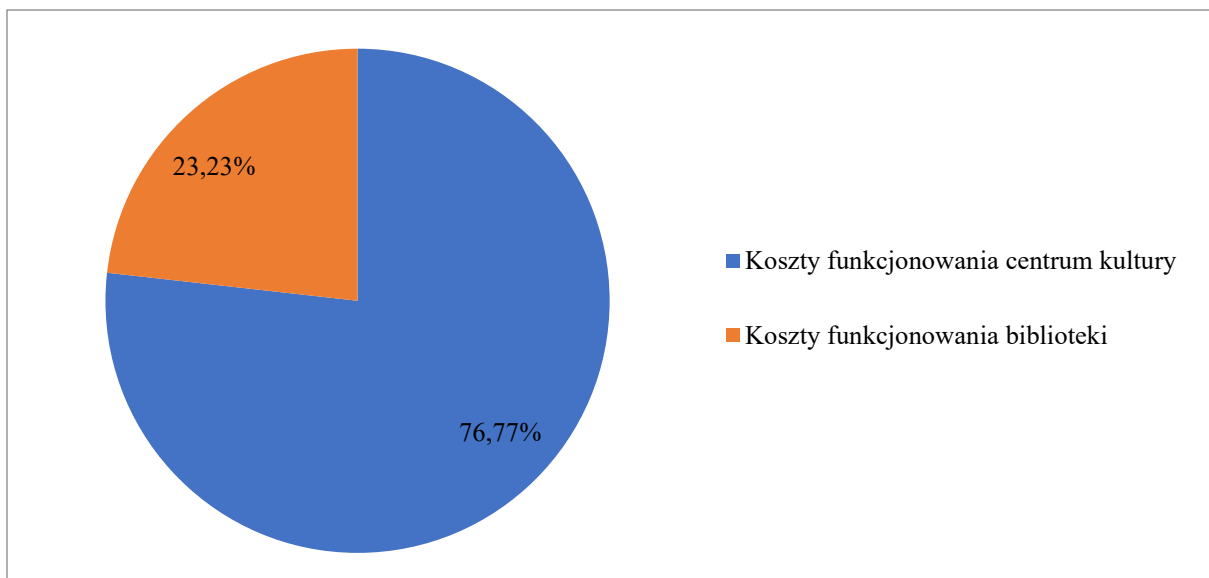
Istotnym uzupełnieniem dochodów są darowizny w wysokości 53.500,00 zł, które potwierdzają zaangażowanie lokalnych partnerów i środowiska społecznego w działalność instytucji. Ponadto na początek roku instytucja dysponowała środkami w wysokości 22.991,36 zł, co świadczy o zachowaniu ciągłości finansowej.

Struktura dochodów wskazuje na zrównoważony model finansowania, oparty na stabilnym wsparciu ze strony samorządu oraz aktywnym pozyskiwaniu środków własnych i zewnętrznych. Pozwala to na zapewnienie ciągłości działalności, rozwój oferty kulturalnej oraz zwiększanie dostępności działań dla mieszkańców.

W konsekwencji należy stwierdzić, że CKiEBP prowadzi efektywną gospodarkę finansową, wykorzystując różnorodne źródła dochodów, co przekłada się na stabilność funkcjonowania instytucji oraz jej dalszy rozwój jako istotnego ośrodka życia kulturalnego w gminie.

Koszty funkcjonowania instytucji wyniosły ogółem 1.817.498,86 zł, z czego przypisane koszty funkcjonowania centrum kultury 1.395.366,16 zł, natomiast biblioteki 422.132,70 zł.

Rodzaj kosztu	Wysokość kosztów w zł
Koszty funkcjonowania centrum kultury	1 395 366,16
Koszty funkcjonowania biblioteki	422 132,70
Razem:	1 817 498,86



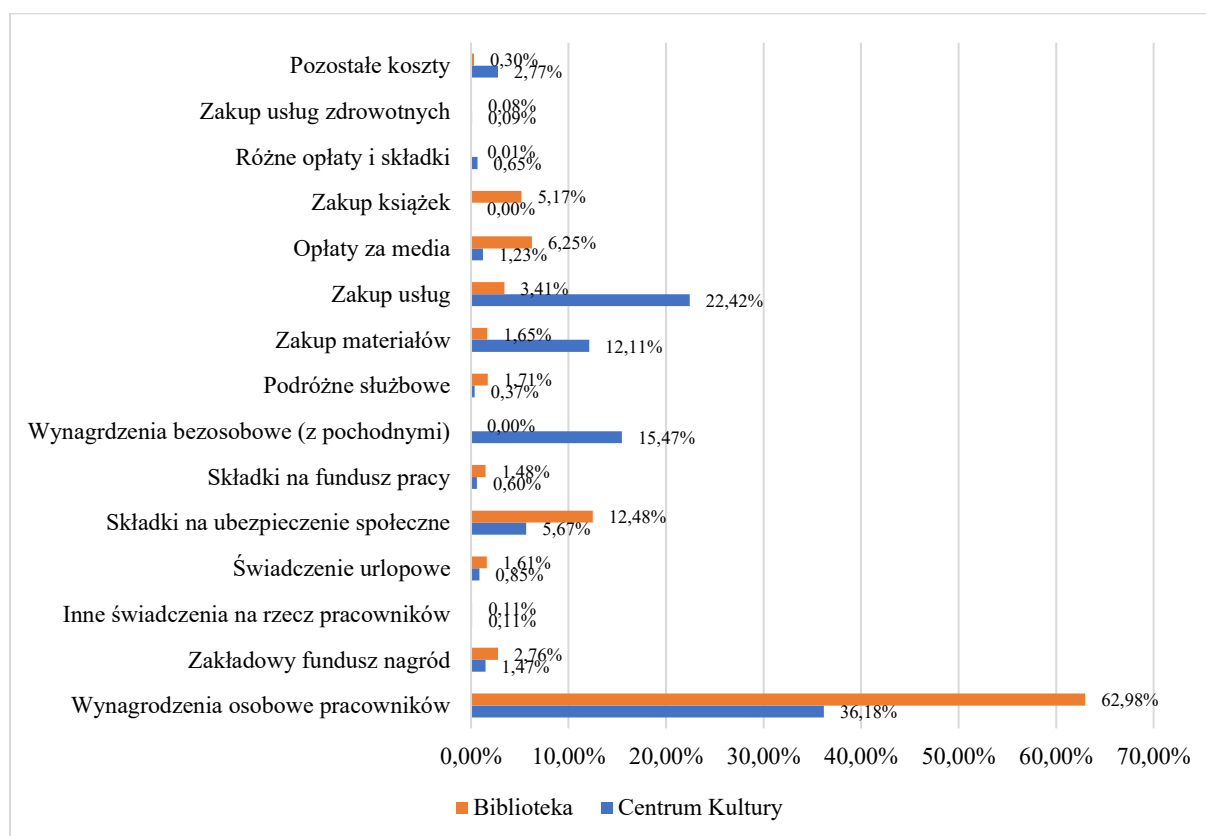
Rodzaj kosztu	Centrum kultury	Biblioteka
Wynagrodzenia osobowe pracowników	504 881,34	265 872,79
Zakładowy fundusz nagród	20 550,00	11 650,00
Inne świadczenia na rzecz pracowników	1 529,00	444,50
Świadczenie urlopowe	11 914,89	6 808,50
Składki na ubezpieczenie społeczne	79 089,34	52 701,46
Składki na fundusz pracy	8 380,61	6 260,12
Wynagrodzenia bezosobowe (z pochodnymi)	215 887,94	0,00
Podrózne służbowe	5 227,24	7 213,17
Zakup materiałów	168 982,29	6 984,88
Zakup usług	312 865,69	14 376,09
Opłaty za media	17 127,77	26 372,25
Zakup książek	0,00	21 809,84
Różne opłaty i składki	9 047,65	47,40
Zakup usług zdrowotnych	1 266,50	340,00
Pozostałe koszty	38 615,90	1 251,70
Razem:	1 395 366,16	422 132,70

W 2025 roku łączne koszty funkcjonowania Kwileckiego Centrum Kultury i Edukacji im. Floriana Mazurkiewicza oraz Biblioteki Publicznej w Kwilczu wyniosły 1.817.498,86 zł, z

czego 1.395.366,16 zł (ok. 76,8%) przypada na działalność Centrum Kultury, natomiast 422.132,70 zł (ok. 23,2%) na działalność biblioteki.

Struktura kosztów w obu obszarach działalności wskazuje na dominujący udział wydatków związanych z wynagrodzeniami oraz pochodnymi. W przypadku Centrum Kultury wynagrodzenia osobowe pracowników wyniosły 504.881,34 zł, co stanowi ok. 36,2% kosztów tej jednostki, natomiast w bibliotece 265.872,79 zł, czyli ok. 63,0% jej kosztów. Uwzględniając dodatkowo składki na ubezpieczenia społeczne, fundusz pracy oraz pozostałe świadczenia pracownicze, łączne koszty osobowe stanowią ponad 45% kosztów Centrum Kultury oraz ponad 80% kosztów biblioteki. Istotną pozycję kosztową w działalności Centrum Kultury stanowią wydatki na wynagrodzenia bezosobowe (215.887,94 zł), które odpowiadają za ok. 15,5% kosztów tej jednostki. Wskazuje to na szerokie wykorzystanie umów cywilnoprawnych przy realizacji wydarzeń, zajęć i projektów kulturalnych.

Podział kosztów funkcjonowania CKiEBP wg jednostek:

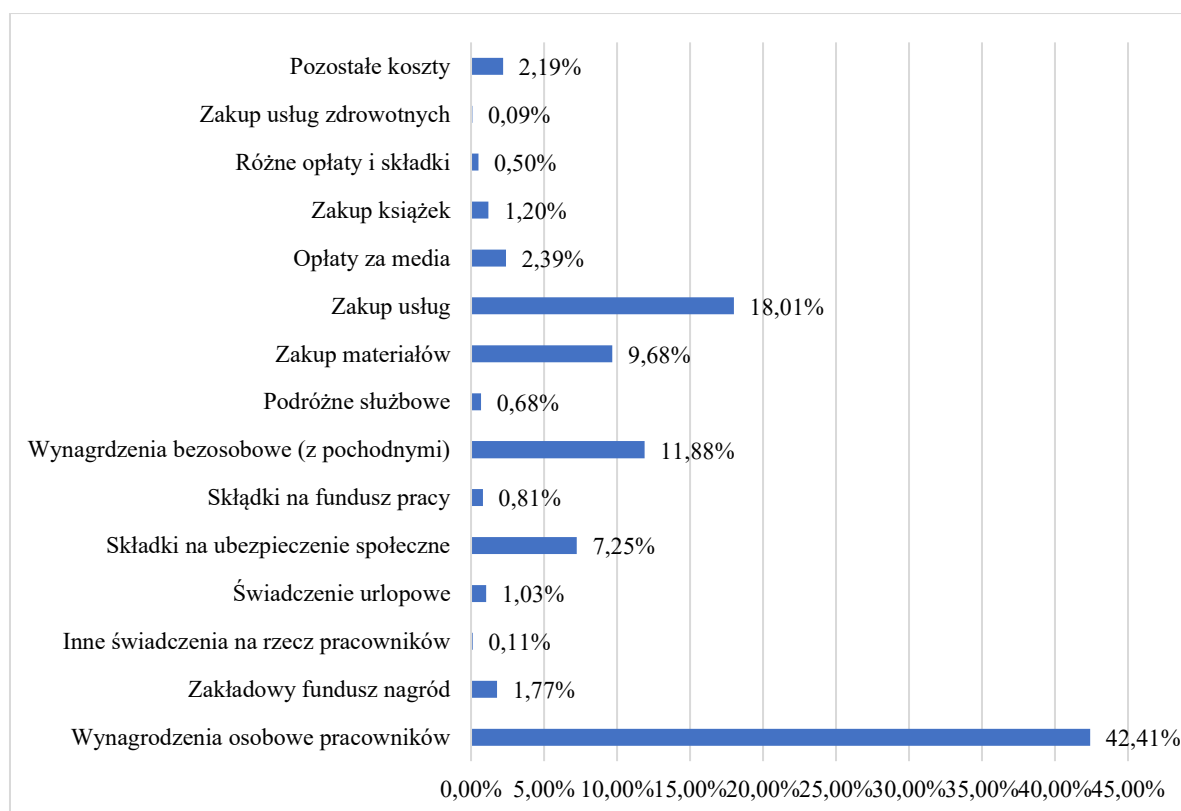


Znaczący udział w kosztach Centrum Kultury mają również wydatki na zakup usług (312.865,69 zł, tj. ok. 22,4%) oraz materiałów (168.982,29 zł, tj. ok. 12,1%), co bezpośrednio wynika z charakteru działalności instytucji, obejmującej organizację wydarzeń i prowadzenie różnorodnych form aktywności kulturalnej. W przypadku biblioteki udział tych kategorii jest znacznie niższy – zakup usług stanowi ok. 3,4%, a materiałów ok. 1,7% kosztów. W strukturze kosztów biblioteki wyróżnia się natomiast zakup książek, który wyniósł 21.809,84 zł, co stanowi ok. 5,2% jej wydatków ogółem. Jest to kategoria bezpośrednio związana z realizacją podstawowych zadań bibliotecznych.

Koszty związane z utrzymaniem infrastruktury, w tym opłaty za media, wyniosły 17.127,77 zł w Centrum Kultury (ok. 1,2%) oraz 26.372,25 zł w bibliotece (ok. 6,2%). Wyższy udział tej kategorii w bibliotece wynika ze specyfiki jej funkcjonowania oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków przechowywania zbiorów. Pozostałe kategorie wydatków, takie jak podróże służbowe, usługi zdrowotne czy różne opłaty i składki, mają charakter uzupełniający i każdorazowo stanowią poniżej kilku procent ogólnych kosztów.

Analiza struktury kosztów wskazuje na wyraźne zróżnicowanie charakteru działalności obu jednostek. Centrum Kultury ponosi większe wydatki związane z działalnością animacyjną, organizacją wydarzeń i współpracą z zewnętrznymi wykonawcami, natomiast działalność biblioteki cechuje się większą stabilnością i koncentracją na kosztach osobowych oraz zakupie zbiorów. Struktura kosztów pozostaje adekwatna do realizowanych zadań statutowych i świadczy o racjonalnym gospodarowaniu środkami finansowymi, zapewniając jednocześnie możliwość prowadzenia szerokiej działalności kulturalnej oraz utrzymania dostępu do usług bibliotecznych dla mieszkańców gminy.

Podział kosztów funkcjonowania CKiEBP wg rodzaju kosztu:



Łączna wartość środków zewnętrznych pozyskanych przez Kwileckie Centrum Kultury i Edukacji im. Floriana Mazurkiewicza oraz Bibliotekę Publiczną w Kwilczu wyniosła 184.690,00 zł, z czego 160.490,00 zł stanowiły dotacje, a 24.200,00 zł środki w ramach mniejszych dotacji celowych.

Rodzaj dochodu	Kwota w zł
Dotacja celowa - projekt "Farbą i gestem"	12.900,00
Dotacja celowa - projekt "Lodowcowe Warsztaty Bajkowe"	6.000,00
Dotacja celowa - projekt "Kwileckie Inicjatywy Lokalne"	500,00
Dotacja celowa - projekt "Kultura w drodze"	4.800,00
Razem - Dotacje celowe	24.200,00
Dotacja na realizację projektu – „Farbą i gestem”	50.000,00
Dotacja na realizację projektu – „Kwileckie Inicjatywy Kulturalne”	9.500,00
Dotacja na realizację projektu – „Lodowcowe Warsztaty Bajkowe”	23.000,00
Dotacja na realizację projektu – „Powiatowy Turniej Historyczny”	10.000,00
Dotacja na realizację projektu – „Kwileckie Inicjatywy Kulturalne” II cz.	30.000,00
Dotacja na realizację projektu – „Pierwsze Koty Za Płoty”	29.000,00
Dotacja z Biblioteki Narodowej na zakup książek	6.990,00
Darowizna dotacyjne ze Starostwa Powiatowego	2.000,00
Razem – dotacje	160.490,00
Suma pozyskanych środków zewnętrznych	184.690,00

Struktura pozyskanych środków wskazuje na dominujący udział dotacji przeznaczonych na realizację projektów kulturalnych i edukacyjnych. Kwota 136.290,00 zł, odpowiadająca ok. 73,8% wszystkich środków zewnętrznych, została przeznaczona na realizację konkretnych przedsięwzięć, takich jak „Farbą i gestem”, „Lodowcowe Warsztaty Bajkowe”, „Kwileckie Inicjatywy Kulturalne” (w tym II edycja), „Powiatowy Turniej Historyczny” czy „Pierwsze Koty za Płoty”. Świadczy to o wysokiej aktywności instytucji w pozyskiwaniu finansowania projektowego oraz skutecznym wykorzystywaniu dostępnych programów wsparcia. Mniejsze dotacje celowe, o łącznej wartości 24.200,00 zł (ok. 13,1% całości), stanowią uzupełnienie finansowania i umożliwiają realizację lokalnych inicjatyw o mniejszej skali. Wspierają one działania animacyjne i edukacyjne, wzbogacając ofertę kulturalną skierowaną do mieszkańców. Wśród największych pojedynczych źródeł finansowania należy wskazać dotację w wysokości 50.000,00 zł na realizację projektu „Farbą i gestem”, która stanowi ok. 27,1% wszystkich pozyskanych środków zewnętrznych. Istotne znaczenie mają również środki na projekty „Kwileckie Inicjatywy Kulturalne” (łącznie 39.500,00 zł, tj. ok. 21,4%) oraz „Pierwsze Koty za Płoty” (29.000,00 zł, tj. ok. 15,7%). Uzupełnieniem finansowania są środki systemowe i darowizny, w tym dotacja z Biblioteki Narodowej na zakup książek w wysokości 6.990,00 zł (ok. 3,8%).

Powyższe dane wskazują na skuteczną i aktywną politykę pozyskiwania środków zewnętrznych przez instytucję. Dominacja dotacji projektowych potwierdza zdolność do realizacji przedsięwzięć o większej skali i znaczeniu dla społeczności lokalnej. Jednocześnie dywersyfikacja źródeł finansowania zwiększa stabilność funkcjonowania instytucji oraz umożliwia rozwój oferty kulturalnej wykraczającej poza podstawową działalność statutową.

Pozyskane środki przyczyniają się do podnoszenia jakości i różnorodności działań kulturalnych, wzmacniają aktywność społeczną mieszkańców oraz zwiększają dostępność oferty kulturalnej na terenie gminy.

Kwileckie Centrum Kultury i Edukacji im. Floriana Mazurkiewicza oraz Biblioteka Publiczna w Kwilczu w 2025 roku pełniły aktywną rolę w organizacji i współorganizacji licznych wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych, skierowanych do mieszkańców wszystkich grup wiekowych. Działania te miały na celu nie tylko upowszechnianie kultury, ale również wzmacnianie więzi społecznych oraz aktywizację lokalnej społeczności. Wśród najważniejszych przedsięwzięć realizowanych przez CKiEBP należy wymienić m.in. udział w organizacji finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, który corocznie angażuje mieszkańców w działania charytatywne, a także wydarzenia o charakterze tradycyjnym i lokalnym, takie jak Stoły Wielkanocne czy Kwileckie Kolędzówki, kultywujące dziedzictwo kulturowe regionu. Istotnym elementem działalności były również wydarzenia o charakterze edukacyjnym, w tym turniej o Historii Pojezierza, wykłady tematyczne oraz spotkania autorskie, które sprzyjały poszerzaniu wiedzy i rozwijaniu zainteresowań mieszkańców.

CKiEBP aktywnie współpracowało także z sołectwami, organizując wydarzenia integracyjne na terenie całej gminy. Inicjatywy te miały szczególne znaczenie w kontekście budowania lokalnej wspólnoty, aktywizacji mieszkańców oraz wzmacniania tożsamości lokalnej. Poprzez różnorodne formy działalności instytucja docierała zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do osób dorosłych oraz seniorów, zapewniając szeroki dostęp do oferty kulturalnej.

Organizowane wydarzenia charakteryzowały się dużą frekwencją oraz zaangażowaniem uczestników, co potwierdza istotną rolę CKiEBP jako lokalnego animatora życia społeczno-kulturalnego. Działalność instytucji przyczyniała się do wzbogacania oferty kulturalnej gminy, integracji mieszkańców oraz promocji lokalnych tradycji i inicjatyw. Szczegółowe zestawienie imprez, wydarzeń oraz działań realizowanych przez CKiEBP w 2025 roku zawarte jest w sprawozdaniu z działalności instytucji, stanowiącym załącznik do sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Kwilcz za 2025 rok.

Życie kulturalne w Gminie Kwilcz nie ogranicza się wyłącznie do działalności instytucjonalnej, lecz w istotnym stopniu opiera się również na aktywności lokalnych świetlic wiejskich. Pełnią one ważną funkcję w integracji mieszkańców poszczególnych sołectw, stanowiąc przestrzeń spotkań, inicjatyw oddolnych oraz organizacji wydarzeń o charakterze kulturalnym, edukacyjnym i społecznym. Świetlice wiejskie sprzyjają aktywizacji mieszkańców, wspierają rozwój lokalnych liderów oraz umożliwiają realizację inicjatyw odpowiadających na potrzeby danej społeczności.

Istotnym elementem życia kulturalnego gminy jest również działalność grup formalnych i nieformalnych, w tym kół gospodyń wiejskich czy stowarzyszeń. Ich aktywność przyczynia się do wzbogacania oferty kulturalnej, rozwijania pasji mieszkańców oraz budowania kapitału społecznego. Współpraca pomiędzy instytucjami kultury, świetlicami oraz organizacjami społecznymi pozwala na tworzenie spójnego systemu działań kulturalnych na terenie całej gminy.

W 2025 roku Gmina Kwilcz poniosła znaczące nakłady finansowe na realizację zadań w obszarze kultury oraz ochrony dziedzictwa narodowego. Łączne wydatki w tym zakresie, klasyfikowane w dziale 921, obejmujące działalność instytucji kultury, świetlic wiejskich, bibliotek oraz realizację zadań kulturalnych, wyniosły 1.666.590,87 zł. Środki te przeznaczone zostały zarówno na bieżące funkcjonowanie jednostek, jak i organizację wydarzeń, rozwój oferty kulturalnej oraz utrzymanie infrastruktury. Uzupełnieniem działań w obszarze kultury są wydatki ponoszone na rozwój kultury fizycznej, które w 2025 roku wyniosły 414.118,41 zł (dział 926). Obejmują one wsparcie działalności sportowej, organizację wydarzeń sportowych oraz utrzymanie obiektów sportowych, przyczyniając się do promowania aktywnego stylu życia wśród mieszkańców.

Łączne nakłady na kulturę i kulturę fizyczną świadczą o realizacji przez Gminę Kwilcz polityki wspierania aktywności społecznej, integracji mieszkańców oraz podnoszenia jakości życia. Działania te wzmacniają potencjał lokalnych społeczności, sprzyjają budowaniu więzi społecznych oraz przyczyniają się do rozwoju gminy jako miejsca aktywnego i przyjaznego mieszkańcom.

Sport i rekreacja

Sport i rekreacja stanowią istotny element życia społecznego mieszkańców Gminy Kwilcz oraz ważny obszar działań samorządu ukierunkowanych na poprawę jakości życia i zdrowia mieszkańców. Aktywność fizyczna jest obecnie jedną z najpopularniejszych form spędzania czasu wolnego – zarówno wśród dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych oraz seniorów. Może ona przyjmować formę zorganizowaną, realizowaną w ramach klubów sportowych i zajęć grupowych, jak również indywidualną, podejmowaną zgodnie z własnymi preferencjami mieszkańców.

Na terenie Gminy Kwilcz funkcjonuje infrastruktura sportowa umożliwiająca realizację różnorodnych form aktywności fizycznej. Do najważniejszych obiektów należą ogólnodostępne boiska sportowe oraz sale gimnastyczne zlokalizowane przy Szkole Podstawowej w Kwilczu oraz w Luboszu. Obiekty te są udostępniane mieszkańcom na preferencyjnych warunkach, w szczególności dzieciom i młodzieży oraz działającym na terenie gminy klubom sportowym. Stawka opłaty dla dzieci oraz klubów sportowych wynosi 1,00 zł netto za godzinę, natomiast mieszkańcy gminy mogą korzystać z obiektów na zasadach preferencyjnych, z zastosowaniem 50% stawki bazowej. Rozwiązanie to sprzyja zwiększaniu dostępności infrastruktury sportowej oraz aktywizacji mieszkańców.

Gmina Kwilcz konsekwentnie stwarza warunki sprzyjające rozwojowi różnych form aktywności fizycznej i rekreacyjnej, zabezpieczając środki finansowe na ten cel w budżecie gminy. Podejmowane działania mają na celu nie tylko rozwój sportu wyczynowego, ale przede wszystkim upowszechnianie aktywnego stylu życia oraz promowanie zdrowych nawyków wśród mieszkańców.

Znaczenie aktywności fizycznej dla zdrowia i rozwoju człowieka jest powszechnie uznawane. Regularny ruch, w połączeniu z właściwym odżywianiem, stanowi jeden z kluczowych czynników warunkujących zachowanie dobrej kondycji fizycznej i psychicznej na każdym etapie życia. Sport odgrywa istotną rolę w profilaktyce wielu chorób cywilizacyjnych, takich jak choroby układu krążenia, cukrzyca czy otyłość. Wpływa także na poprawę wydolności organizmu, wzmacnia układ odpornościowy oraz sprzyja utrzymaniu prawidłowej masy ciała. Jednocześnie aktywność sportowa pełni ważną funkcję społeczną i wychowawczą. Uczy współpracy, odpowiedzialności, systematyczności oraz zasad fair play. Sprzyja budowaniu relacji społecznych, wzmacnia poczucie przynależności do grupy oraz rozwija kompetencje społeczne i emocjonalne. Regularne uprawianie sportu pozytywnie wpływa również na koncentrację, pamięć oraz ogólną sprawność poznawczą.

W 2025 roku Gmina Kwilcz przeznaczyła środki finansowe na współrealizację zadań związanych ze wspieraniem i upowszechnianiem kultury fizycznej, sportu, turystyki oraz rekreacji. Realizacja tych zadań odbywa się przede wszystkim przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, w szczególności stowarzyszeniami sportowymi, które stanowią podstawowe podmioty realizujące działania w tym zakresie. Główną formą wsparcia udzielaną przez gminę jest przekazywanie dotacji celowych na realizację zadań publicznych. Środki te przeznaczane są przede wszystkim na rozwój sportu dzieci i młodzieży, szkolenie sportowe, organizację zajęć i zawodów oraz udział w rozgrywkach sportowych. Organizacje sportowe działające na terenie Gminy Kwilcz realizują powierzone zadania po uprzednim wyłonieniu w drodze otwartych konkursów ofert. Część działań prowadzona jest również w ramach programów profilaktycznych, łączących aktywność fizyczną z działaniami wychowawczymi i prozdrowotnymi. Podejmowane działania w obszarze sportu i rekreacji przyczyniają się do zwiększenia aktywności mieszkańców, poprawy ich kondycji zdrowotnej oraz integracji społecznej. Stanowią one ważny element polityki społecznej gminy, ukierunkowanej na budowanie aktywnej, zdrowej i zaangażowanej społeczności lokalnej.

W 2025 roku Gmina Kwilcz przeznaczyła środki finansowe na realizację zadań publicznych w trybie konkursowym, wspierając działalność organizacji pozarządowych w obszarze sportu, turystyki, rekreacji oraz innych form aktywnego spędzania czasu wolnego. Łączna kwota przyznanych i w pełni wykorzystanych dotacji wyniosła 70.000,00 zł, co świadczy o efektywnym wykorzystaniu dostępnych środków oraz prawidłowej realizacji powierzonych zadań.

W ramach przeprowadzonego konkursu dofinansowanie otrzymało łącznie 5 organizacji, realizujących różnorodne zadania skierowane do mieszkańców gminy:

- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Rzemieślnik” Kwilcz otrzymało dotację w wysokości 44.000,00 zł, co stanowi ok. 62,9% wszystkich środków. Zadanie obejmowało upowszechnianie kultury fizycznej poprzez szkolenie zawodników uczestniczących w rozgrywkach ligowych. Jest to największe wsparcie finansowe, co odzwierciedla skalę działalności klubu oraz jego znaczenie dla lokalnego sportu.
- Stowarzyszenie Klub Sportowy Sokół Lubosz zrealizowało zadanie „Manowce – wędruj z nami”, otrzymując dotację w wysokości 6.200,00 zł (ok. 8,9% środków).

Projekt miał charakter rekreacyjno-turystyczny, promujący aktywność fizyczną w formie wypoczynku i integracji.

- Stowarzyszenie Kulturalne „Stara Szkoła 19” uzyskało wsparcie w wysokości 6.500,00 zł (ok. 9,3%) na realizację zadania „Akrobatyka w Gminie Kwilcz”, rozwijającego sprawność fizyczną i zainteresowania sportowe wśród mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży.
- Stowarzyszenie „Ochotnicza Straż Pożarna” Lubosz otrzymało 6.300,00 zł (ok. 9,0%) na realizację zadania związanego z upowszechnianiem kultury fizycznej i sportu poprzez udział w przedsięwzięciach o charakterze sportowym, skierowanych do mieszkańców gminy.
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej SHOTOKAN Międzychód zrealizowało zadanie „Szkolenie i popularyzacja karate w gminie Kwilcz”, uzyskując dotację w wysokości 7.000,00 zł (ok. 10,0%). Działanie to przyczyniło się do popularyzacji sportów walki oraz rozwoju dyscypliny karate wśród mieszkańców.

Analiza struktury przyznanych dotacji wskazuje, że największa część środków została przeznaczona na działalność sportową o charakterze systematycznym i szkoleniowym, co jest szczególnie istotne w kontekście rozwoju sportu dzieci i młodzieży. Jednocześnie wsparcie objęło również inicjatywy o charakterze rekreacyjnym i integracyjnym, co sprzyja upowszechnianiu aktywności fizycznej wśród szerszego grona mieszkańców. Wszystkie przyznane środki zostały w pełni wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, co świadczy o prawidłowej realizacji zadań przez organizacje oraz efektywnym nadzorze nad wydatkowaniem środków publicznych.

Współpraca Gminy Kwilcz z organizacjami pozarządowymi w obszarze sportu i rekreacji stanowi istotny element lokalnej polityki społecznej. Dzięki wsparciu finansowemu możliwa jest realizacja różnorodnych inicjatyw, które przyczyniają się do wzrostu aktywności fizycznej mieszkańców, integracji społecznej oraz promocji zdrowego stylu życia.

Tereny Gminy Kwilcz od wielu lat wyróżniają się wyjątkowymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, które stanowią jeden z najważniejszych atutów rozwojowych gminy. Na ich unikalny charakter składają się liczne jeziora, rozległe kompleksy leśne wchodzące w skład Sierakowskiego Parku Krajobrazowego oraz zróżnicowane ukształtowanie terenu, w tym malownicze wzgórza morenowe. Bogactwo naturalne oraz stosunkowo niski stopień urbanizacji sprawiają, że gmina posiada bardzo dobre warunki do rozwoju turystyki kwalifikowanej, rekreacji, agroturystyki oraz rolnictwa ekologicznego. Walory krajobrazowe i przyrodnicze gminy sprzyjają rozwojowi różnych form wypoczynku, w szczególności turystyki aktywnej i weekendowej. Szczególnie atrakcyjne pod względem krajoznawczym są okolice miejscowości Prusim, Kurnatowice, Józefowo czy Mościejewo. Obszary te stanowią naturalne zaplecze rekreacyjne, oferując zarówno możliwość wypoczynku biernego, jak i aktywnego spędzania czasu. Bliskość terenów chronionych oraz wysoka jakość środowiska naturalnego stanowią istotny czynnik przyciągający turystów oraz sprzyjający rozwojowi usług turystycznych.

Istotnym elementem środowiska przyrodniczego gminy jest Sierakowski Park Krajobrazowy, którego fragment obejmuje znaczną część jej obszaru. Park ten charakteryzuje się dużą różnorodnością biologiczną oraz obecnością licznych gatunków zwierząt. Na jego terenie można spotkać m.in. jelenie, sarny, dziki, lisy, borsuki, bobry oraz jenoty, a także liczne gatunki ptactwa wodnego, w tym dzikie gęsi i kaczki. Obecność tak bogatej fauny i flory podnosi atrakcyjność przyrodniczą gminy oraz stwarza możliwości rozwoju turystyki przyrodniczej i edukacyjnej.

Na terenie Gminy Kwilcz funkcjonują gospodarstwa agroturystyczne, które stanowią istotny element lokalnej infrastruktury turystycznej. Oferują one nie tylko bazę noclegową, ale również możliwość bezpośredniego kontaktu z przyrodą oraz poznania specyfiki życia na obszarach wiejskich. Agroturystyka stanowi ważne uzupełnienie oferty turystycznej gminy, szczególnie w kontekście rosnącego zainteresowania turystyką ekologiczną i wypoczynkiem w kameralnych warunkach. Baza gospodarstw agroturystycznych publikowana jest na samorządowym portalu informacyjnym, co ułatwia dostęp do oferty dla osób zainteresowanych pobytem na terenie gminy.

Na terenie gminy Kwilcz w 2025 roku funkcjonowały 2 kąpieliska, w tym jedno, którego organizatorem była Gmina Kwilcz. Uchwałą Nr XVI/101/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie wykazu kąpielisk na rok 2025 na terenie Gminy Kwilcz wyznaczono następujące kąpieliska:

- Kąpielisko nr 1 - Kąpielisko na Jeziorze Młyńskim w Prusimiu,
- Kąpielisko nr 2 - Kąpielisko na Jeziorze Kuchennym w Prusimiu.

Sezon kąpielowy dla obu obiektów trwał od 1 lipca do 31 sierpnia 2025 roku. Stan sanitarno-higieniczny wód oceniono jako doskonały, a jakość wody przez cały okres funkcjonowania kąpielisk spełniała wymagania umożliwiające bezpieczne korzystanie z nich przez mieszkańców i turystów. Funkcjonowanie kąpielisk stanowi ważny element oferty rekreacyjnej gminy, szczególnie w sezonie letnim.

Uwarunkowania przestrzenne i przyrodnicze Gminy Kwilcz sprzyjają również rozwojowi turystyki pieszej i rowerowej. Przez jej teren przebiegają liczne szlaki turystyczne, w tym trasy rowerowe o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. Na szczególną uwagę zasługują Kwilecka Pętla Północna oraz Kwilecka Pętla Południowa, a także Szlak Powstań Narodowych 1769–1919. Trasy te umożliwiają nie tylko aktywny wypoczynek, ale także poznawanie historii regionu oraz jego dziedzictwa kulturowego.

Baza noclegowa gminy opiera się przede wszystkim na gospodarstwach agroturystycznych oraz obiektach świadczących usługi hotelarskie i wypoczynkowe, w tym na ośrodku „Olandia” w Prusimiu. Obiekty te oferują różnorodne standardy zakwaterowania i umożliwiają przyjmowanie zarówno turystów indywidualnych, jak i grup zorganizowanych, w tym uczestników wydarzeń, konferencji czy pobytów integracyjnych.

Istotnym elementem infrastruktury rekreacyjnej są ogólnodostępne place zabaw oraz siłownie zewnętrzne, zlokalizowane na terenie wielu miejscowości gminy, m.in. w Kwilczu, Luboszu, Daleszynie, Orzeszkowie, Rozbitku, Mechnaczu, Prusimiu, Kurnatowicach, Upartowie, Mościejewie oraz Niemierzewie. Uzupełnieniem tej infrastruktury są Otwarte Strefy Aktywności funkcjonujące w Kwilczu i Luboszu. Obiekty te umożliwiają mieszkańcom aktywne spędzanie czasu wolnego, sprzyjają integracji społecznej oraz promują zdrowy styl życia.

W zakresie komunikacji społecznej i promocji gmina prowadzi działania informacyjne. Podstawowym narzędziem jest samorządowy portal internetowy www.kwilcz.pl, stanowiący główne źródło informacji o wydarzeniach, inwestycjach i działaniach realizowanych na terenie gminy. Istotnym uzupełnieniem jest prowadzony profil w mediach społecznościowych, który umożliwia szybkie przekazywanie informacji oraz bezpośredni kontakt z mieszkańcami.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prowadzony jest również Biuletyn Informacji Publicznej (bip.kwilcz.pl), zapewniający dostęp do dokumentów i informacji dotyczących działalności organów gminy. Dodatkowo wydawany jest kwartalny „Informator Kwilecki”, zawierający podsumowanie najważniejszych wydarzeń, inicjatyw oraz działań podejmowanych w danym okresie.

Podejmowane działania w zakresie rozwoju turystyki, rekreacji oraz komunikacji społecznej przyczyniają się do zwiększenia atrakcyjności Gminy Kwilcz jako miejsca przyjaznego mieszkańcom i odwiedzającym. Wykorzystanie potencjału przyrodniczego, rozwój infrastruktury oraz aktywna promocja stanowią podstawę dalszego rozwoju gminy w kierunku zrównoważonej turystyki i wysokiej jakości życia lokalnej społeczności.

35 lat Samorządu Gminnego 1990-2025

W dniu 7 maja 2025 r. odbyła się uroczysta sesja Rady Gminy Kwilcz, zorganizowana z okazji przypadającej w bieżącym roku 35. rocznicy odrodzenia samorządu terytorialnego w Polsce. Wydarzenie to miało szczególny, podniosły charakter i stanowiło ważny moment refleksji nad dorobkiem oraz znaczeniem samorządności w życiu lokalnej wspólnoty.

Sesja poświęcona była przede wszystkim podsumowaniu przemian, jakie dokonały się w Polsce i w Gminie Kwilcz od momentu reaktywowania samorządu terytorialnego w 1990 roku. Była także okazją do uhonorowania osób, które przez minione 35 lat aktywnie uczestniczyły w budowaniu i rozwoju lokalnej wspólnoty samorządowej.

W uroczystości udział wzięli liczni zaproszeni goście, wśród których znaleźli się przedstawiciele różnych szczebli administracji publicznej oraz osoby zaangażowane w działalność samorządową na przestrzeni ostatnich dekad. W szczególności obecni byli samorządowcy minionego 35-lecia – radni kolejnych kadencji, sołtysi. Obecność tak szerokiego grona uczestników podkreśliła wagę wydarzenia oraz jego wspólnotowy charakter.

Podczas sesji Rada Gminy Kwilcz przyjęła Oświadczenie w sprawie upamiętnienia 35. rocznicy odrodzenia samorządu terytorialnego w Polsce, w którym wyrażono wdzięczność i szacunek wszystkim osobom zaangażowanym w budowę samorządnej Rzeczypospolitej. W dokumencie podkreślono znaczenie wspólnego wysiłku mieszkańców i samorządowców w kształtowaniu potencjału społecznego i gospodarczego gminy. Wyrazy uznania i podziękowania skierowano do mieszkańców, radnych wszystkich kadencji, wójtów, sołtysów, pracowników samorządowych, a także przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i organizacji pozarządowych. Szczególnie zaakcentowano rolę współpracy i zaangażowania społecznego w realizację idei samorządności, rozumianej jako prawo wspólnoty do współdecydowania o swoim rozwoju.

Szczególnym elementem uroczystej sesji była prezentacja okolicznościowej broszury poświęconej 35-leciu samorządu terytorialnego, opracowanej z myślą o zachowaniu i upowszechnieniu lokalnego dziedzictwa samorządowego. Publikacja ta stanowi nie tylko podsumowanie najważniejszych wydarzeń i procesów zachodzących w gminie od 1990 roku, ale przede wszystkim jest świadectwem pracy i zaangażowania ludzi, którzy przez lata współtworzyli samorząd lokalny. Broszura w sposób szczególny akcentuje rolę ludzi samorządu – radnych kolejnych kadencji, wójtów, sołtysów, pracowników urzędu i jednostek organizacyjnych, a także wszystkich osób zaangażowanych w działalność społeczną. To właśnie ich codzienna praca, podejmowane decyzje, zaangażowanie i odpowiedzialność przyczyniły się do rozwoju Gminy Kwilcz oraz budowania jej potencjału społecznego i gospodarczego. Publikacja ukazuje samorząd nie tylko jako strukturę administracyjną, ale przede wszystkim jako wspólnotę ludzi działających na rzecz dobra wspólnego.

Opracowanie przedstawia rozwój gminy w ujęciu historycznym i społecznym – od pierwszych lat funkcjonowania odrodzonego samorządu, poprzez kolejne etapy jego umacniania, aż po współczesność. Zawiera liczne odniesienia do konkretnych osób, wydarzeń i inicjatyw, które miały wpływ na kształt obecnej rzeczywistości lokalnej. Szczególną wartość stanowią archiwalne fotografie, wspomnienia oraz materiały dokumentujące działalność samorządową na przestrzeni lat. Broszura ma również istotny wymiar edukacyjny i tożsamościowy. Pozwala mieszkańcom, w szczególności młodszemu pokoleniu, lepiej zrozumieć, jak kształtował się samorząd lokalny oraz jak ważną rolę odgrywają w nim konkretni ludzie i ich zaangażowanie. Ukazuje, że rozwój gminy jest wynikiem wspólnej pracy wielu środowisk i pokoleń. Publikacja stanowi nie tylko swoistą kronikę wydarzeń, ale przede wszystkim hołd złożony ludziom samorządu – tym, którzy przez 35 lat budowali fundamenty lokalnej wspólnoty, podejmowali decyzje, rozwiązywali problemy i tworzyli przestrzeń do rozwoju dla kolejnych pokoleń mieszkańców. Jest to trwały zapis ich pracy oraz wyraz uznania dla ich wkładu w rozwój Gminy Kwilcz.

Publikacja podkreśla również znaczenie samorządności jako fundamentu demokracji lokalnej. Ukazuje, że rozwój gminy nie byłby możliwy bez współpracy wielu środowisk – władz samorządowych, pracowników jednostek organizacyjnych, organizacji społecznych oraz samych mieszkańców. W tym kontekście broszura pełni funkcję nie tylko kroniki wydarzeń, ale także symbolu wspólnego wysiłku i odpowiedzialności za rozwój lokalnej wspólnoty.

Warto zaznaczyć, że opracowanie to ma również charakter promocyjny i tożsamościowy. Wzmacnia poczucie przynależności do wspólnoty lokalnej, buduje dumę z dotychczasowych osiągnięć oraz inspirowanie do dalszego zaangażowania w sprawy gminy. Może stanowić także materiał wykorzystywany w działaniach edukacyjnych, kulturalnych oraz promocyjnych, zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym. Zaprezentowana broszura wpisuje się w działania gminy na rzecz dokumentowania i upowszechniania historii lokalnej oraz stanowi trwały ślad jubileuszu 35-lecia samorządu terytorialnego, będącego jednym z najważniejszych wydarzeń w najnowszej historii Polski i społeczności lokalnych.

Podczas uroczystej sesji oraz późniejszego spotkania podkreślono, że to właśnie na poziomie lokalnym, w skali gminy, najpełniej widoczne są efekty funkcjonowania samorządu terytorialnego. To tutaj skupiają się najważniejsze wyzwania i potrzeby mieszkańców, a podejmowane decyzje mają bezpośredni wpływ na codzienne życie społeczności. Samorząd gminny stanowi fundament demokracji lokalnej oraz istotny element budowy nowoczesnego państwa.

Podsumowanie

Działania Gminy Kwilcz w obszarze kultury, sportu i rekreacji w 2025 roku miały charakter kompleksowy i konsekwentnie ukierunkowany na poprawę jakości życia mieszkańców. Kluczową rolę w tym zakresie odgrywa Kwileckie Centrum Kultury i Edukacji wraz z Biblioteką Publiczną, które stanowią główny ośrodek życia kulturalnego gminy. Poprzez szeroką ofertę wydarzeń, zajęć i inicjatyw instytucja ta nie tylko upowszechnia kulturę, ale przede wszystkim integruje mieszkańców, rozwija ich aktywność oraz wzmacnia tożsamość lokalną. Równocześnie istotnym uzupełnieniem działań instytucjonalnych jest aktywność świetlic wiejskich, organizacji społecznych i grup nieformalnych, które współtworzą lokalne życie społeczne. W obszarze sportu i rekreacji gmina konsekwentnie wspiera rozwój aktywności fizycznej mieszkańców, zapewniając dostęp do infrastruktury sportowej oraz finansując działalność klubów i stowarzyszeń sportowych. Przekazane środki umożliwiają realizację zadań w zakresie szkolenia sportowego dzieci i młodzieży, organizacji zajęć oraz wydarzeń sportowych, co przekłada się na wzrost aktywności fizycznej oraz integrację społeczną mieszkańców.

Gospodarka nieruchomościami i gospodarka komunalna

Gmina Kwilcz zaliczana jest do większych obszarowo gmin województwa wielkopolskiego, natomiast pod względem liczby ludności należy do jednostek o relatywnie niewielkiej skali demograficznej w porównaniu ze średnią wojewódzką. Jej układ osadniczy ma charakter rozproszony – poszczególne miejscowości położone są w zróżnicowanym krajobrazie, obejmującym doliny jezior polodowcowych, łagodne wzgórza morenowe oraz śródleśne polany. Taki układ przestrzenny wpływa zarówno na walory krajobrazowe gminy, jak i na sposób zagospodarowania terenu oraz organizację infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Ukształtowanie terenu Gminy Kwilcz cechuje się niewielkimi różnicami wysokości względnej – najniżej położone obszary znajdują się na wysokości około 56 m n.p.m., natomiast najwyższe wzniesienia osiągają 126 m n.p.m. Rzeźba terenu, ukształtowana przez działalność lądolodu, sprzyja występowaniu licznych form polodowcowych, w tym jezior, pagórków oraz obniżień terenowych, co dodatkowo podnosi atrakcyjność przyrodniczą i turystyczną gminy.

Struktura użytkowania gruntów wskazuje na rolniczy charakter gminy – około 60% jej powierzchni stanowią użytki rolne, natomiast ponad 29% zajmują lasy. Tak znaczący udział terenów zielonych i leśnych wpływa korzystnie na stan środowiska naturalnego oraz jakość powietrza, a także stwarza warunki do rozwoju funkcji rekreacyjnych i turystycznych. W strukturze drzewostanu dominują gatunki iglaste i mieszane, takie jak sosna, dąb, grab, brzoza oraz olcha. Na terenach wilgotnych, w dolinach cieków wodnych oraz na obszarach podmokłych, występują zbiorowiska łąkowe z przewagą olszy, topoli białej oraz różnych gatunków wierzby, w tym wierzby wiciowej i purpurowej.

Warunki glebowe na terenie gminy są zróżnicowane, jednak przeważają gleby słabe i bardzo słabe (klasy V i VI), a także gleby średniej jakości (klasy III i IV). Gleby o najwyższej wartości rolniczej (klasy I i II) praktycznie nie występują. Taka struktura gleb wpływa na kierunki produkcji rolnej oraz ogranicza możliwości intensywnego rolnictwa, sprzyjając raczej gospodarce ekstensywnej oraz działalności związanej z rolnictwem zrównoważonym.

Struktura własnościowa gruntów wskazuje na dominującą rolę własności prywatnej osób fizycznych, wśród których znaczną część stanowią gospodarstwa rolne. Świadczy to o utrzymującym się rolniczym charakterze gminy oraz istotnej roli indywidualnych gospodarstw w lokalnej gospodarce. Jednocześnie istotny udział w strukturze własności posiada Skarb Państwa – przede wszystkim w postaci gruntów zarządzanych przez Lasy Państwowe oraz Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Obecność tych instytucji wpływa na sposób zagospodarowania znacznych obszarów gminy, w tym utrzymanie funkcji leśnych oraz rolnych.

Struktura użytkowania gruntów w Gminie Kwilcz wyraźnie wskazuje na jej rolniczo-leśny charakter oraz stosunkowo niski poziom urbanizacji. Całkowita powierzchnia gminy wynosi 14 178 ha, z czego największy udział przypada na użytki rolne, które zajmują 8 761 ha, co stanowi blisko 62% ogólnej powierzchni. Tak wysoki udział gruntów rolnych potwierdza

dominującą funkcję rolnictwa w lokalnej gospodarce oraz znaczenie tego sektora dla utrzymania i rozwoju gminy.

W obrębie użytków rolnych zdecydowanie największą powierzchnię zajmują grunty orne – 7 797 ha, co stanowi niemal 89% wszystkich użytków rolnych. Świadczy to o przewadze produkcji roślinnej, prowadzonej głównie w formie upraw polowych. Znacznie mniejszy udział mają trwałe użytki zielone, w tym łąki trwałe (342 ha) oraz pastwiska (135 ha), które pełnią istotną funkcję w gospodarce rolnej, szczególnie w kontekście hodowli zwierząt. Niewielką powierzchnię zajmują również sady (131 ha), co wskazuje na ograniczone znaczenie sadownictwa w strukturze rolniczej gminy. Pozostałe użytki rolne, obejmujące m.in. grunty pod zabudowaniami gospodarczymi czy nieużytkowane czasowo, stanowią 357 ha.

Drugą co do wielkości kategorią gruntów są grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, które zajmują 4 353 ha, co odpowiada ponad 30% powierzchni gminy. Tak wysoki udział terenów leśnych stanowi istotny atut środowiskowy, wpływając korzystnie na jakość powietrza, retencję wodną oraz bioróżnorodność. Lasy pełnią również funkcje gospodarcze, rekreacyjne i krajobrazowe, stanowiąc ważny element przestrzeni gminy i potencjał dla rozwoju turystyki oraz aktywności wypoczynkowej.

Pozostałe formy użytkowania gruntów mają znacznie mniejsze znaczenie powierzchniowe. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 484 ha, co stanowi około 3,4% powierzchni gminy. Niewielki udział tej kategorii potwierdza wiejski charakter Gminy Kwilcz oraz stosunkowo niski poziom urbanizacji. Grunty pod wodami obejmują 338 ha, co wskazuje na obecność jezior i cieków wodnych, będących ważnym elementem środowiska przyrodniczego oraz potencjału turystycznego gminy. Nieużytki zajmują 231 ha, natomiast tereny różne jedynie 10 ha, co oznacza, że większość obszaru gminy jest w sposób zagospodarowany lub wykorzystywany gospodarczo. Na uwagę zasługuje brak formalnie wyodrębnionych użytków ekologicznych, co może oznaczać, że pomimo wysokich walorów przyrodniczych gminy, obszary cenne przyrodniczo nie zostały objęte tą formą ochrony. Może to stanowić potencjalny kierunek działań w przyszłości, zwłaszcza w kontekście ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Struktura użytkowania gruntów w Gminie Kwilcz

(źródło: Starostwo Powiatowe w Międzychodzie)

Sposób użytkowania gruntów	Powierzchnia w ha
Powierzchnia ogółem	14.178
Użytki rolne w tym:	8.761
Grunty orne	7.797
Sady	131
Łąki trwałe	342

Pastwiska trwałe	135
Pozostałe użytki rolne	357
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	4.353
Grunty zabudowane i zurbanizowane	484
Grunty pod wodami	338
Nieużytki	231
Tereny różne	10
Użytki ekologiczne	0

Struktura nieruchomości gminnych

Struktura nieruchomości gminnych w Gminie Kwilcz wskazuje na zróżnicowany sposób wykorzystania gruntów pozostających w zasobie komunalnym oraz na ich istotną rolę w realizacji zadań publicznych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2025 r. Gmina była właścicielem łącznie **367 ha gruntów**, z czego niewielka część – 4,8588 ha – pozostawała w użytkowaniu wieczystym, natomiast pozostały obszar stanowił bezpośredni zasób gminy.

Analiza struktury gruntów komunalnych pokazuje, że największą część stanowią tereny przeznaczone pod drogi – 168 ha, co odpowiada około 45,8% całego zasobu gruntów gminnych. Tak wysoki udział gruntów drogowych świadczy o dużej odpowiedzialności gminy za utrzymanie i rozwój infrastruktury komunikacyjnej. Jednocześnie wskazuje to na istotne obciążenie budżetu gminy kosztami związanymi z utrzymaniem sieci drogowej, ale także na znaczenie tych terenów dla zapewnienia dostępności komunikacyjnej i spójności przestrzennej.

Drugą co do wielkości kategorią są grunty rolne – 119 ha, które stanowią około 32,4% zasobu gminnego. Grunty te mogą być wykorzystywane zarówno w ramach dzierżawy, jak i jako rezerwa terenowa na przyszłe inwestycje lub rozwój przestrzenny gminy. Ich obecność świadczy również o rolniczym charakterze gminy i możliwościach wykorzystania tych terenów w gospodarce lokalnej.

Istotną część stanowią również tzw. inne tereny – 32 ha (ok. 8,7%), obejmujące m.in. działki przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, przemysłową czy tereny związane z działalnością wydobywczą (np. kopalnie). Kategoria ta ma szczególne znaczenie z punktu widzenia potencjału inwestycyjnego gminy oraz możliwości generowania dochodów z tytułu sprzedaży lub dzierżawy nieruchomości.

Pozostałe kategorie gruntów mają mniejszy, lecz istotny udział:

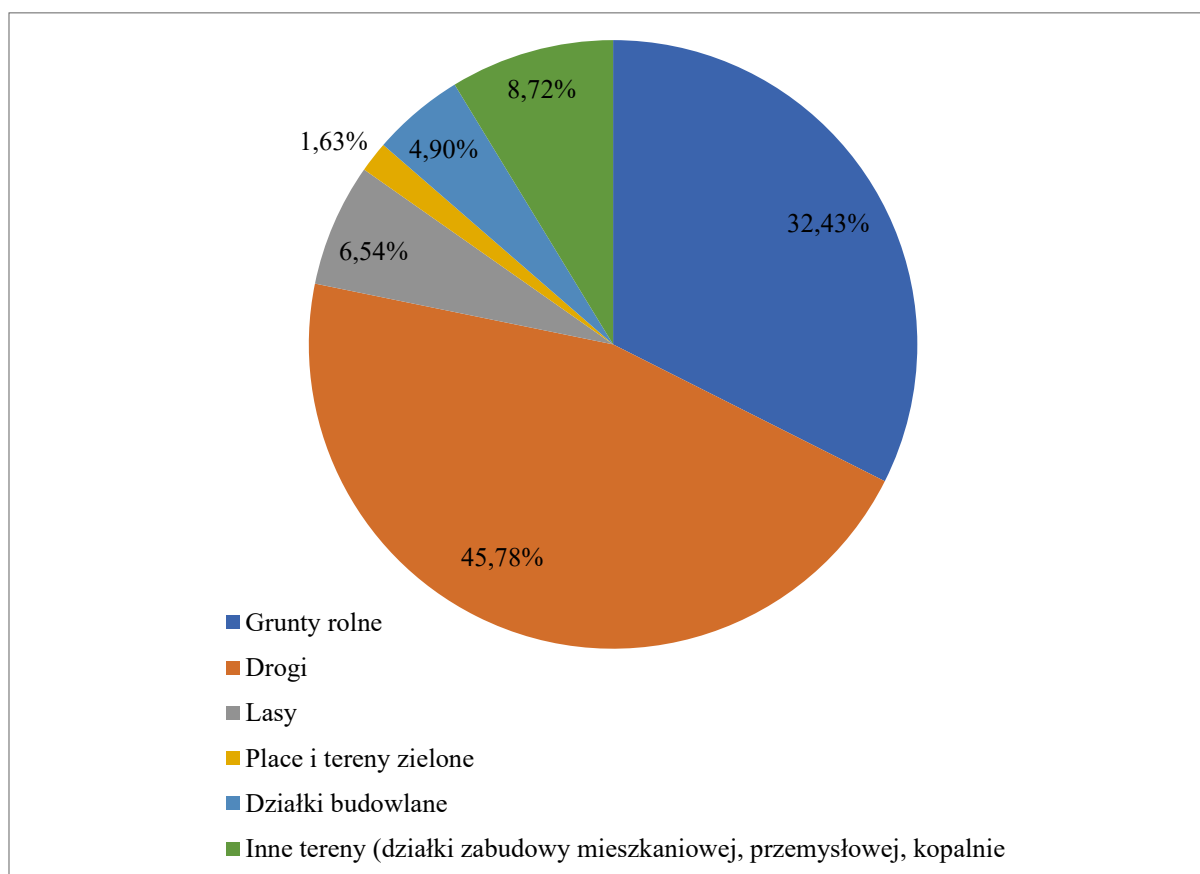
- lasy – 24 ha (ok. 6,5%), które pełnią funkcje środowiskowe i rekreacyjne,

- działki budowlane – 18 ha (ok. 4,9%), stanowiące potencjalną bazę dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego lub usługowego,
- place i tereny zielone – 6 ha (ok. 1,6%), które wpływają na estetykę przestrzeni publicznej oraz jakość życia mieszkańców.

Struktura nieruchomości gminnych wskazuje, że znaczna część zasobu wykorzystywana jest bezpośrednio do realizacji zadań publicznych, zwłaszcza w zakresie infrastruktury drogowej.

Grunty komunalne (opracowanie własne)

Grunty komunalne	Powierzchnia w ha
Grunty rolne	119
Drogi	168
Lasy	24
Place i tereny zielone	6
Działki budowlane	18
Inne tereny (działki zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej, kopalnie)	32



Gmina Kwilcz jest właścicielem 4 sztuk lokali socjalnych oraz właścicielem 28 sztuk lokali komunalnych, w których zamieszkuje ok. 75 osób.

Koszty utrzymania mieszkań komunalnych pokrywane są z wpływów z czynszów najmu. W roku 2025 stawka czynszu za wynajem mieszkania komunalnego wynosiła w przedziale 1,50 zł – 9,55 zł/m uwarunkowanych położeniem lokalu oraz ich stanem technicznym, natomiast stawka za wynajem mieszkania socjalnego 1,05 zł/m. Wpływy z czynszów nie pozwalają na szybką likwidację wieloletniej luki remontowej, ponieważ – zgodnie z ustawowymi wymogami – czynsze komunalne nie zależą od faktycznych kosztów utrzymania mieszkań, a ponadto wielu najemców zalega z opłatami za czynsz i media.

Majątek komunalny	2025 rok
Lokale użytkowe	
Lokale użytkowe – liczba:	20
Lokale użytkowe – powierzchnia w m ² :	569,14
Środki uzyskane z wynajmu lokali użytkowych:	31.377,88 zł
Mieszkania komunalne:	
Budynki komunalne – liczba:	13
Mieszkania w budynkach komunalnych – liczba:	32
- w tym mieszkania komunalne:	28
- w tym mieszkania socjalne:	4
Podsumowanie:	
Mieszkania komunalne – powierzchnia w m ² :	1.356,03
Mieszkania socjalne – powierzchnia w m ² :	108,60
Środki uzyskane z wynajmu mieszkań:	47.402,70
Środki uzyskane ze sprzedaży mieszkań:	11.146,15 zł
Ilość sprzedanych mieszkań:	1
Remonty - mieszkania komunalne – nakłady:	46.290,32 zł
Remonty - mieszkania socjalne – nakłady:	18.450,00 zł

W 2025 roku gospodarka mieszkaniowa oraz zarządzanie majątkiem komunalnym Gminy Kwilcz charakteryzowały się stabilnością oraz racjonalnym podejściem do wykorzystania posiadanych zasobów. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż w analizowanym okresie nie wszczęto żadnych postępowań eksmisyjnych dotyczących lokali mieszkalnych znajdujących się w zasobach gminy. Świadczy to o względnie dobrej sytuacji społecznej mieszkańców oraz skutecznej polityce zarządzania zasobem mieszkaniowym.

Zasób lokali użytkowych obejmował 20 obiektów o łącznej powierzchni 569,14 m². Lokale te były wykorzystywane w celach usługowych i gospodarczych, a dochody uzyskane z ich wynajmu wyniosły 31.377,88 zł. Wpływy te stanowią uzupełniające źródło dochodów budżetowych, jednocześnie świadcząc o wykorzystywaniu części majątku komunalnego do celów komercyjnych.

W zakresie zasobu mieszkaniowego Gmina Kwilcz dysponowała 13 budynkami komunalnymi, w których znajdowały się 32 lokale mieszkalne. Z tej liczby 28 stanowiły mieszkania komunalne, natomiast 4 miały charakter mieszkań socjalnych. Łączna powierzchnia mieszkań komunalnych wynosiła 1 356,03 m², natomiast mieszkań socjalnych 108,60 m². Struktura ta wskazuje na dominację lokali o standardzie komunalnym, przy jednoczesnym zapewnieniu ograniczonej liczby mieszkań socjalnych dla osób znajdujących się w trudniejszej sytuacji życiowej.

Dochody z tytułu wynajmu mieszkań wyniosły w 2025 roku 47.402,70 zł i stanowiły istotny element wpływów związanych z gospodarowaniem zasobem mieszkaniowym. Dodatkowo w analizowanym roku dokonano sprzedaży jednego mieszkania, co przyniosło dochód w wysokości 11.146,15 zł. Skala sprzedaży była jednak niewielka, co wskazuje na zachowanie przez gminę większości zasobu mieszkaniowego i kontynuację jego wykorzystania na potrzeby lokalnej społeczności.

Istotnym elementem zarządzania majątkiem komunalnym były również nakłady ponoszone na jego utrzymanie. W 2025 roku na remonty mieszkań komunalnych przeznaczono 46.290,32 zł, natomiast na remonty mieszkań socjalnych 18 450,00 zł. Nakłady te pozwoliły na utrzymanie zasobu mieszkaniowego w odpowiednim stanie technicznym oraz stopniową poprawę jego standardu. W 2025 roku Gmina Kwilcz prowadziła stabilną i zrównoważoną gospodarkę majątkiem komunalnym. Zasób mieszkaniowy był utrzymywany i wykorzystywany w sposób zapewniający realizację funkcji społecznych, przy jednoczesnym generowaniu dochodów. Prowadzone działania remontowe oraz brak konieczności podejmowania działań eksmisyjnych świadczą o skutecznym zarządzaniu tym obszarem oraz o zachowaniu równowagi pomiędzy aspektami społecznymi i ekonomicznymi gospodarki komunalnej.

Stan prawny budynku	Liczba budynków (szt.)	Liczba lokali mieszkalnych (szt.)	Powierzchnia użytkowa (m ²)	Liczba lokali socjalnych (szt.)	Powierzchnia użytkowa (m ²)
Własność Gminy	10	20	973,29	2	42,23
Współwłasność Gminy	3	8	382,74	2	66,37
Razem:	13	28	1356,03	4	108,60

Mieszkaniowy zasób Gminy wg stanu na dzień 31 grudnia 2025 r.

Lp.	Położenie	Ulica	Numer lokalu	Powierzchnia lokalu	Rodzaj (komunalne/socjalne)
1.	Miłostowo		7/1	74,13	komunalne
2.	Miłostowo		7A	44,23	komunalne
3.	Chorzewo		16/1	20,46	socjalne
4.	Chorzewo		16/2	21,77	socjalne
5.	Prusim		23/1	78,93	komunalne
6.	Kwilcz	Dworcowa	2C/1	61,65	komunalne
7.	Kwilcz	Dworcowa	2C/2	50,30	komunalne
8.	Kwilcz	Dworcowa	3/1	35,90	komunalne
9.	Kwilcz	Wyszyńskiego	20	64,00	komunalne
10.	Kwilcz	Miłostowska	12/3	58,20	komunalne
11.	Kwilcz	Wojska Polskiego	4C/1	52,88	komunalne
12.	Kwilcz	Wojska Polskiego	4C/2	42,41	komunalne
13.	Kwilcz	Wojska Polskiego	4B/3	40,03	socjalne
14.	Kwilcz	Wojska Polskiego	4D/1	26,34	socjalne
15.	Kwilcz	Ogrodowa	2/1	52,20	komunalne
16.	Kwilcz	Ogrodowa	2/2	39,43	komunalne
17.	Kwilcz	Ogrodowa	2/3	50,80	komunalne
18.	Kwilcz	Ogrodowa	2/4	64,20	komunalne
19.	Kwilcz	Ogrodowa	2/6	44,92	komunalne
20.	Chudobczyce		14/1	66,60	komunalne
21.	Chudobczyce		14/3	29,82	komunalne
22.	Chudobczyce		14/4	29,77	komunalne
23.	Chudobczyce		14/5	30,71	komunalne
24.	Chudobczyce		14/6	64,50	komunalne
25.	Chudobczyce		14/7	29,80	komunalne

26.	Chudobczyce		15/1	31,56	komunalne
27.	Chudobczyce		15/2, 15/3	65,16	komunalne
28.	Chudobczyce		15/4	32,70	komunalne
29.	Chudobczyce		15/6	32,40	komunalne
30.	Chudobczyce		15/7	31,40	komunalne
31.	Chudobczyce		15/8	31,40	komunalne
32.	Kwilcz	Leśnik	3/1	66,03	komunalne

W 2025 roku Gmina Kwilcz kontynuowała działania związane z racjonalnym gospodarowaniem mieniem komunalnym, w tym sprzedażą gruntów i nieruchomości stanowiących własność gminy. Proces ten prowadzony był w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz zasadami gospodarności i przejrzystości. Wartość nieruchomości przeznaczonych do zbycia ustalana była na podstawie operatów szacunkowych sporządzanych przez uprawnionych rzeczoznawców majątkowych, co zapewniało rynkowy charakter transakcji oraz zabezpieczało interes finansowy gminy.

Środki finansowe uzyskiwane ze sprzedaży nieruchomości stanowiły istotny element dochodów budżetowych Gminy Kwilcz, przyczyniając się do zwiększenia możliwości finansowych w zakresie realizacji zadań własnych, w tym inwestycyjnych. Jednocześnie gmina osiągała stałe dochody z tytułu użytkowania wieczystego gruntów, które – choć stopniowo malejące w skali kraju – nadal stanowią stabilne źródło wpływów budżetowych. Uzupełnieniem tych dochodów były wpływy z tytułu zawartych umów najmu i dzierżawy nieruchomości, które zapewniają regularne i przewidywalne przychody.

W 2025 roku dokonano sprzedaży następujących nieruchomości gruntowych:

- działki nr 26/1 położonej w obrębie Chudobczyce,
- działki nr 26/3 położonej w obrębie Chudobczyce,
- działki nr 85/1 położonej w obrębie Kwilcz,
- działki nr 85/2 położonej w obrębie Kwilcz,
- działki nr 85/3 położonej w obrębie Kwilcz.

Sprzedaż tych nieruchomości wpisuje się w politykę racjonalnego zarządzania zasobem gruntów, polegającą m.in. na zagospodarowywaniu terenów niewykorzystywanych bezpośrednio na cele publiczne oraz wspieraniu rozwoju budownictwa mieszkaniowego i działalności inwestycyjnej na terenie gminy.

W analizowanym roku Gmina Kwilcz nie dokonała zakupu żadnych nieruchomości, co wskazuje na koncentrację działań na optymalnym wykorzystaniu już posiadanego zasobu oraz jego częściowej komercjalizacji.

W zakresie gospodarki mieszkaniowej uzyskano dochody w łącznej wysokości 47.424,25 zł, z czego największą część – 36.256,55 zł – stanowiły wpływy z tytułu najmu lokali mieszkalnych. Na dzień 31 grudnia 2025 r. zaległości czynszowe wyniosły 12.539,09 zł i dotyczyły 4 najemców. W stosunku do osób zalegających z opłatami podejmowane były na bieżąco działania windykacyjne, obejmujące m.in. kierowanie wezwań do zapłaty oraz prowadzenie czynności egzekucyjnych, co świadczy o systematycznym nadzorze nad należnościami.

Łączne dochody uzyskane w 2025 roku w ramach gospodarki gruntami i nieruchomościami wyniosły 979.334,86 zł, co potwierdza istotne znaczenie tego obszaru dla budżetu gminy. Dodatkowo dochody z tytułu odsetek za nieterminowe regulowanie opłat, w tym za użytkowanie wieczyste oraz czynsze dzierżawne, wyniosły 2.131,98 zł.

Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych²⁰

Odpady komunalne stanowią jedną z kluczowych kategorii odpadów powstających w wyniku codziennego funkcjonowania społeczeństwa. Są to odpady generowane przede wszystkim w gospodarstwach domowych, a także odpady pochodzące od innych wytwórców, które – ze względu na swój charakter i skład – są zbliżone do odpadów bytowych. Do tej grupy zalicza się zarówno niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, jak i odpady zbierane selektywnie, w tym papier i tekturę, szkło, metale, tworzywa sztuczne, bioodpady, drewno, tekstylia, opakowania, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory oraz odpady wielkogabarytowe, takie jak meble czy materace. Istotne jest również, że do odpadów komunalnych mogą być zaliczane odpady pochodzące z innych źródeł niż gospodarstwa domowe, o ile ich właściwości są porównywalne z odpadami bytowymi.

Jednocześnie należy wyraźnie zaznaczyć, że do kategorii odpadów komunalnych nie zalicza się odpadów powstających w wyniku działalności produkcyjnej, rolniczej, leśnej czy przemysłowej, a także odpadów budowlanych i rozbiórkowych, pojazdów wycofanych z eksploatacji, odpadów ze zbiorników bezodpływowych oraz osadów ściekowych. Taki podział ma istotne znaczenie dla właściwego funkcjonowania systemu gospodarki odpadami oraz przypisania odpowiedzialności za ich zagospodarowanie.

W ostatnich latach obserwuje się istotne zmiany w zakresie ilości i struktury wytwarzanych odpadów. Pomimo spadku liczby mieszkańców gmin, w tym również gmin o charakterze wiejskim, systematycznie rośnie ilość odpadów przypadających na jednego mieszkańca. Zjawisko to wynika m.in. ze wzrostu poziomu życia, zmian w stylu konsumpcji, większego udziału produktów jednorazowego użytku oraz rosnącej ilości opakowań. Z drugiej strony

²⁰ Gospodarowanie odpadami, w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* to: zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów. Według tej samej ustawy zbieranie odpadów - to każde działanie, w szczególności umieszczanie w pojemnikach, segregowanie i magazynowanie odpadów, które ma na celu przygotowanie ich do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania.

zauważalny jest wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, co przekłada się na większe zaangażowanie mieszkańców w selektywną zbiórkę odpadów, ograniczanie ich powstawania oraz podejmowanie działań proekologicznych.

Historycznie gospodarka odpadami opierała się głównie na ich gromadzeniu i składowaniu, co prowadziło do powstawania licznych zagrożeń dla środowiska. Składowiska odpadów były źródłem zanieczyszczeń wód gruntowych i powierzchniowych, gleby oraz powietrza, a także negatywnie wpływały na krajobraz i warunki życia mieszkańców. Współczesne podejście do gospodarki odpadami zakłada odejście od tego modelu na rzecz systemu opartego na hierarchii postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie ich powstawaniu, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling oraz inne formy odzysku.

Istotnym elementem zmian w systemie gospodarowania odpadami jest wprowadzany system kaucyjny, obejmujący wybrane opakowania po napojach, takie jak butelki plastikowe, puszki metalowe oraz butelki szklane wielokrotnego użytku. System ten polega na pobieraniu kaucji przy zakupie produktu, która następnie jest zwracana konsumentowi po oddaniu opakowania w wyznaczonym punkcie. Rozwiązanie to ma na celu zwiększenie poziomu zbiórki opakowań, poprawę jakości surowców kierowanych do recyklingu oraz ograniczenie zjawiska zaśmiecania przestrzeni publicznej. Wprowadzenie systemu kaucyjnego stanowi istotny krok w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, w której odpady traktowane są jako cenne surowce wtórne.

Kolejną ważną zmianą jest wprowadzenie obowiązku selektywnej zbiórki odpadów tekstylnych i odzieży. Odpady te nie mogą być już umieszczane w pojemnikach na odpady zmieszane, lecz powinny być przekazywane do wyznaczonych punktów zbiórki, takich jak Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) lub specjalne kontenery. Wprowadzenie tego obowiązku wynika z konieczności ograniczenia ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zwiększenia poziomu ich odzysku i ponownego wykorzystania. Odpady tekstylne stanowią bowiem coraz większy strumień odpadów, a ich właściwe zagospodarowanie ma istotne znaczenie zarówno z punktu widzenia środowiskowego, jak i gospodarczego.

W kontekście powyższych zmian szczególnego znaczenia nabiera organizacja systemu gospodarki odpadami na poziomie lokalnym. Obejmuje ona nie tylko odbiór i transport odpadów, ale również zapewnienie odpowiedniej infrastruktury do ich selektywnej zbiórki, w tym funkcjonowanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, a także prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do mieszkańców. Skuteczność systemu w dużej mierze zależy od zaangażowania społeczności lokalnej oraz poziomu przestrzegania zasad segregacji.

Podsumowując, gospodarka odpadami stanowi jeden z kluczowych obszarów polityki ochrony środowiska. Jej prawidłowe funkcjonowanie wymaga kompleksowego podejścia, obejmującego zarówno działania organizacyjne, inwestycyjne, jak i edukacyjne. Wprowadzane rozwiązania systemowe, takie jak system kaucyjny czy obowiązek segregacji tekstyliów, wpisują się w szerszy proces transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym. Ich

skuteczność zależy jednak w dużej mierze od świadomości i aktywnego udziału mieszkańców, co czyni edukację ekologiczną jednym z kluczowych elementów dalszego rozwoju systemu gospodarowania odpadami.

Od 1 lipca 2013 r. odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych organizuje Gmina.

W 2025 roku zadanie realizowane było przez Zakład Obsługi Mienia Samorządowego Sp. z o.o. w Kwilczu. Odpady komunalne z terenu Gminy Kwilcz odbierane są w postaci zmieszanej oraz selektywnej. Zbieranie odpadów komunalnych w sposób selektywny stanowi podstawowy element systemu gospodarki odpadami. Selektywna zbiórka jest prowadzona w systemie workowym (pojemniki indywidualne) i pojemnikowym (system gniazdowy) z podziałem na frakcje: papier, tworzywa sztuczne, szkło oraz odpady ulegające biodegradacji.

Zgodnie z przepisami ustawy *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowi dochód gminy. Z pobranych od właścicieli nieruchomości opłat gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty:

- odbierania, transportu, zbierania, odzysku unieszkodliwiania odpadów komunalnych:
- tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych:
- obsługi administracyjnej tego systemu.

Dodatkowo z pobranych opłat, gminy mają możliwość pokrycia kosztów wyposażania nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym.

Mieszkańcy mają również możliwość przekazywania odpadów, takich jak przeterminowane leki, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady niebezpieczne, zużyte baterie i akumulatory, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady budowlane i rozbiórkowe czy odpady tekstyliów i odzieży odrębnie wysegregować i dostarczyć samodzielnie do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych zlokalizowanego przy ulicy 1 Maja 1B w Kwilczu PSZOK – stanowi jeden z kluczowych elementów niezbędnych dla realizacji założonych celów oraz prawidłowego funkcjonowania systemu gospodarki odpadami.

Aktualnie obowiązujące przepisy odnoszące się do tworzenia systemów organizacyjno-prawnych w zakresie postępowania z odpadami komunalnymi zakładają, że powinny być one dwuszczeblowe. Na poziomie województwa zostały opracowane plany gospodarki odpadami, zaś na szczeblu gminy został zbudowany system gospodarowania odpadami. System gospodarki odpadami na terenie województwa wielkopolskiego funkcjonuje zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym. Dokument został przyjęty uchwałą nr XXII/405/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 września 2020 roku. Na terenie powiatu międzychodzkiego funkcjonuje instalacja komunalna do mechaniczno-biologicznego przetwarzania

niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów, sortownia zmieszanych odpadów komunalnych i zbieranych selektywnie (jako wariant pracy instalacji MBP), instalacja do produkcji paliw alternatywnych. Zarządzającym jest Zakład Utylizacji Odpadów Clean City Sp. z o.o. – instalacja zlokalizowana jest w m. Mnichy.

Uchwała Nr IV/22/2024 Rady Gminy Kwilcz z dnia 2 lipca 2024 r. w sprawie wyboru metody ustalenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki takiej opłaty ponownie wybrano metodę ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w taki sposób, że w przypadku nieruchomości na której zamieszkują mieszkańcy, opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowi iloczyn liczby mieszkańców zamieszkujących daną nieruchomość oraz stawki opłaty ustalonej – wynoszącą dla nieruchomości zamieszkałych w wysokości 34,00 zł miesięcznie za jedną osobę zamieszkującą daną nieruchomość. Wysokość opłaty podwyższonej za gospodarowanie odpadami komunalnymi określono w wysokości 96,00 zł miesięcznie za jedną osobę zamieszkującą daną nieruchomość (jeżeli właściciel nieruchomości nie wypełnia obowiązku zbierania odpadów komunalnych w sposób selektywny). Powyższe zmiany weszły w życie z dniem 1 września 2024 r. i obowiązywały do końca 2025 r. Wyższa stawka opłaty wynika z faktu, że drożeje ich wywóz i zagospodarowanie, ma to związek ze wzrostem kosztów pracy – wzrosło minimalne wynagrodzenie, koszt składowania odpadów na składowisku, a także wzrost cen energii materiałów i usług i kosztów transportu odpadów. Zgodnie z art. 6r ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obsługi administracyjnej tego systemu oraz edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Uchwałą Nr IV/25/2024 Rady Gminy Kwilcz z dnia 2 lipca 2024 r. zmieniającą Uchwałę Nr XXXII/265/2021 Rady Gminy Kwilcz z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym zmieniono wysokość zwolnienia z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym do kwoty 5,00 zł miesięcznie od stawki obowiązującej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od każdego mieszkańca zamieszkującego nieruchomość.

Analiza danych wskazuje, że system gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie charakteryzował się w badanym okresie istotną zmiennością zarówno po stronie należności i dochodów, jak i ponoszonych wydatków. Dane te pokazują również, że równowaga finansowa

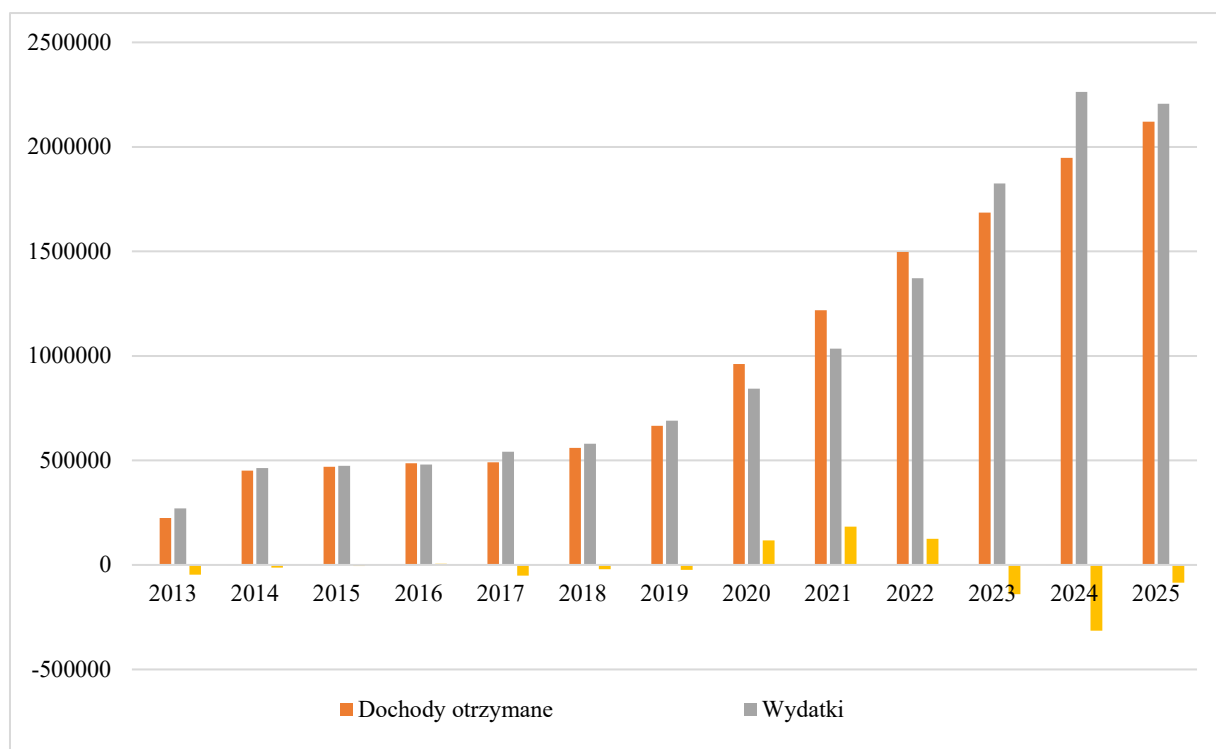
systemu nie była trwała i w poszczególnych latach występowały zarówno nadwyżki, jak i deficyty.

Rok	Należności (w zł)	Dochody otrzymane (w zł)	Wydatki (w zł)	Różnica (w zł)
2013	236 184,00	224 514,99	270 907,30	-46 392,31
2014	473 148,00	450 812,98	463 025,71	-12 212,73
2015	461 251,00	469 305,45	474 693,54	-5 388,09
2016	521 544,00	486 970,84	481 013,55	5 957,29
2017	495 140,00	490 251,21	541 188,43	-50 937,22
2018	562 360,00	559 429,00	580 427,19	-20 998,19
2019	684 224,00	665 596,37	689 554,56	-23 958,19
2020	1 001 828,00	961 410,51	843 753,17	117 657,34
2021	1 230 696,00	1 218 235,31	1 035 154,76	183 080,55
2022	1 472 328,00	1 496 625,94	1 371 069,90	125 556,04
2023	1.700.952,00	1.686.008,07	1.825.511,28	- 139.503,21
2024	1.996.896,00	1.948.018,59	2.263.264,51	-315.245,92
2025	2.156.304,00	2.121.080,03	2.206.432,98	-85.352,95

W pierwszych latach analizowanego okresu, tj. w latach 2013–2015, system funkcjonował przy stosunkowo niskiej skali finansowej. Należności oraz dochody utrzymywały się w przedziale od około 236 tys. zł do 473 tys. zł, natomiast wydatki wynosiły od około 271 tys. zł do 475 tys. zł. W tych latach system zamykał się głównie ujemnym wynikiem finansowym, przy czym największy deficyt odnotowano w 2013 r. i wyniósł on 46.392,31 zł. Lata 2014 i 2015 przyniosły nadal ujemne saldo, lecz jego skala była już wyraźnie mniejsza. W 2016 r. nastąpiła przejściowa poprawa sytuacji finansowej systemu. Dochody otrzymane wyniosły 486.970,84 zł, natomiast wydatki 481.013,55 zł, co pozwoliło osiągnąć dodatni wynik w wysokości 5.957,29 zł. Był to jednak jedynie krótkotrwały okres równowagi, ponieważ w kolejnych latach – 2017–2019 – ponownie występował deficyt. Największe ujemne saldo w tym okresie odnotowano w 2017 r. i wyniosło ono 50.937,22 zł. Wyrażna poprawa nastąpiła w latach 2020–2022. Był to okres, w którym system osiągał dodatnie wyniki finansowe, a skala wpływów i wydatków znacząco wzrosła. W 2020 r. różnica między dochodami a wydatkami wyniosła 117.657,34 zł, w 2021 r. wzrosła do 183.080,55 zł, natomiast w 2022 r. ukształtowała się na poziomie 125.556,04 zł. Oznacza to, że w tych latach dochody z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi przewyższały ponoszone koszty funkcjonowania systemu. Jednocześnie widoczny jest bardzo wyraźny wzrost zarówno należności, jak i dochodów – z poziomu około 684 tys. zł w 2019 r. do ponad 1,49 mln zł w 2022 r. Świadczy to o wzroście

stawek opłat, zwiększeniu liczby podmiotów objętych systemem lub ogólnym wzroście kosztów jego funkcjonowania.

Kolejna istotna zmiana nastąpiła w latach 2023–2025. W tym okresie system ponownie zaczął wykazywać deficyt. W 2023 r. dochody otrzymane wyniosły 1.686.008,07 zł, podczas gdy wydatki osiągnęły poziom 1.825.511,28 zł, co przełożyło się na ujemny wynik w wysokości 139.503,21 zł. W 2024 r. deficyt jeszcze się pogłębił i osiągnął najwyższą wartość w całym analizowanym okresie – 315.245,92 zł. W 2025 r. sytuacja uległa częściowej poprawie, jednak system nadal pozostawał deficytowy – dochody wyniosły 2.121.080,03 zł, wydatki 2.206.432,98 zł, a ujemne saldo zamknęło się kwotą 85.352,95 zł.



Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że w całym analizowanym okresie widoczny jest systematyczny wzrost należności, które zwiększyły się z 236.184,00 zł w 2013 r. do 2.156.304,00 zł w 2025 r. Oznacza to niemal dziewięciokrotny wzrost wartości przypisów w ciągu trzynastu lat. Podobny trend dotyczy dochodów otrzymanych oraz wydatków systemu. Z jednej strony świadczy to o rosnącej skali funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, z drugiej zaś odzwierciedla wzrost kosztów odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych, obserwowany w całym kraju.

Warto zauważyć, że w 2025 r. dochody otrzymane stanowiły bardzo wysoki udział należności – około 98,4%, co świadczy o dobrej ściągalności opłat. Oznacza to, że główną przyczyną deficytu systemu nie był niski poziom wpływów od mieszkańców, lecz wyższe koszty funkcjonowania systemu niż wysokość uzyskiwanych dochodów. Zjawisko to może wynikać m.in. ze wzrostu cen usług odbioru i zagospodarowania odpadów, kosztów transportu, energii, wynagrodzeń oraz rosnących wymagań związanych z poziomami recyklingu i selektywnej zbiórki.

Analiza danych wskazuje, że system gospodarowania odpadami komunalnymi w badanym okresie rozwijał się pod względem finansowym i organizacyjnym, jednak jego równowaga ekonomiczna była zmienna. Po okresie dodatnich wyników finansowych w latach 2020–2022, w ostatnich trzech latach ponownie wystąpił deficyt, co może wskazywać na konieczność dalszego monitorowania kosztów systemu oraz ewentualnego dostosowania stawek opłat do rzeczywistych wydatków. Jednocześnie wysoki poziom realizacji dochodów potwierdza skuteczność poboru należności i dobrą organizację systemu po stronie dochodowej.

W ujęciu ogólnym można stwierdzić, że głównym wyzwaniem dla gminy pozostaje utrzymanie równowagi finansowej systemu przy jednoczesnym zapewnieniu zgodności z rosnącymi wymaganiami środowiskowymi i organizacyjnymi w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Ilość odebranych odpadów komunalnych w 2025 roku z nieruchomości zamieszkałych

L.p.	Kod odpadu	Rodzaj odpadów	Ilość odebranych odpadów [tony]
1	20 01 01	Papier i tektura	37,36
2	20 01 02	Szkło	95,48
3	20 01 39	Tworzywa sztuczne	178,24
4	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	138,42
5	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1 311,99

W 2025 roku system gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kwilcz obejmował odbiór odpadów bezpośrednio od właścicieli nieruchomości zamieszkałych oraz funkcjonowanie Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK). Łącznie odebrano 1.761,49 ton odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych, a dodatkowo 134,14 ton zebrano w PSZOK, co daje łączną masę odpadów na poziomie 1.895,63 ton.

Struktura odpadów odebranych bezpośrednio od mieszkańców wskazuje na zdecydowaną dominację odpadów niesegregowanych (zmieszanych), których ilość wyniosła 1.311,99 ton, co stanowi aż 74,5% całkowitej masy odpadów odebranych z nieruchomości zamieszkałych. Oznacza to, że blisko trzy czwarte odpadów trafia do strumienia zmieszanego, co jest zjawiskiem niekorzystnym zarówno z punktu widzenia środowiskowego, jak i ekonomicznego.

Pozostałe 25,5% odpadów stanowiły odpady zbierane selektywnie, których łączna ilość wyniosła około 449,5 ton. Wśród nich wyróżnić można następujące frakcje:

- tworzywa sztuczne – 178,24 ton (ok. 10,1%),
- bioodpady – 138,42 ton (ok. 7,9%),
- szkło – 95,48 ton (ok. 5,4%),
- papier i tektura – 37,36 ton (ok. 2,1%).

Analiza struktury odpadów segregowanych wskazuje, że największy udział mają tworzywa sztuczne oraz bioodpady, co może wynikać z ich powszechnego występowania w strumieniu odpadów komunalnych oraz dobrze rozwiniętego systemu ich odbioru. Z kolei relatywnie niski udział papieru i tektury może świadczyć o niewystarczającym poziomie selektywnej zbiórki tej frakcji lub zmianach w sposobie konsumpcji. Zestawiając dane, można zauważyć, że mimo funkcjonowania systemu selektywnej zbiórki, poziom segregacji odpadów pozostaje niewystarczający. Wysoki udział odpadów zmieszanych wskazuje na konieczność dalszego doskonalenia systemu, zarówno w zakresie organizacyjnym, jak i edukacyjnym.

Ilość zebranych odpadów komunalnych w 2025 roku w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK)

L.p.	Kod odpadu	Rodzaj odpadów	Ilość odebranych odpadów [tony]
1	16 01 03	Opony	13,42
2	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	91,34
3	20 01 01	Papier i tektura	1,84
4	20 01 02	Szkło	2,6
5	20 01 39	Tworzywa sztuczne	0,1
6	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	7,04
7	20 01 11	Tekstylia	12,2
8	20 01 23*	Urządzenia zawierające freony	0,98
9	20 01 35/20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	4,62

Dodatkowo istotnym elementem systemu jest funkcjonowanie PSZOK, w którym zebrano 134,14 ton odpadów, co stanowi około 7,1% całkowitej masy odpadów komunalnych w gminie. PSZOK pełni ważną rolę w systemie, umożliwiając mieszkańcom przekazywanie odpadów problemowych, wielkogabarytowych oraz innych frakcji, które nie są odbierane w ramach standardowej zbiórki. Jego funkcjonowanie przyczynia się do ograniczenia ilości odpadów trafiających do strumienia zmieszanego oraz zwiększenia poziomu odzysku surowców.

Struktura zebranych frakcji wskazuje, że PSZOK pełni bardzo istotną rolę w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi, umożliwiając mieszkańcom przekazywanie tych odpadów, które ze względu na swój charakter, rozmiar lub skład nie powinny trafiać do pojemników przeznaczonych do standardowej zbiórki przy nieruchomościach.

Zdecydowanie największy udział w masie odpadów zebranych w PSZOK miały odpady wielkogabarytowe, których odebrano 91,34 ton, co stanowi około 68,1% wszystkich odpadów dostarczonych do punktu. Oznacza to, że ponad dwie trzecie całego strumienia odpadów przyjętych przez PSZOK stanowiły odpady o dużych gabarytach, takie jak meble, elementy wyposażenia wnętrz czy inne przedmioty problemowe z punktu widzenia zwykłego systemu odbioru. Tak wysoki udział tej frakcji potwierdza, że punkt selektywnej zbiórki jest niezbędnym elementem systemu, gdyż umożliwia legalne i bezpieczne pozbywanie się odpadów, które w przeciwnym razie mogłyby trafiać do miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub powodować nadmierne obciążenie zbiórki zmieszanej.

Drugą co do wielkości kategorią były opony, których zebrano 13,42 ton, co stanowi około 10,0% wszystkich odpadów przyjętych w PSZOK. Jest to udział znaczący, pokazujący, że mieszkańcy korzystają z możliwości oddawania odpadów problemowych wymagających odrębnego zagospodarowania. Wysoka masa tej frakcji świadczy również o sezonowości i praktycznym znaczeniu punktu dla gospodarstw domowych, które nie mają możliwości przekazania tego rodzaju odpadów w ramach standardowego systemu odbioru.

Istotną grupę stanowiły również tekstylia, których zebrano 12,2 ton, czyli około 9,1% całkowitej masy odpadów przekazanych do PSZOK. W kontekście obowiązku selektywnej zbiórki odzieży i tekstyliów należy uznać to za kategorię szczególnie ważną. Wielkość tej frakcji pokazuje, że mieszkańcy stopniowo dostosowują się do nowych zasad segregacji, a PSZOK odgrywa ważną rolę w przyjmowaniu tego rodzaju odpadów. Może to również świadczyć o rosnącej świadomości ekologicznej mieszkańców oraz o potrzebie dalszego rozwijania systemu zbiórki tekstyliów.

Kolejną istotną frakcją były odpady ulegające biodegradacji, których zebrano 7,04 ton, co stanowi około 5,2% ogólnej masy odpadów zebranych w punkcie. Ich obecność w PSZOK wskazuje, że część mieszkańców korzysta z dodatkowej możliwości przekazywania bioodpadów poza systemem odbioru bezpośrednio z nieruchomości.

Znacznie mniejszy udział miały pozostałe frakcje. Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne osiągnęły poziom 4,62 ton, co odpowiada około 3,4% całości. Szkło stanowiło 2,6 tony, czyli około 1,9%, natomiast papier i tektura – 1,84 tony, czyli około 1,4%. Urządzenia zawierające freony osiągnęły poziom 0,98 tony, co odpowiada około 0,7%, a tworzywa sztuczne jedynie 0,1 tony, czyli około 0,1% ogólnej masy.

Tak niski udział papieru, szkła i tworzyw sztucznych w strukturze odpadów przyjętych przez PSZOK należy ocenić jako zjawisko naturalne, ponieważ są to frakcje, które co do zasady odbierane są bezpośrednio od mieszkańców w ramach podstawowego systemu selektywnej zbiórki. Oznacza to, że PSZOK pełni przede wszystkim funkcję uzupełniającą wobec gminnego systemu odbioru odpadów „u źródła”, koncentrując się głównie na przyjmowaniu odpadów

problemowych, gabarytowych oraz takich, które wymagają szczególnego sposobu zagospodarowania.

Analiza danych prowadzi do wniosku, że funkcjonowanie PSZOK w 2025 roku miało duże znaczenie dla prawidłowego działania całego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Gminie Kwilcz. Punkt ten umożliwiał mieszkańcom pozbywanie się odpadów, które nie mogły być odebrane w ramach regularnej zbiórki przy nieruchomościach, a jednocześnie ograniczał ryzyko nielegalnego porzucania odpadów w lasach, przy drogach czy na terenach nieprzeznaczonych do ich składowania. Wnioskując, można stwierdzić, że PSZOK jest ważnym narzędziem wspierającym selektywną zbiórkę odpadów oraz poprawę poziomu ich właściwego zagospodarowania. Dominacja odpadów wielkogabarytowych, opon i tekstyliów pokazuje, że mieszkańcy najczęściej wykorzystują punkt do przekazywania tych frakcji, które sprawiają największe trudności w codziennym gospodarowaniu odpadami. Jednocześnie dane te potwierdzają potrzebę dalszego utrzymywania i rozwijania tej formy zbiórki, a także prowadzenia działań informacyjnych i edukacyjnych, które będą zachęcały mieszkańców do jeszcze pełniejszego korzystania z możliwości, jakie daje system selektywnej zbiórki odpadów.

Ilość i struktura odpadów zebranych w PSZOK w 2025 roku wskazują, że punkt ten spełnia ważną funkcję organizacyjną i środowiskową w gminnym systemie gospodarowania odpadami. Jego działalność przyczynia się do zwiększenia poziomu selektywnej zbiórki, poprawy bezpieczeństwa środowiskowego oraz ograniczenia negatywnych skutków niewłaściwego postępowania z odpadami.

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków

Zadania własne Gminy Kwilcz w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków realizowane są przez Zakład Obsługi Mienia Samorządowego Sp. z o.o. w Kwilczu. Spółka ta pełni kluczową rolę w systemie gospodarki komunalnej gminy, odpowiadając za zapewnienie mieszkańcom stałego dostępu do wody spełniającej wymagania jakościowe oraz za sprawne i bezpieczne funkcjonowanie systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków.

W analizowanym roku Gmina kontynuowała działania inwestycyjne oraz modernizacyjne w obszarze infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej. Podejmowane przedsięwzięcia miały na celu nie tylko rozbudowę istniejącej sieci, lecz również podnoszenie jej standardu technicznego, poprawę efektywności eksploatacyjnej oraz ograniczanie strat wody.

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę oraz zbiorowe odprowadzanie ścieków stanowi jedno z podstawowych zadań własnych gminy, co wynika wprost z obowiązujących przepisów prawa. Fundamentalne znaczenie w tym zakresie ma ustawa z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym*. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 tej ustawy, zadania własne gminy obejmują w szczególności sprawy wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, a także usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych. W doktrynie prawa administracyjnego oraz orzecznictwie podkreśla się, że przepis ten ma charakter ogólny i kierunkowy, wskazując zakres odpowiedzialności gminy, natomiast jego uszczegółowienie następuje w przepisach ustaw

szczególnych. Taką ustawą doprecyzowującą zakres obowiązków gminy w omawianym obszarze jest ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*. Akt ten w sposób kompleksowy reguluje zasady funkcjonowania systemu wodociągowo-kanalizacyjnego, określając zarówno obowiązki przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych, jak i prawa oraz obowiązki odbiorców usług. Ustawa ta ponownie jednoznacznie wskazuje, że zapewnienie mieszkańcom dostępu do wody oraz możliwości odprowadzania ścieków należy do zadań własnych gminy. Należy przy tym podkreślić, że realizacja tych zadań ma charakter użyteczności publicznej. Oznacza to, że ich podstawowym celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności poprzez świadczenie usług powszechnie dostępnych, o odpowiednim standardzie jakościowym i technicznym. Usługi wodociągowo-kanalizacyjne należą do kluczowych elementów infrastruktury komunalnej, warunkujących prawidłowe funkcjonowanie gospodarstw domowych, instytucji publicznych oraz podmiotów gospodarczych, a także mają istotne znaczenie dla ochrony środowiska i zdrowia publicznego.

Zasady oraz warunki świadczenia usług w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków określone zostały szczegółowo w przepisach ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r., jak również w aktach wykonawczych do tej ustawy. Regulacje te obejmują m.in. kwestie związane z przyłączaniem nieruchomości do sieci, standardami jakości usług, sposobem prowadzenia rozliczeń z odbiorcami oraz obowiązkami informacyjnymi przedsiębiorstwa.

Istotnym elementem systemu gospodarki wodno-ściekowej jest mechanizm ustalania taryf za świadczone usługi. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne opracowuje taryfę na okres trzech lat, co pozwala na zapewnienie stabilności finansowej działalności oraz przewidywalności kosztów dla odbiorców usług. Ceny i stawki opłat kalkulowane są na podstawie zasad określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 27 lutego 2018 r. *w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków*, wydanego zgodnie z upoważnieniami zawartym w ustawie, które precyzuje sposób ustalania taryf, wzór wniosku o ich zatwierdzenie oraz warunki rozliczeń. Podstawą kalkulacji taryf są tzw. niezbędne przychody przedsiębiorstwa, które powinny zapewnić pokrycie wszystkich uzasadnionych kosztów związanych z realizacją usług. W szczególności obejmują one koszty eksploatacyjne, utrzymania i remontów infrastruktury, koszty energii, wynagrodzeń, a także wydatki inwestycyjne związane z rozwojem i modernizacją systemu. W kalkulacji uwzględnia się również uzasadniony poziom zysku, który jest niezbędny dla zachowania płynności finansowej przedsiębiorstwa oraz realizacji planów inwestycyjnych, służących dalszemu rozwojowi infrastruktury.

Proces zatwierdzania taryf ma charakter sformalizowany i podlega kontroli zewnętrznej. Organem regulacyjnym właściwym w tym zakresie jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Dokonuje ono szczegółowej analizy przedstawionego przez przedsiębiorstwo wniosku taryfowego, badając jego zgodność z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków

oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – *Prawo wodne*. W ramach postępowania taryfowego organ regulacyjny weryfikuje zasadność przyjętych kosztów, analizuje uwarunkowania ekonomiczne prowadzonej działalności, w tym poziom planowanej marży zysku, a także ocenia wpływ proponowanych taryf na odbiorców usług. Celem tego procesu jest zapewnienie ochrony interesów mieszkańców przed nieuzasadnionym wzrostem cen przy jednoczesnym zagwarantowaniu przedsiębiorstwu możliwości prowadzenia stabilnej i efektywnej działalności. Zatwierdzenie taryfy następuje w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez organ regulacyjny, z wyjątkiem sytuacji, w których zmiana taryfy wynika wyłącznie ze zmiany stawki podatku od towarów i usług. Przyjęte rozwiązania prawne zapewniają transparentność procesu ustalania cen oraz równowagę pomiędzy interesem odbiorców usług a potrzebami inwestycyjnymi i eksploatacyjnymi przedsiębiorstwa.

Realizacja zadań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej pozostaje jednym z priorytetów Gminy Kwilcz, zarówno z punktu widzenia jakości życia mieszkańców, jak i dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz ochrony środowiska naturalnego.

Na mocy art. 24e ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* w dniu 7 stycznia 2025 roku na stronie Biuletynu Informacji Publicznej: <https://wodypolskie.bip.gov.pl/rzgw-w-poznaniu-taryfy/> Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie ogłoszona została decyzja nr P.RZT.70.154.2024/D/PH, zatwierdzająca taryfę dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków z wniosku Zakładu Obsługi Mienia Samorządowego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Kwilczu na terenie gminy Kwilcz, która weszła w życie z dniem 15 stycznia 2025 rok.

Taryfowe grupy odbiorców wyodrębniono na podstawie charakterystyki zużycia wody lub odprowadzanych ścieków, warunków zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, a także na podstawie sposobu rozliczeń za świadczone usługi.

W zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę ZOMS wyodrębnił następujące taryfowe grupy odbiorców.

G1	Grupa G1 odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę, pobierający wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, rozliczani na podstawie wodomierza głównego, w okresie jednomiesięcznym, otrzymujący fakturę papierową;
G2	Grupa G2 odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę, pobierający wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, rozliczani na podstawie wodomierza głównego, w okresie jednomiesięcznym, otrzymujący e-fakturę;
G3	Grupa G3 odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę, pobierający wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, rozliczani na podstawie przeciętnych norm zużycia wody w okresie jednomiesięcznym, otrzymujący fakturę papierową;

G4	Grupa G4 odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę, pobierający wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,, rozliczani na podstawie przeciętnych norm zużycia wody, w okresie jednomiesięcznym, otrzymujący e-fakturę;
G5	Grupa G5 odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę, pobierający wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,, rozliczani na podstawie wodomierza głównego oraz wodomierza mierzącego ilość wody bezpowrotnie zużytej, w okresie jednomiesięcznym, otrzymujący fakturę papierową;
G6	Grupa G6 odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę, pobierający wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, rozliczani na podstawie wodomierza głównego oraz wodomierza mierzącego ilość wody bezpowrotnie zużytej, w okresie jednomiesięcznym, otrzymujący e-fakturę;
G7	Grupa G7 odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę, pobierający wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, rozliczani na podstawie wodomierzy mierzących zużycie wody w lokalu, w okresie jednomiesięcznym, otrzymujący fakturę papierową;
G8	Grupa G8 odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę, pobierający wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,, rozliczani na podstawie wodomierzy mierzących zużycie wody w lokalu, w okresie jednomiesięcznym, otrzymujący e-fakturę;
G9	Grupa G9 odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę, pobierający wodę dla pozostałych celów, rozliczani na podstawie wodomierza głównego, w okresie jednomiesięcznym, otrzymujący fakturę papierową;
G10	Grupa G10 odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę, pobierający wodę dla pozostałych celów, rozliczani na podstawie wodomierza głównego, w okresie jednomiesięcznym, otrzymujący e-fakturę;
G11	Grupa G11 odbiorca usług pobierający wodę na cele określone w art.22 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, rozliczany w okresie jednomiesięcznym, otrzymujący fakturę papierową;

W zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków ZOMS wyodrębnił następujące taryfowe grupy odbiorców:

G1	Odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, rozliczani na podstawie wodomierza głównego, w okresie jednomiesięcznym, wprowadzający ścieki bytowe lub przemysłowe, otrzymujący fakturę papierową;
G2	Odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, rozliczani na podstawie wodomierza głównego, w okresie jednomiesięcznym, wprowadzający ścieki bytowe lub przemysłowe, otrzymujący e-fakturę;

G3	Odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, rozliczani na podstawie przeciętnych norm zużycia wody w okresie jednomiesięcznym, wprowadzający ścieki bytowe lub przemysłowe, otrzymujący fakturę papierową;
G4	Odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, rozliczani na podstawie przeciętnych norm zużycia wody w okresie jednomiesięcznym, wprowadzający ścieki bytowe lub przemysłowe, otrzymujący e-fakturę;
G5	Odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, rozliczani na podstawie wodomierzy mierzących zużycie wody w lokalu, w okresie jednomiesięcznym, wprowadzający ścieki bytowe lub przemysłowe, otrzymujący fakturę papierową;
G6	Odbiorcy usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, rozliczani na podstawie wodomierzy mierzących zużycie wody w lokalu, w okresie jednomiesięcznym, wprowadzający ścieki bytowe lub przemysłowe, otrzymujący e-fakturę;
G7	Odbiorcy usług zbiorowego odprowadzania ścieków, rozliczani na podstawie wodomierza głównego, w okresie jednomiesięcznym, wprowadzający ścieki bytowe lub przemysłowe, otrzymujący fakturę papierową.

Na podstawie ceny taryfowej rozliczana jest także odrębnie Gmina Kwilcz za ilość wody pobranej ze źródeł ulicznych, do zasilania publicznych fontann i na cele przeciwpożarowe oraz do zraszania publicznych ulic i publicznych terenów zielonych, na zasadach określonych przez Wójta Gminy Kwilcz

W rozliczeniach z odbiorcami usług, obowiązują następujące ceny i stawki opłat:

- 1) cenę za dostarczoną wodę jako wielkość wyrażoną w jednostkach pieniężnych, którą odbiorca usług jest obowiązany zapłacić ZOMS za 1 m³ dostarczonej wody; do ceny dolicza się podatek od towarów i usług w wysokości określonej odrębnymi przepisami;
- 2) cenę za odprowadzone ścieki jako wielkość wyrażoną w jednostkach pieniężnych, którą odbiorca usług jest obowiązany zapłacić ZOMS za 1 m³ odprowadzonych ścieków, w tym ścieków komunalnych lub ścieków przemysłowych;
- 3) stawkę opłaty abonamentowej jako wielkość wyrażoną w jednostkach pieniężnych na odbiorcę usług za okres rozliczeniowy, którą odbiorca usług jest obowiązany zapłacić ZOMS za utrzymanie w gotowości do świadczenia usług urządzeń wodociągowych lub urządzeń kanalizacyjnych, oraz jednostkę usługi odczytu wodomierza lub urządzenia pomiarowego i rozliczenia należności za ilość dostarczonej wody lub ilość odprowadzonych ścieków:

Wysokość cen i stawek opłat za dostarczaną wodę (2025):

Taryfowa grupa odbiorców usług	Wyszczególnienie	Jednostka	Wielkość cen i stawek opłat					
			W okresie od 1 do 12 miesięcy obowiązywania nowej taryfy ²⁾		W okresie od 13 do 24 miesięcy obowiązywania nowej taryfy ²⁾		W okresie od 25 do 36 miesięcy obowiązywania nowej taryfy ²⁾	
			netto	brutto	netto	brutto	netto	brutto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
G1	cena wody	zł/m ³	4,71	5,09	4,90	5,29	5,12	5,53
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	5,86	6,33	6,05	6,53	6,08	6,57
G2	cena wody	zł/m ³	4,71	5,09	4,90	5,29	5,12	5,53
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	4,86	5,25	5,05	5,45	5,08	5,49
G3	cena wody	zł/m ³	4,71	5,09	4,90	5,29	5,12	5,53
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	4,67	5,04	4,85	5,24	4,89	5,28
G4	cena wody	zł/m ³	4,71	5,09	4,90	5,29	5,12	5,53
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	3,67	3,96	3,85	4,16	3,89	4,20
G5	cena wody	zł/m ³	4,71	5,09	4,90	5,29	5,12	5,53
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	7,52	8,12	7,72	8,34	7,75	8,37
G6	cena wody	zł/m ³	4,71	5,09	4,90	5,29	5,12	5,53
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	6,52	7,04	6,72	7,26	6,75	7,29
G7	cena wody	zł/m ³	4,71	5,09	4,90	5,29	5,12	5,53
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	4,59	4,96	4,63	5,00	4,66	5,03
G8	cena wody	zł/m ³	4,71	5,09	4,90	5,29	5,12	5,53
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	3,59	3,88	3,63	3,92	3,66	3,95
G9	cena wody	zł/m ³	4,79	5,17	4,97	5,37	5,19	5,61
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	5,86	6,33	6,05	6,53	6,08	6,57
G10	cena wody	zł/m ³	4,79	5,17	4,97	5,37	5,19	5,61
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	4,86	5,25	5,05	5,45	5,08	5,49
G11	cena wody	zł/m ³	4,79	5,17	4,97	5,37	5,19	5,61
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	5,86	6,33	6,05	6,53	6,08	6,57

Wysokość cen i stawek opłat za odprowadzane ścieki (2025):

Taryfowa grupa odbiorców usług	Wyszczególnienie	Jednostka	Wielkość cen i stawek opłat					
			W okresie od 1 do 12 miesiąca obowiązywania nowej taryfy		W okresie od 13 do 24 miesiąca obowiązywania nowej taryfy ²⁾		W okresie od 25 do 36 miesiąca obowiązywania nowej taryfy ²⁾	
			netto	brutto	neto	brutto	netto	brutto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
G1	cena usługi odprowadzania ścieków	zł/m ³	8,73	9,43	8,93	9,64	9,33	10,08
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	10,94	11,82	11,22	12,12	11,67	12,60
G2	cena usługi odprowadzania ścieków	zł/m ³	8,73	9,43	8,93	9,64	9,33	10,08
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	9,94	10,74	10,22	11,04	10,67	11,52
G3	cena usługi odprowadzania ścieków	zł/m ³	8,73	9,43	8,93	9,64	9,33	10,08
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	8,55	9,23	8,81	9,51	9,09	9,82
G4	cena usługi odprowadzania ścieków	zł/m ³	8,73	9,43	8,93	9,64	9,33	10,08
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	7,55	8,15	7,81	8,43	8,09	8,74
G5	cena usługi odprowadzania ścieków	zł/m ³	8,73	9,43	8,93	9,64	9,33	10,08
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	9,11	9,84	9,20	9,94	9,71	10,49
G6	cena usługi odprowadzania ścieków	zł/m ³	8,73	9,43	8,93	9,64	9,33	10,08
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	8,11	8,76	8,20	8,86	8,71	9,41
G7	cena usługi odprowadzania ścieków	zł/m ³	8,73	9,43	8,93	9,64	9,33	10,08
	stawka opłaty abonamentowej	zł/m-c	11,55	12,47	11,81	12,75	12,09	13,06

Rozliczenia za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków prowadzone są zgodnie z przepisami ustawy i rozporządzenia taryfowego. Należność za w/w usługi ustala się jako iloczyn taryfowych cen oraz odpowiadających im ilości świadczonych usług. Ilość pobranej wody w budynkach lub obiektach wyposażonych w wodomierze główne, ustala się zgodnie z ich wskazaniem. Ilość odprowadzanych ścieków z budynków i obiektów wyposażonych w urządzenia pomiarowe ustala się w oparciu o ich wskazania. W przypadku braku wyposażenia budynków w urządzenia pomiarowe ilość odprowadzanych ścieków ustala się jako równą ilości wody pobranej. W rozliczeniach ilości odprowadzanych ścieków ilość bezpowrotnie zużytej wody uwzględnia się wyłącznie w przypadkach gdy wielkość jej zużycia na inne cele ustalona jest na podstawie dodatkowego wodomierza zainstalowanego na koszt odbiorców usług. W przypadku niesprawności wodomierza głównego, jeżeli umowa nie stanowi inaczej, ilość pobranej wody ustala się na podstawie średniego zużycia wody w okresie 3 miesięcy przed stwierdzeniem niesprawności wodomierza, a gdy jest to nie możliwe, na podstawie średniego zużycia wody w analogicznym okresie roku ubiegłego lub iloczynu średniomiesięcznego zużycia wody w roku ubiegłym i liczby miesięcy niesprawności wodomierza. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne na wniosek odbiorcy usług

dokonywa sprawdzenia prawidłowości działania wodomierza, jednak w przypadku braku potwierdzenia jego niesprawności, pokrywa on koszty sprawdzenia.

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków prowadzone jest przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne w zakresie poboru, uzdatniania i rozprowadzania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz odprowadzania i oczyszczenia ścieków. Usługi w ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków są świadczone dla taryfowych grup odbiorców określonych szczegółowo w taryfie. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest zobowiązane do zapewnienia zdolności posiadanych urządzeń do realizacji usług w zakresie ciągłej dostawy wody w wymaganej ilości, o jakości wymaganej prawem i pod odpowiednim ciśnieniem oraz niezawodnego, w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami, odprowadzania ścieków. Obowiązek ten wypełnia się w trybie bieżącej eksploatacji posiadanych urządzeń oraz zapewnienia ich należytego stanu technicznego.

Przy ustaleniu taryfy ZOMS wziął pod uwagę cele poboru wód, o których mowa w przepisach ustawy *Prawo wodne*. W działalności z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę do poszczególnych taryfowych grup odbiorców zostały przypisane koszty opłat za usługi wodne, z uwzględnieniem celu poboru wód, o których mowa w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie jednostkowych stawek opłat za usługi wodne.

Taryfowe grupy odbiorców wyodrębniono na podstawie charakterystyki zużycia wody lub odprowadzanych ścieków, warunków zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, a także na podstawie sposobu rozliczeń za świadczone usługi.

W zakresie dostawy wody ZOMS ponosi koszty stałe obsługi swoich klientów, co uzasadnia wprowadzenie opłaty abonamentowej. Koszty te ponoszone są niezależnie od tego, czy poszczególny odbiorca w danym okresie będzie pobierał wodę lub odprowadzał ścieki. Ze względu na sposób dokonywanego rozliczenia z poszczególnymi odbiorcami oraz w celu prawidłowego wyliczenia opłaty abonamentowej podzielono odbiorców na trzy grupy taryfowe. Ustalając opłaty abonamentowe przyjęto następującą zasadę przy przypisywaniu poszczególnych kosztów (odczytu, rozliczenia, gotowości):

1) woda

- grupa G1; G2; G5; G6; G9; G10; G11 przypisano koszty odczytu, rozliczenia, gotowości,
- grupa G3; G4 przypisano koszty rozliczenia, gotowości,
- grupa G7; G8 przypisano koszty odczytu, rozliczenia.

2) ścieki

- grupa G1; G2; G7; przypisano koszty odczytu, rozliczenia, gotowości,
- grupa G3; G4 przypisano koszty rozliczenia, gotowości,
- grupa G5; G6 przypisano koszty odczytu, rozliczenia.

W zakresie jakości świadczonych usług, ZOMS realizuje zadania wynikające z przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska i ustalających wymagania dotyczące jakości wody

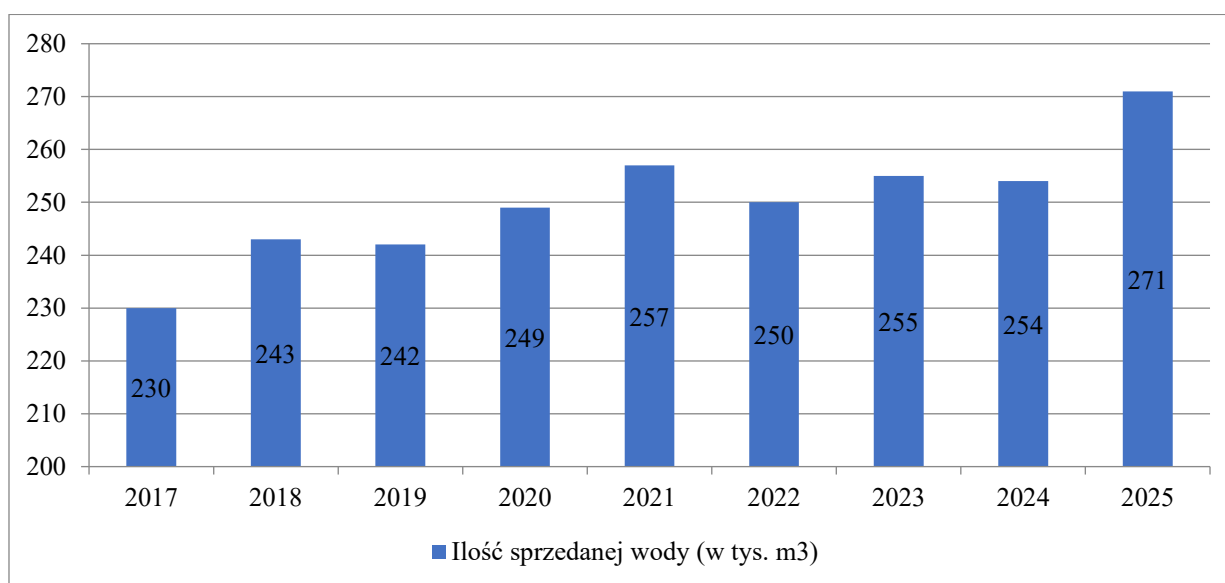
przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w tym wymagania bakteriologiczne, fizykochemiczne i organoleptyczne (smak, zapach, barwa) oraz jakości ścieków oczyszczonych odprowadzanych do odbiornika oraz z *Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków*, który określa m.in. minimalny poziom usług.

ZOMS dostarcza wodę zdatną do spożycia przez ludzi i wolną od mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz nie wykazuje agresywnych właściwości korozyjnych i spełnia wymagania:

- 1) mikrobiologiczne określone w części A załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
- 2) chemiczne określone w części B załącznika nr 1 do rozporządzenia.

Sprzedż wody w latach 2017 – 2025 (w tys. m³)
(dane Z.O.M.S. sp. z o.o. w Kwilczu)

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ilość sprzedanej wody (w tys. m ³)	230	243	242	249	257	250	255	254	271



Sprzedż wody w latach 2017–2025 wykazywała ogólną tendencję wzrostową. W 2017 roku sprzedano 230 tys. m³ wody, natomiast w 2025 roku wartość ta wyniosła 271 tys. m³, co oznacza wzrost o 41 tys. m³, tj. o około 17,8%. Szczególnie istotny jest wynik za 2025 rok, w którym sprzedaż wody wzrosła do 271 tys. m³. Jest to najwyższa wartość w całym analizowanym okresie. W porównaniu z rokiem 2024 oznacza to wzrost o 17 tys. m³, czyli o około 6,7%. W analizowanym okresie występowały jedynie niewielkie wahania roczne, jednak nie zmieniły one ogólnego trendu wzrostowego. Najwyższy poziom sprzedaży odnotowano w

2025 roku. Dane te mogą świadczyć o rosnącym zapotrzebowaniu na wodę, zwiększającej się liczbie odbiorców oraz stopniowym rozwoju infrastruktury wodociągowej na terenie gminy.

Gmina obecnie posiada 9 ujęć wodociągowych usytuowanych w następujących miejscowościach:

- Kwilcz – trzy studnie, wydajność 2 studni wynosi ok. 28 m³/h i trzeciej nowej -35 m³/h natomiast średnie dobowe zużycie wody wynosi ok. 885 m³/dobę (średnie zużycie dobowe wody podawane jest na podstawie wodomierza, który mierzy ilość wody wypompowanej ze studni – tzw. woda surowa, która poddawana jest procesowi uzdatniania). W ramach tego ujęcia zaopatrywane są następujące miejscowości: Kwilcz, Rozbitek, Orzeszkowo, Leśnik (Stary Młyn). Na bieżąco wykonywane są przyłącza nowo powstających budynków do sieci wodociągowej.
- Lubosz – dwie studnie głębinowe o wydajności ok. 60 m³/h, średnie dobowe zużycie wody z ujęcia wynosi ok. 152 m³/d. Z ujęcia zaopatrywane są miejscowości: Lubosz, Chorzewo, Augustowo, Karolewice.
- Daleszynek – jedna czynna studnia. Wydajność studni wynosi ok. 36 m³/h, a średnie dobowe zużycie wody to ok. 116 m³/d. Zaopatrywane z wodociągu miejscowości: Daleszynek, Pólko, Józefowo, Niemierzewo.
- Mechnacz – ujęcie posiada 3 studnie – jedna nowa, dwie stare studnie, z których jedna będzie likwidowana, a druga będzie pełniła rolę studni awaryjnej. Wydajność studni wynosi ok. 12 m³/h, natomiast średnie dobowe zużycie wody to ok. 58 m³/d. Zaopatrywana miejscowość – Mechnacz.
- Prusim – ujęcie posiada jedną studnię o wydajności ok. 11 m³/h – obecnie ze względu na niewielką wydajność ujęcia, a także zwiększony pobór wody przez „Olandię” oraz działki rekreacyjne w Prusimiu woda dostarczana jest z wodociągu w Kurnatowicach. Do Prusimia w latach ubiegłych doprowadzono rurociąg, który doprowadza wodę z ujęcia w Kurnatowicach. Ujęcie w Prusimiu pełni obecnie rolę ujęcia awaryjnego. ZOMS przejął sieć wodociągową od działkowiczów (stare działki) i planowana jest przebudowa tej sieci na całoroczną z nowymi przyłączami dla odbiorców.
- Mościejewo – jedna studnia o wydajności ok. 14,5 m³/h. średnie dobowe zużycie wody wynosi ok. 30 m³/d. Zaopatrywana miejscowość – Mościejewo.
- Kurnatowice – dwie studnie głębinowe o wydajności po. 40 m³/h. Średnie zużycie dobowe wody wynosi ok. 192 m³/d – zaopatrywane miejscowości – Kurnatowice, Upartowo, Prusim.
- Dąbrowa Nowa – jedna studnia o wydajności 20 m³/h, a średnie dobowe zużycie wody wynosi ok. 22 m³/d. Zaopatrywane miejscowości: Dąbrowa Nowa, Dąbrowa Stara, Miłostowo.
- Wituchowo – jedna studnia głębinowa o wydajności ok. 40 m³/h, a średnie zużycie dobowe to ok. 93 m³/d. zaopatrywane miejscowości – Wituchowo, Kubowo, Chudobczyce.

Woda pobierana jest i uzdatniana wyłącznie w 8 stacjach uzdatniania wody, zlokalizowanych w miejscowościach: Lubosz, Daleszynek, Wituchowo, Mościejewo, Nowa Dąbrowa, Mechnacz, Kurnatowice oraz Kwilcz, pozostających w posiadaniu ZOMS. Woda nie jest

pobierana i uzdatniana w urządzeniach niebędących w posiadaniu ZOMS. Maksymalny, łączny roczny pobór wody określony w pozwoleniach wodnoprawnych tych ujęć to 718.541 m³.

Miejsce ujęcia wody	Stratygrafia (np. trzeciorzęd czwartorzęd)	Liczba studni	Wydatność ujęcia wody [m ³ /h]	Ustanowiona strefa ochrony bezpośredniej	Czy ujęcie posiada stację uzdatniania	Miejscowości obsługiwane przez ujęcie
Kwilcz	czwartorzęd	2	28	PO.ZUZ.1.4100.31 4.2018	Tak	Kwilcz, Orzeszkowo Rozbitek, Leśnik
Kwilcz	trzeciorzęd	1	35	j.w.	Tak	j.w.
Mechnacz	czwartorzęd	3	12	PO.ZUZ.1.4210.46 0.2021.AK	Tak	Mechnacz
Dąbrowa Nowa	czwartorzęd	1	20	OS.6341.9.2017	Tak	Dąbrowa Nowa, Stara Miłostowo
Lubosz	czwartorzęd	2	60	OS.6341.39.2013	Tak	Lubosz, Augustowo, Chorzewo, Karolewice
Kurnatowice	trzeciorzęd	2	40	PO.ZUZ.1.4100.2.2 019	Tak	Kurnatowice, Upartowo, Prusim
Mościejewo	czwartorzęd	1	14,5	PO.ZUZ.1.4100.31 8.2018	Tak	Mościejewo
Daleszynek	czwartorzęd	1	36	OS.6341.4.2017	Tak	Daleszynek, Józefowo Niemierzewo, Pólko
Wituchowo	trzeciorzęd	1	40	PO.ZUZ.1.4210.34 2m.2020.AK	Tak	Wituchowo, Kubowo Chudobczyce
Prusim	czwartorzęd	1	11	PO.ZUZ.1.4100.32 0.2018	Tak	Prusim

W ramach realizacji zadań związanych z dostarczaniem mieszkańcom wody w 2025 roku zrealizowano następujące zadania: wymieniono odcinek sieci wodociągowej zlokalizowanej w ul. Kardynała St. Wyszyńskiego - Miłostowskiej w Kwilczu, przebudowano odcinek sieci wodociągowej na działkach rekreacyjnych w Prusimiu.

Wszystkie stacje wodociągowe w których pobierana jest woda i rozprowadzana w sieć prowadzą monitoring wody polegający na wykonywaniu badań wody tak w stacji jak i na sieci przez laboratorium posiadające akredytacje. W każdym wodociągu wykonywane jest badanie przeglądowe obejmujące wszystkie składniki chemiczne i bakteriologiczne oraz badania

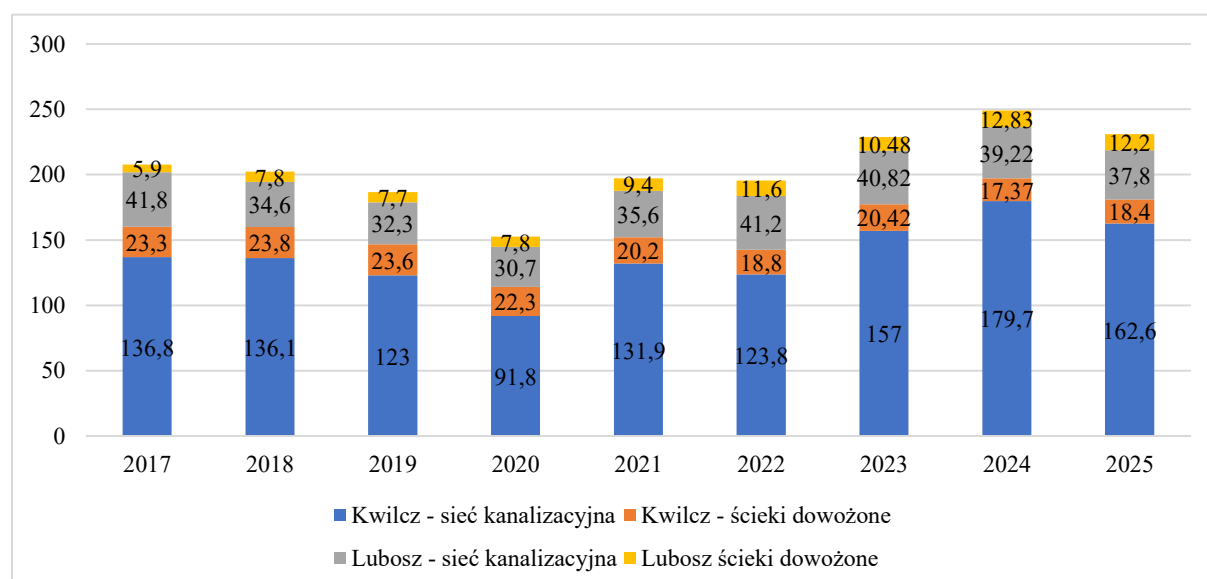
kontrolne na sieci zawierające mniejszy zakres chemiczny i bakteriologiczny. Woda do picia z wszystkich wodociągów spełnia wymagania co do jakości wody przeznaczonej do spożycia. Szczegółowe informacje dotyczące nadzoru nad wodociągami zawarto w rozdziale „*Stan sanitarny i sytuacja epidemiologiczna*”.

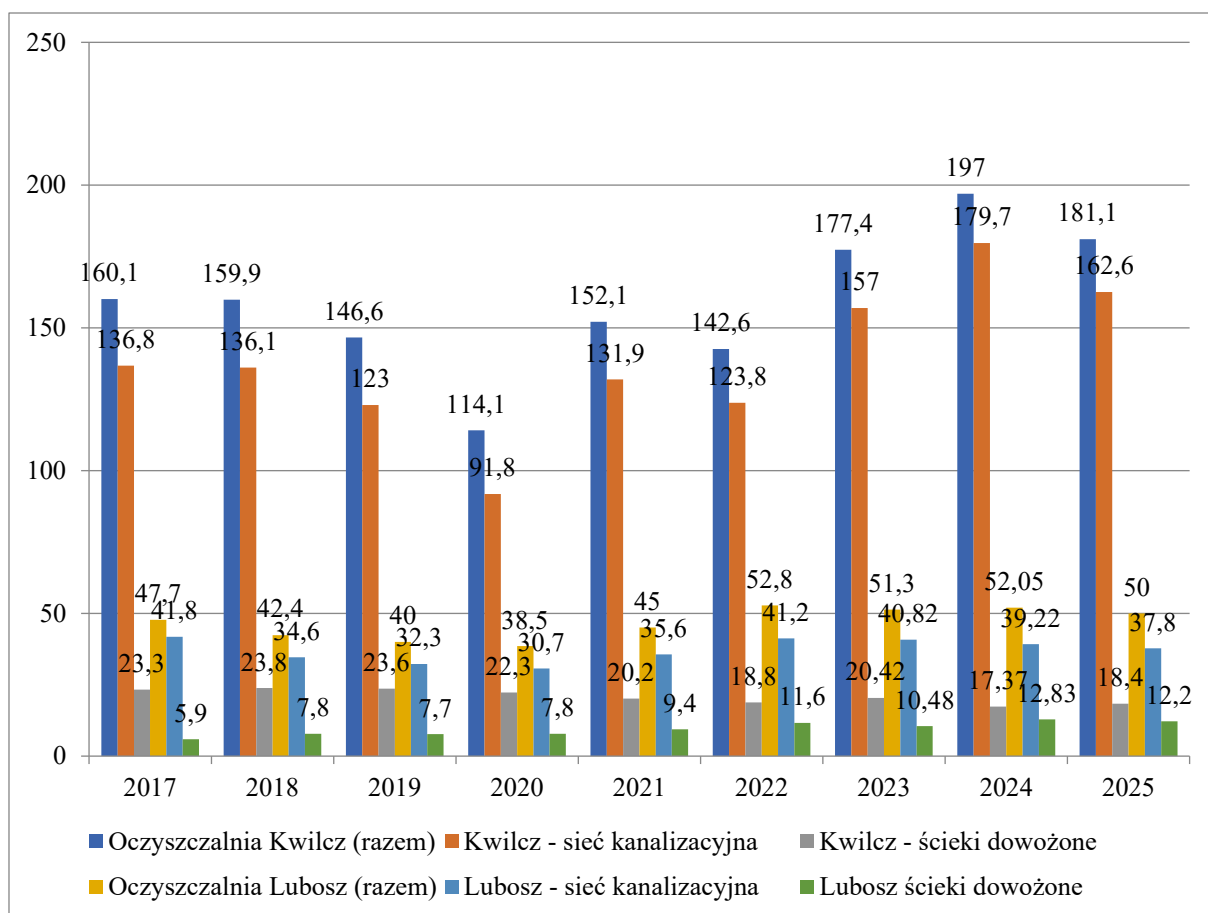
Długość sieci kanalizacyjnej (wg stanu na koniec 2025 roku) wynosi 32,3 km, a liczba przyłączy kanalizacyjnych – 701 szt. W sieć kanalizacji sanitarnej włączone są następujące miejscowości: Kwilcz, Rozbitek, Mechnacz, Orzeszkowo (do oczyszczalni w Kwilczu) oraz Lubosz i Daleszynek (do oczyszczalni w Luboszu).

W 2025 roku do oczyszczalni w Kwilczu dostarczono 181 tys. m³ ścieków (w tym: 162,6 tys. m³ za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej oraz 18,4 tys. m³ ścieków dowożonych), natomiast do oczyszczalni w Luboszu 50 tys. m³ (w tym 37,8 tys. m³ za pośrednictwem sieci kanalizacyjnej oraz 12,20 tys. m³ ścieków dowożonych).

**Ilości ścieków doprowadzanych i dowożonych do oczyszczalni ścieków
z terenu Gminy w latach 2017 – 2025**
(dane Z.O.M.S. sp. z o.o. w Kwilczu)

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Oczyszczalnia Kwilcz (razem)	160,1	159,9	146,6	114,1	152,1	142,6	177,4	177,4	181,1
Kwilcz - sieć kanalizacyjna	136,8	136,1	123	91,8	131,9	123,8	157,0	157,0	162,6
Kwilcz - ścieki dowożone	23,3	23,8	23,6	22,3	20,2	18,8	20,42	20,42	18,40
Oczyszczalnia Lubosz (razem)	47,7	42,4	40	38,5	45	52,8	51,30	51,30	50,00
Lubosz - sieć kanalizacyjna	41,8	34,6	32,3	30,7	35,6	41,2	40,82	40,82	37,80
Lubosz ścieki dowożone	5,9	7,8	7,7	7,8	9,4	11,6	10,48	10,48	12,20





Analiza danych dotyczących ilości ścieków doprowadzanych oraz dowożonych do oczyszczalni ścieków z terenu Gminy Kwilcz w latach 2017–2025 wskazuje na istotne zmiany zarówno w strukturze, jak i kierunkach zagospodarowania ścieków. W przypadku oczyszczalni ścieków w Kwilczu widoczna jest ogólna tendencja wzrostowa w ujęciu długookresowym. Ilość ścieków oczyszczanych wzrosła z poziomu 160,1 tys. m³ w 2017 roku do 181,1 tys. m³ w 2025 roku. Należy jednak zwrócić uwagę na wyraźne załamanie w roku 2020, kiedy to ilość ścieków spadła do 114,1 tys. m³, a następnie stopniowo odbudowywała się w kolejnych latach. W latach 2023–2025 obserwuje się stabilizację na wysokim poziomie, z tendencją wzrostową. Struktura ścieków kierowanych do oczyszczalni w Kwilczu ulega jednak zmianie. Ilość ścieków doprowadzanych siecią kanalizacyjną systematycznie rośnie – z 136,8 tys. m³ w 2017 roku do 162,6 tys. m³ w 2025 roku, co świadczy o rozwoju sieci kanalizacyjnej oraz zwiększaniu liczby odbiorców korzystających z infrastruktury. Jednocześnie zauważalny jest spadek ilości ścieków dowożonych – z poziomu 23,3 tys. m³ do 18,4 tys. m³. Spadek ten nie wynika jednak wyłącznie z rozwoju sieci kanalizacyjnej, ale również z uwarunkowań technicznych funkcjonowania oczyszczalni w Kwilczu. Obiekt ten jest przewidziany do modernizacji i w najbliższym czasie czeka go remont, co wpływa na sposób organizacji gospodarki ściekowej w gminie. W związku z tym ograniczana jest ilość ścieków dowożonych do tej oczyszczalni, a część z nich kierowana jest do oczyszczalni w Luboszu.

W oczyszczalni ścieków w Luboszu obserwuje się względnie stabilny poziom ilości ścieków w całym analizowanym okresie, z niewielką tendencją wzrostową – z 47,7 tys. m³ w 2017 roku do 50,0 tys. m³ w 2025 roku. Wahania w poszczególnych latach są umiarkowane i nie wpływają na ogólną stabilność pracy obiektu. Istotne zmiany zachodzą natomiast w strukturze dopływu ścieków do oczyszczalni w Luboszu. Ilość ścieków doprowadzanych siecią kanalizacyjną wykazuje lekką tendencję spadkową (z 41,8 tys. m³ w 2017 roku do 37,8 tys. m³ w 2025 roku), natomiast wyraźnie rośnie ilość ścieków dowożonych – z 5,9 tys. m³ do 12,2 tys. m³. Oznacza to ponad dwukrotny wzrost w analizowanym okresie. Wzrost ilości ścieków dowożonych do oczyszczalni w Luboszu należy wiązać nie tylko z obsługą terenów nieskanalizowanych, ale również z celowym przekierowaniem części strumienia ścieków z terenu gminy w związku z planowanym remontem oczyszczalni w Kwilczu. Działanie to ma charakter organizacyjny i zapewnia ciągłość funkcjonowania systemu gospodarki ściekowej przy jednoczesnym przygotowaniu do realizacji inwestycji modernizacyjnej.

Podsumowanie

Podsumowując, gospodarka komunalna oraz gospodarowanie nieruchomościami w Gminie Kwilcz w 2025 roku prowadzone były w sposób stabilny, uporządkowany i dostosowany do lokalnych uwarunkowań przestrzennych. Struktura użytkowania gruntów potwierdza rolniczo-leśny charakter gminy, przy jednoczesnym zachowaniu potencjału rozwojowego w zakresie funkcji mieszkaniowych, inwestycyjnych i rekreacyjnych. Zasób nieruchomości komunalnych był wykorzystywany przede wszystkim do realizacji zadań publicznych, w szczególności w zakresie infrastruktury drogowej, przy jednoczesnym generowaniu dochodów z najmu, dzierżawy oraz sprzedaży nieruchomości. Gospodarka mieszkaniowa charakteryzowała się stabilnością – utrzymano zasób lokali komunalnych i socjalnych, prowadzono niezbędne remonty oraz nie odnotowano konieczności podejmowania działań eksmisyjnych, co świadczy o względnie dobrej sytuacji społecznej mieszkańców.

System gospodarowania odpadami komunalnymi funkcjonował w sposób ciągły i zorganizowany, obejmując zarówno odbiór odpadów od mieszkańców, jak i działalność Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Pomimo rosnącej skali systemu oraz wysokiej skuteczności w zakresie poboru opłat, w 2025 roku utrzymał się deficyt wynikający głównie ze wzrostu kosztów funkcjonowania systemu. Jednocześnie zauważalny jest wciąż wysoki udział odpadów zmieszanych, co wskazuje na konieczność dalszego wzmocnienia działań edukacyjnych i organizacyjnych w zakresie selektywnej zbiórki. Istotną rolę w systemie odgrywa PSZOK, który umożliwia mieszkańcom przekazywanie odpadów problemowych i przyczynia się do ograniczenia negatywnego wpływu odpadów na środowisko. Struktura przyjmowanych odpadów potwierdza jego znaczenie jako elementu uzupełniającego system selektywnej zbiórki.

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej gmina zapewniała mieszkańcom ciągłość dostaw wody oraz odbioru ścieków, realizując jednocześnie działania inwestycyjne i modernizacyjne. Obserwowane zmiany w strukturze odbioru ścieków wskazują na dostosowywanie systemu do aktualnych potrzeb oraz uwarunkowań technicznych, w tym planowanych prac modernizacyjnych infrastruktury.

Oświata

Rok 2025 był kolejnym okresem intensywnych zmian w systemie oświaty, wynikających zarówno z konieczności dostosowania edukacji do dynamicznie zmieniających się uwarunkowań społecznych i technologicznych, jak i z realizacji długofalowych założeń polityki edukacyjnej państwa. Wprowadzane rozwiązania obejmowały zarówno zmiany organizacyjne, jak i programowe, a ich celem było podniesienie jakości kształcenia oraz lepsze przygotowanie uczniów do funkcjonowania we współczesnym świecie.

Rok szkolny 2025/2026, który stanowi początek kolejnego etapu reform systemowych w oświacie. Wdrażane zmiany wpisują się w szerszy proces modernizacji edukacji, ukierunkowany na rozwijanie kompetencji kluczowych, wzmacnianie roli szkoły jako środowiska wychowawczego oraz zwiększenie elastyczności systemu nauczania. Kontynuacją powyższych działań są zmiany w systemie oświaty wprowadzane od roku szkolnego 2025/2026, przedstawione poniżej.

Zmiany w systemie oświaty od roku szkolnego 2025/2026

Rok szkolny 2025/2026 zapoczątkował jeden z najważniejszych etapów zmian w polskim systemie oświaty w ostatnich latach. Wprowadzone reformy, ujęte w programie „Reforma26. Kompas Jutra”, stanowią odpowiedź na dynamiczne przemiany społeczne, technologiczne oraz cywilizacyjne, które wpływają na sposób funkcjonowania współczesnego świata. Ich głównym celem jest dostosowanie systemu edukacji do aktualnych potrzeb uczniów, rynku pracy oraz wyzwań związanych z rozwojem kompetencji przyszłości.

Ministerstwo Edukacji Narodowej rozpoczęło wdrażanie reformy z dniem 1 września 2025 roku, przy czym proces ten został rozłożony na kilka etapów i – zgodnie z przyjętym harmonogramem – będzie kontynuowany aż do 2032 roku. Tak długi okres wdrażania zmian ma na celu zapewnienie ich stopniowego i systematycznego wprowadzania, a także umożliwienie szkołom, nauczycielom i uczniom odpowiedniego przygotowania się do nowych rozwiązań organizacyjnych i programowych.

Pierwszy etap reformy obejmuje przede wszystkim modyfikacje w zakresie organizacji procesu dydaktycznego, w tym wprowadzenie nowych przedmiotów, zmiany w podstawie programowej, ograniczenie liczby godzin wybranych zajęć oraz przygotowanie systemu do przyszyłych zmian w ocenianiu i egzaminowaniu uczniów.

Jedną z kluczowych zmian jest wprowadzenie nowych przedmiotów, które mają lepiej odpowiadać na współczesne potrzeby edukacyjne. W szkołach podstawowych od klasy VI wprowadzono edukację zdrowotną, która zastąpiła dotychczasowe wychowanie do życia w rodzinie. Nowy przedmiot ma charakter kompleksowy i interdyscyplinarny – łączy wiedzę z zakresu medycyny, psychologii, nauk społecznych oraz przyrodniczych. Jego celem jest nie tylko przekazywanie wiedzy, ale przede wszystkim kształtowanie postaw i nawyków sprzyjających zdrowemu stylowi życia.

Program edukacji zdrowotnej obejmuje szeroki zakres zagadnień, począwszy od podstaw higieny osobistej i profilaktyki zdrowotnej, poprzez zasady racjonalnego żywienia, aż po kwestie związane ze zdrowiem psychicznym, relacjami społecznymi oraz bezpieczeństwem w przestrzeni cyfrowej. W młodszych klasach nacisk położony jest na kształtowanie podstawowych nawyków zdrowotnych i społecznych, natomiast w starszych – na rozwijanie świadomości dotyczącej chorób cywilizacyjnych, radzenia sobie ze stresem, problemów emocjonalnych oraz odpowiedzialnego podejmowania decyzji dotyczących własnego zdrowia.

Drugim nowym przedmiotem jest edukacja obywatelska, która została wprowadzona w szkołach ponadpodstawowych w miejsce przedmiotu Historia i Teraźniejszość. Jej głównym celem jest przygotowanie młodych ludzi do świadomego i odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym, obywatelskim i politycznym. W ramach zajęć uczniowie poznają mechanizmy funkcjonowania państwa, systemu demokratycznego oraz instytucji publicznych, a także uczą się analizy bieżących wydarzeń społecznych i politycznych. Istotnym elementem programu jest rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia oraz kształtowanie postaw obywatelskich przy zachowaniu zasady neutralności światopoglądowej w procesie nauczania.

Wśród zmian organizacyjnych istotne znaczenie ma również ograniczenie liczby godzin religii lub etyki do jednej godziny tygodniowo. Zajęcia te mają być organizowane w sposób umożliwiający uniknięcie przerw w planie lekcji, co ma na celu poprawę organizacji dnia szkolnego uczniów. Wprowadzenie tej zmiany wiąże się z przesunięciem akcentów w edukacji w kierunku przedmiotów rozwijających kompetencje praktyczne, zdrowotne i społeczne.

Od roku szkolnego 2025/2026 obowiązuje także nowa podstawa programowa wychowania fizycznego. Wprowadzone zmiany odchodzą od modelu skoncentrowanego na wynikach sprawnościowych i ocenianiu osiągnięć sportowych na rzecz podejścia bardziej inkluzyjnego i prozdrowotnego. Nacisk został położony na rozwój indywidualnych kompetencji ruchowych uczniów, promowanie aktywności fizycznej dostępnej dla każdego oraz kształtowanie pozytywnych nawyków związanych ze zdrowym stylem życia. Nowa podstawa programowa ma zachęcać uczniów do podejmowania aktywności fizycznej także poza szkołą, co w dłuższej perspektywie ma przyczynić się do poprawy stanu zdrowia społeczeństwa.

Reforma edukacji ma charakter wieloletni i zakłada dalsze zmiany w kolejnych etapach. Już od 2026 roku planowane jest wprowadzenie nowego przedmiotu – przyrody – w klasach IV–VI szkół podstawowych. Zastąpi on dotychczasowe przedmioty przyrodnicze, takie jak biologia, geografia, chemia i fizyka. Nauczanie będzie miało charakter zintegrowany i blokowy, z większym naciskiem na doświadczenia, eksperymenty oraz zajęcia terenowe. Celem tej zmiany jest odejście od nadmiaru treści teoretycznych na rzecz praktycznego poznawania świata i rozwijania umiejętności badawczych.

Kolejnym kierunkiem reformy jest uproszczenie i ujednolicenie podstawy programowej. Planowane zmiany mają na celu ograniczenie przeładowania treściami nauczania oraz zwiększenie spójności programów edukacyjnych. Większy nacisk ma być położony na rozwijanie kompetencji kluczowych, takich jak umiejętność pracy zespołowej, komunikacji, rozwiązywania problemów czy krytycznego myślenia.

Istotne zmiany planowane są również w systemie oceniania uczniów. W miejsce dominujących ocen cyfrowych stopniowo wprowadzana ma być szersza informacja zwrotna oraz ocena opisowa, która ma lepiej wspierać rozwój ucznia i wskazywać kierunki dalszej pracy. Celem tych działań jest odejście od modelu opartego wyłącznie na selekcji i klasyfikacji na rzecz systemu wspierającego indywidualny rozwój i motywację uczniów.

Ważnym elementem reformy jest także zwiększenie dostępności wsparcia psychologiczno-pedagogicznego w szkołach. Planowane jest wzmocnienie kadry specjalistów, takich jak psychologowie i pedagodzy, co ma pomóc w lepszym reagowaniu na problemy emocjonalne i społeczne uczniów. Jednocześnie przewiduje się działania mające na celu odciążenie uczniów, w tym m.in. ograniczenie liczby godzin lekcyjnych w starszych klasach szkoły podstawowej oraz stworzenie większej przestrzeni na rozwijanie zainteresowań i pasji.

Zmiany wprowadzane od roku szkolnego 2025/2026 – jak wskazuje Ministerstwo Edukacji Narodowej – stanowią początek szeroko zakrojonej transformacji systemu oświaty w Polsce. Reforma ta zmierza w kierunku stworzenia szkoły bardziej nowoczesnej, elastycznej i przyjaznej uczniowi, która nie tylko przekazuje wiedzę, ale przede wszystkim rozwija kompetencje niezbędne do funkcjonowania we współczesnym świecie.

Kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2025/2026

W roku szkolnym 2025/2026 Ministerstwo Edukacji Narodowej określiło priorytetowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa, które wyznaczają główne obszary działań dla szkół i placówek oświatowych. Wytyczne te stanowią odpowiedź na współczesne wyzwania edukacyjne, społeczne i technologiczne, a ich celem jest podnoszenie jakości kształcenia oraz wszechstronny rozwój ucznia.

Jednym z najważniejszych kierunków jest kształtowanie myślenia analitycznego uczniów, szczególnie poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych. W praktyce oznacza to odejście od schematycznego przekazywania wiedzy na rzecz rozwijania umiejętności logicznego myślenia, wnioskowania oraz rozwiązywania problemów. Szczególną rolę przypisuje się również edukacji matematycznej, która powinna stanowić fundament kompetencji analitycznych i być rozwijana na wszystkich etapach kształcenia.

Kolejnym istotnym obszarem jest wzmocnianie roli szkoły jako miejsca edukacji obywatelskiej. W ramach tego kierunku szkoły zobowiązane są do kształtowania postaw patriotycznych, społecznych i obywatelskich, rozwijania odpowiedzialności za wspólnotę lokalną oraz państwo, a także budowania świadomości znaczenia bezpieczeństwa – zarówno własnego, jak i innych osób. Edukacja obywatelska ma przygotowywać młodych ludzi do aktywnego i świadomego uczestnictwa w życiu społecznym.

Duży nacisk położono również na promocję zdrowego stylu życia. Szkoła powinna kształtować postawy prozdrowotne, wspierać aktywność fizyczną uczniów oraz promować działania sprzyjające zachowaniu dobrej kondycji fizycznej i psychicznej. Istotnym elementem jest także edukacja w zakresie prawidłowego odżywiania oraz profilaktyki zdrowotnej.

Zagadnienia związane ze zdrowiem psychicznym oraz bezpieczeństwem uczniów stanowią kolejny ważny kierunek działań. W roku szkolnym 2025/2026 szczególną uwagę zwraca się na profilaktykę przemocy rówieśniczej, przeciwdziałanie uzależnieniom oraz wsparcie dzieci i młodzieży w sytuacjach kryzysowych. Szkoły powinny rozwijać system wsparcia psychologiczno-pedagogicznego oraz podejmować działania sprzyjające budowaniu bezpiecznego i przyjaznego środowiska edukacyjnego.

W dobie dynamicznego rozwoju technologii istotnym obszarem działań jest również promocja higieny cyfrowej oraz bezpiecznego korzystania z Internetu. Uczniowie powinni nabywać umiejętność krytycznej analizy informacji dostępnych w sieci, rozpoznawania zagrożeń oraz odpowiedzialnego korzystania z mediów cyfrowych. Jednocześnie nauczyciele powinni wykorzystywać nowoczesne technologie w sposób świadomy i metodycznie uzasadniony, w tym narzędzia oparte na sztucznej inteligencji oraz zasoby Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.

Ważnym elementem polityki oświatowej jest także promocja kształcenia zawodowego. Działania w tym zakresie obejmują zarówno szkoły podstawowe, jak i współpracę ze środowiskiem pracodawców. Szczególną rolę przypisuje się doradztwu zawodowemu, które ma wspierać uczniów w podejmowaniu świadomych decyzji edukacyjno-zawodowych oraz lepszym przygotowaniu do wejścia na rynek pracy.

Istotnym, choć często mniej widocznym kierunkiem, jest rozwijanie zainteresowania kulturą i językiem polskim wśród Polonii oraz wspieranie nauczania języka polskiego w środowiskach polonijnych. Działania te mają na celu podtrzymywanie więzi kulturowych i językowych Polaków mieszkających za granicą.

Ostatnim z wyznaczonych kierunków jest wspieranie aktywności poznawczej uczniów oraz rozwijanie ich poczucia sprawczości. Realizowane jest to poprzez promowanie oceniania kształtującego oraz stosowanie metod aktywizujących w procesie dydaktycznym. Takie podejście sprzyja większemu zaangażowaniu uczniów, rozwijaniu samodzielności oraz budowaniu motywacji do nauki.

Kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2025/2026 koncentrują się na rozwijaniu kompetencji kluczowych, wzmacnianiu roli szkoły jako miejsca wszechstronnego rozwoju ucznia oraz dostosowaniu edukacji do wyzwań współczesnego świata. Ich realizacja wymaga zaangażowania całego środowiska oświatowego i stanowi istotny element podnoszenia jakości kształcenia w Polsce.

W Gminie Kwilcz w 2025 roku działały następujące jednostki oświatowe, dla których Gmina była organem prowadzącym:

- Szkoła Podstawowa w Kwilczu,
- Szkoła Podstawowa w Luboszu,
- Przedszkole „Pod Topolą” w Kwilczu.

Podstawowe informacje dotyczące jednostek na terenie Gminy ukazują poniższe zestawienia.

1. Rok szkolny 2024/2025²¹

1) Szkoła Podstawowa w Luboszu

W roku szkolnym 2024/2025 w Szkole Podstawowej w Luboszu uczyło się łącznie 161 uczniów w 10 oddziałach, co daje średnio około 16 uczniów na oddział. W porównaniu do większych placówek oznacza to mniejsze, bardziej kameralne klasy. Najliczniejsze były klasy I i III, w których uczy się odpowiednio 30 i 28 uczniów – w obu przypadkach funkcjonują po 2 oddziały. W klasie IV również występuje stosunkowo wysoka liczba uczniów (23 osoby), jednak przy jednym oddziale, co oznacza większe obciążenie tej klasy. W pozostałych rocznikach liczba uczniów jest niższa i wynosi od 11 do 20 osób, przy czym w większości przypadków funkcjonuje po jednym oddziale. Najmniej liczna jest klasa V (11 uczniów), co wskazuje na wyraźnie mniejszy rocznik.

KL I		KL II		KL III		KL IV		KL V		KL VI		KL VII		KL VIII		Razem	
Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
30	2	14	1	28	2	23	1	11	1	17	1	20	1	18	1	161	10

2) Szkoła Podstawowa w Kwilczu

W roku objętym zestawieniem w Szkole Podstawowej w Kwilczu uczyło się łącznie 398 uczniów, funkcjonujących w 18 oddziałach. Średnia liczba uczniów przypadających na jeden oddział wynosi około 22 osoby, co można uznać za poziom optymalny z punktu widzenia organizacji procesu dydaktycznego. Najliczniejszym oddziałem była klasa I, do której uczęszczało 57 uczniów, podzielonych na 3 oddziały. Równie wysoki poziom liczebności odnotowano w klasie VII – 54 uczniów również w 3 oddziałach. Najmniej liczne były klasy IV i VIII, w których uczyło się odpowiednio 42 i 48 uczniów, również w 2 oddziałach. W tych przypadkach średnia liczba uczniów w oddziale jest niższa i wynosiła około 21–24 osoby. Struktura organizacyjna szkoły wskazuje na równomierne rozłożenie oddziałów – w większości roczników funkcjonują po 2 oddziały, natomiast w klasach I i VII utworzono po 3 oddziały, co wynika z większej liczby uczniów w tych rocznikach.

KL I		KL II		KL III		KL IV		KL V		KL VI		KL VII		KL. VIII		Razem	
Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
57	3	51	2	50	2	42	2	47	2	49	2	54	3	48	2	398	18

²¹ Wg stanu na dzień 01.01.2025 r.

Porównując Szkołę Podstawową w Kwilczu i Szkołę Podstawową w Luboszu, widoczna jest wyraźna różnica skali funkcjonowania obu placówek. Szkoła w Kwilczu jest placówką większą – uczyło się w niej 398 uczniów w 18 oddziałach, podczas gdy w Luboszu było to 161 uczniów w 10 oddziałach. Różnice widoczne są również w liczebności klas. W Kwilczu średnia liczba uczniów w oddziale wynosiła około 22 osoby, natomiast w Luboszu około 16 uczniów. Oznacza to, że szkoła w Luboszu funkcjonowała w bardziej kameralnych warunkach, sprzyjających indywidualnej pracy z uczniem. W Kwilczu w większości roczników funkcjonowały po 2 oddziały, a w niektórych (klasy I i VII) po 3 oddziały, co wynikało z większej liczby uczniów. W Luboszu natomiast dominowały pojedyncze oddziały, a tylko w wybranych klasach (I i III) występuje podział na dwa oddziały.

3) Oddziały Przedszkolne w Szkole Podstawowej w Luboszu

Uzupełnieniem działalności dydaktycznej Szkoły Podstawowej w Luboszu były oddziały przedszkolne funkcjonujące przy placówce. W 2025 roku do oddziałów przedszkolnych uczęszczało łącznie 58 dzieci, zorganizowanych w 3 oddziałach. Struktura wiekowa dzieci wskazuje na największy udział dzieci 4-letnich (20 osób) oraz 6-letnich (17 osób). W oddziałach przedszkolnych uczyło się również 11 dzieci 5-letnich oraz 10 dzieci 3-letnich.

Ogółem		Liczba dzieci 6 letnich	Liczba dzieci 5 letnich	Liczba dzieci 4 letnich	Liczba dzieci 3 letnich	Liczba dzieci młodszych
Liczba dzieci	Liczba oddziałów					
58	3	17	11	20	10	---

4) Oddziały Przedszkolne w Szkole Podstawowej w Kwilczu

Przy Szkole Podstawowej w Kwilczu funkcjonuje również oddział przedszkolny, do którego w 2025 roku uczęszczało 20 dzieci w jednym oddziale. Grupę tę stanowiły wyłącznie dzieci 6-letnie, co wskazuje na realizację obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, w związku z ograniczeniami w zakresie ilości dostępnych miejsc w Przedszkole „Pod Topolą” w Kwilczu.

Ogółem		Liczba dzieci 6 letnich	Liczba dzieci 5 letnich	Liczba dzieci 4 letnich	Liczba dzieci 3 letnich	Liczba dzieci młodszych
Liczba dzieci	Liczba oddziałów					
20	1	20	---	---	---	---

5) Przedszkole „Pod Topolą” w Kwilczu

W 2025 roku do Przedszkola „Pod Topolą” w Kwilczu uczęszczało łącznie 149 dzieci, zorganizowanych w 6 oddziałach. Średnia liczba dzieci przypadających na oddział wynosiła

około 25, co wskazuje na stosunkowo wysoką liczebność grup przedszkolnych. Struktura wiekowa dzieci pokazuje wyraźne zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi rocznikami. Najliczniejszą grupę stanowiły dzieci 5-letnie – 60 osób, co oznacza, że jest to dominujący rocznik w przedszkolu. Znaczący udział mają również dzieci 4-letnie (36 osób) oraz 3-letnie (29 osób), co świadczyło o dużym zainteresowaniu wychowaniem przedszkolnym już na wczesnym etapie edukacji. Dzieci 6-letnie stanowiły grupę 24 osób, co wskazuje na mniejszą liczebność najstarszego rocznika w porównaniu do młodszych grup. Wynika to z faktu, że część dzieci w tym wieku realizowała już obowiązek szkolny w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych.

Ogółem		Liczba dzieci 6 letnich	Liczba dzieci 5 letnich	Liczba dzieci 4 letnich	Liczba dzieci 3 letnich	Liczba dzieci młodszych
Liczba dzieci	Liczba oddziałów					
149	6	24	60	36	29	---

Podsumowanie:

	Szkoła Podstawowa w Luboszu	Szkoła Podstawowa w Kwilczu	Oddz. Przedszk. w S.P. Kwilcz	Oddz. Przedszk. w S.P. Lubosz	Przedszkole w Kwilczu	Razem
Liczba dzieci/uczniów	161	398	20	58	149	786
Liczba oddziałów	10	18	1	3	6	38
Średnia uczniów na oddział	16	22,11	20,00	19,33	24,8	20,68

Analiza danych oświatowych w Gminie Kwilcz za rok szkolny 2024/2025 wskazuje, że łączna liczba dzieci i uczniów objętych systemem edukacji wyniosła 786, funkcjonujących w 38 oddziałach. Średnia liczba dzieci i uczniów przypadających na oddział wynosi 20,68, co oznacza umiarkowaną liczebność grup i klas w skali całej gminy.

Lp.	Jednostka	Liczba/% dzieci/uczniów	
1.	Szkoła Podstawowa w Kwilczu (z oddziałami przedszkolnymi)	418	53,18%
2.	Szkoła Podstawowa w Luboszu (z oddziałami przedszkolnymi)	219	27,86%
3.	Przedszkole „Pod Topolą” w Kwilczu	149	18,96%

Największą grupę stanowią uczniowie Szkoły Podstawowej w Kwilczu (z oddziałami przedszkolnymi) – 418 osób, co przekłada się na 53,18% ogółu. Oznacza to, że ponad połowa wszystkich dzieci i uczniów w gminie uczęszcza do tej placówki, co wskazuje na jej kluczowe

znaczenie w lokalnym systemie oświaty. Drugą co do wielkości jednostką jest Szkoła Podstawowa w Luboszu (z oddziałami przedszkolnymi), do której uczęszcza 219 uczniów, stanowiących 27,86% ogółu. Udział tej szkoły jest wyraźnie mniejszy niż szkoły w Kwilczu, jednak nadal istotny – obejmuje ponad jedną czwartą wszystkich uczniów. Najmniejszy udział w strukturze ma Przedszkole „Pod Topolą” w Kwilczu, do którego uczęszcza 149 dzieci, co stanowi 18,96% ogółu. Jest to jednostka o charakterze wyłącznie przedszkolnym, co naturalnie wpływa na mniejszą liczebność w porównaniu do szkół podstawowych

Kadra

1) Nauczyciele z uwzględnieniem stopnia awansu zawodowego

Szkoła	Liczba osób/etatów							
	stażyści		kontraktowi		mianowani		dyplomowani	
SP Kwilcz	7	6,1	2	2	6	5,72	31	28,81
SP Lubosz	3	2,16	8	6,5	6	5,19	15	11,95
Przedszkole w Kwilczu	3	1,44	3	3	2	2	5	4,18
Razem	13	9,7	13	11,5	14	12,91	51	44,94

Analiza struktury etatów nauczycieli wskazuje na wyraźną dominację kadry o najwyższym stopniu awansu zawodowego. Najliczniejszą grupę stanowili nauczyciele dyplomowani, którzy obejmowali 56,85% wszystkich etatów. Oznacza to, że ponad połowa kadry pedagogicznej posiada najwyższe kwalifikacje zawodowe oraz wieloletnie doświadczenie. Taka struktura świadczy o stabilności zatrudnienia oraz wysokim poziomie merytorycznym kadry w placówkach oświatowych. Drugą co do wielkości grupą stanowili nauczyciele mianowani – 16,33% etatów. Są to osoby posiadające już znaczące doświadczenie zawodowe, które stanowią ważne wsparcie dla funkcjonowania szkół oraz naturalne zaplecze kadrowe dla przyszłych nauczycieli dyplomowanych. Nauczyciele kontraktowi stanowili 14,55%, co wskazuje na umiarkowany udział kadry będącej na etapie rozwoju zawodowego. Najmniejszy udział mają nauczyciele stażyści – 12,27%. Jest to grupa rozpoczynająca pracę w zawodzie, co oznacza, że napływ nowych kadr jest widoczny, choć nie dominuje w strukturze zatrudnienia.

2) Pracownicy administracji (stanowiska urzędnicze) i obsługi (stanowiska pomocnicze i obsługi)

Wskaźnik	Pracownicy administracji i obsługi					
	SP Kwilcz		SP Lubosz		Przedszkole w Kwilczu	
	IX-XII 2024	I-VIII 2025	IX-XII 2024	I-VIII 2025	IX-XII 2024	I-VIII 2025

Liczba etatów administracji	2	2	1	1	0,75	1
Liczba etatów obsługi	16,25	15,25	12,24	12,99	8,38	9,13
Razem	18,25	17,25	13,24	13,99	9,13	10,13

2. Rok szkolny 2025/2026²²:

1) Szkoła Podstawowa w Luboszu

W roku szkolnym 2025/2026 Szkoła Podstawowa w Luboszu liczy łącznie 163 uczniów, którzy uczą się w 10 oddziałach. Dane te wskazują na mniejszą, bardziej kameralną skalę funkcjonowania placówki w porównaniu do szkoły w Kwilczu, co może sprzyjać bardziej indywidualnemu podejściu do ucznia. Struktura liczebności uczniów w poszczególnych klasach jest zróżnicowana. Najliczniejszą grupę stanowią uczniowie klasy II (30 uczniów, 2 oddziały) oraz klasy IV (26 uczniów, 2 oddziały). W tych rocznikach utworzono po dwa oddziały, co świadczy o większej liczbie uczniów i konieczności podziału na mniejsze grupy. W pozostałych klasach funkcjonuje po jednym oddziale.

Liczebność tych klas waha się od 11 uczniów w klasie VI do 23 uczniów w klasie V, co wskazuje na wyraźne różnice pomiędzy poszczególnymi rocznikami. Najmniej liczna jest klasa VI, natomiast klasy I, VII i VIII utrzymują się na umiarkowanym poziomie liczebności (około 19–20 uczniów). Średnia liczba uczniów przypadających na oddział wynosi około 16 osób, co oznacza korzystne warunki do nauki. Mniejsze zespoły klasowe sprzyjają indywidualizacji pracy dydaktycznej, lepszemu kontaktowi nauczyciela z uczniem oraz skuteczniejszemu wsparciu edukacyjnemu.

KL I		KL II		KL III		KL IV		KL V		KL VI		KL VII		KL VIII		Razem	
Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
20	1	30	2	14	1	26	2	23	1	11	1	19	1	20	1	163	10

2) Szkoła Podstawowa w Kwilczu

W roku szkolnym 2025/2026 Szkoła Podstawowa w Kwilczu liczy łącznie 391 uczniów uczących się w 18 oddziałach. Analiza danych wskazuje na stabilny poziom liczebności uczniów oraz równomierne rozmieszczenie oddziałów na poszczególnych etapach edukacyjnych, co sprzyja właściwej organizacji procesu dydaktycznego. Największą liczebność odnotowano w klasach II oraz VIII, gdzie funkcjonują po trzy oddziały. Wysoka liczba uczniów w tych rocznikach świadczy o większych grupach dzieci rozpoczynających i

²² Wg stanu na dzień 01.09.2025 r.

kończących dany etap edukacyjny. W pozostałych klasach (I oraz III–VII) liczba oddziałów wynosi po dwa, co wskazuje na bardziej wyrównaną strukturę organizacyjną. Liczebność uczniów w poszczególnych klasach utrzymuje się na zbliżonym poziomie, choć widoczne są niewielkie różnice między rocznikami. Najmniej liczne są klasy I, V i VI, natomiast większe grupy uczniów występują w klasach II, IV oraz VIII. Taki układ jest typowy dla naturalnych wahań demograficznych pomiędzy kolejnymi rocznikami. Średnia liczba uczniów przypadających na oddział wynosi około 22 osoby, co można uznać za poziom optymalny z punktu widzenia efektywności nauczania. Pozwala to na zachowanie równowagi pomiędzy warunkami do pracy indywidualnej z uczniem a możliwościami organizacyjnymi szkoły.

KL I		KL II		KL III		KL IV		KL V		KL VI		KL VII		KL VIII		Razem	
Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
43	2	57	3	50	2	52	2	44	2	44	2	48	2	53	3	391	18

3) Oddziały Przedszkolne w Szkole Podstawowej w Luboszu

W roku szkolnym 2025/2026 w oddziałach przedszkolnych funkcjonujących przy Szkole Podstawowej w Luboszu objętych wychowaniem przedszkolnym jest łącznie 63 dzieci, uczęszczających do 3 oddziałów. Oznacza to, że średnio na jeden oddział przypada około 21 dzieci, co wskazuje na właściwie zorganizowaną strukturę grup przedszkolnych. Analiza wieku dzieci pokazuje zróżnicowanie liczebności poszczególnych roczników. Najliczniejszą grupę stanowią dzieci 5-letnie (22 osoby), co może świadczyć o większym roczniku lub większym zainteresowaniu edukacją przedszkolną na tym etapie. Kolejną grupę tworzą dzieci 4-letnie (18 osób) oraz 6-letnie (12 osób). Najmniej liczną grupą są dzieci 3-letnie (11 osób), co jest zjawiskiem często spotykanym i wynika z faktu, że najmłodsze dzieci nie zawsze rozpoczynają edukację przedszkolną w najwcześniejszym możliwym wieku.

Ogółem		Liczba dzieci 6 letnich	Liczba dzieci 5 letnich	Liczba dzieci 4 letnich	Liczba dzieci 3 letnich	Liczba dzieci młodszych
Liczba dzieci	Liczba oddziałów					
63	3	12	22	18	11	---

4) Przedszkole „Pod Topolą” w Kwilczu

W roku szkolnym 2025/2026 do Przedszkola „Pod Topolą” w Kwilczu uczęszcza łącznie 149 dzieci, które objęte są opieką w 6 oddziałach. Oznacza to, że średnia liczba dzieci przypadających na jeden oddział wynosi około 25 dzieci, co wskazuje na stosunkowo liczne grupy przedszkolne. Struktura wiekowa dzieci jest zróżnicowana, przy czym wyraźnie dominują dzieci 5-letnie, których jest aż 60. Kolejną pod względem liczebności grupą są dzieci

4-letnie (36 osób) oraz 3-letnie (29 osób), co świadczy o stabilnym napływie młodszych roczników do przedszkola. Dzieci 6-letnie stanowią najmniejszą grupę (24 osoby). W przedszkolu nie odnotowano dzieci młodszych niż 3 lata, co wskazuje, że placówka realizuje wychowanie przedszkolne w standardowym przedziale wiekowym. Przedszkole „Pod Topolą” w Kwilczu w roku szkolnym 2025/2026 funkcjonuje jako duża placówka o wyraźnej przewadze dzieci w wieku 5 lat. Struktura wiekowa jest zróżnicowana, a liczebność oddziałów stosunkowo wysoka, co wymaga odpowiedniej organizacji pracy wychowawczo-dydaktycznej. Jednocześnie duża liczba dzieci świadczy o istotnej roli przedszkola w systemie oświaty gminy oraz dużym zainteresowaniu ofertą wychowania przedszkolnego.

Ogółem		Liczba dzieci 6 letnich	Liczba dzieci 5 letnich	Liczba dzieci 4 letnich	Liczba dzieci 3 letnich	Liczba dzieci młodszych
Liczba dzieci	Liczba oddziałów					
149	6	24	60	36	29	-

Podsumowanie:

	Szkoła Podstawowa w Luboszu	Szkoła Podstawowa w Kwilczu	Oddz. Przedszk. w S.P. Kwilcz	Oddz. Przedszk. w S.P. Lubosz	Przedszkole w Kwilczu	Razem
Liczba uczniów	163	391	0	63	149	766
Liczba oddziałów	10	18	0	3	6	37
Średnia uczniów na oddział	16,3	21,72	0	21	24,8	20,70

Analiza zbiorcza danych dotyczących funkcjonowania placówek oświatowych na terenie Gminy Kwilcz w roku szkolnym 2025/2026 wskazuje na stabilną organizację systemu edukacji oraz zróżnicowaną strukturę liczebności uczniów i wychowanków. Łącznie we wszystkich placówkach objętych zestawieniem znajduje się 766 dzieci i uczniów, którzy uczęszczają do 37 oddziałów. Średnia liczba osób przypadających na jeden oddział wynosi 20,7, co można uznać za poziom sprzyjający efektywnej realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego. Największą jednostką oświatową pozostaje Szkoła Podstawowa w Kwilczu, do której uczęszcza 391 uczniów w 18 oddziałach. Średnia liczebność oddziału wynosi tu 21,72 ucznia, co wskazuje na stosunkowo liczne, ale nadal dobrze zorganizowane zespoły klasowe. Szkoła ta pełni wiodącą rolę w systemie oświaty gminy. Drugą pod względem wielkości placówką jest Szkoła Podstawowa w Luboszu, gdzie uczy się 163 uczniów w 10 oddziałach. Średnia liczba uczniów w oddziale wynosi 16,3, co oznacza bardziej kameralne warunki nauki i większe możliwości indywidualizacji pracy z uczniem. Istotnym elementem systemu są również oddziały przedszkolne funkcjonujące przy szkołach podstawowych. W Luboszu obejmują one 63 dzieci w 3 oddziałach, co daje średnio 21 dzieci na oddział. Oddziały przedszkolne w Szkole

Podstawowej w Kwilczu w analizowanym roku szkolnym nie funkcjonują, a edukacja przedszkolna została tam skoncentrowana w odrębnej placówce. Funkcję tę pełni Przedszkole „Pod Topolą” w Kwilczu, do którego uczęszcza 149 dzieci w 6 oddziałach. Średnia liczba dzieci w oddziale wynosi 24,8, co wskazuje na stosunkowo wysoką liczebność grup przedszkolnych. System oświaty w Gminie Kwilcz w roku szkolnym 2025/2026 opiera się na dwóch szkołach podstawowych oraz przedszkolu, uzupełnionych o oddziały przedszkolne w Luboszu. Struktura liczebności uczniów i oddziałów jest zróżnicowana, jednak zachowuje równowagę pomiędzy większą szkołą w Kwilczu a mniejszą, bardziej kameralną placówką w Luboszu.

Lp.	Jednostka	Liczba/% dzieci/uczniów	
1.	Szkoła Podstawowa w Kwilczu	391	51,04%
2.	Szkoła Podstawowa w Luboszu (z oddziałami przedszkolnymi)	226	29,50%
3.	Przedszkole „Pod Topolą” w Kwilczu	149	19,45%

Rok szkolny 2024/2025 a rok szkolny 2025/2026

Analiza porównawcza danych za lata szkolne 2024/2025 oraz 2025/2026 wskazuje na względną stabilność funkcjonowania systemu oświaty w Gminie Kwilcz, przy jednoczesnym wystąpieniu niewielkich zmian o charakterze demograficznym i organizacyjnym. W analizowanym okresie odnotowano spadek ogólnej liczby dzieci i uczniów z 786 do 766, co oznacza zmniejszenie o 20 osób. Spadek ten ma charakter umiarkowany i wpisuje się w obserwowane tendencje demograficzne. Zmiana ta nie wpłynęła jednak znacząco na organizację pracy placówek, gdyż liczba oddziałów zmniejszyła się jedynie o jeden (z 38 do 37) – brak oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Kwilczu. W konsekwencji średnia liczba uczniów przypadających na oddział pozostała praktycznie na niezmiennym poziomie i wynosi około 20,7 ucznia, co świadczy o zachowaniu stabilnych warunków kształcenia. W poszczególnych placówkach widoczne są niewielkie przesunięcia liczby uczniów. W Szkole Podstawowej w Luboszu nastąpił nieznaczny wzrost liczby uczniów (z 161 do 163), przy zachowaniu tej samej liczby oddziałów, co przełożyło się na niewielki wzrost średniej liczebności klas. Z kolei w Szkole Podstawowej w Kwilczu odnotowano spadek liczby uczniów (z 398 do 391), jednak bez konieczności zmiany liczby oddziałów, co wpłynęło na nieznaczne obniżenie średniej liczebności uczniów w klasach. Najbardziej zauważalną zmianą organizacyjną jest brak oddziału przedszkolnego przy Szkole Podstawowej w Kwilczu w roku szkolnym 2025/2026, podczas gdy w roku poprzednim funkcjonował tam jeden oddział obejmujący 20 dzieci. Wskazuje to na zmianę organizacji wychowania przedszkolnego w gminie w związku z otwarciem nowej lokalizacji Przedszkola „Pod Topolą” w Kwilczu i jego koncentrację w tej placówce. Jednocześnie zwiększyła się liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych przy Szkole Podstawowej w Luboszu (z 58 do 63), co przy niezminionej liczbie oddziałów spowodowało wzrost średniej liczebności grup. Przedszkole „Pod Topolą” w Kwilczu utrzymało natomiast stabilny poziom liczby dzieci i oddziałów, co świadczy o ugruntowanej pozycji tej placówki w lokalnym systemie oświaty.

Kadra

1) Nauczyciele z uwzględnieniem stopnia awansu zawodowego

Szkoła	Liczba osób/etatów							
	stażyści		kontraktowi		mianowani		dyplomowani	
SP Kwilcz	8	6,59	1	1	8	8	27	25,9
SP Lubosz	3	2,16	8	6,5	6	5,19	15	11,95
Przedszkole w Kwilczu	3	1,44	3	3	2	2	5	4,18
Razem	14	10,19	12	10,5	16	15,19	47	42,03

Najliczniejszą grupę stanowią nauczyciele dyplomowani, którzy obejmują 53,95% wszystkich etatów. Oznacza to, że ponad połowa kadry pedagogicznej to osoby posiadające najwyższe kwalifikacje zawodowe oraz bogate doświadczenie. Taka struktura sprzyja wysokiej jakości kształcenia oraz stabilności funkcjonowania placówek oświatowych. Drugą co do wielkości grupą są nauczyciele mianowani – 19,50% etatów. Są to nauczyciele, którzy stanowią istotne wsparcie dla kadry dyplomowanej oraz pełnią ważną rolę w procesie dydaktycznym i wychowawczym. Zbliżony udział mają nauczyciele kontraktowi (13,48%) oraz nauczyciele stażyści (13,08%). Obie te grupy reprezentują kadrę będącą na wcześniejszych etapach rozwoju zawodowego. Ich obecność świadczy o napływie nowych nauczycieli do systemu oświaty oraz zapewnia ciągłość pokoleniową.

2) Pracownicy administracji (stanowiska urzędnicze) i obsługi (stanowiska pomocnicze i obsługi)

Wskaźnik	Pracownicy administracji i obsługi					
	SP Kwilcz		SP Lubosz		Przedszkole w Kwilczu	
	IX-XII 2025	I-VIII 2026	IX-XII 2025	I-VIII 2026	IX-XII 2025	I-VIII 2026
Liczba etatów administracji	1	1	1	1	1	1
Liczba etatów obsługi	14,25	16,5	12,99	12,99	13	13,5
Razem	15,25	17,5	13,99	13,99	14	14,5

Zestawienie analityczne (według etatów)

Rok szkolny 2024/2025	Szkoła Podstawowa w Kwilczu (z Oddz. Przedszk.)	Szkoła Podstawowa w Luboszu (z Oddz. Przedszk.)	Przedszkole w Kwilczu
Nauczyciele	42,63	25,8	10,62
Nauczyciel stażysta	6,1	2,16	1,44
Nauczyciel kontraktowy	2	6,5	3
Nauczyciel mianowany	5,72	5,19	2
Nauczyciel dyplomowany	28,81	11,95	4,18
Pozostali pracownicy	18,25	13,99	10,13
Pracownicy administracyjni	2	1	1
Pracownicy obsługowi	16,25	12,99	9,13
Razem pracownicy	60,88	39,79	20,75
% nauczyciele	70,02%	64,84%	51,18%
% pozostali pracownicy	29,98%	35,16%	48,82%
Ilość uczniów	418	219	149
Ilość oddziałów	19	13	6
Średnio: uczeń na oddział	22,00	16,85	24,83
Średnio: uczeń/pracownik (etat)	6,87	5,50	7,18
Średnio: pracownik/oddział (etat)	3,20	3,06	3,46
Średnio: nauczyciel (etat)/uczeń	9,81	8,49	14,03
Średnio: nauczyciel (etat)/oddział	2,24	1,98	1,77

Rok szkolny 2025/2026	Szkoła Podstawowa w Kwilczu (z Oddz. Przedszk.)	Szkoła Podstawowa w Luboszu (z Oddz. Przedszk.)	Przedszkole w Kwilczu
Nauczyciele	41,49	25,8	10,62
Nauczyciel stażysta	6,59	2,16	1,44
Nauczyciel kontraktowy	1	6,5	3
Nauczyciel mianowany	8	5,19	2
Nauczyciel dyplomowany	25,9	11,95	4,18
Pozostali pracownicy	15,25	13,99	14
Pracownicy administracyjni	1	1	1
Pracownicy obsługowi	14,25	12,99	13
Razem pracownicy	56,74	39,79	24,62
% nauczyciele	73,12%	64,84%	43,14%
% pozostali pracownicy	26,88%	35,16%	56,86%
Ilość uczniów	391	226	149
Ilość oddziałów	18	13	6
Średnio: uczeń na oddział	21,72	17,38	24,83

Średnio: uczeń/pracownik (etat)	6,89	5,68	6,05
Średnio: pracownik/oddział (etat)	3,15	3,06	4,10
Średnio: nauczyciel (etat)/uczeń	9,42	8,76	14,03
Średnio: nauczyciel (etat)/oddział	2,31	1,98	1,77

Krótką analizą porównawczą danych wskazuje na ogólną stabilność zatrudnienia przy jednoczesnych niewielkich zmianach organizacyjnych w poszczególnych placówkach. W roku szkolnym 2025/2026 nastąpił nieznaczny spadek liczby nauczycieli w Szkole Podstawowej w Kwilczu (z 42,63 do 41,49 etatu), przy jednoczesnym wzroście udziału nauczycieli mianowanych i spadku liczby nauczycieli kontraktowych. W Szkole Podstawowej w Luboszu oraz w Przedszkolu w Kwilczu poziom zatrudnienia nauczycieli pozostał zasadniczo stabilny. Widoczny jest spadek ogólnej liczby pracowników w Kwilczu (z 60,88 do 56,74 etatu), co wynika z optymalizacji zatrudnienia, natomiast w Luboszu poziom zatrudnienia utrzymał się na zbliżonym poziomie. W przedszkolu zauważalny jest natomiast wzrost liczby pracowników niepedagogicznych, co może świadczyć o zwiększeniu potrzeb organizacyjnych tej placówki. W zakresie liczby uczniów obserwuje się spadek w Szkole Podstawowej w Kwilczu (z 418 do 391), przy jednoczesnym wzroście w Luboszu (z 219 do 226). Liczba dzieci w przedszkolu pozostała bez zmian. W konsekwencji zmniejszyła się średnia liczba uczniów w oddziałach w Kwilczu (z 22,00 do 21,72), natomiast w Luboszu nastąpił jej wzrost (z 16,85 do 17,38). Wskaźniki efektywności zatrudnienia pozostają na podobnym poziomie, co wskazuje na zachowanie równowagi pomiędzy liczbą uczniów a kadrą pedagogiczną.

Programy i projekty realizowane w 2025 roku

W 2025 roku placówki oświatowe na terenie Gminy Kwilcz realizowały liczne programy i projekty o charakterze edukacyjnym, wychowawczym oraz profilaktycznym, które stanowiły istotne uzupełnienie podstawowej działalności dydaktycznej. Szczególne znaczenie miały programy edukacyjne, ukierunkowane na rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów, w tym umiejętności analitycznego myślenia, pracy zespołowej, komunikacji oraz świadomego funkcjonowania we współczesnym świecie. Realizowane inicjatywy obejmowały zarówno programy ogólnopolskie i rekomendowane przez instytucje oświatowe, jak i przedsięwzięcia lokalne, dostosowane do potrzeb środowiska szkolnego. Programy edukacyjne koncentrowały się m.in. na rozwijaniu kompetencji cyfrowych, edukacji zdrowotnej, kształtowaniu postaw obywatelskich, a także na wspieraniu rozwoju emocjonalnego i społecznego uczniów. Duży nacisk położono również na działania sprzyjające wyrównywaniu szans edukacyjnych oraz wspieraniu uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi.

Istotnym elementem realizowanych projektów było ich praktyczne ukierunkowanie – uczniowie mieli możliwość uczestniczenia w warsztatach, zajęciach projektowych, spotkaniach z ekspertami oraz działaniach terenowych, które sprzyjały aktywnemu zdobywaniu wiedzy i umiejętności. Programy te często integrowały różne dziedziny nauki, co pozwalało na interdyscyplinarne podejście do procesu kształcenia. Warto podkreślić, że realizacja programów edukacyjnych odbywała się we współpracy z wieloma podmiotami zewnętrznymi, w tym instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz specjalistami z różnych

dziedzin. Dzięki temu możliwe było poszerzenie oferty edukacyjnej szkół oraz podniesienie jakości prowadzonych działań.

Programy i projekty realizowane w 2025 roku stanowiły ważny element wspierający rozwój uczniów oraz podnoszący jakość pracy placówek oświatowych. Ich różnorodność oraz dostosowanie do aktualnych potrzeb edukacyjnych przyczyniły się do budowania nowoczesnego i otwartego systemu kształcenia w Gminie Kwilcz.

1. Szkoła Podstawowa w Kwilczu

„Program dla szkół” to unijny program polegający na dostarczaniu dzieciom owoców i warzyw oraz mleka i produktów mlecznych. To kontynuacja dotychczasowych programów „Owoce i warzywa w szkole” i „Mleko w szkole. Program ma propagować zdrowe nawyki żywieniowe poprzez udostępnianie im produktów mlecznych oraz owocowo-warzywnych, aby dzieci od najmłodszych lat polubiły ich naturalny smak. Oprócz promowania zdrowej diety program ma również pokazać dzieciom skąd pochodzą owoce i warzywa oraz produkty mleczne, jak są uprawiane i produkowane.

Program „Szkolny Klub Sportowy” to wsparcie organizacji zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży szkolnej opracowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, który jest skierowany do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, bez względu na wiek, płeć oraz sprawność fizyczną oraz ma na celu umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej, realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych, pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego w danej szkole. Program stanowi narzędzie stymulowania i podejmowania aktywności fizycznej, w szczególności wśród dzieci i młodzieży o mniejszej sprawności fizycznej, rzadziej podejmujących aktywność fizyczną w czasie wolnym, nieobjętych regularnymi formami aktywności fizycznej, np. treningami w klubie sportowym. Działanie zastąpione przez program Aktywna Szkoła - „Aktywny Do Kwadratu”.

Program „Edukacja przez szachy w szkole”. Wychowawcze wartości szachów wynikają ze struktury samej gry, której intelektualne i sportowe elementy mają pozytywny wpływ na charakter i umysł dziecka. Granie w szachy sprzyja wzmocnieniu takich cech osobowości jak: zdolność koncentracji uwagi, pobudzenie wyobraźni, umiejętność analizy i dedukcji złożonej sytuacji. Szachy uczą cierpliwości, samodzielności w podejmowaniu decyzji, podnoszą sprawność w planowaniu i realizacji operacji wymagających stosowania strategii i taktyki, to najlepszy trening dla doskonałej pamięci. Szczególnie trzy z kompetencji kluczowych (KK) mogą być wspierane nauką gry w szachy: kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne, społeczne i obywatelskie oraz może trochę nieoczekiwanie, porozumiewanie się w języku ojczystym.

Szczególne miejsce wśród realizowanych działań zajmowały programy profilaktyczne prowadzone we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną. Wśród nich znalazły się m.in. programy: „Mamo, Tato – co Wy na to?”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Krajowy program zwalczania AIDS i zapobiegania HIV”, „Bieg po zdrowie”, „Nie spal się na starcie” oraz „Nawigacja w każdą pogodę”. Ich celem było zwiększenie świadomości uczniów w zakresie zdrowia, profilaktyki uzależnień, higieny życia codziennego oraz odpowiedzialnych

wyborów. Programy te miały charakter zarówno edukacyjny, jak i wychowawczy, a ich realizacja sprzyjała kształtowaniu właściwych nawyków już od najmłodszych lat.

Uzupełnieniem działań profilaktycznych były programy edukacyjne realizowane w świetlicach szkolnych, takie jak „Wymiana pocztówkowa”, „Moje zdrowie w moich rękach”, „Zaczarowany świat małych artystów” oraz „Z ekologią na Ty”. Inicjatywy te wspierały rozwój kreatywności, kompetencji komunikacyjnych oraz postaw prospołecznych i proekologicznych. Szczególnie program „Wymiana pocztówkowa” umożliwiał uczniom nawiązywanie kontaktów i poznawanie różnych regionów, natomiast działania ekologiczne kształtowały świadomość odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Istotnym elementem wsparcia rozwoju najmłodszych uczniów był również udział w ogólnopolskim projekcie logopedycznym pt. „Alfabet logopedyczny”, skierowanym do dzieci z oddziałów przedszkolnych oraz uczniów klas I–III. Program ten miał na celu wspomaganie rozwoju mowy, doskonalenie artykulacji oraz rozwijanie umiejętności językowych, które stanowią fundament dalszego procesu edukacyjnego.

Ważnym przedsięwzięciem o charakterze edukacyjnym był także Powiatowy Turniej Historyczny „Wielka Gra z historią Pojezierza” – III edycja, zrealizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem „Nasz Kwilcz” oraz Centrum Kultury i Edukacji. Projekt ten sprzyjał pogłębianiu wiedzy historycznej uczniów, rozwijaniu zainteresowań regionalnych oraz kształtowaniu tożsamości lokalnej i patriotyzmu.

Stowarzyszenie „Nasz Kwilcz” aktywnie wspierało również działania na rzecz poprawy estetyki i funkcjonalności otoczenia szkoły. W ramach projektu edukacyjnego „DRZEWA” posadzono i uzupełniono nasadzenia o kolejne drzewa charakterystyczne dla polskiej przyrody, którym nadano symboliczne znaczenie poprzez powiązanie ich z postaciami ważnymi w historii szkoły. Z kolei projekt „Zieleń wokół szkoły” obejmował nasadzenia roślin ozdobnych, takich jak iglaki, krzewy i kwiaty, co przyczyniło się do stworzenia przyjaznego i estetycznego otoczenia sprzyjającego nauce i wypoczynkowi uczniów.

Realizowano również projekty promujące czytelnictwo oraz rozwój kompetencji językowych uczniów. Do najważniejszych inicjatyw w tym zakresie należały programy „Książkomania” oraz „Bajkoterapia”. Ich celem było kształtowanie nawyku regularnego sięgania po książkę, rozwijanie wyobraźni oraz wspieranie rozwoju emocjonalnego dzieci poprzez kontakt z literaturą. Szczególnie program „Bajkoterapia” odgrywał istotną rolę w pracy z młodszymi uczniami, pomagając im w rozpoznawaniu i radzeniu sobie z emocjami, a także w budowaniu poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości.

Uczniowie brali również udział w ogólnopolskim projekcie „Edukacyjna Sieć Antysmogowa”, który stanowił program informacyjno-edukacyjny na rzecz ochrony powietrza, realizowany przez Państwowy Instytut Badawczy NASK we współpracy z Polskim Alarmem Smogowym. W ramach projektu uczniowie zdobywali wiedzę na temat przyczyn i skutków zanieczyszczenia powietrza, poznawali zasady ekologicznego stylu życia oraz uczyli się odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Zgodnie z przyjętym harmonogramem w szkołach realizowano Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny, który stanowi podstawę działań wychowawczych i profilaktycznych. W jego ramach przeprowadzono m.in. Tydzień Profilaktyki, spotkania z przedstawicielami służb i instytucji (policjantami, kuratorem sądowym, psychologiem policyjnym, dietetykiem), warsztaty z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i odpowiedzialnych wyborów życiowych.

Uzupełnieniem tych działań był autorski program pedagoga i psychologa szkolnego pt. „Świadomi i bezpieczni w swoich myślach i wyborach”, którego celem było wzmacnianie kompetencji społecznych i emocjonalnych uczniów, rozwijanie umiejętności podejmowania świadomych decyzji oraz przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym.

Ważnym elementem działalności edukacyjnej był także udział uczniów w projektach o zasięgu regionalnym i międzynarodowym. W ramach programu „Młodzi Wielkopolanie – Młodzi Europejczycy”, integrującego młodzież z terenu województwa wielkopolskiego, jeden z uczniów klasy VII miał możliwość uczestnictwa w wyjeździe edukacyjnym obejmującym zwiedzanie wybranych stolic europejskich oraz Wysp Brytyjskich. Udział w projekcie sprzyjał poszerzaniu wiedzy o kulturze i historii Europy, rozwijaniu kompetencji językowych oraz kształtowaniu postaw otwartości i tolerancji.

Na szczególne wyróżnienie zasługuje również autorski program dyrektora Jacka Rosiaka pt. „Szkoła bankiem pomysłów i źródłem inspiracji”, realizowany we współpracy z 10 szkołami podstawowymi z terenu Wielkopolski. Projekt ten miał na celu tworzenie sieci współpracy pomiędzy placówkami, wymianę doświadczeń oraz wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w edukacji. Inicjatywa ta sprzyjała podnoszeniu jakości pracy szkół oraz rozwijaniu kreatywnego podejścia do procesu dydaktyczno-wychowawczego.

W 2025 roku szkoła aktywnie uczestniczyła w licznych programach, projektach oraz ogólnopolskich akcjach edukacyjnych, które znacząco wzbogaciły ofertę dydaktyczno-wychowawczą oraz przyczyniły się do wszechstronnego rozwoju uczniów. Podejmowane inicjatywy obejmowały szeroki zakres tematyczny – od edukacji zdrowotnej i społecznej, przez działania patriotyczne i historyczne, aż po rozwój kompetencji kluczowych oraz nowoczesnych umiejętności uczenia się.

W obszarze edukacji zdrowotnej i społecznej realizowano m.in. program „Okresowe ABC. Dopuszczenie szkół w środki higieny menstruacyjnej. Różowa skrzyneczka”, prowadzony we współpracy z Fundacją Kulczyk. Inicjatywa ta miała na celu zwiększenie dostępności środków higienicznych dla uczennic oraz przełamywanie barier i stereotypów związanych z tematyką zdrowia i dojrzewania. Uczniowie uczestniczyli także w programie „Godzina dla młodych głów”, który wspiera rozwój zdrowia psychicznego, uczy radzenia sobie z emocjami oraz wzmacnia poczucie własnej wartości.

Ważnym elementem działań były projekty o charakterze historyczno-patriotycznym, takie jak „Śladami Tadeusza – rok z Tadeuszem Kościuszką”, „BohaterON”, „Akcja Żonkile”, „Zapał znicz pamięci” czy „Płomień Pamięci”. Programy te kształtowały postawy patriotyczne, pogłębiały wiedzę historyczną oraz rozwijały wrażliwość społeczną uczniów poprzez

upamiętnianie ważnych wydarzeń i postaci historycznych. Działania te wpisywały się również w edukację regionalną oraz budowanie tożsamości narodowej.

Szkoła angażowała się także w projekty rozwijające kompetencje europejskie i międzykulturowe, takie jak „Europa i ja”, który umożliwiał uczniom poznawanie krajów europejskich, ich kultury, tradycji i języków, a także budowanie postaw otwartości i tolerancji.

Istotną rolę odegrały również programy wspierające rozwój kompetencji kluczowych i umiejętności uczenia się, w tym „Uczę się uczyć” oraz „Polak na esę!”, które rozwijały zdolności językowe, umiejętność samodzielnego zdobywania wiedzy oraz kreatywnego myślenia. Uczniowie mieli również możliwość uczestniczenia w programie „Laboratorium przyszłości”, który umożliwiał korzystanie z nowoczesnych technologii i rozwijanie kompetencji technicznych oraz cyfrowych.

Ważnym obszarem działań były także inicjatywy o charakterze społecznym i wychowawczym, takie jak „Szkoła z pasją pomagania”, które promowały wolontariat, empatię oraz zaangażowanie w działania na rzecz innych. Program „Edukacja z wojskiem” przybliżył natomiast zagadnienia związane z bezpieczeństwem, obronnością oraz kształtowaniem postaw odpowiedzialności obywatelskiej.

Na uwagę zasługują również działania profilaktyczne, w tym realizacja programu „Unplugged”, ukierunkowanego na przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez rozwijanie umiejętności życiowych, takich jak radzenie sobie z presją rówieśniczą, podejmowanie świadomych decyzji oraz budowanie zdrowych relacji.

Uzupełnieniem powyższych inicjatyw były akcje i wydarzenia o charakterze lokalnym i edukacyjnym, takie jak „107 RYCHTUJ SIĘ”, które angażowały społeczność szkolną w działania o charakterze integracyjnym i obywatelskim.

2. Szkoła Podstawowa w Luboszu

W 2025 roku w szkole realizowano szereg programów edukacyjnych, wychowawczych i profilaktycznych, które stanowiły ważne uzupełnienie procesu dydaktycznego oraz wspierały wszechstronny rozwój uczniów na różnych etapach edukacyjnych.

W obszarze promocji zdrowego stylu życia oraz kształtowania prawidłowych nawyków żywieniowych realizowano ogólnopolski Program dla szkół „Owoce i warzywa w szkole”. Jego celem było zwiększenie spożycia warzyw i owoców wśród dzieci, a także kształtowanie świadomości dotyczącej zdrowego odżywiania już od najmłodszych lat. Program ten stanowił ważny element edukacji prozdrowotnej i był uzupełniany o działania praktyczne oraz edukacyjne.

W ramach współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Międzychodzie realizowano programy profilaktyczne takie jak „Mamo, Tato – co Wy na to?” w oddziale dzieci sześciolatek oraz „Trzymaj Formę”. Programy te koncentrowały się na kształtowaniu zdrowych nawyków, promowaniu aktywności fizycznej oraz przeciwdziałaniu zachowaniom ryzykownym.

Istotnym elementem działalności dydaktycznej był udział szkoły w ogólnopolskim projekcie edukacyjnym „Lepsza szkoła”, organizowanym przez Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe. Program ten umożliwiał systematyczne monitorowanie poziomu wiedzy uczniów, analizę wyników nauczania oraz doskonalenie metod pracy nauczycieli. Stanowił także wsparcie w przygotowaniu uczniów do egzaminów zewnętrznych oraz pozwalał na porównanie osiągnięć uczniów na tle innych szkół w kraju.

W szkole realizowano również innowacyjne programy rozwijające kompetencje poznawcze i logiczne, w tym autorski program „Edukacja przez szachy – Drewniana Armia”. Zajęcia szachowe wspierały rozwój umiejętności strategicznego myślenia, koncentracji, cierpliwości oraz podejmowania decyzji, a także kształtowały postawy fair play.

Ważnym kierunkiem działań było także wprowadzanie nowoczesnych metod nauczania i organizacji pracy szkoły. W tym zakresie realizowano programy „Szkoła bez dzwonka” oraz „OK szkoła”, rekomendowane przez Kuratorium Oświaty w Poznaniu. Programy te ukierunkowane były na rozwijanie samodzielności uczniów, budowanie odpowiedzialności za proces uczenia się oraz stosowanie oceniania kształtującego jako narzędzia wspierającego rozwój.

Szczególną troską objęto najmłodszych uczniów poprzez realizację programów adaptacyjnych dla dzieci z oddziałów przedszkolnych.

W zakresie rozwijania kompetencji cyfrowych i logicznego myślenia realizowano program „Uczymy dzieci programować”, który wprowadzał uczniów w świat nowych technologii, rozwijał umiejętności analityczne oraz kreatywność.

W oddziałach przedszkolnych realizowano programy wychowania przedszkolnego, takie jak „Nasze Przedszkole” oraz „Od ucha do ucha – rozwój, wychowanie, edukacja”. Programy te wspierały harmonijny rozwój dzieci, obejmując zarówno sferę poznawczą, emocjonalną, jak i społeczną.

Podstawę pracy dydaktycznej stanowiły programy nauczania zgodne z zatwierdzonym Szkolnym Zestawem Programów Nauczania i Podręczników, dostosowane do obowiązujących podstaw programowych na lata szkolne 2024/2025 oraz 2025/2026. Zapewniało to spójność i ciągłość procesu kształcenia. Równolegle realizowano Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny, który był corocznie aktualizowany i dostosowywany do bieżących potrzeb uczniów oraz środowiska szkolnego. Program ten obejmował działania z zakresu wychowania, profilaktyki uzależnień, bezpieczeństwa oraz wspierania rozwoju społeczno-emocjonalnego. Uzupełnieniem powyższych działań był Wewnątrzszkolny Program Doradztwa Zawodowego, którego celem było przygotowanie uczniów do świadomego wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej. Program ten obejmował m.in. działania wspierające rozwój zainteresowań i predyspozycji uczniów.

W 2025 roku szkoła realizowała liczne projekty oraz innowacje pedagogiczne, które w istotny sposób wzbogacały proces dydaktyczno-wychowawczy i wspierały wszechstronny rozwój uczniów. Podejmowane działania miały charakter interdyscyplinarny i obejmowały zarówno

rozwój kompetencji poznawczych, jak i społecznych, emocjonalnych, językowych oraz prozdrowotnych.

W obszarze edukacji emocjonalnej i społecznej realizowano m.in. projekty takie jak „Czuciaki z krainy emocji”, „SensoSmyki” oraz „Latający Plecak Życzliwości”. Inicjatywy te wspierały rozwój kompetencji emocjonalnych dzieci, uczyły rozpoznawania i wyrażania uczuć, budowania relacji oraz kształtowania postaw empatii i wzajemnego szacunku. Uzupełnieniem tych działań były inicjatywy wychowawcze, takie jak „Świetlicowe żetony szacunku” czy „Urodziny miesiąca”, które sprzyjały integracji uczniów oraz wzmacnianiu pozytywnej atmosfery w społeczności szkolnej.

Istotną rolę odgrywały także projekty rozwijające kompetencje językowe i czytelnicze. Wśród nich znalazły się m.in. „Słówko tygodnia”, „Z lekturami za pan brat”, „Czytam i słucham”, „Czytam więc wiem”, „Przygoda z książką” oraz „Wyruszamy na spotkanie liter i cyfr” – oparty na metodzie odimiennej nauki czytania. Działania te wspierały rozwój umiejętności czytania ze zrozumieniem, wzbogacały słownictwo oraz kształtowały nawyk sięgania po książkę jako źródło wiedzy i przyjemności.

Ważnym obszarem działań była edukacja matematyczna i logiczna, realizowana poprzez projekty takie jak „#20minutdlamatematyki”, „Kreatywna Matematyka”, „Matematyka w darach natury ukryta” oraz „Wiersze klockami układane”. Projekty te rozwijały umiejętności logicznego myślenia, kreatywności oraz praktycznego zastosowania matematyki w codziennym życiu. Uzupełnieniem była także „Akademia Rummikub”, która poprzez gry planszowe wspierała rozwój kompetencji matematycznych i strategicznych.

W zakresie edukacji przyrodniczej i ekologicznej realizowano inicjatywy takie jak „Graj z nami w zielone” (we współpracy z POLENERGIĄ), „Eko tydzień”, „Ogólnopolski projekt edukacyjny Klasa w terenie” oraz działania związane z akcjami „Zbieram TO w szkole”. Projekty te kształtowały postawy proekologiczne, rozwijały świadomość odpowiedzialności za środowisko naturalne oraz zachęcały uczniów do aktywnego poznawania świata.

Duży nacisk położono również na promocję zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej. W tym zakresie realizowano projekty takie jak „Dbam o swoją formę” (obejmujący m.in. taneczne przerwy i „zdrowe piątki”), program „Witaminki” (również w oddziałach przedszkolnych) oraz udział w IV edycji ogólnopolskiego projektu Phoenix Active School. Działania te miały na celu kształtowanie zdrowych nawyków, promowanie aktywności fizycznej oraz profilaktykę zdrowotną.

Ważnym elementem były także projekty o charakterze artystycznym i kulturowym, takie jak „Litera i sztuka”, „Sztuka Cię szuka” czy „Rok pełen niespodzianek”. Wspierały one rozwój kreatywności, ekspresji twórczej oraz wrażliwości estetycznej uczniów.

W ramach działań profilaktycznych realizowano m.in. „Tydzień profilaktyki i zdrowia” zakończony festynem rodzinnym, a także spotkania edukacyjne, takie jak „Życie bez nałogów”. Inicjatywy te miały na celu zwiększenie świadomości uczniów w zakresie zagrożeń oraz promowanie odpowiedzialnych postaw.

Szkoła uczestniczyła również w projektach o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym. Wśród nich znalazły się m.in. „BohaterON”, „Akcja Żonkile” oraz „Akcja Krokus”, które kształtowały postawy patriotyczne i historyczne. Realizowano także projekt międzynarodowy we współpracy ze szkołą w Breteil, umożliwiający rozwijanie kompetencji językowych oraz międzykulturowych.

W pracy z najmłodszymi uczniami i dziećmi z oddziałów przedszkolnych realizowano projekty takie jak „Paluszkowe Maluchy”, „Dzieciaki migają, paluszkami ruszają” czy „Angielski w świecie przedszkolaka” oraz „Ze świąteczną wizytą w krajach anglojęzycznych”. Wspierały one rozwój motoryki małej, komunikacji alternatywnej oraz wprowadzanie dzieci w świat języków obcych.

Uzupełnieniem działań były projekty wspierające rozwój specjalistyczny, takie jak „Z EDUMUZ w logopedię” czy „Gramy zmysłami”, a także inicjatywy badawcze i odkrywcze, np. „Tropię, poszukuję, odkrywam”.

Realizowane w 2025 roku projekty i innowacje pedagogiczne stanowiły ważny element pracy szkoły, znacząco podnosząc jej atrakcyjność edukacyjną. Ich różnorodność pozwoliła na wszechstronny rozwój uczniów oraz dostosowanie działań do ich indywidualnych potrzeb i możliwości, wpisując się jednocześnie w nowoczesne kierunki rozwoju edukacji.

3. Przedszkole „Pod Topolą” w Kwilczu

W roku szkolnym 2024/2025 oraz 2025/2026 w Przedszkolu „Pod Topolą” w Kwilczu realizowano szereg programów wychowawczo-dydaktycznych, które stanowiły podstawę organizacji pracy z dziećmi oraz wspierały ich wszechstronny rozwój – poznawczy, emocjonalny, społeczny i fizyczny.

Podstawowym dokumentem regulującym proces dydaktyczno-wychowawczy był „Program wychowania przedszkolnego” autorstwa W. Żaba-Żabińskiej. Program ten zapewniał kompleksowe przygotowanie dzieci do podjęcia nauki w szkole, kładąc nacisk na rozwój umiejętności językowych, matematycznych, społecznych oraz samodzielności. Realizacja programu odbywała się w sposób dostosowany do wieku i możliwości rozwojowych dzieci, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb wychowanków.

Istotnym elementem pracy przedszkola był również program „Drużyna marzeń” autorstwa J. Wasilewskiej, który koncentrował się na rozwijaniu kompetencji społecznych i emocjonalnych dzieci. Program ten wspierał budowanie pozytywnych relacji rówieśniczych, uczył współpracy w grupie, empatii oraz radzenia sobie z emocjami. Działania podejmowane w jego ramach sprzyjały kształtowaniu postaw odpowiedzialności i wzajemnego szacunku.

Kolejnym realizowanym programem był „Dobry pomysł” autorstwa E. Janus, który wspierał rozwój kreatywności i aktywności poznawczej dzieci. Program ten zachęcał do samodzielnego myślenia, poszukiwania rozwiązań oraz podejmowania inicjatywy w działaniu. W jego ramach dzieci uczestniczyły w różnorodnych zajęciach twórczych, rozwijających wyobraźnię oraz zdolności manualne.

W zakresie rozwijania kompetencji językowych realizowano program nauczania języka angielskiego „Mini’s Wheel”, skierowany do dzieci w wieku przedszkolnym. Program ten wprowadzał najmłodszych w świat języka obcego poprzez zabawę, piosenki, gry i aktywności ruchowe, co sprzyjało naturalnemu przyswajaniu podstawowych zwrotów i słownictwa. Dzięki temu dzieci już na etapie wychowania przedszkolnego rozwijały kompetencje komunikacyjne w języku angielskim.

Szczególne znaczenie miał również program adaptacyjny opracowany przez nauczycieli przedszkola, którego celem było ułatwienie dzieciom rozpoczęcia edukacji przedszkolnej. Program ten wspierał proces adaptacji poprzez stopniowe wprowadzanie dziecka w nowe środowisko, budowanie poczucia bezpieczeństwa oraz nawiązywanie relacji z rówieśnikami i nauczycielami. Działania adaptacyjne obejmowały m.in. zajęcia integracyjne oraz spotkania z rodzicami.

W roku szkolnym 2024/2025 głównym kierunkiem pracy przedszkola jest rozwój kreatywności oraz dbałość o zdrowie fizyczne i psychiczne dzieci ujęte w rocznym planie pracy - „Kreatywnie i zdrowo w przedszkolu i w domu”.

Ponadto, w roku szkolnym 2024/2025 realizowano ogólnopolskie programy profilaktyki zdrowotnej i ekologicznej rekomendowane przez Powiatową Stację Sanitarno Epidemiologiczną:

- „Czyste powietrze wokół nas”;
- „Mamo, tato – co wy na to?” skierowany do rodziców i opiekunów, aby budować przekonanie o słuszności podejmowanych działań profilaktycznych w domu i w środowisku przedszkolnym, które służą poprawie i umacnianiu właściwych zachowań sprzyjających zdrowiu fizycznemu, psychicznemu i społecznemu dzieci;
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

Programy te realizowane były w oparciu o bezpłatnie pozyskane materiały od twórców i propagatorów w/w programów. Nauczyciele ujmowali zadania programowe w miesięcznych planach zajęć i realizowali w ramach swoich obowiązków. Dzieci oraz rodzice uczestniczyli w zajęciach warsztatowych i spotkaniach z dietetykiem, z pracownikiem SIRECO poznając zasady zdrowego i ekologicznego stylu życia. Zorganizowaliśmy 2 warsztaty dla dzieci z ratownikiem medycznym i policjantem.

W roku szkolnym 2024/2025 oraz 2025/2026 w Przedszkolu „Pod Topolą” w Kwilczu istotnym elementem pracy wychowawczo-dydaktycznej było zapewnienie dzieciom specjalistycznego wsparcia, w szczególności w zakresie rozwoju mowy i komunikacji. Terapią logopedyczną objętych było corocznie 42 dzieci, przy czym największą grupę stanowiły dzieci w wieku 5 i 6 lat, a także dzieci młodsze posiadające opinię o potrzebie objęcia takimi zajęciami. Prowadzone działania miały na celu korygowanie wad wymowy, usprawnianie aparatu artykulacyjnego oraz wspieranie prawidłowego rozwoju językowego dzieci.

Ponadto, w miarę posiadanych możliwości czasowych, logopeda prowadził również zajęcia profilaktyczne i usprawniające aparat mowy z dziećmi młodszymi. Działania te miały charakter wspierający i zapobiegawczy, umożliwiając wczesne wykrywanie ewentualnych trudności oraz przeciwdziałanie ich pogłębianiu się w kolejnych etapach rozwoju.

Uzupełnieniem podstawowej działalności przedszkola były liczne projekty i programy edukacyjne realizowane przez nauczycieli, które w znaczący sposób wzbogacały ofertę placówki i wspierały wszechstronny rozwój dzieci.

Wśród nich znalazł się ogólnopolski program rekomendowany przez Ministra Zdrowia – „Zdrowe dzieci”, którego celem było kształtowanie prawidłowych nawyków zdrowotnych, promowanie aktywności fizycznej oraz budowanie świadomości w zakresie zdrowego stylu życia już od najmłodszych lat.

Istotną rolę odegrały również projekty realizowane przy wsparciu finansowym firmy POENERGIA, prowadzone przez nauczycielkę W. Zgódkę, takie jak „Jesień w działaniu” oraz „Graj z nami w zielone – woda zdrowia doda”. Projekty te koncentrowały się na edukacji przyrodniczej i ekologicznej, rozwijając u dzieci zainteresowanie otaczającym światem, kształtując postawy proekologiczne oraz ucząc odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Kontynuacją tych działań był wspólny projekt nauczycielek W. Zgódki i A. Nowak pt. „Wiosenne liczenie”, również finansowany przez POENERGIĘ. W jego ramach zorganizowano wyjazd całej społeczności przedszkolnej do Ośrodka Edukacji Przyrodniczej, gdzie dzieci uczestniczyły w warsztatach przyrodniczych. Projekt obejmował także konkurs techniczny „Co nam gra?”, polegający na tworzeniu instrumentów muzycznych z materiałów recyklingowych, co łączyło rozwój kreatywności z edukacją ekologiczną. Dodatkowo z pozyskanych środków zaplanowano wyjazdy dzieci do pasieki w Mościejewie na warsztaty „Poznajemy życie pszczół i pracę pszczelarzy”, które pozwolą dzieciom na bezpośrednie poznanie zagadnień związanych z przyrodą i ochroną środowiska.

W przedszkolu realizowano także autorski projekt nauczycielki A. Nowak pt. „Kreatywny Przedszkolak – Kreatywne Dziecko”, którego głównym celem było rozwijanie twórczego myślenia, wyobraźni oraz aktywności artystycznej dzieci. Działania podejmowane w ramach projektu sprzyjały ekspresji twórczej oraz budowaniu poczucia sprawczości u najmłodszych.

Ważnym elementem pracy przedszkola był również udział w ogólnopolskich projektach edukacyjnych wydawnictwa „Bliżej Przedszkola”, takich jak „Dzień Przedszkolaka to ważne święto – uczcijmy je razem tańcem i piosenką” oraz „Witaminki”. Projekty te wspierały rozwój społeczny dzieci, integrowały grupy przedszkolne oraz promowały zdrowe nawyki żywieniowe i aktywny styl życia.

Dodatkowo przedszkole uczestniczyło w międzynarodowym projekcie „Chwila dla sztuki”, który rozwijał wrażliwość estetyczną dzieci, umożliwiał kontakt z różnymi formami sztuki oraz wspierał kreatywność i ekspresję artystyczną.

W przedszkolu odbyły się akcje charytatywne:

- „Kasztany na wagę złota” - zbiórka kasztanów (dokarmianie zwierząt) dla Koła Łowieckiego 43 „Słonka”;
- Zbiórka produktów higienicznych oraz papierniczych akcesoriów oraz zbiórka żywności i środków chemicznych dla Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Nasz Dom” w Chrzypsku Wielkim;

Klub Dziecięcy w Kwilczu

Na terenie Gminy Kwilcz od lutego 2025 roku funkcjonuje klub dziecięcy, który stanowi istotny element lokalnego systemu opieki nad dziećmi do lat 3. Placówka ta odgrywa ważną rolę zarówno w zapewnieniu najmłodszym mieszkańcom odpowiednich warunków do rozwoju, jak i w wspieraniu rodzin w godzeniu życia zawodowego z obowiązkami opiekuńczo-wychowawczymi.

Klub dziecięcy jest jedną z form instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3, funkcjonującą na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. *o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3*. W wyniku nowelizacji tej ustawy, obowiązującej od 1 stycznia 2018 r., określono szczegółowe zasady organizacji i funkcjonowania tego typu placówek. Klub dziecięcy, w odróżnieniu od żłobka, ma charakter bardziej kameralny – liczba miejsc nie może przekraczać 30 dzieci, co sprzyja indywidualnemu podejściu do każdego wychowanka oraz budowaniu bezpiecznych i bliskich relacji z opiekunami.

W klubie dziecięcym dzieci mają zapewnioną opiekę w warunkach bytowych zbliżonych do domowych, co ma szczególne znaczenie na wczesnym etapie rozwoju. Przyjazna atmosfera, stały kontakt z opiekunami oraz niewielkie grupy sprzyjają poczuciu bezpieczeństwa i stabilności emocjonalnej dzieci. Placówka zapewnia nie tylko opiekę, ale również wszechstronny rozwój psychofizyczny i umysłowy poprzez różnorodne formy aktywności, w tym zabawy dydaktyczne, ruchowe, sensoryczne oraz integracyjne.

Działania podejmowane w klubie dziecięcym ukierunkowane są na rozwój kompetencji poznawczych, społecznych i emocjonalnych dzieci. W ramach codziennej pracy organizowane są zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i edukacyjne, dostosowane do wieku oraz indywidualnych potrzeb dzieci. Szczególny nacisk kładziony jest na rozwój psychomotoryczny, kształtowanie podstawowych umiejętności społecznych, takich jak współdziałanie, komunikacja czy samodzielność, a także na rozwijanie ciekawości świata i aktywności poznawczej.

Do podstawowych zadań klubu dziecięcego należy w szczególności:

- zapewnienie dzieciom opieki w bezpiecznych i komfortowych warunkach, zbliżonych do środowiska domowego,
- organizowanie właściwej opieki, dostosowanej do wieku i potrzeb dzieci,
- prowadzenie zajęć zabawowych z elementami edukacji, wspierających rozwój poznawczy i emocjonalny,

- realizacja zajęć opiekuńczo-wychowawczych uwzględniających rozwój psychomotoryczny dzieci,
- wspieranie dzieci w nabywaniu nowych doświadczeń i umiejętności, niezbędnych w dalszych etapach edukacji.

Opiekunowie zapewniają dzieciom nie tylko bezpieczeństwo, ale również wsparcie w rozwoju, dbając o ich potrzeby emocjonalne i społeczne.

Funkcjonowanie klubu dziecięcego przyczynia się także do wzmocnienia polityki prorodzinnej gminy. Umożliwiając rodzicom powrót na rynek pracy lub kontynuowanie aktywności zawodowej, placówka stanowi realne wsparcie dla rodzin wychowujących małe dzieci.

Do klubu dziecięcego przyjmowane są dzieci w wieku od ukończenia 1 roku życia do końca roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 3 rok życia. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, wynikających z indywidualnego rozwoju dziecka lub trudności w zapewnieniu miejsca w przedszkolu, możliwe jest objęcie opieką także dzieci starszych. W takim przypadku dziecko może uczęszczać do klubu dziecięcego nie dłużej niż do końca roku szkolnego, w którym ukończy 4 rok życia. Warunkiem przyjęcia dziecka powyżej 3 roku życia jest złożenie przez rodziców stosownego oświadczenia potwierdzającego brak możliwości lub utrudnienia w objęciu dziecka wychowaniem przedszkolnym.

Szczegółowe zasady przyjmowania dzieci do klubu dziecięcego określa statut placówki, uchwalany przez podmiot prowadzący. W jego ramach mogą zostać wprowadzone dodatkowe kryteria naboru, takie jak np. minimalny wiek dziecka czy preferencje dla określonych grup, w szczególności dzieci z rodzin wielodzietnych lub dzieci z niepełnosprawnościami. Takie rozwiązania pozwalają na lepsze dostosowanie oferty klubu dziecięcego do potrzeb lokalnej społeczności. W przypadku czasowej nieobecności dziecka istnieje możliwość przyjęcia innego dziecka na jego miejsce, na podstawie zawartej umowy z rodzicami. Rozwiązanie to umożliwia bardziej efektywne wykorzystanie dostępnych miejsc oraz zwiększa dostępność usług opiekuńczych dla mieszkańców gminy.

Organizacja czasu pobytu dziecka w klubie dziecięcym dostosowana jest do potrzeb rodzin. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, opieka nad dzieckiem może być sprawowana do 10 godzin dziennie. W uzasadnionych przypadkach, na wniosek rodziców, czas ten może zostać wydłużony, przy czym wiąże się to z koniecznością poniesienia dodatkowych opłat. Jednocześnie dopuszcza się możliwość skrócenia czasu pobytu dziecka w placówce, co oznacza, że dzieci mogą korzystać z opieki np. przez kilka godzin dziennie, w zależności od indywidualnych potrzeb rodziny.

Godziny pracy klubu dziecięcego określone są w dokumentach organizacyjnych klubu, ustalanych przez osobę kierującą pracą klubu dziecięcego, która jednocześnie odpowiada za jego realizację oraz prawidłową organizację funkcjonowania placówki.

Analiza danych dotyczących funkcjonowania klubu dziecięcego wskazuje na pełne wykorzystanie jego potencjału organizacyjnego oraz specyficzną strukturę wiekową dzieci. Łącznie do klubu uczęszcza 30 dzieci, które objęte są opieką w 2 oddziałach. Oznacza

to, że średnio na jeden oddział przypada 15 dzieci, co świadczy o kameralnym charakterze placówki i sprzyja indywidualnemu podejściu do każdego dziecka.

Struktura wiekowa dzieci jest bardzo wyrównana – w klubie przebywa po 15 dzieci w wieku 1 roku oraz 2 lat, natomiast brak jest dzieci 3-letnich.

Ogółem		Liczba dzieci rocznych	Liczba dzieci 2-letnich	Liczba dzieci 3-letnich
Liczba dzieci	Liczba oddziałów			
30	2	15	15	-

Struktura zatrudnienia wskazuje na racjonalne i dostosowane do potrzeb funkcjonowanie jednostki. Najliczniejszą grupę stanowią opiekunowie – 6 osób zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy, co zapewnia właściwy poziom opieki nad dziećmi. Zatrudnienie w obszarze administracji oraz obsługi ma charakter uzupełniający – odpowiednio 2 osoby na 0,5 etatu oraz 3 osoby na 1 etat. Oznacza to, że zadania te realizowane są w ograniczonym wymiarze czasu pracy, co świadczy o optymalnym gospodarowaniu zasobami.

Miesiąc:	01-2025	02-2025	03-2025	04-2025	05-2025	06-2025	07-2025	08-2025	09-2025	10-2025	11-2025	12-2025
Liczba miejsc w K.D.	-	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30	30
Liczba dzieci w K.D.	-	25	26	27	28	28	28	29	26	29	30	30

Analiza danych dotyczących liczby miejsc oraz liczby dzieci w klubie dziecięcym w 2025 roku, z uwzględnieniem faktu, iż placówka rozpoczęła swoją działalność od lutego 2025 roku, wskazuje na bardzo szybkie i efektywne wykorzystanie dostępnych miejsc.

Od momentu uruchomienia klubu liczba dostępnych miejsc wynosiła 30 i pozostawała niezmienna przez cały analizowany okres. Już w pierwszym miesiącu funkcjonowania (luty) liczba dzieci wyniosła 25, co oznacza, że placówka niemal od początku osiągnęła wysoki poziom obłożenia (ponad 80%). W kolejnych miesiącach obserwowany jest stopniowy wzrost liczby dzieci – w marcu było to 26 dzieci, w kwietniu 27, natomiast od maja liczba dzieci utrzymywała się na poziomie 28–29.

W drugiej połowie roku widoczna jest dalsza stabilizacja oraz wzrost zainteresowania ofertą klubu dziecięcego. W miesiącach jesiennych liczba dzieci osiągnęła maksymalny poziom, a w listopadzie i grudniu klub funkcjonował z pełnym obłożeniem – 30 dzieci, co oznacza wykorzystanie 100% dostępnych miejsc.

Dane te wskazują, że już w pierwszych miesiącach działalności klub dziecięcy spotkał się z dużym zainteresowaniem ze strony mieszkańców gminy. Stopniowe zwiększanie liczby dzieci w pierwszym półroczu jest naturalnym procesem związanym z rozruchem nowej placówki, natomiast osiągnięcie pełnego obłożenia w końcowej części roku potwierdza zasadność jej utworzenia oraz realne zapotrzebowanie na tego typu formę opieki.

Podsumowując, klub dziecięcy w Kwilczu w 2025 roku funkcjonował z bardzo wysokim poziomem wykorzystania miejsc już od początku swojej działalności, a w kolejnych miesiącach osiągnął pełną zdolność operacyjną. Świadczy to o jego dużym znaczeniu dla lokalnej społeczności oraz o trafnym dostosowaniu oferty do potrzeb mieszkańców.

Podsumowanie

Rok 2025 był okresem stabilnego funkcjonowania systemu oświaty w Gminie Kwilcz, przy jednoczesnym dostosowywaniu go do zachodzących zmian demograficznych oraz wdrażanych reform krajowych. System edukacji oparty był na trzech głównych jednostkach: dwóch szkołach podstawowych oraz Przedszkolu „Pod Topolą” w Kwilczu, uzupełnionych o oddziały przedszkolne funkcjonujące przy Szkole Podstawowej w Luboszu.

Łącznie w roku szkolnym 2025/2026 edukacją objętych było 766 dzieci i uczniów w 37 oddziałach. Pomimo niewielkiego spadku liczby uczniów w stosunku do roku poprzedniego, system zachował stabilność organizacyjną, a średnia liczba uczniów przypadających na oddział (ok. 20,7) wskazuje na korzystne warunki do realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego.

Największą placówką pozostaje Szkoła Podstawowa w Kwilczu, pełniąca wiodącą rolę w lokalnym systemie oświaty. Z kolei Szkoła Podstawowa w Luboszu funkcjonuje w bardziej kameralnych warunkach, co sprzyja indywidualizacji pracy z uczniem. Istotnym elementem systemu jest także Przedszkole „Pod Topolą”, które stanowi główną bazę wychowania przedszkolnego w gminie i odpowiada na wysokie zapotrzebowanie w tym zakresie.

Struktura kadry pedagogicznej wskazuje na wysoki poziom doświadczenia nauczycieli – dominującą grupę stanowią nauczyciele dyplomowani, co przekłada się na jakość kształcenia oraz stabilność funkcjonowania placówek. Jednocześnie widoczna jest obecność młodszej kadry, co zapewnia ciągłość pokoleniową i rozwój systemu oświaty.

Istotnym elementem działalności szkół w 2025 roku była realizacja licznych programów i projektów edukacyjnych, wychowawczych oraz profilaktycznych. Działania te koncentrowały się na rozwijaniu kompetencji kluczowych uczniów, promocji zdrowego stylu życia, edukacji ekologicznej, wsparciu rozwoju emocjonalnego oraz kształtowaniu postaw obywatelskich i społecznych. Wdrażane inicjatywy miały często charakter praktyczny i interdyscyplinarny, a ich realizacja odbywała się we współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

Rok 2025 to także początek wdrażania zmian wynikających z reformy systemu oświaty („Reforma26. Kompas Jutra”), której celem jest unowocześnienie edukacji, rozwijanie kompetencji przyszłości oraz zwiększenie roli szkoły jako środowiska wspierającego rozwój ucznia. Wprowadzane zmiany obejmują m.in. nowe przedmioty, modyfikacje podstaw programowych oraz rozwój wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.

Informacja o realizacji pozostałych polityk, programów, strategii

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przemocy i Narkomanii w Kwilczu została powołana Zarządzeniem Nr 4/2019 Wójta Gminy Kwilcz z dnia 7 stycznia 2019 r. (z późniejszymi zmianami) i stanowi jeden z podstawowych elementów lokalnego systemu przeciwdziałania uzależnieniom oraz negatywnym zjawiskom społecznym.

Komisja działa na podstawie Regulaminu Organizacyjnego, stanowiącego załącznik do wskazanego zarządzenia, i realizuje swoje zadania we współpracy z Wójtem Gminy Kwilcz oraz Pełnomocnikiem Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przemocy i Narkomanii. Zakres jej działania obejmuje całe terytorium gminy, a podejmowane działania mają charakter zarówno profilaktyczny, jak i interwencyjny.

Praca Komisji prowadzona jest w sposób zorganizowany i wieloaspektowy. Obejmuje ona posiedzenia plenarne, podczas których podejmowane są najważniejsze decyzje, a także działalność wyspecjalizowanych zespołów, w tym zespołu motywacyjno-interwencyjnego, zespołu ds. profilaktyki oraz zespołu kontrolno-opiniującego. Uzupełnieniem tych działań są dyżury członków Komisji, umożliwiające bieżący kontakt z mieszkańcami oraz reagowanie na pojawiające się problemy.

W 2025 roku Komisja realizowała zadania wynikające z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kwilcz na lata 2022–2025, przyjętego Uchwałą Nr XXXVI/293/2022 Rady Gminy Kwilcz z dnia 29 marca 2022 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kwilcz na lata 2022 – 2025 (zmieniony Uchwałą Nr XLV/362/2023 Rady Gminy Kwilcz z dnia 7 lutego 2023 r.).

Realizowany Program stanowi integralną część lokalnej polityki społecznej i jest zgodny z celami określonymi w Narodowym Programie Zdrowia, w szczególności w obszarze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania ich skutkom. Jednocześnie jego założenia pozostają spójne ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kwilcz na lata 2024–2030, przyjętą Uchwałą Nr IX/56/2024 Rady Gminy Kwilcz z dnia 27 listopada 2024 r., co zapewnia kompleksowe i długofalowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy.

Skuteczna realizacja działań profilaktycznych w obszarze uzależnień wymaga oparcia ich na rzetelnej diagnozie lokalnych problemów społecznych. Poznanie skali, charakteru oraz uwarunkowań zjawisk takich jak uzależnienia od alkoholu, narkotyków czy nowych form uzależnień behawioralnych stanowi podstawę do planowania adekwatnych i efektywnych działań profilaktycznych oraz interwencyjnych. Na terenie Gminy Kwilcz podstawowym źródłem wiedzy w tym zakresie jest Diagnoza Problemów Społecznych, która pozwala na identyfikację najważniejszych zagrożeń, określenie grup ryzyka oraz ocenę potrzeb

mieszkańców w obszarze wsparcia. Dokument ten stanowi istotne narzędzie wspierające podejmowanie decyzji oraz wyznaczanie kierunków lokalnej polityki społecznej.

Warto podkreślić, że współczesne działania profilaktyczne obejmują nie tylko przeciwdziałanie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, ale również rosnący problem uzależnień behawioralnych, takich jak uzależnienie od internetu, gier komputerowych czy mediów społecznościowych. Z tego względu zadania w tym obszarze zostały uwzględnione jako integralna część Gminnego Programu.

Uchwałą Nr XXIV/146/2025 z dnia 26 listopada 2025 r. Rada Gminy Kwilcz przyjęła **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kwilcz na lata 2026–2029**. Program ten został opracowany w oparciu o aktualną Diagnozę Problemów Społecznych Gminy Kwilcz, co umożliwiło dostosowanie jego założeń, celów oraz planowanych działań do rzeczywistych potrzeb społeczności lokalnej. Przyjęcie Programu poprzedzone analizą danych diagnostycznych pozwala na prowadzenie działań w sposób kompleksowy, skoordynowany i adekwatny do występujących problemów, a tym samym zwiększa ich skuteczność oraz wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców gminy.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnienia, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową

Jednym z kluczowych obszarów polityki społecznej realizowanej na terenie Gminy Kwilcz jest zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem. Działania te obejmują również wsparcie dla rodzin, w których występują problemy uzależnień, w tym pomoc psychospołeczną i prawną, a także podejmowanie inicjatyw mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej. Znaczenie tego obszaru wynika z faktu, że uzależnienia – zarówno od alkoholu, substancji psychoaktywnych, jak i uzależnienia behawioralne – stanowią poważne zagrożenie dla zdrowia, funkcjonowania rodzin oraz bezpieczeństwa społecznego. Skuteczne przeciwdziałanie tym zjawiskom wymaga nie tylko działań interwencyjnych, ale przede wszystkim zapewnienia łatwo dostępnych, profesjonalnych form wsparcia na poziomie lokalnym. Szczególnie istotne jest wczesne rozpoznanie problemu oraz szybkie objęcie osoby i jej rodziny odpowiednią pomocą.

Na terenie Gminy Kwilcz funkcjonuje Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, zlokalizowany przy ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 22, w budynku Gminnego Ośrodka Wsparcia. Punkt ten stanowi podstawowe ogniwo lokalnego systemu pomocy osobom zmagającym się z problemem uzależnień oraz przemocy. Jego działalność ma charakter powszechny i bezpłatny, co znacząco zwiększa dostępność wsparcia dla mieszkańców. Z usług Punktu mogą korzystać wszyscy mieszkańcy gminy, w szczególności osoby uzależnione, współuzależnione, osoby znajdujące się w sytuacjach kryzysowych, a także osoby doświadczające lub stosujące przemoc. Istotną rolą Punktu jest nie tylko udzielanie pomocy bezpośredniej, ale także pełnienie funkcji pierwszego kontaktu, umożliwiającego diagnozę problemu oraz skierowanie do odpowiednich

instytucji specjalistycznych. Działalność Punktu finansowana jest ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Takie rozwiązanie zapewnia stabilność finansowania oraz umożliwia prowadzenie działań dostosowanych do lokalnych potrzeb.

Osoby pełniące dyżury w Punkcie posiadają odpowiednie kwalifikacje, wiedzę oraz doświadczenie w zakresie pracy z osobami uzależnionymi i ich rodzinami. Również członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przemocy i Narkomanii systematycznie podnoszą swoje kompetencje – w 2025 roku uczestniczyli w specjalistycznym szkoleniu dotyczącym przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy. Podnoszenie kwalifikacji kadry ma bezpośredni wpływ na jakość udzielanego wsparcia oraz skuteczność podejmowanych działań. Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ma charakter kompleksowy i obejmuje zarówno działania profilaktyczne, jak i interwencyjne. Do jego podstawowych zadań należy diagnozowanie problemów, udzielanie wsparcia psychologicznego i informacyjnego, motywowanie do podjęcia leczenia oraz kierowanie do specjalistycznych placówek. Istotnym elementem działalności jest również rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej oraz podejmowanie działań zmierzających do jej zatrzymania i zapewnienia bezpieczeństwa osobom jej doświadczającym. Znaczenie funkcjonowania Punktu jest szczególnie widoczne w kontekście lokalnym – umożliwia on szybki dostęp do pomocy, bez konieczności wyjazdu do większych ośrodków, co w wielu przypadkach stanowi kluczowy czynnik w podjęciu decyzji o skorzystaniu ze wsparcia. Punkt pełni także ważną rolę w integrowaniu działań różnych instytucji i służb, tworząc lokalną sieć wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnień.

W 2025 roku w Punkcie dyżury pełniła psycholog i specjalista psychoterapii uzależnień, przyjmująca dwa razy w tygodniu.

Zakres usług świadczonych przez specjalistę psychoterapii uzależnień obejmuje kompleksowe działania ukierunkowane na wsparcie osób uzależnionych oraz ich rodzin. W szczególności realizowana jest psychoterapia osób z problemem uzależnienia od alkoholu, a także wsparcie terapeutyczne dla członków ich rodzin, w tym osób współuzależnionych. Istotnym elementem pracy specjalisty jest udzielanie informacji na temat dostępnych form pomocy, zarówno w zakresie leczenia uzależnień, jak i wsparcia dla rodzin osób dotkniętych tym problemem. Działania te obejmują również motywowanie do podjęcia leczenia oraz kierowanie do odpowiednich placówek specjalistycznych. W ramach prowadzonych działań specjalista podejmuje także interwencje w sytuacjach związanych z występowaniem przemocy domowej, a także współpracuje z instytucjami i służbami działającymi w obszarze pomocy społecznej i zdrowia. Ważnym elementem tej współpracy jest bieżące aktualizowanie informacji o dostępnych formach wsparcia dla osób uzależnionych oraz osób doświadczających przemocy. Dodatkowo specjalista prowadzi dokumentację swojej działalności, w tym statystyki dotyczące liczby udzielonych konsultacji i porad, co pozwala na monitorowanie skali udzielanej pomocy oraz ocenę efektywności podejmowanych działań.

W 2025 roku specjalista psychoterapii uzależnień przeprowadziła łącznie 89 sesji terapeutycznych, co świadczy o stałym i systematycznym zapotrzebowaniu na tego typu wsparcie wśród mieszkańców Gminy Kwilcz. Z pomocy skorzystały 22 osoby, przy czym większość stanowiły osoby z problemem uzależnienia od alkoholu – 16 osób. Ponadto wsparciem objęto 3 osoby z problemem współuzależnienia, co wskazuje na istotną rolę pracy z rodzinami osób uzależnionych. Problemy związane ze współuzależnieniem mają znaczący wpływ na funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, dlatego objęcie pomocą również tej grupy stanowi ważny element kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów uzależnień. Z pomocy specjalisty skorzystały także 3 osoby zgłaszające inne trudności, w tym problemy o charakterze emocjonalnym lub kryzysowym. Pokazuje to, że Punkt Informacyjno-Konsultacyjny pełni również funkcję miejsca pierwszego kontaktu dla osób poszukujących wsparcia w różnych sytuacjach życiowych. Liczba przeprowadzonych sesji w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy wskazuje, że część osób uczestniczyła w procesie terapeutycznym w sposób systematyczny, co jest kluczowe dla osiągnięcia trwałych efektów terapii. Jednocześnie należy zauważyć, że w pracy z osobami uzależnionymi występuje zróżnicowany poziom motywacji do leczenia, co wpływa na regularność korzystania z pomocy oraz skuteczność podejmowanych działań terapeutycznych.. Struktura osób korzystających ze wsparcia wskazuje, że dominującym problemem pozostaje uzależnienie od alkoholu. Podejmowane działania terapeutyczne miały na celu przede wszystkim motywowanie do podjęcia leczenia, utrzymania abstynencji oraz wzmacnianie kompetencji niezbędnych do radzenia sobie z problemem uzależnienia. Każda osoba korzystająca z pomocy otrzymywała indywidualnie dopasowane wsparcie oraz informacje o dalszych możliwościach leczenia i pomocy specjalistycznej. Aktualne godziny i terminy dyżurów specjalisty psychoterapii uzależnień, przyjmującego w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym, są podawane do wiadomości na tablicach informacyjnych i na stronie Urzędu Gminy Kwilcz.

W 2025 roku na terenie Gminy Kwilcz funkcjonowała grupa samopomocowa Anonimowych Alkoholików – Grupa AA „Iskra”. Działalność grupy stanowi istotne uzupełnienie systemu wsparcia dla osób zmagających się z problemem uzależnienia od alkoholu, choć nie ma charakteru profesjonalnej pomocy terapeutycznej. Anonimowi Alkoholicy to dobrowolna wspólnota osób uzależnionych od alkoholu, których głównym celem jest utrzymanie trzeźwości oraz wspieranie innych w procesie zdrowienia. Podstawą funkcjonowania grupy jest dzielenie się doświadczeniem, siłą i nadzieją, a jedynym warunkiem uczestnictwa jest chęć zaprzestania picia alkoholu. Spotkania, tzw. mityngi, odbywają się zgodnie z zasadą anonimowości oraz w oparciu o program 12 Kroków. Mityngi Grupy AA „Iskra” w Kwilczu odbywały się regularnie, raz w tygodniu – w każdy wtorek o godz. 19.00. W spotkaniach uczestniczyło średnio 7–8 stałych członków, którymi w większości są mieszkańcy Gminy Kwilcz. Każde pierwsze spotkanie w miesiącu miało charakter otwarty, co umożliwiało udział osobom zainteresowanym, w tym członkom rodzin osób uzależnionych oraz osobom chcącym zapoznać się z zasadami funkcjonowania grupy. Grupa AA współpracowała ze specjalistą psychoterapii uzależnień oraz utrzymywała kontakty z innymi grupami abstynenckimi z regionu. Tego typu współdziałanie sprzyja wzmacnianiu efektów terapeutycznych oraz budowaniu lokalnej sieci wsparcia dla osób wychodzących z uzależnienia.

W 2025 roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przemocy i Narkomanii w Kwilczu zgłoszono łącznie 8 osób wymagających objęcia wsparciem. Osoby te zostały skierowane do specjalisty psychoterapii uzależnień w celu podjęcia działań terapeutycznych oraz diagnostycznych. Analiza przebiegu udzielanej pomocy wskazuje, że poziom zaangażowania osób korzystających ze wsparcia był zróżnicowany – część z nich uczestniczyła w terapii systematycznie, wykazując gotowość do zmiany, natomiast inne korzystały z pomocy w sposób nieregularny lub rezygnowały z niej na różnych etapach procesu terapeutycznego. Zjawisko to jest charakterystyczne dla pracy z osobami uzależnionymi, gdzie poziom motywacji do leczenia często ulega zmianom i wymaga stałego wzmacniania.

Konsultacje prowadzone przez specjalistę psychoterapii uzależnień ukierunkowane były przede wszystkim na motywowanie do podjęcia leczenia, utrzymania abstynencji oraz kontynuowania terapii w wyspecjalizowanych placówkach. Istotnym elementem pracy terapeutycznej było indywidualne podejście do każdej osoby, uwzględniające jej sytuację życiową, stopień zaawansowania problemu, zasoby osobiste oraz możliwości podjęcia leczenia. Każda osoba korzystająca z pomocy otrzymywała kompleksową informację na temat dostępnych form wsparcia, w tym możliwości leczenia w poradniach i ośrodkach terapii uzależnień, a także wskazówki dotyczące dalszego postępowania. Działania te mają szczególne znaczenie w kontekście przeciwdziałania skutkom uzależnień, które nie ograniczają się wyłącznie do osoby uzależnionej, lecz oddziałują również na jej rodzinę i najbliższe otoczenie. Wczesne podjęcie interwencji oraz objęcie wsparciem zarówno osoby uzależnionej, jak i jej bliskich, zwiększa szanse na ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych i zdrowotnych.

Istotnym elementem działalności Komisji były regularne dyżury jej członków, pełnione w każdą środę w godzinach od 15.30 do 16.30. Łącznie zrealizowano 49 dyżurów, które stanowiły istotny element bezpośredniego kontaktu z mieszkańcami oraz umożliwiały bieżące reagowanie na pojawiające się problemy związane z uzależnieniami i przemocą. W trakcie dyżurów prowadzono działania o charakterze konsultacyjnym, interwencyjnym oraz organizacyjnym. Przeprowadzono łącznie 21 rozmów z osobami uzależnionymi oraz współuzależnionymi, których celem było przede wszystkim rozpoznanie sytuacji życiowej, udzielenie wsparcia oraz motywowanie do podjęcia lub kontynuowania leczenia. W ramach tych działań wypełniono 12 ankiet dotyczących osób zgłoszonych do Komisji, które stanowią podstawę dalszych działań diagnostycznych i proceduralnych. Szczególne znaczenie miały rozmowy motywujące – przeprowadzono ich 18 – które ukierunkowane były na wzmacnianie gotowości do zmiany zachowań oraz podejmowania leczenia odwykowego. Osobom zgłaszającym się wskazywano możliwe kierunki wyjścia z uzależnienia, informowano o dostępnych formach pomocy oraz wspierano w podejmowaniu decyzji o skorzystaniu z profesjonalnego wsparcia terapeutycznego. Równolegle prowadzono 9 rozmów z dorosłymi członkami rodzin osób uzależnionych, udzielając im wsparcia oraz informacji o możliwościach uzyskania pomocy, co ma istotne znaczenie dla funkcjonowania całego systemu rodzinnego. Dyżury stanowiły również przestrzeń do bieżącego monitorowania sytuacji osób objętych wsparciem Komisji. Omawiano ich funkcjonowanie, analizowano dotychczas podjęte działania oraz oceniano ich skuteczność. Na tej podstawie podejmowano decyzje dotyczące dalszych kroków oraz ewentualnej intensyfikacji działań pomocowych. Istotnym elementem pracy

podczas dyżurów były również czynności o charakterze organizacyjnym i administracyjnym. Prowadzono i porządkowano dokumentację, przygotowywano projekty harmonogramów kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, sporządzano zaproszenia na spotkania, notatki służbowe, odpowiedzi na wnioski oraz różnego rodzaju zestawienia dotyczące działalności Komisji. Działania te zapewniają prawidłowe funkcjonowanie Komisji oraz umożliwiają rzetelne dokumentowanie realizowanych zadań. W ramach dyżurów ustalano także harmonogramy pracy członków Komisji oraz informowano o terminach dyżurów, m.in. za pośrednictwem wiadomości SMS. Przygotowywano również dane niezbędne do sporządzania sprawozdań i raportów, w tym raportu z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Członkowie Komisji analizowali także zagadnienia związane z planowaniem działań na kolejne lata, w tym zadania przewidziane do realizacji w 2026 roku. Kompletowano dokumentację niezbędną do przeprowadzenia kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz prowadzono bieżące rozmowy z osobami zgłaszającymi się podczas dyżurów. Ważnym elementem pracy było również zapoznavanie się z aktualną korespondencją oraz ofertami szkoleń dla członków Komisji, a także dla innych grup, takich jak rodzice czy nauczyciele. Członkowie Komisji na bieżąco analizowali obowiązujące przepisy prawa oraz literaturę i materiały dotyczące problematyki uzależnień, profilaktyki oraz zdrowego stylu życia, co sprzyjało podnoszeniu kompetencji i jakości realizowanych działań. Podsumowując, dyżury członków Komisji w 2025 roku stanowiły istotny element lokalnego systemu wsparcia, łącząc w sobie funkcje interwencyjne, konsultacyjne oraz organizacyjne. Regularność i szeroki zakres podejmowanych działań przyczyniały się do zwiększenia dostępności pomocy oraz skuteczniejszego reagowania na problemy społeczne występujące na terenie gminy.

W 2025 roku odbyło się 13 posiedzeń plenarnych Komisji, które stanowiły podstawową formę podejmowania decyzji oraz koordynacji działań. Podczas posiedzeń omawiano sytuację osób zgłoszonych do Komisji, analizowano podejmowane działania oraz ustalano dalsze kierunki postępowania. Komisja opiniowała również wnioski dotyczące finansowania działań profilaktycznych oraz wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W wyniku prowadzonych postępowań w 2025 roku podjęto 15 decyzji o zakończeniu procedury zobowiązującej do poddania się leczeniu odwykowemu, w tym jedną na wniosek członka rodziny.

Członkowie Komisji uczestniczyli również w pracach Komisji Rady Gminy Kwilcz, gdzie omawiano m.in. realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, działalność Komisji, a także założenia nowego programu na lata 2026–2029.

W 2025 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przemocy i Narkomanii w Kwilczu podejmowała szereg działań o charakterze interwencyjnym, organizacyjnym oraz współpracującym z instytucjami zewnętrznymi. W ramach prowadzonych postępowań wystosowano łącznie 32 zaproszenia na spotkania do Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, skierowane zarówno do osób zgłoszonych do Komisji, jak i członków ich rodzin. Celem tych spotkań było przeprowadzenie rozmów diagnostycznych, motywujących

oraz zaplanowanie dalszych działań pomocowych. Dodatkowo skierowano 13 zaproszeń na spotkania ze specjalistą psychoterapii uzależnień, umożliwiając osobom potrzebującym skorzystanie z profesjonalnego wsparcia terapeutycznego. Działania te stanowią istotny element systemu motywowania do podjęcia leczenia oraz wczesnej interwencji w sytuacjach problemowych.

W toku prowadzonych spraw Komisja 10-krotnie zwracała się do Komisarjatu Policji w Sierakowie z prośbą o udzielenie informacji przez dzielnicowego Rejonu Służbowego III Gminy Kwilcz na temat sytuacji osób pozostających w zainteresowaniu Komisji. Uzyskiwane informacje dotyczyły w szczególności przypadków nadużywania alkoholu oraz podejmowanych interwencji policyjnych. W jednym przypadku Komisja zwróciła się do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kwilczu o przeprowadzenie weryfikacji sytuacji rodzinnej osoby zgłoszonej, co pozwoliło na szersze rozpoznanie problemu i zaplanowanie adekwatnych działań pomocowych.

Komisja realizowała również obowiązki wynikające ze współpracy z wymiarem sprawiedliwości. Na wniosek Sądu Rejonowego w Szamotułach, III Wydział Rodzinny i Nieletnich, przygotowano dokumentację dotyczącą osoby, wobec której złożono wniosek o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego oraz ustanowienie nadzoru kuratora sądowego. W ramach tych działań sporządzono wniosek o doręczenie korespondencji za pośrednictwem komornika oraz uiszczono stosowną opłatę. Ponadto w jednym przypadku przekazano do Prokuratury Rejonowej w Szamotułach informację dotyczącą postawy oraz przebiegu leczenia osoby objętej działaniami Komisji. Komisja na bieżąco odpowiadała również na wszelkie pisma, wezwania oraz wnioski kierowane przez Sąd i Prokuraturę, zapewniając prawidłowy przebieg prowadzonych postępowań.

W 2025 roku Komisja udzieliła 2 pełnomocnictw członkom Komisji do reprezentowania jej przed sądem w sprawach dotyczących zobowiązania do leczenia odwykowego w trybie stacjonarnym oraz ustanowienia nadzoru kuratora sądowego. W ramach tych działań przedstawiciele Komisji uczestniczyli w posiedzeniach sądowych, prezentując stanowisko Komisji oraz uzasadnienie podejmowanych działań.

W analizowanym okresie 1 osoba została skierowana na specjalistyczne badania przez biegłych – specjalistę psychoterapii uzależnień oraz lekarza psychiatrę – w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. W przypadku 2 osób Komisja skierowała do Sądu Rejonowego w Szamotułach wnioski o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wraz z wnioskiem o ustanowienie nadzoru kuratora sądowego.

Członkowie Komisji prowadzili również bezpośrednią współpracę z osobami uzależnionymi oraz ich rodzinami. Obejmowała ona przyjmowanie zgłoszeń dotyczących nadużywania alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych, organizowanie spotkań indywidualnych oraz kierowanie do specjalisty psychoterapii uzależnień. Osobom zgłaszającym się udzielano także informacji o możliwościach skorzystania z pomocy psychologicznej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kwilczu oraz z porad prawnych świadczonych dla mieszkańców gminy. Wskazywano również inne instytucje i formy wsparcia dostępne na terenie powiatu i regionu. Działania informacyjne dotyczące funkcjonowania

Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego były systematycznie upowszechniane poprzez stronę internetową Urzędu Gminy Kwilcz oraz tablice ogłoszeń, co sprzyjało zwiększeniu dostępności informacji o oferowanej pomocy.

Gminna Komisja w Kwilczu współpracuje również z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przemocy i Narkomanii w Sierakowie w ramach tzw. nieformalnego porozumienia międzygminnego. Współpraca ta polega na umożliwieniu mieszkańcom obu gmin korzystania z pomocy specjalistów działających przy komisjach. Rozwiązanie to odpowiada na potrzeby części osób, które ze względu na chęć zachowania anonimowości lub większy komfort psychiczny preferują korzystanie ze wsparcia poza miejscem zamieszkania.

W 2025 roku Komisja prowadziła również ścisłą współpracę z instytucjami i służbami działającymi na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy. W szczególności współdziałało z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Kwilczu, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Sądem oraz Prokuraturą Rejonową w Szamotułach. Współpraca ta miała charakter systemowy i umożliwiała skuteczniejsze rozpoznawanie problemów oraz podejmowanie skoordynowanych działań pomocowych.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przemocy i Narkomanii w Kwilczu w 2025 roku miała charakter kompleksowy i wieloaspektowy. Obejmowała zarówno bezpośrednią pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem uzależnień, jak i działania organizacyjne, profilaktyczne oraz analityczne. Ich celem było zapewnienie mieszkańcom dostępu do pomocy oraz skuteczne przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy na terenie gminy. Regularność podejmowanych działań, ich różnorodność oraz współpraca z innymi instytucjami stanowią istotny element budowania skutecznego lokalnego systemu wsparcia i przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

W 2025 roku na terenie Gminy Kwilcz funkcjonowały cztery świetlice środowiskowe, zlokalizowane w miejscowościach: Lubosz, Kwilcz, Rozbitek oraz Miłostowo. Zajęcia w świetlicach odbywały się z różną częstotliwością – w Luboszu i Miłostowie raz w tygodniu, natomiast w Kwilczu i Rozbitku dwa razy w tygodniu. Łączny tygodniowy wymiar czasu pracy wszystkich świetlic wynosił około 13 godzin. Zajęcia prowadzone były przez 3 opiekunów, z którymi zawarto stosowne umowy. Świetlice środowiskowe pełnią istotną funkcję w lokalnym systemie profilaktyki i wsparcia dzieci oraz młodzieży. Stanowią bezpieczne miejsce spędzania czasu wolnego, sprzyjające integracji, rozwijaniu zainteresowań oraz kształtowaniu prawidłowych postaw społecznych. Szczególne znaczenie mają w pracy z dziećmi

pochodzącymi z rodzin zagrożonych problemem uzależnień lub wykluczenia społecznego. W celu zapewnienia odpowiednich warunków do prowadzenia zajęć zakupiono niezbędne materiały i wyposażenie, zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez opiekunów świetlic. Obejmowało to w szczególności materiały papiernicze, biurowe, szkolne i dekoracyjne, sprzęt sportowy oraz artykuły spożywcze wykorzystywane podczas zajęć. Pozwoliło to na realizację różnorodnych form aktywności – zarówno edukacyjnych, jak i rekreacyjnych.

W 2025 roku podejmowano również działania profilaktyczne w jednostkach oświatowych na terenie gminy, ukierunkowane na przeciwdziałanie przemocy, uzależnieniom oraz kształtowanie właściwych postaw społecznych wśród dzieci i młodzieży.

W dniach 20–21 lutego 2025 r. w Szkole Podstawowej w Kwilczu przeprowadzono zajęcia dla uczniów klas VII dotyczące zjawiska hejtu oraz różnych form przemocy rówieśniczej. W spotkaniach uczestniczyli dzielnicowy Rejonu Służbowego III oraz pedagog szkolny, będące jednocześnie członkami Komisji. Zajęcia odbyły się we wszystkich oddziałach klas siódmych. Kolejne działania profilaktyczne zrealizowano 2 kwietnia 2025 r., również w Szkole Podstawowej w Kwilczu. Spotkania skierowane były do uczniów klas VI i dotyczyły różnych form przemocy oraz ich konsekwencji, natomiast w klasach III poruszano tematykę zachowań krzywdzących innych oraz naruszających zasady obowiązujące w szkole. Działania te miały na celu zwiększenie świadomości uczniów oraz kształtowanie odpowiedzialnych postaw. W dniach 25–27 kwietnia 2025 r. uczniowie klas siódmych Szkoły Podstawowej w Kwilczu uczestniczyli w ogólnopolskim programie profilaktycznym „Przyszłość a Ty” (PaT), zorganizowanym w Szamotułach przez Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej oraz inne instytucje działające na rzecz dzieci i młodzieży. Program ten promuje życie wolne od uzależnień oraz rozwój osobisty młodych ludzi. Gminna Komisja sfinansowała transport uczestników, umożliwiając im udział w tym wydarzeniu.

Ponadto Komisja aktywnie włączyła się w organizację i realizację „Tygodnia Profilaktyki” w szkołach podstawowych w Kwilczu i Luboszu. W ramach tego przedsięwzięcia podejmowano działania edukacyjne i wychowawcze mające na celu promowanie zdrowego stylu życia, przeciwdziałanie uzależnieniom oraz wzmacnianie kompetencji społecznych uczniów.

W ramach „Tygodnia Profilaktyki” zorganizowanego w Szkole Podstawowej w Kwilczu w dniach od 26 do 31 maja 2025 r. zrealizowano szereg działań o charakterze edukacyjnym, wychowawczym oraz integracyjnym, ukierunkowanych na promowanie zdrowego stylu życia oraz przeciwdziałanie uzależnieniom. W ramach działań poprzedzających wydarzenie, w dniu 21 maja 2025 r. przeprowadzono konkurs pod hasłem „Pasje i zdolności są moim talentem”, wpisujący się w nurt profilaktyki pozytywnej. Celem konkursu było wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów oraz promowanie rozwijania zainteresowań jako alternatywy dla zachowań ryzykownych. Rozstrzygnięcie konkursu odbyło się z udziałem członków Gminnej Komisji. W dniach 29–30 maja 2025 r. zorganizowano warsztaty profilaktyczne dla uczniów klas IV–VIII pod hasłem „Wyloguj się z sieci – przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym i od multimedialnym”. Zajęcia miały na celu zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie zagrożeń wynikających z nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych oraz kształtowanie umiejętności odpowiedzialnego korzystania z nowych technologii. Istotnym

elementem Tygodnia Profilaktyki była również wystawa prac uczniowskich, prezentująca efekty zaangażowania dzieci i młodzieży w działania promujące zdrowy styl życia oraz rozwijanie pasji i zainteresowań. Kulminacyjnym wydarzeniem był Festyn Rodzinny o charakterze środowiskowo-kulturalnym, zorganizowany w plenerze przez Stowarzyszenie „Nasz Kwilcz” we współpracy ze Szkołą Podstawową w Kwilczu, Młodzieżową Radą Gminy Kwilcz oraz jednostkami OSP i MDP w Kwilczu. Celem wydarzenia była integracja społeczności szkolnej i lokalnej, a także promocja zdrowego stylu życia oraz działań profilaktycznych. W programie festynu znalazły się m.in. gry i zabawy ruchowe oraz konkursy o charakterze logicznym, sprzyjające rozwijaniu współpracy, komunikacji oraz zdrowej rywalizacji. Zorganizowano także prelekcje dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia psychicznego oraz aktywności fizycznej. Dodatkowo przygotowano kącik porad zdrowotnych, w ramach którego uczestnicy mogli skorzystać z konsultacji specjalistów, takich jak psycholog, dietetyk czy terapeuta. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przemocy i Narkomanii w Kwilczu wsparła organizację wydarzenia poprzez przekazanie środków finansowych na wynagrodzenie specjalistów prowadzących prelekcje i konsultacje, a także na zakup nagród dla uczestników konkursów profilaktycznych, w tym m.in. sprzętu sportowego oraz materiałów edukacyjnych. Na potrzeby festynu wykorzystano również alkogogle i narkogogle, które stanowiły element edukacyjny, pozwalający uczestnikom w praktyczny sposób doświadczyć skutków działania substancji psychoaktywnych na percepcję i koordynację ruchową. W organizację wydarzenia aktywnie włączyli się także funkcjonariusze Policji, którzy uczestniczyli w festynie, prowadząc działania edukacyjne oraz udostępniając materiały informacyjne i promocyjne z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki.

W Szkole Podstawowej w Luboszu w dniach od 2 do 7 czerwca 2025 r. zrealizowano „Tydzień Zdrowia i Profilaktyki” pod hasłem „Bezpiecznie czas spędzamy i życie przedłużamy”. Przedsięwzięcie miało na celu promowanie zdrowego stylu życia, kształtowanie właściwych nawyków prozdrowotnych oraz zwiększenie świadomości uczniów w zakresie bezpieczeństwa i profilaktyki. W ramach tygodnia profilaktycznego zorganizowano różnorodne działania skierowane do uczniów, dzieci młodszych oraz rodziców. Jednym z elementów programu były tzw. „aktywne przerwy”, podczas których uczniowie uczestniczyli w zorganizowanych zabawach ruchowych sprzyjających integracji oraz aktywnemu spędzaniu czasu. Ważnym obszarem działań były również zajęcia wychowania fizycznego prowadzone pod hasłem „Stres nie dla mnie – relaksacja na lekcjach w-f”. Ich celem było zapoznanie uczniów z technikami redukcji stresu oraz promowanie aktywności fizycznej jako formy dbania o zdrowie psychiczne. Dodatkowo zorganizowano zajęcia z wykorzystaniem szczudeł, które sprzyjały rozwijaniu odwagi, równowagi oraz budowaniu pewności siebie. Istotnym elementem programu były konkursy o tematyce zdrowotnej i profilaktycznej. Uczniowie klas IV–VI wzięli udział w konkursie plastycznym pt. „Mój pomysł na bezpieczne wakacje”, natomiast uczniowie klas VII–VIII przygotowywali krótkie materiały filmowe pod hasłem „Mój pomysł na wakacje bez używek”. Działania te miały na celu rozwijanie kreatywności uczniów oraz utrwalanie wiedzy na temat bezpiecznych zachowań i unikania zagrożeń. W ramach promocji zdrowego odżywiania zorganizowano „Dzień zdrowych przekąsek”, podczas którego uczniowie mieli możliwość poznania zasad prawidłowego żywienia oraz spróbowania zdrowych alternatyw dla codziennych produktów spożywczych. Ciekawym elementem programu była również

apiterapia dla najmłodszych, zrealizowana w formie spotkania z pszczelarzem. Zajęcia te miały charakter edukacyjny i przybliżyły dzieciom znaczenie pszczół w środowisku oraz właściwości zdrowotne produktów pszczelich. Działania profilaktyczne objęły także rodziców. Zorganizowano trzygodzinne warsztaty dla opiekunów dzieci w wieku od 1 miesiąca do 6 lat, poświęcone udzielaniu pierwszej pomocy w sytuacjach zagrożenia życia małego dziecka. Szkolenie zostało przeprowadzone przez ratownika medycznego i miało na celu podniesienie kompetencji rodziców w zakresie reagowania w sytuacjach kryzysowych. Uzupełnieniem programu były zajęcia z zakresu muzykoterapii dla najmłodszych dzieci, prowadzone z wykorzystaniem hamaków. Zajęcia te sprzyjały wyciszeniu, relaksacji oraz wspierały rozwój emocjonalny dzieci.

Działania profilaktyczne realizowane w 2025 roku w szkołach podstawowych w Kwilczu i Luboszu miały charakter kompleksowy oraz dostosowany do potrzeb różnych grup wiekowych uczniów i ich rodzin. Zarówno „Tydzień Profilaktyki” w Kwilczu, jak i „Tydzień Zdrowia i Profilaktyki” w Luboszu stanowiły ważny element lokalnego systemu przeciwdziałania uzależnieniom oraz promowania zdrowego stylu życia. Realizowane przedsięwzięcia obejmowały szeroki zakres działań edukacyjnych, wychowawczych i integracyjnych. W ich ramach prowadzono warsztaty, zajęcia tematyczne, konkursy, spotkania ze specjalistami oraz działania o charakterze środowiskowym, takie jak festyny czy inicjatywy angażujące społeczność lokalną. Szczególny nacisk położono na profilaktykę uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych, przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej, promocję zdrowia psychicznego oraz kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych i aktywności fizycznej. Istotnym elementem realizowanych działań było również włączenie rodziców oraz środowiska lokalnego, co sprzyjało budowaniu spójnego systemu oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych. Współpraca szkół z instytucjami, organizacjami społecznymi, służbami mundurowymi oraz specjalistami z zakresu zdrowia i profilaktyki pozwoliła na zwiększenie skuteczności podejmowanych działań. Zrealizowane inicjatywy przyczyniły się do wzrostu świadomości uczniów w zakresie zagrożeń związanych z uzależnieniami, wzmocnienia ich kompetencji społecznych oraz promowania aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego. Działania te stanowią istotny element wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży oraz budowania bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkolnego i lokalnego.

W drugiej połowie 2025 roku kontynuowano działania profilaktyczne w szkołach podstawowych na terenie Gminy Kwilcz, koncentrując się przede wszystkim na przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej, hejtowi oraz uzależnieniom. W dniu 2 października 2025 r. w Szkole Podstawowej w Kwilczu przeprowadzono zajęcia dla uczniów klas V dotyczące różnych form przemocy rówieśniczej. Zajęcia miały na celu zwiększenie świadomości uczniów w zakresie rozpoznawania przemocy oraz kształtowanie właściwych postaw w relacjach rówieśniczych. Kolejnym elementem działań profilaktycznych był udział członków Gminnej Komisji w Międzypowiatowym Forum Szkół pn. „Razem przeciw przemocy”, które odbyło się 13 listopada 2025 r. w Szamotułach. Udział w wydarzeniu umożliwił wymianę doświadczeń oraz poznanie dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania przemocy w środowisku szkolnym. W dniu 17 listopada 2025 r. uczniowie klas IV–V Szkoły Podstawowej w Kwilczu uczestniczyli w zajęciach profilaktycznych prowadzonych przez

specjalistę – Pana Damiana Dudę. Tematyka spotkania dotyczyła budowania pozytywnych relacji bez przemocy i hejtu oraz rozwijania umiejętności komunikacji interpersonalnej. Następnie, 21 listopada 2025 r., w klasie VIII b Szkoły Podstawowej w Kwilczu przeprowadzono lekcję wychowawczą pt. „Różne odcienie przemocy rówieśniczej – jak możemy jej przeciwdziałać?”, podczas której uczniowie mieli możliwość pogłębienia wiedzy oraz omówienia konkretnych sytuacji problemowych. W dniu 24 listopada 2025 r. uczniowie klas VI–VIII ze szkół podstawowych w Kwilczu i Luboszu wzięli udział we wspólnym spotkaniu słowno-muzycznym z Jackiem Dewódkim pn. „Nałogi – droga donikąd”. Wydarzenie miało charakter profilaktyczny i edukacyjny, a jego celem było zwrócenie uwagi młodzieży na zagrożenia związane z uzależnieniami oraz ich konsekwencje. Dzień później, 25 listopada 2025 r., członkowie Komisji uczestniczyli w debacie profilaktycznej pn. „Czy jesteś świadomy? Substancje psychoaktywne w naszej przestrzeni”, zorganizowanej przez Komendę Powiatową Policji w Międzychodzie, Komendę Wojewódzką Policji w Poznaniu oraz Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego. Wydarzenie skierowane było do uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu i miało na celu zwiększenie świadomości zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. W dniu 27 listopada 2025 r. uczniowie Szkoły Podstawowej w Kwilczu ponownie uczestniczyli w zajęciach profilaktycznych prowadzonych przez Pana Damiana Dudę, tym razem pod hasłem „Od przemocy i hejtu do zaburzeń w realu oraz w sieci”. Spotkanie koncentrowało się na zależnościach między przemocą rówieśniczą, funkcjonowaniem w środowisku cyfrowym oraz zdrowiem psychicznym młodzieży. Ponadto Pełnomocnik Wójta ds. rozwiązywania problemów uzależnień, we współpracy z pedagogiem szkolnym ze Szkoły Podstawowej w Kwilczu, przygotował i złożył wniosek do Urzędu Marszałkowskiego o dofinansowanie realizacji programu profilaktycznego „Unplugged”, rekomendowanego przez Kuratorium Oświaty. Na realizację projektu pozyskano środki w wysokości 45 360 zł, a jego wdrożenie rozpoczęło się w styczniu 2026 roku.

Członkowie Gminnej Komisji pozostają w stałym kontakcie ze szkołami i są otwarci na zgłaszane potrzeby w zakresie profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy. Zarówno Szkoła Podstawowa w Kwilczu, jak i Szkoła Podstawowa w Luboszu aktywnie współpracują z Komisją, podejmując wspólne działania na rzecz bezpieczeństwa i prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.

3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

W październiku 2025 roku, na zlecenie Gminy Kwilcz, firma PROGRES z Rzeszowa zrealizowała działania skierowane do właścicieli oraz personelu punktów sprzedaży napojów alkoholowych funkcjonujących na terenie gminy. Przedsięwzięcie obejmowało przeprowadzenie badania metodą „Tajemniczego Klienta” oraz realizację szkoleń terenowych bezpośrednio w punktach sprzedaży. Celem działania była weryfikacja przestrzegania obowiązujących przepisów dotyczących sprzedaży napojów alkoholowych, w szczególności w zakresie zakazu sprzedaży osobom nieletnim i nietrzeźwym, a także podniesienie świadomości sprzedawców w obszarze odpowiedzialnej sprzedaży. Działania zostały przeprowadzone w 18 punktach sprzedaży spośród 20 zaplanowanych (2 punkty były czasowo zamknięte). Z

przebiegu badania oraz szkoleń sporządzono szczegółowe sprawozdanie, stanowiące podstawę do dalszych działań edukacyjnych i kontrolnych.

W 2025 roku Komisja dofinansowała również przedsięwzięcie szkoleniowe z zakresu profilaktyki uzależnień, realizowane we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Międzychodzie. Działanie to wpisywało się w szerszy kontekst współpracy na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy.

Ponadto Komisja pozytywnie rozpatrzyła szereg wniosków dotyczących finansowania lub dofinansowania inicjatyw o charakterze profilaktycznym, edukacyjnym i integracyjnym. Wsparcie objęło m.in.:

- zakup nagród dla uczestników konkursu „Stop uzależnieniom” organizowanego przez sołectwa Wituchowo i Kubowo,
- organizację wydarzenia „Urodziny Miłostowa”, w tym zakup zdrowej żywności oraz nagród dla dzieci uczestniczących w quizie profilaktycznym,
- festyny z okazji Dnia Dziecka oraz festyny rodzinne organizowane przez sołectwa Kurnatowice i Chudobczyce,
- realizację inicjatywy „Bezpieczny senior i wnuczek” w sołectwie Wituchowo, ukierunkowanej na zwiększenie świadomości zagrożeń i bezpieczeństwa,
- wsparcie działalności ośrodka środowiskowej pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży (I poziom referencyjny) oraz poradni leczenia uzależnień w Międzychodzie,
- zabezpieczenie środków finansowych na realizację Tygodnia Zdrowia i Profilaktyki w 2026 roku w Szkole Podstawowej w Luboszu.

W ramach działań kontrolnych członkowie Komisji, działając wspólnie z Pełnomocnikiem Wójta na podstawie stosownych upoważnień, przeprowadzili kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Kontrole przeprowadzono w 5 punktach sprzedaży zgodnie z przyjętym harmonogramem. Przed ich rozpoczęciem sporządzono zawiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli oraz upoważnienia do jej przeprowadzenia, natomiast po zakończeniu czynności kontrolnych sporządzono protokoły dokumentujące ich przebieg i wyniki.

W 2025 roku Komisja wsparła również organizację obozu Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej w Luboszu, który odbył się w dniach od 8 do 12 lipca 2025 r. w Chudobczycach. Organizatorem przedsięwzięcia była Ochotnicza Straż Pożarna w Luboszu. W obozie uczestniczyło 25 dzieci i młodzieży w wieku od 5 do 18 lat. Celem wydarzenia było rozwijanie umiejętności z zakresu ratownictwa, kształtowanie postaw odpowiedzialności oraz współpracy w grupie, a także promowanie aktywnego i bezpiecznego spędzania czasu wolnego. Zajęcia prowadzone były przez strażaków i instruktorów, co zapewniło wysoki poziom merytoryczny i organizacyjny przedsięwzięcia.

2025 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przemocy i Narkomanii w Kwilczu wspierała również organizację letnich form wypoczynku dzieci i młodzieży, które – poza funkcją rekreacyjną – pełniły istotną rolę profilaktyczną i

wychowawczą. Jednym z takich przedsięwzięć było letnie zgrupowanie członków Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej im. dh. Alojzego Kozy w Kwilczu pod nazwą „Weekend ze Strażakami z OSP Kwilcz”, które odbyło się w dniach 1–3 sierpnia 2025 r. Celem zgrupowania była nie tylko nauka i rozwijanie umiejętności związanych z działalnością strażacką, ale również integracja uczestników oraz kształtowanie postaw współpracy i odpowiedzialności. W trakcie zgrupowania zrealizowano także zajęcia profilaktyczne w formie warsztatów z psychologiem. Ich tematyka była dostosowana do wieku uczestników i obejmowała zagadnienia związane z rozpoznawaniem emocji, radzeniem sobie ze stresem, zagrożeniami wynikającymi z używania substancji psychoaktywnych, a także problematykę bezpieczeństwa w Internecie oraz przeciwdziałania przemocy. Tego rodzaju działania stanowią istotne wsparcie w kształtowaniu kompetencji społecznych i emocjonalnych młodzieży. Kolejną inicjatywą był obóz profilaktyczno-sportowy pn. „Zdrowa przygoda – obóz profilaktyczno-sportowy edycja V”, zorganizowany przez Gminny Klub Sportowy Rzemieślnik Kwilcz w miejscowości Łęczeczki. W obozie uczestniczyły dzieci z roczników 2010–2012. Program wyjazdu łączył aktywność fizyczną z elementami edukacji profilaktycznej. Oprócz zajęć sportowych uczestnicy brali udział w spotkaniach i wykładach dotyczących profilaktyki zdrowotnej, obejmujących m.in. zasady zdrowego odżywiania, wpływ używek na organizm człowieka oraz znaczenie aktywnego stylu życia. Poruszano również tematykę wartości takich jak „fair play” – zarówno w sporcie, jak i w życiu codziennym – podkreślając znaczenie wzajemnego wsparcia, współpracy i odpowiedzialności za innych.

W 2025 roku zorganizowano również wypoczynek letni z programem profilaktycznym dla dzieci z terenu Gminy Kwilcz, który odbył się w dniach 10–14 sierpnia 2025 r. w miejscowości Szare (gmina Milówka). Organizatorem wyjazdu była firma Wojdyło Travel z siedzibą w Komornikach. W wypoczynku wzięło udział 45 uczestników – dzieci i młodzieży do ukończenia szkoły podstawowej. Program wyjazdu miał charakter kompleksowy i obejmował zarówno działania edukacyjne, jak i rekreacyjne. W jego ramach realizowano program profilaktyki antyalkoholowej, a także liczne zajęcia integracyjne, sportowe i krajoznawcze. Uczestnicy brali udział w wycieczkach edukacyjnych i turystycznych, m.in. do Koczego Zamku, Ochodziej w Koniakowie, gdzie odbyło się spotkanie z lokalnym gawędziarzem i artystą ludowym, oraz do Wisły, gdzie zwiedzano uzdrowisko i najważniejsze atrakcje miasta. Zorganizowano również wyjazdy do Węgierskiej Górki, obejmujące zwiedzanie schronu bojowego „Wędrowiec” z okresu II wojny światowej oraz wizytę w Ośrodku Edukacji Leśnej, gdzie uczestnicy wzięli udział w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez leśnika. Program obejmował także wycieczkę do Żywca oraz pieszą wyprawę do Jaworzynki, w rejon trójstyku granic Polski, Czech i Słowacji. Uzupełnieniem programu były zajęcia rekreacyjne i integracyjne, takie jak ogniska, gry i zabawy, konkursy oraz dyskoteki, które sprzyjały budowaniu relacji rówieśniczych i rozwijaniu umiejętności społecznych.

Realizowane w 2025 roku formy wypoczynku letniego miały charakter edukacyjno-profilaktyczny i stanowiły ważny element wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży. Łączenie aktywności fizycznej z działaniami profilaktycznymi przyczynia się do

kształtowania zdrowych nawyków, zwiększenia świadomości zagrożeń oraz promowania bezpiecznych i konstruktywnych form spędzania czasu wolnego.

4. Pozostałe działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Przemocy i Narkomanii w Kwilczu w 2025 r.:

W 2025 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przemocy i Narkomanii w Kwilczu realizowała również zadania wynikające z obowiązków ustawowych w zakresie opiniowania lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W analizowanym okresie wydano łącznie 23 postanowienia potwierdzające zgodność lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałą Rady Gminy Kwilcz Nr XLVIII/325/2018 z dnia 28 sierpnia 2018 r., regulującą maksymalną liczbę zezwoleń oraz zasady usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy. Spośród wydanych postanowień 21 dotyczyło placówek prowadzących sprzedaż detaliczną, natomiast 2 odnosiły się do punktów gastronomicznych. Działania te mają istotne znaczenie w kontekście kształtowania lokalnej polityki ograniczania dostępności alkoholu oraz przeciwdziałania negatywnym skutkom jego nadużywania. Każde postanowienie poprzedzone było analizą zgodności wnioskowanej lokalizacji z obowiązującymi przepisami oraz oceną jej wpływu na bezpieczeństwo i porządek publiczny.

W ramach działań organizacyjnych i planistycznych Komisja, we współpracy z Pełnomocnikiem Wójta, opracowała projekt planu finansowego na rok 2026, uwzględniający potrzeby w zakresie realizacji zadań profilaktycznych, terapeutycznych oraz edukacyjnych. Planowanie budżetu stanowi istotny element zapewnienia ciągłości i efektywności podejmowanych działań. Ponadto sporządzono harmonogram kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Kwilcz na 2025 rok. Dokument ten stanowi podstawę do systematycznego monitorowania działalności punktów sprzedaży oraz podejmowania działań kontrolnych mających na celu egzekwowanie obowiązujących przepisów.

W I kwartale 2025 roku Pełnomocnik Wójta złożył sprawozdanie roczne za rok 2024 w systemie KCPU-G1, dotyczące działalności samorządu lokalnego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. W związku ze zmianami przepisów sprawozdanie to obejmuje obecnie kompleksowo zagadnienia związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, co pozwala na pełniejsze przedstawienie działań podejmowanych przez gminę.

W analizowanym okresie sporządzono również sprawozdania PS-01 dotyczące instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz funkcjonowania placówek wsparcia dziennego za rok 2024. Dokumenty te stanowią element systemu sprawozdawczości publicznej i umożliwiają ocenę funkcjonowania systemu wsparcia dzieci i rodzin.

Opracowany został także Raport z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii za 2024 rok, wraz z analizą efektów jego realizacji. Dokument ten stanowi istotne narzędzie ewaluacyjne, pozwalające na ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz identyfikację obszarów wymagających dalszego wzmocnienia.

Działania profilaktyczne realizowane w 2025 roku na terenie Gminy Kwilcz miały charakter kompleksowy i wieloaspektowy, obejmując zarówno działania o charakterze edukacyjnym, terapeutycznym, interwencyjnym, jak i organizacyjno-administracyjnym. Ich realizacja była możliwa dzięki ścisłej współpracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przemocy i Narkomanii z instytucjami lokalnymi, w tym szkołami, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, sądem oraz organizacjami społecznymi. Szczególną rolę w systemie wsparcia odegrały działania skierowane bezpośrednio do mieszkańców, w tym funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, dyżury członków Komisji oraz dostęp do specjalistycznej pomocy psychoterapeutycznej. Umożliwiły one bieżące reagowanie na zgłaszane problemy, prowadzenie działań motywujących do podjęcia leczenia oraz zapewnienie wsparcia osobom uzależnionym i ich rodzinom. Istotnym elementem realizowanej polityki profilaktycznej były także działania skierowane do dzieci i młodzieży, realizowane zarówno w szkołach, jak i w ramach zajęć świetlic środowiskowych oraz różnorodnych form wypoczynku letniego. Programy edukacyjne, warsztaty, konkursy oraz wydarzenia środowiskowe przyczyniły się do zwiększenia świadomości młodych mieszkańców w zakresie zagrożeń związanych z uzależnieniami, przemocy oraz bezpieczeństwa, a także promowały zdrowy i aktywny styl życia. Ważnym obszarem działań była również współpraca międzyinstytucjonalna oraz wspieranie inicjatyw lokalnych o charakterze profilaktycznym. Dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez szkoły, sołectwa, organizacje społeczne oraz służby mundurowe pozwoliło na dotarcie z przekazem profilaktycznym do szerokiego grona odbiorców i wzmocnienie oddziaływań środowiskowych.

Równolegle Komisja realizowała zadania o charakterze administracyjnym i kontrolnym, w tym opiniowanie lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych, prowadzenie kontroli ich funkcjonowania oraz działania sprawozdawcze i planistyczne. Działania te mają istotne znaczenie dla ograniczania dostępności alkoholu oraz zapewnienia przestrzegania obowiązujących przepisów prawa. Podsumowując, realizacja zadań w 2025 roku przyczyniła się do wzmocnienia lokalnego systemu profilaktyki oraz zwiększenia dostępności pomocy dla mieszkańców Gminy Kwilcz. Podejmowane działania odpowiadały na zidentyfikowane potrzeby społeczne i stanowią solidną podstawę do dalszego rozwijania skutecznych form przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w kolejnych latach.

Sprzedż napojów alkoholowych może odbywać się na podstawie zezwolenia wydanego przez wójta. Zasady wydawania zezwoleń określa ustawa z dnia 26 października 1982 r. *o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*.

Ustawa przewiduje trzy kategorie zezwoleń:

- do 4,5 % zawartości alkoholu oraz na piwo – A,
- powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) – B,
- powyżej 18% zawartości alkoholu – C.

Zezwolenia wydaje się na podstawie pisemnego wniosku przedsiębiorcy.

Liczba wydanych zezwoleń alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (detal)
(opracowanie własne)

Rodzaj sprzedaży	Typ	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
DETAL (spożycie poza miejscem sprzedaży)	A	19	17	2	8	2	3	2	2	7
	B	15	13	2	8	1	1	2	3	6
	C	15	15	3	6	1	3	2	3	5
GASTRONOMIA (spożycie w miejscu sprzedaży)	A	6	6	3	0	1	0	2	2	0
	B	3	3	2	0	0	0	1	1	1
	C	1	2	1	0	0	0	0	1	1

Limity dotyczące ilości miejsc sprzedaży

Rodzaj sprzedaży	Typ	Limit	Ilość zezwoleń
DETAL (spożycie poza miejscem sprzedaży)	A	25	15
	B	19	13
	C	19	13
GASTRONOMIA (spożycie w miejscu sprzedaży)	A	12	3
	B	12	3
	C	12	3

Analiza danych dotyczących liczby wydanych zezwoleń alkoholowych oraz obowiązujących limitów miejsc sprzedaży wskazuje na kilka istotnych tendencji w zakresie funkcjonowania rynku sprzedaży alkoholu na terenie gminy. W pierwszej kolejności należy podkreślić, że w 2025 roku w obszarze sprzedaży detalicznej odnotowano wzrost liczby zezwoleń we wszystkich kategoriach alkoholu (A, B, C) w porównaniu do roku poprzedniego. W szczególności liczba zezwoleń typu A wzrosła do 7, typu B do 6, a typu C do 5. Wskazuje to na wyraźne ożywienie w sektorze handlu detalicznego po okresie wcześniejszego spadku i stabilizacji na niższym poziomie w latach 2021–2024. Jednocześnie, analizując dane wieloletnie, należy zauważyć, że liczba zezwoleń w 2025 roku nadal pozostaje niższa niż w latach 2017–2018, kiedy to poziom sprzedaży był najwyższy. Oznacza to, że obecny wzrost ma

charakter częściowego odbudowywania rynku, a nie powrotu do wcześniejszej skali działalności.

W przypadku sprzedaży gastronomicznej sytuacja pozostaje stabilna, lecz na niskim poziomie. W 2025 roku nie wydano zezwoleń typu A, natomiast w kategoriach B i C funkcjonowało po 1 zezwoleniu. Dane te potwierdzają, że sektor gastronomiczny w zakresie sprzedaży alkoholu ma w gminie znaczenie marginalne i nie wykazuje tendencji wzrostowych.

Istotnym elementem analizy jest porównanie liczby wydanych zezwoleń z obowiązującymi limitami miejsc sprzedaży. W przypadku sprzedaży detalicznej limity nie są w pełni wykorzystane:

- dla typu A wykorzystano 15 z 25 możliwych zezwoleń (60%),
- dla typu B – 13 z 19 (ok. 68%),
- dla typu C – 13 z 19 (ok. 68%).

Oznacza to, że istnieje jeszcze znaczny potencjał do zwiększenia liczby punktów sprzedaży alkoholu w handlu detalicznym, jednak obecnie nie jest on w pełni wykorzystywany.

W odniesieniu do gastronomii poziom wykorzystania limitów jest jeszcze niższy: dla każdego typu (A, B, C) wykorzystano jedynie 3 z 12 możliwych zezwoleń (25%). Wskazuje to na bardzo ograniczoną liczbę punktów gastronomicznych oferujących sprzedaż alkoholu oraz niewielkie zainteresowanie rozwojem tej formy działalności. Limity sprzedaży alkoholu, zarówno w detalu, jak i w gastronomii, nie są w pełni wykorzystane, co oznacza, że polityka regulacyjna gminy pozostawia przestrzeń do ewentualnego rozwoju rynku, jednak faktyczne zapotrzebowanie na nowe zezwolenia pozostaje umiarkowane.

Jednorazowe zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych

Jednorazowe zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych może być wydane przedsiębiorcy posiadającemu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz jednostkom Ochotniczych Straży Pożarnych. Zezwolenie wydawane jest na okres do 2 dni.

W 2025 roku wydano 8 zezwoleń jednorazowych na sprzedaż napojów alkoholowych (w tym 2 zezwolenia jednorazowe dla OSP oraz 6 zezwoleń jednorazowych dla przedsiębiorców).

Pełnomocnik w I kwartale 2025 r. złożył sprawozdanie roczne za 2024 r. tj. KCPU-G1 Działalność samorządów lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w 2024 r. W wyniku zmian prawnych obowiązuje jedno sprawozdanie z działalności samorządów lokalnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

Program współpracy Gminy Kwilcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2025 rok

Program współpracy Gminy Kwilcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2025 rok został przyjęty uchwałą Rady

Gminy Kwilcz w dniu 27 listopada 2024 r. Jego opracowanie poprzedzone było procedurą konsultacji społecznych, przeprowadzoną z udziałem organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów działających w sferze pożytku publicznego. Projekt Programu wraz z formularzem zgłaszania uwag i opinii został podany do publicznej wiadomości poprzez publikację w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Gminy Kwilcz. Dodatkowo dokument udostępniono na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy oraz w siedzibie urzędu (pokój nr 5) w godzinach jego pracy, zapewniając tym samym szeroki dostęp do konsultowanego materiału. W trakcie przeprowadzonych konsultacji nie zgłoszono żadnych uwag ani opinii do projektu Programu. Z przebiegu konsultacji sporządzono stosowny protokół. Po jego uchwaleniu Program został opublikowany na stronie internetowej Urzędu Gminy Kwilcz oraz wywieszony na tablicy ogłoszeń, co zapewniło jego dostępność dla mieszkańców oraz zainteresowanych podmiotów.

Program współpracy stanowił w 2025 roku podstawowy dokument określający zasady współdziałania Gminy Kwilcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Wyznaczał cele współpracy, jej zasady, zakres przedmiotowy oraz formy realizacji, a także wskazywał obszary, w których współpraca była podejmowana na rzecz mieszkańców gminy.

Dokument zawierał również katalog zadań priorytetowych, stanowiących podstawę do planowania i wydatkowania środków publicznych przeznaczonych na finansowanie lub dofinansowanie zadań publicznych. Realizacja tych zadań odbywała się przy udziale organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, co sprzyjało aktywizacji lokalnej społeczności oraz wzmocnieniu partnerstwa pomiędzy samorządem a sektorem pozarządowym.

W 2025 roku współpraca Gminy Kwilcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego miała charakter kompleksowy i obejmowała zarówno formy finansowe, jak i pozafinansowe. Działania te ukierunkowane były na efektywne realizowanie zadań publicznych, aktywizację lokalnej społeczności oraz budowanie partnerstwa pomiędzy samorządem a sektorem pozarządowym.

Współpraca finansowa polegała przede wszystkim na zleceniu realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz innym podmiotom uprawnionym, zarówno w trybie otwartych konkursów ofert, jak i – w uzasadnionych przypadkach – z pominięciem konkursu, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Dzięki temu możliwe było wspieranie inicjatyw odpowiadających na potrzeby mieszkańców oraz efektywne wykorzystanie środków publicznych.

Istotnym elementem współpracy było również wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności oraz bieżących działaniach. Gmina na bieżąco przekazywała informacje dotyczące planowanych do realizacji zadań publicznych, wysokości środków publicznych przeznaczonych na ich finansowanie, ogłaszanych konkursów ofert, a także wyników ich rozstrzygnięć i sposobu realizacji powierzonych zadań.

W ramach współpracy podejmowano także działania o charakterze doradczym i inicjatywnym, w tym możliwość tworzenia zespołów roboczych z udziałem przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz administracji publicznej. Działania te sprzyjały wymianie doświadczeń, wypracowywaniu wspólnych rozwiązań oraz lepszemu dostosowaniu realizowanych przedsięwzięć do potrzeb lokalnej społeczności.

Ważnym obszarem współdziałania była promocja inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz wspólnych przedsięwzięć podejmowanych przez gminę i partnerów społecznych. Informacje o realizowanych projektach, działalności organizacji oraz ich osiągnięciach były upowszechniane m.in. za pośrednictwem strony internetowej gminy, co przyczyniało się do zwiększenia ich widoczności i zaangażowania mieszkańców.

Gmina prowadziła również działania informacyjne poprzez utrzymywanie serwisu internetowego zawierającego aktualne informacje oraz bazę danych organizacji pozarządowych i podmiotów działających w sferze pożytku publicznego na terenie gminy. Ułatwiała to kontakt oraz współpracę pomiędzy różnymi podmiotami.

W ramach współpracy pozafinansowej gmina wspierała organizacje także poprzez udostępnianie infrastruktury i zasobów, w tym sprzętu technicznego oraz pomieszczeń, takich jak sala sesyjna Urzędu Gminy w Kwilczu. Działania te umożliwiały organizacjom realizację własnych inicjatyw oraz prowadzenie działalności statutowej.

Współpraca o charakterze finansowym

Współpraca finansowa Gminy Kwilcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego realizowana była poprzez zlecenie zadań publicznych w formie ich wspierania, z jednoczesnym udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.

W 2025 roku Gmina Kwilcz ogłosiła jeden otwarty konkurs ofert, obejmujący zadania z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, sportu, turystyki, rekreacji oraz innych aktywnych form spędzania czasu wolnego przez mieszkańców gminy. W odpowiedzi na ogłoszony konkurs złożono łącznie 5 ofert, z czego wszystkie zostały pozytywnie rozpatrzone. W rezultacie podpisano 5 umów na realizację zadań publicznych, a żadna z ofert nie została odrzucona ani pozostawiona bez dofinansowania.

Dane te wskazują na pełne wykorzystanie dostępnych środków oraz wysoką jakość i zgodność złożonych ofert z założeniami konkursu. Świadczy to również o dobrej współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz ich aktywności w zakresie realizacji zadań publicznych.

Realizacja konkursu przyczyniła się do rozwoju inicjatyw sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy, zwiększając dostęp mieszkańców do aktywnych form spędzania czasu wolnego oraz wzmacniając zaangażowanie lokalnych środowisk.

OTWARTY KONKURS OFERT				
Lp.	Nazwa zadania	Liczba złożonych ofert	Liczba podpisanych umów	Liczba ofert, które nie otrzymały dofinansowania
1.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu, turystyki, rekreacji oraz innych aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców Gminy Kwilcz.	5	5	0
Razem		5	5	0

W drodze otwartych konkursów ofert Gmina Kwilcz przyznała stowarzyszeniom 60.000,00 zł.

Zakres	Organizacja pozarządowa	Nazwa zadania	Kwota przyznana (zł)	Kwota wykorzystana (zł)
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu, turystyki, rekreacji oraz innych aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców Gminy Kwilcz	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Rzemieślnik” Kwilcz	„Upowszechnianie kultury fizycznej w zakresie szkolenia zawodników i uczestnictwa w rozgrywkach ligowych”	44.000,00	44.000,00
	Stowarzyszenie Klub Sportowy Sokół Lubosz	„Manowce – wędruj z nami”	6.200,00	6.200,00
	Stowarzyszenie Kulturalne „Stara Szkoła 19”	„Akrobatyka w Gminie Kwilcz”	6.500,00	6.500,00
	Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna Lubosz	„Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży i mieszkańców Gminy Kwilcz poprzez udział w przedsięwzięciach o charakterze sportowym”	6.300,00	6.300,00

	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej SHOTOKAN Międzychód	„Szkolenie i popularyzacja karate w gminie Kwilcz”	7.000,00	7.000,00
	Razem		70.000,00	70.000,00

Środki finansowe zostały w całości przeznaczone na realizację zadań z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, sportu, turystyki, rekreacji oraz innych aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców Gminy Kwilcz. Łącznie dofinansowanie otrzymało 5 organizacji, a łączna kwota przyznanych dotacji wyniosła 70.000,00 zł. Co istotne, całość przyznanych środków została również w pełni wykorzystana, co świadczy o prawidłowej realizacji zadań oraz skutecznym i celowym wydatkowaniu środków publicznych. Najwyższą dotację otrzymało Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „Rzemieślnik” Kwilcz na realizację zadania pn. „Upowszechnianie kultury fizycznej w zakresie szkolenia zawodników i uczestnictwa w rozgrywkach ligowych” – 44.000,00 zł, co stanowi zdecydowanie największy udział w całej puli środków. Oznacza to, że główny nacisk położono na wspieranie zorganizowanej działalności sportowej o charakterze systematycznym i szkoleniowym. Zestawienie pokazuje, że środki publiczne zostały przeznaczone na różnorodne formy aktywności fizycznej – od sportu ligowego, przez karate i akrobatykę, po rekreację i turystykę. Taki podział środków sprzyja tworzeniu szerokiej oferty aktywności dla różnych grup mieszkańców, zarówno dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych. Przyznane w 2025 roku dotacje zostały rozdysponowane w sposób zróżnicowany, ale zarazem skoncentrowany na wspieraniu aktywności fizycznej i rekreacyjnej mieszkańców Gminy Kwilcz. Pełne wykorzystanie środków świadczy o skutecznej realizacji powierzonych zadań oraz dobrej współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi.

Współpraca o charakterze pozafinansowym

W 2025 roku współpraca Gminy Kwilcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie pozafinansowym miała charakter partnerski i opierała się na stałym dialogu oraz wymianie informacji. Organizacje aktywnie zgłaszały swoje potrzeby, uwagi dotyczące realizowanych zadań, a także propozycje nowych inicjatyw i kierunków działań na przyszłość, co pozwalało na lepsze dostosowanie polityki gminy do oczekiwań lokalnej społeczności.

Gmina Kwilcz zapewniała bieżące wsparcie informacyjne, przekazując organizacjom informacje o planowanych zadaniach publicznych, wysokości środków przeznaczonych na ich realizację, ogłaszanych konkursach ofert oraz wynikach ich rozstrzygnięć. Istotnym elementem współpracy było także promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz ich osiągnięć, w szczególności poprzez publikację informacji o realizowanych projektach na stronie internetowej gminy.

W ramach wsparcia pozafinansowego gmina prowadziła serwis informacyjny oraz bazę teleadresową organizacji działających na jej terenie, co ułatwiało komunikację i współpracę

między podmiotami. Organizacje mogły również korzystać z infrastruktury gminnej, w tym z sali sesyjnej Urzędu Gminy oraz sprzętu technicznego, co sprzyjało realizacji przedsięwzięć o charakterze społecznym, kulturalnym i sportowym. Dodatkowo gmina wspierała inicjatywy organizacji poprzez przekazywanie nagród rzeczowych, takich jak puchary, dyplomy czy materiały promocyjne, a także poprzez udzielanie pomocy organizacyjnej przy realizacji wydarzeń.

W 2025 roku przeprowadzono również konsultacje społeczne z udziałem organizacji pozarządowych dotyczące projektu aktu prawa miejscowego – „Programu współpracy Gminy Kwilcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2026 rok”. Konsultacje odbyły się w terminie od 8 do 21 października 2025 r. i polegały na możliwości zgłaszania uwag oraz opinii do projektu dokumentu. Pomimo zapewnienia szerokiego dostępu do konsultowanego materiału, w wyznaczonym terminie nie wpłynęły żadne uwagi ani propozycje zmian.

W strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy Kwilcz funkcjonuje stanowisko ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi, które koordynuje działania w tym obszarze oraz wspiera organizacje w bieżącej działalności. Dodatkowo na stronie internetowej gminy (www.kwilcz.pl) prowadzona jest dedykowana zakładka zawierająca informacje dla organizacji pozarządowych, w tym bazę teled adresową oraz aktualne dokumenty programowe, co sprzyja transparentności i ułatwia dostęp do informacji.

Zrealizowane działania przyczyniły się do aktywizacji lokalnej społeczności, rozwoju inicjatyw społecznych, sportowych i kulturalnych oraz zwiększenia dostępności różnorodnych form aktywności dla mieszkańców gminy. Współpraca przebiegała sprawnie, a pełne wykorzystanie środków finansowych oraz brak uwag w procesach konsultacyjnych świadczą o jej dobrej organizacji i skuteczności. Współpraca Gminy Kwilcz z sektorem pozarządowym w 2025 roku stanowiła ważny element realizacji zadań publicznych oraz budowania społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym.

Współpraca z Centrum Integracji Społecznej

Centrum Integracji Społecznej (CIS) stanowi istotny element lokalnego systemu wsparcia społecznego i rynku pracy, ukierunkowanego na aktywizację zawodową oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Placówka funkcjonuje na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym i realizuje zadania w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej.

Działalność Centrum skierowana jest do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób długotrwale bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej, uzależnionych po zakończonym leczeniu, osób z niepełnosprawnościami czy znajdujących się w sytuacji kryzysowej. Są to osoby, które z uwagi na swoją sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb oraz mają ograniczone możliwości uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym i rodzinnym. Celem działalności CIS jest przywrócenie tym osobom zdolności do samodzielnego funkcjonowania, wzmocnienie ich kompetencji oraz przygotowanie do powrotu na rynek pracy.

Proces reintegracji społecznej i zawodowej realizowany w Centrum ma charakter kompleksowy i długofalowy. Obejmuje zarówno działania edukacyjne, jak i praktyczne, które prowadzą do odbudowy kompetencji społecznych, zwiększenia motywacji oraz nabycia umiejętności zawodowych. Istotnym elementem tych działań jest także kształtowanie postaw odpowiedzialności, systematyczności oraz gotowości do podejmowania aktywności zawodowej.

Do podstawowych zadań realizowanych przez Centrum Integracji Społecznej należy w szczególności:

- rozwijanie i wzmacnianie umiejętności społecznych, umożliwiających pełnienie ról społecznych oraz funkcjonowanie w środowisku pracy,
- nabywanie i doskonalenie umiejętności zawodowych poprzez praktyczną naukę pracy,
- wspieranie uczestników w planowaniu ścieżki życiowej i zawodowej oraz w podejmowaniu samodzielnych decyzji,
- kształtowanie umiejętności gospodarowania środkami finansowymi oraz zarządzania budżetem domowym,
- prowadzenie działalności usługowej, która stanowi element praktycznego przygotowania do zatrudnienia i umożliwia zdobycie doświadczenia zawodowego.

Uczestnictwo w zajęciach CIS daje osobom zagrożonym wykluczeniem realną szansę na poprawę swojej sytuacji życiowej. Oprócz zdobywania kwalifikacji zawodowych i doświadczenia, uczestnicy mają możliwość odbudowania relacji społecznych, zwiększenia poczucia własnej wartości oraz przełamania bierności i izolacji. Działalność Centrum sprzyja także integracji społecznej oraz budowaniu aktywnej postawy wobec życia i pracy.

Gmina Kwilcz aktywnie wspiera funkcjonowanie Centrów Integracji Społecznej działających na jej terenie, w tym w Kwilczu oraz w Chudobczycach. Wsparcie to realizowane jest w formie dotacji podmiotowej, przyznawanej zgodnie z przepisami ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Finansowanie działalności CIS stanowi ważny element polityki społecznej gminy, ukierunkowanej na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wspieranie aktywizacji zawodowej mieszkańców.

Wysokość dotacji ustalana jest na podstawie obowiązujących przepisów i stanowi iloczyn kwoty jednostkowej określonej uchwałą Rady Gminy Kwilcz (69,00 zł) oraz liczby uczestników zajęć reintegracji społecznej i zawodowej oraz pracowników Centrum, według stanu na koniec danego miesiąca. Mechanizm ten umożliwia elastyczne dostosowanie wysokości wsparcia finansowego do rzeczywistej skali działalności Centrum oraz liczby osób objętych wsparciem.

Funkcjonowanie Centrum Integracji Społecznej przynosi wymierne korzyści zarówno uczestnikom, jak i całej społeczności lokalnej. Przyczynia się do ograniczania zjawiska wykluczenia społecznego, zwiększa aktywność zawodową mieszkańców oraz wpływa na poprawę jakości życia osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Jednocześnie działania CIS wspierają rozwój lokalnego rynku pracy oraz wzmacniają spójność społeczną.

Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego

Zasady funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego w Polsce określa ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym. Reguluje ona kompetencje organów administracji publicznej, ich zadania oraz sposób działania w zakresie zapobiegania zagrożeniom, reagowania na sytuacje kryzysowe oraz usuwania ich skutków, a także zasady finansowania tych działań. Zgodnie z ustawą, zarządzanie kryzysowe stanowi element kierowania bezpieczeństwem publicznym i obejmuje całokształt działań organów administracji publicznej, polegających na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu do ich wystąpienia, reagowaniu w momencie zagrożenia, a także usuwaniu skutków oraz odbudowie zniszczonej infrastruktury. Przez sytuację kryzysową rozumie się natomiast zdarzenie, które negatywnie wpływa na bezpieczeństwo ludzi, mienia lub środowiska, a jednocześnie przekracza możliwości skutecznego reagowania przy użyciu standardowych sił i środków.

Na poziomie gminy organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego jest wójt, który odpowiada za koordynację działań w tym zakresie. Do jego podstawowych zadań należy w szczególności organizowanie systemu monitorowania zagrożeń, planowanie działań prewencyjnych, kierowanie akcjami w sytuacjach kryzysowych oraz podejmowanie działań zmierzających do usuwania ich skutków. Zadania te realizowane są przy wsparciu właściwej komórki organizacyjnej Urzędu Gminy.

Na terenie Gminy Kwilcz obowiązuje Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego. Dokument ten stanowi podstawowe narzędzie planistyczne, którego celem jest zapewnienie mieszkańcom odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w przypadku wystąpienia zagrożeń, takich jak klęski żywiołowe czy inne sytuacje nadzwyczajne wywołane działalnością człowieka lub siłami natury. Plan określa procedury postępowania, zasady współdziałania służb oraz sposób kierowania działaniami w sytuacjach kryzysowych, umożliwiając sprawną i skoordynowaną reakcję wszystkich podmiotów zaangażowanych w działania ratownicze i pomocowe. Realizacja zapisów planu ma na celu zapewnienie skutecznej współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, służbami, inspekcjami i strażami, a także innymi podmiotami działającymi na terenie gminy. Dokument ten stanowi również podstawę do podejmowania działań związanych z zapobieganiem zagrożeniom, przygotowaniem do reagowania oraz odbudową infrastruktury po wystąpieniu zdarzeń kryzysowych. Plan wprowadzany jest w życie zarządzeniem wójta i obowiązuje wszystkie podmioty uczestniczące w systemie zarządzania kryzysowego na terenie gminy.

Organem pomocniczym wójta w realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego jest Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego. Zespół ten został powołany zarządzeniem Wójta Gminy Kwilcz i pełni funkcję opiniodawczo-doradczą w zakresie podejmowania decyzji związanych z bezpieczeństwem i reagowaniem na zagrożenia. W jego skład wchodzi przedstawiciele urzędu gminy, jednostek organizacyjnych oraz służb i organizacji ratowniczych działających na terenie gminy. Do zadań Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego należy m.in. zapewnienie sprawnego przepływu informacji, współdziałanie z innymi szczeblami administracji publicznej, nadzór nad systemem wykrywania i alarmowania oraz systemem wczesnego ostrzegania ludności, a także współpraca z podmiotami

prowadzącymi działania ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne. Zespół uczestniczy również w działaniach związanych z podwyższaniem gotowości obronnej państwa.

System zarządzania kryzysowego w Gminie Kwilcz oparty jest na jasno określonych procedurach, dokumentach planistycznych oraz współpracy wielu podmiotów. Jego celem jest zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców oraz skuteczne reagowanie na wszelkie sytuacje zagrożenia, przy jednoczesnym dążeniu do minimalizacji ich skutków i szybkiego przywracania normalnego funkcjonowania społeczności lokalnej.

Gminny program rewitalizacji

Gmina nie posiada *Gminnego programu rewitalizacji*, o którym mowa w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Podsumowanie

Rozdział przedstawia kompleksową realizację działań Gminy Kwilcz w 2025 roku w zakresie profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy oraz współpracy społecznej. Kluczową rolę w tym obszarze pełniła Gminna Komisja, która prowadziła działania interwencyjne, profilaktyczne, edukacyjne oraz administracyjne, współpracując z wieloma instytucjami lokalnymi. Istotnym elementem systemu wsparcia był Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, zapewniający mieszkańcom bezpłatną pomoc psychologiczną i terapeutyczną. Dodatkowo funkcjonowała grupa AA, a Komisja prowadziła liczne działania motywujące do leczenia oraz współpracowała z Policją, sądem i pomocą społeczną.

Równolegle realizowano szerokie działania profilaktyczne skierowane głównie do dzieci i młodzieży – w szkołach, świetlicach oraz podczas wydarzeń środowiskowych i wypoczynku letniego. Organizowano warsztaty, konkursy, programy edukacyjne oraz festyny promujące zdrowy styl życia i przeciwdziałające uzależnieniom, w tym również uzależnieniom behawioralnym. Gmina wspierała także inicjatywy lokalne, organizacje społeczne i działania edukacyjne, a także prowadziła kontrole punktów sprzedaży alkoholu oraz działania administracyjne i sprawozdawcze. Realizowano również program współpracy z organizacjami pozarządowymi. Współpraca Gminy Kwilcz z sektorem pozarządowym w 2025 roku stanowiła ważny element realizacji zadań publicznych oraz budowania społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym.

Centrum Integracji Społecznej w Gminie Kwilcz pełni ważną rolę w systemie wsparcia społecznego, stanowiąc skuteczne narzędzie reintegracji zawodowej i społecznej.

Najważniejsze inwestycje

Realizacja inwestycji stanowi jeden z kluczowych filarów działalności Gminy Kwilcz, determinujący tempo jej rozwoju oraz poziom jakości życia mieszkańców. Polityka inwestycyjna samorządu ma charakter długofalowy i systemowy – odpowiada zarówno na bieżące potrzeby społeczności lokalnej, jak i na wyzwania wynikające ze zmieniających się uwarunkowań społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

Zakres inwestycji gminnych jest szeroki i obejmuje w szczególności rozwój infrastruktury drogowej, modernizację sieci wodno-kanalizacyjnej, rozbudowę zaplecza edukacyjnego, sportowego i kulturalnego, a także działania w obszarze ochrony środowiska i poprawy efektywności energetycznej. Realizacja tych przedsięwzięć bezpośrednio przekłada się na poprawę standardu życia mieszkańców, zwiększenie dostępności usług publicznych oraz podniesienie jakości przestrzeni publicznej.

Inwestycje gminne mają również istotny wymiar społeczny i gospodarczy. Przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa, usprawnienia komunikacji oraz rozwoju infrastruktury sprzyjającej integracji mieszkańców i aktywnemu spędzaniu czasu wolnego. Jednocześnie wpływają na wzrost atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania oraz prowadzenia działalności gospodarczej, wzmacniając jej potencjał rozwojowy i konkurencyjność.

Istotnym elementem prowadzonej polityki inwestycyjnej jest racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi oraz aktywne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych. Dzięki temu możliwa jest realizacja przedsięwzięć o większej skali przy ograniczonym zaangażowaniu środków własnych gminy. Skuteczne korzystanie z dostępnych źródeł finansowania stanowi jeden z podstawowych warunków realizacji polityki rozwoju lokalnego.

Należy jednak podkreślić, że realizacja zadań inwestycyjnych w Gminie Kwilcz odbywa się w warunkach ograniczonych możliwości finansowych, typowych dla niewielkich gmin wiejskich. Dochody własne gminy nie pozwalają na jednoczesną realizację wszystkich zgłaszanych potrzeb, co wymusza konieczność ich priorytetyzacji oraz etapowania. Władze gminy mają świadomość licznych oczekiwań mieszkańców dotyczących dalszej poprawy infrastruktury drogowej, rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej, modernizacji obiektów użyteczności publicznej czy zagospodarowania przestrzeni rekreacyjnej. Ze względu jednak na ograniczone środki finansowe, realizacja wielu zadań uzależniona jest od możliwości pozyskania dofinansowania zewnętrznego. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera skuteczne aplikowanie o środki krajowe i europejskie, które stanowią niezbędne wsparcie dla budżetu gminy i umożliwiają realizację inwestycji o charakterze rozwojowym. Bez udziału funduszy zewnętrznych realizacja wielu kluczowych przedsięwzięć nie byłaby możliwa.

Na tle wszystkich planowanych i realizowanych zadań inwestycyjnych szczególne, strategiczne znaczenie dla Gminy Kwilcz ma modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kwilczu. Jest to inwestycja o fundamentalnym znaczeniu dla funkcjonowania systemu gospodarki komunalnej, ochrony środowiska oraz dalszego rozwoju gminy. Realizacja tego zadania jest niezbędna zarówno z punktu widzenia obowiązujących norm środowiskowych, jak i rosnących potrzeb wynikających z rozwoju zabudowy oraz infrastruktury. Szacunkowy koszt inwestycji

wynosi około 18 mln zł, co znacząco przekracza możliwości finansowe gminy w zakresie jej samodzielnego sfinansowania. W związku z tym realizacja przedsięwzięcia uzależniona jest od pozyskania znaczącego wsparcia zewnętrznego. Gmina podejmuje w tym zakresie intensywne działania, traktując modernizację oczyszczalni jako jeden z najważniejszych priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Inwestycja ta przyczyni się do poprawy jakości usług komunalnych, zwiększenia przepustowości systemu kanalizacyjnego oraz stworzy warunki dla dalszego rozwoju mieszkaniowego i gospodarczego gminy, przy jednoczesnym spełnieniu wymogów ochrony środowiska. Gmina posiada kompletną dokumentację projektową, techniczną i wykonawczą, a także ważne pozwolenie na budowę, co umożliwi szybkie rozpoczęcie inwestycji po uzyskaniu wsparcia finansowego. Zaciągnięcie zaś zobowiązań finansowych w wysokości niezbędnej do realizacji inwestycji o wartości 18 mln zł oznaczałoby dla Gminy Kwilcz nadmierne obciążenie budżetu w kolejnych latach i mogłoby zagrozić stabilności finansowej samorządu oraz jego zdolności do realizacji ustawowych zadań.

Pomimo ograniczonych możliwości finansowych, Gmina Kwilcz konsekwentnie realizuje najważniejsze zadania inwestycyjne, kierując się zasadą racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi oraz długofalowego planowania rozwoju. Priorytetowo traktowane są przedsięwzięcia o największym znaczeniu społecznym i infrastrukturalnym.

W 2025 roku gmina kontynuowała realizację szeregu inwestycji, koncentrując się na zadaniach istotnych z punktu widzenia mieszkańców oraz poprawy funkcjonalności infrastruktury. Działania te prowadzone były w sposób zrównoważony, z uwzględnieniem potrzeb różnych obszarów gminy oraz zasad efektywnego zarządzania przestrzenią. Podejmowane inwestycje stanowią fundament dalszego rozwoju Gminy Kwilcz. Ich efekty są odczuwalne zarówno w codziennym życiu mieszkańców, jak i w długofalowej perspektywie rozwoju, wpływając na budowę nowoczesnej, bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni do życia.

Wydatki budżetu Gminy Kwilcz w 2025 roku wyniosły 46.722.969,48 zł, co stanowi 90,65% planu ustalonego na poziomie 51.542.380,37 zł. Poziom realizacji wydatków należy ocenić jako wysoki i świadczący o racjonalnym oraz efektywnym zarządzaniu środkami publicznymi, przy jednoczesnym zachowaniu elastyczności w dostosowywaniu wydatków do bieżących uwarunkowań finansowych i organizacyjnych.

Istotnym elementem struktury wydatków budżetowych były wydatki majątkowe, które obejmują przede wszystkim realizację zadań inwestycyjnych. Plan zadań inwestycyjnych Gminy Kwilcz według stanu na dzień 31 grudnia 2025 r. wynosił 7.041.227,75 zł, natomiast wykonanie osiągnęło poziom 5.645.496,52 zł, co stanowi 80,18% planu.

Poziom realizacji wydatków inwestycyjnych należy uznać za dobry, szczególnie w kontekście specyfiki zadań majątkowych, które często uzależnione są od wielu czynników zewnętrznych, takich jak procedury przetargowe, warunki atmosferyczne czy dostępność wykonawców. Niewykonanie pełnej kwoty planu inwestycyjnego wynikało przede wszystkim z przesunięć w harmonogramach realizacji poszczególnych zadań oraz konieczności ich etapowania. Realizowane w 2025 roku wydatki majątkowe koncentrowały się na przedsięwzięciach o istotnym znaczeniu dla mieszkańców, obejmujących m.in. rozwój infrastruktury technicznej, poprawę stanu dróg, modernizację obiektów użyteczności publicznej oraz działania w zakresie

ochrony środowiska i efektywności energetycznej. Inwestycje te miały bezpośredni wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców oraz funkcjonowanie gminy. Należy również podkreślić, że poziom realizacji wydatków inwestycyjnych pozostaje ściśle powiązany z możliwościami finansowymi gminy oraz skutecznością pozyskiwania środków zewnętrznych.

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Odsetek wydatków budżetowych przeznaczonych na inwestycje (w %)	8,89	16,75	16,00	15,25	24,2	24,2	12,08

Analiza udziału wydatków budżetowych przeznaczonych na inwestycje w latach 2019–2025 wskazuje na istotne wahania poziomu nakładów inwestycyjnych w budżecie Gminy Kwilcz, przy jednoczesnym utrzymywaniu ich na relatywnie wysokim poziomie w ostatnich latach.

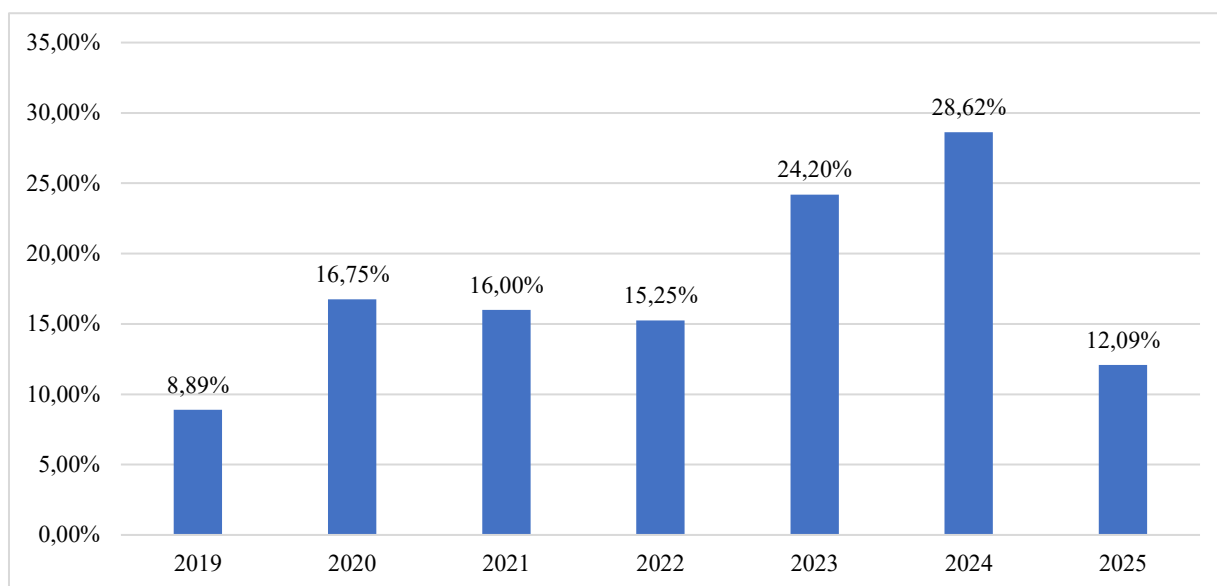
W latach 2019–2022 udział wydatków inwestycyjnych kształtował się na umiarkowanym poziomie – od 8,89% w 2019 roku do 15,25% w 2022 roku. W tym okresie gmina realizowała inwestycje w sposób stabilny, równoważąc wydatki bieżące i rozwojowe. Wyraźna intensyfikacja działań inwestycyjnych nastąpiła w latach 2023–2024, kiedy udział wydatków inwestycyjnych wzrósł do poziomu 24,2%. Tak wysoki wskaźnik był w dużej mierze efektem realizacji inwestycji współfinansowanych ze środków zewnętrznych, w tym programów rządowych, które znacząco zwiększyły możliwości inwestycyjne gminy. W 2025 roku udział wydatków inwestycyjnych wyniósł 12,08%, co oznacza wyraźny spadek w stosunku do lat poprzednich. Należy jednak podkreślić, że obniżenie poziomu wydatków inwestycyjnych nie wynikało z ograniczenia aktywności inwestycyjnej gminy, lecz było konsekwencją zmiany uwarunkowań zewnętrznych. W szczególności wpływ na to miało zakończenie funkcjonowania programów wsparcia inwestycji, takich jak Rządowy Fundusz Polski Ład, a także ograniczona dostępność nowych środków zewnętrznych w analizowanym okresie.

Brak nowych programów dofinansowania oraz przejściowy okres pomiędzy perspektywami finansowymi skutkował zmniejszeniem możliwości realizacji inwestycji o większej skali. W efekcie udział wydatków majątkowych w budżecie gminy uległ obniżeniu, mimo kontynuacji działań inwestycyjnych w zakresie dostępnych środków własnych.

Wahania poziomu wydatków inwestycyjnych w analizowanym okresie mają zatem charakter cykliczny i są ściśle powiązane z dostępnością źródeł finansowania zewnętrznego. Gmina Kwilcz w latach zwiększonego wsparcia realizowała intensywną politykę inwestycyjną, natomiast w okresie ograniczonej dostępności środków koncentrowała się na utrzymaniu stabilności finansowej oraz kontynuacji najważniejszych zadań. Pomimo spadku wskaźnika w 2025 roku, Gmina Kwilcz nadal prowadzi aktywną politykę inwestycyjną, a poziom wydatków majątkowych pozostaje uzależniony od możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych, które stanowią kluczowy czynnik determinujący skalę realizowanych inwestycji.

Relacja wydatków inwestycyjnych do dochodów ogółem:

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Wydatki majątkowe (w zł)	2.454.084,79	2.719.237,74	5.973.964,40	6.115.401,14	6.677.670,11	10.749.517,11	15.004.623,95	5.645.496,52
Dochody ogółem (w zł)	28.562.917,81	31.340.490,62	36.243.783,95	39.511.486,32	45.226.010,07	40.341.744,44	53.043.180,20	46.684.348,06
Wskaźnik (w %)	8,59	8,68	16,48	15,48	14,77	26,65	28,29	12,09



Analiza relacji wydatków inwestycyjnych do dochodów ogółem Gminy Kwilcz w latach 2018–2025 wskazuje na istotną zmienność poziomu zaangażowania środków finansowych w działania rozwojowe, przy jednoczesnym utrzymywaniu trendu intensyfikacji inwestycji w wybranych latach. W latach 2018–2019 wskaźnik udziału wydatków majątkowych w dochodach ogółem utrzymywał się na niskim poziomie – odpowiednio 8,59% i 8,68%, co wskazuje na umiarkowaną aktywność inwestycyjną gminy w tym okresie. Wyraźny wzrost nastąpił w latach 2020–2021, kiedy wskaźnik osiągnął poziom 16,48% oraz 15,48%, co świadczy o zwiększeniu nakładów inwestycyjnych i stopniowym wzmacnianiu polityki rozwojowej gminy. W 2022 roku nastąpiło niewielkie obniżenie wskaźnika do poziomu 14,77%, jednak już w kolejnych latach odnotowano dynamiczny wzrost. W 2023 roku udział wydatków inwestycyjnych w dochodach wyniósł 26,65%, natomiast w 2024 roku osiągnął najwyższy poziom w analizowanym okresie – 28,29%. Tak wysoki udział świadczy o intensywnej realizacji inwestycji, w dużej mierze finansowanych ze środków zewnętrznych, w tym programów rządowych. W 2025 roku wskaźnik uległ wyraźnemu obniżeniu do poziomu 12,09%, co oznacza powrót do poziomu zbliżonego do lat wcześniejszych. Spadek ten należy wiązać przede wszystkim z zakończeniem realizacji inwestycji finansowanych z programów

wsparcia, takich jak Rządowy Fundusz Polski Ład, oraz ograniczoną dostępnością nowych źródeł dofinansowania zewnętrznego. Powyższe wskazuje, że poziom inwestycji w Gminie Kwilcz jest w dużym stopniu uzależniony od dostępności środków zewnętrznych. W latach, w których gmina skutecznie pozyskiwała dofinansowanie, udział wydatków inwestycyjnych w dochodach znacząco wzrastał, natomiast w okresach ograniczonego wsparcia następowało jego obniżenie. Mimo spadku wskaźnika w 2025 roku, poziom wydatków inwestycyjnych nadal wskazuje na kontynuację działań rozwojowych, przy jednoczesnym dostosowaniu ich skali do aktualnych możliwości finansowych

Analiza zrealizowanych inwestycji wskazuje, że działania Gminy Kwilcz w 2025 roku koncentrowały się na kilku kluczowych kierunkach rozwojowych, obejmujących zarówno infrastrukturę techniczną jak i społeczną.

Jednym z najważniejszych obszarów była rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej, w szczególności w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej oraz infrastruktury drogowej. Kontynuowano m.in. budowę sieci kanalizacji sanitarnej na odcinku Mechnacz–Prusim, obejmującą zarówno odcinki sieci, przyłącza, jak i infrastrukturę towarzyszącą. Realizacja tego zadania stanowi istotny element poprawy warunków bytowych mieszkańców oraz podnoszenia standardu infrastruktury komunalnej. Równoległe prowadzono działania w zakresie poprawy infrastruktury komunikacyjnej. Obejmowały one przebudowę, modernizację i remonty dróg publicznych oraz wewnętrznych. Gmina uczestniczyła również we współfinansowaniu inwestycji powiatowych. Podejmowane działania przyczyniły się do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, zwiększenia komfortu użytkowników dróg oraz poprawy dostępności komunikacyjnej. Istotnym kierunkiem inwestycyjnym była także modernizacja infrastruktury publicznej, w tym budynków użyteczności publicznej oraz obiektów służących realizacji zadań społecznych. Realizowano przedsięwzięcia związane m.in. z modernizacją obiektów administracyjnych, Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz infrastruktury oświatowej, ze szczególnym uwzględnieniem działań poprawiających efektywność energetyczną budynków. Znaczącą rolę odegrały również zadania realizowane w ramach funduszu sołeckiego, które odpowiadały na bezpośrednie potrzeby mieszkańców poszczególnych sołectw. Obejmowały one m.in. modernizację i wyposażenie świetlic wiejskich, zagospodarowanie przestrzeni publicznych, budowę oraz modernizację placów zabaw, a także rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. Inwestycje te mają szczególne znaczenie dla integracji społecznej oraz poprawy jakości życia na poziomie lokalnym. Wśród realizowanych kierunków działań należy również wskazać przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska i poprawą efektywności energetycznej, w tym działania wspierające wymianę źródeł ciepła oraz termomodernizację obiektów. Uzupełnieniem tych działań były inwestycje w obszarze bezpieczeństwa publicznego, obejmujące m.in. wyposażenie jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz wsparcie systemu zarządzania kryzysowego. Elementem uzupełniającym politykę inwestycyjną były również zakupy inwestycyjne, w tym wyposażenie zaplecza technicznego gminy oraz realizacja projektów związanych z cyfryzacją i zwiększeniem bezpieczeństwa systemów informatycznych.

Przedstawione kierunki działań inwestycyjnych świadczą o prowadzeniu przez Gminę Kwilcz zrównoważonej polityki rozwoju, obejmującej zarówno inwestycje infrastrukturalne,

społeczne, jak i środowiskowe. Realizowane przedsięwzięcia odpowiadają na najważniejsze potrzeby mieszkańców, przyczyniając się do poprawy jakości życia, zwiększenia dostępności usług publicznych oraz wzrostu atrakcyjności gminy.

W dalszej części rozdziału przedstawiono **charakterystykę głównych zadań inwestycyjnych realizowanych przez Gminę Kwilcz w 2025 roku**, z podziałem na poszczególne obszary działalności oraz zakres rzeczowy podejmowanych przedsięwzięć.

Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Mechnacz – Prusim

Zadanie pn. „Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Mechnacz – Prusim” stanowi jedno z kluczowych przedsięwzięć inwestycyjnych Gminy Kwilcz w obszarze gospodarki komunalnej. Inwestycja, realizowana od 2023 roku, wpisuje się w długofalową strategię rozwoju infrastruktury technicznej oraz poprawy warunków życia mieszkańców. Wykonawcą zadania jest ZOMS Sp. z o.o., a umowa została zawarta zgodnie z przepisami ustawy *Prawo zamówień publicznych*. Zakres inwestycji obejmuje budowę sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami o łącznej długości 4465 m, w tym sieci grawitacyjnej i tłocznej, wykonanie pompowni ścieków oraz niezbędnej infrastruktury towarzyszącej, w tym odtworzenie nawierzchni dróg i realizację robót dodatkowych. Zakończenie realizacji zadania planowane jest na rok 2027. W 2025 roku na inwestycję zabezpieczono w budżecie kwotę 1.600.000,00 zł, z czego wydatkowano 1.169.615,81 zł (ok. 73,1% planu). W ramach prac wykonano część sieci kanalizacji grawitacyjnej wraz z próbami szczelności oraz część sieci tłocznej wraz z odtworzeniem nawierzchni. Niższy poziom realizacji wynikał głównie z niekorzystnych warunków atmosferycznych, które wpłynęły na tempo prowadzonych robót. Pomimo tych utrudnień inwestycja jest konsekwentnie kontynuowana i pozostaje jednym z priorytetowych zadań infrastrukturalnych gminy. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zwiększenia dostępu mieszkańców do sieci kanalizacyjnej, poprawy warunków sanitarnych oraz ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko naturalne.

Poprawa infrastruktury drogowej (komunikacyjnej)

Inwestycje te stanowią element działań Gminy Kwilcz ukierunkowanych na systematyczną poprawę infrastruktury drogowej oraz podnoszenie standardu lokalnych ciągów komunikacyjnych.

- **Budowa (przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych – Mościejowo, Kwilcz**

Inwestycja została zrealizowana przy współudziale środków zewnętrznych, pozyskanych z Województwa Wielkopolskiego, co pozwoliło na ograniczenie udziału środków własnych gminy oraz zwiększenie zakresu rzeczowego zadania. Wsparcie finansowe zewnętrzne stanowiło ważny czynnik umożliwiający realizację przedsięwzięcia. W ramach inwestycji wykonano:

- w miejscowości Mościejowo nawierzchnię z płyt betonowych oraz kostki betonowej na odcinku o długości 0,310 km,

- w miejscowości Kwilcz (ul. Leśnik) nawierzchnię z płyt betonowych oraz kostki betonowej na odcinku 0,295 km.

Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 618.124,09 zł, z czego:

- 124.651,00 zł stanowiło dofinansowanie ze środków zewnętrznych,
- 493.473,09 zł zostało pokryte ze środków własnych Gminy Kwilcz.

Analiza struktury finansowania wskazuje, że udział środków zewnętrznych wyniósł ok. 20,2%, natomiast środki własne stanowiły ok. 79,8% całkowitych kosztów inwestycji. Pomimo stosunkowo wysokiego udziału środków własnych, realizacja zadania była uzasadniona ze względu na jego znaczenie dla lokalnej infrastruktury.

- **Modernizacja drogi gminnej w Mościejewie**

Realizacja inwestycji została powierzona wykonawcy – ZOMS Sp. z o.o. Zakres prac obejmował remont drogi tzw. „z kocich łbów” na odcinku około 190 metrów bieżących, polegający na wykonaniu nowej nawierzchni z kostki brukowej na drodze gruntowej, z częściowym wykorzystaniem istniejącego materiału. W ramach inwestycji wykonano:

- ułożenie nawierzchni z kostki brukowej, w tym częściowo z kostki pochodzącej z rozbiórki („kocie łby”),
- montaż krawężników wzdłuż drogi,
- prace przygotowawcze, w tym opracowanie dokumentacji niezbędnej do zgłoszenia robót niewymagających pozwolenia na budowę.

Zadanie zostało zrealizowane zgodnie z założonym harmonogramem oraz w ramach zawartej umowy. Łączny koszt inwestycji wyniósł 424.805,21 zł i został w całości pokryty ze środków budżetu Gminy Kwilcz. Realizacja inwestycji przyczyniła się do znaczącej poprawy jakości nawierzchni drogi oraz komfortu jej użytkowania.

- **Remont ulicy Cypriana Kamila Norwida w Kwilczu**

Realizacja inwestycji została powierzona wykonawcy – ZOMS Sp. z o.o. Zakres prac obejmował kompleksowy remont odcinka drogi o długości ok. 150 metrów bieżących i szerokości 5,5 m, z zastosowaniem nawierzchni z kostki betonowej.

W ramach zadania wykonano kompleksowy remont drogi, obejmujący ułożenie nawierzchni z kostki betonowej wraz z montażem krawężników oraz regulację infrastruktury podziemnej, w tym studzienek kanalizacyjnych oraz zaworów sieci wodociągowej i gazowej. Ponadto opracowano dokumentację geodezyjną oraz projekt wykonawczy niezbędny do realizacji inwestycji. Łączny koszt realizacji inwestycji wyniósł 326.432,20 zł i został pokryty ze środków budżetu Gminy Kwilcz.

Modernizacja ulicy Wąskiej w Luboszu

Realizacja inwestycji została powierzona wykonawcy – ZOMS Sp. z o.o. Zakres prac obejmował remont odcinka drogi o długości około 90 metrów, polegający na wykonaniu

nawierzchni z kostki brukowej na drodze o dotychczasowej nawierzchni gruntowej oraz częściowo bitumicznej. Wzdłuż modernizowanego odcinka wykonano również krawężniki, które poprawiają trwałość nawierzchni oraz organizację przestrzeni drogowej.

W ramach realizacji zadania wykonano nawierzchnię z kostki brukowej wraz z montażem krawężników, a także opracowano i wdrożono projekt organizacji ruchu oraz wprowadzono docelowe oznakowanie drogowe. Zadanie zostało zrealizowane zgodnie z założonym harmonogramem oraz zapisami umowy. Łączny koszt inwestycji wyniósł 212.358,34 zł i został pokryty ze środków budżetu Gminy Kwilcz.

Realizowane w 2025 roku inwestycje drogowe przyczyniły się do wyraźnej poprawy jakości infrastruktury komunikacyjnej na terenie Gminy Kwilcz. W szczególności wpłynęły na zwiększenie dostępności komunikacyjnej, w tym terenów rolniczych, co ma istotne znaczenie dla funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz rozwoju lokalnej gospodarki. Modernizacja dróg i ulic pozwoliła na znaczące podniesienie standardu technicznego nawierzchni oraz poprawę komfortu ich użytkowania. Istotnym efektem realizowanych zadań było również zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, ograniczenie uciążliwości związanych z użytkowaniem dróg o niskim standardzie. Inwestycje wpłynęły także na poprawę estetyki przestrzeni publicznej, a zastosowane rozwiązania świadczą o racjonalnym i efektywnym podejściu do gospodarowania środkami publicznymi.

Poprawa efektywności energetycznej budynku Szkoły Podstawowej w Luboszu

Zadanie to stanowi istotny element działań Gminy Kwilcz w zakresie modernizacji infrastruktury oświatowej oraz ograniczenia zużycia energii i kosztów eksploatacyjnych obiektów publicznych. Realizacja inwestycji została powierzona firmie USBUD Marian Szudra, wyłonionej w drodze postępowania przetargowego. Zakres prac obejmował kompleksowe roboty termomodernizacyjne, w tym przede wszystkim ocieplenie ścian zewnętrznych części szkolnej i przedszkolnej wraz z ociepleniem cokołów. Prace obejmowały również roboty rozbiórkowe, izolacyjne, wykończeniowe, wykonanie obróbek blacharskich, montaż rynien i rur spustowych oraz wykonanie opasek wokół budynków i elementów odwodnienia. Inwestycja została zrealizowana przy udziale środków zewnętrznych, pozyskanych w ramach programu „Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej szkół”. Na potrzeby projektu wykonano audyt energetyczny (ex-ante i ex-post), co potwierdza kompleksowy charakter przedsięwzięcia. Łączny koszt realizacji zadania wyniósł 536.992,77 zł. Realizacja inwestycji przyczyniła się do poprawy efektywności energetycznej budynku, ograniczenia strat ciepła oraz zwiększenia komfortu użytkowania obiektu przez uczniów i pracowników szkoły. W dłuższej perspektywie pozwoli również na obniżenie kosztów utrzymania budynku oraz ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko. Uzupełnieniem działań inwestycyjnych były działania edukacyjne realizowane w ramach projektu, obejmujące m.in. zajęcia ekologiczne dla uczniów, rozwijanie ogrodu roślin miododajnych oraz wycieczki edukacyjne. Działania te wzmacniają świadomość ekologiczną młodego pokolenia i wpisują się w ideę zrównoważonego rozwoju.

Modernizacja budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Kwilczu

Zadanie pn. „Modernizacja budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Kwilczu” zostało zrealizowane ze środków własnych gminy. Wykonawcą robót była firma PHU DREW-BUD Szymon Krawiec. Zakres prac obejmował kompleksową modernizację dachu budynku, w tym roboty rozbiórkowe, wymianę elementów konstrukcyjnych, wykonanie izolacji, nowego deskowania oraz pokrycia z blachodachówki, a także montaż rynien, obróbek blacharskich i instalacji odgromowej. Łączny koszt inwestycji wyniósł 222.804,99 zł. Realizacja zadania przyczyniła się do poprawy stanu technicznego budynku, zwiększenia jego trwałości oraz bezpieczeństwa użytkowania. Inwestycja ma istotne znaczenie ze względu na funkcję obiektu, w którym prowadzone są Warsztaty Terapii Zajęciowej, wpływając bezpośrednio na komfort uczestników i jakość świadczonych usług.

Dofinansowanie przedsięwzięć w ramach programu „Ciepłe Mieszkanie” oraz wymiany źródeł ciepła

W 2025 roku Gmina Kwilcz realizowała działania związane z poprawą efektywności energetycznej oraz ograniczeniem emisji zanieczyszczeń poprzez wsparcie mieszkańców w zakresie wymiany źródeł ciepła. W ramach programu priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie”, realizowanego we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, gmina pełniła rolę pośrednika w przekazywaniu środków finansowych beneficjentom końcowym. Program obejmuje lata 2024–2025 i ma na celu wsparcie modernizacji źródeł ciepła oraz poprawę efektywności energetycznej lokali mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych. W 2025 roku środki przekazane przez Fundusz zostały w całości rozdysponowane zgodnie z przeznaczeniem, a łączna kwota wydatkowana z budżetu gminy wyniosła 33.978,60 zł. Należy jednak wskazać, że poziom realizacji programu był ograniczony ze względu na niewielkie zainteresowanie mieszkańców możliwością uzyskania dofinansowania. Równolegle Gmina Kwilcz realizowała program dotacyjny dotyczący wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, obejmujący zarówno budynki jednorodzinne, jak i lokale mieszkalne. W ramach naboru wpłynęły 22 wnioski, z czego 19 spełniło wymagania formalne i uzyskało dofinansowanie. Dotacje zostały przyznane na:

- 1 kocioł gazowy,
- 15 kotłów na pellet,
- 3 kotły na węgiel/drewno.

Jednostkowa kwota dotacji wynosiła 5 000 zł, a łączna wartość środków wypłaconych z budżetu gminy wyniosła 95.000,00 zł.

Realizacja obu programów przyczyniła się do stopniowej poprawy jakości powietrza na terenie gminy oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń pochodzących z indywidualnych źródeł ciepła. Działania te wpisują się w politykę ochrony środowiska oraz przeciwdziałania tzw. niskiej emisji. Jednocześnie analiza realizacji wskazuje na potrzebę dalszego zwiększania świadomości mieszkańców w zakresie korzyści wynikających z modernizacji źródeł ciepła oraz dostępnych form wsparcia finansowego. Niewystarczające zainteresowanie programem „Ciepłe Mieszkanie” pokazuje, że poza samym wsparciem finansowym istotne jest również prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych.

Inwestycje realizowane z udziałem środków zewnętrznych – ochrona dziedzictwa i przestrzeni publicznej

W 2025 roku Gmina Kwilcz realizowała zadania inwestycyjne współfinansowane ze środków zewnętrznych, w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków, poprzez przekazanie dofinansowania podmiotom zewnętrznym. Inwestycje te koncentrowały się na ochronie dziedzictwa kulturowego oraz poprawie jakości przestrzeni publicznej.

Jednym z kluczowych przedsięwzięć była rewaloryzacja parku dworskiego w Luboszu, na którą gmina uzyskała dofinansowanie w wysokości 490.000,00 zł, przy wkładzie własnym wynoszącym 10.000,00 zł. W ramach zadania wykonano kompleksowe prace porządkowe i modernizacyjne, obejmujące remont ścieżek parkowych, wykonanie nowych nawierzchni, montaż elementów małej architektury (ławki, kosze, tablice) oraz nasadzenia zieleni. Łączne wydatki poniesione na realizację inwestycji wyniosły 500.000,00 zł. Drugim istotnym zadaniem była renowacja budynku użyteczności publicznej wraz z lokalami mieszkalnymi w Kwilczu, realizowana etapowo (częściowo w 2024 roku). Inwestycja również została dofinansowana z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków, w wysokości 490.000,00 zł, przy wkładzie własnym gminy wynoszącym 10.000,00 zł. W 2025 roku wykonano prace budowlane obejmujące m.in. wykonanie poszycia dachowego, montaż rynien i rur spustowych, wykonanie okna dachowego oraz nowych tynków wraz z parapetami. W analizowanym roku wydatkowano na ten cel 481.572,00 zł.

Oba zadania charakteryzują się bardzo wysokim poziomem dofinansowania zewnętrznego (ok. 98% wartości inwestycji), co pozwoliło na realizację przedsięwzięć o znaczącej wartości przy minimalnym zaangażowaniu środków własnych gminy. Jest to szczególnie istotne w kontekście ograniczonych możliwości finansowych samorządu. Realizowane inwestycje przyczyniają się do zachowania i odnowy dziedzictwa kulturowego gminy oraz poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej. Rewaloryzacja parku w Luboszu zwiększa atrakcyjność rekreacyjną i turystyczną gminy, natomiast renowacja budynku w Kwilczu wpływa na poprawę warunków użytkowania obiektu oraz jego walorów architektonicznych.

Cyberbezpieczny Samorząd w Gminie Kwilcz

Zadanie pn. „Cyberbezpieczny Samorząd w Gminie Kwilcz” zostało zrealizowane w ramach Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021–2027 i miało na celu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa informacji oraz odporności systemów informatycznych gminy.

Projekt obejmował zakup i wdrożenie nowoczesnych rozwiązań informatycznych, w tym systemów backupu (biblioteka taśmowa i macierz dyskowa), serwera do wirtualizacji, zasilania awaryjnego (UPS), oprogramowania do backupu oraz systemu do wirtualizacji. Zakupy te mają na celu zabezpieczenie danych oraz zapewnienie ciągłości działania systemów informatycznych. Zadanie zostało w znacznym stopniu dofinansowane ze środków zewnętrznych – 83% kosztów kwalifikowalnych stanowiło dofinansowanie z Unii Europejskiej, a 17% pochodziło z budżetu państwa. Łączna kwota wydatkowana z budżetu gminy wyniosła 317.316,58 zł. Realizacja inwestycji przyczyniła się do zwiększenia poziomu cyberbezpieczeństwa w Gminie Kwilcz, poprawy ochrony danych oraz zdolności do

reagowania na potencjalne zagrożenia i incydenty informatyczne. Wdrożone rozwiązania podnoszą niezawodność systemów oraz bezpieczeństwo przetwarzanych informacji.

Inwestycja wpisuje się w działania gminy ukierunkowane na rozwój cyfrowy oraz dostosowanie administracji publicznej do współczesnych wymagań w zakresie bezpieczeństwa i zarządzania danymi.

W ramach inwestycji realizowano także zadania z funduszu sołectkiego. Analiza wydatków inwestycyjnych realizowanych w ramach funduszu sołectkiego w 2025 roku wskazuje na ich wyraźnie lokalny i rozproszony charakter, odpowiadający bezpośrednio na potrzeby mieszkańców poszczególnych sołectw. Na realizację zadań w ramach funduszu sołectkiego zaplanowano środki w wysokości 450.223,08 zł, z czego wydatkowano 444.311,41 zł, co stanowi 98,69% wykonania planu. Wysoki poziom realizacji świadczy o skutecznym planowaniu oraz sprawnej realizacji zadań na poziomie sołectw. Środki funduszu sołectkiego przeznaczane były przede wszystkim na modernizację i doposażenie infrastruktury społecznej oraz przestrzeni publicznej, w tym świetlic wiejskich, placów zabaw, boisk sportowych oraz przystanków autobusowych. W wielu przypadkach realizowano również zadania związane z poprawą estetyki miejscowości, zagospodarowaniem terenów rekreacyjnych oraz drobną infrastrukturą techniczną. Istotnym obszarem wydatków były inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną i sportową, takie jak doposażenie placów zabaw, modernizacja boisk czy zagospodarowanie terenów wspólnych. Równocześnie realizowano zadania związane z modernizacją świetlic wiejskich, które pełnią ważną funkcję integracyjną i społeczną.

Charakterystyczną cechą wydatków z funduszu sołectkiego jest ich niewielka jednostkowa wartość przy dużej liczbie realizowanych przedsięwzięć, co przekłada się na równomierny rozwój poszczególnych sołectw oraz bezpośrednie oddziaływanie na jakość życia mieszkańców. Fundusz sołectki stanowi w tym zakresie narzędzie wspierające rozwój lokalny, umożliwiające realizację wielu mniejszych, lecz istotnych społecznie inwestycji, przy jednoczesnym bardzo wysokim poziomie wykonania zaplanowanych środków.

Szczegółowe zestawienie zrealizowanych inwestycji wraz z zakresie zawarto w sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2025 rok.

Podsumowanie

Realizacja inwestycji w 2025 roku stanowiła istotny element polityki rozwojowej Gminy Kwilcz, ukierunkowanej na poprawę jakości życia mieszkańców oraz rozwój infrastruktury technicznej i społecznej. Pomimo ograniczonych możliwości finansowych samorząd konsekwentnie realizował zadania o największym znaczeniu dla lokalnej społeczności, przy jednoczesnym aktywnym poszukiwaniu środków zewnętrznych. Działania inwestycyjne koncentrowały się przede wszystkim na rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i drogowej, modernizacji obiektów użyteczności publicznej, poprawie efektywności energetycznej oraz wsparciu bezpieczeństwa i cyfryzacji administracji. Szczególne znaczenie miała kontynuacja budowy sieci kanalizacji sanitarnej Mechnacz–Prusim, a także liczne inwestycje drogowe, które wpłynęły na poprawę dostępności komunikacyjnej, bezpieczeństwa oraz komfortu użytkowania dróg. Ważnym obszarem działań była również modernizacja

infrastruktury społecznej, w tym obiektów oświatowych i budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej, a także realizacja programów wspierających ochronę środowiska i ograniczenie emisji zanieczyszczeń. Istotną rolę odegrały również inwestycje realizowane przy wysokim udziale środków zewnętrznych, w szczególności w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju przestrzeni publicznej.

W 2025 roku wydatki majątkowe zostały wykonane na poziomie ponad 5,6 mln zł, co stanowiło 80,18% planu. Spadek udziału wydatków inwestycyjnych w stosunku do lat poprzednich wynikał głównie z ograniczonej dostępności nowych programów wsparcia, w tym zakończenia finansowania w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład. Mimo to gmina utrzymała aktywną politykę inwestycyjną, dostosowując skalę działań do aktualnych możliwości finansowych. Na tle wszystkich przedsięwzięć szczególne, strategiczne znaczenie ma planowana modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kwilczu, której realizacja uzależniona jest od pozyskania znaczącego dofinansowania zewnętrznego. Inwestycja ta będzie miała kluczowy wpływ na dalszy rozwój gminy oraz poprawę jakości usług komunalnych.

Uzupełnieniem działań inwestycyjnych były zadania realizowane w ramach funduszu sołectkiego, które – przy bardzo wysokim poziomie wykonania – odpowiadały bezpośrednio na lokalne potrzeby mieszkańców, przyczyniając się do poprawy estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej w poszczególnych sołectwach.

Inwestycje realizowane w 2025 roku miały charakter wielokierunkowy, a ich efekty przyczyniają się do systematycznej poprawy warunków życia mieszkańców oraz wzmacniają potencjał rozwojowy Gminy Kwilcz w kolejnych latach.

Budżet obywatelski

Budżet obywatelski stanowi jedną z najbardziej rozwiniętych form partycypacji społecznej, umożliwiając mieszkańcom bezpośredni udział w podejmowaniu decyzji dotyczących wydatkowania części środków publicznych. Jego istotą jest oddanie w ręce mieszkańców realnego wpływu na wybór zadań publicznych, które następnie realizowane są w ramach budżetu gminy. Mechanizm ten sprzyja budowaniu społeczeństwa obywatelskiego, wzmacnia poczucie odpowiedzialności za wspólnotę lokalną oraz zwiększa transparentność funkcjonowania samorządu.

Podstawę prawną funkcjonowania budżetu obywatelskiego stanowi art. 5a ust. 5 ustawy *o samorządzie gminnym*. Zgodnie z jego zapisami, obowiązek tworzenia budżetu obywatelskiego dotyczy wyłącznie gmin będących miastami na prawach powiatu, gdzie minimalna wysokość środków przeznaczonych na ten cel wynosi 0,5% wydatków budżetowych. W przypadku gmin wiejskich, takich jak Gmina Kwilcz, instytucja ta ma charakter fakultatywny, a decyzja o jej wprowadzeniu należy do organów gminy.

W praktyce oznacza to, że wdrożenie budżetu obywatelskiego wymaga nie tylko zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych, ale także przygotowania kompleksowego systemu jego funkcjonowania. Obejmuje to opracowanie regulaminu, przeprowadzenie procesu zgłaszania i weryfikacji projektów, organizację głosowania oraz zapewnienie realizacji wybranych zadań.

W kontekście Gminy Kwilcz należy podkreślić, że brak funkcjonowania budżetu obywatelskiego w 2025 roku wynika z racjonalnych przesłanek o charakterze strategicznym i finansowym. Gmina, jako jednostka o charakterze wiejskim i ograniczonych dochodach własnych, stoi przed koniecznością realizacji licznych zadań obligatoryjnych oraz kosztownych inwestycji infrastrukturalnych, które mają kluczowe znaczenie dla jakości życia mieszkańców. Priorytetowe znaczenie mają w szczególności inwestycje związane z infrastrukturą techniczną, gospodarką wodno-ściekową, drogami lokalnymi, modernizacją obiektów użyteczności publicznej czy rozwojem infrastruktury społecznej. Przykładem strategicznego wyzwania inwestycyjnego jest planowana modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kwilczu, której szacunkowy koszt wynosi około 18 mln zł. Realizacja tego typu przedsięwzięć wymaga koncentracji środków własnych oraz aktywnego pozyskiwania dofinansowania zewnętrznego. W takich warunkach wydzielenie dodatkowej puli środków na budżet obywatelski mogłoby ograniczyć możliwości finansowania inwestycji o charakterze systemowym, które przynoszą korzyści całej wspólnotie samorządowej. Z punktu widzenia zarządzania finansami publicznymi kluczowe jest zachowanie równowagi pomiędzy realizacją potrzeb lokalnych o charakterze punktowym a inwestycjami o znaczeniu strategicznym.

Jednocześnie należy podkreślić, że brak formalnie wyodrębnionego budżetu obywatelskiego nie oznacza braku mechanizmów partycypacji społecznej w Gminie Kwilcz. Istotną rolę w tym zakresie pełni przez wiele lat tzw. fundusz sołecki, który stanowi realne narzędzie współdecydowania mieszkańców o wydatkowaniu środków publicznych na poziomie sołectw. W ramach funduszu sołeckiego mieszkańcy zgłaszają i wybierają zadania odpowiadające

lokalnym potrzebom, co w praktyce realizuje podobne cele jak budżet obywatelski, lecz w bardziej dostosowanej do warunków gminy formie.

Z perspektywy strategicznej obecny model, oparty na funduszu sołeckim oraz innych formach partycypacji, jest rozwiązaniem adekwatnym do skali i możliwości finansowych Gminy Kwilcz. Pozwala on na zachowanie równowagi pomiędzy aktywizacją mieszkańców a koniecznością realizacji kluczowych inwestycji infrastrukturalnych. Nie wyklucza to jednak możliwości rozważenia w przyszłości wprowadzenia budżetu obywatelskiego, w szczególności w sytuacji poprawy kondycji finansowej gminy lub zakończenia najważniejszych inwestycji strategicznych. Ewentualne wdrożenie tej formy partycypacji mogłoby stanowić uzupełnienie istniejących mechanizmów współdecydowania mieszkańców. Brak budżetu obywatelskiego w 2025 roku należy ocenić jako decyzję uzasadnioną aktualnymi uwarunkowaniami finansowymi oraz priorytetami rozwojowymi Gminy Kwilcz, przy jednoczesnym zachowaniu innych skutecznych form angażowania mieszkańców w życie publiczne.

Podsumowanie

W 2025 roku w Gminie Kwilcz nie funkcjonował budżet obywatelski, co wynikało z uwarunkowań finansowych oraz konieczności koncentracji środków na realizacji kluczowych inwestycji infrastrukturalnych. Jednocześnie gmina zapewniała mieszkańcom możliwość współdecydowania o wydatkach publicznych poprzez fundusz sołeczki, który skutecznie odpowiada na lokalne potrzeby.

Realizacja uchwał rady gminy

Jednym z kluczowych elementów prawidłowego funkcjonowania samorządu terytorialnego jest skuteczna, terminowa oraz zgodna z obowiązującym porządkiem prawnym realizacja uchwał podejmowanych przez Radę Gminy. Uchwały te stanowią podstawowy instrument prowadzenia lokalnej polityki publicznej i obejmują wszystkie istotne obszary działalności gminy – od planowania przestrzennego, poprzez gospodarkę finansową i realizację inwestycji, aż po edukację, pomoc społeczną, ochronę środowiska oraz organizację funkcjonowania administracji samorządowej.

Rada Gminy Kwilcz, jako organ stanowiący i kontrolny, pełni fundamentalną rolę w systemie zarządzania gminą. Do jej kompetencji należy nie tylko stanowienie prawa miejscowego, ale także wyznaczanie strategicznych kierunków rozwoju oraz sprawowanie kontroli nad działalnością organu wykonawczego. Podejmowane uchwały stanowią formalny wyraz woli wspólnoty samorządowej i mają bezpośrednie przełożenie na jakość życia mieszkańców. Określają one zasady gospodarowania środkami publicznymi, kierunki rozwoju infrastruktury, funkcjonowanie systemu oświaty, zakres wsparcia społecznego, działania proekologiczne oraz organizację pracy Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych.

W 2025 roku Rada Gminy Kwilcz realizowała swoje zadania w sposób systematyczny i odpowiedzialny. Proces legislacyjny poprzedzony był pracą komisji stałych Rady, które opiniowały projekty uchwał, analizowały ich skutki finansowe i społeczne.

W analizowanym okresie Rada Gminy obradowała na 13 sesjach, w tym 2 sesjach nadzwyczajnych, podejmując łącznie 85 uchwał. Uchwały te miały zróżnicowany charakter – od aktów o znaczeniu bieżącym, takich jak zmiany budżetu, uchwały organizacyjne czy regulacyjne, po akty o charakterze strategicznym i długofalowym, obejmujące m.in. zagadnienia planistyczne, podatkowe, programowe oraz inwestycyjne. Świadczy to o szerokim zakresie kompetencji Rady oraz dużej aktywności legislacyjnej organu stanowiącego.

Za wdrożenie uchwał w życie odpowiedzialny był Wójt Gminy jako organ wykonawczy. Realizacja uchwał stanowi proces wieloetapowy, wymagający nie tylko sprawnej organizacji pracy Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych, ale także ścisłej współpracy z instytucjami zewnętrznymi, w tym organami administracji rządowej, instytucjami finansującymi oraz partnerami społecznymi. Wdrożenie uchwał obejmowało m.in. przygotowanie aktów wykonawczych, prowadzenie postępowań administracyjnych, realizację zadań inwestycyjnych, zawieranie umów oraz monitorowanie efektów podejmowanych działań.

Istotnym elementem procesu realizacji uchwał było zapewnienie ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa. Zgodnie z art. 90 ustawy *o samorządzie gminnym* wszystkie uchwały zostały przekazane w ustawowym terminie do organów nadzoru, tj. Wojewody Wielkopolskiego – w zakresie zgodności z prawem, oraz Regionalnej Izby Obrachunkowej – w zakresie spraw finansowych. Organy nadzoru nie stwierdziły nieprawidłowości w podjętych uchwałach, co potwierdza ich zgodność z obowiązującym porządkiem prawnym oraz zasadami prawidłowej gospodarki finansowej. Nie wystąpiła również konieczność wydania zarządzeń

zastępczych, co świadczy o wysokim poziomie poprawności formalno-prawnej podejmowanych aktów.

Ważnym aspektem funkcjonowania samorządu jest transparentność podejmowanych działań. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej wszystkie uchwały Rady Gminy zostały opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej, natomiast uchwały stanowiące akty prawa miejscowego ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego. Zapewnienie powszechnego dostępu do treści uchwał stanowi realizację zasady jawności życia publicznego oraz buduje zaufanie mieszkańców do działań władz samorządowych.

Analiza realizacji uchwał stanowi istotny element oceny funkcjonowania samorządu lokalnego. Pozwala ona nie tylko na weryfikację skuteczności działania organu wykonawczego, ale także na ocenę jakości stanowionego prawa lokalnego, efektywności zarządzania oraz stopnia realizacji przyjętych celów i założeń. Jest również ważnym narzędziem monitorowania polityki rozwojowej gminy oraz identyfikacji obszarów wymagających dalszych działań.

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie liczby oraz struktury tematycznej uchwał podjętych w 2025 roku, a także sposobu i stopnia ich realizacji. Szczegółowe zestawienie wykonania uchwał, wraz z informacją o stanie ich realizacji, przedstawiono w dalszej części opracowania:

1. **Uchwała Nr XII/72/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2025**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 lutego 2025 r. – poz. 1746.

2. **Uchwała Nr XII/73/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki numer 162/17 obręb Kwilcz, gmina Kwilcz**

Uchwała realizowana na bieżąco.

3. **Uchwała Nr XII/74/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki numer 76/10, obręb Orzeszkowo, gmina Kwilcz**

Uchwała realizowana na bieżąco.

4. **Uchwała Nr XII/75/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek nr 335/2, 335/3, 335/4, 335/5 i 335/6, obręb Miłostowo, gmina Kwilcz**

Uchwała realizowana na bieżąco.

5. **Uchwała Nr XII/76/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie nadania nazwy ulicy we wsi Kwilcz, gm. Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 lutego 2025 r. – poz. 1747.

6. **Uchwała Nr XII/77/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie nadania nazwy ulicy we wsi Prusim, gm. Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 lutego 2025 r. – poz. 1748.

7. **Uchwała XII/78/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie zasad otrzymywania i wysokości diet przysługujących radnym**

Uchwała realizowana na bieżąco. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 lutego 2025 r. – poz. 1749.

8. **Uchwała XII/79/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie określenia zasad przyznawania diet soltysom**

Uchwała realizowana na bieżąco. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 lutego 2025 r. – poz. 1750.

9. **Uchwała Nr XII/80/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie zamiaru przekształcenia Przedszkola „Pod Topolą” w Kwilczu, ul. Krańcowa 3A**

Uchwała została zrealizowana.

10. **Uchwała Nr XII/81/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie przyjęcia planu nadzoru nad Klubem Dziecięcym w Kwilczu**

Uchwała realizowana na bieżąco.

11. **Uchwała Nr XII/82/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie sprostowania oczywistych omyłek pisarskich w uchwale Nr XI/69/2024 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 grudnia 2024 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu udzielania dotacji celowych z budżetu Gminy Kwilcz na dofinansowanie zmiany źródeł ciepła w lokalach mieszkalnych, budynkach mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych na terenie Gminy Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 lutego 2025 r. – poz. 1751.

12. **Uchwała Nr XII/83/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie zatwierdzenia planów pracy Komisji stałych Rady Gminy Kwilcz na 2025 rok**

Uchwałę do realizacji przez Radę Gminy Kwilcz.

13. **Uchwała Nr XII/84/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Kwilcz na 2025 rok**

Uchwała realizowana przez Radę Gminy Kwilcz.

14. **Uchwała Nr XIII/85/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 20 lutego 2025 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia z Powiatem Międzychodzkiem dotyczącego współpracy przy realizacji zadania pn.: „Rozbudowa drogi powiatowej nr 1735P Kwilcz – Miłostowo – Krzyżkówko”**

Uchwała została zrealizowana.

15. **Uchwała Nr XIV/86/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 marca 2025 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2025**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 marca 2025 r. – poz. 2267.

16. **Uchwała Nr XIV/87/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 marca 2025 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu umarzania, odraczania terminu spłaty oraz rozkładania na raty należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym, przypadających gminie Kwilcz lub jej jednostkom podległym, warunków dopuszczalności udzielania pomocy publicznej oraz wskazania podmiotów do tego uprawnionych**

Uchwała realizowana na bieżąco. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 marca 2025 r. – poz. 2267. Rozstrzygnięcie nadzorcze nr NP-II.4131.1.68.2025.5 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 11 kwietnia 2025 r. orzekające nieważność § 3 ust. 5 uchwały nr XIV/87/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 marca 2025 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu umarzania, odraczania terminu spłaty oraz rozkładania na raty należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym, przypadających gminie Kwilcz lub jej jednostkom podległym, warunków dopuszczalności udzielania pomocy publicznej oraz wskazania podmiotów do tego uprawnionych

17. **Uchwała Nr XIV/88/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 marca 2025 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Międzychodzkiemu na dofinansowanie bieżącej działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej w Kwilczu**

Uchwała została zrealizowana.

18. **Uchwała Nr XIV/89/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 marca 2025 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XLV/346/2014 Rady Gminy Kwilcz z dnia 12 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Kwilcz, udostępnionych dla operatorów i przewoźników oraz warunków i zasad korzystania z tych obiektów**

Uchwała realizowana na bieżąco. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2025 r. – poz. 2727.

19. **Uchwała Nr XIV/90/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 11 marca 2025 r. w sprawie rozpatrzenia petycji**

Uchwała została zrealizowana.

20. **Uchwała Nr XV/91/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 31 marca 2025 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2025**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 kwietnia 2025 r. – poz. 3608.

21. **Uchwała Nr XV/92/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 31 marca 2025 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kwilcz na lata 2025-2029**

Uchwała realizowana na bieżąco (w okresie objętym W.P.F.).

22. **Uchwała Nr XV/93/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 31 marca 2025 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Międzychodzkiemu na realizacją zadania pn. „Rozbudowa drogi powiatowej nr 1735P Kwilcz – Miłostowo – Krzyżkówko”**

Uchwała została zrealizowana.

23. **Uchwała Nr XV/94/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 31 marca 2025 r. w sprawie niewyrażenia zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego w 2026 roku**

Uchwała została zrealizowana.

24. **Uchwała Nr XV/95/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 31 marca 2025 r. w sprawie "Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kwilcz na 2025 rok"**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 16 kwietnia 2025 r. – poz. 3574.

25. **Uchwała Nr XV/96/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 31 marca 2025 r. w sprawie utworzenia Rady Seniorów Gminy Kwilcz oraz uchwalenia jej Statutu**

Uchwała realizowana na bieżąco. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 16 kwietnia 2025 r. – poz. 3575.

26. **Uchwała Nr XVI/97/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2025**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 16 maja 2025 r. – poz. 4293.

27. **Uchwała Nr XVI/98/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kwilcz na lata 2025-2029**

Uchwała realizowana na bieżąco (w okresie objętym W.P.F.).

28. **Uchwała XVI/99/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie udzielenia w roku 2025 pomocy finansowej Powiatowi Międzychodzkiemu w formie dotacji celowej na dofinansowanie zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka dla dzieci zamieszkałych na terenie Gminy Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana.

29. **Uchwała Nr XVI/100/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie przekształcenia Przedszkola „Pod Topolą” w Kwilczu poprzez likwidację drugiej lokalizacji prowadzenia zajęć**

Uchwała została zrealizowana.

30. **Uchwała Nr XVI/101/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie wykazu kąpielisk na rok 2025 na terenie Gminy Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 14 maja 2025 r. – poz. 4233.

31. **Uchwała Nr XVI/102/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie nadania nazwy ulicy we wsi Lubosz, gm. Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 14 maja 2025 r. – poz. 4234.

32. **Uchwała Nr XVI/103/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie nadania nazwy ulicy we wsi Lubosz, gm. Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 14 maja 2025 r. – poz. 4235.

33. **Uchwała Nr XVIII/104/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 czerwca 2025 r. w sprawie udzielenia wotum zaufania Wójtowi Gminy Kwilcz**

Uchwała deklaratoryjna.

34. **Uchwała Nr XVIII/105/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 czerwca 2025 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2024 rok oraz sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Kwilcz za 2024 rok**

Uchwała deklaratoryjna.

35. **Uchwała Nr XVIII/106/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 czerwca 2025 r. w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Kwilcz absolutorium z tytułu wykonania budżetu za 2024 rok**

Uchwała deklaratoryjna.

36. **Uchwała XVIII/107/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 czerwca 2025 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2025**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 czerwca 2025 r. – poz. 5300.

37. **Uchwała Nr XVIII/108/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 czerwca 2025 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kwilcz na lata 2025-2029**

Uchwała realizowana na bieżąco (w okresie objętym W.P.F.).

38. **Uchwała Nr XVIII/109/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 czerwca 2025 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Międzychodzkiemu na współfinansowanie realizacji zadania inwestycyjnego pn. „Adaptacja pomieszczeń poddasza segmentu A SPZOZ Międzychód na potrzeby poradni specjalistycznych wraz z modernizacją pomieszczeń Pracowni Rehabilitacji w celu zwiększenia dostępności do udzielanych świadczeń ambulatoryjnych”**

Uchwała została zrealizowana.

39. **Uchwała Nr XVIII/110/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 czerwca 2025 r. w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi**

Uchwała realizowana na bieżąco. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia z dnia 30 czerwca 2025 r. – poz. 5301.

40. **Uchwała Nr XVIII/111/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 czerwca 2025 r. w sprawie przyjęcia „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kwilcz”**

Uchwała realizowana na bieżąco. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia z dnia 30 czerwca 2025 r. – poz. 5302.

41. **Uchwała Nr XVIII/112/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 czerwca 2025 r. w sprawie regulaminu korzystania z terenu gminnego kąpieliska w Prusimiu**

Uchwała realizowana na bieżąco. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia z dnia 30 czerwca 2025 r. – poz. 5303.

42. **Uchwała Nr XVIII/113/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 czerwca 2025 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu wykonania i finansowania przedsięwzięcia pn. "Usuwanie azbestu z gospodarstw rolnych z terenu gminy Kwilcz w 2024 roku**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia z dnia 30 czerwca 2025 r. – poz. 5304.

43. **Uchwała Nr XVIII/114/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 czerwca 2025 r. w sprawie wyznaczenia radnych Rady Gminy Kwilcz do prac w Komisji do rozpatrzenia kandydatur na członków Rady Seniorów Gminy Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana.

44. **Uchwała Nr XVIII/115/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 czerwca 2025 r. sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia z Gminą Pniewy w zakresie zapewnienia przez Gminę Kwilcz uczniowi niepełnosprawnemu, będącemu mieszkańcem Gminy Pniewy, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Międzychodzie**

Uchwała została zrealizowana.

45. **Uchwała Nr XVIII/116/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 17 czerwca 2025 r. zmieniająca uchwałę nr XVI/99/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie udzielenia w roku 2025 pomocy finansowej Powiatowi**

Międzychodzkiemu w formie dotacji celowej na dofinansowanie zajęć wczesnego wspomaganie

Uchwała została zrealizowana.

46. **Uchwała Nr XIX/117/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 10 lipca 2025 r. w sprawie przyjęcia rezygnacji radnego z funkcji Przewodniczącego Rady Gminy Kwilcz**

Uchwała realizowana przez Radę Gminy Kwilcz

47. **Uchwała Nr XIX/118/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 10 lipca 2025 r. w sprawie przyjęcia rezygnacji radnego z funkcji Wiceprzewodniczącego Rady Gminy Kwilcz**

Uchwała realizowana przez Radę Gminy Kwilcz.

48. **Uchwała Nr XIX/119/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 10 lipca 2025 r. w sprawie wyboru Przewodniczącego Rady Gminy Kwilcz**

Uchwała realizowana przez Radę Gminy Kwilcz.

49. **Uchwała XIX/120/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 10 lipca 2025 r. w sprawie wyboru Wiceprzewodniczących Rady Gminy Kwilcz**

Uchwała realizowana przez Radę Gminy Kwilcz.

50. **Uchwała Nr XIX/121/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 10 lipca 2025 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu wykonania i finansowania przedsięwzięcia pn. "Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kwilcz w 2025 r."**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia z dnia 21 lipca 2025 r. – poz. 5836.

51. **Uchwała Nr XX/122/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 sierpnia 2025 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2025**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia z dnia 5 września 2025 r. – poz. 6378.

52. **Uchwała Nr XX/123/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 sierpnia 2025 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kwilcz na lata 2025-2029**

Uchwała realizowana na bieżąco (w okresie objętym W.P.F.).

53. **Uchwała Nr XX/124/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 sierpnia 2025 r. w sprawie nadania nazwy ulicy we wsi Kwilcz, gm. Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia z dnia 29 sierpnia 2025 r. – poz. 6268.

54. **Uchwała Nr XX/125/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 sierpnia 2025 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi**

Uchwała realizowana na bieżąco. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia z dnia 29 sierpnia 2025 r. – poz. 6269.

55. **Uchwała Nr XX/126/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 sierpnia 2025 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr II/10/2024 Rady Gminy Kwilcz w sprawie wyboru Komisji Samorządowo - Oświatowej Rady Gminy Kwilcz**

Uchwała realizowana przez Radę Gminy Kwilcz.

56. **Uchwała Nr XX/127/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 sierpnia 2025 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr I/3/2024 Rady Gminy Kwilcz w sprawie wyboru Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Kwilcz**

Uchwała realizowana przez Radę Gminy Kwilcz.

57. **Uchwała Nr XX/128/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 sierpnia 2025 r. w sprawie zaopiniowania wniosku Nadleśnictwa Sieraków o uznanie za ochronne lasów położonych w granicach administracyjnych Gminy Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana.

58. **Uchwała Nr XXI/129/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 7 października 2025 r. w sprawie ustalenia stawek podatku od nieruchomości i zwolnień z podatku od nieruchomości**

Uchwała realizowana na bieżąco. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia z dnia 20 października 2025 r. – poz. 7317.

59. **Uchwała Nr XXI/130/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 7 października 2025 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2025**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia z dnia 20 października 2025 r. – poz. 7318.

60. **Uchwała Nr XXI/131/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 7 października 2025 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kwilcz na lata 2025-2029**

Uchwała realizowana na bieżąco (w okresie objętym W.P.F.).

61. **Uchwała Nr XXI/132/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 7 października 2025 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy najmu lokalu użytkowego wraz z gruntem stanowiących własność Gminy Kwilcz w trybie bezprzetargowym**

Uchwałę przyjęto do realizacji.

62. **Uchwała Nr XXI/133/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 7 października 2025 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, którego organizatorem jest Gmina Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana.

63. **Uchwała Nr XXII/134/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 28 października w sprawie określenia wysokości stawek podatku od środków transportowych**

Uchwała realizowana na bieżąco. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 3 listopada 2025 r. – poz. 7620.

64. **Uchwała Nr XXII/135/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 28 października 2025 w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2025**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 3 listopada 2025 r. – poz. 7621.

65. **Uchwała Nr XXII/136/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 28 października 2025 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kwilcz na lata 2025-2029**

Uchwała realizowana na bieżąco (w okresie objętym W.P.F.).

66. **Uchwała Nr XXII/137/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 28 października 2025 zmieniająca Uchwałę nr XIV/90/2015 Rady Gminy Kwilcz w sprawie ustalenia wysokości opłaty targowej oraz zasad i sposobu jej poboru**

Uchwała realizowana na bieżąco. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 3 listopada 2025 r. – poz. 7622.

67. **Uchwała Nr XXII/138/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 28 października 2025 w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność radnego Rady Gminy Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana.

68. **Uchwała Nr XXII/139/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 28 października 2025 w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność radnego Rady Gminy Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana.

69. **Uchwała Nr XXII/140/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 28 października 2025 zmieniająca uchwałę nr XXI/133/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 7 października 2025 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, którego organizatorem jest Gmina Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana.

70. **Uchwała Nr XXIII/141/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 12 listopada 2025 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2025**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 listopada 2025 r. – poz. 8430.

71. **Uchwała Nr XXIII/142/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 12 listopada 2025 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kwilcz na lata 2025-2029**

Uchwała realizowana na bieżąco (w okresie objętym W.P.F.).

72. **Uchwała Nr XXIV/143/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 listopada 2025 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kwilcz na lata 2025-2029**

Uchwała realizowana na bieżąco (w okresie objętym W.P.F.).

73. **Uchwała Nr XXIV/144/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 listopada 2025 r. w sprawie wyboru metody ustalenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki takiej opłaty**

Uchwała realizowana na bieżąco. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 3 grudnia 2025 r. – poz. 9008.

74. **Uchwała Nr XXIV/145/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 listopada 2025 r. w sprawie pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi**

Uchwała została zrealizowana.

75. **Uchwała Nr XXIV/146/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 listopada 2025 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kwilcz na lata 2026 - 2029**

Uchwała realizowana na bieżąco (w okresie objętym Programem).

76. **Uchwała Nr XXIV/147/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 listopada 2025 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kwilcz na lata 2026-2028**

Uchwała realizowana na bieżąco (w okresie objętym Programem).

77. **Uchwała Nr XXIV/148/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 listopada 2025 r. w sprawie przyjęcia "Programu współpracy Gminy Kwilcz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2026 rok"**

Uchwała realizowana na bieżąco (w okresie objętym Programem).. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 3 grudnia 2025 r. – poz. 9009.

78. **Uchwała Nr XXIV/149/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 listopada 2025 r. w sprawie zgłoszenia sołectwa Mechnacz do programu „Wielkopolska Odnowa Wsi 2020+”**

Uchwała została zrealizowana.

79. **Uchwała Nr XXIV/150/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 listopada 2025 r. w sprawie ustalenia wynagrodzenia Wójta Gminy Kwilcz**

Uchwała realizowana na bieżąco.

80. **Uchwała Nr XXIV/151/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 26 listopada 2025 r. w sprawie wyboru kandydata na członka Powiatowej Rady Rynku Pracy w Międzychodzie**

Uchwała została zrealizowana.

81. **Uchwała Nr XXV/152/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 16 grudnia 2025 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej na rok 2025**

Uchwała została zrealizowana. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 12 stycznia 2026 r. – poz. 180.

82. **Uchwała Nr XXV/153/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 16 grudnia 2025 r. w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kwilcz na lata 2025-2029**

Uchwała realizowana na bieżąco (w okresie objętym W.P.F.).

83. **Uchwała Nr XXV/154/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 16 grudnia 2025 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Kwilcz na lata 2026-2030**

Uchwała realizowana na bieżąco (w okresie objętym W.P.F.).

84. **Uchwała Nr XXV/155/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 16 grudnia 2025 r. w sprawie uchwały budżetowej na rok 2026**

Uchwałę w trakcie realizacji. Uchwałę ogłoszono w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 12 stycznia 2026 r. – poz. 181.

85. **Uchwała Nr XXV/156/2025 Rady Gminy Kwilcz z dnia 16 grudnia 2025 r. w sprawie zaopiniowania wniosku Nadleśnictwa Sieraków o uznanie za ochronne lasów położonych w granicach administracyjnych Gminy Kwilcz**

Uchwała została zrealizowana.

Podsumowanie

Analiza realizacji uchwał Rady Gminy Kwilcz w 2025 roku pozwala stwierdzić, że proces stanowienia i wdrażania prawa lokalnego przebiegał w sposób prawidłowy, systematyczny i zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. Wysoki poziom poprawności formalno-prawnej podejmowanych uchwał, potwierdzony brakiem zastrzeżeń ze strony organów nadzoru, świadczy o dobrej jakości pracy organu stanowiącego oraz właściwej współpracy z organem wykonawczym. Proces stanowienia i realizacji uchwał w 2025 roku należy ocenić pozytywnie – jako efektywny, przejrzysty i sprzyjający realizacji zadań publicznych oraz rozwojowi Gminy Kwilcz.

Wykorzystane zewnętrzne źródła danych

- Statystyki, sprawozdania oraz dane własne Urzędu Gminy w Kwilczu / Gminy Kwilcz / jednostek organizacyjnych Gminy Kwilcz
- Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
- Portal informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego
- Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Międzychodzie
- Statystyki Komendy Powiatowej Policji w Międzychodzie
- Statystyki Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Międzychodzie
- Statystyki Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Międzychodzie
- System Informacji Oświatowej
- Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
- Dane Zakładu Obsługi Mienia Samorządowego sp. z o.o. w Kwilczu